

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

SARIGÖL VE YÖRESİ AĞIZLARI
(İNCELEME - METİNLER - SÖZLÜK)

Hazırlayan
İmdat DEMİR

Danışman
Prof.Dr. Nevzat ÖZKAN

Doktora Tezi

Şubat 2012
KAYSERİ

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

SARIGÖL VE YÖRESİ AĞIZLARI
(İNCELEME - METİNLER - SÖZLÜK)
(Doktora Tezi)

Hazırlayan
İmdat DEMİR

Danışman
Prof.Dr. Nevzat ÖZKAN

Şubat 2012
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

İmdat DEMİR

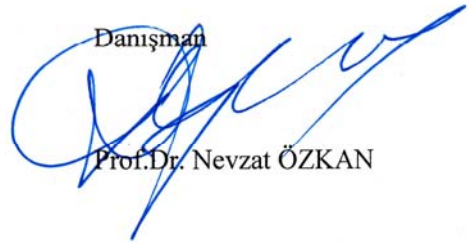
YÖNERGEYE UYGUNLUK

Sarıgöl ve Yöresi Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük) adlı Doktora tezi Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

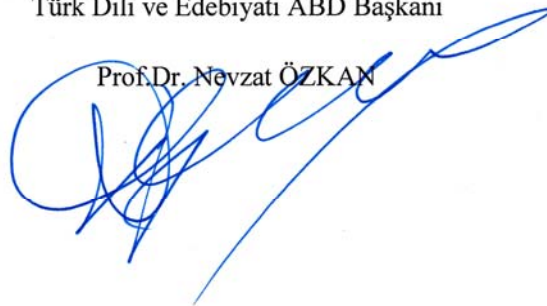
Tezi Hazırlayan

İmdat DEMİR

Danışman

Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

Türk Dili ve Edebiyatı ABD Başkanı

Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN danışmanlığında İmdat DEMİR tarafından hazırlanan **Sarıgöl ve Yöresi Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük)** adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **Doktora** tezi olarak kabul edilmiştir.

10./02/2012

JÜRİ:

Danışman : Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN
 Üye : Prof. Dr. Ümit TOKATLI
 Üye : Prof. Dr. Abdülkadir YUVALI
 Üye : Prof.Dr. Mustafa ARGUNŞAH
 Üye : Prof. Dr. Ayşe İLKER

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 10.02.2012 tarih ve 04 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

10./02/2012

Prof. Dr. H. İsmail APAYDIN

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Ağız bilimi, derlemeye dayalı saha çalışması, materyale bağlı metin oluşturulması, bulgularla ortaya çıkarılan gramer incelemesi, coğrafi yapıya dayalı karşılaştırmalı dil-lehçe ilişkilerinin tespiti bakımlarından dört ana araştırma yöntemiyle sosyal bilimler içinde kapsamlı çalışmayı gerektiren bilim dallarından biridir. Bu bağlamda ağız bilimi araştırmaları birçok bilim dalıyla disiplinler arası çalışma yöntemine dayanır. Ağız bilimi araştırmalarının birinci derecede kaynağı insandır. Bu sebeple, ağız bilimi çalışmalarının, insan değiştiği ve geliştiği sürece belirli aralıklarla devam edeceği söylenebilir.

Toplumdilbilimsel olarak ağız bilimi araştırmaları yaş, cinsiyet, meslek vb. kategori çalışmalarında çok farklı bilgi ve bulgulara kaynaklık edebilir. Aynı bölgede farklı yıllarda düzenli periyotlarla yapılan çalışmalarda bile toplumsal açıdan farklı sonuçların çıkacağı mümkündür. Sınırı belirlenmiş bir bölge için yapılan çalışmalarda farklı ağız bölgeciklerinin ortaya çıkması, ağız bölgeciklerinden birinin diğerlerinden prestijli bir üst ağız özelliği oluşturması ve diğer ağız bölgeciklerini etkilemesi gibi hususlar aynı bölgedeki çalışmaların bile zamanla yeniden yapılmasını zorunlu kılabilir. Bu yönüyle Türkiye’de çok eski tarihlerden beri sürekli yapılan göçler ağız çalışmalarını doğrudan etkilemektedir.

Bir dil, zamanla ağızlara ayrılmaktadır. Bu ağızlardan biri konuşurunun ekonomik, siyasi, toplumsal durumlarına göre belirli sınırları olan bölgede standart dil (edebî dil) olabilir. Ancak belirli bir sınırdan standart dilin dışındaki ağızlar, standart dilin bozulmuş hâli değil, bir dilin tarihî gelişim sürecinde ilintili olduğu başkaca varyantlardır. Bu bağlamda bazen bir bölgeyi temsil eden ağız, standart dilden daha eski dil özellikleri gösterebilir.

Türkiye’de yapılan ağız çalışmalarının sınırları genellikle idari taksimata göre yapılmaktadır. Sarıgöl ve Yöresi Ağızları adlı bu çalışmada da sınırlama idari şekillenmeye göre oluşturulmuştur. Çalışma, 2008-2010 yılları arasında tarafımızdan Sarıgöl’ün bütün köylerden metin derlenerek ortaya konulmuştur. Sarıgöl ve yöresi ağızlarının seçilmesinde bu yörede doğmam etkili olmuştur. Çalışmada bu dar alanın seçilme sebebi, Sarıgöl’ün coğrafi olarak dört ilin sınırlarının kesiştiği kavşak noktasında olması, söz konusu bölgenin ağız özellikleri bakımından zengin oluşunun düşünülmesidir.

Sarıgöl ağızlarının incelendiği bu çalışma; Sarıgöl'ün tarihî ve coğrafi özellikleri, inceleme, metinler ve sözlük olmak üzere dört ana bölümden oluşur. Faydalı olacağı düşünülerek inceleme bölümünün sonuna haritalar eklenmiştir. Birinci bölümde Sarıgöl'le ilgili tarihî, coğrafi, etnik vb. bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde inceleme kısmı ses ve şekil bilgisi olmak üzere iki bölüme ayrılmış; bölgeyle ilgili karakteristik özellikler sonuç bölümünde açıklanmıştır. Üçüncü bölümü metinler oluştururken dördüncü bölüme anlamı bilinmeyen veya farklı anlamda kullanılan kelimelerin yer aldığı bir sözlük konulmuştur.

Bu çalışmada emeği geçen herkese şükran borluyum. Başta derlemelerde kolaylık sağlayan hatta gidilen her yerde ikramlarla bizleri ağırlayan Sarıgöl ve yöresi halkına teşekkür etmem gereklidir.

Bu çalışmanın yapılmasına imkân sağlayan, zorlandığım durumlarda yardımlarını esirgemeyen, bilgi ve görüşlerinden istifade ettiğim çok değerli hocam Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN'a teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Bilgi ve tecrübelerinden çok şey öğrendiğim hocam Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH'a, değerli hocam Prof. Dr. Ümit TOKATLI'ya, Güneybatı Anadolu ağızlarıyla ilgili çalışmalarından yararlandığım Prof. Dr. Ayşe İLKER ve Doç. Dr. Turgut TOK'a, çalışmam boyunca düşünce ve görüşlerine sık sık başvurduğum Yrd. Doç. Dr. Seyfullah TÜRKMEN'e teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam boyunca her türlü fedakârlığı yapan, desteğini üzerimden eksik etmeyen, anlayışına sığındığım eşim Belkıs DEMİR'e teşekkür ederim.

İmdat DEMİR

2012 / KAYSERİ

**SARIGÖL VE YÖRESİ AĞIZLARI
(İNCELEME- METİNLER- SÖZLÜK)**

İmdat DEMİR

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Doktora Tezi, Şubat 2012

Danışman: Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

KISA ÖZET

Manisa iline bağlı Sarıgöl ilçesi, Güneybatı Anadolu bölgesinin ortasında yer almaktadır. Bu çalışmada, Sarıgöl ağızlarının derlenmesi, metne geçirilmesi, söz varlığının tespiti ve Anadolu ağızları içindeki yerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Dört bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde Sarıgöl ve yöresiyle ilgili tanıtıcı bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde Sarıgöl ağızlarından derlenen metinlerin dil bilgisi incelemesi yer almaktadır. Bu bölümde Sarıgöl ağızlarının ses ve şekil bilgisi üzerinde durulmuştur. Ses bilgisi bölümünde Sarıgöl ağızlarında tespit edilen sesler ve ses değişimleri ayrıntılarıyla incelenmiştir. Şekil bilgisi bölümünde ana hatlarıyla kelime yapımı ve kelime türleri üzerinde durularak, isim ve fiil çekimleriyle ilgili tespitlere yer verilirken gerektiğinde ayrıntıya inilmiştir. Sonuç bölümünde Sarıgöl ağızlarının ortak karakteristik özellikleri ve ağız bölgeciklerini belirleyen başlıca etmenlerle ilgili açıklamalarda bulunulmuştur. İkinci bölümün sonuna Sarıgöl ve Sarıgöl ağızlarıyla ilgili haritalar konulmuştur.

Çalışmanın üçüncü bölümünü derlenen metinler oluşturur. Dördüncü bölümde anlamı bilinmeyen veya yazı dilindeki anlamından farklı olan kelimelerden oluşan sözlük yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağız bilimi, Türkiye Türkçesi, Anadolu ağızları, Güneybatı Anadolu ağızları, Sarıgöl.

**SARIGÖL AND ITS ENVIRONS DIALECTS
(TEXT ANALYSIS- TEXT- VOCABULARY)**

İmdat DEMİR

Erciyes University, Social Sciences Institute

PhD Thesis, February 2012

Supervisor: Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

ABSTRACT

Sarıgöl district, in the province of Manisa, is located in the middle of South-west Anatolia. The compilation, redaction and detection of the vocabulary of Sarıgöl dialects and the determination of their location in Anatolian dialects were aimed in this study.

In the first chapter of this four-chapter study, introductory information was given about Sarıgöl and its environs. Second chapter includes the grammatical analysis of the texts that were compiled from Sarıgöl dialects. This chapter focuses on the phonetic and morphology of Sarıgöl dialects. In the phonetic part, sounds and sound changes that were detected in Sarıgöl dialects were examined in detail. In the morphology part, word formation and word types were examined generally and some detections were given about declension and conjugation in detail when needed. In conclusion chapter, explications were made about the common characteristic features of Sarıgöl dialects and the main factors that determine dialect divisions. Maps about Sarıgöl and Sarıgöl dialects were appended to the end of the second chapter.

Compiled texts form the third chapter of the study. In the fourth chapter, there exists a dictionary that consists of unknown vocabulary or vocabulary that have different meanings in the written language.

Key words: Dialectology, Turkish, Anatolian dialects, South-west Anatolian dialects, Sarıgöl.

İÇİNDEKİLER

SARIGÖL VE YÖRESİ AĞIZLARI (İNCELEME- METİNLER- SÖZLÜK)

Sayfa

ÖN SÖZ	v
KISA ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	xxxi
KISALTMALAR.....	xxxiv
TABLOLAR.....	xxxvi
GİRİŞ	1
1. Çalışmanın Konusu ve Amacı	1
2. Çalışmada Kullanılan Materyal ve Yöntem	2

BİRİNCİ BÖLÜM

SARIGÖL İLÇESİ

1. SARIGÖL'ÜN COĞRAFÎ VE TARİHÎ DURUMU	5
1.1. İlçenin Coğrafi Özellikleri.....	5
1.2. İlçenin Nüfusu ve İdari Yapısı.....	6
1.3. Sarigöl'ün Tarihi.....	7
1.4. İlçenin Etnik Yapısı	8
1.5. Sarigöl ve Yöresi Üzerine Yapılan Ağız Çalışmaları	11
1.6. İncelemeyle İlgili Bazı Açıklamalar	11

İKİNCİ BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

2.1. SES BİLGİSİ	13
2.1.1. ÜNLÜLER.....	13
2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri	13
2.1.1.1.1. Standart Türkiye Türkçesinde (STT) Bulunmayan Ünlüler	13
2.1.1.1.1.1. Normal Süreli Ünlüler	13
2.1.1.1.1.1.1. á Ünlüsü	13
2.1.1.1.1.1.2. â Ünlüsü	13
2.1.1.1.1.1.3. ã Ünlüsü	13
2.1.1.1.1.1.4. ä Ünlüsü	14
2.1.1.1.1.1.5. å Ünlüsü	15
2.1.1.1.1.1.6. è Ünlüsü	15
2.1.1.1.1.1.7. é Ünlüsü	17
2.1.1.1.1.1.8. ê Ünlüsü	17
2.1.1.1.1.1.9. ë Ünlüsü	18
2.1.1.1.1.1.10. í Ünlüsü	18
2.1.1.1.1.1.11. ï Ünlüsü	19
2.1.1.1.1.1.12. ï Ünlüsü	20
2.1.1.1.1.1.13. î Ünlüsü	20
2.1.1.1.1.1.14. ò Ünlüsü	20
2.1.1.1.1.1.15. ó Ünlüsü	21
2.1.1.1.1.1.16. ô Ünlüsü	21
2.1.1.1.1.1.17. ú Ünlüsü	22
2.1.1.1.2. Uzun Ünlüler	22

2.1.1.1.1.2.1. Birincil Uzun Ünlüler	22
2.1.1.1.1.2.1.1. Türkçe Kelimelerde Birincil Uzun Ünlüler.....	23
2.1.1.1.1.2.1.2. Alıntı Kelimelerde Birincil Uzun Ünlüler.....	26
2.1.1.1.1.2.1.3. Bazı Eklerde Uzun Ünlüler	27
2.1.1.1.1.2.2. İkincil Uzun Ünlüler.....	30
2.1.1.1.1.2.2.1. Ses Olaylarına Dayalı Uzun Ünlüler	30
2.1.1.1.1.2.2.1.1. Ünsüz Erimesiyle Oluşan Uzun Ünlüler.....	30
2.1.1.1.1.2.2.1.2. Hece Kaynaşmasıyla (Büzülme) Oluşan Uzun Ünlüler	32
2.1.1.1.1.2.2.1.3. Hece Düşmesiyle ve Çift Ünlülerin Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler	36
2.1.1.1.1.2.2.2. Türkçe Kelimelerde Diğer Uzunluklar	37
2.1.1.1.1.2.2.2.1. Şimdiki Zaman Ekine Dayalı Uzunluklar.....	37
2.1.1.1.1.2.2.2.2. Geniş Zaman Ekine Dayalı Uzunluklar	39
2.1.1.1.1.2.2.2.3. -leyin Ekine Dayalı Uzunluklar.....	39
2.1.1.1.1.2.2.2.4. i- Fiiline Dayalı Uzunluklar	39
2.1.1.1.1.2.2.2.5. ile Edatına Dayalı Uzunluklar	40
2.1.1.1.1.2.2.2.6. İlgi Hâli Ekine Dayalı Uzunluklar.....	40
2.1.1.1.1.2.2.2.7. Vurgu ve Tonlamadan Oluşan Uzunluklar	41
2.1.1.1.1.3. Kısa Ünlüler	42
2.1.1.1.1.3.1. Alıntı Kelimelerde Kısa Ünlüler	45
2.1.1.1.1.4. Geniz Ünlüleri	46
2.1.1.1.1.5. İkiz Ünlüler (Diftong).....	47
2.1.1.1.1.5.1. Eşit İkiz Ünlüler	47
2.1.1.1.1.5.2. Yükselen İkiz Ünlüler.....	48
2.1.1.1.1.5.3. Alçalan İkiz Ünlüler	49
2.1.1.2. Ünlü Uyumları	50

2.1.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu (Damak Uyumu)	51
2.1.1.2.1.1. Kelime Tabanlarında Kalınlık-İncelik Uyumu	51
2.1.1.2.1.1.1. İlerleyici Ünlü Benzeşmesi	51
2.1.1.2.1.1.2. Gerileyici Ünlü Benzeşmesi	52
2.1.1.2.1.1.3. İlerleyici-Gerileyici Ünlü Benzeşmesi	52
2.1.1.2.1.1.4. Eklerde (Ek Fiil, Bağlaç, Edat) Kalınlık-İncelik Uyumu	53
2.1.1.2.1.1.5. Kalınlık-İncelik Uyumsuzluğu (Aykırılaşıma)	56
2.1.1.2.1.1.5.1. Kelime Tabanlarında Kalınlık-İncelik Uyumsuzluğu.....	56
2.1.1.2.1.1.5.2. Eklerde Kalınlık- İncelik Uyumsuzluğu	57
2.1.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu (Dudak Uyumu).....	63
2.1.1.2.2.1. Kelime Tabanlarında Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	63
2.1.1.2.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	65
2.1.1.2.2.3. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumsuzluğu.....	66
2.1.1.2.3. Uyum Değişmesi	68
2.1.1.3. Ünlü Değişmeleri	69
2.1.1.3.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi	69
2.1.1.3.1.1. a > á Değişmesi	69
2.1.1.3.1.2. a > e Değişmesi	69
2.1.1.3.1.3. a > è Değişmesi	70
2.1.1.3.1.4. a > í Değişmesi	71
2.1.1.3.1.5. a > i Değişmesi	71
2.1.1.3.1.6. a > î Değişmesi	71
2.1.1.3.1.7. a > ó Değişmesi	71
2.1.1.3.1.8. a > ú Değişmesi	71
2.1.1.3.1.9. ı > í Değişmesi.....	71
2.1.1.3.1.10. ı > i Değişmesi.....	72

2.1.1.3.1.11. ı > e Değişmesi	72
2.1.1.3.1.12. (a>) ı > è Değişmesi.....	72
2.1.1.3.1.13. (a>) ı > ö Değişmesi	73
2.1.1.3.1.14. o > ö Değişmesi	73
2.1.1.3.1.15. o > ó Değişmesi.....	73
2.1.1.3.1.16. o > ó Değişmesi	73
2.1.1.3.1.17. (a >) u > ö Değişmesi.....	73
2.1.1.3.1.18. u > í Değişmesi.....	73
2.1.1.3.1.19. (a >) u > ö Değişmesi.....	73
2.1.1.3.1.20. u > ú Değişmesi	74
2.1.1.3.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması	74
2.1.1.3.2.1. e > á Değişmesi	74
2.1.1.3.2.2. e > a Değişmesi	74
2.1.1.3.2.3. e > ı Değişmesi	75
2.1.1.3.2.4. e > í Değişmesi	75
2.1.1.3.2.5. i > a Değişmesi	75
2.1.1.3.2.6. i > ı Değişmesi.....	75
2.1.1.3.2.7. i > í Değişmesi.....	76
2.1.1.3.2.8. i > u Değişmesi.....	76
2.1.1.3.2.9. i > ú Değişmesi.....	76
2.1.1.3.2.10. i > ĩ Değişmesi.....	77
2.1.1.3.2.11. ö > ó Değişmesi	77
2.1.1.3.2.12. ö > o Değişmesi	77
2.1.1.3.2.13. ö > ò Değişmesi	77
2.1.1.3.2.14. ü > ú Değişmesi	77
2.1.1.3.2.15. ü > u Değişmesi	78

2.1.1.3.3. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması	78
2.1.1.3.3.1. a > o Değişmesi	78
2.1.1.3.3.2. a > â Değişmesi	78
2.1.1.3.3.3. a > u Değişmesi	78
2.1.1.3.3.4. a > ö Değişmesi	79
2.1.1.3.3.5. a > î Değişmesi	79
2.1.1.3.3.6. e > o Değişmesi	79
2.1.1.3.3.7. e > ö Değişmesi	79
2.1.1.3.3.8. e > ô Değişmesi	80
2.1.1.3.3.9. (a>) ı > ö Değişmesi	80
2.1.1.3.3.10. e > ü Değişmesi	80
2.1.1.3.3.11. e > ú Değişmesi	80
2.1.1.3.3.12. e > ê Değişmesi	80
2.1.1.3.3.13. ı > î Değişmesi.....	81
2.1.1.3.3.14. i > u Değişmesi.....	81
2.1.1.3.3.15. i > î Değişmesi.....	81
2.1.1.3.3.16. i > ü Değişmesi.....	81
2.1.1.3.4. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi	81
2.1.1.3.4.1. o > a Değişmesi	81
2.1.1.3.4.3. o > ı Değişmesi.....	82
2.1.1.3.4.4. o > î Değişmesi.....	82
2.1.1.3.4.5. o > ï Değişmesi.....	82
2.1.1.3.4.6. o > e Değişmesi	82
2.1.1.3.4.7. o > i Değişmesi.....	82
2.1.1.3.4.8. ö > e Değişmesi	82
2.1.1.3.4.9. ö > ê Değişmesi	82

2.1.1.3.4.10. u > a Değişmesi	83
2.1.1.3.4.11. u > ı Değişmesi.....	83
2.1.1.3.4.12. u > ĩ Değişmesi.....	83
2.1.1.3.4.13. u > î Değişmesi.....	83
2.1.1.3.4.14. u > i Değişmesi.....	83
2.1.1.3.4.15. ü > î Değişmesi.....	83
2.1.1.3.5. Geniş Ünlülerin Daralması.....	84
2.1.1.3.5.1. a > â Değişmesi	84
2.1.1.3.5.2. a > ı Değişmesi	85
2.1.1.3.5.3. a > í Değişmesi	86
2.1.1.3.5.4. a > u Değişmesi	86
2.1.1.3.5.5. a > ĩ Değişmesi	86
2.1.1.3.5.6. e > é Değişmesi	86
2.1.1.3.5.7. e > e Değişmesi	87
2.1.1.3.5.8. e > i Değişmesi	87
2.1.1.3.5.9. e > ö Değişmesi	88
2.1.1.3.5.10. e > ü Değişmesi	88
2.1.1.3.5.11. o > ó Değişmesi.....	89
2.1.1.3.5.12. o > u Değişmesi.....	89
2.1.1.3.5.13. o > ú Değişmesi.....	89
2.1.1.3.5.14. ö > ü Değişmesi.....	89
2.1.1.3.5.15. ö > ô Değişmesi.....	90
2.1.1.3.6. Dar Ünlülerin Genişlemesi.....	90
2.1.1.3.6.1. ı > a Değişmesi	90
2.1.1.3.6.2. ı > â Değişmesi	90
2.1.1.3.6.3. i > e Değişmesi	91

2.1.1.3.6.4. i > é Değişmesi	91
2.1.1.3.6.5. i > ę Değişmesi	91
2.1.1.3.6.6. u > a Değişmesi	91
2.1.1.3.6.7. u > o Değişmesi	92
2.1.1.3.6.8. u > ó Değişmesi	92
2.1.1.3.6.9. u > ó Değişmesi	92
2.1.1.3.6.10. (a>) u > ö Değişmesi.....	92
2.1.1.3.6.11. (a>) u > ô Değişmesi.....	92
2.1.1.3.6.12. ü > ó Değişmesi	92
2.1.1.3.6.13. ü > ö Değişmesi	93
2.1.1.3.6.14. ü > ô Değişmesi	93
2.1.1.4. Ünlü Düşmesi.....	93
2.1.1.5. Ünlü Türemesi	96
2.1.1.5.1. Ön Seste Ünlü Türemesi	96
2.1.1.5.2. İç Seste Ünlü Türemesi	97
2.1.1.5.3. Son Seste Ünlü Türemesi	98
2.1.1.6. Ünlü Kaynaşması (Ünlü Birleşmesi).....	99
2.1.1.7. Eskiçil Şekillerin Saklandığı Örnekler	99
2.1.2. ÜNSÜZLER.....	100
2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri.....	100
2.1.2.1.1. Standart Türkiye Türkçesinde (STT) Gösterilmeyen Ünsüzler.....	101
2.1.2.1.1.1. Normal Boğumlanmalı Ünsüzler.....	101
2.1.2.1.1.1.1. ğ Ünsüzü	101
2.1.2.1.1.1.2. k Ünsüzü	102
2.1.2.1.1.1.3. ŋ Ünsüzü	103
2.1.2.1.1.1.4. ' Gırtlak Patlayıcısı.....	104

2.1.2.1.1.2. Ara Ünsüzler	105
2.1.2.1.1.2.1. C Ünsüzü	105
2.1.2.1.1.2.2. Ç ünsüzü	106
2.1.2.1.1.2.3. F Ünsüzü	106
2.1.2.1.1.2.4. G Ünsüzü	106
2.1.2.1.1.2.5. H Ünsüzü	107
2.1.2.1.1.2.6. K Ünsüzü	107
2.1.2.1.1.2.7. K Ünsüzü	107
2.1.2.1.1.2.8. P Ünsüzü	108
2.1.2.1.1.2.9. S Ünsüzü	108
2.1.2.1.1.2.10. Ş Ünsüzü	109
2.1.2.1.1.2.11. T Ünsüzü	109
2.1.2.1.1.2.12. Y Ünsüzü	109
2.1.2.1.1.3. İnce (Palatal) Ünsüzler	110
2.1.2.1.1.3.1. d' Ünsüzü	110
2.1.2.1.1.3.2. g Ünsüzü	110
2.1.2.1.1.3.3. k' Ünsüzü	110
2.1.2.1.1.3.4. í Ünsüzü	110
2.1.2.1.1.3.5. n Ünsüzü	111
2.1.2.1.1.3.6. t' Ünsüzü	111
2.1.2.1.1.4. Yarı Belirsiz Ünsüzler	111
2.1.2.1.1.4.1. b Ünsüzü	112
2.1.2.1.1.4.2. d Ünsüzü	112
2.1.2.1.1.4.3. f Ünsüzü	112
2.1.2.1.1.4.4. h Ünsüzü	112
2.1.2.1.1.4.5. j Ünsüzü	113

2.1.2.1.1.4.6. ɳ Ünsüzü	113
2.1.2.1.1.4.7. ɾ Ünsüzü	113
2.1.2.1.1.4.8. ʈ Ünsüzü	114
2.1.2.1.1.4.9. ʋ Ünsüzü	114
2.1.2.1.1.4.10. ɣ Ünsüzü	114
2.1.2.1.1.5. Dip-Damak Ünsüzleri	115
2.1.2.1.1.5.1. ɢ Ünsüzü	115
2.1.2.1.1.5.2. ɣ Ünsüzü	115
2.1.2.1.1.5.3. ɣ Ünsüzü	116
2.1.2.1.1.6. Diğer Ünsüzler	116
2.1.2.1.1.6.1. ɹ Ünsüzü	116
2.1.2.1.1.6.2. ɹ Ünsüzü	116
2.1.2.1.1.6.3. ʋ Ünsüzü	117
2.1.2.2. Ünlü-Ünsüz Uyumu	118
2.1.2.2.1. Ünlü-Ünsüz Uyumunun Bozulması	119
2.1.2.3. Ünsüz Değişmeleri	120
2.1.2.3.1. Ötümlüleşme	120
2.1.2.3.1.1. ç > c Değişmesi	120
2.1.2.3.1.2. ç > Ç Değişmesi	121
2.1.2.3.1.3. f > F Değişmesi	121
2.1.2.3.1.4. f > v Değişmesi	122
2.1.2.3.1.5. f > y Değişmesi	122
2.1.2.3.1.6. h > ğ Değişmesi	122
2.1.2.3.1.7. h > y Değişmesi	122
2.1.2.3.1.8. h > v/ʋ Değişmesi	123
2.1.2.3.1.9. k > ğ Değişmesi	123

2.1.2.3.1.10. $\text{ğ} > \text{g}$ Değişmesi	124
2.1.2.3.1.11. $\text{ğ} > \text{Ğ}$ Değişmesi	124
2.1.2.3.1.12. $\text{ğ} > \text{G}$ Değişmesi	125
2.1.2.3.1.13. $\text{ğ} > \text{ğ}$ Değişmesi	125
2.1.2.3.1.14. $\text{ğ} > \text{y}$ Değişmesi	125
2.1.2.3.1.15. $\text{k} > \text{g}$ Değişmesi	125
2.1.2.3.1.16. $\text{k} > \text{K}$ Değişmesi	126
2.1.2.3.1.17. $\text{k} > \text{ğ}$ Değişmesi	127
2.1.2.3.1.18. $\text{k} > \text{m}$ Değişmesi	127
2.1.2.3.1.19. $\text{k} > \text{η}$ Değişmesi	128
2.1.2.3.1.20. $\text{p} > \text{b}$ Değişmesi	128
2.1.2.3.1.21. $\text{p} > \text{P}$ Değişmesi	128
2.1.2.3.1.22. $\text{p} > \text{m}$ Değişmesi	129
2.1.2.3.1.23. $\text{s} > \text{z}$ Değişmesi	130
2.1.2.3.1.24. $\text{s} > \text{S}$ Değişmesi	130
2.1.2.3.1.25. $\text{ş} > \text{c}$ Değişmesi	130
2.1.2.3.1.26. $\text{t} > \text{d}$ Değişmesi	131
2.1.2.3.1.27. $\text{t} > \text{T}$ Değişmesi	132
2.1.2.3.2. Ötümsüzleşme	133
2.1.2.3.2.1. $\text{b} > \text{p}$ Değişmesi	133
2.1.2.3.2.2. $\text{b} > \text{P}$ Değişmesi	133
2.1.2.3.2.3. $\text{c} > \text{ç}$ Değişmesi	133
2.1.2.3.2.4. $\text{c} > \text{Ç}$ Değişmesi	133
2.1.2.3.2.5. $\text{d} > \text{Ç}$ Değişmesi	133
2.1.2.3.2.6. $\text{d} > \text{t}$ Değişmesi	134
2.1.2.3.2.7. $\text{d} > \text{T}$ Değişmesi	134

2.1.2.3.2.8. j > ç Değişmesi	134
2.1.2.3.2.9. j > ş Değişmesi	134
2.1.2.3.2.10. v > f Değişmesi.....	134
2.1.2.3.2.11. v > F Değişmesi.....	134
2.1.2.3.2.12. v > h Değişmesi	134
2.1.2.3.2.13. z > s Değişmesi.....	135
2.1.2.3.2.14. z > S Değişmesi	135
2.1.2.3.3. Süreklileşme	135
2.1.2.3.3.1. Sızıcılaşma	135
2.1.2.3.3.1.1. c > ş/Ş Değişmesi	135
2.1.2.3.3.1.2. ç > ş Değişmesi	136
2.1.2.3.3.1.3. ç > Ş Değişmesi.....	136
2.1.2.3.3.1.4. k > h Değişmesi.....	137
2.1.2.3.3.1.5. k > ħ Değişmesi.....	137
2.1.2.3.3.1.6. k > ğ Değişmesi.....	137
2.1.2.3.3.1.7. k > ğ Değişmesi.....	138
2.1.2.3.3.1.8. k > ğ > v Değişmesi.....	138
2.1.2.3.3.1.9. k > ğ > v/v Değişmesi.....	138
2.1.2.3.3.1.10. b > f Değişmesi.....	138
2.1.2.3.3.1.11. b > v Değişmesi	138
2.1.2.3.3.1.12. p > f Değişmesi.....	138
2.1.2.3.3.1.13. c > C Değişmesi.....	139
2.1.2.3.3.2. Akıcılaşma.....	139
2.1.2.3.3.2.1. b > m Değişmesi.....	139
2.1.2.3.3.2.2. g > y Değişmesi.....	139
2.1.2.3.3.2.3. k > G Değişmesi.....	139

2.1.2.3.3.2.4. $\text{ğ} > \text{y}$ Değişmesi.....	140
2.1.2.3.3.2.5. $\text{k} > \text{y}$ Değişmesi.....	140
2.1.2.3.3.2.6. $\text{k} > \text{ğ}$ Değişmesi.....	140
2.1.2.3.4. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişmeler	140
2.1.2.3.4.1. $\text{f} > \text{h}$ Değişmesi.....	140
2.1.2.3.4.2. $\text{ğ} > \text{ğ}$ Değişmesi	140
2.1.2.3.4.3. $\text{ğ} > \text{v} / \text{v}$ Değişmesi	140
2.1.2.3.4.4. $\text{ğ} > \text{y}$ Değişmesi	140
2.1.2.3.4.5. $\text{h} > \text{f}$ Değişmesi.....	141
2.1.2.3.4.6. $\text{h} > \text{H}$ Değişmesi	141
2.1.2.3.4.7. $\text{m} > \text{n}$ Değişmesi.....	141
2.1.2.3.4.8. $\text{l} > \text{n}$ Değişmesi.....	141
2.1.2.3.4.9. $\text{n} > \text{ğ}$ Değişmesi	141
2.1.2.3.4.10. $\text{n} > \text{l}$ Değişmesi (Avurtsulaşma)	141
2.1.2.3.4.11. $\text{n} > \text{y}$ Değişmesi	142
2.1.2.3.4.12. $\text{ğ} > \text{y}$ Değişmesi	142
2.1.2.3.4.13. $\text{r} > \text{l}$ Değişmesi	142
2.1.2.3.4.14. $\text{v} > \text{F}$ Değişmesi.....	142
2.1.2.3.4.15. $\text{v} > \text{m}$ Değişmesi.....	142
2.1.2.3.4.16. $\text{v} > \text{y}$ Değişmesi	142
2.1.2.3.4.17. $\text{y} > \text{v} / \text{v}$ Değişmesi	142
2.1.2.3.4.18. $\text{y} > \text{ğ}$ Değişmesi	142
2.1.2.3.4.19. $\text{y} > \text{ğ}$ Değişmesi	143
2.1.2.3.5. Süreksizleşme	143
2.1.2.3.5.1. $\text{j} > \text{c}$ Değişmesi	143
2.1.2.3.5.2. $\text{j} > \text{ç}$ Değişmesi	143

2.1.2.3.5.3. j > C Değişmesi	143
2.1.2.3.5.4. h > k Değişmesi	143
2.1.2.3.5.5. s > c Değişmesi.....	143
2.1.2.3.5.6. r > K Değişmesi.....	143
2.1.2.3.5.7. ş > c Değişmesi.....	143
2.1.2.3.5.8. y > g Değişmesi	144
2.1.2.3.6. Damak Ünsüzleri Arasındaki Değişmeler	144
2.1.2.3.6.1. g > ğ Değişmesi	144
2.1.2.3.6.2. k > k Değişmesi	144
2.1.2.3.6.3. ğ > g Değişmesi (Dip Damaklılaşma)	144
2.1.2.3.6.4. k > k Değişmesi (Dip Damaklılaşma)	144
2.1.2.3.6.5. Gırtlak Patlayıcısına Dönüşme	145
2.1.2.3.7. Diğer Değişmeler	146
2.1.2.3.7.1. ğ > c Değişmesi	146
2.1.2.3.7.2. t > p Değişmesi.....	146
2.1.2.3.7.3. k > ç Değişmesi	146
2.1.2.4. Ünsüz Benzeşmesi	146
2.1.2.4.1. İlerleyici Benzeşme.....	146
2.1.2.4.1.1. İlerleyici Yarı Benzeşme.....	146
2.1.2.4.1.1.1. -ml- > -mn- Benzeşmesi	146
2.1.2.4.1.1.2. -ŋl- > -ŋn- Benzeşmesi	147
2.1.2.4.1.1.3. -pv- > -pb-, -Pv- / -P _ı v- > -Pb- / -P _ı b- Benzeşmesi.....	147
2.1.2.4.1.1.4. -'ı _d - > -'ı _T - Benzeşmesi.....	147
2.1.2.4.1.1.5. -t _ı y- > -t _ı d- Değişmesi.....	147
2.1.2.4.1.1.6. -yl- > -yn- Değişmesi.....	147
2.1.2.4.1.2. İlerleyici Tam Benzeşme	147

2.1.2.4.1.2.1. -cz- > -zz- Benzeşmesi.....	148
2.1.2.4.1.2.2. -ly- > -ll- Benzeşmesi	148
2.1.2.4.1.2.3. -m_v- > -m_m- Benzeşmesi.....	148
2.1.2.4.1.2.4. -nl- > -nn- Benzeşmesi	148
2.1.2.4.1.2.5. -ny- > -nn- Benzeşmesi.....	148
2.1.2.4.1.2.6. -rh- > -rr- Benzeşmesi.....	149
2.1.2.4.2. Gerileyici Benzeşme	149
2.1.2.4.2.1. Gerileyici Yarı Benzeşme	149
2.1.2.4.2.1.1. -md- > -nd- Benzeşmesi.....	149
2.1.2.4.2.1.2. -nb- > -mb- Benzeşmesi.....	149
2.1.2.4.2.1.3. -ng- / -ng- > -ng- / -ng- Benzeşmesi.....	149
2.1.2.4.2.1.4. -nk- / -nķ- > -ņk- / -ņķ- Benzeşmesi.....	150
2.1.2.4.2.1.5. -p_g- > -k_g- / -' _g-/ -K_g- / -k_g- / -K_g- Benzeşmeleri.....	150
2.1.2.4.2.1.6. -mk- > -ņk- Benzeşmesi.....	151
2.1.2.4.2.1.7. -zc- > -Çc- Benzeşmesi.....	151
2.1.2.4.2.1.8. -zs- > -Ss- Benzeşmesi	151
2.1.2.4.2.2. Gerileyici Tam Benzeşme	151
2.1.2.4.2.2.1. -hm- > -mm- Benzeşmesi.....	151
2.1.2.4.2.2.2. -kş- > -şş- Benzeşmesi.....	151
2.1.2.4.2.2.3. -ln- > -nn- Benzeşmesi	151
2.1.2.4.2.2.4. -n_m- > -m_m- Benzeşmesi.....	152
2.1.2.4.2.2.5. -ls- > -ss- Benzeşmesi.....	152
2.1.2.4.2.2.6. -ly- > -ll- Benzeşmesi	152
2.1.2.4.2.2.7. -rl- > -ll- Benzeşmesi.....	152
2.1.2.4.2.2.8. -rs- > -ss- Benzeşmesi	152
2.1.2.4.2.2.9. -ts- > -ss- Benzeşmesi.....	152

2.1.2.4.2.2.10. -zc- > -cc- Benzeşmesi.....	153
2.1.2.4.2.2.11. -zs- > -ss- Benzeşmesi	153
2.1.2.4.3. Uzak Benzeşme	153
2.1.2.4.3.1. Uzak Yarı Benzeşme	153
2.1.2.4.3.2. Uzak Tam Benzeşme	153
2.1.2.5. Aykırılma (Benzeşmezlik).....	153
2.1.2.6. Ünsüz Kaybolmaları.....	154
2.1.2.6.1. Ünsüz Düşmesi	154
2.1.2.6.1.1. Ön Seste Ünsüz Düşmesi	154
2.1.2.6.1.2. İç Seste Ünsüz Düşmesi.....	155
2.1.2.6.1.3. Son Seste Ünsüz Düşmesi.....	156
2.1.2.6.2. Erime	157
2.1.2.6.3. Hece Kaynaşması (Büzülme)	159
2.1.2.7. Ünsüz İkizleşmesi	163
2.1.2.8. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi	164
2.1.2.9. Ünsüz Türemesi	165
2.1.2.9.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi	165
2.1.2.9.2. İç Seste Ünsüz Türemesi.....	165
2.1.2.9.3. Son Seste Ünsüz Türemesi	166
2.1.2.10. Hece Türemesi	167
2.1.2.11. Göçüşme (Yer Değiştirme).....	167
2.1.2.11.1. Yakın Göçüşme	167
2.1.2.11.2. Uzak Göçüşme	168
2.1.2.12. Yakıştırma (Anoloji)	168
2.1.2.13. Ünsüz Uyumsuzluğu	169
2.1.2.14. Eskiçil Şekillerin Saklandığı Örnekler	171

2.1.2.15. Vurgu.....	172
2.1.2.15.1. Kelime Tabanlarında Vurgu.....	174
2.1.2.15.1.1. Özel İsimler	176
2.1.2.15.1.1.1. Kişi Adları.....	176
2.1.2.15.1.1.2. Yer Adları.....	177
2.1.2.15.2. Eklerde Vurgu	177
2.1.2.15.3. Kelime Gruplarında Vurgu	178
2.1.2.15.4. Cümlede Vurgu (Odak)	180
2.2. ŞEKİL BİLGİSİ.....	181
2.2.1. Kelime Yapımı.....	181
2.2.1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri	181
2.2.1.2. Fiilden İsim Yapma Ekleri.....	189
2.2.1.3. İsimden Fiil Yapma Ekleri.....	196
2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri	199
2.2.1.4.1. Çatı Ekleri	199
2.2.1.4.2. Diğer Fiilden Fiil Yapan Ekler	202
2.2.1.5. Pekiştirme Ekleri.....	202
2.2.2. İsimler.....	204
2.2.2.1. İsim Çekimi.....	204
2.2.2.1.1. Çokluk Eki +lAr (+lĀ, +nAr, +nĀ).....	204
2.2.2.1.2. İyelik Ekleri.....	205
2.2.2.1.2.1. İyelik Eki Yığılması.....	206
2.2.2.1.3. Hâl Ekleri	206
2.2.2.1.3.1. İlgi Hâli Eki +(n)İn	206
2.2.2.1.3.2. Belirtme Hâli Eki + (y)İ.....	208
2.2.2.1.3.3. Yönelme Hâli Eki +(y)A, +nA	210

2.2.2.1.3.4. Yönelme-Belirtme Hâl Eklerinin Cümlede Dizilişleri	214
2.2.2.1.3.5. Bulunma Hâli Eki +DA	215
2.2.2.1.3.6. Ayrılma Hâli Eki +DAn.....	217
2.2.2.1.3.7. Vasıta Hâli Eki +(I)IA(n) / +(I)n	219
2.2.2.1.3.8. Eşitli Hâli Eki +CA.....	221
2.2.2.1.3.9. Aitlik Eki +ki /+k ₁	223
2.2.2.1.3.10. Soru Eki mİ	224
2.2.3. Zamirler	225
2.2.3.1. Kişi Zamirleri.....	225
2.2.3.2. İşaret Zamirleri.....	227
2.2.3.3. Dönüşlülük Zamiri	229
2.2.3.4. Belirsizlik Zamirleri	229
2.2.3.5. Soru Zamirleri	231
2.2.4. Sıfatlar	232
2.2.4.1. Niteleme Sıfatları	232
2.2.4.2. Belirtme Sıfatları	232
2.2.4.2.1. İşaret Sıfatları.....	232
2.2.4.2.2. Sayı Sıfatları.....	233
2.2.4.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	234
2.2.4.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	234
2.2.4.2.2.3. Kesir Sayı Sıfatları.....	234
2.2.4.2.2.4. Üleştirme Sayı Sıfatları.....	234
2.2.4.2.3. Belirsizlik Sıfatları	234
2.2.4.2.4. Soru Sıfatları	236
2.2.4.3. Sıfatlarda Pekiştirme	237
2.2.5. Zarflar	237

2.2.5.1. Durum Zarfları	237
2.2.5.2. Zaman Zarfları	242
2.2.5.3. Yer ve Yön Zarfları	247
2.2.5.4. Miktar Zarfları (Azlık-Çokluk).....	248
2.2.5.5. Soru Zarfları.....	250
2.2.6. Edatlar.....	251
2.2.6.1. Bağlama Edatları	251
2.2.6.1.1. Sıralama Edatları	251
2.2.6.1.2. Denkleştirme Edatları	252
2.2.6.1.3. Karşılaştırma Edatları	252
2.2.6.1.4. Cümle Başı/ Sonu Edatları.....	254
2.2.6.1.5. Kuvvetlendirme Edatları	259
2.2.6.2. Son Çekim Edatları	260
2.2.6.3. Ünlem Edatları	264
2.2.6.3.1. Ünlemler.....	264
2.2.6.3.2. Seslenme Edatları	266
2.2.6.3.3. Cevap Edatları	268
2.2.6.3.4. Gösterme Edatları	269
2.2.6.3.5. Ses Yansımali Edatlar	270
2.2.7. Fiiller	270
2.2.7.1. Basit Çekimler.....	270
2.2.7.1.1. Bildirme Kipleri.....	270
2.2.7.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman –DI (-TI, -dI)	270
2.2.7.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman -mİş	273
2.2.7.1.1.3. Şimdiki Zaman	275
2.2.7.1.1.3.1. -(I)yo (Birinci Bölge).....	275

2.2.7.1.1.3.2. -(I)yoru (İkinci Bölge)	281
2.2.7.1.1.3.3. -(I)(y)I (Üçüncü Bölge)	283
2.2.7.1.1.3.4. Bitişken Şimdiki Zaman İşaretleyicileri	286
2.2.7.1.1.3.4.1. -(I)(P)batı(r)(ı)	286
2.2.7.1.1.3.4.2. -(I)Pba(rı), -(I)Pbā.....	287
2.2.7.1.1.3.4.3. -(I)Pböre	288
2.2.7.1.1.3.4.4. -(I)Pduru.....	288
2.2.7.1.1.3.4.5. Şimdiki Zaman Kiplikleri	289
2.2.7.1.1.3.4.5.1. -(I)p-yörü(yō)	289
2.2.7.1.1.3.4.5.2. -(I)k (/p)-geli(r)(yō)	290
2.2.7.1.1.3.4.5.3. -(I)k (/p)-gider(i).....	291
2.2.7.1.1.3.5. Şimdiki/Geniş Zaman Görevinde Kullanılan -İr/Ir Eki.....	291
2.2.7.1.1.4. Gelecek Zaman Eki -(A)cAk.....	293
2.2.7.1.1.5. Geniş Zaman Eki -(A/I)r.....	295
2.2.7.2. Tasarlama Kipleri.....	299
2.2.7.2.1. Emir Kipi.....	299
2.2.7.2.2. Şart Kipi -sA.....	302
2.2.7.2.3. Gereklilik Kipi -mAII.....	303
2.2.7.2.4. İstek Kipi -A	304
2.2.7.3. Ek Fiil (Cevheri Fiil)	304
2.2.7.3.1. Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı +(y)dI	304
2.2.7.3.2. Ek Fiilin Öğrenilen Geçmiş Zamanı +(y)mİş.....	305
2.2.7.3.3. Ek Fiilin Geniş Zamanı (Bildirme Ekleri).....	306
2.2.7.3.4. Ek Fiilin Şartı +(y)sA.....	307
2.2.7.4. Birleşik Çekimler	308
2.2.7.4.1. Hikâye +(y)dI(n)	308

2.2.7.4.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi -DIydI	308
2.2.7.4.1.2. Şimdiki Zamanın Hikâyesi -(I)yōdu, -(I)ydI	309
2.2.7.4.1.3. Geniş Zamanın Hikâyesi -Ā(Ī)dI/ -A(I)rdI/ -IdI	311
2.2.7.4.1.4. Gelecek Zamanın Hikâyesi -(A/I)cĀdI	313
2.2.7.4.1.5. İstek Kipinin Hikâyesi -AyAydI	314
2.2.7.4.1.6. Şart Kipinin Hikâyesi -sAydI	314
2.2.7.4.2. Rivayet +(y)mIş.....	315
2.2.7.4.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti -mış(I)mIş	315
2.2.7.4.2.2. Şimdiki Zamanın Rivayeti -(I)yōmuş, -(I)yumuş, -(I)ymIş	315
2.2.7.4.2.3. Gelecek Zamanın Rivayeti -cĀmış.....	316
2.2.7.4.2.4. Geniş Zamanın Rivayeti -Ā(Ī)mIş/ -Armış/ -Imış/ -IrmIş	317
2.2.7.4.2.5. Gereklilik Kipinin Rivayeti -meliymiş	317
2.2.7.4.3. Şart +sA.....	317
2.2.7.4.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı -dIysA.....	318
2.2.7.4.3.2. Şimdiki Zamanın Şartı -(I)yōsa(/su)/ -(I)yIsA/ -yırsa.....	318
2.2.7.4.3.3. Gelecek Zamanın Şartı -cĀsA/ -cAkI(r)sA	319
2.2.7.4.3.4. Geniş Zamanın Şartı -ĀsA/ -ArsA/ -IsA.....	320
2.2.7.5. Katmerli Birleşik Çekim.....	322
2.2.7.5.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesinin Şartı.....	322
2.2.7.5.2. Şimdiki Zamanın Rivayetinin Rivayeti.....	322
2.2.7.5.3. Geniş Zamanın Rivayetinin Rivayeti.....	322
2.2.7.6. Fiilimsiler.....	322
2.2.7.6.1. İsim-Fiil (Mastar) Ekleri	322
2.2.7.6.2. Sıfat-Fiil Ekleri (Partisip).....	323
2.2.7.6.3. Zarf-Fiil Ekleri (Gerindium).....	327
2.2.7.6.3.1. Asıl Zarf-Fiil Ekleri	327

2.2.7.6.3.2. Birleşik Zarf-Fiil Ekleri	332
2.2.7.7. Birleşik Fiiller	334
2.2.7.7.1. İsim + Fiil Yapısında Olanlar	335
2.2.7.7.2. Fiil + Fiil Yapısında Olanlar (Tasvirî Fiiller).....	336
2.2.7.7.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik fiiller.....	342
SONUÇ.....	343
HARİTALAR.....	358
KAYNAKÇA	363

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİNLER

METİNLER.....	370

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK

SÖZLÜK	698
KALIPLAŞMIŞ İFADELER	755
ÖZ GEÇMİŞ.....	756

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ÜNLÜLER	
ā	Uzun a
ē	Uzun e
ī	Uzun ı
î	Uzun i
ō	Uzun o
ö	Uzun ö
ū	Uzun u
ü	Uzun ü
ă	Kısa a
ě	Kısa e
ĭ	Kısa ı
ĩ	Kısa i
ō	Kısa o
ŭ	Kısa u
ű	Kısa ü
á	a-e arası ünlü (İnce a)
í	ı-i arası ünlü
ó	o-ö arası ünlü
ú	u-ü arası ünlü
â	a-ı arası ünlü
ê	e-i arası ünlü (Kapalı e)
ẹ	e-i arası i'ye daha yakın ünlü
ò	o-u arası ünlü
õ	ö-ü arası ünlü
â	a-o arası ünlü
ê	e-ö arası ünlü
ï	ı-u arası ünlü
î	i-ü arası ünlü
ä	Açık e

ÜNSÜZLER	
Ç	ç-c arası ünsüz
F	f-v arası ünsüz
G	ğ-ğ arası ünsüz
H	h-ğ arası ünsüz
J	j-c(ş) arası ünsüz
K	k-g arası ünsüz
K̇	k̇-ğ arası ünsüz
P	p-b arası ünsüz
S	s-z arası ünsüz
T	t-d arası ünsüz
Y	y-v arası ünsüz
ḏ	Ön damak d ünsüzü
ḡ	Ön damak g ünsüzü
ḳ	Ön damak k ünsüzü
ḷ	Ön damak l ünsüzü
ṇ	Ön damak veya burun ünsüzü
ṭ	Ön damak t ünsüzü
ḅ	Yarı belirsiz b ünsüzü
ḍ	Yarı belirsiz d ünsüzü
ḥ	Yarı belirsiz h ünsüzü
ḷ	Yarı belirsiz l ünsüzü
ṇ	Yarı belirsiz n ünsüzü
ṛ	Yarı belirsiz r ünsüzü
ṭ	Yarı belirsiz t ünsüzü
ṿ	Yarı belirsiz v ünsüzü
ỵ	Yarı belirsiz y ünsüzü
ḡ	Art damak g ünsüzü
ḳ	Art damak k ünsüzü
ŋ	Nazal ünsüz (Damak ünsüzü)
ḡ	Dip damak g ünsüzü
ḳ	Dip damak k ünsüzü
ḥ	Dip damak h ünsüzü
ʾ	Gırtlak Patlayıcısı
ɾ	Titrekliği uzatılan (çok vuruşlu) r ünsüzü
ɾ	Peltek r ünsüzü (r-l arası ünsüz)
ʋ	Çift dudak v ünsüzü

DİĞER İŞARETLER	
—	Ünlüler üzerinde uzunluk işareti
˘	Ünlüler üzerinde kısalık işareti
◦	Ünlüler üzerinde yarı yuvarlaklık işareti
˜	Ünlüler üzerinde nazallık işareti
˙	Ünlüler üzerinde yarı incelme işareti
·	Ünlüler üzerinde yarı daralma işareti
┘	Ünlüler üzerinde vurguya dayalı uzunluk işareti
˙	Ünsüzler üzerinde incelme işareti
◦	Ünsüzler altında belirsizlik işareti
'...	Vurgu işareti (STT'den farklı vurgulanan hecelerden önce konur.)
ﷲ	Ulama işareti
	İkiz ünlü işareti
<	Kelimenin sonraki gelişimi gösterir.
>	Kelimenin sonraki gelişimini gösterir.
...	Metinde anlaşılamayan yerleri gösterir.
/.../	Metinde yazılmayan yerleri gösterir.
[...]	Metin dışı açıklama
*	1. Anlamı veya kökeni kesin olmayan yerleri gösterir. 2. Sorgulama yoluyla elde edilen örnekleri gösterir.
/	ve, veya
-	1. Fiil kök ve gövdelerini gösterir. 2. Fiille ilişkili ekleri gösterir. 3. İlişkili kelimeler arasına konur.
+	1. İsim kök ve gövdelerini gösterir. 2. İsimle ilişkili ekleri gösterir.
Ø	Düşme veya kaybolma işareti

KISALTMALAR

A	: a, e (Eklerde)
Ar.	: Arapça
AKÜ	: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi
AÜ	: Ankara Üniversitesi
bkz.	: bakınız.
C	: ç, c (Eklerde)
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
çk	: Çokluk kişi
D	: t, d (Eklerde)
DLT	: Divânü Lügati't-Türk
DTCF	: Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
EOT	: Eski Oğuz Türkçesi
ET	: Eski Türkçe
F	: Fiil
G	: k, g (Eklerde)
GBAA	: Güneybatı Anadolu Ağızları
GÜ	: Gazi Üniversitesi
Hızl.	: Hazırlayan/lar
I	: ı, i, u, ü (Eklerde)
İt.	: İtalyanca
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
km²	: Kilometre kare
KYA	: Kütahya ve Yöresi Ağızları
m	: Metre
mdb.	: Metin dışı bilgi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MÖ	: Milattan Önce
MÜ	: Muğla Üniversitesi
OT	: Orta Türkçe
PÜ	: Pamukkale Üniversitesi

s.	: Sayfa
STT	: Standart Türkiye Türkçesi
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten
TDK	: Türk Dil Kurumu
tk	: Teklik kişi
TKAE	: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü
U	: u, ü (Eklerde)
V	: Ünlü (vokal)
vb.	: ve benzeri
Yay.	: Yayını/ yayınları

TABLOLAR

Tablo 1 : Uzun Ünlüler.....	23
Tablo 2 : Uzun Ünlülü Ekler.....	27
Tablo 3 : Sarıgöl ve Yöresi Ağızlarındaki Ünlüler.....	50
Tablo 4 : Sarıgöl ve Yöresi Ağızlarındaki Ünsüzler.....	117
Tablo 5 : Kişi Zamirlerinin Hâl Ekleriyle Çekimleri.....	226
Tablo 6 : İşaret Zamirleri.....	227
Tablo 7 : Sarıgöl ve Yöresi Ağızları Tasnifi ve Belirleyici Ölçütler.....	357
Tablo 8 : Metinler Listesi.....	695

GİRİŞ

1. Çalışmanın Konusu ve Amacı

Bu çalışmanın konusu, Sarıgöl ilçe sınırlarını kapsayan Sarıgöl ve yöresi ağızlarının derlenmesi, derlemelerden hareketle adı geçen ağız bölgesinin dil bilgisi özelliklerinin incelenmesi ve söz varlığının ortaya konması, elde edilen bulgular doğrultusunda Sarıgöl ve yöresindeki ağız gruplarının belirlenmesidir.

Çalışmanın amacı, Manisa il sınırları içinde bulunan Sarıgöl ilçesinin merkez ve köy ağızlarını dar alanlı ve derinlemesine dil bilgisi ve söz varlığı açısından incelemek, diğer Anadolu ağızları içindeki yerini karşılaştırmalı olarak tespit etmektir.

Çalışma alanlarının genişliği, sadece genel geçer tespitler ortaya koymaya yaramaktadır. Derinlemesine bir inceleme ancak dar alan tespiti ile mümkün olabilmektedir. Sarıgöl ilçesi ve köyleri, ağız araştırmaları yönüyle zenginlik arz etmektedir ve üzerinde kapsamlı bir ağız araştırması yapılmamış yörelerden biridir. Sarıgöl ağızı ile ilgili günümüze kadar kayda değer bir çalışmanın yapılmamış olması bu çalışmanın yapılmak istenmesinin temel sebebidir. Çünkü Sarıgöl coğrafi konumu itibariyle Manisa, Denizli, Uşak ve Aydın sınırlarının kesiştiği dört ile komşu bir ilçedir. Söz konusu ilçe ve köyleri bu dört ille ticari, sosyal ve kültürel alışveriş içindedir. Bu kültürel alışverişe bağlı olarak yöreler arası etkileşim görülmektedir. Ayrıca Sarıgöl'ün köyleri dört ilin köyleriyle komşu ya da akraba olduğundan ağız özellikleri bu ilişkilere göre şekillenmiştir. Bu sebeple derleme ve inceleme sırasında zengin veriler elde edilmiş ve önemli bazı sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Ağız bölgesinin, Güneybatı Anadolu'nun neredeyse tam ortasında yer alması, sosyal ve kültürel yönden geçiş bölgesi özelliği taşıması, zengin bir dil malzemesiyle ağız bölge ve bölgeciklerine sahip olması bakımlarından Sarıgöl ve yöresi ağızlarını incelemek için yapılan bu çalışma diyalektoloji çalışmalarına olumlu katkılar sağlayacaktır.

2. Çalışmada Kullanılan Materyal ve Yöntem

Bu çalışmanın ilk aşamasını derlemeler oluşturmaktadır. Derlemeye geçilmeden önce derleme yerleriyle ilgili ön bilgiler toplanmıştır. Bu bilgiler ışığında her köy hakkında ön bilgi alınabilecek referans kişiler belirlenmiştir. Referans kişiler köy sâkinlerinden, bulunduğu köyün özelliklerini bilen ve mümkün olduğunca kültürlü kişilerinden seçilmiştir. Referans kişilerin yönlendirmesi doğrultusunda kaynak kişiler belirlenmiş, kaynak kişilerin durumuyla ilgili bilgi edinilmiştir. Referans kişilere derlemenin amacı anlatılmış, kaynak kişilerin mutlaka yerleşim yerinde doğup büyüyen hatta üç dört nesilden beri orada ikamet eden kişilerden belirlenmesi gerektiği telkin edilmiş ve kaynak kişiler bu doğrultuda seçilmiştir. Kaynak kişiler, genellikle belirli bir yaşın üstünde olan ve o yöreden çok az çıkmış kadınlardan seçilmeye çalışılmıştır. Erkeklerden de kaynak kişiler seçilmiştir. Erkeklerin kaynak kişi seçilmesindeki sebep, erkeklerin söz varlığının daha zengin olmasındandır. Bir bakıma söz varlığının tespitinde erkek, dil bilgisinin tespitinde kadın kaynak kişilerden yararlanma yoluna gidilmiştir. Derleme sahasına gitmeden önce mutlaka referans kişiye önceden haber verilmiş, kaynak kişinin çekinip çekinmeme durumuna göre gizli ya da açıktan dinleme yapılmıştır.

Kaynak kişilere karşı öncelikle soru-cevap yöntemi uygulanmış, referans kişilerin yardımıyla biraz zaman geçtikten sonra dinleme, kişinin zihinsel akışına bırakılmıştır. Bu yönüyle derlemede soru cevap yöntemine sıkça başvurulmamıştır. Derleme sırasında o yörenin ağzıyla konuşmamız, kaynak kişilerin doğal akışında konuşmalarını sağlamıştır.

İncelemeye esas olan metinler, 2008-2010 yılları arasında çoğunlukla yaz aylarında tarafımızdan derlenmiştir. Derlemeler, MP3 formatındaki ses kayıt cihazlarıyla elde edilmiş ve bilgisayarda dinlenerek deşifre çalışmaları yapılmıştır. Kullanılan ses kayıt cihazının belleğinin hacimli olması derleme sırasında işimizi kolaylaştırmıştır. Sarıgöl ilçesi ve köylerinden toplam 116 ses kaydı yapılmış, bu ses kayıtlarından yörenin ağız özelliklerini en iyi şekilde verdiği düşünülen 73 adeti yazıya geçirilmiştir.

Metinlerde genellikle kaynak kişilerin hayat hikâyeleri; askerlik anıları; yörenin tarihi, geçim kaynakları, yemekleri, sıkıntıları, doğal afetleri; avcılık, günlük

işler, eski günlerde çekilen zorluklar, düğünler ve düğün hazırlıkları, asker uğurlama, çeyiz hazırlama, bayramlar, türbe inançları (dede vb.) gibi konular yer almaktadır.

Metinler yazıya geçirilirken Ahmet Bican Ercilasun'un *Ağız Araştırmalarında Kullanılacak Transkripsiyon İşaretleri* adlı çalışmasında teklif ettiği transkripsiyon işaretleri kullanılmıştır (Ercilasun, 1999: 43-44).

Metinler oluşturulduktan sonra gramer incelemesine kaynaklık edecek malzemeler fişlenmiştir. Fişlenen her unsurun sonuna ayraç içinde önce metin numarası sonra satır numaraları verilmiştir. Metin ve satır numaralarının karışmaması için aralarına / işareti konmuştur. / işaretinden önceki numaralar metni, / işaretinden sonraki numaralar satır numaralarını belirtmektedir. Mesela (22/133) şeklinde verilen numaralardan 22 metin, 133 satır numarasını göstermektedir. Metin numaraları, ağız bölgeleri belirtilmeden düzenli bir sırada verilmiştir. Ayrıca kaynak kişinin adı soyadı, yaşı, derleme yeri ve konusu belirtilmiştir.

Dil bilgisi incelemeleri bölümü ses ve şekil bilgisi üzerine bina edilmiştir. Ses ve şekil bilgisi bölümünde en ince ayrıntıya kadar inilmeye çalışılmış, elde edilen bulguların ağız bölgelerinde karakteristik özellikte olanları açıklanmaya çalışılmış, gerektiğinde dipnotlarla izah edilmiştir. Ayrıca ses bilgisi bölümünde STT'de dışındaki transkripsiyon işaretlerinin yer aldığı kelimelerin anlamları verilmiş, şekil bilgisi bölümünde yapım ekleri dışında gerekli görülen yerlerde kelime veya cümleler anlamlandırılmıştır.

Çalışmada ağız bölgelerini oluşturan özellikler sonuç bölümünde verilmiş, ağız bölgelerinin ikinci derecedeki bölgeciklerini ayıran temel ölçütler de ayrıca belirtilmiştir. Ses ve şekil bilgisi incelemelerinde *eş zamanlı yöntem* kullanılmaya çalışılmış, karşılaştırmada STT esas alınmış, yeri geldiğinde karşılaştırmalı olarak *art zamanlı yöntem*e de başvurulmuştur.

Çalışmada metnin daha iyi anlaşılabilmesi için sözlük hazırlanmıştır. Sözlük hazırlanırken şunlara dikkat edilmiştir:

1. Bölgeye ait anlamı bilinmeyen kelimeler,
2. STT'de kullanılan fakat yörede başka bir anlamda kullanılan kelimeler,
3. STT'ye göre farklı ses özelliği bulunan kelimeler. Burada k, ğ, T gibi anlaşılması kolay transkripsiyon işaretleriyle yazılan kelimelere sözlükte yer

verilmemiştir. Ancak fonetik işaretleriyle anlaşılması güç olan kelimeler, çekim ekiyle birlikte olduğu hâlde sözlüğe alınmıştır. Örneğin,

dōlā : Diyorlar (5/102).

annıḡ : Alın (6/46).

orē : Oraya (3/13).

é'me' : Ekmek (14/23).

hullā : Şuralar (13/67).

4. Kişi, unvan ve yer adları sözlükte vermeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SARIGÖL İLÇESİ

1. SARIGÖL'ÜN COĞRAFÎ VE TARİHÎ DURUMU

1.1. İlçenin Coğrafi Özellikleri

Sarıgöl, 37 derece 14 dakika kuzey enlemi ve 26 derece 25 dakika doğu boylamlarının kesiştiği yerde bulunmaktadır. Denizden yüksekliği 210 metre olan ilçenin yüzölçümü 357 km²'dir.

Manisa'ya bağlı bir ilçe olan Sarıgöl, dört ilin sınırlarının kesiştiği kavşak noktasında yer almaktadır. Doğusunda Denizli iline bağlı Güney ilçesiyle Uşak iline bağlı Eşme ilçesi, güneyinde Denizli'nin Buldan ilçesi ile Aydın'a bağlı Kuyucak ilçesi, batısında Manisa'ya bağlı Alaşehir ilçesi bulunmaktadır.

Coğrafi konum itibariyle Gediz Ovası'nın başlangıç noktasının doğusunda yer alan Sarıgöl'ün doğusunda Uysal Dağı (1314 m), batısında Bozdağlarla bu dağın uzantısı olan Çal Dağı (1430 m) yer alır. Dadağlı köyündeki Türkmen Tepesi (900 m), Dindarlı köyünün kuzey ucundaki Kocadağ (1400 m), ilçenin diğer dağlarıdır. Büyük bir kısmını Gediz Ovası'nın oluşturduğu topraklardan Baharlar ve Bahadırlar arasındaki bölgeye Baharlar Ovası, ilçenin çevresindeki muhite Kavakkırı Ovası, Ahmetağa ve çevresine Ahmetağa Ovası, Bağlıca ve çevresine Burgaz Ovası denmektedir. Kocadağ, Aktaş ve Çal dağları arasında kalan yüksek plato Üzüm Ovası adıyla anılmaktadır (<http://www.sarigol.gov.tr>).

İlçenin sürekli akan bir akarsuyu olmamakla birlikte yağmura dayalı kesintiyle akan Kocaçay bulunur. Kocaçay'ın yatağına yapılan Buldan Barajı ile Alemşahlı köyü sınırından çıkan Bayıtlı Çayı'nın geçtiği ve Afşar köyünün sınırları içinde yer alan Afşar Barajı bölgenin önemli sulama kaynaklarıdır.

Sarıgöl ilçesinde tipik bir Akdeniz iklimi hâkimdir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılıman ve yağışlıdır. Yağışlar, çoğunlukla yağmur şeklinde görülür. Aralık ve Ocak aylarında kar ilçenin ova kısımlarına nadiren yağarken dağ kısımlarına daha fazla düşer. Yazları sıcaklık ortalaması 32 dereceyi bulurken kışları ortalama sıcaklık 5-6 derecedir. Alaşehir verilerine dayalı yıllık ortalama sıcaklık 16 derecedir (<http://www.izmir.dmi.gov.tr>).

Sarıgöl ilçesinde Akdeniz bitki örtüsü görülür. Çaldağı ve Aktaş yöresinde çam ve meşe ormanları, diğer yerlerde maki, kavak, söğüt ve çınar ağaçları bulunur. İlçede turuncgiller dışında her çeşit meyve ve sebze yetiştirilir. Eskiden pamuk, tütün, buğday, arpa, mısır, susam ve çavdar yetiştirilirken günümüzde ağırlıklı olarak üzüm ve diğer meyvelerle sebzeler yetiştirilir (Saritaş, 2007: 2).

1.2. İlçenin Nüfusu ve İdari Yapısı

2010 yılı TÜİK Başkanlığı verilerine göre Sarıgöl ilçesinin köyleriyle birlikte toplam nüfusu 36.234'tür. Nüfusun 13.542'si şehir merkezinde, 22.692'si köylerde yaşamaktadır. Sarıgöl'ün genelde nüfus artış hızı % 1,5 iken şehir merkezinde % 10,1 köylerde % -3,6'dır (<http://www.manisa.gov.tr>).

1528 yılı Tapu tahrir defterlerinde Alaşehir'in nahiyesi olarak adı geçen Sarıgöl'ün 24 köyü bulunmaktaydı. Aydın vilayet salnamelerine göre 1879 yılında Sarıgöl, Aydın vilayeti, Saruhan sancağı, Alaşehir kazasının İnegöl nahiyesi olarak belirtilir (Saritaş, 2007: 6).

Şemseddin Sâmî, *Kâmusu'l-Âlâm* adlı eserinde o zaman adı İnegöl olan Sarıgöl ilçesi için “İnegöl: Aydın vilâyetinde Saruhan Sancağı'nın Alaşehir kazâsında nâhiye merkezi bir kasaba olup, Alaşehir'in 30 kilometre şark-ı cenûbiyesinde, demir yol hattı üzerinde ve Kuzu Çayı'nın menbâna karîb olarak kenarında vâkidir. Üç bin kadar ahâlisi vardır. İnegöl nâhiyesi 20 karyeden mürekkebdir.” bilgilerini verir (Sami, 1306 (=1890): 1172).

İnegöl (Sarıgöl), yukarıdaki bilgilerden hareketle I. Meşrutiyet'ten itibaren Alaşehir ilçesine bağlı bir nahiye, Balkan Savaşlarından sonra belediyeleşmiştir. 1938 yılında adı Sarıgöl olarak değiştirilmiş, 4 Eylül 1957'de 7033 sayılı kanunla Manisa'ya bağlanarak ilçe yapılmıştır (Saritaş, 2007: 8).

Sarıgöl'ün bugün itibarıyla 29 köyü bulunmaktadır.

1.3. Sarıgöl'ün Tarihi

1938 yılına kadar kullanılan adıyla İnegöl'e ait ilk kaynaklar 1478 ve 1483 yılları arasındaki tapu tahrir defterleridir. Tapu tahrir defterlerine göre İnegöl, Alaşehir'e bağlı bir nahiyedir (Sarıtaş, 2007: 6). İlçe, Bizans İmparatorluğunun eski yerleşim birimlerinden olan Alaşehir'den (Philedephia) Denizli güzergâhındaki Pamukkale'ye (Hiyerapolis) uzanan kara yolu üzerindeki konaklama yeridir. Sarıgöl ve çevresinde bulunan kalıntılar şehrin Lidyalılar ve İyonlular tarafından yönetildiğini göstermektedir (Sarıgöl Kaymakamlığı, 2009: 1).

Dadağlı köyündeki Han Çeşmesi denilen yerde konaklama yerinin izleri, Sığırtmaçlı köyünün kuzeyindeki Karain mağarası, Özpınar köyünün eski yerleşim birimindeki katlı mezarlar ve Bağlıca köyünde bulunan Maryas Heykeli (Pal Heykeli) Sarıgöl ve çevresinde Roma medeniyetinin izlerini göstermesi bakımından önemlidir (Sarıtaş, 2007:5).

MÖ 334 yıllarında Batı Anadolu, Makedonya Kralı Büyük İskender'in egemenliği altındadır. İskender döneminden sonra bölgede egemen güç Bergama Krallığı olmuştur. Bergama Krallığı döneminde Alaşehir, çevresiyle birlikte önemli bir merkezdir. Sarıgöl'ün bu dönemlerde bir yerleşim birimi olup olmadığı bir muamma gibi gözükse de topraklarının verimliliği, çevresinde önemli yerleşim birimlerinin bulunması göz önüne alındığında ilçenin bir uğrak yeri olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte hem Bergama Krallığının hem Bizans Devletinin önemli yerleşim birimlerinden olan Alaşehir'in o dönemlerde Sarıgöl ve civarını içine alan bir merkez olduğu düşünüldüğünde resmî kayıtlara kadar Sarıgöl tarihini Alaşehir'in tarihî gelişiminden hareketle takip etmenin mümkün olduğu sonucuna varılabilir. Bizans döneminin Batı Anadolu'da egemenliği sona erinceye kadar Alaşehir, Bizans'ın kontrolünde kalmış, 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Türklerin bölgede ağırlığının artması üzerine Alaşehir ve çevresi Bizans ve Selçuklular arasında sürekli el değiştirmiş, beylikler dönemine kadar bu durum devam etmiştir (Eratalay, 2007: 3).

Beylikler döneminde Sarıgöl ya da Alaşehir ve çevresinde Saruhanoğulları, Germiyanogulları ve Aydınoğulları beylikleri kurulmuştur. Bu beyliklerden Batı Anadolu'da en etkili Germiyanogulları olmuş, I. Yakup Bey'in Bizanslarla yaptığı Alaşehir Savaşı'nı kazanması üzerine Germiyanogulları bölgenin tek hâkimi konumuna gelmiştir (Eratalay, 2007: 4). I. Yakup Bey, Ege ve civarını fethetmesi için Aydınoğlu

Mehmet Beyi görevlendirmiş, Mehmet Bey de fethettiği yerlerde Aydın merkez olmak üzere Aydınoğulları Beyliği'ni kurmuş, kurduğu beyliğe Aydın İnegöl'ünü de katmış ancak Alaşehir'i ele geçirememiştir (Sarıtaş, 2007: 5).

Osmanlı döneminde Yıldırım Bayezit'in 1390 tarihinde Alaşehir'i fethetmesiyle Batı Anadolu tamamen Türk hâkimiyetine girmiş, Sarıgöl ve Alaşehir bu tarihten günümüze kadar üç yıllık bir fasıla hariç Türklerin hakimiyeti altında kalmıştır. (Sarıtaş, 2007: 6).

Salnamelere ve Sarıgöl mezarlığındaki Yusuf Ziya'ya ait mezar taşına göre 1879-1882 yılları arasında Yusuf Ziya Bey, Sarıgöl nahiye müdürü olarak görev yapmıştır (Sarıgöl Belediyesi, 2007: 19). 1890-1897 yılları arasında Sarıgöl nahiyesine bağlı olan köylerin sayısı 17-21 arasında değişmiştir (Sarıtaş, 2007: 7).

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu'da işgaller başlamış, diğer Batı Anadolu bölgeleri gibi Sarıgöl de Yunanlılar tarafından 23 Eylül 1919'da işgale uğramıştır. Yunan mezalimi sırasında Millî Mücadele'yi destekleyen Sarıgöl halkından Ethem Bey (Ethem Saruhan) ve Alemşahlı köyünden Mazlum Bey 16-25 Ağustos 1919 tarihleri arasında yapılan Alaşehir Kongresi'ne Sarıgöl delegesi olarak katılmışlardır (Konukçu, 2000: 65). Sarıgöl 4 Eylül 1922 tarihinde Yunan işgalinden kurtulmuştur (Sarıgöl Kaymakamlığı, 2009: 1).

1.4. İlçenin Etnik Yapısı

Malazgirt Savaşı'ndan sonra 10 yıl içinde Oğuzların Marmara Denizi'ne kadar olan yerleri fethetmesiyle Batı Anadolu belirli aralıklarla Oğuzların göç yeri olmuş ve XIII. yüzyıldan itibaren Kütahya ve Denizli'nin ötelere kadar göçler devam etmiştir (Sümer, 1967: 133).

Sarıgöl ve çevresindeki yer adları bile bu bölgenin Oğuz yerleşim yeri olduğunu açıkça ortaya koyar. Ancak bölgede sürekli göçlerin yaşanması, yörenin daha 100 yıl öncesine kadar konar göçer Yörük aşiretlerinin meskeni olması gibi sebepler Türkmen veya Yörük aşiretlerinin tespitini müşkül duruma sokmaktadır. Bunlardan Ahmetağa ve Bereketli köyleri daha 50-60 yıl öncesine kadar konar-göçer yaşarlarken 1950 yılından sonra zorunlu iskân sebebiyle yerleşik hayata geçmiş iki Yörük köyüdür.

Anadolu coğrafyasının tamamında Oğuzların bütün boylarının izlerini görmek mümkündür. Ancak Sarıgöl için en eski kayıtların 120 yıl öncesine dayanıyor olması ve daha eski kaynaklara ulaşamaması sebebiyle Sarıgöl halkının etnik olarak Oğuzların

hangi boyuna ait olduğunu yazılı belgelerle açıklamayı zorlaştırmaktadır. Bu sebeple etnik yapı konusunda yöre halkının bilgilerine müracaat edilmiştir.

Oğuz boyları ve Oğuzların Anadolu'daki yerleşim yerleriyle ilgili etnik çalışmalar yapıldığından bu çalışmada, sadece köy adlarıyla çalışmadaki ağız özellikleri ve yöre halkının bilgilerinden hareketle araştırma sahasının etnik yapısı hakkında bilgi verilecektir¹.

a. Yer Adlarına Dayalı Etnik Yapı

Afşar (Avşar): Oğuzların Bozok koluna mensup olan Avşar boyunun adından geldiği anlaşılmaktadır. Sarıgöl'ün köylerindendir. Faruk Sümer'in XVI. yüzyılda Anadolu'da Avşarlara ait yerleşim yer adlarını verdiği listede bu köyün de adı bulunmaktadır. O dönemde köyün Aydın vilayetinin Alaşehir kazasına bağlı olduğu belirtilmektedir (Sümer, 1967: 423). Ancak köyden alınan derlemelerde ve yapılan bilgi soruşturmasında Zeynep Korkmaz'ın belirttiği Avşarlara ait dil özellikleri görülememektedir (Korkmaz, 1995b: 184).

Bahadırlar: Köyün adının Bahadırlı oymağından geldiği düşünülmektedir. Faruk Sümer, Bahadırlı oymağını Halep Türkmenleri içinde sayar (Sümer, 1967: 174). Ayrıca Anadolu coğrafyasının muhtelif yerlerinde bu oymağın varlığı bilinmektedir (Türkay, 2005: 55).

Baharlar: Faruk Sümer bir yerde "Karakoyunlu Türkmen boyu Baharlularun..." şeklindeki açıklamasında bu ismi zikreder (Sümer, 1967: 47). Baharlar köyünün Baharlılar boyundan gelip gelmediği hususu izaha muhtaçtır.

Dındarlı: Köyün adının Dündarlı oymağından geldiği düşünülmektedir. Cevdet Türkay bu oymağın İzmir Sancağı'nın Tire kazasında yer aldığını belirtir (Türkay, 2005: 33).

Karacaali: Köyün adı Cevdet Türkay'ın, Yörükân tarifesinden saydığı Karacaali aşiretinin adıyla aynıdır. Ancak derleme sırasında yapılan soruşturmada köylüler kendilerinin Kızılkeçili Yörüklerinden olduklarını belirtmişlerdir.

Şeyhdavutlar: Davutlar oymağıyla ilgisi olabileceği düşünülen bir köydür.

¹ Oğuzlarla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Sümer, 1967; Agacanov, 2003; Türkay, 2005.

Cabertarar (Özpınar): Caber aşiretinden geldikleri bellidir. Aydın Sancağı'nın Alaşehir kazasına yerleştikleri belirtilmektedir (Türkay, 2005: 32). Ağız özelliklerine bakıldığında Avşar boyundan geldikleri düşünülebilir.

b. Ağız Özelliklerine Dayalı Etnik Yapı

Zeynep Korkmaz'ın Anadolu ağızlarından hareketle belirlemiş olduğu etnik yapı ilişkilendirmesine göre üçüncü bölge Avşar boyundandır. -(I)yI şimdiki zaman eki, $k > h$ sızıcılaşması, kelime başı $k > g$ değişmesi, nazallaşma gibi bazı hususiyetler üçüncü bölgede karakteristik olarak görülür (Korkmaz, 1995b: 184).

k dip damak ünsüzünün bulunmaması, iç ve son seslerdeki $k > h$ değişiminin görülmemesi, görülen geçmiş zaman kipi dışındaki kiplerin çekiminde I. tk için -m eki yerine -n kullanılması ve -(I)yo şimdiki zaman şeklinin yaygınlığı gibi ağız özellikleri dikkate alındığında birinci ve ikinci bölgeler, Kınık boyundan olmalıdır (Korkmaz, 1995b: 182-183).

c. Kaynak Kişilere Dayalı Etnik Yapı

Sarıgöl ve yöresinde yapılan derlemelerde mensubiyetle ilgili sorular sorulmuştur. Bazı köylerde verilen bilgiler o köyün mensubiyetini belirtmesi bakımından tatmin edici gözükmemektedir. Özellikle Ahmetağa ve Bereketli köylerinden alınan bilgiler oldukça dikkat çekicidir. İki köyün daha 50 yıl öncesine kadar göçebe yaşamaları, yerleşik hayata yeni geçmeleri verilen bilgileri kanıtlar niteliktedir. Ahmetağa köylüleri istisnasız kendilerinin *Gacar* yörüklerinden olduklarını söylemektedirler. Bereketli köylüleri de *Manavlı* yörüklerinden olduklarını ifade ederler. Hatta Manavgat'tan bu tarafa geldiklerini, zorunlu iskân sebebiyle buraya yerleştiklerini belirtirler. Beyharmanı, Karacaali ve Günyaka köylüleri genellikle birbirleriyle akraba olup Kızılkeçili yörüklerinden geldikleri bilgilerini verirler. Zeynep Korkmaz'ın Kızılkeçilileri Kınık boyuna dâhil ettiği göz önüne alınırsa bu üç köyün Kınık boyuna mensup olduğu anlaşılmaktadır. Zıyanlar'daki köylülerin hepsinin soyadının "Horasan" olması ve kendilerinin Horasan'dan geldiklerini söylemeleri dikkat çeken ayrı bir husustur. Dağ köyleri olarak bilinen Güneydamlar, Kahramanlar, Şeyhdavutlar, Zıyanlar ve Yeniköy köylüleri kendilerini *Yörük* olarak nitelerler. Ama

hangi Yörük aşireti veya cemaatine ait oldukları hakkında kesin bir bilgi mevcut değildir.

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle Sarıgöl ve yöresindeki yerleşim birimlerini Oğuzların oluşturduğu söylenebilir.

1.5. Sarıgöl ve Yöresi Üzerine Yapılan Ağız Çalışmaları

Sarıgöl ve yöresi ağızları üzerine bugüne kadar bilinen tek çalışma Zeynep Korkmaz tarafından yapılmıştır. Korkmaz, *GBAA* adlı eserinde Güneybatı bölgesindeki çeşitli yerleşim birimlerinden derlediği metinlerden birini o zaman Alaşehir ilçesine bağlı bir köy olan Sarıgöl ilçesinden derlemiştir. Bu derleme, eserde 11 numaralı metin olarak belirtilmiş olup 38 yaşındaki Ali Akçay adlı kaynak kişiden derlenmiştir (Korkmaz, 1994a: 18). Korkmaz, bölgede yaptığı tüm derlemeleri gösteren haritasında Sarıgöl'ü *plaklardan işlenen yerler* şeklinde göstermiştir.

1.6. İncelemeyle İlgili Bazı Açıklamalar

Sarıgöl ve yöresi ağızları, karakteristik özellikteki ses ve şekil bilgisi ölçütlerine göre sınıflandırılmıştır. Karakteristik olan ve bölgenin tamamını kapsamayan ses ve şekil bilgisi hususiyetlerine dil bilgisi incelemeleri bölümünde yer verilirken söz konusu ağızlardaki alt gruplar şu şekilde adlandırılmıştır:

Bölge: Sarıgöl ve yöresinin temel ölçütlere göre ayrıldığı ana ağız gruplarıdır. Sarıgöl ağızları üç bölgeye ayrılır. Birinci bölge –(I)yo ağzı, ikinci bölge –(I)yoru ağzı, üçüncü bölge –(I)yI ağzıdır.

Bölgecik: Ana bölgenin alt ağız sınıfıdır. Örneğin, birinci bölgenin birinci bölgeciği veya ikinci bölgeciği gibi.

Alt Ağız Bölümü: Bölgecik eğer bazı temel ölçütlere göre farklılık gösteriyorsa bölgeciğin alt sınıfı, birinci alt ağız bölümü şeklinde adlandırılmaktadır.

Alt Ağız Birimi: Alt ağız bölümünün altındaki sınıflar için verilen addır.

Alt Ağız Birimciği: Alt ağız biriminin alt sınıflarını oluşturur.

İKİNCİ BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

2.1. SES BİLGİSİ

2.1.1. ÜNLÜLER

2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında Türkiye Türkçesi yazı dilindeki sekiz ünlüyle birlikte şu ünlüler bulunur:

Normal Süreli Ünlüler : á, â, ã, ä, ê, ë, í, î, ï, ô, ó, õ, ú.

Kısa Süreli Ünlüler : ă, ě, ĭ, į, ǫ, ŭ, ů.

Uzun Süreli Ünlüler : ā, á, ā, ē, ē, ī, í, ī, ō, ō, ō, ō, ū, ū.

2.1.1.1.1. Standart Türkiye Türkçesinde (STT) Bulunmayan Ünlüler

2.1.1.1.1.1. Normal Süreli Ünlüler

2.1.1.1.1.1.1. á Ünlüsü

a ve e sesleri arasında, geniş, yarı kalın düz ve normal süreli bir ünlüdür. a > e ve e > a değişmelerinin arasında bir merhalede oluşan á ünlüsü Sarıgöl ve yöresi ağızlarının genelinde görülmekte, özellikle ç, ş, y ünsüzlerinin tesiriyle ya da yabancı asıllı kelimelerdeki ünlü benzeşmesi sonucu ortaya çıkmaktadır:

ábdas “abdest” (73/79), ākidáslara “arkadaşlara” (18/102), a’sámnen “akşamleyin” (6/232), amále “amale” (20/4), ámānet “emanet” (10/48), anácıım “anneciğim” (46/93), añıláşır “anlaşır” (1/1), atáşinen “ateşle” (28/141), 'çèkimicán “çekemeyeceğim” (32/196), dāvam “devam” (51/41), 'istamboldáyın “İstanbul’dayım” (42/175), işārátı “işareti” (38/62), máraqlısııı “meraklısın” (65/52), olcák “olacak” (20/14), 'oreyá “oraya” (3/82), sabāleyá “sabahleyin” (2/11), 'sallángeç “sallangaç/salıncak” (4/118), sāmášTık “sarmaştık” (9/54), sētin_ăacı “zeytin ağacı” (53/29), yémáyınca “yemeyince” (59/29), zātán “zaten” (19/19), zıyárete “ziyarete” (6/172).

2.1.1.1.1.2. â Ünlüsü

Geniş, kalın, yarı yuvarlak, normal süreli a > o ya da o > a değişmesinin ara merhalesinde oluşan ve Sarıgöl ve yöresi ağızlarında yaygın olmayan bir ünlüdür. Ağız bölgesinde bu ünlü, yuvarlak ünlüsü bulunan hecenin düz ünlülü komşu heceye tesir etmesiyle ortaya çıkar:

'afyân_êkeriz “afyon (haşhaş) ekeriz” (43/20), bâbam “babam” (27/16), cadılâzdum “cadalozdum” (29/85), 'dolâman “dolaman” (49/74), dönüyôsâ “dönüyorsa” (44/112), göcâman “kocaman” (5/77), hōdâ “orda” (6/28), Kòvâ “kova” (4/210), millânu “milyonu” (33/30), omuzundâ “omzunda” (6/17), orâ “oraya” (19/24), ordâ “orda” (13/61), pantâlon “pantolon” (17/30), şey_ıldu dâ “şey oldu da” (6/198), 'telefân “telefon” (33/1), tōbâ “torba” (4/71).

2.1.1.1.1.3. ă Ünlüsü

Yarı geniş, kalın, düz, normal süreli olup a > ı ya da ı > a değişmesinin ara merhalesinde ortaya çıkan bir ünlüdür. â ünlüsü, Sarıgöl ve yöresi ağızlarında özellikle birinci ve ikinci ağız bölgelerinde kelime tabanları ile bazı eklerde oluşur. Yönelme hâl ekinin daralması (a > â), belirtme hâl ekinin genişlemesi (ı > â) ve bulunma hâl ekinin daralması (da > dâ) sonucu ortaya çıkan bu ünlü, Sarıgöl ağızlarında karakteristik olarak görülmektedir:

Kelime tabanlarında

aķrābām “akrabam” (69/75), başġā “başka” (4/32), 'ķinā “kına” (54/40), mānāyla “bahaneyle” (47/61), manisāya “Manisa'ya” (72/111), mısTāva “Mustafa” (41/24), 'pīransā_aşı “pırasa aşı” (32/248), yalāņız “yalnız” (57/129), yaylāyā “yaylaya” (62/13), zāman “zaman” (6/48).

Eklerde

'arab_omarā “Arap Ömer'e” (1/39), baġ “baġa” (6/183), 'burlādā “buralarda” (3/26), 'çòvaldā “çuvalda” (46/84), 'dambaşlādā “dambaşlarda” (31/46) 'daşTā “taşta” (16/20), hāmanlarā “harmanlara” (3/36), ķāvaltıyā “kahvaltıyı” (51/6), kenālarīnā “kenarlarına” (2/23), 'taķılarınā “takılarımı” (7/72), 'yanımā “yanıma” (3/3), yarisinā “yarısını” (12/28), yımirtā “yumurta” (6/251), zamānımızdā “zamanımızda” (21/2).

2.1.1.1.1.4. ā Ünlüsü

Geniş, kalın, düz, genizsileşmiş, normal süreli ünlüdür. ā ünlüsü, birinci bölgede II. tk iyelik ekiyle (+ņ) ilgi hâli ekinin (+ıņ) birlikte kullanılması sonucu iyelik ekindeki ŋ ünsüzünün genizsileşmesiyle ortaya çıkar:

anaāņ “annenin” (18/59), bıbaāņ “(senin) babanın” (6/31), ġızaāņ “gızanın” (13/144).

Birinci bölgenin birinci alt bölümündeki ikinci alt ağız biriminde çokluk ekinin (+lAr) ilgi hâli ekiyle (+ıņ) çekimlemesi sonucu r ve ı sesleri erir ve ŋ sesinin etkisiyle ā ünlüsü oluşur:

ġızlaāņ_oynadı “kızların oynadığı” (22/24), onnaāņ gö’ delilēden “onların Gök Delilerden” (28/80).

Üçüncü bölgede kişi ve işaret zamirlerinin yönelme hâli ekiyle çekimlenmiş şekillerinde ve *ne kadar* kelimelerinin birleşmesinde görülür:

naādar “ne kadar” (57/21), oā “ona” (57/15), saā “sana” (57/42; 60/112).

2.1.1.1.1.5. ä Ünlüsü

Geniş, ince, düz, normal süreli bir ünlüdür. Çenenin açılmasıyla oluşur ve e ünlüsünden daha açık telaffuz edilir. ä ünlüsü, Sarıgöl ağızlarında seyrek olarak görülür:

äsKere “askere” (3/33), bäändin “beğendin” (42/185), bändi “bende” (51/4), galdi “geldi” (55/27), mādimenlere “merdivenleri” (3/89), māmēt “Mehmet” (6/133), māmēri “mermeri” (24/17), māmır “memur” (14/39), māmñōn “memnun” (28/8), māşúrdur “meşhurdur” (43/89), nođduñ_ä’mānı “nohutun ekmeğini” (60/84), ölçāk “ölçek” (7/81), sākız “sekiz” (13/170), şāāre “(Ala)Şehir’e” (23/19).

2.1.1.1.1.6. é Ünlüsü

Kapalı e olarak bilinen ve yarı geniş, ince, düz, normal süreli bir ünlüdür. i > é ya da e > é değişimleriyle ortaya çıkan bu ünlü, ağız bölgesinde ilk hecede görülmekle birlikte diğer hecelerde de rastlanmıştır²:

Kelime tabanlarında

İlk Hecede

bëllerine “bellerine” (18/102), bën “ben” (39/1), bēş “beş” (12/24), çekiyō “çekiyor” (9/27), dējl “değil” (10/15), dēye “diye” (6/23), é’mejne “ekmeğini” (4/136), értesi “ertesi” (12/11), érke’le “erkekler” (13/59), èlli “elli”(13/30), ènēken “inerken” (6/153), eşşek “eşek” (8/36), èyi “iyi” (9/1), gēce “gece” (19/30), gēçiyi “keçiyi” (34/16), gēldiler “geldiler” (41/9), gız_évine “kız

² Erdem ve Gül, EOT ile Anadolu ağızları arasındaki ilişkileri bakımından kapalı e (è)’yi karşılaştırdıkları ortak çalışmalarında bu sesin Anadolu ağızlarında oldukça yaygın görüldüğünü, özellikle ilk hecede fonemik değerde olduğunu belirterek o güne kadar yapılan ağız çalışmalarında kapalı e (è)’nin yer aldığı bütün kelimelerin listesini verirler. Sarıgöl ve yöresi ağızlarındaki kapalı e (è)’nin görüldüğü kelimelerin bir çoğu, söz konusu listede yer almaktadır (Erdem ve Gül, 2006: 111-148). Ayrıca kapalı e (è) ile ilgili geniş bilgi için bkz. Arat 1987 ve Yılmaz Ceylan 1991.

evine” (1/1), gèder “gider” (60/29), kèydirip “giydirip” (63/18), òdaṅ kèricijim “(< ondan kirü) ondan sonracığım” (46/4), sèvaliṅ “Seval’in” (28/28), 'tèyzesi “teyzesi” (26/10), yème'lenīdi “yemeklenirdi” (27/17), yèrde “yerde” (59/32), 'zarab_èdē “(< Ar. ɗarb + eder) acı verir” (29/2).

İç Seste

annádivèrem “anlatıvereyim” (5/39), 'eltèvmē “iletivermeye” (39/21)

Son Seste

annè “anne” (21/47), genè “gene” (5/295).

Bazı eklerde

İç Seste

benžyèō “benziyor” (42/35), bilmèyon “bilmiyorum” (53/55), è'mèyenē “etmeyen” (3/10), isTèyō “istiyor” (25/30), ya'mèyoz “yapmıyoruz” (33/37), yè'mèyō “yetmiyor” (56/79).

Son Seste

bqazçi'likTè “Boğazçiftlik'te” (43/223), geçincè “geçince” (22/10), ilarisindè “ilerisinde” (50/74), 'kestilè “kestiler” (32/136), nērdè “nerede” (40/279), odannè “(< ora+dan+leyin) sonrasında” (42/9), sabālè “(<Ar. şabāḥ+ leyin) sabahleyin” (13/39), vèsè “verse” (44/5) .

Alıntı kelimelerde

İlk Hecede

bi šèy “bir şey” (70/21), cèbime “cebime” (49/53), cèemdeme “cehenneme” (39/43), cèzāvine “cezaevine” (42/161), èfendi “efendi” (73/76), hēc “hiç” (72/102), 'mèydanà “meydana” (54/76), sèyrelì “seyrelir” (13/146), tèniyi “taneyi” (40/379), zèHin “zihin” (48/50), zèṅgin “zengin” (58/63), zèytini “zeytini” (67/36).

Diğer Hecelerde

amaléydi “amaleydi” (20/2), 'domatéz “domates” (27/55), makineleri “makinelere” (6/37), meselâ “mesela” (54/61), 'peştémalı “peştamalı” (17/30).

Son Seste

amálé “amele” (21/22), cîrê “sigara” (28/98), elli sené “elli sene” (5/8), enişte “enişte” (41/195), 'genevşé “kanaviçe” (4/143), keşkê “keşke” (41/76), zıhiyê “sıhhiye” (32/262).

2.1.1.1.1.7. ę Ünlüsü

Yarı geniş, ince, düz, normal süreli olup é ve i ünlüsü arasındaki merhalede oluşan bir ünlüdür. Ağız bölgesinde yönelme ve belirtme hâl eklerinin çekimlerinde ortaya çıkan ę ünlüsü, çıkış noktası bakımından kapalı e ünlüsüne göre i sesine daha yakındır. Sarıgöl ağızlarının birinci bölgesinin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgesinde yaygındır ve söz konusu yerlerde karakteristiktir:

e > ę değişmesi (Yönelme Görevinde)

ālámé “âleme” (6/38), äsKerê “askere” (3/33), 'bize “bize” (50/12), elimize “elimize” (17/10), 'ezenê ğadan “ezana kadar” (51/6), hâline “hâline” (1/24), 'hepsine “hepsine” (4/15), senê “sana” (4/208), suyuň_çine “suyun içine” (36/58).

i > ę değişmesi (Belirtme Görevinde)

benê “beni” (50/30), bize “bizi” (4/121), dedeyê “dedeyi” (7/55), ê'meyenê “etmeyen” (3/10), 'hêpisine “hepsini” (34/78), maallenize “mahallenizi” (14/6), teSkiremize “tezkeremizi” (5/9).

2.1.1.1.1.8. ê Ünlüsü

Geniş, yarı yuvarlak, ince normal süreli bir ünlüdür. e ve ö ara merhalesinde oluşan ê ünlüsü genellikle b ve v dudak ünsüzlerinin yuvarlaklaştırıcı tesiriyle oluşmaktadır. Bölgede sınırlı sayıda örneği mevcuttur:

bēbē “biber” (5/86), bēleydi “böyleydi” (69/10), bēyle “böyle” (70/13), cēvabı “cevabı” (42/483), dēvam_ēTdi “devam etti” (65/48), dōnmēvēriyō “dönmeviveriyor” (6/216), ēle “öyle” (69/79), hēyle “öyle” (70/17), kōofēr “kuaför” (35/17), sarıgölē “Sarıgöl’e” (23/34), şey_oluvuruyu “şey oluveriyor” (41/19).

2.1.1.1.1.9. ē Ünlüsü

II. tk iyelik ve ilgi eklerinin ince sıradan çekimlerinde iyelik ekindeki η ünsüzünün erimesi ve kendinden önceki e ünlüsünün genizleşmesiyle oluşan bir ünlüdür. Ayrıca kişi zamirlerinin yönelme çekimlerinde de bu ünlünün kullanıldığı görülmektedir:

dedeēñ yanda “(senin) dedenin yanında” (6/25), dedeēñ_aldī “(senin) dedenin aldığı” (67/48), gelinneēñ “gelinlerin” (52/2), neneēñ_īşī “(senin) nenenin işi” (14/32), seē altınna pulla mı gelecek “sana altınla pulla mı gelecek” (40/54), beē bi çok yaranlık ēTdirdiñ “bana birçok yarenlik ettirdin” (40/375).

2.1.1.1.1.10. í Ünlüsü

Düz, dar, yarı kalın normal süreli bir ünlüdür. ı ve i ünlüsünün ara merhalesinde oluşur. í ünlüsü; ı > i, i > ı, a > ı/i > í ve e > í değişmelerinde ya da inceltici özellikte olan c, ç, y, ş ünsüzlerinin tesiriyle ortaya çıkar:

ı > í değişmesi

aāşlı’Tır “ağaçlıktır” (6/196), annecında “(< alın+aç+ı+n+da) karşısında” (4/147), çamaşırime “çamaşıırma” (10/43), çí’cağ “çıkacak” (3/44), doleşirdın “dolaşırdı” (11/28), ğıyılarındı “kıyılarıında” (6/57), 'salladínen “(< salla-dık+ı ilen) salladıkça” (1/55), sır’meşlídanmış “Sığırtmaçlı’danmış” (6/140), üreşirdık “uğraşırdık” (6/235), yaşındēdim “yaşıındaydım” (2/29), yaşındeykenden “yaşıından beri” (24/3).

$i > i'$ değişmesi

'basī'leşdi "basitleşti" (1/34), cāmīyá "camiye" (42/422), çinā "çınar" (28/16), elīfı "Elif'i" (40/30), fasīlle "fasulye" (14/27), haritālā "haritalar" (5/127), 'nasibi "nasibi" (1/49), ziyārete "ziyarete" (6/172).

$a > 1$ değişmesi

Bu değişme y ünsünün daraltıcı tesiriyle ortaya çıkmış olmalıdır:

oynunıye “oynamaya” (51/44), yakıdı “yakada” (50/113), yaşındıyın “yaşındayın” (40/15).

e > í değişmesi

āṣamniyın “akşamleyin” (53/32), sabālī “sabahleyin” (19/56).

2.1.1.1.1.11.İ Ünlüsü

Kalın, yarı yuvarlak, dar, normal süreli bir ünlüdür. Genellikle $u > 1$, az da olsa $i/1 > u$ değişimlerinin ara merhalesinde oluşan ĩ ünlüsü, bölgede yaygın değildir. Bu ünlünün oluşumunda dudak uyumuyla b ve v dudak ünsüzlerinin yuvarlaklaştırıcı tesiri etkili olmaktadır:

bāṣiṣ “bahşiş” (54/89), bî yıl “bu yıl” (69/63), bibē “(< bıbayı< babayı) babayı” (14/10), bîbî “baba” (7/16), bıçık “buçuk” (48/139), bıldandı “Buldan’da” (32/283), 'bireya “buraya” (56/135), bılâşığ_oluyō “bulaşık oluyor” (18/99), 'bıñaldım (30/7), biydeye “buğdayı” (55/35), būrı “buraya” (6/184), çavişların “Çavuşlar’ın” (1/67), dokūmiya “dokumaya” (17/48), 'hıncaz “oncağız” (4/109), mācîrā “muḥacire” (5/94), māsîlā “mahsülü” (23/22), 'mî’Tarıḡ_orē “muhtarın oraya” (3/13), misānıḡ “Musa’nın” (71/85), k̄āPiz “karpuz” (25/34), 'tansiyından “(< tansiyun < tansiyon) tansiyondan” (39/27), yağmîr “yağmur” (42/298), yavrım “yavrum” (3/55).

Üçüncü bölgede –(I)yI şimdiki zaman ekinin yer yer *i* ünlüsüyle telaffuz edildiği görülmektedir:

atıyî “atıyor” (68/113), biniyıldır “biniyorlardı” (60/203), 'davşiyîz “bulunduruyoruz” (67/115), êlemiyîmuş “ellemiyormuş” (68/98), ğalmıyî “kalmıyor” (70/47), geliyî “geliyor” (73/84), gidiyîmiş “gidiyormuş” (64/102).

2.1.1.1.1.12.î Ünlüsü

Derleme sahasında bir yerde tespit edilen bu ünlünün diğer genizsileşmiş ünlülerde olduğu gibi II. tk iyelik ve ilgi ekinin bir arada kullanılmasıyla iyelikteki η damak ünsüzünün eriyerek kendinden önceki ünlüyü genizsileştirmesi sonucu oluşur:

o du dayıŋ ğârî “o da (senin) dayının gayrı” (4/111).

2.1.1.1.1.13.i Ünlüsü

İnce, yarı yuvarlak, dar, normal süreli bir ünlüdür. Teşekkül noktası i ve ü arasındadır. Genellikle ü > i veya i > ü değişiminin ara merhalesinde oluşur. Bölge ağızlarında yaygın değildir:

bîbē “biber” (49/67), düşünmîceŋ “düşünmeyeceksin” (67/69), fasîlle “fasulye” (4/63), kîlō kîlō (28/115), me'tîP “(< mektûP) mektup” (54/12), mînāsîp “münasip” (71/57), mîsēfir “misafir” (6/257), olmîcek “(< olmücek) olmayacak” (18/93), tenifîşe “teneffüse” (20/37), 'ümüT “Ümit” (5/250).

2.1.1.1.1.14.ö Ünlüsü

Kalın, yarı geniş, yuvarlak, normal süreli bir ünlüdür. o > u, u > o az da olsa a > o değişmelerinin ara merhalesinde oluşan bu ses, bölgenin tamamında kelime tabanlarında görülür. Bu ses birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde a > ö değişmesi sonucu yönelme, belirtme ve bulunma hâl eklerinin allomorflarında da telaffuz edilir:

bodûrumdō “Bodrum'da” (3/43), cōmartesi “cumartesi” (10/41), çōvallarından “çuvalallarından” (19/61), dōvā “dua” (40/20), 'dōvaŋ “duvak” (46/2), durumunō “durumuna” (1/30), dip_odōlara “dip odalara” (2/51), çukurō “çukura” (3/31), 'ġocō “koca” (3/38), ġoşusunō “koşusuna” (4/129), Kōvā “kova” (4/210), mōHaŋġaŋ “muhakkak” (28/93), oġlanıŋ (43/86), oġreşe “uğraşarak” (50/109), ola “ule” (6/101), olşō “olsa” (5/124), 'ōnnō “onunla”

(3/7), onó “onu” (4/65), ósandım (41/166), óvalarız (33/39), yòğudu “yoktu” (49/5).

2.1.1.1.1.15. ó Ünlüsü

Yarı kalın, geniş, yuvarlak normal süreli bir ünlüdür. o ve ö ünlüsü ara merhalesinde oluşur. Sarıgöl ağızlarından üçüncü bölgenin karakteristik bir ünlüsü olup genellikle ö > o değişmesinin sonucu ortaya çıkar:

añnaTdıyna göre “anlattığına göre” (58/1), dóndümüdü “döndüyüdüm” (73/51), dóversin “döversin” (72/96), gózel “güzel” (43/108), kópek “köpek” (58/38), kóyün “köyün” (57/7), góçün “göçün” (61/1), gólünden “gölünden” (64/13), górdük “gördük” (57/20), góynek “gömlek” (71/41), kók “kök” (70/12), kómür “kömür” (62/15), ólen “ulan” (19/38), óñünde “önünde” (69/8), óbür “öbür” (59/24), óküz “öküz” (70/22), óldünü “öldüğünü” (71/5), yórüü “yörüğü” (60/2).

2.1.1.1.1.16. õ Ünlüsü

õ ile ü arasında ince, yarı geniş, yuvarlak, normal süreli bir ünlüdür. Kelime tabanlarında bölge ağızlarının tamamında, belirtme, yönelme ve bulunma hâl eklerinin allomorfları olarak birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgede görülür:

böyöklerin “büyüklerin” (73/22), bölõ “böyle” (64/71), 'böyõn “bugün” (71/59), çõkelek “çökelek” (41/186), 'dõşõyyoru “düşüyor” (53/59), 'düşmõ “düşme” (56/159), günümüzõ “günümüzde” (52/61), gözeldir “güzeldir” (10/58), 'heykelin_üsTünõ õ'müşlẽ “heykelin üstünü örtmüşler” (29/70), 'kõtürdeK “kütürdek” (44/103), kõi “köy” (68/48), 'kõydõ “köyde” (3/17), münühdõ “Münih'te” (3/73), onun_üsTünõ “onun üstüne” (56/115), oynumõyõ “oynamıyor” (1/8), ötõõn “öteki gün” (57/127), sarıgölõ to'tura “Sarıgöl'e doktora” (35/9), 'tür'Çõ “Türkçe” (3/68), üsTünõ “üstüne” (2/27), 'üzümõ “üzüme” (2/53), yüzünõ gömezdik “yüzünü görmezdik” (55/33).

2.1.1.1.1.17. ú Ünlüsü

Dar, yarı kalın, yuvarlak, u ile ü arasında normal süreli bir ünlüdür. Sarıgöl ağızlarının tamamında görülmekle birlikte üçüncü bölgenin karakteristik bir ünlüsüdür. Söz konusu bölgede, genellikle ü > u değişmesi şeklinde tezahür eder:

boyúndúruk “boyunduruk” (5/94), buluvúdü “buluverdi” (13/4), dúrtüveriyollar “dürtüveriyorlar” (65/51), dúşmana “düşmana” (4/228), dúüne “düğüne” (73/85), gúcücek “küçücük” (72/108), gúcümüz “gücümüz” (61/8), gúdersin “güdersin” (71/101), músēfirleriñize “misafirlerinize” (16/66), o gün “o gün” (63/7), súpüririm “süpürürüm” (69/70) şúbúden “şubeden” (5/14), şükúr “şükür” (57/1), tútú’lü “tutuklu” (9/48), túfek “tüfek” (60/208), úçü “üçü” (64/105), úfecik “ufacık” (55/31), úla “ula” (19/4), úsTüne “üstüne” (70/64), usúlü “usulü” (22/1), yükúñ “yükün” (58/141).

2.1.1.1.1.2. Uzun Ünlüler

Ünlülerin uzunluğu veya kısalığı süre ile ilgilidir. Normal süreli ünlüden daha uzun sürede oluşan ünlüler, uzun ünlülerdir (Coşkun, 2003: 45; Demir, 2002:68). Zeynep Korkmaz uzun ünlüleri, “boğumlanma süreleri normal ünlülerin boğumlanma sürelerinden daha uzun olan yahut normal uzunluktaki iki ünlünün boğumlanma süresini içine alan ünlüler” şeklinde tanımlar (Korkmaz, 2007: 221). Sarıgöl ve yöresi ağızlarında görülen uzun ünlüler birincil ve ikincil olmak üzere ikiye ayrılır:

2.1.1.1.1.2.1. Birincil Uzun Ünlüler

Eski Türkçede varlığı bilinen birincil uzun ünlüler, bugün Yakutça, Halaçça ve Türkmence gibi çağdaş Türk lehçelerinde korunmaktadır³. Diğer Türk lehçelerinde bu uzunluklar kısalmış ya da kaybolmuştur. Bugün STT’de uzun ünlü bulunmamaktadır. Ancak Türkiye Türkçesinin ağızlarında asli olduğu düşünülen uzunluklara rastlanmaktadır⁴. Güneybatı Anadolu ağızlarındaki (GBAA) uzunluklar Zeynep

³ Birincil uzun ünlüler hakkında geniş bilgi için bkz. Tuna 1960; Tekin 1995.

⁴ Anadolu ağızlarında görülen birincil uzun ünlülerle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Erdem 2008.

Korkmaz tarafından incelenmiş ve bu uzunlukların bazılarının aslî olduğu üzerinde durulmuştur (Korkmaz, 1995a: 123-127). Sarıgöl ve yöresi ağızları, GBAA içinde değerlendirildiğinden söz konusu uzunluklara bu ağız bölgesinde de rastlanmıştır. Bunların bazıları vurgu ya da baskı telaffuzu sebebiyle meydana gelmiş olmalıdır. Söz konusu uzunluklardan bazıları ise aslî uzunluk izlenimini vermektedir.

2.1.1.1.2.1.1. Türkçe Kelimelerde Birincil Uzun Ünlüler

Talat Tekin asli uzunluklar üzerine yaptığı çalışmada, Ana Türkçede uzun ünlülü kök ve gövdeleri listelemiştir (Tekin, 1995: 171-186). Sarıgöl ve yöresi ağızlarında görülen uzun ünlülü kelimeler, söz konusu listeye karşılaştırılarak aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 1. Uzun Ünlülü Kelimeler

Sarıgöl ve Yöresi Ağızları		Ana Türkçe Uzun Ünlülü Kök ve Gövdeler
dār “dar”	(6/6), (42/157).	tār “dar”
sāz “saz, sazlık”	(4/216)	sāz “sazlık”
sāzan “sazan”	(57/64)	sāzan “sazan”
ġār “kar”	(4/189), (8/62), (23/61), (29/55), (32/193), (43/18-103), (64/83-97-104), (65/7).	kār “kar”
vār “var”	(1/67), (17/20), (32/156), (35/35), (40/197), (41/70), (42/11;110), (50/58), (57/75).	bār “var”
yār- “yar-”	(5/109), (6/75), (30/46-59), (32/240), (34/58), (42/253-474), (43/154), (51/26), (54/51).	yār- “yar-”
yārın “yarın”	(14/5), (18/10), (19/67), (32/27), (40/368), (42/180), (59/46).	yārın “yarın”
ēr- “er-, olgunlaş-”	(32/270), (67/36).	ēr- “er-, eriş-”
vēr- “ver-”	(13/6), (19/65), (41/119), (42/24-458).	bēr- “ver-”
ġīzlā “kızlar”	(4/120).	kīz “kız”
yī- “ye-”, yīgi “yiycek”	(6/60), (18/4), (19/47), (47/15).	yē- “ye-”
ġör “kor, köz (ateş)”	(34/30), (50/10).	kör “kor, köz (ateş)”
sör- “sor-”	(40/328), (41/107), (52/76).	sör- “sor-”
yörduġ “yorduk”	(42/38).	yör-
dört “dört”	(33/36), (40/298), (71/49),	tört “dört”
yü- “yık-”	(10/40), (13/68), (32/253), (33/17).	yü- “yık-”

Ağız bölgesinde, Talat Tekin'in listesinde yer almayan ve metinlerde birden fazla geçen uzun ünlülü kelimelere rastlanmıştır. Bu uzunlukların ağız bölgesindeki farklı metinlerde görülmesi düşündürücüdür. Zeynep Korkmaz ve Gürer Gülsevin bunların bir kısmının baskılı telaffuzla ortaya çıkmış olabileceğini belirtmektedirler (Korkmaz, 1994a: 19; Gülsevin, 2002: 15)⁵:

ā

āltın “altın” (34/2; 52/29), *āltındı* “altında” (52/7), *'bāsTıran* “bastırayım” (39/71), *bāyrağÇı* “bayrakçı” (4/134), *doādan* “doğadan” (28/112), *elmā* “elma” (4/74; 5/323, 24/44; 72/14), *gārşı* “karşı” (25/16; 41/95), *sār-* “sar-” (3/30; 13/116; 15/19; 16/100; 35/70;40/93; 42/143; 43/58; 46/64; 53/50; 61/4), *ondañ kārı* “(< ondan kirü) ondan sonra” (43/46; 44/11), *vār-* “var-” (60/174; 19/73; 34/69; 39/9; 41/14; 42/114; 60/146; 69/12), *yaşāntımız* “yaşantımız” (55/22).

ē

bilēziK “(< ET bilezük) bilezik” (1/19; 4/15; 5/162; 14/36).

ē

ērdemiñ “Erdem'in” (19/55), *yēr* “yer” (5/198; 9/75; 12/60; 19/35; 26/7; 38/24; 41/130; *yērlemişler* “yerleşmişler” (41/182).

ī

yīka- “yıka-“ (5/55; 8/6; 27/66).

î

pīnarıñ “maki ağacının” (7/99; 41/85).

⁵Ağız bölgesinde görülen ve T.Tekin'in verdiği listenin dışında kalan ālt, āltın, bās-, gār- kelimeleri GBAA'da, gārşı, yīka-, ōrda kelimeleri KYA'da, bās-, gārı, yūzük kelimeleri de Uşak ili ağızlarında geçmektedir (Korkmaz, 1994: 20-21; Gülensoy, 1988: 26; Gülsevin, 2002: 16).

ō

hō “o” (3/14), *ōrmanā* “ormana” (6/53; 38/54; 42/220; 68/19).

ō̄

gōr- “gör-” (5/135; 34/48-91; 39/60; 40/17-45; 41/181; 42/94; 45/9), 42/1; 49/59; 50/113; 58/140; 65/3), *gōrgü* “görgü” (45/51), *gōveciŋ* “güvercin” (28/109), *gōzü* “gözü” (29/51), *kōr* “kör” (28/31; 50/123), *ōrnek* “örnek” (17/49).

ū̄

*yū̄Sük*⁶ (1/2; 4/14; 22/9; 66/32).

Sarıgöl ağızlarında, r ünsüzünün erimesi sonucu oluşan karakteristik uzunluklar mevcuttur. Ancak aynı kelimelerde r ünsüzünün kaybolmadan söylendiği ünlü uzunluğuna da rastlanmaktadır. Bu uzunlukların, r ünsüzünün kaybolmuş gibi algılanmasıyla ortaya çıktığı düşünülmektedir:

ā

ārdından “ardından” (42/136; 71/44), *bārdak* “bardak” (17/9), *bāрмақ* “parmak” (40/314), *ġārdaşınıŋ* “kardeşinin” (33/34), *ġārnını* “karnını” (34/58), *'ġārtalda* “Kartal’da” (42/120), *tārlada* “tarlada” (67/109).

ē̄

dērlēdi “derlerdi” (34/86; 43/14), *ērkek* “erkek” (42/185), *ērtesi* “ertesi” (60/154), *ġērdiriyoŋ* “gerdiriyon” (17/44), *sērcek* “serecek, çamaşır askılığı” (10/44).

ō̄

ġōrduķ “koyar idik” (13/30), *ōrda* “orada” (19/2), *yōrgan* “yorgan” (39/73).

⁶ Yüzük kelimesi DLT’de *yüzük* olarak geçmektedir. Gülsevin, kelimeyi birincil uzun ünlüler listesinde vermiş (Gülsevin, 2002: 16); Erdem, bu kelimeyi etimolojik olarak uzunluk taşımayan ancak farklı sebeplere dayalı uzun ünlüler adı altında vermiştir (Erdem, 2008: 552). Gülensoy, kelimeyi yüz +ük şeklinde ayırır (Gülensoy, 2007: 1200).

2.1.1.1.2.1.2. Alıntı Kelimelerde Birincil Uzun Ünlüler

Sarıgöl ağızlarında Arapça ve Farsça asıllı kelimelerden bir kısmının uzunlukları korunmuştur:

ā

âdetimiz “(< Ar. ‘âdet) âdetimiz” (21/19), aķırbâları “(< Ar. aķribâ) akrabaları” (22/38), âleminden “(< Ar. ‘âlem) âlem” (60/22), âlime “(Ar. ‘âlime) Alime” (14/7), altı tâne “(< Far. dâne) tane” (35/3), cāHil “(< Ar. cāhil) cahil” (45/62), dāmaT “(< Far. dāmād) damat” (1/7), dāvāsı “(< Ar. da‘vā) davası” (20/55), dovā “(< Ar. du‘ā) dua” (3/20), 'evelā “(< Ar. evvelā) evvela” (4/10), evlādım “(< Ar. evlād) evladım” (5/6), eşyālā “(< Ar. eşyā) eşyalar” (22/19), hākim “(< Ar. ḥākim) hâkim” (42/186), hālımız “(< Ar. ḥāl) hâlimiz” (43/3), helvāsının “(< Ar. ḥalvā) helvasının” (8/56), imzālādık “(< Ar. imzā'+la-) imzaladık” (42/27), işārâtı “(< Ar. işāret) işareti” (38/62), kazāsı “(< Ar. kaẓa) kazası” (28/45), māsārifı “(< Ar. maṣārif) masrafı” (13/13), misāfirler “(< Ar. musāfir) misafirler” (69/90), muhtārdı “(< Ar. muḥtār) muhtardı” (5/122), nāmınā “(< Far. nām) nam” (27/29), nārin_oluyo “(< Far. nārīn) narin oluyor” (41/155), pazār “(< Far. bāzār) pazar” (45/23), rāṣıt “(< Ar. rāṣid) Raṣit” (9/19), sāz “(< Far. sāz) saz, bağlama” (54/45).

Bazı alıntı kelimelerdeki uzunlukların ağız bölgesinde başka heceye kaydığı görülmektedir:

mālīm “(< Ar. ma‘lūm) malum” (65/39), meyvānan “(< Far. mīve) meyveyle” (5/68), nāsiP_olusa “(Ar. naṣīb) nasip olursa” (49/7; 16/79), tādilden “(< Ar. ta‘tīl) tatilden” (10/41).

ī

cāmī “(Ar cāmi‘) cami” (36/3).

î

hanīfi “(< Ar. ḥanīfe) Hanife” (14/32), îcarladı “(< Ar. îcār+la-) icarladı” (30/22), mīzene “(< Ar. mīzān) mizana” (6/234).

ō

zōr “(< Far. zūr) zor” (10/59).

ū

aşüre “(< Ar. ‘āşūrā) aşure” (66/25), hububat “(< Ar. ḥubūbāt) hububat” (5/266).

2.1.1.1.2.1.3. Bazı Eklerde Uzun Ünlüler

Bölgedeki eklerden bazılarının uzun ünlülü telaffuzu tespit edilmiştir. Söz konusu uzunlukların ses olaylarından ya da aslî uzunluklardan kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu Türkçenin tarihî metinlerinden hareketle izaha muhtaç görünmektedir. Osman Nedim Tuna, Köktürk yazılı belgeleriyle Uyğurca metinlerindeki asli uzun ünlülü eklerin listesini Çağdaş Türk lehçeleri ve bazı Anadolu ağızlarıyla karşılaştırarak çıkarmıştır (Tuna, 1960: 255-260). Sarıgöl ağızlarındaki uzun ünlülü eklerle Tuna’nın hazırlamış olduğu listede ortak olan asli uzun ekler şunlardır:

Tablo 2. Uzun Ünlülü Ekler

Sarıgöl ve Yöresi Ağızları		Eski Türkçe	
+Ā-	dil+ēr i-di+k	+Ā-	tilēr
-Ār-	çık-ār-, gid-ēr-	-Ār-	tarkār-, ketēr-
+Ār-	év+ēr-, bol+ār-	+Ār-	kānār-
-Ār	yak-ār- i-di+k, sür-ēr	-Ār	atār, batār
+IĀ-	hazır+lā-r+ın, bēl+lē-yon, diñ+lē-yon	+IĀ-	başlā-, işlē, sāvıklā-
+DĀ	'tēpe+dē+ki, ōr(a)+dā+qı, aṣṣā+dā+qı	+DĀ	yerlērdēki, yūltāki, arigintāki
-sē	ba’-sē ki “baksa ki”	-sĀr	alsār, bolsār, eşitsēlēr
+IĀr	on+nār, beliT+lēr+i+n+i	+IĀr	kimlēr, bulār, yollārda

Sarıgöl ağızlarında r sesinin erimesi sonucu oluşan uzunluklar karakteristiktir. r ünsüzünün bulunduğu eklerin bünyesindeki r sesinin erimeden uzunluğunu koruduğu görülmektedir. Ağız bölgesinde tespit edilen uzun ünlülü eklerin tamamı şunlardır:

+A-

dilêrdik “dilerdik” (49/48).

-Ar Sıfat-fiil Eki

akār “akar, çeşme” (4/135).

-Ar-

çıkārmış “(< çık-ar-) çıkarmış” (34/66), gidērdik “(< git-er-) giderdik” (37/22).

-Ar Geniş Zaman Eki

çaķārdıķ “çakar idik” (41/80), çatārdın “çatar idi” (41/145), ğatārdım “katar idim” (49/53), gidērdi “gider idi” (42/86), ğurārdıķ “kurar idik” (41/80), idērdik “eder idik”(13/45), sürēr mi “sürer mi” (42/50), yakārdıķ “yakar idik” (41/81).

+Ar-

évērdik “everdik” (42/75), yol bolārdı “yol bollaştı” (42/88).

-An Sıfat-fiil Eki

gêçān “geçen” (8/61).

+DA Bulunma Hâli Eki

+ki aitlik ekinden önce bu ekin uzun söylenişi birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde ve üçüncü bölgede görülür:

aşşādāķı “aşağıdaki” (12/51), başındāķı “başındaki” (49/8), cabardāķı “Cabar’daki” (68/81), ordāķı “oradaki” (58/22), taraFdāķı “tarafındaki” (42/403), torbalıdāķı “Torbalı’daki” (42/470), yandāķı “yandaki” (41/201); derinin_içindēki “derinin içindeki” (13/53), dēymandēķı “değirmendeki” (43/72), elimdēki “elimdeki” (68/115), köydēki “köydeki” (42/151), öñündēñki 'entirileden “(< öñ+ü+n+den+ki) önceki entarilerden” (52/69), 'tēpedēki “tepedeki” (41/12).

Ağız bölgesinde dA+ki eklerinin birleşmesiyle ortaya çıkan +dĀ yapısının +ki ekinin görevini üstlendiği örneklere rastlanır:

başındā “başındaki” (42/499; 71/63), burdā ğardaşına “burdaki kardeşine” (42/197), yandā “yandaki” (58/6), sarıgöldē büyük ğız “Sarıgöl’deki büyük kız” (41/158).

+DAn Bulunma Hâli Eki

Özellikle ikinci bölgede rastlanan bu uzunluk, kalıplaşmış olarak kullanılan *ondan kerî/sonra* zarfında ortaya çıkmaktadır:

ondāñ keri “(< ondan kirü) ondan sonra” (55/41), ondāñ_Gă “(< ondan kirü) ondan sonra” (56/107), ondāñ_Garı “(<ondan kirü) ondan sonra” (56/109).

Bir örnekte *ondan* kelimesindeki uzunluğun *sonra* anlamında kullanıldığı görülmektedir:

ondāñ “ondan sonra” (56/106).

+IA- İsimden Fiil Yapma Eki

Bölge ağızlarında tespit edilen örneklerde bu ekin şimdiki ve geniş zaman çekimlerinde ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Bu uzunlukların muhtemel olarak ortaya çıkmasının sebebi, -(A/I)r ve -(I)yor eklerindeki r ünsüzünün erimesidir:

hazırlārın “hazırlarım” (13/96), bēllēyon “belliyorum” (28/151), diñlēyon “dinliyorum” (32/16), ebertlērdik “bakımına özenirdik” (13/44), sulēyō “suluyor” (29/26), toplēyon “topluyorum” (22/32).

-sA Şart Eki

ba’sē ki “baksa ki” (25/37).

+IAr Çokluk Eki

beliTlērini “bentlerini” (43/155), onnār “onlar” (42/489).

Nispet i’si (-î)

Arapçadan Türkçeye girmiş bir ektir. STT’deki gibi bölge ağızlarında da uzunluğunu korumuştur:

vatani “vatani” (5/15), tārīHī “tarihi” (25/59), millī “millî” (25/67), siyāsī “siyasi” (28/25), e’serī “ekseri” (52/7).

2.1.1.1.1.2.2. İkincil Uzun Ünlüler⁷

2.1.1.1.1.2.2.1. Ses Olaylarına Dayalı Uzun Ünlüler

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında ses olaylarına dayalı ünlü uzunlukları, genelde erime, hece veya çift ünlülerin kaynaşması olayları sonucunda ortaya çıkar. Ayrıca vurgu ve tonlamaya bağlı oluşan uzun ünlüler de mevcuttur.

2.1.1.1.1.2.2.1.1. Ünsüz Erimesiyle Oluşan Uzun Ünlüler

Ünlüden sonraki ünsüzün, ünlünün açıklığı sebebiyle kaybolması veya erimesi sonucu ünlüyü uzatmasına *erimeyle oluşan uzun ünlü* denir (Gülsevin, 2002: 47). Sarıgöl ağızlarında genellikle iç sesteki kısmen de son sesteki ğ, h, k, l, n, ŋ, r, v, y ünsüzleri eriyerek yanlarındaki ünlülerde uzunluk oluştururlar. Bölgede tespit edilen örneklerden bazıları şunlardır:

ğ Ünsüzünün Erimesiyle

ādılar “ağdılar” (42/159), ālımazmış “ağlamazmış” (6/19), ārımıyō “ağrımıyor” (19/19), āzına “ağzına” (60/91), bārını “bağrını” (58/145), çōürlü “çöğürlü” (17/1), dōrarız “doğrarız” (5/81), dūmülüyōlā “düğmeliyorlar” (4/131), ēreti “eğreti” (46/14), ēremiş “(< eğre-) gölgelik yerde toplamış” (7/63), īnilelēdi “iğnelerlerdi” (4/3), īni_oyası “iğne oyası” (6/188), sādecīñ “sağdıcn” (6/207), īdi “iğde” (24/45), ōlan_ēvine “oğlan evine” (43/50), ōren “öğren” (21/17), sālū “sağlığı” (28/114), ūraşıyīn “uğraşıyorum” (67/20), yāmır “yağmur” (1/41).

h Ünsüzünün Erimesiyle

'āmadınan “Ahmet'le” (28/47), bācı “bahçe” (30/26), bāşış “bahşiş” (54/89), ētecim “ihtiyacım” (12/84), ġāvi “kahve” (5/82), 'ğocu mūtā “Koca Muhtar”

⁷ Bölge ağzına komşu olan ve GBAA içinde değerlendirilen Denizli ile Uşak'ta da ikincil ünlü uzunluklarının yaygın olduğu araştırmacılarca belirtilmektedir. Gürer Gülsevin söz konusu uzunlukların Uşak ili ağızlarında karakteristik olduğunu ifade etmektedir. Karşılaştırma için bkz. Gülsevin 2002:17; Tok 2002: 26.

(28/4), ırāmetlik “rahmetlik” (28/30), itīṣam “ihtīṣam”(6/157), inātālarā “anahtarları” (28/36), 'mākimede “mahkemede” (67/20), māsıS “mahsus” (15/30), mēmedin “Mehmet’in” (50/95), pēliFan “pehlivan” (4/167), pēriz “(< pehriz < Far. perhīz) perhiz” (43/40), sabāleyā “sabahleyin” (2/11), sarī “sarih” (29/73), tātālā “tahtalar” (1/60), 'tēriz “(< tehriz < Ar. terḥīṣ) terhis” (42/517), velāsı “velhasıl” (9/14).

ķ (ğ >) Ünsüzünün Erimesiyle

āṣamcā “akşama kadar” (3/84), oñcēdin “onacaktı” (18/109), to'māla “tokmakla” (17/26), yolluycādım “yollayacaktım” (69/48), yōsam “yoksa” (10/27).

k (ğ >) Ünsüzünün Erimesiyle

ēsilmez “eksilmez” (9/36), ēsi'lendi “utandı” (19/89), ēṣi “ekşi” (24/52), 'güccūdüm “küçücüktüm” (1/37), 'ösürō 'ösürō “öksüre öksüre” (31/26), yiyibilcē miñ “yiyebilecek misin” (50/94).

l Ünsüzünün Erimesiyle

bi_ıyō “bir yol, ilkin” (4/29), gēsi “gelse” (11/49), gōnünden “gönlünden” (44/17), gūsün “Gülsüm” (16/114), hālel_ōsuñ “helal olsun” (24/53), öseydi “olsaydı” (7/111), üç yō “üç yol, üç kez” (3/71).

r Ünsüzünün Erimesiyle

Sarıgöl ağızlarının birinci ve ikinci bölgelerinde r ünsüzünün erimesiyle oluşan uzunluklar, karakteristik olarak görülürken üçüncü bölgede bu durum seyrektiler:

ākideṣiñ “arkadaşısın”(2/19), 'aṇnadivē “anlatıver” (52/21), barabā “beraber” (28/55), bīrē “birer” (7/35), bulunōsō “bulunursa” (52/9), bunnānan “bunlarla” (55/43), çāPTıdı “çarptıydı” (6/140), çōbu_olur “çorba olur” (10/18), dēdim “derdim” (20/10), dēs “ders” (18/12), dokunannā “dokunanlar” (24/1), dōt “dört” (6/1), duvā “duvar” (20/52), ēgin “ergin” (18/93), erimiyō “erimiyor” (40/320), eḡē “eğer” (5/62), ēkē mīz “eker miyiz” (36/39), ētesi gün “ertesi gün” (46/64), ḡādeṣcīm “kardeşçığım” (12/87), ḡāḡı “kargı” (4/216), ḡeṣmiṣlē “geçmişler” (62/58), ḡōcēñ “göreceğin” (14/6), māmēri “mermeri” (24/17),

oluvēmedi “oluvermedi” (30/1), ōtēlēdi “öterlerdi” (4/3), pēşembe “Perşembe” (52/7), sāmāşTık “sarmaştık” (9/54), sefā “sefer” (16/76), sēsemi “sersemi” (19/71), tōbeyē “torbayı” (28/9), 'yakıyōduķ “yakıyorduk” (17/21), yīlē “yerler” (1/5).

n/ŋ Ünsüzlerinin Erimesiyle

īsan “insan” (28/114; 3/76), sōru “(< sonra) sonra” (2/27), ēkinē “enkiye, ona” (8/58), ġōşulā “(< ET kōnşı) komşular ” (67/35).

v Ünsüzünün Erimesiyle

ōkemden “(övke < ET öpke) öfkemden” (19/40), sēmez “sevmez” (18/98), 'tēfik “tevfik” (5/250), 'yōmiye “yevmiye” (9/13).

y Ünsüzünün Erimesiyle

bēle “böyle” (71/68), bēgire “beygire” (31/1), bīren “büryan” (4/65), çīnilerine “çiyinlerine” (1/21), dēvēriz “deyiveririz” (14/19), dēzem “teyzem” (6/163), hēbē “heybeye” (21/20), īle “öyle” (71/84), mēdanda “meydanda” (12/23), ōlō “öyle” (1/11), pēnir “peynir” (6/179), sēre'Tir “seyrektir” (22/14), Sētin “zeytin” (24/49), sōledi “söyledi” (48/62), yākā “yaykar/yıkar” (10/40).

z Ünsüzünün Erimesiyle

Ağız bölgesinde bir kelimedede karakteristik olarak görülür:

ġī “kız” (23/63).

2.1.1.1.1.2.2.1.2. Hece Kaynaşmasıyla (Büzülme) Oluşan Uzun Ünlüler

İki ünlü arasında kalan ünsüzün ünlü açıklığı sebebiyle ünlülerle birlikte kaynaşıp (büzülüp) tek bir uzun ünlü hâline gelmesidir (Gülsevin, 2002: 51). Bölge ağızlarının tamamında iç seste ünlüler arasında kalan ġ (< k), h, r, y ünsüzlerinin kaybolması sonucu oluşan uzunluklar karakteristik özelliktedir:

VġV > V̄

aġa > ā Kaynaşması: ābeyliyi “Ağabeyli'yi” (37/47), 'ġol_āsıgilin “Kol ağasıgilin” (42/45), orā “oraġa” (33/76).

ağı > ā Kaynaşması: bacā “bacağı” (28/21), bacīnā “bacanağın” (19/29), 'bayā “bayağı” (41/4), buzālī “buzağılı” (55/67), ça'mā “çakmağı” (18/24), çocuğ_ayām_alıyō “çocuk ayağımı alıyor” (30/106), düün_olcā “dügün olacağı” (1/12), gücāmda “kucağımda” (4/89), kavşānā “kavşağına” (5/4), ocā “ocağı” (18/60), oncāz “oncağız” (6/32), orāḡa “orağına” (23/5), tabāḡ “tabağın” (28/111), yapāsī “yapağısı” (17/14).

ağı > ē Kaynaşması: oturTcēne “oturtacağına” (12/87), ya'cēmize “yakacağımızı” (31/71), yollucē “yolluyacağı” (29/22).

ıgı > ī Kaynaşması: aralī “aralığı” (56/46), bir_aylīḡan “(< bir aylığıkan) bir aylık iken” (5/51), çarī “çarığı” (56/65), çıkamadīmdan “çıkarmadığımdan” (43/91), ğıtlīdın “kıtlık idi” (46/63), ğaṣTīm “kaçtığım” (58/33), yaPTīmız “yaptığımız” (56/31), yaṣadīm “yaşadığım” (69/4).

ıga > ā Kaynaşması: nişannā “nişanlığa” (43/92).

eğe > ā Kaynaşması: 'garā “(< ğarek+e) kargaya” (26/29).

eğe > ē Kaynaşması: köpē “köpeğe” (30/74), eşşē “eşeğe” (33/43).

eği > ā Kaynaşması: è'cānī “edeceğini” (20/48), sürcā “süreceği” (24/82), 'yukū_e'māne “yufka ekmeğini” (58/180).

eği > ā Kaynaşması: dālın “değilim” (69/25).

eği > ē Kaynaşması: bicēziḡ “birceğizin” (40/13), dēcēm “diyeceğim” (31/20), 'dēmene “değirmene” (19/53), elē “eleği” (34/22), eşşē “eşegi” (18/104), etē “eteği” (4/145), gōcēḡ “göreceğin” (14/6), göynē “gömleği” (37/39), inēm “ineğim” (5/311), kürēnen “(< küreğinen < küreğilen < kürek ilen) kürekle” (28/153), tūfē “tüfeği” (42/225), yēmē “yemeği” (5/64), 'yünēḡ_üsTüne “yüneğin üstüne” (17/24), yürēm “yüreğim” (56/16).

eği > ā Kaynaşması: ināmiz “ineğimiz” (61/3; 67/17).

eği > ē Kaynaşması: dēl “değil” (15/31).

ıgi > ī Kaynaşması: dedīḡızı “dediğinizi” (69/5), geldīmı (71/82).

iġi > ĩ Kaynaşması: aŋlĕmedĭm “anlayamadıġım” (69/11), dedĭmiz “dediġimiz” (56/7), geldĭmizde “geldiġimizde” (64/17), 'lenşberlĭ “rençberliġi” (64/19), sorecĭm “sonracıġım” (6/7), yidirdĭne “yedirdiġini” (55/32).

iġi > ū Kaynaşması: 'hepicūnū “hepiciġini/ hepsini” (11/22).

oġa > ā Kaynaşması: bāzına “boġazına” (72/119).

oġu > ō Kaynaşması: yōdu “(< yoġudu< yokudu< yok idi) yoktu” (1/50; 4/69).

uġu > ū Kaynaşması: buldūmuz “bulduġumuz” (44/30), buydū “buyduġu” (43/12), çocū “çucuġu” (1/56), ġabū “kabuġu” (38/99), ġuyrūnnan “kuyruġuyla” (32/171), oturdūm “oturduġum” (55/52).

üġü > ū Kaynaşması: düşTūnū “düştüġünü” (70/87), ġüÇcūmūdū “küçüġümdü” (43/32), ġüTdūm “güttüġüm” (56/50), yörūnde “yörüġünde” (57/44).

VhV > V̄

aha > ā Kaynaşması: bi_yō_ddā “(< bir yol daha) bir kere daha” (18/112), dā “daha” (3/16), ĭrāTsızın “rahatsızım” (18/8), selāTdine “Selahattin’e” (33/36).

arha > ā Kaynaşması: tānı_aşı “tarhana aşı” (5/80), tāna “tarhana” (6/78).

ahi > ā Kaynaşması : sābınıġ “sahibinin” (21/22), ıbirām “İbrahim” (37/38), vallā “vallahı” (4/219).

ahı > ā Kaynaşması: allām “Allah’ım” (40/326).

ehi > ē Kaynaşması: 'alaşēre “Alaşehir’e” (43/22), şēre “şehir” (58/176).

uha > ā Kaynaşması: mācırılarınā “muhacirlerine” (5/93).

iha > ā Kaynaşması: imtāna “imtihana” (36/21),

iha > ē Kaynaşması: nēslēn “Neslihan” (42/152).

VrV > $\bar{V}$

arı > $\bar{a}$ Kaynaşması: ġālā “karılar” (4/127), ġāsı “karısı” (6/68).

VyV > $\bar{V}$

aya > $\bar{a}$ Kaynaşması: varincā “varıncaya” (37/37), olmān “olmayan” (7/46).

aya > $\bar{e}$ Kaynaşması: būrē “buraya” (28/37), daılmē-durdu “dağılmaya durdu” (32/58), fūrē “şuraya” (18/49), 'kafē “kafaya” (18/14), sa'lēm “saklayayım” (9/109), 'saymē “saymaya” (6/92), tahtē “tahtaya” (30/84), uyāmē “uyarmaya” (27/36), yakē “yakaya” (3/103), ya'mē “yapmaya” (24/38), zoFrē “sofraya” (5/49).

aya > $\bar{e}$ Kaynaşması: ġavirmē “kavurmaya” (24/46), ġomē “koymaya” (7/22), olmē durdu “olmaya durdu” (10/33).

aya > $\bar{i}$ Kaynaşması: ōrī “oraya” (35/33), barışmī “barışmaya” (35/55).

aya > $\bar{o}$ Kaynaşması: ōrō_ōkarı “(< oraya yoġarı) oraya doġru” (50/104).

aye > $\bar{e}$ Kaynaşması: dirētli “dirayetli” (65/9).

ayı > $\bar{a}$ Kaynaşması: parā “parayı” (50/115), vasāt “(< vesayit <) vesait” (4/170).

ayı > $\bar{e}$ Kaynaşması: ašmēnci “açmayınca” (3/77), bibē “babayı” (14/10), çıñlēsice “çınlayasica” (9/87), 'çuvallēP “çuvalalayıp” (5/283), 'Tabāncē “tabancayı” (4/154), yımirtē “yumurtayı” (5/156).

ayı > $\bar{e}$ Kaynaşması: almēnce “almayınca” (7/30).

ıya > $\bar{a}$ Kaynaşması: aššā “aşağıya” (12/1).

ıya > $\bar{i}$ Kaynaşması: tanīmeyō “tanıyamıyor” (5/101).

ıyı > $\bar{i}$ Kaynaşması: ġarī “kariyi” (29/87), hanımīn “hanımıyım” (8/15), ġapī “kapıyı” (3/76), tapī “tapıyı” (38/93), varasīcā “varasıyıncaya” (7/84).

eye > ē Kaynaşması: 'çevirmē “çevirmeye” (1/16), efē “efeye” (5/197), eşmē “Eşme’ye” (38/57), gelmē “gelmeye” (62/6), haPsanē “hapishaneye” (20/26), hēbē “heybeye” (21/20), nērē “neyere” (4/103), öpmē “öpmeye” (6/170), 'perşembē “perşembeye” (22/14).

eye > ē Kaynaşması: gütmē “gütmeye” (32/152), isTemē “istemeye” (33/1).

eyi > ē Kaynaşması: 'bencilēniñ “(< ben+cileyi+n+iñ) benim gibinin” (41/167), cephe “cepheyi” (5/141), 'demēnci “demeyince” (6/1), 'de’mē “tepme’yi” (28/126), döşēP “döşeyip (18/85), ĩnē “iğneyi” (28/138), söylēn “söyleyeyim” (4/219), tenē “taneyi” (5/286), üsēn “hüseyin” (6/99).

eyi > ĩ Kaynaşması: 'hēybī “heybeyi” (40/176).

eyi > ū Kaynaşması: üsün “Hüseyin” (38/11).

ie > ē Kaynaşması: hincē ğadā “(< hinciye kadar) şimdiye kadar” (24/7), vazēte “vaziyete” (5/53).

ie > ē Kaynaşması: dēre’Tene “diyerekten” (24/74).

ie > ĩ Kaynaşması: gelesī ğadā (56/21), hedīlere “hediyeleri” (20/34), nişlīcez “ne işleyeceğiz” (13/70), şehri “şehriye” (4/63), tükenesī “tükenesiye” (40/327).

iyi > ĩ Kaynaşması: ēkē mīz “eker miyiz” (36/39), geçī “keçiyi” (34/64).

uyu > ū Kaynaşması: 'dokūvēren “dokuyuvereyim” (24/14), ğuzū “kuzuyu” (4/65).

üye > ē Kaynaşmasıyla: 'ölgülē “(< ölgülüye) taziyeye” (32/43).

üyü > ū Kaynaşması: üyüncē “uyuyunca” (40/5).

2.1.1.1.1.2.2.1.3. Hece Düşmesiyle ve Çift Ünlülerin Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler

Kelime içinde düşen hecenin yanındaki ünlüyü uzatmasıyla oluşan uzunluklar şunlardır:

nēdi “nerede” (1/58), o ġadāḲ “o kadarlık” (1/67), ōrdan “oradan” (41/46), sā darı “sarı darı” (56/112).

Ağız bölgesinde hece içindeki ikiz ünlülerin ve birbirine komşu kelimelerdeki çift ünlülerin birbirleriyle kaynaşması sonucu oluşan uzunluklara da rastlanır (Tok, 2002: 30):

cēzāyine “cezaevine” (42/160), cumārtesi “(< cuma+ertesi) cumartesi” (2/7), cum_āyşamından “cuma akşamından” (43/47), 'fasıll_āşı “fasulye aşısı” (33/14), ġar_āmadın “Kara Ahmet’in” (52/74), nācaP “ne acep” (14/1), nēneyın “ne eyleyeyim” (50/6), nē'Çe'lē “ne edecekler” (23/29), nōlcek “ne olacak” (12/89), 'sePetÇōlu “sepetçioğlu” (4/44), ūenli'T_ālām “şenlikte âlem” (46/30).

Alıntı kelimelerdeki ikiz ünlülerin kaynaşmasıyla oluşan uzunluklar şunlardır:

inşāt_ēTdilē “inşaat ettiler” (40/346), ismēlin “İsmail'in” (9/28), zenāt “zanaat” (24/17).

Bölge ağızlarında ünlüyle biten ve y ünsüzüyle başlayan komşu kelimelerle *hane* kelimesinin kullanıldığı şekillerde kaynaşmaya dayalı uzunluklar görülür:

bēsāneci “besihaneci” (32/86), bōn “bugün” (64/86; 51/5)), hastānēde “hastahanede” (41/4), nāPcān “ne yapacaksın” (3/119), nāptıñız “ne yaptınız” (57/2), n_āpim “ne yapayım” (69/32).

2.1.1.1.2.2.2. Türkçe Kelimelerde Diğer Uzunluklar

Sarıgöl ve yöresi ağızlarının hususi yerlerinde morfofonemik durumdan kaynaklandığı düşünülen ünlü uzunlukları mevcuttur. Söz konusu uzunluklar şimdiki zaman eki *-(I)yor*, geniş zamanın dar ünlülü eki *-(I)r*, *-lAyIn*, ilgi hâli ve çokluk eklerinin erimesi/düşmesi sonucu ortaya çıkmaktadır:

2.1.1.1.2.2.2.1. Şimdiki Zaman Ekine Dayalı Uzunluklar

Sarıgöl ağızlarında birinci ağız bölgesinin birinci alt bölümündeki birinci alt birimciğinde *-(I)yor* şimdiki zaman eki *-ō* şeklinde uzamaktadır. Uzunluk, adı geçen birimcik için karakteristiktir:

ālōṅ “ağlıyorsun” (6/109), aırlōduḵ “ağırlıyorduk” (5/42), alınmō mu du
 “alınmıyor muydu” (6/173), āṇnımōn “anlamıyorum” (6/64), bālanmō
 “bağlanmıyor” (7/120), başlōlā “başlıyorlar” (5/15), beṇzōn “benziyorum”
 (5/103), canım_ıisTō “canım istiyor” (10/35), daḵılmō “takılmıyor” (4/17), dōn
 “diyorum” (5/58), elōduḵ “eliyorduk” (5/283), ġāşılōla “karşılıyorlar” (5/207),
 ġullanmōn “kullanmıyorum” (10/35), hatırlōṅdur “hatırlıyorsundur” (5/7),
 hoplōla “hopluyorlar” (5/176), isTōla “istiyorlar” (4/83), 'ka'mōz
 “kalkmıyoruz” (6/177), kalmōr “kalmıyor” (5/158), olmōr “olmuyor” (8/60),
 'oynōlā “oynuyorlar” (4/46), öldürōdu “öldürüyordu” (6/89), sallōṅ
 “sallıyorsun” (4/118), 'şē'mōn “şey etmiyorum” (9/5), ünnō “(< ünle+yor)
 çağırıyor” (6/104), vēmō “vermiyor” (11/70), yīḵōduṅ “yıkıyordun” (5/56).

Bazı örneklerde -(I)yor ekinden önceki ünlünün uzadığı görülmektedir. Bu durum, muhtemelen -(I)yō ekindeki uzunluğun bir önceki heceye kaymasıyla izah edilebilir:

doḵūyon “dokuyorum” (24/2), ġinēyon “kınıyorum” (21/5), tanīyoz
 “tanıyoruz” (9/42).

-(I)yI ekli şimdiki zamanın kullanıldığı üçüncü bölgede -(y)İ(y) şeklinde uzama söz konusudur:

bilī miṅ “biliyor musun” (70/54), biliyūdım “biliyordum” (57/55), bitiyī
 (66/21), diyvirīler “deyiveriyorlar” (71/80), ellemiyī “ellemiyor” (68/107),
 gelemiyī “gelemiyor” (60/89), seğmen sekīler “seğmen sekiyorlar” (60/209),
 yanīy “yanıyor” (73/36).

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt biriminde dar ünlülü şimdiki-geniş zaman eki, genellikle ses düşmesi olmaksızın uzun ünlüyle telaffuz edilir. Söz konusu uzunluğun asli uzunluk izlenimini vermesi dikkat çekici başka bir husustur:

ālīrīḵ “alırız” (73/44), aṅlamīrim “anlamıyorum” (69/5), atīrim “atıyorum”
 (73/7), baḵīrim “bakıyorum” (69/14), bilīrik “biliriz” (71/51), duramīrim
 “duramıyorum” (73/7), ēdirim “ediyorum” (73/7), gēdirim “giderim” (71/88),
 gidīrik “gideriz” (73/59), gitmīrim “gitmiyorum” (69/1), ġullanīrim

“kullanırım” (69/67), olm̃r “olmuyor” (69/80), s̃p̃r̃irim “s̃p̃r̃ürüm” (69/70), yem̃l̃irim “yemlerim” (69/70).

2.1.1.1.1.2.2.2.2. Geniş Zaman Ekine Dayalı Uzunluklar

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğindeki ikinci alt birimi dışında kalan yerlerde dar ünlülü geniş zaman çekimlerinde r ünsüzü düşer ve ekin bünyesindeki dar ünlü normal süreli olur veya seyrek de olsa kısalar. İkinci bölgeyle birinci bölgenin ikinci alt biriminde söz konusu değişim ortaya çıktığında dar ünlü uzar. Adı geçen bölgeler için bu durum karakteristiktir:

'alibil̃señ “alabilirsen” (52/30), aliñ m̃ıdı “alınır mıydı” (27/22), beñ̃ise “beğenirse” (24/27), bañ̃ıl̃larım̃ış “bakılırlarmış” (30/101), bil̃iseñ “bilirsin” (27/57), bul̃l̃āsa “bulurlarsa” (23/29), ciz̃ileñıdı “dizilirdi” (22/25), çokeş̃ilerim̃ış “(< çokaş̃ırlar im̃ış) toplanırlarmış” (30/100), doldur̃l̃ā “doldururlar” (51/44), dürt̃üver̃iseñ “dürtüverirsen” (28/30), esg̃isi “eskirse” (27/80), ğaynad̃iseñ “kaynatırsın” (31/11), geliñıdine “gelinirdi” (23/51), gezdir̃ıdım̃ “gezdirirdim” (54/14), ğıneyver̃ıl̃ēdi “kınayıverirlerdi” (24/40), gidil̃isen “gidilirsen” (23/41), götür̃ülē “götürürler” (22/4), iliñıdı “(< ilinir idi) bağlanırdı” (29/13), irel̃ı “irelir” (29/24), kesil̃ı “kesilir” (29/17), mindir̃ıdık “bindirirdik” (53/3), oñ̃ul̃ā “okurlar” (23/39), otur̃usuñ “oturursun” (22/38), savır̃ıdık “savururduk” (52/39), sulañı “sulanır” (25/53), sür̃ül̃ūdün “sürülürdün” (23/1), ufalañıdın “ufalanırdı” (31/13), yeme’leñıdı “yemeklenirdi” (27/17).

2.1.1.1.1.2.2.2.3. -leyin Ekine Dayalı Uzunluklar

Ağız bölgesinde *-leyin* ekindeki ses olaylarına dayalı uzunluklar belirmektedir:

āşamnē “(< āşamnēn< āşamneyin) akşamleyin” (1/29), 'böyünnē “bugünleyin” (32/59), o zumannēn “o zamanleyin” (24/40), òlennē “öğlenleyin” (4/197).

2.1.1.1.1.2.2.2.4. i- Fiiline Dayalı Uzunluklar

Bu uzunluklar, i- fiilinin düşmesiyle yanındaki ünlünün uzaması sonucu oluşur. Söz konusu uzunluklar birinci ve ikinci bölgede daha yangındır:

alığodūduḡ “alakoyduyduk” (30/5), amálet_oldūdu “amaliyat olduydu” (20/17), aylıḡı “aylıkken” (30/95), arılarınḡısa “aralarında ise” (22/8), ba’dıdım “baktıydım” (21/31), bi_dayıdı “bir dayıydı” (4/151), ‘çandırmēmiş “jandarmaymış” (6/99), döşelıdı “döşeliydi” (4/211), eltıdıḡ “eltiydik” (5/54), gelmedıdı “gelmediydi” (6/32), kopTūsa “koptuysa” (22/39), oldūsu “olduysa” (11/23), öldūsen “öldüyse” (29/89), sarıgöldēmiş “Sarıgöl’deymiş” (2/32), şımarı’lıdı “(< şımarıklı idi) şımarıktı” (11/3), aldısa “aldıysa” (28/112), yerındēdı “yerindeydi” (56/122).

2.1.1.1.1.2.2.2.5. ile Edatına Dayalı Uzunluklar

STT’de *ile* edatının ulandığı kelimelerde *y* sesi türerken bölge ağızlarında çift ünlüler kaynaşır ve uzunluk oluşur:

‘çalḡınan “çalḡıyla” (56/13), ‘ēḡsınen “(< eḡsi ilen) yanmış odunla” (28/142), ḡovēnen “kovayla” (27/51), kınāle “kınayla” (23/35), kimsēnen “kimseyle” (21/11), kürēnen “(< küreḡinen < küreḡilen < kürek ilen) kürekle” (28/152), ‘pıransēnen “pırasayla” (28/75), şışēnen “şışeyle” (27/44).

2.1.1.1.1.2.2.2.6. İlgi Hâli Ekine Dayalı Uzunluklar

İyelik Ekiyle Birlikte

İlgi hâli ekinin II. tk iyelik ekiyle çekimlenmesi sırasında iki *η* ünsüzünden biri kaybolarak yanındaki ünlüyü uzatır:

bıḡāḡ “(senin) babanın” (42/126), dedēḡ “(senin) dedenin” (28/103), ibiram dayıḡ “İbrahim dayının” (41/95), ‘mısdava dedēḡ “Mustafa dedenin” (39/60), mısTābēḡ “Mustafa Ağabeyin” (71/73).

Çokluk Ekiyle Birlikte

Sarıgöl ağızlarının birinci ve ikinci bölgesinde görülmekle birlikte birinci bölgenin birinci bölgeciḡinin ikinci alt biriminde daha çok örnekleri görülmesi itibariyle karakteristiktir. Çokluk ve ilgi hâli eklerinin çekimlenmesi sırasında ortaya çıkan ses olayları çokluk ekindeki ünlüyü uzatır:

2.1.1.1.1.3. Kısa Ünlüler

Kısa ünlüler, normal sürelerinden daha kısa sürede boğumlanan ünlülerdir. Kısa ünlülerin ortaya çıkışında bazı etkenler vardır. Vurgusu zayıf olan orta hecedeki dar ünlülerin erimeden/düşmeden önce kısılması, akıcı/sızıcı l, m, n, r, s, ş, y, z ünsüzlerinin yanlarında bulunan a, e, ı, i, u, ü ünlülerinin kısılması, kelime sonunda açık hecede bulunan vurgusuz ünlülerin kısılması, çift ünlülü kelimelerdeki ulanma sonucu bu ünlülerden birinin düşmesi veya kısılması gibi sebeplerden kaynaklı kısaltmalar oluşur (Akça, 2009: 86; Tok, 2002: 31-32). Bunların dışında özellikle hızlı konuşma sonucu kısaltmalar görülmektedir. Ağız bölgesinin tamamında ä, ë, ĭ, ĩ, ö, ü, ũ kısa ünlüleri bulunmaktadır:

ä Ünlüsü

Ağız bölgesinde seyrek olarak görülmektedir. Genellikle birinci ve ikinci bölgede rastlanılan bu kısa ünlünün çıkış sebebi hızlı konuşmaktan kaylaklanmaktadır:

āšā_aba “Ayşe abla” (59/37), ayşāmā_adar “akşama kadar” (61/6), bīrāGın “bırakın” (38/80), 'dādalıdaki “Dadağlı’daki” (26/1), dīšārı “dışarı” (7/59), ġādā “kadar” (9/56), ġulā_armıdı “Kula armudu” (49/45), mūbāreK “mübarek” (22/50), onda_hārı “(< ondan keri) ondan sonra” (56/130), parā_aldı “para aldı” (42/33), ulā_āmat “ula Ahmet” (28/85), tānā_aşı “tarhana aşısı” (6/78), tārafından “tarafından” (35/44), yapanlā dā_öldü “yapanlar da oldu” (5/237).

ë Ünlüsü

Çift ünlülü kelimelerin ulanması esnasında veya hızlı konuşmaya bağlı olarak ortaya çıkar. Ağız bölgesinde seyrek görülür:

a'lëve “(< aklayıver) toplayıver” (20/8), asiyë_alam (43/140), bilmëyon “bilmiyorum” (32/71), eldë_ëdëlëmiş “elde ederlermiş” (23/61), ëlë_olmasa “öyle olmasa” (71/15), ġenë_ölö_ëdë “gene öyle eder” (12/40), ilk dëvala “ilk defalar” (22/35), köYë_ëniyöla “köye iniyorlar” (5/208), orë “oraya” (16/35), senë_evel “sene evvel” (9/87).

İ Ünlüsü

Normal süreli ünlülerin içinde en kısa süreli olanıdır (Akça, 2009: 86). İ ünlüsü, orta hecede vurgusu zayıf olduğunda ya kaybolur ya da kısılır. Ağız bölgesinin tamamında yoğun olarak görülür:

acı_oluyō “acı oluyor” (2/21), ağılaşmaz “anlaşmaz” (1/2), basTıriyoz “bastırıyoruz” (56/125), bībası “babası” (21/5), bīrağ “bırak” (13/151), bīranın “buranın” (5/20), 'ciP_barıdı “jip vardı” (1/36), çırı “çıra” (50/16), fırına “fırına” (4/68), 'ğıra “kıra” (6/231), ğırivīmam “kırıvermem” (39/38), ğızağlā “kızanlar/çocuklar” (8/42), hacı_elide “Hacı Ali’de” (71/24), 'kındırıdı “(< kındır idi) çayır otuydu” (17/2), 'pīransēnen “pırasayla” (28/75), 'tağı_olur (1/3), Tīrazlādan “Tırazlar’dan” (9/65), tīreş “tıraş” (18/110), varıdı “vardı” (12/45), yaPdīriğimış “yaptırırvermiş” (19/64), yapīrağ “yaprak” (8/59), yalığı “yalnız” (21/28), deyōlarıdın “diyorlardı” (18/46).

İ Ünlüsü

i ünlüsü, genellikle i- (ek fiilin) çekiminde ve orta hecede zayıf vurgulandığında kısılır. Ağız bölgesinin tamamında sıkça rastlanır:

belli_oluyō “belli oluyor” (23/15), bīri “biri” (3/42), bīlen “bile” (15/16), 'çenceriyīmiş “tencereymiş” (72/8), dēreyī_okaı “(< dereye yukarı) dereye doğru” (42/109), dīrek “direk” (56/73), ērtesi_ün “ertesi gün” (58/149), esgi_ısimlē “eski isimler” (6/212), gēldirilēdi “gerdirirlerdi” (35/64), 'gelin_ēndirilēdi “gelin indirirlerdi” (1/33), gīdili “gidilir” (16/6), halli_ıbirāmıñ “Halil İbrahim’in” (58/44), ikisi “ikisi” (2/5), işTī_ōle “işte öyle” (3/5), laf_ēderīdim “laf ederdim” (71/109), mindirilēdi “bindirirlerdi” (55/5), 'pīren “püren” (13/154), Pīşirilē “pişirirler” (4/165), 'sulūyuğ-geliyoru “sulayıp geliyor” (55/64), şeyīnen “şeyle” (4/29), üseyīn “Hüseyin” (41/22), 'üvendire “üvendire” (33/80), vērīdi “verirdi” (4/156), yirmi_ıaltı “yirmi altı” (5/141).

ö Ünlüsü

Ağız bölgesinde birkaç kelimedede görülen kısa ö ünlüsünün meydana geliş sebebi hızlı konuşmayla izah edilebilir:

edişyon “ediyorum” (29/34), hõreş “oraya” (6/4), õrē “oraya” (19/56), sõrũ “sonra” (6/146).

ũ Ünlüsü

Bu ünlüye vurgusuz orta hecelerde ve kelime birleşmelerinde rastlanır:

ālõmuşũmuş “ağlıyormuş” (6/108), boşũdun “boş idi” (18/76), 'bũrũyũ “burayı” (9/31), çẽñiz_olũdu “çeyiz olurdu” (66/16), doldurũduķ “doldururduk” (17/5), doķundũrũlũdun “dokundurulurdu” (29/80), deķşiyorũ_olum “deķişiyor oğlum” (53/18), fũruludu “vurulurdu” (12/6), geliyõmuşũmuş “geliyormuş” (25/62), ğocũ_ũmmetiñ “Koca Ümmet’in” (39/48), 'ĝuruvũmuşlar “kuruvermişler” (41/42), hũreş “oraya” (6/34), õtũķũ_olanıñ “õteki oğlanın” (59/27), 'otũruP-durũķa “oturup dururken” (67/300), otũnan “ot ile” (15/51), soñũra “sonra” (1/5), 'turşũ_ediyoñ “turşu ediyorum” (4/26), 'ũfecicik “ufacıcık” (29/44).

ũ Ünlüsü

Bu ünlü orta hece vurgusu zayıflamış hecelerde görülür. Seyrek olarak i-fiilinin çekiminde ortaya çıkar:

'bõũlcũ_aşı “bõğrũlce aşı” (6/77), 'dũũnũõ “dũğũnũne” (54/58), ĝõrũnũrũmũş “ğõrũnũrmũş” (30/49), ĝũdũlũyũdũ “ğũdũlũyũordu” (71/47), ĝũnũnũ “ğũnũnũ” (2/11), 'kõftũ_oludu “kõfte olurdu” (14/80), kũreşĩdin “ğũreşirdi” (53/21), kũrũlũmõ “kũreleme” (18/118), 'kũrũyvũmũş “kũrũyũvermiş” (41/131), õñsũrũncũ “õksũrũnce” (19/10), õñũ'den “õnũnden” (42/457), sõzũm “sõzũm/sõz gelimi” (43/113), tũFek “tũfek” (50/49), ũçer_õlçeklik “ũçer õlçeklik” (19/55).

Ağz bölgesinde kelime başı veya içinde türeyen kısa ünlülere rastlamak mümkündür:

afĩyonu “Afyon’u” (58/172), hepĩsi “hepsi” (42/9), ĩramazan “Ramazan” (46/40), ĩrātıñ “rahatın” (67/126), ĩlāzım “lazım” (28/140), ĩrehmeTlik “rahmetlik” (3/35), ĩrezil “reziliz” (38/76), ĩşeyim “şeyim” (29/84), sabĩr_ẽt

“(< Ar. şabr) sabret” (47/39), şavî’ mı “(< Ar. şevk) şavk mı” (44/40), şükür_èdiyoz “(< Ar. şükr) şükrediyoruz” (49/2), tıra’tör “traktör” (56/134).

2.1.1.1.3.1. Alıntı Kelimelerde Kısa Ünlüler

Ağız bölgesinde Arapça ve Farsça alıntı kelimelerdeki uzun ünlülerin normal süreli ünlüye dönüştüğü örneklerle raslanır. STT’de uzunluğunu koruyan alıntı kelimelerin Sarıgöl ağızlarında normal süreli ünlüyle telaffuz edildikleri görülür:

ā > a

asayış “(< Far. āsāyiş) asayiş” (9/41), ayarlañ “(< Ar. ‘iyār) ayarlayın” (18/116), 'bedava “< Far. bād+hevā” (42/48), cásarat “(< Ar. cesāret) cesaret” (28/145), 'davalaşTılā “(< Ar. da‘vā+laş-) davalaştılar” (33/36), evlatıñ “(< Ar. evlād) evladın” (31/90), 'sayanıñ “(< Far. sāye) sayanın” (7/14), tamemleyen “(< Ar. tamām+la-) tamamlayayım” (7/25), 'tarezisi “(< Ar. terāzū) terazisi” (7/71), zatan “(< Ar. zāten) zaten” (5/241), zamanında “(< Ar. zamān) zamanında” (5/306), ziyarete “(Ar. ziyāret) ziyarete” (7/38).

ā > e

'edet “(< Ar. ‘ādet) âdet” (51/48), evele “(< Ar. evvelā) evvela (53/57), evletliç “(< Ar. evlād+lık) evlatlığa” (53/43), mesele “(< Ar. meşelā) mesela” (36/52), tenē “(< Far. dāne) taneyi” (5/286), 'tezi “(< Far. tāze) taze” (55/54), 'verenîdi “(Far. vîrān)” virandı (30/71).

ī > i

din_ıman “< Ar. dīn + Ar. īmān” (56/146), ísayā “(< İbr. īsā) İsa’ya” (32/59), selimeniñ “(< Ar. Selīme) Selime’nin” (37/15), yörük_aşireti “< Ar. ‘aşīret” (61/2).

ū > u/ü

cumhurite “(Ar. cumhūriyyet) cumhuriyeti (5/133), hükümet “(< Ar. hukūmet) hükûmet” (1/61), usulü “(< Ar. uşūl) usulü” (22/7).

ū > ı

aşır_aşı “(< Ar. ‘āşūrā) aşure aşı” (7/36), ğabıl_ëtmedi “(< Ar. ḳabūl) kabul etmedi” (30/86), 'meşır “(< Ar. meşhūr) meşhur” (33/77), mısa “(< Ar. Mūsā) Musa” (73/68).

2.1.1.1.1.4. Geniz Ünlüleri

η art damak ünsüzü eriyerek yanındaki ünlüyü uzatır veya genizleştirir. Genizleşen ünlüye de *geniz ünlüsü* denir. Ağız bölgesinde â, ê, î geniz ünlüleri bulunmaktadır. Geniz ünlüleri, birkaç istisna dışında üç şekilde oluşur:

- Ben, sen ve o zamirlerinin yönelme hâli çekiminde,
- Çokluk ve ilgi hâli eklerinin birleştiği durumlarda (+lar+ıη > +larıη > laâη veya lāη),
- II. tk iyelik ile ilgi hâli ekinin bitişmesinde (+η +ıη > +ηıη > âη veya āη).

Ağız bölgesinde tespit edilen örnekler şunlardır:

anaâη gördüü “ananın gördüğü” (38/51), beê “bana” (32/34), bıḳaâη “(senin) babanın” (6/31), dayîη ğâri “(senin) dayının” (4/111), dedeêη_aldî “dedenin aldığı” (67/48), ğızaâη “gızanın” (13/144), ğızlaâη_oynadı “kızların oynadığı” (22/24), ğoηşulaη 'yannaâηda “komşuların yanlarında” (47/56), ıbrām_amcaâη “İbrahim amcanın” (39/50), oâ “ona” (57/15), mısTı'laâη_êv “Mustafaların evi” (32/149), naâdar “ne kadar” (57/21), neneêη_îşî “(senin) nenenin işi” (14/32), onnaâη yêri “onların yeri” (43/147), saâ “sana” (57/42), seê “sana” (40/45).

Diğer durumlarda ortaya çıkan geniz ünlüleriyle ilgili örnekler şunlardır:

'baâη “(< baḳ+ıη) bakın” (47/61), tarlaâη harman yêri “(< tarla+ n+ıη) tarlanın harman yeri” (40/304).

2.1.1.1.1.5. İkiz Ünlüler (Diftong)

Tek nefes baskısı altında boğumlanan tek ünlü değerindeki ünlülere *ikiz ünlü* denir (Korkmaz, 2007: 127). STT’de ikiz ünlü yoktur. Ağız bölgesinde ğ, h, v, y ünsüzlerinin erimesiyle ikiz ünlüler oluşur. Zamanla iki ünlüden biri kaybolarak ikincil ünlü uzunlukları da ortaya çıkar. Sarıgöl ağızlarında hem ikincil uzunluğun hem de ikiz ünlünün kullanıldığı kelimelere rastlamak mümkündür: çocu (68/50) ~ çocū (50/13) “çocuğu”, dēl (65/33) ~ deĭlin (72/42) “değil(im)”, şeere (4/124) ~ şēre (58/176) “şehir”. Bölge ağızındaki ikiz ünlüler üç türdür:

2.1.1.1.1.5.1. Eşit İkiz Ünlüler

Her iki ünlünün boğumlanma süresinin eşit olduğu ikiz ünlülerdir:

aa

aa “ağa” (5/95), allaa şükür “Allah’a şükür” (19/51), 'bırçaa “burçağa” (40/289), bozdaa “Bozdağ’a” (5/204), daalca “dağılacak” (36/20), gonaa “Konak’a” (19/27), salih_aaların “Salih Ağaların” (4/100).

Arapça alıntı bazı kelimelerde ayın (ع) veya ħ (ح) ünsüzlerinin erimesiyle eşit ikiz ünlü oluşmaktadır:

maallenize “(< Ar. maħalle) mahallenizi” (14/6), raatım “(< Ar. rāħat) rahatım” (41/163), saadet “(< Ar. sa‘adet) Saadet” (6/2), saatını “(< Ar. sā‘at) saatini” (60/144).

ee

bunun_ėvdeęneri “bunun evdekileri” (66/44), beęnemėyōla “beğenmiyorlar” (14/79), dümbeğ “dümbeğe” (4/136), eşşeeğ “eşeeğin” (4/107), 'kepee “kepeeğe” (31/39), ne_ėdiveren “ne edivereyim” (3/48), şeere “şehir” (4/124).

ıı

çırırıvēcán “çığırırivereceksin” (29/91), ğādeşcím “kardeşçığım” (12/87), sıır “sığırı” (38/38), yapTıı “yaptığım” (5/65).

ij

'basitliij “basitliği” (28/27), buleşij “bulaşığı” (5/56), dedijimiz “dediğimiz” (26/41), geldijim “geldiğim” (35/43), kèydijñ “giydiğın” (1/22), zèljidi “Zeliha’ydi” (6/33).

o_ol/ oo

çōbo_oluyō “çorba oluyor” (4/62), toğmunō “tohumunu” (55/23).

uy

çocu’luumuzda “çocukluğumuzda” (1/23), furulduyunda “vurulduğunda” (13/167), uurlar_ola “uğurlar ola” (34/104), yuyurdum “yoğurdum” (6/249).

üü

düünnē “düğünler” (1/1), hepücüü “hepiciğı” (11/34), tükürdüüñ “tükürdüğün” (19/20), yüsüünnen “yüzüğüyle” (13/14).

2.1.1.1.1.5.2. Yükselen İkiz Ünlüler

Birinci ünlüsünün ikinci ünlüye göre daha dar olduğu ikiz ünlülerdir. Ağız bölgesindeki yükselen ikiz ünlüler şunlardır: āa, eo, êo, ia, io, ĩa, ĩá, ie, iê, iö, oa, ôa, ôe, öo, ôö, ua, uo, üe. Yükselen ikiz ünlüler alıntı kelimelerde ve ulanma sonucu oluşan birleşimlerde de görülmektedir:

āa: canınā_aldı “canını aldı” (32/195).

eo: deō “diyor” (6/22).

êo: bilmēon “bilmiyorum” (4/32).

ia: 'cıarı “sigara” (19/49), 'çıra'lıa “çıraklığa” (25/32), 'tānı_aşı “tarhana aşısı” (27/37).

io: 'hacı_olñ mısdıva “(< Hacı oğlunun Mustafa) Hacı’nın Mustafa” (28/3), hasTı_oldu “hasta oldu” (35/6), idārı_oluyon “idare oluyorum” (37/8), 'taḳı_olur “takı olur” (1/3).

ia: 'bediā “Bedia” (1/51).

iá: тариá “tarihe” (71/4).

ie: ciğriğ “ciğerin” (41/7), 'ciēri “sigara” (18/22), tēlię “terliğe” (27/79).

ie: valiliğ “valiliğe” (5/122), 'pi'niğ “pikniğe” (16/56).

io: tentirtiot “tentürdiyot” (28/140).

oa: boazımdı “boğazımda” (19/19), çoaldı “çoğaldı” (45/24), doādan “doğadan” (28/112).

oa: mōabbet “muhabbet” (27/35).

öe: 'dōen “düven” (56/108).

öo: öndö_olüdu “önde olurdu” (54/81).

öo: köydö_oludu “köyde olurdu” (12/72), ölö_oluyō “öyle oluyor” (2/40).

ua: ğuşlua “kuşluğa” (67/100).

uo: çōbu_olur “çorba olur” (10/18).

üe: müendiz “mühendis” (9/85).

2.1.1.1.1.5.3. Alçalan İkiz Ünlüler

İkinci ünlüsünün birinci ünlüye göre daha dar olduğu ikiz ünlülerdir. Ağız bölgesindeki alçalan ikiz ünlüler şunlardır: aı, au aâ, ej, eç, ou, öü, öö. Genellikle sürekli ünsüzlerden ğ, h, y ünsüzlerinin erimesi esnasında ortaya çıkar:

aı: aırlık “ağırlık” (33/27), allaiğ_ėmri “Allah’ın emri” (12/21), 'baiıP “bağırıp” (1/62), bıraiıvėmişlė “bırakıvermişler” (50/20), ıscaiınnan “sıcağıyla” (18/88), daıdı “dağıtır” (29/45).

au: veyauT “veyahut” (16/23).

aâ: daâ “dağa” (2/44), kavşaaında “kavşağında” (5/4).

ej: 'darı é'mej “darı ekmeği” (56/63), dejlim “değilim” (9/23), dejšiK_édēdik “değişik ederdik” (43/28), dēynejm “deyneğim” (14/50), eşgejn “eşyanın” (12/28), evlejnē “evvelkiler” (66/25), gelcejneden “geleceğinden” (8/53), 'guzu göbej “guzu göbeği” (49/77), ötejnē “ötekiler” (56/80).

ee: çiree “cıraya” (51/38), eşşe'lee “eşekleri” (21/19), 'neree “nereye” (28/35), oree “orayı” (18/1), yakee “yakaya” (30/97).

ou: çoıdu kı “çoktu ki” (13/30), sou'lumudana “soğuklamadan” (31/25), toımó “tohumu” (14/53).

öü: 'böülcü “böğrölce” (6/77), çöürlü “çöğürlü” (17/1).

öô: ötöön “öteki gün” (57/127).

Sarıgöl ve yöresinde uzun ve kısa ünlüler dışındaki ünlüler, damak, dudak ve çenenin durumuna göre Tablo 3'te şu şekilde listelenmiştir:

Tablo 3. Sarıgöl ve Yöresi Ağızlarındaki Ünlüler

ÜNLÜLER	DÜZ			YARI YUVARLAK		YUVARLAK		
	Geniş	Yarı Geniş	Dar	Geniş	Dar	Geniş	Yarı Geniş	Dar
Kalın	a	â	ı	â	ı	o	ô	u
Yarı Kalın	á		í			ó		ú
İnce	ä, e	è, é	i	ê	î	ö	õ	ü

2.1.1.2. Ünlü Uyumları

Türkçenin en karakteristik ünlü benzetmesi olayıdır (Gülsevin, 2002: 21). Türkçe yalın veya ekleşmiş kelimelerdeki ünlülerin damak ya da dudak durumuna göre

sistemli şekilde benzeşmesine *ünlü uyumları* denir. Bu uyumlar, kalınlık-incelik ve düzlük-yuvarlaklık olmak üzere ikiye ayrılır:

2.1.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu (Damak Uyumu)

Ağız bölgesinde, kelime tabanlarında kalınlık-incelik uyumu STT'ye göre daha ileridir.

2.1.1.2.1.1. Kelime Tabanlarında Kalınlık-İncelik Uyumu

Özellikle alıntı kelimelerin bir kısmında kalınlık-incelik uyumunun işletildiği görülmektedir.

2.1.1.2.1.1.1. İlerleyici Ünlü Benzeşmesi

Ağız bölgesinde gerileyici benzeşmeye göre daha ileridir:

Kalınlaşmalar

acam “acemi” (38/83), adlıyanın “adliyenin” (40/154), 'āmadınan “Ahmet’le” (28/47), āşa “Ayşe” (14/13), ataşlādık “ateşlerdik” (16/117), bāça “bahçe” (58/96), bāzan “bazen” (17/10), camī “cami” (36/3), 'dansöz “dansöz” (1/26), domatı “domates” (7/82), 'faşış “faşist” (5/262), ğaṅğīran “kangren” (28/136), 'ġatyan “katiyen” (40/320), ġavımı “kavmi” (58/192), 'ġayvā “kahve” (4/77), ġıymatından “kıymetinden” (27/78), ġuvaTlı “kuvvetli” (41/120), habārımız_oldu “haberimiz oldu” (2/29), 'halım “hâlim” (46/56), 'ha’çanın “Hatice’nin” (13/121), 'halıl “Halil” (40/247), hāydy “haydi” (40/303), 'hurşuT “Hurşit” (3/6), mācırılarnā “muhacirlerine” (5/93), mahanā “bahane” (41/206), maḥsıl “mahsül” (36/38), 'mavılı “Mavili” (71/94), nācıyanın “Naciye’nin” (37/13), otobuS “otobüs” (2/31), paşadıñ “poşedin” (33/47), sābı “sahibi” (47/64), santım “santim” (20/52), ta’sım “taksim” (9/81), tayın “tahin” (42/447), vaḳıt “vakit” (37/15), 'yāran “yaren” (39/55), 'zahmat “zahmet” (41/89), 'zatan “zaten” (64/50).

İncelmeler

bîren “büryan” (4/65), 'dükgen “dükkân” (25/39), dünneye “dünyaya” (41/16), eseden “İsa’dan” (63/27), eşgeñ “eşyanın” (12/28), 'evle’lerimiz “evlatlarımız” (55/47), 'filcen “fincan” (19/47), 'heseP “hesap” (40/49), illi “illa” (3/47), ĩsen “insan” (34/1), 'kenen “Kenan” (5/225), kireziñ “kirazın” (50/115), mēcen “mercan” (32/112), mesele “mesela” (17/55), me’TüP “mektup” (42/196), 'mezēde “mezarda” (4/161), nēslēn “Neslihan” (42/152), 'nişēşTi “nişasta” (31/58), örüzgē “rüzgâr” (27/52), peştemēlsiz “peştamalsız” (40/122), sedetine “Sedat’la” (16/91), 'süleymen “Süleyman” (40/39), 'sūrēgiliñ “Süreyyagilin” (32/54), telejzōnnē “televizyonlar” (6/179), türkeniñ “Türkân’ın” (39/36), 'verenīdi “virandı” (30/71), zekēm “zekâm” (29/82), 'zeliyi “Zeliha” (6/33).

2.1.1.2.1.1.2. Gerileyici Ünlü Benzeşmesi

Alıntı kelimelerde görülür:

Kalınlaşmalar

duñdālī “Dindarlı” (16/51), halāk “helak” (4/52), halvıyı “helvayı” (32/9), ıñsannar “insanlar” (13/16), macalısız “mecalsız” (40/98), 'mısTan “Mestan” (28/4), Sıyannā “Zıyanlar köyü” (12/58), ummāna “Ümmühan” (6/220), vasāt “vesait” (4/170).

İncelmeler

'ceddilere “caddelere” (29/36), 'edet “âdet” (51/48), esgēden “askerden” (5/25), ētecim “ihtiyacım” (12/84), 'genevşe “kanaviçe” (4/143), irehmet “rahmet” (3/21), rehmeTlik “rahmetlik” (5/112), rēsimleriñ “Rasimlerin” (6/70), tenē “taneyi” (5/286), şöferi “şoförü” (21/13).

Türkçe *bugün* kelimesi ağız bölgesinde karakteristik olarak bu uyuma girer:

bōyün “bugün” (6/42).

2.1.1.2.1.1.3. İlerleyici-Gerileyici Ünlü Benzeşmesi

Alıntı kelimelerde görülmektedir:

barabā “beraber” (28/55), cenēzi “cenaze” (2/21), 'dayimā “daima” (40/34), hekeyesi “hikâyesi” (34/73), ıbrām “İbrahim” (37/38), ifādasını “ifadesini” (42/169), ismēliñ “İsmail’in” (9/28), 'kesTini “kestane” (28/108), manisalıyın “Manisalıyım” (5/225), mîsēfir “misafir” (6/257), nazārata “nezarete” (42/91), tecēret “ticaret” (18/104), perikentili “perakendeli” (5/15), peygemberiñ ğavılı “peygamberin kavli” (49/9), terefiye “teravihe” (46/41), 'yelpēzē “yelpaze” (5/187), ziyārata “ziyarete” (40/3).

STT’de kalınlık-incelik uyumuna uymayan ancak ET ve EOT’de bu kurala uyan bazı kelimelerin Sarıgöl ağızlarında da bu uyumu devam ettirdiği görülmektedir:

anam “annem” (27/43), ğārdaşınıñ “kardeşinin” (33/34), hana “hani” (12/64), hañğı “hangi” (5/6), nāķı “hangi” (50/89).

2.1.1.2.1.1.4. Eklerde (Ek Fiil, Bağlaç, Edat) Kalınlık-İncelik Uyumuna

Ek Fiil

i- fiilinin kalın ünlülü fiillerle çekimlendiğinde, kalınlaşarak bu uyuma girdiği görülmektedir:

ba’Tıdım “baktıydım” (28/131), duruyumuş “duruyormuş” (58/119), ğoyunduymuş “koyundaymış” (38/39), 'maldıymış “maldaymış” (38/37), nişan_olukan “nişan olurken” (1/10), oķurķana “okurken” (3/1), oynāķan “oynarken” (4/6), oyūsam “oysa” (6/54), saıısı “sağ ise” (5/33), varıdı “var idi” (43/5), yōdu “yoktu” (44/14).

-ken Zarf-fiil Eki

Ek, ağız bölgesinde kalınlık-incelik uyumuna girmiştir:

alıķana “alırken” (24/65), arāķı “ararken” (28/75), burdayķa “burdayken” (42/101), çıkāķana “çıkarken” (11/27), dağdāķan “dağdayken” (57/118), durāķan “dururken” (18/96), düün_olūķa “dügün olurken” (37/35), ğırāķana “kırarken” (14/8), oķulduyķa “okuldayken” (40/37), oturuķu “otururken” (30/14), sağķandan “sağkenden” (16/36), şey_oluvuruyu “şey oluveriyor”

(41/19), yapāka “yaparken” (9/112), yatākı “yatarken” (32/102), youka “yokken” (18/106).

-ki Aitlik Eki

STT’de söz konusu uyuma girmeyen ekin ağız bölgesinin tamamında uyuma girdiği görülmektedir:

avasturudağinnā “Avusturya’dakiler” (10/50), 'ayşananıñKı “Ayşe anneninki” (37/35), bununķu “bununki” (12/ 85), burdaķı “buradaki” (62/42), damdaķı “damdaki” (5/178), doķunanıķı “dokunaninki” (34/80), ğışınķı “kışınki” (56/118), honunķunu “şununkini” (46/14), onnarıñķı “onlarınki” (10/10), ordāķı “oradaki” (58/22), o zumañģı “o zamanki” (22/21), taraFdāķı “tarafındaki” (42/403), yanındaķı “yanındaki” (9/25), yolundaķı “yolundaki” (6/70).

ki(m) Bağlama Edatı

ki bağlama edatı, ağız bölgesinin tamamında kalın ünlüyle biten kelimelerden sonra gediğinde kalınlık-incelik uyumuna girmektedir:

bilmiyön ğum “bilmiyorum ki” (41/207), çoıdu ğu “çoktu ki” (13/30), demeyō_ķu “demiyor ki” (1/45), 'havı ya’dılar kı “hava yaktılar ki” (29/106), illā kı “illa ki” (22/47), ğorumēyoz ğu “korumuyoruz ki” (56/33), oturmō ğum “oturmuyor ki” (6/174), öyle zōr ğu “öyle zor ki” (40/75), yatıyō ğu “yatıyor ki” (50/98), yoK ğu “yok ki” (4/203), varıdī kı “vardı ki” (58/187).

-iver- Tezlik Fiili

Sarıgöl ağızlarının birinci bölgesinin ikinci ağız bölgeciğinde ve üçüncü bölgede karakteristik olarak ekin kalınlık-incelik uyumuna girdiği görülür:

atlıyvırıyon “atlayıveriyorum” (39/11), ba’mayvıdı “bakmayıverdi” (41/183), 'bozuluvmuş “bozuluvermiş” (41/50), çıkıvırdı “çıkıverdi” (58/22), 'ğaçıvırıyon “kaçıveriyorum” (37/16), ğarışıvırıyō “karışıyor” (40/217), 'ğavģı_oluvudu “kavga oluverdi” (37/50), ğoyvudu “koyuverdi” (39/24), 'ğuruvūmuşlar “kuruvermişler” (41/42), ıslanıvıdı “ıslanıverdi” (59/27), 'ğaķıvırdım “kakıverdim” (57/1), kim_alıvıcaķ “kim alıverecek” (42/51), sarıvırıdın “sarıverirdi” (41/149), 'sıyırTdırıvıdı “sıyırttırıverdi” (42/165), 'suluyvumuya “sulayıvermeye” (39/26), 'varıvırıcāñız “varıvereceğiniz” (65/3).

-(I)yor Şimdiki Zaman Eki

Yaygın olmamasına rağmen birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde *-(I)yor* ekinin kalınlık-incelik uyumuna girdiği örneklere rastlanmıştır:

diyivmiyi “deyivermiyor” (39/58), diñeliyi “dineliyor” (39/55), beñziyün “benziyorsun” (39/63), gëliyü “geliyor” (41/139), istemiyôn “istemiyorum” (41/174), ödüyü “ödüyor” (40/33).

-leyin Eki

STT’de dil uyumunu bozan *-leyin* ekinin bölge ağızlarında uyuma girdiği örneklere rastlanır:

ayşamniyın “akşamleyin” (40/149), 'ayşamlayı “akşamleyin” (42/378), sabālayı “sabahleyin” (41/149).

ile (Bağlama) Edatı

Ağız bölgesinde $-(I)nA(n)(A)$ şeklinde de görülen ek, uyuma girmektedir:

anamınan “anam ile” (24/58), bıbañıla “baban ile” (34/54), ğarıyla “karı ile” (40/75), ğızınan “kız ile” (52/25), 'haviyla tefile “hava ile def ile” (33/42), ihtiyarınana “ihtiyar ile” (50/86), onnu bār “onun ile beraber” (39/10), 'pīransēnen “pırasa ile” (28/75), suylu “su ile” (40/88), süleymannan “Süleyman ile” (28/41).

Birleşik kelimelerde/söz dizisinde

Bazı birleşik kelimelerde veya yan yana gelen kelime dizilişlerinde kalınlık-incelik uyumunun işletildiği görülmektedir:

bīrez “biraz” (5/242), buğün “bugün” (9/59), 'bu_yu “bir yol, bir kez” (43/74), böyünkü “bugünkü” (3/8), ışdavıTa “Şeyhdavutlar’a” (28/5), o_ğün_ıçun “o gün için” (5/197), ummānı “Ümmühan” (30/9).

Sarıgöl ağızlarının birinci bölgesinin ikinci ağız bölgeciğinde ve üçüncü bölgede bazı ekler karakteristik olarak kalınlık-incelik uyumuna girerken diğer bölgelerde söz konusu eklerin uyuma girmediği görülmektedir. Uyuma girmeyen ekler, ilgili bölümde işleneceğinden burada uyuma giren eklerle ilgili örnekler verilecektir:

almâycan “almayacağım” (42/41), arayın “arayayım” (58/52), atılcaḥ_hapı “atılacak hapı” (72/53), bîḥacıym “babacığım” (41/86), bulamayız (42/125), burayı (41/91), burdayka “burdayken” (42/101), çı'mıyı “çıkıyor” (41/152), esgilerden duymayın “eskilerden duymayım” (68/37), ğalcaz “kalacağız” (43/6), ğalayın “kalayım” (41/61), ğoyayın “koyayım” (41/68), nè yapcaḥ “ne yapacaksın” (49/2), olcaḥ “olacak” (41/157), olmayınca (64/47), ōrdaydı “oradaydı” (42/25), oturmaycan “oturmayacağım” (41/198), uraycan “uğrayacağım” (41/95), yaḫaya “yakaya” (41/117), 'ya'mıyon “yapmıyorum” (42/62), yapacaḥ “yapacak” (42/50), yēdi yaşındayın “yedi yaşındayım” (57/36), yolluycan “yollayacağım” (69/49).

2.1.1.2.1.1.5. Kalınlık-İncelik Uyumsuzluğu (Aykırılaşıma)

2.1.1.2.1.1.5.1. Kelime Tabanlarında Kalınlık-İncelik Uyumsuzluğu

Sarıgöl ağızlarında özellikle birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede kalınlık-incelik uyumuna girmemiş alıntı ve Türkçe kelime tabanlarına rastlanmaktadır. Türkçe kelime tabanlarında bu uyumun bozulmasında ç, ş, y ünsüzlerinin tesiri vardır (Korkmaz, 1994a: 35-36; Gülsevin, 2002: 23; Tok, 2002: 42):

aḡacı “ağacı” (53/27), ākideşisiḡ “arkadaşısın” (2/19), akirbılarının “akrabalarının” (51/29), aḫren “akran” (20/13), annecında “alnıcığında, karşısında” (4/147), 'bılāşık “bulaşık” (5/57), buydey “buğday” (3/11), çameşir “çamaşır” (5/57), 'çandirmēmiş “jandarmaymış” (6/99), 'çaḡkeyā “Çankaya” (5/2), çapeye “çapaya” (46/70), 'çokeşeliḡ “(< çokaş-) toplaşalım” (30/3), dāvēsı “davası” (3/118), dēymandı “değirmende” (8/64), e'māḡ_aş “ekmek aş” (41/81), 'ḡāri “gayrı, artık” (1/17), ḡireydālā “greyderler” (3/11), ḡoley “kolay” (52/46), ḡuzey “kuzey” (43/17), 'haşeş “haşhaş” (66/51), 'ilan “yılan” (28/98), inātālārā “anahtarları” (28/36), 'ḫanel “kanal” (30/57), mēdimandan “merdivenden” (27/24), memlīkatımız “memleketimiz” (7/1), meşa'get “meşakkat” (5/303), meyvānan “meyveyle” (5/68), ōḡreşe ōḡreşe “uğraşa uğraşa” (50/70), 'pınar “pınar” (6/75), 'sālleşeş “salıncak” (54/66), sādeciḡ “sağdıcin” (6/207), sefā “sefer” (16/76), sıveyān “sıvayan” (23/32), tūreş “tırış”

(18/110), 'veysal “Veysel” (18/95), yaveş “yavaş” (14/55), yáykeniyō “yıkamıyor” (4/5).

2.1.1.2.1.1.5.2. Eklerde Kalınlık- İncelik Uyumsuzluğu

Eklerdeki c, ç ş, y seslerinin bu uyumu aykırılaştırdığı görülmektedir. Sarıgöl ağızlarında genellikle birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede karakteristik olarak aşağıdaki eklerde kalınlık-incelik uyumu aykırılaştır:

Gelecek Zaman Eki: -cAk

ağceñ “ağacaksın” (50/104), bulceñ “bulacaksın” (29/19), çı'Çek “çıkacak” (16/19), denmiycañ “denmeyecek” (69/74), dikelcák “dikelecek” (21/32), e'micán “etmeyeceksin” (3/110), ğalcen “kalacağım” (15/41), getirivécán “getirivereceğim” (9/24), giTcādı “gidecekti” (32/5), götürcă'lā “götürecekler” (24/23), nēd_olcek “nerede olacak” (1/71), 'nincāñız “ne eyleyeceksiniz” (38/79), oñcēdin “onacaktı” (18/109), oturTcēñ “oturtacağımı” (12/87), sōylenibilcağ “söylenebilecek” (32/151), vāmécán “varmayacağım” (1/40), vāce'sıñ “varacaksın” (50/102).

+cAk

'sabācek “sabahcak, sabaha kadar” (6/24).

+cIk

abeciñm “ablacığım” (8/46), bıveciñm “babacığım” (7/82), sorecīm “sonracığım” (6/7), ğādeşciñm “kardeşçığım” (12/87), 'üfecicik “ufacıcık” (29/44).

Emir Kipi I. tk Çekimi

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgede ekin karakteristik olarak damak uyumuna uymadığı görülür:

baken “bakayım” (18/32), ğoyen “koyayım” (7/83), hap_alen “hap alayım” (69/23), oturen “oturayım” (28/51), sa'lēm “saklayayım” (9/109), soren “sorayım” (6/123), yapen “yapayım” (6/165), yolleyen “yollayayım” (32/64).

Şimdiki Zaman Eki: -(I)yo(ru), -(I)yI⁸

-(I)yo eki, STT’de olduğu gibi ağız bölgesinde kalınlık-incelik uyumuna girmez. Birinci bölgede -(I)yo, ikinci bölgede -(I)yoru ve üçüncü bölgede -(I)yI eklerinin allomorflarında aykırılışma görülür.

-(I)yo, -(I)yoru

Ek, STT’deki gibi ince ünlülü kelimelerde kalınlık-incelik uyumunu bozar:

be’leyoz “bekliyoruz” (52/1), biliyoñ “biliyorsun” (41/175), diyoñuz “diyorsunuz” (40/277), döküyoñ “döküyorsun” (6/253), dönüyō “dönüyor” (15/18), 'döşöyyoru “döşüyor” (53/59), görünüyō “görünüyor” (34/34), güdüyon “güdüyorum” (56/49), işliyōduk “işliyorduk” (41/72), kesiyoz “kesiyoruz” (47/14), vëriyoñ “veriyorsun” (54/55).

Ekin, kalın ünlülü kelimelere getirildiğinde, muhtemelen y ünsüzünün tesiriyle kendinden önceki ünlüyü incelttiği görülmektedir. Bu duruma genellikle birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede rastlanmaktadır:

arēyōlā “arıyorlar” (24/46), olmöyuru “olmuyor” (52/5), 'sulēyō “suluyor” (29/26), toplöyōduk “topluyorduk” (16/1).

-(I)yI

Ekte hem kalınlaşma hem de incelme sonucu aykırılışma meydana gelir:

'baḫıyI “bakıyor” (59/23), basıyI “basıyor” (70/88), biliyIñ “biliyorsun” (59/8), 'bindıriviyIlar “bindiriveriyorlar” (57/20), çaliydi “çalıyordu” (69/10), diyI “diyor” (58/21), ënleyviriyI “(< enle-y-iver-) damgalıyor” (58/213), gidiyım_ben “gidiyorum ben” (66/22), otladabiliyıdIñ “otlatabiliyordun”

⁸ Anadolu ağızlarıyla ilgili yapılan çalışmalarda -(I)yI ve -ir şeklindeki şimdiki zaman eklerine *dar ünlülü şimdiki zaman ekleri* denmekte ve bu eklerin menşei *yor-* fiiline dayandırılmaktadır. Söz konusu eklerin *-(I)yor* ekinin allomorfları olduğu belirtilmekte ve bunun sebebinin zamanla daralma sonucu ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Öte yandan bu eklerin menşeinin *er-* fiilinden geldiğini öne süren çalışmalar da vardır. Bu çalışmada, ağız bölgesinde görülen -(I)yo(ru), -(I)yI(r) şimdiki zaman ekleri birbirinden bağımsız olarak ele alınacaktır. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Akça 2011: 601-603; Johanson 2009: 95-96.

(64/62), ölmüyü “ölmüyor” (60/159), sürülüyu “sürülüyor” (64/23), şamırtı édîlar “gürültü ediyorlar” (69/24), vèriylarmış “veriyorlarmış” (60/110), yapıyın “yapıyorsun” (57/14), yaşıyidi “yaşıyordu” (72/100), yönteriyin “yönlendiriyorum” (67/56), zorukuyi “(< zor+uk-) zorlanıyor” (73/38).

Şimdiki/Geniş Zaman Eki: -Ir

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt biriminde rastlanılan bu ekin kalınlık-incelik uyumuna aykırı örnekleri görülür⁹:

alırık “alırız” (73/44), baқыırса “bakıyorsa” (69/16), bilmirım_ölum “bilmiyorum/bilmem oğlum” (71/2), olmir “olmuyor” (69/80), uyuyamirim “uyuyamıyorum” (69/25), yaramirim “yaramıyorum” (69/66).

Hâl Ekleri

Bulunma Hâli Eki: +DA

+dA eki, ek fiil çekiminde ortaya çıkan y ünsüzünün tesiriyle uyumu bozmuş olmalıdır:

aşşādeydi “aşağıdaydı” (1/49), göyundēdi “koyundaydı” (7/13), mısanın ğarıdeyiz “Musa’nın karıdayız” (29/86), ödeydi “oradaydı” (12/61), sırtındeyin “sırtındayım” (50/141), tarafTēdi “tarafdaydı” (5/215), yanındeyin “yanındayım” (6/20), yaşTeyiz “yaştayız” (5/23), yaşındeyiz “yaşındayız” (45/49), bir_arıdeyiz “bir aradayız” (28/64).

Belirtme/Yönelme Hâl Eki: +(y)A/+(y)I

Sonu ünlü ile biten kelimelerin söz konusu eklerle çekimi sırasında, ortaya çıkan y ünsüzünün tesiri sonucu kalın ünlü incilir. Bu durum, birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgede daha yaygındır:

aneyā “anayı” (14/10), āpē “arpayı” (3/28), areyē “araya” (7/14), 'bandırmē “bandırmaya” (30/31), bayremleşmeye “bayramlaşmaya” (6/171), bir_arāyē

⁹ Ankara ili ağızlarının III. ağız grubunda, Kars yerli ağızında ve Erzurum merkez ve bazı ilçe ağızlarında ince ünlülü –ır şimdiki zaman ekinin kalın ünlülü fiillerde uyumu bozduğu görülmektedir (Akça, 2009: 100; Karahan, 1996: 82-84).

“bir araya” (28/139), bŭrē “buraya” (51/47), 'bŭrüyü “burayı” (9/31), çirē “çıraya” (54/39), 'dabánceyē “tabancayı” (7/119), fŭreyē “şurayı” (10/39), hocáyē “Hoca’yı” (16/51), ğavirmē “kavurmaya” (24/46), ğirmē “kırmaya” (12/62), 'haveye “hayavı” (6/9), 'kafē “kafaya” (18/14), orē “oraya” (44/44), parē “parayı” (50/8), yakē “yakaya” (3/103), yımirtē “yumurtayı” (5/156), zoFrē “sofraya” (5/49).

+gil

anamıngiliñ “annemgilin” (34/46), āşıgiliñ “Ayşegilin” (14/6), bıbamgil “babamgil” (17/38), 'cemalgilde “Cemalgilde” (1/5), dayımgile “dayımgili” (32/107), osmañgile “Osmangili” (32/64).

İsimden Fiil Yapma Ekleri

+la-

bāleyvērilerimiş “bağlayıverilermiş” (51/56), başláyerek “başlayarak” (5/98), çıñlēsice “çınlayasica” (9/87), 'haşleyoñ “haşlıyorsun” (4/65), kovelēn “kovalayan” (25/48), sallē salleye “sallaya sallaya” (50/23), 'yağleyölā “yağlıyorlar” (54/52).

+lAş-

Bu aykırılaşıma, inceltici ş ünsüzünün tesiriyle ortaya çıkmış olmalıdır:

anneşáméyōz “anlaşamıyoruz” (28/26), añılášır “anlaşır” (1/1), bayremlaşır “bayramlaşır” (15/5), dolášdırır “dolaştırır” (5/44), fazleşcaK “fazlalaşacak” (32/61), hayırleşdik “hayırlaştık” (28/41).

İnceltici ş Ünsüzünün Tesiri

Genellikle birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede, ş ünsüzünün bulunduğu bazı eklerde aykırılaşıma görülür:

bādeşmişTır “bağdaşmıştır” (32/24), doleşī “dolaşır” (53/25), 'sālleş “salıncak” (54/66), sır'meşlídánmış “Sığırtaçlı'danmış” (6/140), 'topeşÇi “topaççı” (5/186), yumşecik “yumuşacık” (31/38).

Fiilden Fiil Yapma Eki -mA- (Olumsuzluk Eki)

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede ek karakteristik olarak uyumu bozar:

alimēyen “alamayan” (29/8), almeyiz “almayız” (4/82), ašmēnci “açmayınca” (3/77), bulunmōyor_onuḡ “bulunmuyor onun” (18/100), çalışmēyō “çalışmıyor” (14/4), durmēyorū “durmuyor” (52/86), ġalmeyisī “kalmayasıya” (30/43), ġonušmeyen “konuşmayayım” (6/20), kaldırımeyēnnāḡkı “kaldıramayanları” (32/179), 'kēšgeK_olmēyōdu “keşkek olmuyordu” (3/9), korumēyoz “korumuyoruz” (56/33), oynumōyō “oynamıyor” (1/8), olmēnce “olmayınca” (20/42), yapımēyoz “yapamıyoruz” (54/65), yapılmēyannā “yapılmayanlar” (55/82), yatmēyen “yatmayan” (73/85).

Bir örnekte ekin, ince ünlülü kelimede kalınlaşarak uyumu bozduğu görülür: bilmam “bilmem” (35/1).

İle(+n) Edatı

Bu edatın eklediği durumlarda ortaya çıkan y ünsüzü, inceltici tesiriyle uyumu bozar:

'arbeynen “arabayla” (52/33), ayneynan “aynayla” (19/32), çireynen “çirayla” (50/16), ġayınnenan “kaynana ile” (4/75), 'mašırpeynen “maşrabayla” (8/79), pareynen “parayla” (30/26), sallāngecinan “salıncakla” (11/47), sireynan “sırayla” (4/6), 'sıyırmeyle “sıyırmayla” (32/251), Tabāncēnan “tabancayla” (1/33).

Mastar Eki : -mAk

ġašmek “kaçmak” (14/10).

Çokluk Eki: +lar

dolaşırlar “dolaşırlar” (5/14).

+leyin

'ayşamine “akşamleyin” (32/10), o zumannēn “o zamanleyin” (24/40).

Ek-Fiil Çekimi

'candármeydi “jandarmaydı” (11/3), da’cāseŋ “takacaksan” (22/40), hasteymişimiş “hastaymış” (32/45), olmuseydi “olmasaydı” (7/11).

-dInA(n) Zarf-fiil Eki

Birinci bölgede rastlanılan ekin bazen kalınlık-incelik uyumuna uymadığı görülür:

bulandivēdine “bulandığında” (44/108), ĩcarladınene “ıcarlayınca” (30/23), oldunen “olduğunda” (1/41), 'salladınen “salladığında” (1/55), 'savrıldinen “savrıldıktan sonra” (6/132), yağmadinen “yağmayınca” (10/61), yurdunen “vurunca” (6/51), yaTdinen “yatınca” (32/95).

e > á Değişmesi

Üçüncü bölgede ŋ ünsüzünün tesiri ve k (>ğ) ünsüzünün erimesiyle e > á değişmesi görülür ve damak uyumu bozulur:

denkleştircāŋ “denkleştireceksin” (58/90), kendiŋá göre “kendine göre” (57/23), yúmsādi “yüksekti” (72/57), yēmáyınca “yemeyince” (59/29), 'yukū_e’ māne “yufka ekmeğini” (58/180).

i > í Değişmesi

Üçüncü bölgede ŋ ünsüzünün tesiriyle i > í değişmesi görülür ve uyum bozulur:

şeyiŋ_üsTü “şeyin üstü” (60/32), dīŋlē “dinle” (60/114), çē’Tīŋ “çektin” (63/4), hīndīkī “şimdiki” (57/25), kesersīŋız “kesersiniz” (57/94), iŋĩltı “inilti” (71/83), bīşirisīŋ “pişirirsin” (71/106), kimsīŋız “kimsiniz” (73/1).

Üçüncü bölgede k ünsüzünün tesiriyle oluşan aykırıışmalara rastlanır:

bīçerdīk “biçerdik” (71/30), çekīyın “çekiyorum” (58/185), çıkīyī “çıkıyor” (66/75), geşTīk “geçtik” (60/18), ğīTdīk “gittik” (73/9), hīndīKı ğıbı “şimdiki gibi” (63/22), yēmāk “yemek” (61/33).

ö > ó Değişmesi

Sarıgöl ağızlarının üçüncü bölgesinin birinci ağız bölgeciğinde karakteristik olarak görülen bu aykırılışma, kalınlaşma sonucu meydana gelir. ó ünlüsü kelime başında ve d, g, ğ, h, k ve q ünsüzlerinin yanlarında görülür:

dóvene “dövene” (58/48), dóvüş “dövüş” (64/33), ğóçersin “göçersin” (57/38), gók “gök” (60/31), gōnünü “gönlünü” (71/58), görüyür “görüyor” (73/40), ğózel “güzel” (57/125), hóyle “şöyle” (57/95), kópek “köpek” (58/37), kómür “kömür” (62/15), 'kóroĝlu “Köroĝlu” (60/18), órtündük “örtündük” (70/87), ótekine “ötekine” (58/47), ótü “öte” (58/84), sarıĝól “Sarıgöl” (58/20).

ü > ú Değişmesi

Üçüncü bölgenin birinci bölgeciğinde ç, d, g, ğ, h, l, k, q ve ŋ ünsüzlerinin yanlarında ü, ú sesine dönüşerek aykırılışır:

atıŋ_úsTüne “atın üstüne” (63/19), çúŋKu “çünkü” (58/188), dúünde “düşünde” (60/199), eylúl “eylül” (61/6), ğúle ğúle “güle güle” (59/47), gúTdürdüq “güttürdük” (71/10), öŋúnu “önünü” (57/20), húdüdü “hududu” (58/96), kókü “kökü” (70/17), üş gún “üç gün” (57/4), yörúq “yörük” (57/38), yüqún “yükün” (58/141).

2.1.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu (Dudak Uyumu)

Bir kelimedede düz ünlülü hecelerin düz ünlüyle, yuvarlak ünlülü hecelerin düz geniş ya da dar yuvarlak ünlülerle takip etmesine *düzlük-yuvarlaklık* veya *dudak uyumu* denmektedir. Türkiye Türkçesinde sağlam olan bu kural, diğerk çağdaş Türk lehçelerinde de görülür. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında düzlük-yuvarlaklık uyumu, STT’ye göre daha ileridir. Hatta STT’de bu kurala uymayan alıntı kelimeler, ağız bölgesinde dudak uyumuna girmektedir.

2.1.1.2.2.1. Kelime Tabanlarında Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düz Ünlülü Kelimeler

Ağız bölgesinde özellikle birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğiyle üçüncü bölgede düzlük-yuvarlaklık uyumu sağlamdır:

arkadaşlarının “arkadaşlarla” (60/157), ayındıydı “ayındaydı” (70/83), aylı’mışmışım “aylıkmışım” (20/43), barışmaSsaңыз “barışmazsanız” (7/45), başındasın “başındasın” (61/19), diyviriyi “deyiveriyor” (39/43), getiremedik (65/13), 'hasTılaşTım “hastalaştım” (19/37), mindiridim “bindirirdim” (46/57), orta’Çıynan “ortakçıyla” (66/67), vèrilmisi “verilmese” (52/25), yaşdağinnara “yaştakilere” (45/66), yetişemezsin “yetişemezsin” (58/135).

STT’de uyum dışı kalan bazı Türkçe ve alıntı kelimeler ağız bölgesinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmiştir:

'aşır_aş “aşure aşı” (4/161), 'avlığā “avluya” (31/83), babıç “pabuç” (15/47), 'balambirt “palamut” (68/21), 'cavır “gavur” (62/54), ğabil_ëtmedi “kabul etmedi” (30/86), ğabıyı “kabuğu” (33/17), 'ğavın “kavun” (1/66), ğavırmē “kavurmaya” (24/46), 'havız bacınān “Havuz bacanağın” (19/29), k̄āPızā “karpuz” (32/59), ma’mıl “makbul” (46/69), 'marıl “marul” (30/6), māsıl “mahsül” (16/78), māsıS “mahsus” (15/30), māmır “memur” (14/39), pamık “pamuk” (6/7), pataz “patoz” (32/181), tecribi “tecrübe” (16/74), yavıT “yahut” (40/69), yavırım “yavrum” (40/303), yāmır “yağmur” (1/41).

Yuvarlak Ünlülü Kelimeler

Ağız bölgesinde yuvarlak ünlüyle başlayan kök ya da gövdelerin bu uyuma girdiği görülmektedir:

'bozuluvmuş “bozuluvermiş” (41/50), çocu’luumda “çocukluğumda” (52/11), durarlardı “dururlardı” (62/12), ğörükümü “gözüküyor” (58/5), gülüşürlēdi “gülüşürlerdi” (46/14), k̄ovalallarımı “kovalarlarımı” (68/50), kökümüz (68/22), ōlanlarımı “oğlanlarımın” (54/3), olmadīndan “olmadığından” (64/96), oynadırlādın “oynatırlardı” (4/44), ölmēyvēisem “ölmeyiverirsem” (67/77).

STT’de bu kurala uymayan bazı alıntı kelimeler bölge ağızlarında dudak uyumuna girmektedir:

'do’Turumuz “doktorumuz” (5/157), horaz “horoz” (6/80), motur “motor” (5/37), şöferi “şoförü” (21/13).

STT’de düz-geniş ünlülerle (a/e) uyuma giren bazı kelimelerin ağız bölgesinde dar yuvarlaklı (u/ü) şekilleri tercih edilir:

bölüydü “böyleydi” (33/44), 'dolmu “dolma” (29/42), durumam “duramam” (28/153), dürüvüyü “dürüveriyor” (38/81), göyunduymuş “koyundaymış” (38/39), göyvudu “koyuverdi” (39/24), 'gülü 'gülü “güle güle” (30/15), gündü “günde” (28/149), numûrü “numara” (41/100), 'oyu “oya” (29/77), ölmüden “ölmeden” (4/61), 'suluyvumuya “sulayıvermeye” (39/26), şey_oluvuruyu “şey oluveriyor” (41/19), 'usTu “usta” (28/52), üsdündü “üstünde” (28/52), yumşucuk “yumuşacık” (35/34), 'zopudu “sobada” (56/118).

STT’de dar-yuvarlak ünlülerle (u/ü) uyuma giren bazı kelimelerin ağız bölgesinde düz-geniş (a/e) şekilleri kullanılır:

söndermeden “söndürmeden” (34/36), yurarin “vururum” (34/41).

2.1.1.2.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

+InAn / +IlAn (< ile+n)

Bu ek, yuvarlak ünlülü kelimelere ulandığında düzlük-yuvarlaklık uyumuna girer:

buzunan “buzla” (73/35), gúnümüzünen “günümüzle” (71/56), loğumunan “lokumla” (1/23), ölumunan “oğlumla” (69/30), öküzüle “öküzle” (43/24), suyunan “suyla” (51/47), 'topunan “topla” (4/142), üzümülen “üzümle” (32/180), yourdunan “yoğurtla” (60/85).

ki(m) Bağlama Edatı

Ağız bölgesinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna girer:

bilmiyön kum “bilmiyorum ki” (41/207), çoqudu ku “çoktu ki” (13/30), demeyö_ku “demiyor ki” (1/45), diyölar kı “diyorlar ki” (38/42), sa’meyoz ku “satmıyoruz ki” (42/39), yatıyö ku “yatıyor ki” (50/98), yêrişiméyö ku “yetişmiyor ki” (29/7), yok ku “yok ki” (22/51), zör ku “zor ki” (40/75).

+ki Aitlik Eki

Aitlik eki ağız bölgesinde dudak uyumuna girmektedir:

bunuḡku “bununki” (12/85), böyüñkü gün “bugüñkü gün” (3/9), düñkü “düñkü” (14/57), honuḡkunu “şununkini” (46/14), o günüñkü “o güñkü” (5/210).

-ken Zarf-fiil Eki

duruxana “dururken” (68/94), düün_oluḡu “düğün olurken” (22/24), ğonuşuḡu ğonuşuḡa “konuşurken” (19/16), gün doğarḡan “gün doğarken” (58/2), oḡulduyḡa “okuldayken” (40/37), oturuḲu “otururken” (30/14), youḡa “yokken” (18/106).

-(I)yo Şimdiki Zaman Eki

-(I)yo şeklinin karakteristik olarak kullanıldığı birinci ağız bölgesinin ikinci ağız bölgeciğinde ekin dudak uyumuna girdiği örneklere rastlanır:

bulunmuyu “bulunmuyor” (40/308), doḡuyuñ_ya “dokuyorum ya” (37/18), dutmuyu “tutmuyor” (43/39), dürüvüyü “dürüveriyor” (38/81), duyulmuyu “duyulmuyor” (39/64), 'görüyü “görüyor” (39/66), ödüyü “ödüyor” (40/33), 'soluvuruyu “soluveriyor” (41/19), unutmuyu “unutmuyor” (41/208).

2.1.1.2.2.3. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumsuzluğu

Kelime Tabanlarında

Bazı kelime tabanlarında bu uyuma girmeyen örneklere rastlanır:

ĩradiyo “radyo” (28/31), noHot “nohut” (8/63), pompılā “pompalar” (6/198), toHom “tohum” (24/64).

Şimdiki Zaman Ekleri

-(I)yo, -(I)yoru

Birinci bölgede -(I)yo, ikinci bölgede -(I)yoru şimdiki zaman ekleri, STT’de olduğu gibi dudak uyumuna girmez:

anneşáméyōz “anlaşamıyoruz” (28/26), biliyoñuz “biliyorsunuz” (54/60), dayanamıyoz “dayanamıyoruz” (39/30), geliyoñ “geliyorsun” (40/311), gidioru “gidiyor” (50/48), 'keşgeK_olmémōdu “keşkek olmuyordu” (3/9),

sıgıleyōlō “sığazlıyorlar” (4/207), sıkılıyō “sıkılıyor” (27/2), sürüyōn “sürüyorum” (32/191), yapıyōru “yapıyor” (53/49).

-(I)yI

Üçüncü bölgede karakteristik özelliklikte olan ekin -y, -Iy, -yi, -yU, -i şeklindeki allomorfları bazen düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmez:

akıyu “akıyor” (58/143), alıyu “alıyor” (60/7), atıyuñ “atıyorsun” (65/24), çağırıyusañ “çağırıyorsan” (60/17), diyularmıñ “diyorlarmıñ” (60/58), gelmiyu “gelmiyor” (57/52), getirmiyıllā “getirmiyorlar” (67/23), gidiyız “gidiyoruz” (57/107), iniyi “iniyor” (66/70), isdiyuñuz “istiyorsunuz” (68/56), kākıyu “kalkıyor” (63/55), vëriyıldı “veriyorlardı” (64/2), tanışiyız “tanışıyoruz” (64/17), yapıyuz “yapıyoruz” (60/45).

Şimdiki Zamanın Hikâyesi: -(I)yIdu

Bu ekin üçüncü bölgede dudak uyumunu bozduğu görülür:

alınıyıdu “alınıyordu” (57/25), bilmiyıduğ “bilmiyorduk” (63/29), dağılıyıdu “takılıyordu” (66/37), giçiyıdu “geçiyordu” (60/198), içiyıduñuz “içiyordunuz” (57/104), satılıyıdu “satılıyordu” (60/162), yatıyıdum “yatiyordum” (57/1).

Şimdiki Zamanın Rivayeti: -(y)Imuş

Üçüncü bölgede şimdiki zamanın ekinin tesiriyle -mıñ eki yuvarlaklaşarak uyumu bozar:

akıyımuş “akıyormuş” (63/50), bişiyımuş “pişiyormuş” (66/26), gelemiyımuşuyuz “gelemiyormuşuz” (60/21), geliyumuş “geliyormuş” (67/95).

Görülen Geçmiş Zaman Eki: -di

Üçüncü bölgede bir örneğine rastlanmıştır:

hastı oluvürdi “hasta oluverdi” (57/117).

Kuvvetlendirme Eki: -(I)yıdur

Üçüncü bölgede bir örneğine rastlanmıştır:

biliyīdursuñ “biliyorsundur” (60/194).

Şimdiki/Geniş Zaman Eki: -īr

Ek, üçüncü bölgede birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt ağız bölümünde sadece düz-dar ince ünlülü olduğundan uyumu bozar:

süpürīrim “süpürüyorum” (69/70), olmīr “olmuyor” (69/80).

2.1.1.2.3. Uyum Değişmesi

Kalınlaştırıcı veya inceltici ünsüzlerinin tesiriyle kelimelerdeki ünlülerin tamamının kalınlaşması ya da incelmesi olayına *uyum değişmesi* denir. Ağız bölgesinde uyum değişmesinin görüldüğü kelimeler şunlardır:

Kalınlaşmalar

'arab_omarā “Arap Ömer’e” (1/39), 'cırıt “cirit” (4/129), 'cızgılı “çizgili” (27/25), fısgı “fiske” (29/94), havāsın “hevesliyorum” (16/35), ırmı’ “irmik” (8/56), 'oşur “öşür” (36/47), 'yu’la’mıslā “yükletmişler” (40/94), hızzatına “hizmetine” (46/34).

İncelmeler

ceberine “Cabar’ına” (7/57), cümērtesi “cumartesi” (57/2), 'çenti “çanta” (3/89), 'çılberi “çılberi” (6/250), 'eÇcık “azıcık” (8/18), emme “ama” (3/86), ezik “azıcık” (10/67), 'heTtē “hatta” (53/50), İrezi “razı”(21/10), öle “ula/lan” (15/26), seēt “saat” (6/231), üyküsüñ_ya “uykusuzum ya” (19/25), üyüncē “uyuyunca” (40/5), yürün “yurum, yıkarım” (13/68).

2.1.1.3. Ünlü Değişmeleri¹⁰

2.1.1.3.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi

2.1.1.3.1.1. a > á Değişmesi

Ağız bölgesinde inceltici ünsüzlerden olan c, ç, ş, y ünsüzlerinin tesiriyle veya ünlü benzeşmesi sonucu a > á değişmesi görülür:

İnceltici Ünsüzlerin Tesiri

aāciñ “ağacın” (12/7), anácıym “anneciğim” (46/23), āşā “Ayşe’ye” (1/59), bālamáyá durdu “bağlamaya durdu” (42/443), 'bılášık “bulaşık” (5/57), buydáy “buğday” (60/113), 'çamáşır “çamaşır” (56/120), çaydá “çayda” (71/42), dolášTık “dolaştık” (5/230), oturmèyá “oturmaya” (19/2), 'sallangáš “salıncak” (15/2), sāmášíyon “sarmaşıyorum” (4/101), vāmécán “varmayacağım” (1/40), yaPcāñ “yapacaksın” (6/40), yapcák “yapacak” (29/58), 'zı'lášdıñ “zıtlaştın” (28/125), 'zurnací “zurnacı” (5/42).

Ünlü Benzeşmesi

âdetimiz “âdetimiz” (21/19), annádivèrem “anlatıvereirim” (5/39), dünyáyı “dünyayı” (57/67), ıráhmetlik “rahmetlik” (7/102), kíráz_aácındı “kiraz ağacında” (50/114), lirá “lira” (58/90), mèydán “meydan” (72/24), müsâfirlē “misafirler” (14/12).

2.1.1.3.1.2. a > e Değişmesi

Ağız bölgesinde genellikle inceltici özelliği olan ünsüzlerin tesiriyle ortaya çıkar:

¹⁰Ünlü değişmeleriyle ilgili karşılaştırma için bkz. Tok 2002: 43-56, Korkmaz 1994a: 41-49, Gülensoy 1988: 35-41, Gülsevin 2002: 29-31; 33-35.

İnceltici Ünsüzlerin Tesiri

abeciim “ablacığım” (8/46), anlatÇem “anlatacağım” (51/14), başleyō “başlıyor” (4/37), bayremlaşır “bayramlaşır” (15/5), 'bıydey “buğday” (4/175), çı'cek “çıkacak” (1/60), 'kafē “kafaya” (18/14), 'kaldırımeyennāḡkī “kaldıramayanlarınki” (32/179), olmeyanı “olmayan” (46/47), oñcēdin “onacaktı” (18/109), oreğ “oraya” (12/38), portákel “portakal” (72/14), sāmeşmişlē “sarmaşmışlar” (6/102), tōbeyē “torbayı” (28/9), yaşındēdim “yaşındaydım” (2/29), yaveş “yavaşı” (14/55), yımirtē “yumurtayı” (5/156).

Ünlü Benzeşmesi

'edet “âdet” (51/48), esgere “askere” (63/44), ezen “ezan” (53/32), 'filcen “fincan” (19/47), 'genevşe “kanaviçe” (4/143), kirez “kiraz” (50/116), mezerler “mezarlar” (58/204), örüzgē “rüzgâr” (27/52), sedetine “Sedat'la” (16/91).

Yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına getirilen ekler STT'de u/ü ünlüleriyle ulanırken, ağız bölgesinde özellikle birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede inceltici ünsüzlerin de tesiriyle söz konusu eklerin e ünlülü kullanımı tercih edilir. Bir bakıma STT'de a > u değişmesi, ağız bölgesinde a > e değişmesi görülür:

oyneyoñ “oynuyorsun” (4/8), suleyoñ “suluyorsun” (56/126; 18/118), topleyō “topluyor” (6/98), 'toḡuleyoz “tokuluyoruz” (24/21).

2.1.1.3.1.3. a > é Değişmesi

Orta hece a ünlüsü inceltici özellikteki c, y ünsüzlerinin tesiriyle é ünlüsüne dönüşür:

açılmēyan “açılmayan” (25/65), bayramleşmēye “bayramlaşmaya” (46/44), ġalmēyinci” kalmayınca” (18/70), ġaynēyō “(<ḡayna-) kaynıyor” (46/89), ġinēyōlā “(< kına-) kınıyorlar” (16/80), ḡaldırımēyanāḡkī “kaldıramayanlarınki” (32/179), okumēye “okumaya” (32/42), olmēyan “olmayan” (12/19), oñāmēye “onarmaya” (3/92), oturmēyá “oturmaya” (19/2), sa'mēğ “satmaya” (10/54), vāmécán “varmayacağım” (1/40), yapılmēyannā “yapılmayanlar” (55/82), yatmēyen “yatmayan” (73/85).

STT’de a > u, ağız bölgesinde a > é değişmesinin görüldüğü örnekler şunlardır:
durmeyorū “durmuyor” (52/86), ğonuşmeyon “konuşmuyorum” (27/7), olmeyō
“olmuyor” (24/80), 'sulēyō “suluyor” (29/26), uymeyō “uymuyor” (11/36).

2.1.1.3.1.4. a > í Değişmesi

Orta hecede bulunan a ünlüsü daralarak ı ünlüsüne, ı ünlüsü yanındaki inceltici ünsüzlerin tesiriyle í ünlüsüne dönüşmüş olmalıdır:

ākıdeci “arkadaşı” (18/9), 'bıydıdan “buğdaydan” (53/61), çalışmıyince
“çalışmayınca” (37/23), 'cırıye “çıraya” (54/40), ismíyil “İsmail” (43/96),
oynumíye “oynamaya” (51/44), parasındıydı “parasındaydı” (54/74), 'sıpíyi
“sıpayı” (4/108), yakídi “yakada” (50/113), yaşındıyín “yaşındayım” (40/15),
'yaylíye “yaylaya” (43/8).

2.1.1.3.1.5. a > i Değişmesi

Ağız bölgesinde rastlanılan örnekleri şunlardır:

ğalmeyisī ğadā “kalmayasıya kadar” (30/43), 'manísiye “Manisa’ya” (5/122),
'mobili “mobilya” (12/29), 'sāliyi “Saliha” (18/95).

2.1.1.3.1.6. a > ĩ Değişmesi

olmıcek “olmayacak” (18/93).

2.1.1.3.1.7. a > ó Değişmesi

olmóyō “olmuyor ” (12/23).

2.1.1.3.1.8. a > ú Değişmesi

numúrū “numara” (41/100), ğonuşúmем “konuşamam” (5/246).

2.1.1.3.1.9. ı > í Değişmesi

İnceltici özellikteki c, í, ş, y ünsüzlerinin tesiriyle ı > í değişmesi ortaya çıkar:

aÇık “azıcık” (41/33), alıyın “alıyorum” (57/125), ba’mıyō “bakmıyor” (42/46), barışmī “barışmaya” (35/55), bībácım “babacığım” (43/17), ‘çapılıyon “çapalıyorum” (55/64), ‘çarşıyi “çarşığı” (40/250), çıkıyı “çıkıyor” (60/107), doleşirdın “dolaşırdı” (11/28), ğadācık “kadarlık” (44/68), ğocasıymış “kocasıymış” (48/17), ğoyenīñ “koyayım” (53/30), iniP batıyı “inip batıyor” (70/73), piynar “pınar” (33/69), sāmáşıyon “sarmaşıyorum” (4/101), ‘sētin_ācı “zeytin ağacı” (53/27), velasıl “velhasıl” (5/19), yaşındeyin “yaşındayım” (6/2).

2.1.1.3.1.10. ı > i Değişmesi

İnceltici ünsüzlerin tesiriyle ı > i değişmesi ortaya çıkar. Ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

almeyiz “almayız” (4/82), añleşiyōlāmış “anlaşıyorlarmış” (30/18), bādem_āğacı “badem ağacı” (24/61), ‘bılášık “bulaşık” (5/57), bıveciim “babacığım” (7/102), ícik “azıcık” (59/5), piynarıñ “pınarın” (34/61), uğreşídik “uğraşırdık” (24/68), ‘úfecik “ufacık” (55/31).

2.1.1.3.1.11. ı > e Değişmesi

İnceltici ünsüzlerin yanında görülür:

aşileyōla “aşılıyorlar” (30/90), ‘başlanevēdi “başlanıverdi” (46/66), salleyō “sallıyor” (4/121).

2.1.1.3.1.12. (a>) ı > é Değişmesi

-ma ekindeki a ünlüsünün y ünsüzünün tesiriyle önce daraldığı sonra inceldiği anlaşılıyor (F + -ma- y > F + -mı- y > F + -mē- y). Bu değişme, Sarıgöl ağızlarının özellikle birinci ve ikinci bölgesinde karakteristiktir:

acı’meyoñ “acıkmıyorsun” (15/58), añmēyō “anmıyor” (40/101), çalışmēyō “çalışmıyor” (14/4), çı’mēyōdun “çıkılmıyordu” (18/22), ğanámēyō “kanamıyor” (28/129), sıvanmēyō “sıvanmıyor” (4/216), yapımēyoz “yapamıyoruz” (54/65).

2.1.1.3.1.13. (a >) ı > ö Değişmesi

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede -ma- ekinde görülen bu değişme -ma- > -mı- > -mô- dönüşmesiyle ortaya çıkmış olmalıdır:

oynumôyô “oynamıyor” (1/8), bulumôyoz “bulamıyoruz” (1/74), toPlumôyô “toplamıyor” (54/53).

2.1.1.3.1.14. o > ö Değişmesi

istemiyôn “istemiyorum” (41/174), olmôyô “olmuyor” (66/16).

2.1.1.3.1.15. o > ó Değişmesi

yyemiyôn “yyemiyorum” (41/37).

2.1.1.3.1.16. o > ó Değişmesi

ólen “(< oğlan) ulen” (19/38).

2.1.1.3.1.17. (a >) u > ö Değişmesi

bozmôyôlâ “bozmuyorlar” (29/35), bulunmôyor_onuñ “bulunmuyor onun” (18/100), 'durmôyô “durmuyor” (18/5), olmôyôdu “olmuyordu” (14/79; 30/62), toplôyôduk “topluyorduk” (16/1), sulôyôlâ “suluyorlar” (56/138).

2.1.1.3.1.18. u > í Değişmesi

ğabîñe “kabuğunu” (34/84).

2.1.1.3.1.19. (a >) u > ö Değişmesi

duymôyô “duymuyor” (46/32), olmôyô “olmuyor” (2/21), yumulmôyô “yumulmuyor” (53/50).

2.1.1.3.1.20. u > ú Değişmesi

boyúndúruk “boyunduruk” (5/94), bugúnümüze “bugünümüze” (41/154), dolúyó “doluyor” (17/41), 'fasúlya “fasulye” (56/6), halbúsu “(< hâl bu ise) hâlbuki” (9/73), mǎşúrdur “meşhurdur” (43/89), selçúk “Selçuk” (50/83), tútú'lü “tutuklu” (9/48), úfecícīdım “ufacıktım” (32/112), usúlü “usulü” (22/1).

2.1.1.3.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması

2.1.1.3.2.1. e > á Değişmesi

Ağız bölgesinde ünlü benzeşmesi ve k/k, ğ, h, ŋ ünsüzlerinin tesiriyle e > á değişmesi görülür:

abdás “abdest” (13/185), acámıyız “acemiyiz” (42/445), bilmám “bilmem” (40/49), böylá “böyle” (61/8), cásarat “cesaret” (28/145), çekirdák “çekirdek” (65/1), dávam_ediyo “devam ediyoruz” (5/73), 'dèymán “değirmen” (15/16), diyá “diye” (40/224), e'mág_aş “ekmek aş” (41/81), eşşánan “eşekle” (73/3), 'fasillá “fasulye” (52/11), hálvā “helva” (12/15), háraldā “herhâlde” (12/44), izmirecák “(< İzmir+e+cek) İzmir'e kadar” (73/9), ördák “ördek” (72/49), sáfā “sefa” (12/101), uFak teFák “ufak tefek” (64/20), yemáğ “yemek” (60/106).

Ağız bölgesinde ince sıradan ünlülere gelen gelecek zaman ekinde e > á değişmesinin olduğu örneklerle rastlanır:

çırırvecán “çıgırıvereceksin” (29/91), çekilecáh “çekilecek” (69/74), endircán “indireceğim” (4/113), gelcánız “geleceksiniz” (32/43), gi'cán “gideceğim” (51/7), ölücák “ölecek” (70/73), öşcák “ölçecek” (24/66), üzmücám “üzmeyeceğim” (73/45), vecán “vereceksin” (67/21).

2.1.1.3.2.2. e > a Değişmesi

Ünlü benzeşmeleri yoluyla e ünlüsü kalınlaşarak a ünlüsüne dönüşür:

barbar “beraber” (62/46), bāzan “bazen” (17/10), dağdāğan “dağdayken” (57/118), durākana “dururken” (3/26), ğıymatından “kıymetinden” (27/78), na

zaman “ne zaman” (40/159), 'otobusnan “otobüsle” (5/234), 'zahmat “zahmet” (41/89), 'zatan “zaten” (64/50).

Ağız bölgesinde yer yer gelecek zaman ekinin ince sıradan ünlülü kelimelerde a ünlüsüne dönüştüğü görülür:

çekişTircak “çekiştirecek” (32/17), söylenibilcak “söylenebilecek” (32/151), çekilcak “çekilecek” (59/26), gè'cak “gidecek” (69/48), gelcak “gelecek” (69/61), nitcaklar “ne edecekler” (71/102), denmiycak “denmeyecek” (69/74), diycağsın “diyeceksin” (69/79).

2.1.1.3.2.3. e > ı Değişmesi

alivımış “alıvermiş” (41/34), 'çıkıvıdı “çıkıverdi” (37/40), daıdıvıdı “dağıtıverdi” (13/133), 'varıvırcāñız “varıvereceğiniz” (65/3).

2.1.1.3.2.4. e > í Değişmesi

ayşamniýın “akşamleyin” (40/149; 53/32).

2.1.1.3.2.5. i > a Değişmesi

'maқанeynene “makineyle” (13/115).

2.1.1.3.2.6. i > ı Değişmesi

Bu değişme, ünlü benzeşmesi sonucu ortaya çıkar. Ayrıca ki bağlama edatıyla aitlik ekinde i > ı değişmesi söz konusudur:

acámıyız “acemiyiz” (42/445), adlıyanıñ “adliyenin” (50/154), anlaşıлмаS kı “anlaşılmaz ki” (13/139), başındakı “başındaki” (22/41), dèyölā kı “diyorlar ki” (56/61), ınsannar “insanlar” (13/16), ne yapcā kı “ne yapacak ki” (70/74), nışanlanmış “nişanlanmış” (71/61), o zumankı “o zamanki” (11/28), vasayıt “vesait” (42/87), vaqıt “vakit” (37/15), ziyarete “ziyarete” (7/38).

2.1.1.3.2.7. i > í Değişmesi

i ünlüsü, ünlü benzeşmesi sonucu yarı kalınlaşarak í ünlüsüne dönüşür. Ağız bölgesinde karakteristiktir:

aşiret “aşiret” (60/2), 'adlıyada “adliyede” (40/152), anarşít “anarşit” (5/261), asayış “asayış” (9/41), cāhíllık “cahillik” (13/77), çameşir “çamaşır” (5/57), cāmíyá “camiye” (42/422), elíFı “Elif’i” (40/30), fíydanına “fidanını” (56/124), hadí “haydi” (4/111), harítalā “haritalar” (5/127), ídarā_olduk “idare olduk” (24/8), ímam_atıPTan “İmam Hatip’ten” (40/37), ísayā “İsa’ya” (32/59), ismāyılıdı “İsmail’di” (58/15), 'nasíbi “nasibi” (1/49), pışmān “pişman” (19/40), şíkāyetÇilē “şikâyetçiler” (29/11), 'tabí “tabi” (57/82), ta’sí “taksi” (4/96), va’Tí “vakti” (4/156), yání “yani” (5/17), zíyārete “ziyarete” (6/172).

Üçüncü bölgede g, ğ, k, k, η ünsüzlerinin tesiriyle i ünlüsü yarı kalınlaşarak ı ünlüsüne dönüşür:

arāzín “arazin” (64/61), bişTík “biçtik” (71/10), çekíyın “çekiyorsun” (58/185), dínjlē “dinle” (60/114), évimizdeķí “evimizdeki” (61/1), geşTík “geçtik” (60/18), gíbı “gibi” (60/114), ğíTdík “gittik” (73/9), halíña göre “haline göre” (57/14), hindikí “şimdiki” (63/13; 70/5), iníltı “inilti” (71/83), kimsínız “kimsiniz” (73/1), şeyín_üsTü “şeyin üstü” (60/32), yakíyı “yakıyor” (63/69).

2.1.1.3.2.8. i > u Değişmesi

ile+n edatıyla i- fiilindeki i, benzeşme tesiriyle u ünlüsüne dönüşür:

loķumunan “lokum ile” (1/23), 'motórunan “motor ile” (28/146), ölumunan “oğlum ile” (69/31), 'suyula “su ile” (33/84), yoķudu “yok idi” (72/19).

2.1.1.3.2.9. i > ú Değişmesi

bú_ýo “bir yol, bir kere” (43/108), dúndālı “Dindarlı” (24/26), mūsēfirleriñize “misafirlerinize” (16/66).

2.1.1.3.2.10. i > ı Değişmesi

bāṣiṣ “bahşiş” (54/89), bi_ṣyo “bir yol, bir kere” (32/199), iṣun “için” (5/197), miṣafirleriṣ “misafirlerin” (5/171), onuṣ_ıṣın “onun için” (40/11).

2.1.1.3.2.11. ö > ó Değişmesi

ö > ó yarı kalınlaşması, üçüncü bölgede karakteristiktir. Bu değişme d, g, ğ, k, ṇ ünsüzlerinin yanında ortaya çıkmakla birlikte ön seste de görülür:

babasınıṇ_öldünü “babasının öldüğünü” (71/5), dówüş “döğüş” (64/33), gók “gök” (60/31), gónluṇ “gönlün” (57/8), górenek “görenek” (72/9), ğórmeyen “görmeyeyim” (58/36), gótürüdü “götürürdü” (43/128), góyneḱ “gömlek” (71/41), gózel “(< güzel) güzel” (73/49), kókümüzü “kökümüzü” (62/1), ḱópek “köpek” (58/37), kóyüṇ_ıṣinde “köyün içinde” (57/7), óbür “öbür” (59/24), óküṣ “öküz” (70/22), óṇünde “önünde” (69/8), ótekine “ötekine” (58/47), óyle “öyle” (63/20), yórüü “yörüğü” (60/2).

2.1.1.3.2.12. ö > o Değişmesi

şófor “şoför” (58/186).

2.1.1.3.2.13. ö > ó Değişmesi

'dansöz “dansöz” (1/26), óşúr “öşür” (38/4).

2.1.1.3.2.14. ü > ú Değişmesi

Ünlü benzeşmesi veya yarı kalınlaşmanın tesiriyle ü, ú sesine dönüşür:

'cúmleye “cümleye” (55/73), dúnyaya “dünyaya” (40/50), dúşmana “düşmana” (4/228), húkūmatını “hükümetini” (38/34), múbārek “mübarek” (33/45), o_ḡunuṇ “o günün” (5/216), óşúr “öşür” (38/4), otobúze “otobüse” (72/37).

Üçüncü bölgede d, k, ḱ, g, ğ, ṇ, ünsüzlerinin yanındaki u ünlüsünün yarı kalınlaşarak ú ünlüsüne dönüşmesi karakteristiktir:

dökümlü “dökümlü (63/13), döküPbatıymış “döküyormuş” (72/2), dürtüveriyollar “dürtüveriyorlar” (65/51), güderdim “güderdim” (57/115), güle güle “güle güle” (59/47), müdürlük “müdürlük” (65/32), öñünü “önünü” (57/20), kütük “kütük” (60/48), Kúçü’Tür “küçüktür” (70/71), üçü “üçü” (64/106), úsTüne “üstüne” (69/19).

2.1.1.3.2.15. ü > u Değişmesi

mubäreK “mübarek” (11/49; 28/121), 'otobuza “otobüse” (72/35), o ğun “o gün” (8/8).

2.1.1.3.3. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması

2.1.1.3.3.1. a > o Değişmesi

'diplomomuz “diplomamız” (54/101).

2.1.1.3.3.2. a > â Değişmesi

bâbam “babam” (27/16), çōbâ “çorba” (23/40), 'dolâman “dolaman” (49/74), dönüyōsâ “dönüyorsa” (44/112), o dâ “o da” (4/99), omuzundâ “omzunda” (6/17), ğocâman “kocaman” (5/77), ōrdâ “orada” (42/393), soñrâ “sonra” (40/194), tōbâ “torba” (4/71), yolmâ “yolma” (19/79).

2.1.1.3.3.3. a > u Değişmesi

Bu değişme, birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgede karakteristiktir. Genellikle dudak uyumu sırasında STT’ye göre söz konusu bölgelerde düz-geniş ünlülerin yerine dar-yuvarlak ünlülerin tercih edilmesiyle ortaya çıkan yuvarlaklaşmadır:

'bohÇu “bohça” (4/4), bubēcijm “babacığım” (30/54), bulumöyōduķ “bulamıyorduk” (27/82), buruya “buraya” (58/174), buyduylâ “buğdaylar” (3/5), 'çōbu “çorba” (4/25), 'durumam “duramam” (28/153), ğocuman “kocaman” (6/141), ğurcumak “kurcalamak” (28/28), ğopuyōsu “kopuyorsa” (16/18), musğuyu “muskayı” (73/80), oldūsü “olduysa” (11/23), olmudan

“olmadan” (9/56), oruya “oraya” (68/92), õtu “orta” (14/47), oturmu “oturma” (7/2), oynumõlā “oynamıyorlar” (15/17), o zumān “o zaman” (52/23), pōtuKālā “portakalı” (24/43), sōru “sonra” (2/27), toPlumōyō “toplamıyor” (54/53), 'yukudan “yufkadan” (10/31), 'zofru “sofra” (1/22).

2.1.1.3.3.4. a > ö Değişmesi

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede yönelme ve bulunma hâli eklerinde karakteristik olarak görülen bu değişmeye bazı kelime tabanları ve eklerde de rastlanır:

bōbası “babası” (19/54), bu dō “bu da” (6/140), bulunōsō “bulunursa” (52/9) 'burdō “burda” (4/5), durumunō “durumuna” (5/18), duruyōsō “duruyorsa” (5/231), duyduumō “duyduğuma” (9/61), furdō “şurada” (6/3), goşusunō “koşusuna” (4/129), 'hurdō “şurada” (5/182), karıyolō “karyola” (4/145), oğulō “okula” (29/38), òdō “orada” (29/5), olmusō “olmasa” (12/102), 'onō “ona” (50/12), o zōman “o zaman” (4/114), sōñrō “sonra” (4/126), 'tulumbō “tulumba” (6/227).

2.1.1.3.3.5. a > ı Değişmesi

bıvecıjım “babacığım” (7/82), bŭrĭ “bura” (6/184), doğumiya “dokumaya” (17/48), uyumıdan “uyumadan” (5/142).

2.1.1.3.3.6. e > o Değişmesi

üş metro “üç metre” (50/112).

2.1.1.3.3.7. e > ö Değişmesi

cövap “cevap” (49/10), döyoz “diyoruz” (5/253), köydō_ oldu “köyde oldu” (1/62), kürŭlümō “küreleme” (18/118), ondan_övölŭ “ondan evvel” (7/41), 'yōmiye “yevmiye” (9/13; 71/31).

2.1.1.3.3.8. e > ö Değişmesi

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgede ince sıradan yönelme ve bulunma hâli eklerinin çekiminde bu değişmeye rastlanılmakla birlikte bazı kelimelerde de söz konusu değişme görülür:

bi_gün dö_oluyō “bir gün de oluyor” (1/24), bölcō_aşı “böğrölce aşı” (5/75), bölgölere “bölgelere” (5/242), bölō “böyle” (4/14), 'deligözō “Deligöz’e” (19/92), düünō “düğüne” (14/2), göldō “gölde” (4/201), görō “göre” (1/24), günōyköydü “Güneyköy’de” (9/80), günō “güne” (29/18), kökünō “köküne” (22/3), köyō “köye” (6/184), üsTünō “üstüne” (8/33), sarıgölō “Sarıgöl’e” (50/125), 'üzümō “üzüme” (2/53).

2.1.1.3.3.9. (a>) ı > ö Değişmesi

bulumöyōduḳ “bulamıyorduk” (27/82).

2.1.1.3.3.10. e > ü Değişmesi

Dudak uyumunda dar-yuvarlak ünlülerin tercih edilişine dayalı değişmedir:

bi gündü “bir günde” (40/223), böcü “böce” (7/48), 'böülcü “böğrölce” (6/77), dönüP dü “dönüp de” (27/60), dūmülüyōlā “düğmeliyorlar” (4/131), düünündü “düğününde” (54/71), gōmüden “görmeden” (52/24), görümedim “göremedim” (20/36), höylü “şöyle” (57/43), öñündü “önünde” (18/65), sōlumesi “söylemesi” (52/4), sözümdü “sözümde” (33/22), süpürkü “süpürge” (5/58), şōlü “şöyle” (28/30).

2.1.1.3.3.11. e > ú Değişmesi

cúvap “cevap” (71/56).

2.1.1.3.3.12. e > ê Değişmesi

Dudak uyumu veya dudak ünsüzleri tesiriyle e > ê dönüşümünün meydana gelir:

bilmêyorum “bilmiyorum” (26/5), cêvabı “cevabı” (42/483), dêvam_êTdi “devam etti” (65/48), dönmevêriyô “dönmeyiveriyor” (6/216), êvlerine “evlerine” (32/186), görünmêyô “görünmüyor” (16/59), ôlê “öyle” (24/2), sarigölê “Sarigöl’e” (23/34), şey_oldu “şey oldu” (6/198), telêvizine “televizyona” (16/96), têpeleden “tepelerden” (44/28).

2.1.1.3.3.13. ı > î Değişmesi

tırpancı “tırpancı” (6/236).

2.1.1.3.3.14. i > u Değişmesi

musâfirlê “misafirler” (5/42), bu_yô “bir yol, bir kez” (48/9).

2.1.1.3.3.15. i > î Değişmesi

'mevlîT “mevlit” (16/91), 'bîbê “biber” (27/70), kîlô “kilo” (28/116), bîssürü “bir sürü” (56/37), 'ümüT “ümit” (5/250), bî_yô “bir yol, bir kez” (71/55), gomaK_îçün “koymak için” (5/276).

2.1.1.3.3.16. i > ü Değişmesi

bübêlê “biberler” (23/20), 'hulûsünün “Hulusi’nin” (30/5), münühdô “Münih’te” (3/73), müsâfirlê “misafirler” (14/12), 'öküzüle “öküz ile” (32/174), yapmaK_üÇün “yapmak için” (5/16).

2.1.1.3.4. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

2.1.1.3.4.1. o > a Değişmesi

horaz “horoz” (6/80; 48/74), pataz “patoz” (32/181).

2.1.1.3.4.2. o > â Değişmesi

afyân “afyon, haşhaş” (43/20), cadılâzdum “cadalozdum” (29/85), millânu “milyonu” (33/30), 'pantâlon “pantolon” (17/30), 'telefân “telefon” (33/1).

2.1.1.3.4.3. o > ı Değişmesi

bi_ıyī “bir yol, bir kez” (7/60), pantılon “pantolon” (24/14), tanıyın mı “tanıyor musun” (40/31).

2.1.1.3.4.4. o > ĩ Değişmesi

Birinci bölgede -(I)yo şimdiki zaman ekinin yarı düzleşmiş biçimlerine rastlanmaktadır:

atıyī “atıyor” (19/55), çı’mıyī “çıkıyor” (41/152), diyi “diyor” (40/47), ğatıyın “katıyorum” (39/11), ğımıldamıyī “kımıldamıyor” (34/29), 'sayyın “sayıyorum” (39/42), sesleniyin “sesleniyorum” (39/67), Ta’mıyın “takmıyorum” (41/105).

2.1.1.3.4.5. o > ĩ Değişmesi

diyīn “diyorum” (41/162).

2.1.1.3.4.6. o > e Değişmesi

afyennā “afyonlar, haşhaşlar” (46/35).

2.1.1.3.4.7. o > i Değişmesi

televizindene “televizyondan” (6/181).

2.1.1.3.4.8. ö > e Değişmesi

'belindi “bölündü” (34/11), beyle “böyle” (72/14), çezdiñnen “çözdüğünle” (58/134), eyle “öyle” (70/78), heyle “şöyle” (72/19).

2.1.1.3.4.9. ö > ê Değişmesi

Özellikle üçüncü bölgenin ikinci ağız bölgeciğinin ikinci alt ağız bölümünde karakteristik olarak *böyle*, *öyle*, *şöyle* kelimelerindeki ö ünlüsü yarı düzleşerek ê ünlüsüne dönüşür:

bēyle “böyle” (72/56), hēyle “öyle” (70/17), ēyleleri “öyleleri” (73/4); k̄oḡfēr “kuaför” (35/17).

2.1.1.3.4.10. u > a Değişmesi

avasTosa “ağustosa” (13/109), doḡandı “dokundu” (32/57), dōra “doğru” (7/57), durarın “dururum” (37/12).

2.1.1.3.4.11. u > ı Değişmesi

'aşıṛ_aşı “aşure aşısı” (4/161), 'bıydey “buğday” (4/175), bıyıṇ “buyun, donun” (48/106), 'daṽıl “davul” (3/5), 'pamık “pamuk” (1/68), 'çıbık “çubuk” (17/39), yāmır “yağmur” (1/41), yımirtā “yumurta” (6/251).

2.1.1.3.4.12. u > i Değişmesi

Ağız bölgesinin tamamında görülür ve u > ı ünlü benzeşmesinin yarım kaldığı safhada ortaya çıkar:

çavış “çavuş” (28/46), bılâşıḡ_oluyō “bulaşık oluyor” (18/99), bılâşılıdı “bulaşılırdı” (12/4), bıṇaldım “bunaldım” (18/55), bīrda “burada” (54/77), 'bıydey “buğday” (52/55), bir_aviş “bir avuç” (58/104), ḡavını “kavunu” (1/67), yavrim “yavrum” (3/55), mīsānıṇ “Musa’nın” (71/85), PabıŞ “pabuç” (5/241).

2.1.1.3.4.13. u > ĩ Değişmesi

me’tıP “mektup” (54/12), ḡuru fasille “kuru fasulye” (4/63).

2.1.1.3.4.14. u > i Değişmesi

fasillēdi “fasulyeydi” (5/64).

2.1.1.3.4.15. ü > ĩ Değişmesi

mıñāsıp “münasip” (71/57), tenifış “teneffüse” (20/37).

2.1.1.3.5. Geniş Ünlülerin Daralması

Ağız bölgesinde yaygın olarak kelime içi ve sonunda geniş ünlülerin daraldığı görülmektedir:

2.1.1.3.5.1. a > â Değişmesi

Ağız bölgesinde görülen karakteristik bir değişmedir. Kelime içinde vurgusuzluk sebebiyle veya y, c gibi ünsüzlerin tesiriyle ortaya çıkan daralma, özellikle birinci ve ikinci bölgede ön, iç ve son seslerde görülmektedir:

İlk Hecede

âyrı âyrı “ayrı ayrı” (40/60), bâbamıñ “babamın” (55/28), sabâ ğādâ “sabaha kadar” (67/109), 'vâra'latmaya durdu “varaklatmaya başladı” (42/336).

İç Seste

aķrâbâm “akrabam” (69/75), alâcaķ “alacak” (73/1), almâycan “almayacağım” (42/41), 'aņķarâda “Ankara’da” (5/1), arâda “arada”(19/7), 'çağlâyan “Çağlayan” (58/78), çıkâğeldi “çıkageldi” (42/34), çuvallâyveriyıllar “çuvallayıveriyorlar” (65/32), hâstâlarıñ “hastaların” (50/120), manısâya “Manisa’ya” (72/111), 'orâya “oraya” (68/10), saāñ “sağın” (67/55), yaylâyâ “yaylaya” (62/13).

Ulamada

ğavğâ_oluyō “kavga oluyor” (64/38),

Son Seste

Kelime Tabanlarında

arbâ “araba” (28/4), 'danâ “dana” (4/116) ğarâ omarıñ “Kara Ömer’in” (58/171), hastâ “hasta” (32/278), 'ızğarâ “ızgara, istif” (14/65), 'pastâ “pasta” (1/4), tâlâ “tarla” (9/79), yımirtâ “yumurta” (6/251).

Bulunma ve Yönelme Hâli Eklerinde

'arab_omarâ “Arap Ömere” (1/39), baâ “bağa” (6/183), 'baharlarâ “Baharlar’a” (29/32), bêşinci sınıfâ “beşinci sınıfa” (20/9), 'burlâdâ “buralarda” (3/26), 'damâ “dama” (56/32), dambaşdâ “dambaşında” (6/184), 'ğâğıyâ “kargıya” (12/39), hâraldâ “herhâlde” (12/44), hınına hısımına “hınına hısımına” (1/15), 'milağgazâ “milangaza” (18/57), nişanâ “nişana” (6/244), òrmanâ “ormana” (6/57), tebligatâ “tebligata” (36/20), ya'mayâ “yakmaya” (50/17), yandâ “yanda” (28/80), yaşınâ “yaşına” (6/3).

2.1.1.3.5.2. a > ı Değişmesi

Ağız bölgesinde karakteristiktir:

İlk Hecede

çı'Çek ğıdan “çıkacak kadar” (16/19-20), zıman “zaman” (31/83).

İç Seste

alışēre “Alaşehir’e” (56/81), 'antalyıdı “Antalya”da” (2/41), aḡlīmēyōlā “anlamıyorlar” (27/8), arbıları “arabaları” (51/9), a'mıdan “atmadan” (5/100), bacınāḡ “bacanağın” (19/29), 'çapıya “çapaya” (46/34), 'çandırmēmiş “jandarmaymış” (6/99), ġayımbıbya “kayınbabaya” (70/80), olמידan “olmadan” (4/109), pompılā “pompalar” (6/198), 'sıyırmıyı “sıyırmayı” (39/16), yaḡıya “yakaya” (43/14).

Son Seste

Kelime Tabanlarında

başḡı “başka” (12/67), boyatmı “boyatma” (70/16), 'fa'mı “Fatma” (34/43), fazlı “fazla” (8/59), ḡınacı dı “kınacı da” (35/30), ḡını “kına” (66/7), 'mandı “manda” (4/115), 'Pa'laFı “baklava” (22/44), 'pasTı “pasta” (1/4).

Bazı Eklerde

arılarındı “aralarında” (22/8), çadırdı “çadırdı” (34/15), çıkısı “çıkasıya” (33/5), mārTdı “Martta” (3/4), nişandı “nişanda” (7/20), vāsı “varsa” (54/56), yaḡındı “yakında” (32/31), yannı “yanına” (28/70).

2.1.1.3.5.3. a > í Değişmesi

oynumíyē “oynamaya” (51/44), yakídi “yakada” (50/113), yaşındíyín “yaşındayım” (40/15).

2.1.1.3.5.4. a > u Değişmesi

'çōbu “çorba” (4/25), 'dolmu du “dolma da” (22/27), dumlatmadı “damlatmadı” (18/118), ğurcumağ “kurcalamak” (28/28), 'ğursu “kursa” (36/17), kō'mu “korkma” (54/17), 'musuyu “Musa'yı” (38/41), olmusu “olmasa” (1/60), 'ondun sonru “ondan sonra” (17/47), ōtu yère “orta yere” (45/40), oyu “oya” (29/77), o zumān “o zaman” (52/23), 'yūğudan “yufkadan” (10/31).

2.1.1.3.5.5. a > î Değişmesi

bîbî “baba” (7/16), būrî “bura” (6/184), doğumîya “dokumaya” (17/48), uyumîdan “uyumadan” (5/142).

2.1.1.3.5.6. e > ê Değişmesi

Ağız bölgesinde karakteristik olarak bu değişimi görmek mümkündür¹¹. Bazı alıntı kelimelerde de e > ê değişmesine rastlanır:

bēş “beş” (15/40), derēye “dereye” (17/20), êkiyoz “ekiyoruz” (24/67), ellimēyiz “ellemeyiz” (32/131), eşşek “eşek” (8/36), 'ê'mēyenē “etmeyi” (3/10), évde “evde” (63/51), ēylenciler “eğlenceler” (5/42), 'gēci “gece” (37/11), gēçirir “geçirir” (64/7), mēydanda “meydanda” (1/3), nē “ne” (16/2), pērşembi “Perşembe” (7/3), şey “şey” (70/2), vērēn “vereyim” (4/156), yēdi “yerde” (29/90), ziyāreT_ēt “ziyaret et” (5/2).

STT'deki e > ü değişmesinin görüldüğü örnekler, ağız bölgesinde e > ê daralması şeklindedir:

¹¹Türkçenin tarihî dönemlerinde *kapalı e* olarak ifade edilen *ê* ünlüsü bugünkü STT'de e veya i ünlüsüne dönüşürken ağız bölgesinde söz konusu ünlünün korunduğu örneklerle rastlanmaktadır. Yukarıdaki *bēş*, *vēr-*, *ēt-*, *gēce* gibi kelimeler bunlardan birkaçıdır.

götürmêyō “götürmüyor” (3/59), gōmêyon “görmüyorum” (21/34), bükülmêyo “bükülmüyor” (30/35).

2.1.1.3.5.7. e > ę Değişmesi

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgede karakteristik olarak ince sıradan yönelme hâli ekinde e > ę değişmesi görülür:

benę “bene/bana” (20/5), 'bizę “bize” (50/12), 'devterę “deftere” (14/33), elinę “eline” (15/23),  vinę “evine” (33/5), 'ezenę ğadan “ezana kadar” (51/6), g ne'l n_  inę “g mleklerin i ine” (29/76), h r  sinę “her eyine” (22/3), ğabire “kabire” (4/61), ğeriye “geriye” (9/80), kendil nę “kendiliğine” (6/199), k d retinę “kudretine” (6/160), oreğ “oraya” (12/38),  tekinę “ tekine” (28/73), senę “sene/sana” (12/69), va'Tinę “vaktine” (12/95), y rlerinę “yerlerine” (20/3), z ynebe “Zeynep'e” (18/16), z y re e “ziyarete” (6/172).

2.1.1.3.5.8. e > i Değişmesi

Ağız bölgesinde ilk heceyle i  ve son seste g r len bir deği medir. Birinci b lgenin birinci ağız b lgeciğinde ve ikinci b lgede son seste kelime tabanlarında ortaya  ıkan daralmalar karakteristiktir:

 lk Hecede

'diyi “değil” (40/168), 'gini “gene” (6/33), 'imine “Emine” (68/84), miydan “meydan” (35/19), ni “ne” (22/40), yimek “yemek” (33/13), yisi l  “yesinler” (3/71).

   Seste

bi_ iy “bir  ey” (19/19), boyun_  miyen “boyun e meyen” (68/34), 'ceddilere “caddelere” (29/36), dediden “dededen” (7/45),  dimiyo “edemiyor” (12/25),  vil  “evvela” (14/34), gidim cen “gidemiyeceğim” (28/137),  nilel di “i nelerlerdi” (4/3), i'T  imiz “ettiğimiz” (13/13), 'minividim “biniverdim” (19/43), 'neniden “nineden” (24/3), n rdiydi “neredeydi” (36/2), o  al nıvidi “okkalanıverdi” (34/45), 'yapra _  miye “yaprak etmeye” (67/29).

Son Seste

Kelime Tabanlarında

bezelyi “bezelye” (14/26), bilēzi’ di “bilezik de” (5/162), 'dedi “dede” (3/17), dēdi “derde” (3/58), emmi “ama” (1/8), gāvi “kahve” (5/82), gēci “gece” (4/38), īdi “iğde” (24/45), īni_oyası “iğne oyası” (6/188), 'ışTi “işte” (1/49), 'makini “makine” (3/44), pērşembi “Perşembe” (7/3), seni “sene, yıl” (5/11), tekerlemi “tekerleme” (9/87), 'teniki “teneke” (12/8), sāti “zaten” (28/64).

Bazı Eklerde

belimdi “belimde” (16/39), elimizdi “elimizde” (35/85), ēre’ti “eğrekte” (12/74), evdi “evde” (50/85), gelīsi “gelirse” (28/9), gelinci “gelince” (23/11), gitmi “gitme” (3/34), işmi “içme” (27/52), kesilsi “kesilse” (54/57), 'masanın_üslerindi “masanın üstlerinde” (1/26).

2.1.1.3.5.9. e > ö Değişmesi

aīli kökünō “aile köküne” (22/2-3), bōlō “böyle” (44/99), çōpkōyō “Çöpköy’e” (9/82), dūiünō “düğüne” (51/31), 'dūşmō “düşme” (56/159), günümüzdō “günümüzde” (52/61), 'kōydō “köyde” (3/17), ōiündō “önünde” (42/539), sacın_üsTünō “sacın üstüne” (33/39), sarıgölō “Sarıgöl’e” (50/125), yüzünō “yüzüne” (13/54).

2.1.1.3.5.10. e > ü Değişmesi

bōlcü “böğrölce” (32/251), dōdün dü “dördüne de” (14/43), eylöldü “Eylülde” (54/2), fasulyü “fasülye” (14/22), gōmücek “görmeyecek” (67/76), 'güdüvümüş “güdüvermiş” (41/44), hu yüzdü “şu yüzde” (53/35), ilk_öncü “ilk önce” (22/2), 'önsürüncü “öksürünce” (19/10), sözümdü “sözümde” (7/34), şōlü “şöyle” (28/30), 'türkÇü “Türkçe” (3/99), 'üsdünü “üstüne” (29/48), üyüdüvürüler “öğütüverirler” (42/63).

2.1.1.3.5.11. o > ö Değişmesi

mämnön “memnun” (72/42), 'nöhuT “nohut” (6/123), ödö (17/15), 'oku “oku, davetiye” (29/18), òlan_èvi “oğlan evi” (1/4), 'önnö “onunla” (3/7), òra “oraya” (63/53), òvada “ovada” (66/55), òvalarız “ovalarız” (33/39), 'sòfruyınan “sofrayla” (72/16), yaPTırıyöl_èvlere “yaptıyor evleri” (12/50), yòurmuş “yoğurmuş” (62/32).

2.1.1.3.5.12. o > u Değişmesi

İlk Hecede

'buynuz “boynuz” (18/51), ğarabursē “karaborsaya” (12/40), ğuydular “koydular” (4/226), Kuvahiyō “kovalıyor” (42/257), ğuvan “kovan” (33/38), ğuvardın “kovardı” (42/308), suvan “soğan” (41/127), u “o” (4/89), unnana “onunla” (35/59), 'uvada “ovada” (39/28), yuurdum “yoğurdum” (6/249).

İç Seste

'hoturaFımā “fotoğrafıma” (6/167), moturları “motorları” (60/42), 'do'Turumuz “doktorumuz” (5/157).

Son Hecede

Birinci bölgede -(I)yo şimdiki zaman ekinin darlaştığı örneklerde görülür:

'bilmiyum “bilmiyorum” (19/32), bi_yu “bir yol, bir kez” (37/9), dağılıyu “takılıyor” (35/59), dutulmuyu “tutulmuyor” (19/33), gelmiyu “gelmiyor” (19/10), қа'mıyu “kalkmıyor” (13/70), uzadıyuñ “uzatıyorsun” (40/325).

2.1.1.3.5.13. o > ú Değişmesi

görülüýú “görülüyor” (39/54).

2.1.1.3.5.14. ö > ü Değişmesi

Daha çok ilk hecede görülür:

çamküyde “Çamköy’de” (40/307), düşerse “döverse” (42/494), düver “döver” (71/96), küve “köye” (41/142), Küzü “közü” (33/38), üyütmüşler “öğütmüşler” (41/116).

2.1.1.3.5.15. ö > ô Değişmesi

'böyle “böyle” (40/292), çökelek “çökelek” (41/186), 'dövcemiş “dövecekmiş” (41/64), ödüyü “ödüyör” (40/33), gözeldir “güzeldir” (10/58), köyün “köyün” (40/205), 'örenkuyun “Örenkuyu’nun” (43/5), söylenibilcağ “söylenebilecek” (32/151), söylenmez “söylenmez” (39/41).

2.1.1.3.6. Dar Ünlülerin Genişlemesi

Sarıgöl ağızlarında dar ünlülerin genişlemesi, geniş ünlülerin daralmasına göre daha az görülmektedir:

2.1.1.3.6.1. ı > a Değişmesi

ahar dağı “Ahır Dağı” (41/78), ğaysanın “kayısının” (18/94), 'Kayat “kâğıt” (42/28).

2.1.1.3.6.2. ı > â Değişmesi

Ağız bölgesindeki kelime tabanlarında örneği neredeyse yoktur. Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede –ı belirtme hâli eki yarı genişleyerek â ünlüsüne dönüşür:

adağ “adağı” (7/46), aneyâ “anayı” (14/10), babasına “babasını” (9/16), bağlara “bağları” (29/35), bunnarâ “bunları” (28/5), çamırâ “çamırı” (4/206), ğuruyanâ “kuruyanı” (4/208), ĩsannarâ “insanları” (14/45), haĶğımâ “hakkımı” (7/119), kâvaltıyâ “kahvaltıyı” (51/6), ıoÇâsara “Koçhisar’a” (62/17), samannarâ “samanları” (6/234), sıpasınâ “sıpasını” (4/107), 'tağılarımâ “takılarımı” (7/72), yarısınâ “yarısını” (12/28).

2.1.1.3.6.3. i > e Değişmesi

Benzeşme tesiriyle ortaya çıkan bir değişmedir:

'beberim “biberim” (55/61), lērēdi “liraydı” (6/254), 'tembeh “tembih” (28/102), 'verenīdi “virandı” (30/71), 'zeḥer “zehir” (18/22).

2.1.1.3.6.4. i > ē Değişmesi

Bazı Türkçe kelimelerde i > ē değişmesi görülür¹²:

ékiz “ikiz” (55/42), èyi “iyi” (30/1), gēTdi “gitti” (59/26), 'nēnem “ninem” (3/38).

Bazı alıntı kelimelerde de i > ē değişimine rastlanmaktadır:

hēṣ “hiç” (3/14), hēkāyesine “hikâyesini” (24/34), ēlācā “ilaca” (30/82), ḡarbēbē “karabiber” (6/248), tembēh_ēt “tembih et” (3/92), teskēreyē “tezkereyi” (28/49), 'zēncir “zincir” (4/15).

2.1.1.3.6.5. i > ę Değişmesi

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede karakteristik olarak –i belirtme hâli ekinin ę ünlüsüne dönüştüğü görülür:

benē “beni” (50/30), birine “birini” (31/88), bize “bizi” (4/121), dedesine “dedesini” (6/210), çilbirine “çılbirini” (6/251), 'eşine “eşini” (1/29), ève “evi” (28/40), hepsine “hepsini” (12/28), ine’lere “inekleri” (29/34), kirembitlere “kiremitleri” (7/7), maallenize “mahallenizi” (14/6), senē “seni” (22/4), şekerē “şekeri” (8/56), şēlere “şeyleri” (5/85), yēre “yeri” (50/108).

2.1.1.3.6.6. u > a Değişmesi

avastosTan “ağustostan” (5/141), 'boynu “boyuna, hâlâ” (5/290).

¹² Eski Türkçede kapalı ē biçiminde yazılan bu Türkçe kelimelerin ağız bölgesinde aynı şeklini koruduğu görülmektedir. Bu kelimelerin e > i değişmesi adı altında verilmiş sebebi STT’ye göre değildir.

2.1.1.3.6.7. u > o Değişmesi

nōri “Nuri” (6/3), isTambolò “İstanbul’a” (21/30), şo “şu” (28/19), şōdu “şurada” (3/15) osandık “usandık” (42/39), yonan “Yunan” (58/1), dovasına “duasına” (68/76), nohot “nohut” (23/40), toHom “tohum” (24/64).

2.1.1.3.6.8. u > ö Değişmesi

Son sesteki değişmeler, belirtme hâli ekinin yarı genişlemesi sonucu ortaya çıkar:

'bunò “bunu” (31/89), cômartesi “cumartesi” (10/41), 'çövalı “çuvalı” (13/154), dosTò “dostu” (6/144), 'dövaḵ “duvak” (46/2), olmöyō “olmuyor” (33/63). onò “onu” (24/7), oynōyo “oynuyor” (15/34), suyō “suyu” (9/24), şōladan “şuralardan” (7/78), toymō “tohumu” (14/53), umduḡunō “umduğunu” (6/ 257).

2.1.1.3.6.9. u > ó Değişmesi

bóyün “bugün” (71/17).

2.1.1.3.6.10. (a>) u > ö Değişmesi

bozmöyōlā “bozmuyorlar” (29/35), bulunmöyor_onuḡ “bulunmuyor onun” (18/100), 'durmöyō “durmuyor” (18/5), oynöyōlā “oynuyorlar” (27/31), olmöyō “olmuyor” (30/62), toPlöyō “topluyor” (4/134).

Şu örnekte u > ö genişlemesi görülür:

böyüñkü “bugünkü” (3/8).

2.1.1.3.6.11. (a>) u > ǫ Değişmesi

duymöyō “duymuyor” (46/32), olmöyōru “olmuyor” (52/5).

2.1.1.3.6.12. ü > ó Değişmesi

hókûmete “hükûmete” (60/12).

2.1.1.3.6.13. ü > ö Değişmesi

böyük “büyük” (30/63), göFeteğ “küvete” (3/85), hökümet “hükûmet” (58/93).

Ağız bölgesinde e > ü > ö değişmesiyle ortaya çıkan genişleme örneklerine rastlanır:

gömöyon “görmüyorum” (28/112), görünmöyö “görünmüyor” (5/123), götürmöyö “götürmüyorsun” (23/53), 'süslöyöduğ “süslüyorduk” (51/13).

2.1.1.3.6.14. ü > ö Değişmesi

Bazı kelimelerde ve belirtme hâli çekiminde görülür:

böyük “büyük” (17/35), 'böyön “bugün” (28/19), bugünümüzö “bugünümüzü” (5/63), dönüşünö “dönüşünü” (5/245), gözümö “gözümü” (12/104), kövö “köyü” (8/44), 'kötürdeK “kütürdek” (44/103), küpö “küpü” (7/83), müftüyö “müftüyü” (16/42), 'tütünö “tütünü” (14/52), üstünö “üstünü” (51/13), 'yükö “yükü” (32/178), yüzünö “yüzünü” (55/33).

e > ü > ö değişmesiyle ilgili bir örneğe rastlanmıştır:

ünnöyö “(< ünle-yor) çağırıyor” (32/55).

2.1.1.4. Ünlü Düşmesi

Genellikle vurgusuz olan orta hecedeki dar ünlülerin düşmesi sonucu gerçekleşen bu ses olayı, bazı kelimelerin son hecesinde de görülür. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında görülen ünlü düşmeleri genellikle şu durumlarda gerçekleşmektedir:

a. *Ön seste* ünlü düşmesine bir örnekte rastlanmıştır:

e- > Ø

me'leye me'leye “emekleye emekleye” (6/55).

b. Vurgusu zayıf olan *orta hecenin dar ünlüsü* düşer. Sarıgöl ağızlarında görülen en yaygın ünlü düşmesi olayıdır:

-ı- > Ø

altınrı “altınını” (4/20), ıscak “sıcak” (31/13), yanna “yanına” (3/2), yıprayvıdım “yıprayıverdim” (59/22).

-i- > Ø

bizden_ılērde “bizden ileride” (43/64), dèyvēdi, “deyiverdi” (18/101), èyden “iyiden, epey” (19/86), 'gidivmiş “gidivermiş” (39/19), 'sèvyoz “seviyoruz” (1/8).

-u- > Ø

'boynu “boyuna” (5/290), kōPbēmesiñ “kopuvermesin” (15/50), 'yumşak “yumuşak” (15/49).

-ü- > Ø

'dövyōlā “döğüyorlar” (28/105).

b. Vurgusu zayıf olan *orta hecedeki geniş ünlülerin* düştüğü örneklerden bazıları şunlardır:

-a- > Ø

alca'lā “alacaklar” (9/23), burdan “buradan” (57/38), ğalcá’ “kalacak” (1/60), k̄arbēbē “karabiber”(6/248), ğoncak “konacak” (58/179), oturTcēñe “oturtacağını” (12/87), oñcēdin “onacaktı” (18/109), orda “orada” (67/128).

-e- > Ø

'devriylē “devriyeler” (9/51), 'ğaStesindi “gazetesinde” (26/40), isTemēycez “istemeyeceğiz” (42/57), nērde “nerede” (60/209).

c. Ünlüyle bitip ünlüyle başlayan bazı kelimelerin birleşmeleri esnasında ünlülerden biri düşer/erir. Ağız bölgesinde bu tür düşme şekline rastlamak mümkündür:

aşır_aşı “aşure aşı” (7/36), at_ata “ata ata” (1/33), bende_ıme “bende ama” (42/18), çanaKğal_ıçindi “Çanakkale içinde” (4/60), 'çevirm_īsTēsi “çevirme isterse” (1/17), çocuğ_ayām_alıyō “çocuk ayağımı alıyor” (30/106), esg_işe “eski işe” (1/76), 'gelin_aldı “gelini aldı” (1/32), gür_ocaı “güre ocağı”

(46/84), 'hepsin_d_öle “hepsini de öyle” (14/38), nēd_olcek “nerede olacak” (1/71), par_ē'mēyo “para etmiyor” (46/68).

ç. Birkaç örnekte art arda gelen ve aynı ünsüzlerin yer aldığı kelime birleşmeleri esnasında iki ünsüz arasındaki ünlü düşer:

bile_m_marıdı “bile mi vardı” (6/255), ğoc_çavırlādan “koca gavurlardan” (5/117), 'had_dedim “haydi dedim” (4/110).

d. Bazı *alıntı kelimelerde orta hece ünlüsü* ya da iç sesteki çift ünlülerden biri düşer/erir:

-a- > Ø

berbā “beraber” (5/24), inşāt “inşaat” (40/307), 'mayene “muayene” (19/13), arbasınnan “arabasıyla” (6/139).

-e- > Ø

meslā “mesela” (9/110), 'teṅkē “teneke” (4/198).

-i- > Ø

'genevşe “kanaviçe” (4/143), 'haḵKeten “hakikaten” (5/48), 'ha'çanıṅ “Hatice'nin” (13/121).

e. Ağız bölgesinde bazı kelime tabanlarında ve belirtmeyle yönelme hâli eklerinde *son sesin* düştüğü görülür:

-a > Ø

acab “acaba” (20/50), boynuṅ ğatāsıṅ “boynuna katarsın” (29/46), dabanın dı “tabanına da” (28/123).

-e > Ø

dōdün dü “dördüne de” (14/43), götün “götüne” (4/131), hālīṅ göre “hâline göre” (4/28), için de “içine de” (5/213), öṅüm “önüme” (32/8).

-ı > Ø

oḵar “yukarı” (34/7).

-i > Ø

acam “acemi” (38/83), al_dayıñ “Ali dayın” (13/167), dibin “dibine” (18/ 58),
 êliñ günüñe “eline gününe” (2/5-6), yêñ gidiyödüm “yeni gidiyordum” (49/1),
 birin de “birini de” (67/18).

-u > Ø

çocuñ “çocuğunu” (6/23), 'on du “onu da” (12/78).

-ü > Ø

dögüm_bilin “(< dögü mü bilirim) dögebilir miyim” (32/217).

2.1.1.5. Ünlü Türemesi

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında ünlü türemeleri ön seste, iç seste ve son seste olmak üzere üç türlüdür:

2.1.1.5.1. Ön Seste Ünlü Türemesi

Genellikle r ve l ünsüzleriyle başlayan alıntı kelimelerin ön sesinde ünlü türemesi meydana gelir:

ı- Türemesi

ırakı “rakı” (4/156), ırāmetlik “rahmetlik” (28/30), ırāTsızın “rahatsızım”
 (18/8), 'ırāzgiliñ “Raziyeğilin” (54/75), ırmızan “Ramazan” (1/50), 'ıradıyo
 “radyo” (28/31), ırātım “rahatım” (31/27), ışdavıTa “Şeyhdavutlar’a” (28/5).

i- Türemesi

ilāzım “lazım” (28/119), 'ileşberliñle “rençberlikle” (36/31), ileyik “layık”
 (71/52), iliyen “leğen” (5/78), irehmet “rahmet, yağmur” (3/21), ĩrezi “razı”
 (21/10), ireziliz “(2/54), ireiSleri “reisleri”(16/63), irize “Rıza” (71/84),
 ĩşeyim_mādır “şeyim vardır” (29/85).

ö- Türemesi

örüzgē “rüzgâr” (27/52).

u- Türemesi

ürümlarâ “Rumları” (26/43), ũrus “Rus” (3/107).

ü- Türemesi

ürüsüm “rüsüm, gelenek” (44/43).

2.1.1.5.2. İç Seste Ünlü Türemesi

Kelime içinde iki ünsüz arasında gerçekleşen ünsüz türemesi olayıdır. Türkçe ve alıntı kelimelerdeki türemenin büyük bir kısmı r ve l ünsüzlerinin yanında gerçekleşmektedir. Türkçede kelime başında çift ünsüzün bulunmaması, kelime içinde ya da sonunda yan yana gelemeyen bazı ünsüzlerin olması sebebiyle iç seste ünlü türemesi ortaya çıkabilir. Genellikle iç seste dar ünlüler türer:

-a- Türemesi

alamandan “Almanya’dan” (73/74), kemānacı “kemancı” (40/162).

-e- Türemesi

halesinē “hâline” (5/230), şeHerdi “şehirde” (23/22), 'foterē “fötrü” (8/53).

-ı-

abılam “ablam” (67/124), aFıyondan “Afyon’dan” (58/172), aķırbalārınā “akrabalarına” (56/27), 'alıman “Alman” (3/42), aņılāşır “anlaşır” (1/1), 'āşamınē “akşamleyin” (28/6), ğaņĝıran “kangren” (28/136), 'ĝatıran “katran” (19/48), ĝıramofon “gramofon” (60/193), ĝıreydālā “greyderler” (3/11), ħarıyolō “karyola” (4/145), masırafı “masrafı” (12/33), şavıķlā “şavklar” (12/7), tırabızan “trabzan” (12/26), Tıra’Törünen “traktörle” (1/65).

-ı- Türemesi

fakıTi “vakti” (12/18).

-i- Türemesi

belıki “belki” (5/205), dePıremdi “depremde” (30/79), ele’tırik “elektirik” (25/3), eTıraf “etraf” (24/25), filım “film” (18/7), ğadıriye “Kadriye” (18/47), hepisi “hepsi” (42/29), ibirām “İbrahim” (6/67), idıris “İdris” (28/9), ikıramsız

“ikramsız” (6/176), mecibursuñ “mecbur” (3/118), metire “metre” (17/35), 'mikşrop “mikrop” (8/17), sabřigiliñ “Sabrigilin” (20/51), tirene “tirene” (63/37).

-o- Türemesi

'poronos “pronos, bitki hastalığı” (45/81).

-u- Türemesi

bodürumdö “Bodrum’da” (3/43), būrañşıT “bronřit” (32/282), řudüretineñ “kudretine” (6/160), soñürö “sonra” (6/13), topūraķ “toprak” (4/212).

-ü- Türemesi

gübüreliriz “gübrelerimiz” (23/47), gümürük “gümrük” (3/94), řongürüler “kongreler” (5/108), řudüretineñ “kudretine” (6/160), köpürünüñ “köprünün” (63/50), öźürüm “öźrüm” (40/81), řükür_ėdiyoz “řükrediyoruz” (49/2).

2.1.1.5.3. Son Seste Ünlü Türemesi

Kelime sonunda –ken ve -mAdAn zarf-fiillleriyle +DAn bulunma hâli ekinden sonra ünlü türemesi görülür. Bazı kelime tabanlarında da bu türemeye rastlanır:

-a Türemesi

başlarındana “başlarından” (4/2), çıkāķana “çıkarken” (11/27), řocūķana “çocukken” (3/19), fırındana “fırından” (31/8), dağdana “dağdan” (6/51), gülmekdene “gülmekten” (4/116), soñ’lumudana “soğuklamadan” (31/25), toparlarsıña “toparlarsın” (13/55), yapmadana “yapmadan” (13/17), yandana “yandan” (12/43).

-e Türemesi

esKi'dene “eskiden” (1/12), gidēseñe “gidersen” (23/51), ipe’Tene “ipekten” (29/74), yēdene “yerden” (30/5), ěğere “eğere” (42/229).

-i Türemesi

kimi ki “kim ki” (6/101; 41/113).

2.1.1.6. Ünlü Kaynaşması (Ünlü Birleşmesi)

Ünlü ile biten bir kelimeden sonra ünlüyle başlayan bir kelime geldiğinde ünlülerden biri ya düşer ya da birleşir. Ağız bölgesinde bu durumdaki ünlüler genellikle düşer. Ancak kalıplaşmış kullanımlarda ünlü birleşmesinin gerçekleştiği örneklerle rastlanır:

cum_āşamı “cuma akşamı” (31/5), cōmartesi “cumartesi” (10/41), halbisem “halbu isem” (7/85), nacaP “ne acep” (47/63), naradınız “ne aradınız” (6/56), nèynēn “ne eyleyeyim” (18/108), nişlicez “ne işleyeceğiz” (13/70), nolcağ “ne olacak” (7/76).

2.1.1.7. Eskicil Şekillerin Saklandığı Örnekler

Ağız bölgesinde ünlülerle ilgili eskicil şekillerin korunduğu örnekler şunlardır:

a

yaşıl “yeşil” (32/170), 'yaykeyōdum “yıkıyordum” (41/35).

ê

èyi “iyi” (12/33), êkiz “ikiz” (13/164), gèçen “geçen” (12/44).

ı

ısıtma “sıtma” (72/106), haŋğı “hangi” (5/6), hanı (64/30), yalnız “yalnız” (51/3).

i

dirlerdi “derlerdi” (13/50), viriŋ “verin” (69/30), yimlere “yemleri” (32/80), yörü'lerin itdî gibi “yörüklerin ettiği gibi” (68/88).

o

doğūzan “doksan” (71/7), yoğarı “yukarı” (72/47).

ö

ot yürüdü “ot yürüdü, uzadı” (28/147), övey_aneydi “üvey anneydi” (20/5), yörüyō “yürüyor” (29/97), gözel “güzel” (32/21).

u

puñar “pınar” (58/187), yumūru’Tan “yumruktan” (49/59).

Ağız bölgesinde kelime tabanlarına ulanan eklerdeki ünlülerin korunduğu örneklere rastlanır:

+le- Eki

besleyōdum “besliyordum” (16/36), söyleyō “söylüyor” (48/63), kö’leyō “köklüyor” (11/71), ‘yēme’leyō “yemekliyor” (1/29)

-me- Eki

çı’meyō “çıkıyor” (48/13), gidilmēyo “gidilmiyor” (12/71), işlemeyō “işlemiyor” (43/120), kesmeyō “kesmiyor” (49/34), yimeyō “yemiyor” (47/64).

2.1.2. ÜNSÜZLER

Akciğerden gelen havanın ses organlarına çarpması sonucu oluşan titreşimli seslere *ünsüz* denir. STT’de 21 ünsüz bulunmaktadır. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında bu 21 ünsüzle birlikte STT dışında kullanılan ünsüzler de mevcuttur.

2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında STT’deki 21 ünsüzlerin dışında görülen ünsüzler şunlardır:

Normal Boğumlanmalı Ünsüzler : ḍ, ğ, ğ̣, ğ̣̣, ḥ, ḳ, ḳ̣, ḳ̣̣, ḷ, ḷ̣, ṇ, ṛ, ṛ̣, ṭ, ṿ, ’.

Yarı Belirsiz Ünsüzler : ḅ, ḍ̣, ṛ̣̣, f̣̣̣, ḥ̣̣, ḷ̣̣, ṇ̣̣, ṭ̣̣, ṿ̣̣, ỵ̣̣.

Ara Ünsüzler : C, Ç, F, G, H, K, Ḳ̣̣, P, S, Ş, T, Y.

2.1.2.1.1. Standart Türkiye Türkçesinde (STT) Gösterilmeyen Ünsüzler

2.1.2.1.1.1. Normal Boğumlanmalı Ünsüzler

2.1.2.1.1.1.1. ğ Ünsüzü

Süreksiz, ötümlü art damak ünsüzüdür. STT’de sesçil değeri var olan ğ ünsüzü, g harfi ile gösterilmektedir. Ağız bölgesinde ön ve iç seste bulunur. Son seste nadir olarak görülür:

Ön Seste

ğabasını “kabasını” (66/67), ğadā “kadar” (34/19), ğalmasıñ “kalmasıñ” (64/31), 'ğāri “gayrı, artık” (46/68), ğaşıķ “kaşıķ” (33/72), 'ğaşdıķ “kaçtıķ” (68/93), ğatıyollā “katıyorlar” (34/32), 'ğayvā “kahve” (4/77), ğırañ “kıran” (3/71), ğırıĶ “kırık” (8/53), ğız_évine “kız evine” (1/1), 'gocağarının “kocakarının” (40/6), ğoñşulardan “komşulardan” (65/30), ğör “kor, ateş” (34/30), 'ğoyun “koyun” (3/9), ğoyyōlā “koyuyorlar” (34/18), ğurālādı “kurlarlardı” (4/118), ğurd_ağzı “kurt ağzı” (34/17), ğuvan “kovan” (33/38), ğuvardın “kovardı” (42/308).

İç Seste

acığır “acıķır” (38/44), aķğuş “akkuş” (34/62), asğı “askı” (52/72), 'atğı “atkı” (25/61), başğınā “baskına” (29/88), 'başğı “başka” (54/52), 'çalğılı “çalgılı” (1/29), muhaĶğak “muhakkak” (3/70), muşguyu “muskayı” (73/80), oķğalınıvidi “okkalanıverdi” (34/45), 'yazğısı “yazgısı” (13/154).

Ulamada

'sarılığ_öldüm “sarılık öldüm” (3/114).

Son Seste

manşlağ “ateşle elde edilen aydınlatma aracı” (54/39).

2.1.2.1.1.1.2.  Ünsüzü

Süreksiz, ötümsüz art damak ünsüzüdür. STT’de sesçil değeri k harfiyle gösterilir. Ağız bölgesinde çok kullanılan ünsüzlerden biridir:

Ön Seste

 ünsüzü, ağız bölgesinde ön sesteki  > ğ ötümlüleşmesi sebebiyle STT’ye ve ğ ünsüzüne göre daha az görülür:

afilā “kafalar” (52/81), aş “kaç” (70/82), algáyen “kalgıyan” (73/73), apı “kapı” (72/64), āpız “karpuz” (51/57), 'ayat “kâğıt” (33/46), ınacısı “kınacısı” (35/28), 'ındırdan “kındırdan” (17/2), oltu “koltuk” (66/16), 'olu “kola” (6/143), 'onvoylu “konvoylu” (1/36), orardın “korkardı” (41/124), 'oşaf “hoşaf” (4/25), ovalallarımı “kovalarlarımı” (68/50).

İç Seste

arabāmız “akrabamız” (51/52), aradaı (73/64), baalım “bakalım” (32/4), baımdaından “baımdakinden” (6/187), ıāana “ıkarken” (11/26), doanıyōdu “dokunuyordu” (29/3), imansız “imkânsız” (40/84), alkanların “Kalkanların” (47/47), loum “lokum” (33/50), 'sıı “sıkı” (70/94), 'taılarımā “takılarımı” (7/72), yaın “yakın” (71/100), yoarı “yukarı” (18/96).

Son Seste

acık “azıcık” (3/4), bi buu “bir buuk” (12/78), ı'ma “ıkmak” (16/37), dōranı “doğranık” (18/80), durdu “durduk” (1/54), ğaba “kabak” (7/26), ğona “konak” (58/57), ısa “sıcak” (3/39), kilocu “kilocuk” (41/33), muHtālı “muhtarlık” (9/19), ōtalı “ortalık” (52/27), oca “onacak” (67/125), Pıra “burak” (48/12), solu “soluk” (37/11), tek olarak “tek olarak” (38/20), uFa “ufak” (64/20), unutanlı “unutkanlık” (69/28), uzak “uzak” (5/14), sōca “soracak” (32/161), vurduymayca “vurdurmayacak” (42/273), yo'luk “yokluk” (55/65).

2.1.2.1.1.1.3. ȳ Ünsüzü

Sürekli, akıcı, ön, orta ve art damak ünsüzüdür. Hem kalın hem ince ünlülerin yanında bulunabilir. Kelime tabanlarında ve bazı eklerde görülür:

Kelime tabanlarında

'anķarāda “Ankara’da” (5/8), anlaTdı “anlattı” (62/58), anġlāşır “anlaşır” (1/1), aydıġa “Aydın’a” (40/140), biġbaşġnan “binbaşıyla” (6/243), deġiştiler “değiştiler” (69/9), deġiz “deniz” (20/13), doġuz “domuz” (42/232), dūġürlerinnen “dünürleriyle” (72/18), ēġ dirētli “en dirayetli” (65/9), ġalaġ “kalan, artık” (50/131), ġġraġ “ķıran” (3/71), ġızaġlūġda “çocukluğumda” (35/6), ġōġüllü “gönüllü” (6/42), 'ķoġvoylu “konvoylu” (1/36), oġādılā “onardılar” (7/78), pıġar “pınar” (17/1), soġra “sonra” (38/66), soġları “sonları” (19/26), 'teġķē “teneke” (4/198), yeġiden “yeniden” (46/90), yalıġız “yalnız” (51/3).

Eklerde

Ağız bölgesinde ilgi hâli ve ikinci kişi eklerinde ȳ ünsüzü kullanılır:

āķalarıġa “arkalarına” (31/26), aldġı “aldın” (70/30), biziġķi “bizimki” (18/75), çayıġıçinde “çayın içinde” (60/120), dedeġiġ “(senin) dedenin” (24/9), dūrtüverġseġ “dürtersen” (28/30), ēliġ ġünüġe “eline ġününe” (2/5-6), ē'meġ “etmeyin” (3/49), ēviġıōġüne “evin önüne” (3/28), ġayımbġġandan “kayınbabandan” (1/18), ġoduġuz “koydunuz” (25/62), ġızlarıġ ķınacısı “kızların kınacısı” (35/28), kendiġe ġóre “kendine ġöre” (59/12), 'masanıġaltına “masanın altına” (8/25), milletiġ “milletin” (52/45), nāpcaġ “ne yapacaksın” (57/14), nikāġızı “nikâhınızı” (40/74), oķunuġ “okunun, davetiyenin” (33/47), siziġ “sizin” (34/103), yavı'lıġ “yavuklun” (4/120).

Ağız bölgesinin tamamında yakıştırma yoluyla üçüncü teklik kişi emir kipinde n > ȳ dönüşmesi görülür:

ba'sıġ “baksın” (32/160), bilsġı “bilsin” (16/25), dursuġ “dursun” (41/96), sayılmasġı “sayılmasın” (5/49), sürüksuġı “sürünsün” (64/30).

Üçüncü bölgede ben, sen, bu ve o zamirlerinin yönelme hâli çekiminde karakteristik olarak n ünsüzü yerine ŋ kullanılır:

baŋa “bana” (68/102), buŋa “buna” (69/37), oŋa “ona” (59/46), saŋa “sana” (71/23).

Benzeşme yoluyla n ünsüzünün ŋ ünsüzüne dönüştüğü örneklerle rastlanır:

baŋkalara “bankalara” (69/17), düŋkünnē “dünküler” (6/153), 'koŋvoylu “konvoylu” (1/36), maŋkenler “mankenler” (39/55), ondaŋ_kêri “(< ondan kirü) ondan sonra” (12/22), öŋsürüyon “öksürüyorum” (19/9), sultaŋgil “Sultangil” (41/10), yaŋgın “yangın” (59/45).

2.1.2.1.1.1.4. ' Gırtlak Patlayıcısı

Süreksiz, ötümsüz bir ünsüzdür. Kapalı hecelerde bazı ünsüzler gırtlak patlayıcısına dönüşür. Bu ünsüzler şunlardır:

ç yerine

Sadece bir kelimede –zç- > -çç- > -'c/ç- gelişimi sonucu ç > ' değişmesi ortaya çıkmış olmalıdır:

a'çık “azıcık” (13/132), a'Çık “azıcık” (41/5).

ķ yerine

a'şámnē “akşamleyin” (5/47), ba' “bak” (6/46), bozu' mumuş “bozuk muymuş” (41/202), ça'mā “çakmağı” (18/24), çocu'lara “çocuklara” (60/180), ğalcá' “kalacak” (1/60), 'ğaşı'larınan “kaşıklarla” (51/18), ğaTdı' mı “kattık mı” (54/33), ğava'_ĝırlarında “kavak kırlarında” (20/2), kō'caG_īsan “korkacak insan” (32/61), kır'_kílo “kırk kilo” (70/13), lo'mu “lokma” (12/20), 'Pa'lavısı “baklavası” (48/9), to'mānan “tokmakla” (9/76), ya'mışlā “yakmışlar” (3/32), ya'vı'lıŋ “yavuklun” (4/120).

k yerine

be'leyoz “bekliyoruz” (52/1), çe'Tim “çektim” (70/22), di'dim “diktim” (28/140), è'micik “ekmekçik” (40/329), 'è'tik “ektik” (37/21), ēke'lē

“erkekler” (4/127), 'ke'li'ler “keklikler” (42/346), me'leye me'leye “emekleye emekleye” (6/55), 'yeme'leyo “yemekliyor” (1/29), 'yü'seK “yüksek” (3/16).

t yerine

a'mıdan “atmadan” (5/100), a'leyō “atlıyor” (8/36), 'basí'leşdi “basitleşti” (1/34), è'mi “etme” (7/66), ğızā'mı “kızartma” (21/21), gi'micem “gitmeyeceğim” (60/22), ha'Çam “Hatice'm” (4/219), oğu'cam “okutacağım” (54/13), ò'müşlê “örtmüşler” (29/70), sandı'dı “sandıkta” (2/11), sa'mē “satmaya” (40/306), 'sür'mesi “sürtmesi” (28/72), 'sü'lü “sütlü” (16/112), şeşi' “çeşit” (6/216), 'ta'lımız “tatlımız” (45/18), Tu'dum “tuttum” (19/34).

h yerine

'mi'Tarıḡ_orē “muhtarın oraya” (3/13), 'ba'çıldı “bahçede” (5/26).

lt yerine

'a'mış 'yē'miş “altmış yetmiş” (56/123), 'a'lı üslü “altlı üstlü” (20/53).

lk yerine

қа'Tı “kalktı” (1/44), 'қа'mōz “kalkmıyoruz” (6/177).

p yerine

'de'me “tepme” (28/126), 'ya'mışlar “yapmışlar” (17/56), 'ya'mazlādı “yapmazlardı” (52/10).

ft yerine

çi'li “çiftliği” (58/193).

2.1.2.1.1.2. Ara Ünsüzler

2.1.2.1.1.2.1. C Ünsüzü

Yarı sürekli, ötümlü, diş-damak ünsüzüdür. c/ş - j ara merhalesinde ortaya çıkar. C ara ünsüzü c > j veya j > c dönüşümlerinin her ikisinde de görülür:

'bareC “baraj” (2/35), ğaraCā “garağa” (51/8), ilaC_atılıy “ilaç atılıyor” (72/103), 'meClisine “meclisine” (5/247), meCİburun “mecbursun” (16/35).

2.1.2.1.1.2.2. Ç ünsüzü

Süreksiz, yarı ötümlü ç ile c ünsüzünün ara merhalesinde oluşan diş-damak ünsüzüdür. Ağız bölgesinde seyrek olarak görülür:

allahÇıym “Allahçıgım” (33/82), Çeniz “çeyiz” (7/20), çı’Çām “çıkacağım” (3/98), döküldü’Çe “döküldükçe” (3/39), gënÇ “genç” (2/39), ha’Çam “haticem” (4/219), ihtiyaÇları “ihtiyaçları” (5/52), 'tür’Çö “Türkçe” (3/68), 'topeşÇi” topaççı” (5/186), üç “üç” (7/93).

2.1.2.1.1.2.3. F Ünsüzü

Sürekli, yarı ötümlü, sızıcı diş dudak ünsüzüdür. f ve v ara merhalesinde ortaya çıkan F ünsüzü, ağız bölgesinde genellikle f > F değişmesiyle ortaya çıkar:

bır_ıFtalıcağ “bir haftalık” (41/39), çiFtedir “çiftedir” (4/222), Furālādı “vururlardı” (52/8), 'hoturaFımā “fotoğrafıma” (6/167), iki seFer “iki sefer” (43/20), leFhālā “levhalar” (5/6), 'mısTaFa “Mustafa” (68/82), misāFir “misafir” (60/63), müFtüyö “müftüyü” (16/42), siFāresi “süvarisi” (50/136), taraFdağı “taraftaki” (20/53), 'teliFon_ēTdiyedik “telefon ettiydik” (32/59), tüFek “tüfek” (62/49).

2.1.2.1.1.2.4. G Ünsüzü

Sürekli, ötümlü, yarı sızıcı orta damak ünsüzüdür. ğ ve ğ arası geçiş ünsüzü olup genellikle ulamalarda ortaya çıkar:

buruG_ölu “Buruk oğlu” (43/118), dayaG_atıvıdı “dayak atıverdi” (42/293), ğaşıG_alırdık “kaşık alırdık” (3/22), ğırılcaG_āletleri “kırılacak aletleri” (30/67), ğızaG_öñüne “kızak önüne” (46/28), ğoruG_ısTimē “koruk istemeye” (24/51), 'ğuşluG_olur “kuşluk olur” (43/58), kō’caG_īsān “korkacak insan” (32/61), orṭalıG_açıldı “ortalık açıldı” (28/11), 'pamıG_arası “pamuk arası” (20/23), satılcaG_olanlara “satılacak olanlara” (15/5), uşaG_övası “Uşak Ovası” (58/116), vaGīt “vakit” (50/116), yataG_oludu “yatak olurdu” (72/5).

2.1.2.1.1.2.5. H Ünsüzü

Sürekli, yarı ötümlü, sızıcı, orta damak ünsüzüdür. ğ ve h ara merhalesinde oluşur. Kelime içinde genellikle ötümlüleşmeye dayalı $h > H$ değişimi söz konusudur:

aÇcığ_İreHme'lik “azıcık rahmetlik” (30/14), aHa “aha” (4/186), daHi “dahi” (5/110), iHtiyār “ihtiyar” (42/227), kadişeHrine “Kadışehir’ne” (9/37), mōHağğak “muhakkak” (28/93), muHtarlar “muhtarlar” (5/122), müHendisi “mühendisi” (3/44), noHot “nohut” (8/63), raHmetlik “rahmetlik” (24/9), teHlikide “tehlikede” (9/97), 'tiHára “tayyare” (73/56), yaHut “yahut” (28/140).

2.1.2.1.1.2.6. K Ünsüzü

k-g ara merhalesinde oluşan, süreksiz, yarı ötümlü ön damak ünsüzüdür. Genellikle ötümlüleşmeye dayalı ($k > K$) değişimlerde görülür. Ön ve iç seste görülen K ünsüzü son seste çoğunlukla ulamalarda ortaya çıkar:

bēK_öldü “pek oldu” (37/50), bilēziK “bilezik” (1/19), 'dümbeK “dümbelek” (1/3), düşseK “düşsek” (73/59), elbi'seliK_alınyōdu “elbiselik alınıyordu” (1/48), esKi “eski” (5/119), gōneK_ādılıyōmuş “gömlek atılıyormuş” (1/21), gideKene “giderken” (63/9), heñK_ēdēdik “eğlence ederdik” (33/2), işKi “işki” (1/30), Köpē “köpeği” (34/64), Küzü “közü” (33/38), tüFeK_atālādi “tüfek atarlardı” (54/32), yörük_ōlu “yörük oğlu” (56/143), 'yü'seK “yüksek” (3/16).

2.1.2.1.1.2.7. Ķ Ünsüzü

Süreksiz, yarı ötümlü, ķ ve ğ ara merhalesinde oluşan art damak ünsüzüdür. Ön, iç ve son seste bulunabilir. Ağız bölgesinin tamamında görülür:

aldıĶ “aldık” (18/17), 'çana'Ķaliden “Çanakkale’den” (7/112), çoĶ “çok” (6/20), çoĶudu “çoktu” (40/345), dōduĶ_ēveli “diyorduk eveli” (1/75), ğabaĶ_aşı “kabak aşısı” (10/17), haĶğınā “hakkını” (56/42), Ķadın “kadın” (50/84), 'ĶayFaltı “kahvaltısı” (32/34), Ķayfa “kahve” (69/6), Ķışa “kışa” (19/77), ĶolTuū “koltuğu” (1/33), Ķulaında “kulağında” (4/99), 'Ķumandı

“kumanda” (36/24), Kuyun “kuyunun” (43/6), muhaKğak “muhakkak” (3/70), ölesi ğadaK “ölesiye kadar” (16/74), 'paKáTē “paketi” (18/24), yoKūdu “yoktu” (35/18).

2.1.2.1.1.2.8. P Ünsüzü

Süreksiz, yarı ötümlü, çift dudak ünsüzüdür. $b > P$ veya $p > P$ değişmesiyle oluşur. Ön, iç ve son seste bulunabilen P ünsüzü ağız bölgesinin tamamında görülür:

dePİremdi “depremde” (30/79), deyiPbatırkan “demekteyken” (15/9), 'gelİPgelerin “gelmekteyim” (43/2), gidiP “gidip” (60/4), hitaP_ ediyoduK “hitap ediyorduk” (5/120), hārPTi “harpte” (6/12), 'karPızın “karpuzun” (39/32), koPduysa “koptuysa” (53/58), 'lePlebi “leblebi” (4/71), me'tİP “mektup” (54/12), nacaP “ne acep” (12/16), PañKaya “bankaya” (69/34), pemPİ_ olur “pembe olur” (57/26), 'Pe'mezinen “pekmezle” (46/31), Pırçak “burçak” (48/12), Pişmiş “pişmiş” (3/31), Pozālā “bozarlar” (1/2), 'yatıPduru “yatmakta” (50/97), zēyneP “Zeynep” (38/53).

2.1.2.1.1.2.9. S Ünsüzü

Sürekli, yarı ötümlü, sızıcı, s ve z ünlüleri ara merhalesinde oluşan diş ünsüzüdür. $z > S$ veya $s > S$ değişmeleriyle ortaya çıkar. Ön, iç ve son seste bulunabilir. Ağız bölgesinin tamamında görülür:

bilimeS “bilemez” (69/77), bilmeSsin “bilmezsin” (30/64), dōru dürüS “doğru dürüst” (52/21), do'San “doksan” (42/491), 'ğaStesindi “gazetesinde” (24/40), 'hērkeS “herkes” (24/72), ireiSleri “reisleri” (16/63), otobuS “otobüs” (2/31), Sabahlara “sabahları” (31/52), Sandetdim “zannettim” (42/434), Sebebine “sebebini” (55/63), Siniylen “siniyle” (70/50), Sıyanların “Ziyanlar'ın” (41/26), teSkiremize “tezkeremizi” (5/9), tınaS_édēdik “tınaz ederdik” (32/174), vēmeSse “vermezse” (45/10), yūS “yüz” (9/95), yūSük “yüzük” (1/2), Saten “zaten” (58/153).

2.1.2.1.1.2.10. Ş Ünsüzü

Yarı sürekli, ötümsüz, sızıcı ç ve ş ünsüzlerinin ara merhalesinde oluşan diş damak ünsüdür. Genellikle ç > Ş değişmesiyle ortaya çıkar. Ön, iç ve son seste bulunabilir. Ağız bölgesinin tamamında görülür:

birkaŞ “birkaç” (5/13), biŞTiriyōduk “biçtiriyorduk” (41/121), gēnŞliim “gençliğim” (3/116), gēŞmiş “geçmiş” (57/34), güŞlüydü “güçlüydü” (42/470), işi şavk “içi şavk” (73/54), kaŞ “kaç” (41/66), saŞ “sac” (33/38), 'sırtmaŞTa “Sığirtmaçlı köyünde” (37/4), Şeşidinden “çeşidinden” (24/12), üŞ tâne “üç tane” (60/107), yamaŞ “yamaç” (50/69).

2.1.2.1.1.2.11. T Ünsüzü

Süreksiz, yarı ötümlü, t ve d arası diş ünsüzüdür. t > T veya d > T değişmesiyle ortaya çıkar. Ağız bölgesinin tamamında görülen T ünsüzü ön, iç ve son seste bulunabilir:

aTları “adları” (6/193), biTdinen “bitince” (18/1), canım_ıisTō “canım istiyor” (10/35), da'TıK “taktık” (1/37), 'devrenT “Derbent” (32/194), gōsTerividi “gösteriverdi” (19/24), isTemēycez “istemeyeceğiz” (42/57), kapaTī gelīdik “kapatır gelirdik” (23/48), 'mī'Tarīn_orē “muhtarın oraya” (3/13), 'tōzlu'Ta “Tozluk'ta” (39/1), veyaT “veyahut” (5/50), yaTdım “yattım” (30/1), Taşı “taşı” (40/316), Tutuyu “(< tutu+yu) çeyizi” (44/11), Tokūzana “doksana” (46/1), Ta'lı “tatlı” (52/43), berbaT “berbat” (58/14), gūTdük “güttük” (60/7), evlendikTen “evlendikten” (62/4), işTe “işte” (67/91), gēTdim “gittim” (70/29).

2.1.2.1.1.2.12. Y Ünsüzü

Sadece “köy” kelimesinde birkaç örnekte Y ünsüzüne rastlanmıştır. Sürekli, ötümlü, sızıcı v ile y ara merhalesinde olduğu düşünülen bir ünsüzdür. Örnekleri şunlardır:

'kōYlü “köylü” (5/97), köY “köy” (6/97), çöpkōY “Çöpköy” (5/194).

2.1.2.1.1.3. İnce (Palatal) Ünsüzler

2.1.2.1.1.3.1. d Ünsüzü

Süreksiz, ötümlü, diş-damak ünsüzüdür. Kalın ünlülerle kullanıldığında inceltici özelliğe sahiptir. Sarıgöl ağızlarında belirli kelimelerde görülür:

dá “daha” (28/96), dáliydık “değildik” (71/77), dávamlı “devamlı” (10/35), dâvat_ederiz “davet ederiz” (16/42), dāvēsı “davası” (3/118), fadímánıñ “Fadime’nin” (69/76), ğadácık “kadarlık” (44/68), geldĩnı “geldiğini” (71/82), ğiTdík “gittik” (73/9), hadá “hayda” (24/36), hatdâ “hatta” (70/83), vadásız “vadesiz” (46/60).

2.1.2.1.1.3.2. g Ünsüzü

Süreksiz, ötümlü ön damak ünsüzüdür. Kalın ünlülerin yanında ince telaffuz edilir. Ağız bölgesinde sadece alıntı kelimelerde seyrek olarak görülür:

'fağát “fakat” (42/211), ğavurlara “gâvurlara” (62/32), hağğát “hakikâten” (41/155), qarargâhı “karargâhı” (62/36).

2.1.2.1.1.3.3. k Ünsüzü

Süreksiz, ötümsüz, ön damak ünsüzüdür. Kalın ünlülerle kullanıldığında ince telaffuz edilir. Seyrek olarak alıntı kelimelerde görülür. STT’de k ünsüzünün telaffuz edildiği kelimelerin ağız bölgesindeki kullanımlarında bu ünsüzün telaffuzundan kaçış vardır:

hékâyesine “hikâyesini” (24/34), húkûmatını “hükûmetini” (38/34), kâğıt “kâğıt” (60/103), nikah “nikâh” (24/35).

2.1.2.1.1.3.4. l Ünsüzü

Sürekli, ötümlü, yanak ünsüzüdür. Kalın ünlülerde ince telaffuz edilir. Çoğunlukla alıntı kelimelerde görülür:

bilâderinen “birader ile” (60/134), bılók “blok” (65/48), 'evelâ “evvela” (4/10), evlâdım “evladım” (5/6), hâlâ “hâlâ” (20/47), hallolu “hallolur” (44/31), helvâ

“helva” (47/7), ilāzım “lazım” (28/119), illā “illa” (32/99), kilō “kilo” (29/6), külahōlu “Külahoğlu” (52/87), meselā “mesela” (69/18), 'pilāv “pilav” (3/23), selāmlı “selamlığa” (3/34), sēvalıñ “Seval’ın” (28/28), silāhlādan “silahlardan” (6/43), sülāle “sülale” (58/81), usul “usul” (35/56).

2.1.2.1.1.3.5. ħ Ünsüzü

Sürekli, ötümlü, burun akıcısı olan ön damak ünsüzüdür. Ağız bölgesinde n dış ünsüzünden farklı olarak dişe değmeden burundan çıkan, y ünsüzünden önce geldiğinde dilin y ünsüzünün çıkış noktasına yaklaştığı yerde boğumlanan bir ünsüz türüdür. Ağız bölgesinde görülen örnekleri şunlardır:

acındañ_yā “acından ya” (38/80), alañyaçalılā “Alanyakalılar” (44/49), beñ_ya “ben ya” (13/30), beyiñ ğanıması “beyin kanaması” (32/35), bileñ_yok “bilen yok” (16/101), elneñ “el ile” (5/55), eñmēyō “inmiyor” (4/111), 'ezeñ_yamazā “ezan namazı” (53/34), ğadañ_yoıdu “kadar yoktu” (8/62), ğañyaşı “kanyaşı” (14/31), ğeçāñ “geçen sene” (2/37), 'geliñ “gelin” (4/86), 'ĝoñşulādan “komşulardan” (54/39), miñmişin “binmişim” (4/97), oñ yedilē “on yediler” (5/98), soñrō “sonra” (5/162), üyküsüzüñ_ya “uykusuzum ya” (19/25).

2.1.2.1.1.3.6. t Ünsüzü

Süreksiz, ötümsüz, ön damak ünsüzüdür. Kalın ünlülerde ince telaffuz edilir. Çoğunlukla alıntı kelimelerde görülür:

āmátĝil “Ahmetgil” (65/49), diKĝat_ēdersiñ “dikkat edersin” (39/45), 'fagát “fakat” (34/29), ğuvatlı “kuvvetli” (48/96), hatda “hatta” (33/23), nihat “nihat” (2/39), saātde “saatte” (36/34), sırtmeŞ “sığirtmaç” (5/298), vasát “vesait” (4/170), vaĝıtfde “vakitte” (43/73).

2.1.2.1.1.4. Yarı Belirsiz Ünsüzler

Bu ünsüzler, zayıf telaffuzlu ve kaybolmak üzere oldukları için yarı belirsizdirler. Ağız bölgesinde görülen yarı belirsiz ünsüzler şunlardır: ɸ, ɖ, ɸ, ɧ, ɭ, ɮ, ɹ, ʈ, ʣ.

2.1.2.1.1.4.1. b Ünsüzü

Kaybolmak üzere olan b ünsüzü, iç seste birbirine yakın b/P ünsüzlerinden birinin zayıf telaffuzuyla, ön seste ise kendisinden önceki kelimedeki son sesin tesiriyle ortaya çıkmış olmalıdır:

bîbamin “babamın” (70/95), eTrâfınâ bakınıyō “etrafına bakınıyor” (25/22), deyiPbarı “deyipbarı/demekteymiş” (32/32), olanlar bilen “ oğlanlar bile” (38/78).

2.1.2.1.1.4.2. d Ünsüzü

Ağız bölgesinde iç seste görülen d ünsüzü dış ünsüzlerinin yanında veya birden fazla d ünsüzünün olduğu yerlerde ortaya çıkmış olmalıdır:

ğayimbîbaşından “kayınbabasından” (4/17), 'burgazdı “Burgaz’da” (6/202), 'dağlı “tatlı” (45/20), 'bağılcan “patlıcan (26/35).

2.1.2.1.1.4.3. f Ünsüzü

Bu ünsüzün ortaya çıkması, ses ağırlığının (titreşim, süre) komşu sese geçmiş olmasıyla izah edilebilir. Ünsüzün ağız bölgesinde nadir görülmesi münferit kullanımlardan kaynaklandığını düşündürmektedir:

çif’likTen “çiftlikten” (58/204), 'Sofru “sofra” (16/64).

2.1.2.1.1.4.4. h Ünsüzü

Kaybolmak üzere olan h ünsüzü, ağız bölgesinde genellikle iç seste görülür. Bu ünsüz, iki ünlü arasında veya kapalı hecelerde ses ağırlığını ünlülerden birine vermek üzereyken görülür. Ağız bölgesinde h ünsüzünün erimesiyle yanındaki ünlüyü uzattığı örneklere rastlanıldığı düşünülürse, bu ünsüz h ünsüzünün tam kaybolmadığı ve yanındaki ünlüyü uzatmaya başladığı ara merhalede ortaya çıkmış olmalıdır:

bağçeye “bahçeye” (5/32), bi haFtı “bir hafta” (14/25), dağa “daha” (1/20), gadehlere “kadehleri” (4/224), hacı_alı “Hacı Ali” (48/107), ihtiyaÇları “ihtiyaçları” (5/52), mağalle “mahalle” (64/34), hastalı “hastalığı” (13/20),

İreḥmetlik “rahmetlik” (18/99), muḥtaşlı’dan “muhtaçlıktan” (40/43), muḥtā “muhtar” (32/37), salih_ağaların “Salih Ağaların” (4/100), 'serḥoş_oluyō “sarhoş oluyor” (3/75), tarihTe “tarihte” (5/127), yaḥut “yahut” (58/90), 'zeḥer “zehir” (18/22).

2.1.2.1.1.4.5. İ Ünsüzü

Ağız bölgesinde iç seste kaybolmak üzere olan İ ünsüzü, ses ağırlığının ünlülere geçmesiyle ortaya çıkmış olmalıdır:

ālṭın “altın” (52/29), alḍım “aldım” (19/95), aṇīleşdine “anlaştığında” (1/9), alṭlı “altlı” (1/54), ḡalşın “kalsın” (64/30), geḷdin “geldin” (5/101), olṃusō “olmasa” (16/69), öḷsüz “öksüz” (56/30), kim_olṣa “kim olsa” (69/82), peṣtemeḷsiz “peştamalsız” (40/122).

2.1.2.1.1.4.6. n Ünsüzü

Ağız bölgesinde iç seste görülen ve kaybolmak üzere olan n ünsüzüdür. Bu ünsüz, yanındaki ünlülerin tesiriyle ortaya çıkmış olmalıdır:

'dēvrenṭ “Derbent” (6/6), ınşannar “insanlar” (13/16), iṇtişamdan “ihtişam” (6/194), inṣibata “inzibata” (42/517), meṇçilisTe “mecliste” (60/10), sonṛa “sonra” (66/3), üsdünḍü “üstünde” (21/31).

2.1.2.1.1.4.7. r Ünsüzü

Yarı belirsiz, kaybolmak üzere olan ve zayıf telaffuz edilen r ünsüzüdür. Ağız bölgesinde özellikle çokluk ve geniş zaman eklerinde iç seste görülen r ünsüzü, ünlülerin tesiriyle ortaya çıkmış olmalıdır:

dēṛdi” derdi” (6/35), 'dērmenciniṇ “değirmencinin” (19/63), dikerḍik “dikerdik” (70/21), düzülürḍü “düzülürdü” (15/22), etṛafında “etrafında” (5/46), geḷirḷedi “gelirlerdi” (3/6), giderḷken “giderken” (58/203), güdülürḍü “güdülürdü” (8/47), ḱārşı “karşı” (25/12), olurḍu “olurdu” (32/5), 'oyurṭdu “oyurttu, şaşırdı” (40/187), 'peṛşembē “perşembeye” (22/14), sōṇṛō “sonra” (4/126), verḷcek “verecek” (51/41), yatālārḱımış “yatarlarmış” (1/64), yēḷli “yerli” (5/198), yōṛse “yur ise” (55/40).

2.1.2.1.1.4.8. t Ünsüzü

Yarı belirsiz, kaybolmak üzere olan t ünsüzüdür:

'abdest_alcaā “abdest alacağı” (48/77), altmış “altmış” (38/86), çiftlī “çiftliği” (58/78), deḡṡTirtmēyon “değiştirtmiyorum” (6/42), duṡmaz “tutmaz” (28/27), rehmetlik “rahmetlik” (20/55), 'sırtmeṡliden biri “Sığırtmaçlı’dan biri” (30/49), üstlerine “üstlerine” (4/198).

2.1.2.1.1.4.9. v Ünsüzü

Kaybolmak üzere olan v ünsüzüdür. Ağız bölgesinde iç seste görülür. Bu ünsüz, yanındaki ünlünün tesiriyle ortaya çıkmış olmalıdır:

ba'mayvıdı “bakmayıverdi” (41/183), döyāṇa “duanı” (16/57), döymü “dövme” (51/26), evinde “evinde” (71/24), ēylenmiş “evlenmiş” (6/68), seymeye “sevmeye” (70/68), sekiz çift “sekiz çift” (14/38), soyanā “soğana” (55/78), televizönnē “televizyonlar” (6/180), yayrım “yavrum” (41/2).

2.1.2.1.1.4.10. y Ünsüzü

Kaybolmak üzere olan y ünsüzüdür. Ağız bölgesinde çoğunlukla iç seste görülür. Bu ünsüzün ortaya çıkışında y ünsüzünün ünlülere yakın yerde boğumlanmasının tesiri vardır. Bazı örneklerde geçiş ünsüzü olarak ortaya çıkmaktadır:

ayilelerimiz “ailelerimiz” (45/10), bēyle “böyle”(70/89), bēylerin “beylerin” (55/21), böyüncü “bugünkü” (3/8), 'devriylē “devriyeler” (9/51), dēye “diye” (6/23), 'dēyil “değil” (25/40), ēyīydi “iyiydi” (19/40), ēylenciler “eğlenceler” (5/42), ḡoyyoz “koyuyoruz” (4/210), kesilivēriyīmīṡ “kesiliveriyormuş” (60/118), nēneyṅn “ne eyleyeyim” (50/6), nē_ṡaPcāṅ “ne yapacaksın” (4/117), onuṡ_adıydı “onun adıydı” (2/39), yabaynan “yabayla” (66/61), yáykeniyō “yıkıyor” (4/5), yımırteyē “yumurtayı” (6/251).

Bir örnekte ön seste görülmüştür:

yēṅgeyi “yengeyi” (48/16).

2.1.2.1.1.5. Dip-Damak Ünsüzleri

Bu ünsüzler Sarıgöl ve yöresi ağızlarının üçüncü bölgesinde karakteristik olarak görülür. Art damak ğ, k ve h ünsüzlerine göre damağın daha gerisinde meydana gelir:

2.1.2.1.1.5.1. ğ Ünsüzü

Süreksiz, ötümlü dip-damak ünsüzüdür. ğ ünsüzüne göre daha geride boğumlanır. Çoğunlukla ön seste ve kalın sıradan ünlülerde görülür:

burgaz “Burgaz” (63/2), deliğanlı “delikanlı” (63/5), ènigóle “İnegöl’e” (73/63), evelki ğadar “evvelki kadar” (57/79), ğaldı “kaldı” (71/92), ğalırımış “kalırımış” (63/51), ğār “kar” (64/89), ğararmış “kararmış” (65/3), ğarşı “karşı” (73/1), ğatarsıñ “(57/46), ğatırcı “katırcı” (65/15), ğodum “koydum” (69/86), ğoncağ “konacak” (58/178), ğoyun “koyun” (57/10), ğulağ “kulak” (58/187), ğullanan “kullanan” (57/75), ğun “gün” (57/2), hindıKı ğıbı “şimdiki gibi” (63/22).

2.1.2.1.1.5.2. h Ünsüzü

Sürekli, ötümsüz, sızıcı kalın ünlüdür. h ünsüzünden daha geride boğumlanır. k> h sızıcılığıyla ortaya çıkar. İç ve son seste görülür:

alâcağ “alacak” (73/1), añaşTıh “anlaştık” (60/169), ayrıldığ “ayrıldık” (60/69), aldığ “aldık” (60/156), bağalım “bakalım” (57/35), bilcağsıñ “bileceksin” (69/77), boşaldığ “boşaldık” (71/6), buluduğ “bulurduk” (43/29), çığardığ “çıkardık” (65/28), çığTı “çıktı” (60/14), dağansın “takınsın” (73/81), denmiycağ “denmeyecek” (69/74), kağardı “kalkardı” (72/13), saTdığ “sattık” (60/24), tağsi “taksi” (60/42), vardığ “vardık” (60/14), yağı “yakı” (72/106), yapmadığ “yapmadık” (58/6), yığılı’ları “yıkıklıkları” (43/159), yasahlık “yasaklık” (61/36), yağTı “yaktı” (63/69), zonguldağ “Zonguldak” (69/93).

2.1.2.1.1.5.3. ƙ Ünsüzü

Süreksiz, ötümsüz, dip-damak ünsüzüdür. ƙ ünsüzünden daha geride boğumlanır. Ön, iç ve son seste görülür:

aƙıllı “akıllı” (60/12), aldıƙ “aldık” (60/16), arƙadaş “arkadaş” (58/146), baƙalım “bakalım” (57/11), daƙarız “takarız” (33/49), ƙışlardıƙ “kışlardık” (63/2), ƙördüƙ “gördük” (64/1), ƙulaƙ “kulak” (58/187), ƙaƙıvırdım “kakıverdim” (57/1), ƙasarsın “kısarsın” (59/11), ƙırƙ_oluk “kırk_oluk” (58/72), ƙırƙası “Kırka’sı” (60/26), olaraƙ “olarak” (60/95), rahatladıƙ “rahatladık” (60/98), Taƙım “takım” (33/1), yaƙa “yaka” (69/1), 'yasTıƙ “yastık” (71/36), yaylardıƙ “yaylatırdık, otlatırdık” (61/5), yoƙarı “yukarı” (60/132).

2.1.2.1.1.6. Diğer Ünsüzler

2.1.2.1.1.6.1. ɾ Ünsüzü

Titrekliliği uzatılarak vurgulu telaffuz edilen sürekli, ötümlü, ön damak ünsüzüdür. Aslında kişilere dayalı (münferit) meydana gelen bir sestir. Bir bakıma ɾ ünsüzünün sürekliliğinin uzatılmasıyla ortaya çıkar. Ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

biɾin “bilirim” (43/4), biɾē “birer” (3/7), bũɾē “buraya” (66/65), fazladıɾ “fazladır” (6/195), fıdannaɾā “fidanlara” (23/47), gelir “gelir” (6/84), hamırınan “hamurla” (23/63), hayƙırɾı “haykırır” (43/18), her “her” (5/278), şar “şar” (42/399), tanTır “tandır” (31/68), topraƙ “toprak” (54/73).

2.1.2.1.1.6.2. f Ünsüzü

Titrekliliği kaybolan, peltek, r-l arası, sürekli, ötümlü bir ünsüzdür. Kişiye dayalı olarak ortaya çıkan (münferit) bir sestir. Seyrek olarak görülür. r ünsüzünün ağızdan tam çıkarılamadığı durumlarda ortaya çıkan bu ünsüzün ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

bif “bir” (40/51), bifē “birer” (51/20), durıduƙ “dururduk” (57/68), vaıdır “vardır” (65/34), yeılere “yerlere” (60/34).

2.1.2.1.1.6.3. v Ünsüzü

Sürekli, ötümlü, çift dudak ünsüzüdür. Ön, iç ve son seste görülebilir:

avına “avına” (42/254), Çāv “çav: Yansıma ses” (42/239), çövallarından “çuvalallarından” (19/61), çöpköv “Çöpköy” (3/103), 'davıl “davul” (3/5), 'davılınan “davulla” (6/151), dōvāmezsīñ “dövemezsin” (69/32), evelkinnēden “evvelkinlerden” (1/35), ġavırıyō “kavuruyor”(4/67), gövden “gökten” (6/8), 'kovalıḵ “kovalık” (4/202), 'pilāv “pilav” (3/23), şavīḵlā “şavklar” (12/7), vāmışım_bi_dayı “varmışım bir dayı” (1/40), yav “yav” (40/54), yavım “yavrum” (40/303).

Tablo 4: Sarıgöl ve Yöresi Ağızlarındaki Ünsüzler*

	SÜREKSİZ			SÜREKLİ							
	Ötümlü	Yarı Ötümlü	Ötümsüz	Sızıcı			Yarı Sızıcı	Akıcı			
				Ötümlü	Yarı Ötümlü	Ötümsüz		Burun Akıcıları	Yanak	Titrek	Yarı Ünlü
Dudak	b	P	p					m			
Diş	d	T	t, t'	z	S	s		n, n'			
Diş Dudak				v, Y	F	f					
Çift Dudak				v							
Diş Damak	c	Ç	ç	j	C	ş, Ş					
Ön Damak	ḍ, g, ğ	K	k, k'					ŋ	l, l'	r, r', r'	y
Orta Damak				ğ	H		G				
Art Damak	ğ	Ḳ	ḵ			h					
Dip Damak	ğ		ḵ			ḥ					
Gırtlak			,								

*Tabloya yarı belirsiz ünsüzler dâhil edilmemiştir.

2.1.2.2. Ünlü-Ünsüz Uyumu

Türkçede art ve ön damak ünlülerin uyumuna göre çıkış noktaları değişen ve değişmeyen ünsüzler bulunur. Çıkış noktaları değişmeyen ünsüzler ön ve art damak uyumuna girdiğinde hem kalın hem ince sıradan ünlülerle birlikte kullanılır. Çıkış noktaları değişen ünsüzler kalınlık uyumunda art damak, incelik uyumunda ön damak şeklinde değişir. Bir bakıma bu ünsüzler, birbirlerinin karşılığıdır. Birbirlerinin karşılığı olan bu ünsüzler kalın ünlülerle *q, g, h*, ince ünlülerle *k, g, h* şeklinde görülürler. Bu şekildeki uyuma *ünlü-ünsüz uyumu* denir (Ergin, 1993: 72). STT’de bu ünsüzler için aynı harfler kullanılır.

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında ünlü-ünsüz uyumu birkaç istisna dışında işletilmektedir:

allah “Allah” (4/231), bi buçuk “bir buçuk” (12/78), ğabak “kabak” (7/26), gidēdim “giderdim” (25/1), 'goyun “koyun” (3/9), gün (51/24), haPsānē “hapishane” (20/26), hırsızlı’Tan “hırsızlıktan” (42/520), hükümet “hükümet” (73/47), inek (39/5), kapı “kapı” (72/64), kendi (59/34), koltuk “koltuk” (66/16), kōrkardın “korkardı” (41/124), kör (9/40), remzigilnen “Remzigille” (69/47), ruhu (67/98), sekilidi “sekillirdi” (60/207), 'sıķı “sıkı” (70/94), 'tembehli “tembihli” (24/23), yakın “yakın” (71/100), 'yazgısı “yazgısı” (13/154), yo’luk “yokluk” (55/65).

Alıntı kelimelerde görülen ve ünlü-ünsüz uyumunu bozan *ğ, k', l', t'* ünsüzlerinin STT’den farklı olarak ağız bölgesinde genellikle bu uyuma girdiği görülür:

k' > q Uyumu

beqar “bekâr” (5/10), ğayıt “kâğıt” (42/28), haqķārīdi “Hakkârī’de” (52/84), imķanı_m_mā “imkânı mı var” (1/60), kāmīl “kâmil” (40/233), qayat “kâğıt” (33/46), kāyī “kâhya” (28/4), kāzım “Kâzım” (32/48), 'iņķar “inkâr” (6/234), meķan “mekân” (29/89), niķaha “nikâha” (24/36), şikātım “şikâyetim” (59/2).

k' > k Uyumu

'dükkeni “dükkânı” (30/99), hekeyesi “hikâyesi” (34/73), kēmīl “Kâmil” (40/234), 'kērdir “kârdır” (49/71), meken “mekân” (49/24), nīkeh “nikâh” (40/103), türkeniņ “Türkân’ın” (39/36), zekēm “zekâm” (29/82).

ǧ > ğ Uyum

güzerǧāmız “güzergâhımız” (60/27), rüzǧarın “rüzgârın” (5/281).

ǧ > g Uyum

örüzǧē “rüzgâr” (27/52).

Í > l Uyum

'bilal “Bilal” (18/1), háraldâ “herhâlde” (12/44), intıkal_e'cek “intikal edecek” (5/150), laf “lâf” (6/258), usul “usul” (11/41), illâ kı “illa ki” (22/47), 'loķum “lokum” (33/50).

ť > t/T Uyum

saat “saat” (13/124), saHatı “saati” (18/116), seet_üşTe “saat üçte” (46/56), sıhaTlı “sıhhatli” (5/69).

2.1.2.2.1. Ünlü-Ünsüz Uyumunun Bozulması

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında ünlü-ünsüz uyumuna uyulmasına rağmen bazı ünsüzlerin özellikleri ve ses olayları sebebiyle bu uyumun bozulduğu görülür. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında şu durumlarda ünlü-ünsüz uyumu bozulur:

a. Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciği ve ikinci bölgede c, ç, d, ş, y ünsüzlerinin inceltici tesiriyle ünlü-ünsüz uyumu bozulur:

ağceñ “ağacaksın” (50/104), almeyiz “almayız” (4/82), bādeşmişTır “bağdaşmıştır” (32/24), baken “bakayım” (7/68), bıvecijm “babacığım” (7/82), durmèyorū “durmuyor” (52/86), fūreyē “şurayı” (10/39), ğoyen “koyayım” (7/83), 'haveye “hayavı” (6/9), hayırleşdik “hayırlaştık” (28/41), 'nincāñız “ne edeceksiniz” (38/79), oñcēdin “onacaktı” (18/109), parēnan “para ilen” (4/118), 'sāllegeş “salıncak” (54/66), sırtındeyin “sırtındayım” (50/141), 'yağleyölā “yağlıyorlar” (54/52), yağmadınen “yağmayınca” (10/61), yaşındeyiz “yaşındayız” (45/49), yaTdinen “yatınca” (32/95).

b. d, ğ, k, l, n, t inceltici (palatel) ünsüzleri, çoğunlukla kalın sıradan ünlülü alıntı kelimelerde bu uyumu bozmaktadır:

dāvēsı “davası” (3/118), gávurlara “kâfirlere” (62/32), gèçāñ “geçen sene” (2/37), guvatlí “kuvvetli” (48/96), haTtá “hatta” (15/2), qarargāhı “karargâhı” (62/36), kâğıt “kâğıt” (60/103), meselâ “mesela” (69/18), nikāh “nikâh” (24/35), sevalıñ “Seval’in” (28/28), vadāsız “vadesiz” (46/60).

c. Genellikle üçüncü bölgede k, g, ğ, ŋ ünsüzlerinin yanındaki e, i, ö, ü ünlülerinin yarı kalınlaşarak bu uyumu bozduğu görülür:

atıñ_úsTüne “atın üstüne” (63/19), bişirisıñ “pişirirsin” (71/106), çè’Tín “çektin” (63/4), çúñKu “çünkü” (58/188), dıñlê “dinle” (60/114), geşTík “geçtik” (60/18), ğıTdíķ “gittik” (73/9), górürük “görürüz” (71/57), kendiñá göre “kendine göre” (57/23), kókü “kökü” (70/17), kópek “köpek” (58/37), üş gün “üç gün” (57/4), yemák “yemek” (61/33).

2.1.2.3. Ünsüz Değişmeleri

2.1.2.3.1. Ötümlüleşme

2.1.2.3.1.1. ç > c Değişmesi

Ön Seste

'cerez “çerez” (1/12), 'cızğılı “çizgili” (27/25), ciñgenlere “çingenelere”¹³ (48/44), cizmişlê “çizmişler” (29/62), cizmesi “çizmesi” (58/25).

İç Seste

STT’deki gibi ek birleşmelerinde ve ulamalarda ç > c değişmesi görülür:

aác_êdelê ağaç ederler” (12/7), ac_ōsu “aç olsa” (52/6), 'gênc_ōlan “genç oğlan” (42/32), 'kireciñ “(< kireç+in) kirecin” (28/143), ödünc_êdêlêmiş “ödünç ederlermiş” (27/66), sādıc_oluyudu “sağdıç oluyordu” (57/18), sallangáce “(< sallangaç+a) salıncağa” (70/48), üc_inек “üç inek” (30/30).

¹³ Tuncer Gülensoy *çingene* kelimesinin ET’deki *çığay/çığany* kelimesiyle ilgili olduğunu belirtmektedir (Gülensoy, 2007: 244).

Son Seste

annec “karşı” (32/39).

2.1.2.3.1.2. ç > Ç Değişmesi

Ön Seste

Çerez “çerez” (11/44), Çeniz “çeyiz” (7/20), Çılbāmıŝ “çıplakmıŝ” (70/94), Çı’TıK “çıktık” (5/3), Çızdık “çızdık” (7/21).

İç Seste

bayra’Çınıñ “bayrakçının” (73/18), çifÇi “çiftçi” (60/24), 'dümbekÇik “dümbekçik” (4/128), geÇcesen “gececeksen” (35/69), ğırı’Ça “kırıkça” (30/44), 'güÇcüK_ altın “küçük altın” (4/18), 'kêPÇelik “kepçelik” (18/91), sünetÇiyê “sünnetçiye” (31/16) tefÇi “defçi” (15/25), 'topeşÇi “topaççı” (5/186).

Son Seste

'aâÇ yabālan “ağaç yabayla” (56/110), anneÇ “karşı” (32/139), avıÇ “avuç” (44/72), genÇ “genç” (11/12), hārÇ “harç (< Ar. ħarc)” (57/7), hiÇ “hiç” (28/145), ilāÇ “ilaç” (32/259), kapanÇ “kapanç” (70/60), maHlıÇ “Mihaliççık” (65/33), saÇ tokası “saç tokası” (33/57), üç “üç” (71/3).

2.1.2.3.1.3. f > F Değişmesi

Çoğunlukla alıntı kelimelerde iç seste görülür.

Ön Seste

'Fa’mıyı “Fatma’yı” (40/263), FisTan “fistan” (71/32), hastānede Fīlen “hastanede filan” (41/4).

İç Seste

bêş seFer “beş sefer” (42/103), çiFtedir “çiftedir” (4/222), diFTi’lēdi “tıftıklar di” (24/34), eFendim “efendim” (64/57), eTıraFına “etrafına” (22/24), foturaFı “fotoğrafı” (8/54), keyiFsiz_ēdiyō “keyifsiz ediyor” (32/84), 'mısTaFa

“Mustafa” (68/82), muzāFerîḡ “Muzaffer’in” (42/36), müFtüyö “müftüyü” (16/42), nüFuzu “nüfusu” (57/54), sınıFdan “sınıftan” (36/15), taraFı “tarafı” (20/45), 'teliFon_êTdiydik “telefon ettiydik” (32/59), tıraFik “trafik” (42/198), 'TüFek “tüfek” (38/71), uFaḡ “ufak” (20/6), zoFrē “sofraya” (5/49).

Son Seste

ḡāşaF “çarşaf” (32/245), heriF “herif” (57/78), hıSF_oluyoz “hıfz oluyoruz” (44/63), laF_ediyo “laf ediyor” (41/106), 'şeriF “Şerif” (9/47), tāriF_êdividim “tarif ediverdim” (42/545).

2.1.2.3.1.4. f > v Değişmesi

f > v ötümlüleşmesi çoğunlukla kelime içinde görülür:

'çivTe “çifte” (48/48), 'çivtineḡ “çiftini” (56/127), 'dēvilā “defalar” (5/161), 'devtereḡ “deftere” (14/33), 'havtalık “haftalık” (24/30), 'mısdava “Mustafa” (39/60), övkülenirḡen “öfkelenirsen” (56/158), 'şevteli “şeftali” (18/93), 'te'liv_êTdim “teklif ettim” (19/45), yusuvuḡ “Yusuf’un” (42/377).

2.1.2.3.1.5. f > y Değişmesi

Bir örnekte f > y değişmesine rastlanmıştır. Bu değişim f > v > y şeklinde gerçekleşmiş olmalıdır:

öykemden “öfkemden” (19/36).

2.1.2.3.1.6. h > ḡ Değişmesi

tāḡtı “tahta” (32/11).

2.1.2.3.1.7. h > y Değişmesi

Alıntı kelimelerde iç seste görülür:

'bayḡa “bahçe” (39/8), 'ḡayvıdı “kahvede” (32/46), 'ḲayFaltı “kahvaltı” (32/34), sāyibine “sahibine” (45/80), tayın “tahin” (42/447).

2.1.2.3.1.8. h > v/v Değişmesi

h > v/v ötümlüleşmesiyle ilgili iki örneğe rastlanmıştır:

yaṽıT “yahut” (40/69), māṽsız “mahsus” (40/185).

2.1.2.3.1.9. ƣ > ğ Değişmesi

Ağız bölgesinde örneğine sıkça rastlanılan karakteristik bir değişmedir. Çoğunlukla ön ve iç seste görülür:

Ön Seste

Sarıgöl ağızlarında Türkçe ve alıntı kelimelerin birçoğunda ƣ > ğ değişimi görülmektedir. Ön seste ƣ > ğ değişmesinin görülmediği kelimeler çok seyrek:

'ğāğıyā “kargıya” (12/39), ğarısı “karısı” (50/85), ğava' ğırlarında “kavak kırlarında” (20/2), ğatarsıñ “katarsın” (65/13), ğayımbıḅaḅdan “kayınbabandan” (1/18), ğaynēyō “kaynıyor” (46/89), 'ğazmıṣ “kazmıṣ” (3/27), ğınēyōlā “kınıyorlar” (16/80), ğırıntıya “kırıntıya” (71/29), ğıtıdı “kıt idi” (52/12), ğız “kız” (6/140), 'ğona'Tı “Konak'ta” (19/5), ğonuṣTuḅ “konuṣtuk” (67/6), ğoruma “koruma” (60/8), ğullanırdın “kullanırdın” (62/19), ğurduñ “kurdun” (61/20), ğurcumak “kurcalamak” (28/28), ğuzum “kuzum” (70/58), 'kedi ğuyrū “kedi kuyruğu” (49/71), yoḶ ğu “yok ki” (4/203), ğovalıyoñuz “kovalıyorsunuz” (68/52), ğoley “kolay” (73/20).

Alıntı Kelimelerde

ğabıl_édiliyō “kabul ediliyor” (5/125), ğatiyen “katiyen” (53/7), ğāveye “kahveye” (18/21), ğaymakamā “kaymakama” (10/1), ğumaṣ “kumaş” (52/65), ğurbanı “kurbanı” (73/22).

İç Seste

Kelime tabanlarında, ekleşme esnasında ve ulamalarda görülür:

acığır “acıkir” (38/44), 'atığan “Atakan” (16/26), 'baḶğaldan “bakkaldan” (45/49), başğı “başka” (27/67), çana'gale “Çanakkale” (4/117), 'deliğanlı “delikanlı” (28/54), 'duruğoyyoñ “durakoyuyorsun” (1/11), ğarağolunu

“karakolunu” (38/32), haḲğımâ “hakkımı” (7/119), muhaḲğak “muhakkak” (3/70), on daḲğa “on dakika” (29/30).

Ulamada

'sarılığ_öldüm “sarılık öldüm” (3/114).

2.1.2.3.1.10. Ḳ > g Değişmesi

'faget “fakat” (42/75).

2.1.2.3.1.11. Ḳ > Ḳ Değişmesi

Ḳ > ğ ötümlüleşmesinin yarım kaldığı değişmedir. Ön, iç ve son seste görülür:

Ön Seste

Ḳadın “kadın” (50/84), 'Ḳahroldum “kahroldum” (19/10), Ḳalıbınan “kalıpla” (71/90), Ḳayfa “kahve” (69/6), Ḳıl “kıl” (57/96), Ḳısım “kısım” (18/54), ḲolTuy “koltuğu” (1/33), Ḳonusunda “konusunda” (60/165), Ḳovâ “kova” (4/210), Ḳuvalıyō “kovalıyor” (42/257).

İç Seste

aḡḲara “Ankara” (58/169), başḲa “başka” (1/8) bi taḲım “bir takım” (26/4), çanaḲğal_içindi “Çanakkale içinde” (4/60), çocūḲana “çocukken” (3/19), dōduḲ_eveli “diyorduk eveli” (1/75), hindīḲı “şimdiki” (63/15), pōtuḲalâ “portakala” (24/43), 'şaPḲalınıḡ “Şapkalı’nın” (40/259), 'şaşḲın “şaşkın” (34/39), yoḲudu “yoktu” (72/19).

Ulamalarda

baḲılaḲ_oluyō “bakalak oluyor” (56/81), çıkıḲıḲ_oludu “çıkırık olurdu” (33/73), máraḲ_ê’cek “merak edecek” (40/52), 'yapraḲ_a’leyvêren “yaprak aklayıvereyim” (29/30), 'yasTıḲ_işlêlêdi “yastık işlerlerdi” (4/145), yazıḲ_oldu “yazık oldu” (19/89).

Son Seste

azcıK “azıcık” (58/29), buçuK “buçuk” (23/51), çarıK “çarık” (42/246), çokluK “çokluk” (73/53), 'ğabaK “kabak” (11/57), ğaşıK “kaşık” (16/70), fazleşcaK “fazlalaşacak” (32/61), 'pamıK “pamuk” (31/23).

2.1.2.3.1.12. k > G Değişmesi

Ulama esnasında kelime sonundaki k ünsüzü ötümlüleştirek G ünsüzüne dönüşür:

ğırılcaG_âletleri “kırılacak aletleri” (30/67), ğızaG_öñüne “kızak önüne” (46/28), 'ğuşluG_olur “kuşluk olur” (43/58), 'pamıG_arası “pamuk arası” (20/23), uşaG_övası “Uşak Ovası” (58/116).

2.1.2.3.1.13. k > ğ Değişmesi

Ulama esnasında kelime sonu k ünsüzü, ğ ünsüne dönüşerek ötümlüleştire:

açıĝ_açıl “açık açıĝa” (11/38), ayaĝ_altında “ayak altında” (73/55), çocuĝ_ayām_alıyō “çocuk ayaĝımı alıyor” (30/106), çoĝ_olūdu “çok olurdu” (54/38), ğabaĝ_aşı “kabak aşısı” (11/34), yapcaĝ_oldum “yapacak oldum” (35/7), 'yapraĝ_ëtmiye “yaprak etmeye” (67/29).

2.1.2.3.1.14. k > y Değişmesi

Farklı şekillerde bir kelimeye görülür:

ayşamdan “akşamdan” (41/115), cum_āyşamından “Cuma akşamından” (43/47).

2.1.2.3.1.15. k > g Değişmesi

Ön Seste

ET'deki kelime başı k ünsüzü, bugünkü Doĝu ve Kuzey Türk lehçelerinde korunurken Batı Türkçesinde ötümlüleştirek g ünsüzüne dönüşür. Bu yönüyle Batı Türkçesi, Doĝu ve Kuzey Türk lehçelerinden ayrılır. STT'de kelime başı k- > g- ötümlüleştirmesi karakteristiktir.

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında k- > g- değişmesi STT'deki gibi olmakla birlikte bu değişimin STT'den ileri olduğu örneklerle de rastlanmaktadır. Ancak metinlerde g- şekillerine rastlanılan kelimelerin k- ünsüzüyle başlayanları da görülebilmektedir:

ğēcileri “keçileri” (13/151), gücücük “küçücük” (32/15), gişi “kişi” (47/3), göFeteç “küvete” (3/85).

Ağız bölgesinde ET dönemindeki kelime başı k- ünsüzünün korunduğu örnekler de mevcuttur:

'kèycáğ_ alınıyōdu “giyecek alınıyordu” (1/47), kèydi “giydi” (19/85), 'kölge “gölge” (41/90), 'kölgülëniyoz “gölgeleniyoruz” (14/1), 'küreş “güreş” (54/67), ondañ kèri “(< ET kirü) ondan sonra ” (15/6).

İç Seste

'bişgin “pişkin” (28/44), 'bitgin “bitkin” (29/11), dükgeniñ “dükkânın” (30/100), esger “asker” (71/16), esgiden “eskiden” (1/66), esgîsi “eskirse” (27/80), 'göşgün “göçkün” (3/114), kèşgegi “keşkeği” (8/50), yetişginiñ_ğâri “yetişkinim gayrı” (19/54).

Ulamada

böyüg_ölumuz “büyük oğlumuz” (5/27).

2.1.2.3.1.16. k > K Değişmesi

k > g ötümlüleşmesinin yarım kaldığı durumlarda ortaya çıkar:

Ön Seste

bêş Kişi “beş kişi” (65/30), Keçiye “keçiye” (58/115), Kendi “kendi” (6/187), Kèyyōdu “giyiyordu” (5/165), Köpē “köpeğe” (34/64), KüÇük “güçük” (41/18), Küfretmek “küfretmek” (47/26), Küzü “közü” (33/38).

İç Seste

asKerden “askerden” (2/34), êrKeKleri “erkekleri” (58/12), çèKeTiñ “ceketin” (42/23), esKi “eski” (9/30), gideKene “giderke” (63/9), işKenci “işkence” (50/14), işKi “içki” (1/30).

Ulamada

böyüK_altına “büyük altına” (54/11), 'çiçeK_olur “çiçek olur” (36/62), desteK_oluyun “destek oluyorum” (67/9), dimdiK_oluyō “dimdik oluyor” (42/492), dövüldüK_adama “dövüldük adama” (29/86), e'máK_ederdik “ekmek ederdik” (70/60), ğādeş gibiydiK_onnan “kardeş gibiydik onunla” (28/34), 'güÇcüK_altın “küçük altın” (4/18), heñK_édēdik “eğlence ederdik” (33/2), 'sülüK_oluyō “sülük oluyor” (19/3).

Son Seste

bilēziK “bilezik” (1/19), gelceK “gelecek” (53/38), gücüK “küçük” (32/15), 'mērcimeK “mercimek” (6/124), 'üzeñgiliK “üzengilik” (46/12).

2.1.2.3.1.17. k > ğ Değişmesi

Hem ötümlüleşme hem de süreklileşmenin gerçekleştiği bir değişmedir. k > ğ değişmesi, ünlü ile başlayan eklerde veya ulama esnasında görülür:

İç Seste

bileği “bileği” (28/123), eşeğe “eşeğe” (46/64), gideğen “giderken” (58/203), göğe (73/71), reHmetliğe “rahmetliğe” (48/49), kēşgeği “keşgeği” (47/8), yörüğün “yörüğün” (60/34).

Ulamalarda

ēmeğ_édēdi’ “ekmek ederdik” (21/16), eşşeğ_oludun “eşek olurdu” (41/151), ilmeğ_atıyoñ “ilmek atıyorsun” (17/38), ipeğ_ēdiyoñ “ipek ediyoruz” (29/78), 'tüfeğ_aldım “tüfek aldım” (60/160), yörüğ_ayşılāñ_ēvdi “Yörük Ayşelerin evde” (32/148).

Son Seste

göğ “gök” (44/76).

2.1.2.3.1.18. k > m Değişmesi

Bir kelimedede iki örneğine rastlanmıştır:

yümsādi “yüksekti” (72/57), 'yümsek “yüksek” (7/41).

2.1.2.3.1.19. k > ƚ Değişmesi

İki kelimedede görülür:

eleñtirikler “elektrikler” (5/172).

2.1.2.3.1.20. p > b Değişmesi

Ön, iç ve son seste görülen p > b ötümlüleşmesine, çoğunlukla alıntı kelimelerde rastlanır. Alıntı kelimelerin asıllarındaki b ünsüzü STT’de p ünsüzüne dönüşmüştür. Alıntı kelimelerdeki söz konusu ötümlüleşme örnekleri STT dikkate alınarak verilmiştir:

Ön Seste

babıç “pabuç” (15/47), badılcan “patlıcan” (70/55), bahalı “pahalı” (31/40), 'balambırt “palamut” (58/141), bazar “pazar günü” (35/18).

İç Seste

Son ses p ünsüzleri ünlü ile başlayan bir ek aldığında ötümlüleşir:

cébime “cebime” (19/27), çorabımı (15/19), dibine “dibine” (41/80), K'alıbınan “kalıpla” (71/90), kitabında “kitabında “(24/63), 'mérkebe “merkebe” (35/57), sayıbi “sahibi” (65/15).

Ulamalarda

arab_alıñ “Arap Ali’nin” (57/113), ğarıb_oluyo “garip oluyor” (41/191), hesab_êdiyin “hesap edeyim” (70/82), nāsib_olusa “nasip olursa” (67/18), zebeb_olmuş “sebepe olmuş” (48/138).

Son Seste

acab_bu “acep bu” (20/50), celb “celp” (42/181).

2.1.2.3.1.21. p > P Değişmesi

Ön, iç ve son seste görülür:

Ön Seste

PabîŞ “bapuç” (5/241), Pa’lıcan “patlıcan” (49/67), PañKaya “bankaya” (68/34), Pazarı “pazarı” (42/339), Puruşūk “buruşuk” (34/40).

İç Seste

İç seste genellikle –Pd-, -PT-, -PÇ- ara ses uyumlarında görülür:

çāPTıdı “çarptıydı” (6/140), dePİremdi “depremde” (30/79), dePTi “tepti” (71/13), deyiPḥarı “demekte” (32/32), 'ğar_ıPlik “kara iplik” (28/137), ğıPġırmızıdan “kıpkırmızıdan” (63/16), kōPduysa “koptuysa” (53/58), ímam_atıPTan “İmam Hatip’ten” (40/37), k̄arPızın “karpuzun” (39/32), 'kēPÇeci “kepçeci” (54/59), oturuPdurulā “oturuyorlar” (28/23), yaPra’lı “yapraklı” (32/170), yaPTım “yaptım” (5/6), yaPdīrīyīmīş “yaptırırvermiş” (19/64).

Ulamalarda

ayıP_olcaḵ “ayıp olacak” (66/56), diP_üsTü “dip üstü” (56/130), eyiP_usTeye “Eyüp Usta’ya” (71/11), heP_ılacıla “hep ilaçla” (72/121), heseP_ēdiyō “hesap ediyor” (40/50), ızdıraP_ēdēdi “ıstırap ederdi” (7/113), şaraP_ıçennē “şarap içenler” (16/51), tāliP_oldu “talip oldu” (49/23).

Son Seste

'çoraP “çorap” (1/16), me'tiP “mektup” (54/12), nacaP “ne acep” (12/16), zēyneP “Zeynep” (39/28).

Ağız bölgesinde genellikle -(I)p zarf-fiil ekinin p > P değişmesine uğradığı görülür:

dēyiP “deyip” (21/13), iniP batıyi “inip batıyor” (70/73), k̄akıP gidiyō “kalkıp gidiyor” (40/232), kēyiP “giyip” (23/13), ōtūP “örtüp” (29/38), yarıP “yarıp” (55/31), yapıP “yapıp” (5/12).

2.1.2.3.1.22. p > m Değişmesi

'ısmınānā “ıspanağını” (24/41).

2.1.2.3.1.23. s > z Değişmesi

Ön Seste

zabā “sabaha” (58/124), zebillîmiz “sebilliğimiz” (54/62), 'zini “sini” (4/66), 'zofralık “sofralık” (24/2), zopa_m_mā “soba mı var” (27/36).

İç Seste

'abbazlāda “Abbaslarda” (28/115), herkeziñ “herkesiñ” (1/68), 'tozcu “tostçu” (6/255).

Son Seste

herkez “herkes” (4/79), māvsiñ “mahsus” (40/185), mendîrez “Menderes” (20/31), müendiz “mühendis” (9/85), 'nüfuz “nüfus” (43/21), 'patetiz “patates” (11/30), 'têriz “terhis” (42/517), tomatiz “domates” (70/57).

2.1.2.3.1.24. s > S Değişmesi

Ön Seste

Sabahlara “sabahları” (31/52), Sebebiñ “sebebini” (55/63), Sebzilerden “sebzemiz” (14/26), Siniynen “siniyle” (70/50), Soburan “Sobran” (43/116), Sofru “sofra” (16/64).

İç Seste

ireiSleri “reisleri” (16/63), múSēfir “misafir” (44/48).

Son Seste

dōru dürüS “doğru dürüst” (52/21), herkeS “herkes” (4/168), 'löküS “lüks” (56/132), māsıS “mahsus” (15/30), otobuS “otobüs” (2/31), 'tomatiS “domates” (4/189).

2.1.2.3.1.25. ş > c Değişmesi

ākııdecı “arkadaşı” (18/9), günece “güneşe” (30/100).

2.1.2.3.1.26. t > d Değişmesi

Ön Seste

Sarıgöl ağızlarında ön ses t > d değişmesi karakteristiktir. STT'den farklı örnekleri şunlardır:

dabancayı “tabancayı” (42/516), dabanın dı “tabanına da” (28/123), dağılıyıdı “takılıyordu” (66/37), daranmak “taranmak” (47/27), daşarız “taşarız” (44/55), daşlara “taşlara” (28/20), daşımıyun “taşımıyorum” (40/10), da’lı “tatlı” (54/48), da’TıK “taktık” (1/37), 'davşan “tavşan” (27/1), dene “tane” (38/8), dēzem “teyzem” (6/163), 'dırmık “tırmık” (6/138), dırnak “tırnak” (59/3), dutālā “tutarlar” (3/5), duzu “tuzu” (61/30).

İç Seste

Ekleşmelerde ve alıntı kelimelerde ortaya çıkan -t- > -d- değişmesi ağız bölgesinde karakteristiktir.

Ekleşme esnasında arada kalan -t- ünsüzünün -d- ünsüzüne dönüştüğü bu olay Sarıgöl ağızlarında oldukça yaygındır. -DI, -Dır-, -Dır, -DIk, +DA, +DAn gibi eklerin kelime içindeki -t- ünsüzlü şekilleri -d- ünsüzüne dönüşür:

añışeşine “anlaştığında” (1/9), birleşdiriyoz “birleştiriyoruz” (24/21), biTdi “bitti” (29/49), çı’dılā “çıktılar” (3/82), di’dim “diktim” (28/140), dolāşdırır “dolaştırır” (5/44), giTdīm “gittim” (16/44), gúTdük “güttük” (60/7), gülmekdene “gülmekten” (4/116), mārTdı “Martta” (3/4), münühdō “Müni’te” (3/73), 'öTdürüyölā “öttürüyorlar” (1/32), sandı’dı “sandıkta” (2/11), taraFdağı “tarafdaki” (20/53), üç_aylı’dı “üç aylıktı” (1/51), ünneTdim “(< ün+le-) çağırttım” (6/21), yapıdirmē “yaptırmaya” (27/10), 'yaTdım “yattım” (19/25), 'yü’sē’den “yüksekten” (5/226).

t ünsüzüyle biten kelimelere ünlüyle başlayan ek getirildiğinde -t-> -d- değişmesi görülebilir:

amādınan “Ahmet’le” (7/60), aņnādem “anlatayım” (25/49), dağıdırlā “dağıtırlar” (45/13), dāmadınan “damatla” (27/10), ğurudüvēsez “kurutuversek” (18/103), otladabilıyıdıñ “otlatabiliyordun” (64/62), 'pısadinā

“pusatına” (24/34), 'sepedine “sepetine” (28/51), südü “sütü” (39/6), yuduyu “yutuyor” (63/8).

Alıntı kelimelerde

'enişde “enişte” (28/4), 'asdar “astar” (35/85), 'mısdava “Mustafa” (39/60), usdö “usta” (42/500).

Ulamalarda

'āmed_ē'fendi “Ahmet Efendi” (68/73), dörd_ēvi “dört evi” (72/31), ēvlēd_oluyōdu “evlat oluyordu” (1/41), hamd_olsuñ “hamt olsun” (59/1), ğurd_ağzı “kurt ağzı” (13/186), yqurd_olur “yoğurt olur (5/65), yurd_ē'miş “yurt etmiş (30/50).

2.1.2.3.1.27. t > T Değişmesi

Ön Seste

Ta'lı “tatlı” (56/60), Taşı “taşı” (40/316), Tāne “tane” (9/39), Takınırlar “takınırlar” (63/3), Teperiz “teperiz” (21/46), Tutmuyu “tutmuyor” (67/56), Tuz “tuz” (64/13).

İç Seste

bıdırTı “patırtı” (50/5), bişTiñ “biçtin” (70/20), çāPTīdı “çarptıydı” (6/140), çö'Tü “çüktü” (43/11), di'Tirmēyōduķ “diktirmiyorduk” (51/14), düzelTdirdiydim “düzelttirdiydim” (59/3), giTmiş “gitmiş” (38/8), hasTılandım “hastalandım” (67/5), 'kesTene “kestane” (72/14), ırāmaTlık “rahmetlik” (57/52), işTi “işte” (53/28), isTēdin “isterdi” (53/5), kesTirseñ “kestirsen” (1/11), 'mesTān “Mestan” (6/67), sāmāşTık “sarmaştık” (9/54), 'tōzlu'Ta “Tozluk'ta” (39/1), 'yasTıķ_ışlēlēdi “yastık işlerlerdi” (4/145).

Ulamalarda

'çapıT_olūdun “çaput olurdu” (53/2), süneT_ēvine (71/20), süT_alago “süt alakoy” (67/82).

Son Seste

'çeşıT “çeşit” (10/23), dāmaT “damat” (1/7), 'devrenT deresindi “Derbent deresinde” (32/194), veyauT “veyahut” (16/23).

2.1.2.3.2. Ötümsüzleşme

2.1.2.3.2.1. b > p Değişmesi

pa'lı “bakla” (52/12), 'pisküvüt “bisküvi” (16/60).

2.1.2.3.2.2. b > P Değişmesi

b > p ötümsüzleşmesinin yarım kaldığı durumlarda görülen değişmelerdir. Ağız bölgesinde ön, iç ve son seste görülür, seyrekler:

aPdasma “abdestime” (13/185), 'kiPriTe “kibrite” (28/57), 'lePlebi “leblebi” (4/71), 'Pa'lafı “baklava” (22/44), PañKaya “bankaya” (69/34), pemPİ_olur “pembe olur” (57/26), Pırçak “burçak” (48/12), Pozālā “bozarlar” (1/2), 'zaPd_itmiş “zabtetmiş” (68/25).

2.1.2.3.2.3. c > ç Değişmesi

çeket “ceket” (17/32), 'ha'çanıñ “Hatice'nin” (13/121), 'pençireye “pencereye” (18/61), 'nurçan “Nurcan” (34/21).

2.1.2.3.2.4. c > Ç Değişmesi

Yarı ötümsüzleşme olayıdır. Örnekleri azdır:

aÇık “azıcık” (31/68), añlatÇem “anlatacağım” (51/14), Çeket “ceket” (23/29), êkisÇede “İkizce'de” (34/66), felenÇeniñ “filancanın” (45/9), 'ka'Çez “kalkacağız” (18/15), namazÇı'Tan “namazcıktan” (40/8), saÇayā “sac ayağı” (70/95), 'tüÇcar “tüccar” (5/270).

2.1.2.3.2.5. d > Ç Değişmesi

Bir örnekte görülmüştür:

Çizelendilē “dizildiler” (42/485).

2.1.2.3.2.6. d > t Değişmesi

evlatıñ “evladın” (31/90), 'tefçi “defçi” (15/25), to'turō “doktora” (16/73), 'tomatiziñ “domatesin” (18/64), 'tozere “dozere” (30/63), 'utu “udu” (3/7).

2.1.2.3.2.7. d > T Değişmesi

aTları “adları” (6/193), yême' Te “yemek de” (14/26).

2.1.2.3.2.8. j > ç Değişmesi

baraç “baraj” (60/179), 'çandirmemiş “jandarmaymış” (6/99; 37/42).

2.1.2.3.2.9. j > ş Değişmesi

baraş “baraj” (60/126; 12/100; 43/143).

2.1.2.3.2.10. v > f Değişmesi

faķıt “vakit” (52/63), folta “volta” (40/250), furuludu “vurulurdu” (12/5; 37/39; 48/2), maf_ēdiyo “mahvediyor” (41/179), sifil “sivil” (42/445), terefiye “teravihe” (46/41).

2.1.2.3.2.11. v > F Değişmesi

Furuyollā “vuruyorlar” (12/16), 'ḲayFaltı “kahvaltı” (32/34), leFhālā “levhalar” (5/6), 'Pa'laFı “baklava” (1/14), pēliFan “pehlivan”(4/167), siFāresi “süvarisi” (50/136).

2.1.2.3.2.12. v > h Değişmesi

helāsīli “velhasıl” (42/171).

2.1.2.3.2.13. z > s Değişmesi

satan “zaten” (20/27), 'sētīn_ācī “zeytin ağacı” (53/27), teskēreyē “tezkereyi” (28/48), 'yūsūk “yüzük” (4/14), 'tīnas_ēdiyōn “tınaz ediyorsun” (40/325).

2.1.2.3.2.14. z > S Değişmesi

Yarı ötümsüzleşme olayıdır. z > s değişmesine göre örnekleri fazladır.

Ön Seste

Sāten “zaten” (6/150), Seytinyağnan “zeytinyağıyla” (4/167), Sıyannā “Ziyanlar” (12/58), Sandetdim “zannettim” (42/434).

İç Seste

aScık “azıcık” (42/184), 'ğaStesindi “gazetesinde” (24/40), 'ıSğarē “ızgaraya” (14/65), öSkanım “Özkan’ım” (20/38), teSkiremizē “tezkeremizi” (5/9), aScık “azıcık” (42/184).

Ulamada

otuS_iki “otuz iki” (4/88).

Son Seste

aḡlaşılmaS kı “anlaşılmaz ki” (13/139), aS tā “az daha” (42/317), bilimeS ki “bilemez ki” (69/77), yūs senedir “yüz senedir” (9/95).

2.1.2.3.3. Süreklileşme

Süreksiz ünsüzlerin sürekli ünsüz hâline gelmesine *süreklileşme* denir. Süreklileşmenin sızıcı ünsüzlerde gerçekleşmesine *sızıcılaşma*, akıcı ünsüzlerde ortaya çıkmasına *akıcılaşma* denmektedir.

2.1.2.3.3.1. Sızıcılaşma

2.1.2.3.3.1.1.c > ş/Ş Değişmesi

saş “sac” (10/5), saŞTı “sacda” (6/127).

2.1.2.3.3.1.2. ç > ş Değişmesi

Bu değişme ağız bölgesinde karakteristiktir. Genellikle iç ve son seste görülür:

Ön Seste

şesit Şesit “çeşit çeşit” (5/187).

İç Seste

bişTik “biçtik” (37/21), davă_aşTı “dava açtı” (40/77), erkeş “erkeç” (13/120), felşli “felçli” (29/96), 'ğaşmışlā “kaçmışlar” (3/40), 'genevşe “kanaviçe” (4/143), gōşdüydük “gōçtüydük” (73/80), gūşlendik “gūçlendik” (45/79), işKi “içki” (1/30), işlik “içlik” (17/31), öşceŋ “ölçeceksin” (35/71), pamıK_ışlerinde “pamuk içlerinde” (20/8), sır'meşlīdanmış “Sığirtmaçlı'danmış” (6/140), 'topeşÇi” topaççı” (5/186), uşTu “uçtu” (52/49).

Son Seste

'babış “pabuç” (15/54), 'çatal_aş “çatal ağaç” (50/122), gēş vaKıtā “geç vakte” (9/48), hēş “hiç” (3/14), kaç sene “kaç sene” (70/82), kısganş “kıskanç” (32/277), kēpiş “kerpiç” (4/200), sādeş “sağdıç” (58/215), sırTmaş “Sığirtmaç” (62/10), üş “üç” (3/7).

2.1.2.3.3.1.3. ç > Ş Değişmesi

ç > ş süreklileşmesinin ara merhalesidir. ç > ş sızıcılaşmasının gerçekleştiği kelimelerin çoğunda ç > Ş değişmesi genellikle iç ve son seste ortaya çıkar. Ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

aşlık “açlık” (60/111), birkaçŞ “birkaç” (5/13), bişē “biçer” (15/51), bişTīriyōduk “biçtiriyorduk” (41/121), genşlē “gençler” (4/164), 'gōşmen “gōçmen” (5/94), hiş “hiç” (64/56), kēpiş “kerpiç” (4/200), 'Kırlangeş “kırlangıç” (5/324), iHtiyeşlīm “ihtiyaçlıgım” (73/41), 'saşmı “saçma” (10/58), sallangış “sallangıç” (57/37), yamaş “yamaç” (50/69), üş tāne “üç tane” (60/107).

2.1.2.3.3.1.4. ƙ > h Değişmesi

'vahTımız “vaktimiz” (55/79), húlübe “kulübe” (58/160).

2.1.2.3.3.1.5. ƙ > ħ Değişmesi

Bu değişme, Sarıgöl ağızlarının üçüncü bölgesinin birinci ağız bölgeciğinde karakteristiktir. İç ve son seste görülür:

İç Seste

baħalım “bakalım” (57/35), bilcaħsın “bileceksin” (69/77), çıhtıƙ “çıktık” (60/171), çıħardıƙ “çıkardık” (65/28), daħansın “takınsın” (73/81), taħsi “taksi” (60/42), yaħı “yakı” (72/106), yaħTı “yaktı” (63/69), yasaħlıƙ “yasaklık” (61/36), yıƙıħlı’ları “yıkıklıkları” (43/159).

Son Seste

alācaħ “alacak” (73/1), anlaştıħ “anlaştık” (60/169), aldıħ “aldık” (60/156), ayrıldıħ “ayrıldık” (60/69), baħ “bak” (58/40), buluduħ “bulurduk” (43/29), boşaldıħ “boşaldık” (71/6), denmiycāħ “denmeyecek” (69/74), 'malcıydıħ “malcıydık” (43/7), saTdıħ “sattık” (60/24), sulādıħ “sulardık” (43/148), vardıħ “vardık” (60/14), yapmadıħ “yapmadık” (58/6), zonğuldaħ “Zonguldak” (69/93).

2.1.2.3.3.1.6. ƙ > ğ Değişmesi

STT’de ekleşme sırasında iki ünlü arasındaki -ƙ- ünsüzü, -ğ- ünsüzüne dönüşür. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında da durum aynı olmakla birlikte iki ünlü arasındaki -ƙ- ünsüzü, -ğ- ünsüzüne dönüştükten sonra genellikle erir. Ayrıntılı bilgi için 2.1.2.6.2. ve 2.1.2.6.3.’e bakılabilir. STT’den farklı olarak ağız bölgesinde bazı kelime tabanlarında ve çoğunlukla ulamalarda ƙ > ğ değişmesine rastlanır:

çoğ vāƙıT “çok vakit” (40/325), yoğudu “yoktu” (4/50).

Ulamalarda

aÇcığ_İreHme’lik “azıcık rahmetlik” (30/14), dıurduğ_oldūnu “doğurduk olduğunu” (58/23), ğabağ_aşı “kabak aşısı” (11/34), 'kēycāğ_alınıyōdu

“giyecek alınıyordu” (1/47), 'pamıġ_édēseŋ “pamuk edersen” (31/22), yapcaġ_oldum “yapacak oldum” (35/7), yataġ_aldı “yatak aldı” (32/11).

2.1.2.3.3.1.7. k > ğ Değişmesi

STT'den farklı olarak ortaya çıkan değişmeler şunlardır:

göğ hasan “Gök Hasan” (40/244).

Ulamalarda

diynāġ_atıyollā “değnek atıyorlar” (40/166), è'máġ_almış “ekmek almış” (73/30), eşşeġ_oludu “eşek olurdu” (41/150), ilmeġ_atıyoŋ “ilmek atıyordun” (17/38), ipeġ_édiyoz “ipek ediyoruz” (29/78), 'kêşgeġ_olūdun “keşkek olurdu” (31/10), 'túfeġ_aldım “tüfek aldım” (60/160), yörüġ_ayşılāŋ “Yörük Ayşelerin” (32/148).

2.1.2.3.3.1.8.ķ > ğ > v Değişmesi

çovaldı “çoğaldı” (6/158).

2.1.2.3.3.1.9.k > ğ > v/v̇ Değişmesi

'gövö “göğ” (4/101), gövēmesiŋ “göğermesin” (55/77).

2.1.2.3.3.1.10. b > f Değişmesi

'firket “briket” (30/71).

2.1.2.3.3.1.11. b > v Değişmesi

bıvecijm “babacığım” (7/82).

2.1.2.3.3.1.12. p > f Değişmesi

foşeTe “poşete” (18/73).

2.1.2.3.3.1.13. c > C Değişmesi

Süreklileşmenin yarım kaldığı örnekler şunlardır:

ilaC_atılıy “ilaç atılıyor” (72/103), 'meClisine “meclisine” (5/247), meCıburun “mecburum” (16/35).

2.1.2.3.3.2. Akıcılaşma

2.1.2.3.3.2.1. b > m Değişmesi

mahanā “bahane” (41/206), ma'muzlā “makbuzlar” (42/18), minēlēdi “binerlerdi” (15/2).

2.1.2.3.3.2.2. g > y Değişmesi

Tek örneği bulunan kelimedede bu değişme karakteristiktir:

böyün “(<bu gün) bugün” (53/37; 67/61).

2.1.2.3.3.2.3. k > G Değişmesi

Yarı süreklileşme olayıdır. Ulamalarda son sesteki k ünsüzü, ünlüyle başlayan bir kelime geldiğinde G ünsüzüne dönüşerek yarı süreklileşir. Bir bakıma k > ğ süreklileşmesinin yarım kalmış hâlidir:

'bırçaG_ē'mē “burçak ekmeği” (55/30), çanaG_almış “çanak almış” (16/47), ğabaG_aşı “kabak aşısı” (44/24), ğaşıG_alırdık “kaşık alırdık” (3/22), ğorumaG_için “korumak için” (7/98), 'pamıG_arası “pamuk arası” (20/23), uşaG_övası “Uşak Ovası” (58/116), yaşmaG_olūdu “yaşmak olurdu” (29/73), yataG_atılır “yatak atılır” (2/23), yumaG_ēdiyōduḳ “yumak ediyorduk” (17/60), yalınayaG_üstünden “Yalınayak üstünden” (42/286), yoG_onuḡ “yok onun” (72/46).

Bir örneğine ön septe rastlanmıştır:

'nē Gadanı “ne kadarı” (38/71).

2.1.2.3.3.2.4. $\text{ḳ} > \text{y}$ Değişmesi

ayşamdan “akşamdan” (13/47).

2.1.2.3.3.2.5. $\text{k} > \text{y}$ Değişmesi

göyden “gökten” (37/46).

2.1.2.3.3.2.6. $\text{k} > \text{ḡ}$ Değişmesi

eleḡtirikler “elektrikler” (5/172).

2.1.2.3.4. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

2.1.2.3.4.1. $\text{f} > \text{h}$ Değişmesi

'hoturaFımā “fotoğrafıma” (6/167).

2.1.2.3.4.2. $\text{ḡ} > \text{ḡ}$ Değişmesi

deḡişik “değişik” (49/78), ḡaḡlımız “kaḡnımız” (37/19).

2.1.2.3.4.3. $\text{ḡ} > \text{v}/\text{v}$ Değişmesi

avastosTan “aḡustostan” (5/141), avıla “aḡıla” (13/34), çavırıyōla “çaḡırıyorlar” (5/207), 'doḡan “Doḡan” (6/82), 'dövyōlā “döḡüyorlar” (28/105), suḡan “soḡan” (41/127).

2.1.2.3.4.4. $\text{ḡ} > \text{y}$ Değişmesi

beyendikleriḡden “beḡendiklerinden” (15/24), buyduylā “buḡdaylar” (3/5), dēymandı “deḡirmende” (8/64), 'deyi min “deḡil miyim” (34/20), dēyiriz “deḡiririz” (33/39), eyē “eḡer” (16/69), ḡabıyī “kabuḡu” (33/17), ḡayıt “kâḡıt” (6/118), iliyen “leḡen” (5/78), öylüden “öḡleden” (32/54).

2.1.2.3.4.5. h > f Değişmesi

formonnādan “hormonlardan” (5/71), furdan¹⁴ “(< hurdan < oradan) şuradan” (56/68), nofut “nohut” (61/17), saliflde “Salihli’de” (67/73).

2.1.2.3.4.6. h > H Değişmesi

noHot “nohut” (8/63).

2.1.2.3.4.7. m > n Değişmesi

barnak “parmak” (59/15), şinci “şimdi” (66/20), hinci “şimdi” (20/20), şindi “şimdi” (54/49).

2.1.2.3.4.8. l > n Değişmesi

'naFÇı “lafçı” (16/121), nezzet “lezzet” (18/90).

2.1.2.3.4.9. n > ŋ Değişmesi

derēŋ “derin” (31/20), düzenlemişlē “düzenlemişler” (5/213), 'eŋiştēsiniŋ “eniştēsinin” (4/12), ēŋmēyō “inmiyor” (7/32), ğalaŋ “kalan” (6/15), ğalıŋ_olmuş “kalın olmuş” (30/7), ğıraŋ “kıran” (3/71), ğızaŋlā “kızanlar” (10/41), maŋkenler “mankenler” (39/55), seŋ_kendi “sen kendi” (2/48).

2.1.2.3.4.10. n > l Değişmesi (Avurtsulaşma)¹⁵

dölümlük “dönümlük” (5/93), 'laylom “naylon” (3/30), lālini “nalın” (7/70), meldil “mendil” (34/5), ğaŋlı “kağnı” (40/294).

¹⁴ *furdan*, *furdağı* *furamdan* gibi örneklerin o aradan > oradan > ordan > hurdan > furdan şeklinde fonetik değişmeye uğradığı düşünülmekle birlikte Gürer Gülsevin buna benzer kelimelerdeki değişmeyi *ş > f değişmesi* olarak belirtmiştir (Gülsevin, 2002:75).

¹⁵ Boğumlanma noktaları farklı olan ünsüzlerin avurtlardaki soluk temasıyla l ünsüzüne dönüşmesine *avurtsulaşma* denmektedir. n > l ve r > l değişimleri buna örnekler (Özkan, 1996: 78).

2.1.2.3.4.11. n > y Değişmesi

ķayser “ķanser” (46/59), 'namazlayıñ “namazlanın” (73/79).

2.1.2.3.4.12. ŋ > y Değişmesi

anayıñ “(senin) annenin” (58/214), göynek “(< köñlek) gömlek” (37/36).

2.1.2.3.4.13. r > l Değişmesi

ayıñ “ağır” (41/106), bāli “barı” (6/109), cemileye “cemreye” (43/66), ğāli “gayrı” (24/46), güleşirlēdin “güleşirlerdi” (4/72), 'ileşberliñle “rençberlikle” (36/31), küleşe “güleşe” (12/72).

2.1.2.3.4.14. v > F Değişmesi

'ğayFe “kahve” (43/13).

2.1.2.3.4.15. v > m Değişmesi

'maķıf, “vakıf” (28/27), mēdimana “merdivene” (48/82), mefāT_eTdi “vefat etti” (2/20).

2.1.2.3.4.16. v > y Değişmesi

yurdunen “vurunca” (6/51), yurdu “vurdu” (11/14; 30/45).

2.1.2.3.4.17. y > v /ŷ Değişmesi

kövlü “köylü” (2/ 32), köve “köye” (43/18).

2.1.2.3.4.18. y > ŋ Değişmesi

çēñiz “çeyiz” (11/13; 54/85).

2.1.2.3.4.19. y > ğ Değişmesi

'avlıġă “avluya” (31/83).

2.1.2.3.5. Süreksizleşme

2.1.2.3.5.1. j > c Değişmesi

Alıntı kelimelerde görülen değişmedir:

'barác_oldu “baraj oldu” (12/35), 'ciPi “jipe” (1/36), detercan “deterjan” (17/21), ġaraġacă “garaja” (51/8).

2.1.2.3.5.2. j > ç Değişmesi

'çandırmı “jandarma” (37/42).

2.1.2.3.5.3. j > C Değişmesi

baraCıñ “barajın” (60/126), ġaraCă “garaja” (51/8).

2.1.2.3.5.4. h > k Değişmesi

'køşaf “hoşaf” (33/14).

2.1.2.3.5.5. s > c Değişmesi

cijereniñ “sigaranın” (28/100).

2.1.2.3.5.6. r > K Değişmesi

ġadaK “kadar” (16/74).

2.1.2.3.5.7. ş > c Değişmesi

ākııdecı “arkadaşı” (18/9), günece “güneşe” (30/100).

2.1.2.3.5.8. y > g Değişmesi

eşgeçin “eşyanın” (12/28).

2.1.2.3.6. Damak Ünsüzleri Arasındaki Değişmeler

2.1.2.3.6.1. g > ğ Değişmesi

Bu değişme, üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinde görülür. g > ğ değişmesinin görüldüğü hecedeki ince ünlüler yarı kalınlaşır:

ğóçer “göçer” (58/116), ğóre “göre” (58/1), ğörüyun “görüyorsun” (57/99), ğötürürmüş “götürürmüş” (57/53), ğún “gün” (58/132), ğiTdíķ “gitdik” (73/9), ķalgíyi “kalgıyor, sıçırıyor” (73/71).

2.1.2.3.6.2. k > ķ Değişmesi

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinde görülen bu değişmenin gerçekleştiği hecedeki ünlüler yarı kalınlaşır:

bişTík “biçtik” (71/10), démák “demek” (64/72), e’mák “ekmek” (70/58), évimizdeķi “evimizdeki” (61/1), gók “gök” (60/31), hóķúmete “hükûmete” (60/12), hindíķi “şimdiki” (70/5), ķópek “köpek” (58/37), ķóyden “köyden” (64/70), súrdúķ, “sürdük” (71/9), şúķúr “şükür” (57/36), 'yemák “yemek” (60/107), yükún “yükün” (58/141).

2.1.2.3.6.3. ğ > g Değişmesi (Dip Damaklılaşma)

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinde meydana gelen bir değişmedir:

burgazda “Burgaz’da” (70/9), delíķanlı “delikanlı” (63/5), ènigóle “İnegöl’e” (73/63), ğararmış “kararmış” (65/3), ğoncaķ “konacak” (58/178), ğoyun “koyun” (57/10).

2.1.2.3.6.4. ķ > ķ Değişmesi (Dip Damaklılaşma)

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinde görülür:

dağarız “takarız” (33/49), gulağ “kulak” (58/187), 'kağıvırdım “kakıverdim” (57/1), yağıya “yakaya” (43/14), yaylardık “yaylardık” (61/5), 'yasTık “yastık” (71/36).

2.1.2.3.6.5. Gırtlak Patlayıcısına Dönüşme¹⁶

Vurgulu, kapalı hecede bulunan k, t, p gibi ünsüzlerin (') gırtlak ünsüzüne dönüşmesi olayıdır. Ayrıntılı örnekler için 2.1.2.1.1.4.'e bakılabilir. Konuyla ilgili örnekler şunlardır:

(z >) ç > ' Değişmesi: a'çık “azıcık” (13/132).

ft > ' Değişmesi: çi'li “çiftliği” (58/193).

h > ' Değişmesi: 'ba'çıldı “bahçede” (5/26), 'mi'Tarın_orē “muhtarın oraya” (3/13),

ķ > ' Değişmesi: a'masın “akmasın” (4/213), bata'lık “bataklık” (4/202), çi'dılā “çıktılar” (3/82), ğaşı' ğaşı' “kaşık kaşık” (8/56), ma'muzlā “makbuzlar” (42/18).

k > ' Değişmesi: dēce'sin “diyeceksin” (5/68), e'ti'Ten “ektikten” (6/236), me'leye me'leye “emekleye emekleye” (6/55).

t > ' Değişmesi: bi'cēse “bitecekse” (27/12), 'da'lısına “tatlısına” (4/161), ē'mēn “etmeyin” (3/49), 'fa'mı “Fatma” (6/1), ha'Çam “haticem” (4/219).

p > ' Değişmesi: 'ya'mağ “yapmak” (7/79), 'de'me “tepme” (28/126).

lk > ' Değişmesi: ķa'mıyu “kalkmıyor” (13/70).

lt > ' Değişmesi: 'a'lı üslü “altlı üstlü” (20/53), 'a'mış “altmış” (3/18).

¹⁶ Turgut Tok, gırtlak patlayıcısına dönüşme olayını *vurguya dayalı ünsüz düşmesi* başlığı altında incelemiştir (Tok, 2002: 86-88). Tok, başka bir çalışmasında da vurguya dayalı ünsüz düşmesinin sebepleri üzerinde durur: Tok, 2008.

2.1.2.3.7. Diğer Değişmeler

2.1.2.3.7.1. ğ > c Değişmesi

'cavırlā “gavurlar” (3/26; 43/40).

2.1.2.3.7.2. t > p Değişmesi

aplādīvēdi “atlatıverdi” (54/101).

2.1.2.3.7.3. k > ç Değişmesi

çaynaşmış “karışmış” (72/54).

2.1.2.4. Ünsüz Benzeşmesi

İki ünsüzün iç seste yan yana bulunduğu yerlerde ya da komşu kelimelerin son ve ön sesleri arasında iki ünsüzden birinin diğerini tamamen ya da kısmen kendisine benzetmesine *ünsüz benzeşmesi* denir (Korkmaz 2007: 230). Ünsüz benzeşmesi, ilerleyici ve gerileyici olmak üzere ikiye ayrılır.

2.1.2.4.1. İlerleyici Benzeşme

Kelime içinde yan yana bulunan iki ünsüzden öncekinin sonraki ünsüzü kendisine yarı ya da tam benzetmesine *ilerleyici benzeşme* denir.

2.1.2.4.1.1. İlerleyici Yarı Benzeşme

Yarı benzeşme, yan yana bulunan ya da komşu olan ünsüzlerden birinin diğerini kısmen kendisine benzetmesidir. Ağız bölgesindeki yarı benzeşme olayları şunlardır:

2.1.2.4.1.1.1. -ml- > -mn- Benzeşmesi

adamnāḡ “adamların” (50/24), āşamneyin “akşamleyin” (73/18), başımnan “başımınla” (70/27), bayramnarına “bayramlarına” (54/65), gözümnen “gözümle” (16/55), seçimnen “seçimle” (5/255), üzümne “üzümler” (14/3).

2.1.2.4.1.1.2. -ŋl- > -ŋn- Benzeşmesi

amcaŋnan “amcanla” (5/24), aŋnatsam “anlatsam” (3/46), āŋnımōn “anlamıyorum” (6/64), bölüşsüŋnē “bölüşsünler” (47/23), çezdüŋnen “çözdüğüne” (58/134), diŋnimiyo “dinlemiyor” (16/84), ğızaŋnā “kızanlar” (67/25).

2.1.2.4.1.1.3. -pv- > -pb-, -Pv- / -P_v- > -Pb- / -P_b- Benzeşmesi

alıP-barıyō “alıp varıyor” (19/95), 'ciP_barıdı “jip vardı” (1/36), 'çıkıpbarıyō “çıkıp varıyor” (40/171), 'gidiPbarı “(< gidip varır) gidiyor” (16/115), kōPbēmesiŋ “kopuvermesin” (15/50), oluPbarı “(< olup varır) oluyor” (40/155).

2.1.2.4.1.1.4. -' _d- > -' _T- Benzeşmesi

açı' _Tā “azıcık da” (41/106), é'me' Te “ekmek de” (15/57), yeme' Ti “yemek de” (42/108), yörü' Tü “yörük de” (32/272).

2.1.2.4.1.1.5. -t_y- > -t_d- Değişmesi

'püsküvüt_dōk “(< püsküvüt yok) bisküvi yok” (55/43).

2.1.2.4.1.1.6. -yl- > -yn- Değişmesi

ayneynan “aynayla” (19/32), çırıynan “çırayla” (35/6), koluynan “koluyla” (71/20), mahkemeyne “mahkemeyle” (64/33), pareynen “parayla” (30/26), seneynen “seneyle” (69/36), sıırıynan “sırayla” (52/47), suynan “suyla” (16/118), sürmeynen “sürmeyle” (50/123), süŋgüynene “süŋgüyle” (58/11), şēynene “şeyle” (7/26).

2.1.2.4.1.2. İlerleyici Tam Benzeşme

Tam Benzeşme, komşu ya da yan yana bulunan iç seslerden birinin diğerini tam olarak kendisine benzetmesidir. Bölgede görülenleri şunlardır:

2.1.2.4.1.2.1. -cz- > -zz- Benzeşmesi

azzık “azıcık” (47/18), ezzik “azıcık” (30/7).

2.1.2.4.1.2.2. -ly- > -ll- Benzeşmesi

'fasilli “fasulye” (12/14), hıdırellezimiz “(< Ar. Hızır + İlyas) Hıdırellez'imiz” (3/24), millar “milyar” (57/133), millonluK “milyonluk” (12/33), 'mobillet “mobiliyet” (42/531).

2.1.2.4.1.2.3. -m_v- > -m_m- Benzeşmesi

adam_marıdı “adam vardı” (50/82), 'aTmëyim_mëriyölā “(< atmayı mı veriyorlar) atmayıvermiyorlar mı” (1/31), bile_m_marıdı “bile mi vardı” (6/255), 'dölüm_mādır “dönüm vardır” (30/28), imḵanı_m_mā “imkânı mı var” (1/60), işëyim_mādır “şeyim vardır” (29/85), 'şenlik mi_mādı “şenlik mi vardı” (24/27), yēm_mēmezdik “yem vermezdik” (55/13), 'zopa_m_mā “soba mı var” (27/36).

2.1.2.4.1.2.4. -nl- > -nn- Benzeşmesi

l ünsüzüyle başlayan +lAr, +lA-, +lI, +lIk gibi ekler, n ünsüzüyle biten kelimelere ulandığında bu benzeşme türü ortaya çıkar:

alacannı “alacanlı” (34/50), annayan “anlayan” (62/41), anneşámëyöz “anlaşamıyoruz” (28/26), aydinnı “Aydınlı” (9/42), bunnara “bunlara” (60/11), ğadinnā “kadınlar” (32/45), hamannarınā “harmanlarını” (56/53), ikindinneyi “ikindinleyin” (41/132), mëydānnāa “meydanlığa” (53/2), nişannık “nişanlık” (6/158), onnā “onlar” (1/19), o_zumannā “o zamanlar” (42/162), serennē “serenler” (66/19), torunnā “torunlar” (47/14), yannış “yanlış” (50/132), yörganna “yorgan ile” (39/71).

2.1.2.4.1.2.5. -ny- > -nn- Benzeşmesi

dünneye “dünyaya” (41/16; 52/6).

2.1.2.4.1.2.6. -rh- > -rr- Benzeşmesi

serrōş “sarhoş” (6/193).

2.1.2.4.2. Gerileyici Benzeşme

Komşu kelimelerde ya da iç seste yan yan gelen ünsüzlerden sonrakinin önceki ünsüzü kendisine benzetmesine *gerileyici benzeşme* denir.

2.1.2.4.2.1. Gerileyici Yarı Benzeşme

2.1.2.4.2.1.1. -md- > -nd- Benzeşmesi

şindi “(< ET uş+imdi) şimdi” (16/44), hindi “(< ET imdi) şimdi” (41/5).

2.1.2.4.2.1.2. -nb- > -mb- Benzeşmesi

İç Seste

ambā “(< Far. anbār) ambar” (3/66), çembē “(< Far. çenber) çember” (1/19), ğayımbībā “kayınbaba” (32/131), gümbalı “(< gün+balı) salça” (46/74), isTambolō “İstanbul’a” (21/30), ombaşı “onbaşı” (5/243).

Komşu Kelimelerde

bem_bilen “ben bile” (8/40), em_bi_ıyō “in bir yol, bir kere” (20/8), om_bēş “on beş” (52/9), se’sem_bīre “seksen bire” (24/1), sām_bān “sen ben” (53/40), Tokzam_bēş “doksan beş” (40/10), yam_başını “yan başını” (41/139).

2.1.2.4.2.1.3. -nğ- / -ng- > -nğ- / -ng- Benzeşmesi

İç Seste

ğanğīran “kangren” (28/136), hañğıcık “hangicik” (43/140), heranği “herhangi” (7/49), melenğic “menenjit” (12/76), o zumañğı “o zamanki” (22/21), 'pañğılut “banknot” (60/103), 'pañğaya “bankaya” (69/31), 'sallánğeş “salıncak” (11/47), sultañgil “Sultangil” (41/10), 'teñkē “teneke” (4/198), yañğın “yangın” (59/45),

yengem “yengem” (6/160), zeṅginnē “zenginler” (4/161), zoṅguldah “Zonguldak” (69/93).

Komşu Kelimelerde

geliṅ_ğıza “gelin kıza” (4/17), oḍaṅ_ğırdı “oradan kırdı” (28/20), oṅ_ğadā “on kadar” (6/242), ğazaṅ_ğörduḵ “kazan koyardık” (67/51), ğadıṅ_geldi “kadın geldi” (7/73).

2.1.2.4.2.1.4. -nk- / -nḵ- > -ṅk- / -ṅḵ- Benzeşmesi

İç Seste

'aṅḵarāda “Ankara’da” (5/1), baṅḵalara “bankalara” (69/17), çüṅkü “çünkü” (46/79), düṅkünnē “dünküler” (6/153), ğışıṅḵı “kışınki” (56/118), heṅK_êdelim “(< henk et-) eğlence yapalım” (40/204), 'iṅḵar “inkâr” (6/234), maṅkenler “mankenler” (39/55), naṅḵı “hangi” (31/29), reṅḵ “renk” (25/59), şu aṅḵı “şu anki” (57/100).

Komşu Kelimelerde

ğışıṅ_kesiṅne “kışın kesiğine” (5/303), ğocadı'daṅ keri “(< kocadıktan kirü) kocadıktan sonra” (53/38), oṅ_kişi “on kişi” (37/29), seṅ_kendiṅ “sen kendin” (6/123), yaşındaṅ keri “(< yaşından kirü) yaşından sonra” (48/11), yetiṅginiṅ_ġāri “yetişkinim gayrı” (19/54).

2.1.2.4.2.1.5. -p_ğ- > -k_ğ- / -'ğ-/ -Ḷ_ğ- / -k_ğ- / -K_ğ- Benzeşmeleri

Bu benzeşmeler, birinci bölgenin birinci bölgeciğinde ve ikinci bölgede komşu kelimelerde görülür:

alıḶ_gidiyō “alıp gidiyor” (4/20),), ātık-gidiyō “artıp-gidiyor” (6/164), ğatıḶ_gidiyōduḵ “katıp gidiyorduk” (5/59), geliK-geli “(< gelip gelir) geliyor” (27/61), getirik-götürüyolā “getirip götürüyorlar” (4/66), gidik-geliyō “gidip geliyor” (6/4), oluḶ-geliyō “olup geliyor” (2/18), götürük-gidiyō “götürüp gidiyor” (4/20), yārdırı'-geliyoz “yardırıp geliyoruz” (54/52).

2.1.2.4.2.1.6. -mk- > -ṣk- Benzeşmesi

beniṣkiniṣ “benimkinin” (40/261), biziṣki “bizimki” (18/75).

2.1.2.4.2.1.7. -zc- > -Çc- Benzeşmesi

aÇcık “azıcık” (3/4), 'eÇcık “azıcık” (8/18).

2.1.2.4.2.1.8. -zs- > -Ss- Benzeşmesi

bilmeSsiṣ “bilmezsin” (30/64), demeSse “demezse” (67/120), ğarıṣmaSsiṣ “karışmazsın” (51/46).

2.1.2.4.2.2. Gerileyici Tam Benzeşme

2.1.2.4.2.2.1. -hm- > -mm- Benzeşmesi

memmediṣ_ölu “Mehmet’in oğlu” (71/95).

2.1.2.4.2.2.2. -kş- > -şş- Benzeşmesi

aşşama ğadā “akşama kadar” (56/101).

2.1.2.4.2.2.3. -ln- > -nn- Benzeşmesi

arbasınnan¹⁷ “arabasıyla” (6/139), annıṣdan “alnından” (6/46), ellerinnen “elleriyle” (58/61), ğübüresinnen “ğübresiyile” (56/64), muHtarınnā “muhtarıyla” (49/44), beninen “ben ile” (50/137), motorlarınnan “moturlarıyla” (25/4), omuzunnāna “omzuyla” (35/9), tekerinnen “tekeriyle” (52/78), 'yavı'lısınnan “yavuklusuyla” (70/49), yüsüünnen “yüzüğüyle” (13/14).

¹⁷ ile+n ekiyle ortaya çıkan benzeşmeler, *arası ile+n > arabasıylan > arabasıynan > arabasınnan* değişmeleriyle ortaya çıkmıştır.

2.1.2.4.2.2.4. -n_m- > -m_m- Benzeşmesi

biziñkindem_mı “bizimkinden mi” (29/28), ğaram_mı “karayım mı” (23/59), gelem_misāfir “gelen misafir” (5/43), ıscā'lādam_mı “sıcaklardan mı” (20/50), om_milyon “on milyon” (70/30).

2.1.2.4.2.2.5. -ls- > -ss- Benzeşmesi

ossuñ “olsun” (40/22).

2.1.2.4.2.2.6. -ly- > -ll- Benzeşmesi

millānu “milyonu” (33/30), millar “milyar” (33/32).

2.1.2.4.2.2.7. -rl- > -ll- Benzeşmesi

Birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğiyle üçüncü bölgede karakteristik olarak +lAr çokluk ekindeki l ünsüzü, öncesindeki kelimenin son sesindeki r ünsüzünü kendisine benzetir:

bouyullar “boğuyorlar” (65/25), 'çakıyollā “çakıyorlar” (40/377), çekellerdi “çekerlerdi” (62/16), diynāğ_atıyollā “deynek atıyorlar” (40/166), Furuyollā “vuruyorlar” (12/16), ğaçıyollar “kaçıyorlar” (41/58), geçiveriyolla “geçiveriyorlar” (33/2), gideller “giderler” (57/7), hullāda “oralarda” (13/67), ollara “oralara” (41/182), öpellerdi “öperlerdi” (73/22), sarallardı “sararlardı” (58/114), satıyollā “satıyorlar” (34/82), yapallardı “yaparlardı” (71/99), yeller “yerler” (36/55).

2.1.2.4.2.2.8. -rs- > -ss- Benzeşmesi

'büs_sürü “bir sürü” (27/16), bis_sürü “bir sürü” (56/37).

2.1.2.4.2.2.9. -ts- > -ss- Benzeşmesi

yassıya “yatsıya” (9/60), yassıñ “yatsın” (72/59).

2.1.2.4.2.2.10. -zc- > -cc- Benzeşmesi

áccıK “azıcık” (32/96).

2.1.2.4.2.2.11. -zs- > -ss- Benzeşmesi

alınmassı “alınmazsa” (52/60), 'bakımassıñ “bakamazsın” (53/40), bilemessen “bilemezsen” (45/33), bulumassıñ “bulamazsın” (29/38), inanmassıñ “inanmazsın” (67/83), kaldıramassıñ “kaldıramazsın” (49/60), olmassa “olmazsa” (49/10), yapmassam “yapmazsam” (67/53), yiyemessin “yiyemezsin” (49/66).

2.1.2.4.3. Uzak Benzeşme

Ön veya iç sesteki bir ünsüzün uzakta bulunan başka ünsüzü kendine yarı ya da tam benzetmesine *uzak benzeşme* denir (Korkmaz, 2007: 220).

2.1.2.4.3.1. Uzak Yarı Benzeşme

intişām “ihtişam” (6/164), nañkı “hangi” (31/29), süpürkü “süpürge” (5/58).

2.1.2.4.3.2. Uzak Tam Benzeşme

bi_yor_onnarā “bir yol onlara” (6/246), 'faşış “faşist” (5/262), ğāġı “kargı” (4/216), girci'ce “girdikçe” (5/209), ğurudululdu “kurutulurdu” (49/52), 'kèyik “giyip” (5/167), lālini “nalını” (7/70), 'laylomuñ “naylonun” (18/103), ma'muzlā “makbuzlar” (42/18), ma'mıl “makbul” (46/69), mādimenlere “merdivenleri” (3/89), meldil “mendil” (34/5), 'nişēTi “nişasta” (31/58), şemşī “Şemsiye” (6/81), şeşit “çeşit” (20/49), nēynesin “ne eylesin” (28/42), yaylom “naylon” (32/265), 'zebzeyi “sebzeyi” (70/56).

2.1.2.5. Aykırılma (Benzeşmezlik)

Bir kelimedeki boğumlanma noktaları aynı veya benzer olan yan yana gelmiş iki ünsüzden birinin boğumlanma noktasından farklı başka bir ünsüze dönüşmesine *aykırılma* denir. Ağız bölgesinde görülen örnekleri şunlardır:

apladvēdi “atlatıverdi” (54/101) bilāderinen “biraderle” (60/134), 'cēhendem_ oldu “cehennem oldu” (14/39), dölüm “dönüm” (12/36), fendi “fenni” (55/7), filcanlı’larımız “fincanlıklarımız” (11/64), 'maķıf “vakıf” (28/28), memyunun “memnunum” (47/26), mefāT_eTdi “vefat etti” (2/20), melenğic “menenjit” (12/76), naflādan “laflardan” (31/92), 'nasdij “lastiği” (35/64), Sandetdim “zannettim” (42/434), sülāyesi “sülalesi” (54/72), 'yümsek “yüksek” (7/41), 'ziyafına “zıfafına” (5/47).

2.1.2.6. Ünsüz Kaybolmaları

2.1.2.6.1. Ünsüz Düşmesi

2.1.2.6.1.1. Ön Seste Ünsüz Düşmesi

g- > Ø

öyle_eldik “öyle geldik” (57/29), öyle_iderdik “öyle giderdik” (57/116).

k- > ğ- > ğ- > Ø

ayşama_adar “akşama kadar” (61/6), bu_adar “bu kadar” (57/33), ho_adar “o kadar” (71/89).

h- > Ø

Genellikle ulamalarda görülür:

bir_aFta “bir hafta” (2/12), ğır_asanın “Kır Hasan’ın” (9/79), ğocādım_alda “kocadığım hâlde” (12/74), ğurt_asan “Kurt Hasan” (24/19), ímam_atıPTan “İmam Hatip’ten” (40/37), üsēn “hüseyin” (6/99), yēñikoy_ocası “Yeniköy hocası” (42/264).

y- > Ø

'ılan “yılan” (28/98), oķarı “yukarı” (33/68), sabah_ıldızı “sabah yıldızı” (43/56), uķarı “yukarı” (40/310).

2.1.2.6.1.2. İç Seste Ünsüz Düşmesi

-f- > Ø

iki çit “iki çift” (12/24), 'yuku_e' māne “yufka ekmeğine” (58/180).

-ğ- > Ø

'hoturaFımā “fotoğrafıma” (6/167).

-h- > Ø

'cepede “cephede” (58/196), 'etem hoca “Ethem Hoca” (25/67), 'haşeş “haşhaş” (4/176), heralda “herhâlde” (64/98), seroş “sarhoş” (40/184), şeğre “şehir” (4/124), şeġtlē “şehitler” (6/44), velasıl “velhasıl” (5/19), 'masıs “mahsus” (17/56).

-k- > Ø

emek “ekmek” (16/107), évdeġinneriġ_işi “evdekilerin işi” (63/25), üsTündeġnler “üstündekiler” (57/50).

-l- > Ø

aba “abla” (12/84), gōne'lēġ “gömlüklerin” (29/76), gōnünden “gönlünden” (44/17), kākādı “kalkardı” (4/30), 'kākıyō “kalkıyor” (56/10).

-m- > Ø

bizikinnere “bizimkinlere” (57/30).

-n- > Ø

haķısına “hangisine” (39/29), ısanar “insanlar” (41/336), işallah “inşallah” (59/6), 'ileşberlġle “rençberlikle” (36/31).

-r- > Ø

bibirimiziġ “birbirimizin” (3/2), 'böülcü böğrölce” (6/77), çikin “çirkin” (42/103), 'dēyvimiş “deyivermiş” (41/28), eşşe'leġ “eşekleri” (21/19), gelidi “gelirdi” (7/35), 'geliġ_ēndirilēdi “gelin indirirlerdi” (1/33), kesilidi “kesilirdi”

(4/27), kıpmaḡ “kırpmayın” (37/40), potuḡaldan “portakaldan” (4/74), soḡu “sonra” (4/119).

-t- > Ø

dosların “dostların” (66/46), 'masanın_üslerini “masanın üstlerinde” (1/26), 'tozcu “tostçu” (6/255), üşçavış “üstçavuş” (42/96).

-v- > Ø

'teFîK “Tevfîk” (6/4), 'töb_olsun “tövbe olsun” (16/93).

-y- > Ø

ḡoduḡuz, “koyduḡuz” (1/59), hadi “haydi” (6/119), herşesineḡ “herşeyine” (22/3), televizöne “televizyona” (67/80).

2.1.2.6.1.3. Son Seste Ünsüz Düşmesi

-k > Ø

böcü “böcek” (7/48).

-l > Ø

ası “asıl” (13/110), 'diyi “deḡil” (40/168), ge “gel” (6/100), ḡaḡādı “kalkardı” (4/30), ḡaḡıvı “kalkıver” (19/31), 'nası “nasıl” (1/31), velāsi “velhasıl” (9/14).

-n > Ø

arāḡı “araken” (28/76), burdayḡa “burdayken” (42/101), ḡeḡēki “geçerken” (10/53), oḡulduyḡa “okuldayken” (40/37), onda_ḡāri “(< ondan kirü) ondan sonra” (56/129), sāti “zaten” (9/60), yapāḡa “yaparken” (9/112), yuḡa “yokken” (18/106).

-p > Ø

alı-gidēdi “alıp giderdi” (3/111), getiri gelirdik “getirip gelirdik” (5/36), zēyne_ābam “Zeynep ablam” (57/108), ēdibatı “(< edipbatır< edip yatır) etmekte” (16/49).

-r > Ø

bi_ğün “bir gün” (1/10), geli “gelir” (6/41), güzel_olu “güzel olur” (8/57), süpürü “süpürür” (10/43), ikişi ikişi “ikişer ikişer” (35/23), 'otu “otur” (43/3).

-t > Ø

abdás “abdest” (13/185), çif sürdürüyon “çift sürdürüyorum” (56/60), ras “rast” (60/172), 'selbes “serbest” (43/15), dōru dürüS “doğru dürüst” (52/21). üs “üst” (60/122).

-z > Ø

bilme min “bilmez miyim” (40/31), hatırlıma mın “hatılamaz mıyım” (7/5), yalıñı “yalnız” (21/28).

2.1.2.6.2. Erime

Kapalı hecedeki ünsüz kendinden önceki açık ünlü sebebiyle erir ve hecenin ünlüsü uzar (Gülsevin, 2002: 47). Özellikle ğ, h, l, r, y ünsüzlerinin erimesi olayı ağız bölgesinde karakteristiktir:

-f- Erimesi (öf > ō)

ōkemden “öfkemden” (19/40).

-ğ- Erimesi (ağ > ā, eğ > ē, iğ > ī, oğ > ō, öğ > ō̄, uğ > ū, üğ > ū̄)

çōğürlü “çöğürlü” (17/1), dēli “değil” (3/15), dōrarız “doğrarız” (5/81), dūmülüyōlā “düg̈meliyorlar” (4/131), īdi “iğde” (24/45), īnilelēdi “iğnelerlerdi” (4/3), ōlan_ēvine “oğlan evine” (43/50), ōren “öğren” (21/17), ūraşıyın “uğraşıyorum” (67/20), yāmır “yağmur” (1/41).

-h- Erimesi (ah > ā, eh > ē, ih > ī, oh > ō, uh > ū)

bāça “bahçe” (27/55), bōça “bohça” (49/14), ētecim “ihtiyacım” (12/84), 'gocu mūtā “Koca Muhtar” (28/4), ītişam “ihtişam” (6/157), mēmedin “Mehmet’in” (50/95), pēliFan “pehlivan” (4/167), pēriz “(< pehrız < Far. perhiz) perhiz” (43/40), tātālā “tahtalar” (1/60), 'tēriz “terhis” (42/517).

Şu örnekte son seste –h erimesi görülür:

sarī “sarih” (29/73).

-k- / -ķ- > -ğ- Erimesi (ak > ā, ek > ē, ok > ō, ök > ȳ)

āṣamā “akşama” (52/53), ēsi’lendi “eksiklendi, utandı” (16/62), ēşidi “ekşidi” (37/45), 'ösürō 'ösürō “öksüre öksüre” (31/26), yōsam “yoksam” (10/27),

Şu örnekte son seste -k erimesine rastlanır:

yihibilcē miṇ “yiyebilecek misin” (50/94).

-l- Erimesi (el > ē, ol > ō, ül > ȳ)

bi_γō “bir yol, ilkin” (4/29), gēsi “gelse” (11/49), gūsün “Gülsüm” (16/114), hālel_ōsuṇ “helal olsun” (24/53), üç yō “üç yol, üç kez” (3/71).

-n- Erimesi (in > ī)

īsan “insan” (3/76).

-ŋ- Erimesi (oŋ > ō)

ğōşulā “(< kōşu) komşular” (67/35), sōru “(< soŋra) sonra” (2/27).

-r- Erimesi (ar > ā, er > ē, ır > ī, ir > ī, or > ō, ör > ȳ)

ākideşisiṇ “arkadaşısın” (2/19), bilīsiṇdir “bilirsindir” (52/34), çāPTīdı “çarptıydı” (6/140), çōbu_olur “çorba olur” (10/18), dēs “ders” (18/12), donatılīdın “donarılırdı” (29/15), ēgin “ergin” (18/93), ētesi gün “ertesi gün” (46/64), ġādeşciġm “kardeşçiğim” (12/87), ġōdu “kordu” (27/19), ġōcēŋ “göreceğin” (14/6), māmeri “mermeri” (24/17), ōllāda “oralarda” (64/49), oluvēmedi “oluvermedi” (30/1), ōtēlēdi “öterlerdi” (4/3), pēşembe “perşembe” (52/7), sēsemi “sersemi” (19/71), vāmazdım “varmazdım” (3/3), 'yaḳıyōduḳ “yakıyorduk” (17/21), yīdin “yerdin” (18/99).

Şu örnekte son seste -r erimesi görülür:

ēkē mīz “eker miyiz” (36/39), erimiyō “erimiyor” (40/320), ġēşmişlē “geçmişler” (62/58), sefā “sefer” (16/76).

-v- Erimesi (ev > ē, öv > ȳ)

sēmōla “sevmiyorlar” (5/29), 'tēfik “tevfik” (5/250), 'yōmiye “yevmiye” (9/13).

-y- Erimesi (ay > ā, ey > ē, iy > ī, öy > ō/ī, uy > ū, üy > ū)

bēgire “beygire” (31/1), bēle “böyle” (69/21), būdeye “buğdaya” (62/18), 'dēnek “deynek” (15/11), dēzem “teyzem” (6/163), hēbē “heybeye” (21/20), ile “öyle” (71/84), mēdanda “meydanda” (12/23), ōlō “öyle” (1/11), pēnir “peynir” (6/179), sēre’Tir “seyrekir” (22/14), Sētīn “zeytin” (24/49), sōledi “söyledi” (48/62), yākā “(< yayka-) yıkar” (10/40).

-z- Erimesi

ġī “kız” (16/115).

2.1.2.6.3. Hece Kaynaşması (Büzülme)

Bir kelimedede yan yana bulunan birden çok heceli seslerin birleşerek kaynaşması sonucu hece sayısı azalır (Korkmaz, 2007: 116). Kaynaşmaya sebep olan ġ, h, r, y ünsüzleri erir veya kaybolurken yanlarındaki ünlüler uzar ve tek hece hâline gelir. Ağız bölgesinde bu durum karakteristiktir:

-VfV- > -V̄-

-afa- > ā Kaynaşması: mısTābēṇ “Mustafa Ağabeyin” (71/73).

-VğV- > -V̄-

-ağa- > -ā- Kaynaşması: ābeyliyi “Ağabeyliyi” (37/47).

-ağı- > -ā- Kaynaşması: ġucāmda “kucağımda” (4/89), ça’mā “çakmağı” (18/24).

-ağı > -ē- Kaynaşması: ya’cēmize “yakacağımızı” (31/71).

-eği- > -ā́- Kaynaşması: sürcā “süreçeği” (24/82).

-eği- > -ē- Kaynaşması: ġōcēṇ “göreçeğin” (14/6).

-eği- > -ā̄- Kaynaşması: ināṇ “ineğin” (67/17).

-eği- > -ā̄- Kaynaşması: dālīn “değilim” (69/25).

-ığı- > -ī- Kaynaşması: çarī “çarığı” (56/65), çıkamadīmdan “çıkamadığımdan” (43/91).

-ıġı- > -ī- Kaynaşması: aġlēmedīm “anlayamadığım” (69/11).

-iġi- > -ī- Kaynaşması: yidirdīne “yedirdiğini” (55/32).

-oġu- > -ō- Kaynaşması: yōdu “yoġudu” (1/50).

-uġu- > -ū- Kaynaşması: buydū “buyduġu” (43/12).

-üġü- > -ū- Kaynaşması: düşTünü”düştüġünü” (70/87), yöründe “yörüġünde” (57/44).

-VhV- > -V̄-

-aha- > -ā- Kaynaşması: dā “daha” (3/16).

-aha- > -ā- Kaynaşması: selāTdine “Selahattin’e” (33/36).

-ahı- > -ā- Kaynaşması: allām “Allah’ım” (40/326).

-ahi- > -ā- Kaynaşması: vallā “vallahı” (4/219), sābınıġ “sahibinin” (21/22).

-ahu- > -ā- Kaynaşması: veyaT “veyahut” (5/50).

-ehi- > -ē- Kaynaşması: şere “şehire” (58/176).

-iha- > -ā- Kaynaşması: imtāna “imtihana” (36/21).

-uha- > -a- Kaynaşması: mācırlarına “muhacirlerine” (5/93).

Şu örnekte, göçüşme sonrası hece kaynaşması ortaya çıkmış olmalıdır:

tarhana > taharna > tārna : ‘tārnyla “tarhanayla” (49/54).

tārna > tāna: tāna “tarhana” (6/78).

-VIV- > -V̄-

-eli- > -ē- Kaynaşması: gidēm “gidelim” (47/69), vēdirēm “verdirelim” (67/90).

-VnV- > -V̄-

-ını- > -ī- Kaynaşması: ibiram dayīġ “İbrahim dayının” (41/95).

-ünü- > ū Kaynaşması: götūġ_ākası “götünün_arkası” (4/179).

-VηV- > -V̄-

ıñı > -ā- Kaynaşması: bībāñ “(< babañıñ) babanın” (1/36).

-VrV- > -V̄-

-arı- > -ā- Kaynaşması: ġālā “karılar” (4/127), mısdıvılāñ ‘yıkı’lık “Mustafaların yıkıklığı” (28/82), onnāñ_ıışlendi “onların içlerinde” (22/43), tālılāñ “tarlaların” (56/127).

-eri- > -ē- Kaynaşması: gōñe’lēñ_ııçine “gömleklerin içine” (29/76), èllēñ “ellerin” (32/118).

-öğrü > -ō- Kaynaşması: bōlcō_aşı “böğrölce aşı” (5/75).

-VyV- > -V̄-

-aya- > -ā- Kaynaşması: varıncā “varıncaya” (37/37).

-aya- > -ē- Kaynaşması: ‘mı’Tarıñ_örē “muhtarın oraya” (3/13), sa’lēm “saklayayım” (9/109), uyāmē “uyarmaya” (27/36), üyüñcē “uyuyuncaya” (40/5), yakē “yakaya” (3/103).

-aya- > -ī- Kaynaşması: barıñmī “barıñmaya” (35/55).

-ayı- > -ē- Kaynaşması: ašmēñci “açmayınca” (3/77).

-ayı- > -ē- Kaynaşması: almēñce “almayınca” (7/30).

-ayu- > -ı- Kaynaşması: tapī “tapuyu” (38/93).

-eyi- > -ē- Kaynaşması: ‘bencilēñ “bencileyinin” (41/167), ‘ölgülē “ölgülüye, taziye” (32/43), üsēñ “hüseyin” (6/99), söylēñ “söyleyeyim” (4/219).

-eyi- > -ē- Kaynaşması: dēvēriz “deyiveririz” (14/19), šēmize “şeyimize” (10/46).

-eyi- > -ī- Kaynaşması: hedīlere “hediyeleri” (20/34), ‘hēybī “heybeyi” (40/176), īñē “iğneyi” (28/138).

-iyi- > -ī- Kaynaşması: çinilerine “(< çiyin) omuzlarına” (1/21).

-iye- > -ē- Kaynaşması: dē “diye” (4/213).

2.1.2.6.4. Hece Düşmesi (Yutulma)

Kelime içindeki birbirine benzer ya da söylenmesi zor olan hecelerden birinin düşmesi veya yutulmasıdır. Ağız bölgesinde hece düşmesiyle ilgili örnekler şunlardır:

Kelime Tabanlarında

amâlet “ameliyat” (16/40), bâ “beraber” (32/234), balcana “patlıcana” (46/73), 'bası “babası” (31/73), cumhuret “cumhuriyet” (5/92), de mi “değil mi” (5/21), ecik “azıcık” (57/90), ezik “azıcık” (10/67), 'ğaynılā “kaynanalar” (16/123), 'karyoluḡ “karyolanın” (6/180), kitli “kilitli” (3/77), mahlıç “Mihaliççık” (64/12), nassıḡız “nasılsınız” (57/2), sālīye “Salihli'ye” (58/176), sefēbirdi “seferberlikte” (6/89), sıymasını “sıyırmasını” (49/64), televzonō “televizyona” (3/49).

Bitişen Kelimelerde

nēnceḡız “ne eyleyeceksiniz” (29/14), yim_bēṣ “yirmi beş” (13/104), ayṣama_dar “akşama kadar” (57/116), gēTdīmız_man “gittiğimiz zaman” (71/43).

Eklerde

-(I)yor Şimdiki Zaman Eki

gidiyoz “gidiyoruz” (6/34), ḡoyyoḡ “koyuyorsun” (40/336), don “diyorum” (1/78), ciziyoz “çiziyoruz” (12/39).

-(I/A)r Geniş Zaman Eki

'vēnci “verince” (1/39), vērin “veririm” (12/69), ḡoparız “koparıyoruz” (18/63), vēriz “veririz” (33/47), dēvēriz “deyiveririz” (14/19).

Hâl Ekleri

+yA : çaḡkeye “Çankaya'ya” (5/3), hora “oraya” (37/14).

+(n)İḡ: ḡuyun “kuyunun” (1/62), 'ōnnō “onunla” (3/7), hepsiḡ “hepsinin” (14/38),

kendileriḡ “kendilerinin” (41/11).

İyelik Eki

+I+n+Hâl eki: cumā günden “cuma gününden” (2/7), dambaşda “dambaşında” (6/184), ikindin_ēzendī “ikinci ezanında” (18/43), öñdū “önünde” (4/196), yanda “yanında” (29/4).

+sI+n: ğıyından “kıyısından” (4/203).

-(y)AcAk Gelecek Zaman Eki

dēce’siñ “diyeceksin” (5/68), ēyileşmicek “iyileşmeyecek” (28/144), ğonuşcaz “konuşacağız” (1/77), ği’cāz “gideceğiz” (5/6), öşcāk “ölçecek” (24/66).

Diğer Ekler

ayşamlayam “akşamlayalım” (43/132), baķam “bakalım” (44/1), 'bozuluvmuş “bozuluvermiş” (41/50), 'ēvē gelesi “eve gelesiye” (1/34), fazleşcaķ “fazlalaşacak” (32/61), ğabıl_ē’mēyem_ūmi “kabul etmeyeyim mi” (27/19), gelin_acı “gelin alıcı” (4/43), getirisi “getiresiye” (1/59), götceñ “götüreceğın” (57/46), ğurcumaķ “kurcalamak” (28/28), halelleşem “helalleşelim” (52/88), ıcık “azıcık” (59/20), otūcaķ “oturacak” (40/213), sabāle “sabahleyin” (2/32), yicek “yiyecek” (4/40).

2.1.2.7. Ünsüz İkizleşmesi

d- > dd- /-Td- İkizleşmesi

bi_γō_ddā “(< bir yol daha) bir kere daha” (18/112), biyōT_đu “(< bir yol da) bir kere de” (30/33).

-l > -ll İkizleşmesi

'kēll “kel” (28/84).

-m- > -mm- İkizleşmesi

amman “aman” (38/95), 'kīremmidi “kiremidi” (27/40).

-n- > -nn- İkizleşmesi

yanna “yana” (6/138), ğaçaānnı “kaçağını” (43/150), dūñkünnē “dünküler” (6/153).

-s- > -ss- İkizleşmesi

assılıyoñ “asılıyorum” (17/41), ossurmuş “osurmuş” (41/168), 'yüssük_oynarlardı “yüzük oynarlardı” (42/400).

-ş- > -şş- İkizleşmesi

aşşā “aşağıya” (3/64), eşşeñ “eşegin” (4/107), döşşek “döşek” (11/27), 'fişşek “fişek” (13/50), 'maşşallah “maşallah” (41/117).

-y- > -yy- İkizleşmesi

acıyyō “acıyor” (18/107), taşıyyōmuş “taşıyormuş” (5/201), yiyyōduñ “yiyorduk” (16/101), yüyyōduñ “yıkıyorduk” (16/119).

-z- > -zz- İkizleşmesi

ğazzī “kazığı” (57/59).

2.1.2.8. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi

Kelimedeki ikiz ünsüzlerden birinin düşmesi veya erimesi sonucu tekleşmesine *ünsüz tekleşmesi* denir. Türkçede ikiz ünsüz bulunmaz ve bu ünsüzler çoğunlukla alıntı kelimelerde görülür. Ağız bölgesinde ünsüz tekleşmesiyle ilgili örnekler şunlardır:

bi kere “(<Ar. kerre) bir kere” (60/44), 'eveli “evvel” (3/64), ğuvaTlı “kuvvetli” (41/120), hacı ümetlēñ_ora “Hacı Ümmetlerin orası” (27/54), 'hakından ya “hakkından ya” (4/15), mazarı “mazarrat, olay” (29/95), muzāFeriñ “Muzaffer’in” (42/36), 'puluynan “pullukla” (20/23), sünetlēde “sünnetlerde” (25/38), tenifîşē “teneffüse” (20/37), 'tiHāra “tayyare” (73/56).

2.1.2.9. Ünsüz Türemesi

2.1.2.9.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi

f- Türemesi

Kelime başında f ünsüzünün türediği örneklerdeki gelişme, h > f değişimi sebebiyle gerçekleşmiş olmalıdır:

fu “o, şu” (3/102), fūreye “şurayı” (10/39), furdağı “şurdaki” (18/72), furamdan “şuramdan” (42/473).

ğ- Türemesi

ğarı’çı “arıkçı” (14/53), ğağamıñ “ağabeyimin” (34/25).

h- Türemesi

Ağız bölgesinde bazı kelimelerde karakteristiktir:

'hateş “ateş” (8/2), heme “ama” (49/37), 'henteri “entari” (33/24), hinci “(< imdi) şimdi” (55/83), hindi “(< imdi) şimdi” (38/92), hōdan “oradan” (1/33), hō “o” (3/14), 'hincaz “şuncağız” (4/109), hora “oraya” (37/14), honuñkunu “onunkini” (46/14), hörülü “örülü” (71/44), hóyle “şöyle” (57/95), hōylüce “öylece” (33/60), hu “şu” (28/92), hurları “şuraları” (16/80).

y- Türemesi

Vur- kelimesinde görülür:

'yurğu daşı “(< ET ur-) vurgu taşı” (31/45) yuruyō “vuruyor” (6/51), aş yurulādı “yemek vururlardı” (6/145).

2.1.2.9.2. İç Seste Ünsüz Türemesi

-b- Türemesi

'balambirt “palamut” (29/55), peştembel “peştamal” (40/122), 'ğumbar “kumar” (69/53), kirembitlerē “kiremitleri” (7/7).

-d- türemesi

'asdılıvēmīş “asılıvermiş” (32/215).

-H- Türemesi

saHatı “saati” (18/116).

-k- > -’- Türemesi

Kelime tabanına ulanan *-ök* kuvvetlendirme edatı gırtlak patlayıcısına dönüşmüş olmalıdır:

öñü’den “önden” (42/457), yèñi’Ten “yeniden” (14/56).

-n- Türemesi

'pīransa “pırasa” (25/53).

-ş- Türemesi

yèñişTen “yeniden” (30/43).

-v- Türemesi

dovā “dua” (3/20), dovasına “duasına” (68/76).

-y- Türemesi

ayzık “azıcık” (43/1), 'dayımā “daima” (40/34), fīydanına “fıdanını” (56/124), 'mayış “maaşı” (73/44), ismayiliñ “İsmail’in” (11/5), pīynar “pınar” (33/69), sayıdīñ “Sait’in” (4/191), vasāyit “vesait” (7/18), vesāyire “vesaire” (28/116).

2.1.2.9.3. Son Seste Ünsüz Türemesi

Kelime sonundaki -k-, -m-, -n türemelerinin bir kısmının ek kalıntısı olduğu düşünülmektedir:

-k Türemesi

ğadaK “kadar” (16/74).

-m Türemesi

bi dayım “(< bir dayı+m) çok güzel” (16/72), çıkıncam “çıkınca” (32/100), halbūsam “hal buysa” (56/61), ondañ kericilem “(< ondan kirü+cilem) ondan sonra” (47/7), oyūsam “oysa” (6/54).

-n türemesi

Ek-fiilin görülen geçmiş zaman III. tk çekiminde ve bazı zarflarla edatların sonunda n türemesi görülür:

édēlēdin “ederlerdi” (4/126), évdiysen “evdeyse” (34/23), 'ğı'līdın “kıtlıktı” (55/35), oñcēdin “onacaktı” (18/109), oturuncan “oturunca” (24/22), 'tükürünce “tükürünce” (19/5), varıdın “var idi” (55/66), 'varıncan “varınca” (19/17), verdimidin “verdiydim” (41/3).

-t Türemesi

'pisküvüt “bisküvi” (16/60).

-y, -y Türemesi

dediy ki “dedi ki” (5/49), ğalmadıy kı “kalmadı ki” (1/ 71); dediy ki dedi ki (3/75).

2.1.2.10. Hece Türemesi

Kelime sonundaki *ne* türemesi, *-sa* şart çekiminde ortaya çıkmaktadır. *soğra* kelimesiyle birlikte görülen *-ma* türemesine de bölgede rastlanmaktadır. Diğer meydana gelen türeme örneklerinin kişisel kaynaklı (münferit) olduğu düşünülmektedir:

ēğere “eğer” (42/229), eğer “eğer” (57/143), évdi deysene “evde değilse” (34/23), gelinīdine “gelinirdi” (23/51), göz_ıldiysene “göz değdiyse” (34/33), kopyōsana “kopuyorsa” (43/17), soñrama “sonra” (13/116).

dutulūdunu “tutulurdu” (23/34), ğarağacā “garaja” (51/8), saķāmaTlık “sakatlık” (32/227).

2.1.2.11. Göçüşme (Yer Değiştirme)

Kelime içindeki yakın ya da uzak ünsüzlerin yer değiştirmesidir.

2.1.2.11.1. Yakın Göçüşme

Yan yana bulunan ünsüzler arasındaki yer değiştirmelerdir:

-ğr- > -rg-: örgendim “öğrendim” (36/16).

- kş- > -şk-: aşkı “ekşi” (58/83), eşKilersin “ekşilersin” (72/91).
- ks- > -sk-: tiskinilmez “tiksinilmez” (57/88).
- mh- > -hm-: 'zehmeri “zemheri” (42/398).
- nh- > -hn-: tehne “tenha” (19/77).
- pl- > lb-: 'çılbaç “çıplak” (16/80).
- rb- > -br-: 'dévrenT “devrent <debrent <derbent) Derbent” (6/6).
- rf- > -fr-: şanlıufrasını “Şanlıurfa’sını” (57/109).
- rh- > -hr-: ohranıñ “Orhan’ın” (30/88).
- rv- > -vr-: kèvrān “kervan” (43/70), pèvrānāsı “pervanesi” (40/353).
- ts- > -st- : yasTıya “yatsı” (13/166), 'yasdını “yatsısını” (67/102).
- yr- > -ry- : mèyrem “Meryem” (6/217).
- yv- > -vy-: havyannarımız “hayvanlarımızı” (64/7).

2.1.2.11.2. Uzak Göçüşme

'akirbilerime “akrabalarımā” (4/101), lāmın “namlı” (54/71), meldin “mendil” (71/60), taharnı “tarhana” (71/107).

Şu örneklerde de *ünlü- ünsüz yer değiştirmesi* görölmektedir:

birkiTdiridi “biriktirirdi” (34/86), 'deylīdi “değildi” (1/68), 'maşırpeynen “maşrabayla” (8/79), 'Padılcan “patlıcan” (4/188), üryāsınā “rüyasına” (7/72).

2.1.2.12. Yakıştırma (Anoloji)

Bazı kelimelerdeki asıl seslerin yerine şekil ve anlam bakımından örnekseme yoluyla başka seslerin getirilmesine *yakıştırma* denir. Ağız bölgesinde görölen örnekleri şunlardır:

III. tk Emir Kipinde

III. tk emir kipinde ŋ ünsüzüne yakıştırma karakteristik olarak görölmektedir:

aşınması “aşınmasın” (28/122), a’ması “akmasın” (4/213), dursun “dursun” (31/31), e’mesi “etmesin” (15/1), gurtulsun “kurtulsun” (40/43), işsin “işsin” (25/34), küssün “küssün” (12/106), sürüksün “sürüksün, sürünsün” (64/30), uyansın “uyansın” (70/92).

2.1.2.13. Ünsüz Uyumsuzluğu

Türkçe kelimelerin eklerle genişletilmesi veya hecelerle bir araya gelmesi esnasında ötümlük bakımından birbirine uymasına *ünsüz uyumu* denir. STT’de ünsüz uyumu son derece sistemlidir. Ancak Sarıgöl ve yöresi ağızlarında bu uyumun işletilmediği durumlar ortaya çıkmaktadır. Ünsüz uyumsuzluğu, çoğunlukla ötümsüz ünsüzden sonra ötümsüzünün yerine ya ötümlü ya da yarı ötümlü ünsüzün gelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu sebeple ağız bölgesinde ötümsüz uyumundan kaçış vardır denilebilir.

Bölgede ötümlülük uyumu STT ile aynıdır. Ağız bölgesinde ara merhalede oluşan yarı ötümlüleşme örnekleri dışında ünsüz uyumsuzluğunun görüldüğü durumlar şunlardır:

-fd-

elifden “Elif’ten” (22/33), sınıfıdan “sınıftan” (36/15).

-hd-

münühdö “Münih’ten” (3/73), ‘tezgâHda “tezgâhta” (71/10).

-kd-

gülmekdene “gülmekten” (4/116), gürlükden “gürlükten” (73/14).

-ğd-

ğulağdar “kulaktar” (57/126), uşakda “Uşak’ta” (59/31).

-p(P)c-

ciPci “jipçi” (3/107), el_öpcez “el öpeceğiz” (35/52), ‘ğaPcını “kapçığını” (66/31), yapcēsej “yapacaksın” (14/59).

-sd-

avustosda “ağustosta” (65/27), basdı “bastı” (30/55), fısdık “fıstık” (27/23), isdiyuñuz “istiyorsunuz” (68/56), kesdim “kestim” (30/7), 'mısdıvı “Mustafa” (20/51), usdö “usta” (42/500), üsdünö “üstüne” (35/8).

-sğ-

başğınā “baskına” (29/88), musğuyu “muskayı” (73/80), kısganş “kıskanç” (32/277).

-sg-

asğı “askı” (52/72), esgēdeydi “askerdeydi” (32/181), esgi “eski” (22/14).

-şc-

aaşcık “ağaççık” (40/199), 'daşcıdır “taşcıdır” (33/66), gādeşcım “kardeşçiğim” (12/87), işcisi “işçisi” (8/28), 'yaşcāzına “yaşçağızına” (41/56).

-şd-

'ağaşdan “ağaçtan” (55/77), dolášdırır “dolaştırır” (5/44), boşdur “boştur” (18/74), 'girişden “girişten” (25/47), işde “işte” (68/49), 'müşderisi “müşterisi” (12/39), gōnuşduruyō “konuşturuyor” (21/7), yaşdaķinnara “yaştakilere” (45/66), 'zı'laşdıñ “zıtlaştın” (28/124).

-şğ-

alışğın “alışkın” (14/64), başğa “başka” (66/41), 'şāşğın “şaşkın” (34/40), 'uşğuru “uçkuru” (42/407).

-şg-

bişginden “pişkinden” (18/54), 'gēşgi “keşke” (69/28), 'gōşgün “göçkün” (3/114), 'işgi “içki” (66/41), yerişginidik “(< yeriş-kin) yetişkindik” (71/9).

-t(/T)d-

ahıreTdi “ahirette” (16/52), biTdi “bitti” (1/4), geçiTdiriyı “giçittiriyor” (65/26), güTdük “güttük” (56/47), ğuruTdūnu “kuruttuğunu” (69/65), 'hayaTda “hayatta” (25/56), manavğaTdan “Manavgat’tan” (60/3), okuTduk “okuttuk”

(40/38), saTdık “sattık” (8/61), sōleTdi “söyletti” (50/27), vakiTdi “vekitte” (33/31).

-tğ-

'atğı “atkı” (25/61).

-tg-

biTgi “bitki” (18/50), 'bitgin “bitkin” (29/11).

-'c-

çana'cıdan “Çanakçı'dan” (19/3), zeḡginleşTi'cen “zenginleştikçe” (71/22).

-'d-

a'darılıḡan “aktarılrken” (27/41), è'di'lerine “ettiklerini” (26/19), è'medi'den “etmedikten” (55/63).

-'c-

ayä'cek “ayakçak” (24/15).

2.1.2.14. Eskiçil Şekillerin Saklandığı Örnekler

Ön Seste Korunan Ünsüzler

b-

bāma'dan “parmaktan” (30/6), bèK_öldu “pek oldu” (37/50), 'bè'mezlik “pekmezlik” (43/98), bişiridik “pişirirdik” (6/77), 'bişgin “pişkin” (28/44).

k-

ğoca köl “goca göl” (44/52), këydiḡ “giydiḡın” (1/22), kölge “gölge” (41/90), 'kölgüleniyoz “gölgeleniyoruz” (14/1), 'kötüreye “(< kötürü) toptan” (18/46), küreşidin “güreşirdi” (53/21), ondaḡ keri “(< ET kirü: geri) ondan sonra” (15/6).

t-

taha “daha” (23/52), tikenli “dikenli” (36/62), Toküzan_altı “doksan altı”(40/18), tolu “dolu” (8/59).

İç Seste Korunan Ünsüzler

-ŋ-

añladıveridi “anlatıverirdi” (6/14), beñziyomuşuñ “benziyormuşsun” (39/66), deñiziñ “denizin” (4/219), 'diñeliPduru “dikelmekte” (42/462), doñuz “domuz” (40/126), dññürlerinnen “dññürleriyle” (72/18), ğarañıya “karanlığa” (37/27), geñişlĕken “genişlerken” (5/115), geñizleri “genizleri” (43/128), 'ğoñşu “komşu” (22/52), hañķısı “hangisi” (40/232), soñra “sonra” (44/4), oñartdıķ “onarttık” (67/14), yalıñız “yalnız” (73/53), yeñi “yeni” (27/78), yeñgeñe “yengene” (19/31).

-ĝ-

hañģıcık “hangicik” (43/140).

-z-

sekizen “seksen” (13/91), Tokūzan_altı “doksan altı”(40/18).

Son Seste Korunan Ünsüzler

-ŋ

biñ “bin” (42/60), doñdum “dondum” (41/47), eñ_ĕsgi “en eski” (20/41), oñdu “düzeldi” (44/42), soñ “son” (18/94).

Ekte Korunan Ünsüzler

+İñ

biziñ_ĕgibi “bizim gibi” (45/73).

2.1.2.15.Vurgu

Bir kelimedeki hecelerden birinin diğerlerine oranla daha kuvvetli aldığı baskıya *vurgu*, vurgulanan heceye de *vurgulu hece* denir. STT’nin hafif vurgulu bir dil olduğu belirtilir (Ergin, 1993: 58). STT’de kelime vurgusu genellikle son hecededir. Türkçe eklemeli bir dil olduğundan kelimelerin eklerle ulanmaları sırasında ekin vurgu alıp almaması kelimedeki vurguyu belirler. Türkçede eklerin birçoğu vurgu aldığı için kelime vurgusunu sona kaydırır. Vurgu almayan ekler, vurguyu kendinden önceki

hecede bırakır. Türkçe kelimelerde birinci derecedeki vurgu, son hecedeyken; ikinci derecedeki vurgu, kelimenin ilk hecesindedir.

Vurgu, genel olarak *yeğinlik (baskı)* ve *müzikal vurgu* olmak üzere ikiye ayrılır. Yeğinlik, nefes baskısı ile ilgili bir durumdur. Bu sebeple dilde vurgu denildiğinde yeğinlik vurgusu kastedilir. *Müzikal vurgu*, dile yüklenen duygu ve heyecan gibi ruhi hâllerin kelimedeki yansımasıdır. Bu yansıma bazen olağan sayılan yeğinlik vurgusuyla aynı olabileceği gibi bazen de kelimedeki farklı bir hecenin vurgulanmasına yol açabilir.

GBAA'da yer alan Sarıgöl ve yöresi ağızlarında kelime vurgusu hissedilir derecede nefes baskılı/müzikal vurgulu telaffuz edilebilmektedir. Zeynep Korkmaz, her iki vurgunun GBAA'da kuvvetle hâkim olduğunu, söz konusu bölge için vurgunun STT'den şiddetli gerçekleştiğini ifade ederken olağan vurgunun kelime sonunda olduğuna dikkat çeker. Ayrıca Korkmaz, olağan vurgunun dışında değişen vurgulamaların herhangi bir sebebe bağlanmasının zor olacağını, bu değişikliklerin ağız özelliklerine yeni bir söyleyiş çeşnisi kattığını belirtir (Korkmaz, 1994a: 53-54).

Sarıgöl ve yöresi ağızlarında kelimelerin vurgusu STT'deki gibi sonda olmakla birlikte ikinci derecede vurguyu taşıyan ilk hecenin birinci derecede vurgulandığı örneklere sıkça rastlanır. Bu durumun sistemli bir şekilde ortaya çıktığı söylenemez. Ancak vurgu değişikliklerinin ortaya çıkışında şu hususların tesiri olduğu düşünülebilir:

a. Metinlerde kelime vurgusu cümleden hareketle tespit edilmektedir. Cümlede araştırmacının sorduğu soruyu kaynak kişi cevaplarırken olağan kelime vurgusunun yeri değişmektedir. Çünkü *yeni bilgi* kaynak kişi tarafından olağan değil dikkat çekici şekilde söylenmek istenmektedir. Bu durum sadece derlemelerde değil günlük konuşmada da ortaya çıkmaktadır.

b. Ağız bölgesinde yalın kelimelerde (soru karşısında açıklanmak istenen kelime) vurgu genellikle birinci heceye kaymaktadır. Bunun temel sebebi dilde tanımlıkların (artikel) yerine vurgunun kullanılmış olmasıdır. Türkçede bi(r) kelimesi dışında tanımlık (artikel) bulunmamaktadır. Ağız bölgesinde dikkat çekilmek istenen yalın unsurlarda, vurgunun başa kaydırılmasındaki temel etkenin *tanımlık (artikel)* kullanma ihtiyacından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ağız bölgesiyle ilgili derlenen metinlerde dikkat çeken hecelerin vurgusu gösterilmeye çalışılmıştır. Hece vurgusunun gösterildiği unsurlar; kelime tabanları, ekler, kelime grupları olmak üzere üç başlıkta incelenecektir:

2.1.2.15.1. Kelime Tabanlarında Vurgu

Ağız bölgesinde kelime tabanının STT’den farklı vurgulandığı örnekler şunlardır:

İki Heceli Kelimelerde

'altın (4/14), 'aşlık “aşlık” (70/3), 'avlı “avlu” (69/91), 'benek (12/23), 'buydáy “buğday” (64/14), 'çadır “çadır” (41/42), 'çapı “çapa” (6/5), 'çapıT “çapıt” (4/14), 'çenti “çanta” (3/89), 'danı “dana” (10/25), 'davıl “davul” (3/5), 'dırmık “tırmık” (6/138), 'dombèy “dombay, manda” (8/46), 'edet “âdet” (51/48), 'ğarı “karı” (3/74), 'ğayvâ “kahve” (4/77), 'göşmen “göçmen” (5/94), 'goyun “koyun” (3/9), 'kópek “köpek” (58/74), 'havâ “hava, türkü” (3/47), 'hèdek “hendek” (9/29), 'ilan “yılan” (28/98), 'kilim (17/35), 'köYlü “köylü” (5/97), 'maķıf “vakıf” (28/28), 'marıl “marul” (4/188), 'mèyan “meyan” (70/9), 'nòbet (6/40), 'noFut “hohut” (51/25), 'òķu “davetiye” (29/18), 'PabıŞ “pabuç” (4/72), 'pamık “pamuk” (6/7), 'pasTı “pasta” (1/4), 'şalfı “şalvar” (29/20), 'selbes “serbest” (43/15), 'susam (1/67), 'Tiken “diken” (4/202), 'turşu (4/63), 'gelin (4/38), 'yaşmak “yaşmak” (4/21), 'yazmı “yazma” (33/53), 'yèdi “yedi” (6/188), 'yümsek “yüksek” (7/41), 'zeķer “zehir” (18/22), 'zofru “sofra” (1/22).

Vurgulu eklerin ulandığı kelime tabanlarında kelime vurgusunun başta olduğu örneklere de rastlanır:

'duyduķ “duyduk” (2/30), 'ğaşmış “kaçmış” (6/190), 'geldi (2/32), 'göşmüş “göçmüş” (50/117), 'sapı (40/292), 'vèrin “veririm” (6/210), 'yanmış (3/39), 'yaTdı “yattı” (14/42).

Üç Heceli Kelimelerde

Üç heceli kelimelerin bazılarında kelime vurgusunun ilk hecede olduğu görülür:

'antıkı “antika” (5/181), 'bamile “bamya” (4/188), 'böülcü “böğrölce” (6/77), 'cèphānā “cephane” (38/70), 'dırmızanlı “tırabzanlı” (25/56), 'elbiselik (4/72), 'enişde “enişte” (28/4), 'ğabırķı “kaburga” (8/63), 'gelinlik (6/158), 'genevşe “kanaviçe” (4/143), 'guyru’lu “kuyruklu” (29/1), 'hediyeelik “hediyeelik”

(33/49), 'ıradıyo “radyo” (28/31), 'koŋvoylu “konvoylu” (1/36), 'kèPÇelik “kepçelik” (18/91), 'kepinek “kepenek” (4/163), 'kesTini “kestane” (28/108), 'küllümü “külleme” (20/48), 'lePlebi “leblebi” (4/71), 'maķırı “makara” (4/180), 'mikşrop “mikrop” (8/17), 'Padılcan “patlıcan” (4/188), 'patetiz “patates” (11/30), 'pençerem “pencerem” (8/80), 'peştèmal “peştamal” (17/30), 'sallângeş “salıncak” (11/47), 'şevteli “şeftali” (18/93), 'şırlımı “şırlama” (18/115), 'sıyıрма (4/188), 'teniki “teneke” (12/8), 'tomatıS “domates” (4/189), 'topeşÇi “topaççı” (5/186), 'türkücü (1/27), 'üvendıre “üvendire” (33/80), 'yõmiye “yevmiye” (9/13), 'zofralık “sofralık” (24/2), 'zurnáci “zurnacı” (5/42).

Vurgulu çekim eklerinin getirildiği üç heceli kelimelerde vurgunun ilk hecede kaldığı görülür:

'ateşTe “ateşte” (5/82), 'baırıP “bağırıp” (1/62), 'cavırlā “gavurlar” (3/26), 'çakıyollā “çakıyorlar” (40/377), 'çeketin “ceketin” (42/21), 'çevirdim (4/23), 'dernedi “derledi” (41/10), 'doldurun “doldururum” (28/5), 'ğıyıları “kıyıları” (1/70), 'göşTülē “göçtüler” (14/40), 'hepicünü “hepiciğini” (11/22), 'ıSğarē “ızgaraya” (14/65), 'ķaryoluŋ “karyolanın” (6/180), 'kellesini (40/302), 'kölgesi “gölgesi” (13/138), 'körpeleri (13/109), 'lambılā “lambalar” (56/120), 'paĶáTē “paketi” (18/24), 'peřsembē “perşembeye” (22/14), 'saşlanmış “saçlanmış” (5/102) 'satıyo “satıyor” (12/40), 'topladı (28/78), 'tırcılā “tırcılar” (21/12), 'turpandan “tırpandan” (2/35), 'yakıldım “yakıldım” (13/8), 'yukudan “yufkadan” (10/31 'zopudu “sobada” (56/118).

Dört heceli çekim ekleri almış kelimelerde vurgunun ilk hecede olduğu örnekler şunlardır:

'acımızdan “ačlığımızdan” (42/479), 'akirbilerime “akrabalarımā” (4/101), 'boşandırmış (50/11), 'öTdürüyölā “öttürüyorlar” (1/32), 'turşasından “turşusundan” (53/15), 'yaraTdığı “yarattığı” (28/113).

Gırtlak ünsüzünün (') yer aldığı kelimelerde vurgu gırtlak ünsüzünden önceki hecededir¹⁸:

¹⁸ Gırtlak ünsüzü ve vurguya dayalı ünsüz düşmesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Tok, 2008.

'a'lēyon “aklıyorum” (3/41), 'a'lı üslü “altlı üstlü” (20/53), 'a'mış “altmış” (3/18), 'açığ_ē'sin “açık etsin” (40/375), 'ba'ca'lā “bakacaklar” (40/230), 'ba'cāmış “bakacakmış” (3/82), 'ba'çıldı “bahçede” (5/26), 'basitlīj “basitliği” (28/27), 'da'lısına “tatlısına” (4/161), 'di'dim “diktim” (28/140), 'ē'me'licen “ekmekleyeceksin” (6/246), 'fa'ma_laḡ “Fatma halan” (6/25), 'gī'līdin “kıtlıktı” (55/35), 'gī'miş “gitmiş” (2/35), 'ka'mōz “kalkmıyoruz” (6/177), 'ke'li'ler “keklikler” (42/346), 'kesi'li “kesikli” (6/243), 'ma'muzları “makbuzları” (42/21), 'noṭ_ē'mē “nohut ekmeği” (55/29), 'Pa'laFı “baklava” (1/14), 'pa'lı “bakla” (55/29), 'ta'lımız “tatlımız” (45/18), 'te'liv_ēTdim “teklif ettim” (19/45), 'ya'mışlā “yapmışlar” (40/351), 'ya'mışlar “yakmışlar” (5/110).

Zarflarda Vurgu

STT'de olduğu gibi ağız bölgesinde de zarflarda vurgulu hece genellikle baştır:

'bayı “bayağı” (6/5), 'bence (8/40), bi 'dayıcı “(< bir dayıca) bir güzelce” (6/21), esKi'dene “eskiden” (1/12), 'gātyan “katiyen” (40/320), 'güzün (13/104), 'haḡKeten “hakikaten” (5/48), 'hinci “şimdi” (1/31), 'höylü “şöyle” (188), 'hurdō “orada” (5/182), 'işTi “işte”(1/49), 'naḡısını “hangisini” (13/86), 'nası “nasıl” (1/31), 'sabācek “sabahcak” (6/24), 'temelli (2/34), 'yarin (9/24), 'yayan (19/28).

2.1.2.15.1.1. Özel İsimler

2.1.2.15.1.1.1. Kişi Adları

Ağız bölgesinde kişi adları vurgusu genellikle ilk hecededir:

'atatürk “Atatürk” (3/40), 'atıgan “Atakan” (16/26), 'bilal “Bilal” (18/1), 'çaḠıcı “Çakıcı” (5/195), 'çallı “Çallı” (6/104), 'daḡlı mısı “Dağlı Musa” (6/24), 'dudu “Dudu” (6/163), 'halıl “Halil” (40/247), 'hasan “Hasan” (3/34), 'hurşuT “Hurşit” (3/6), 'izellere “İzellere” (4/191), 'mısdıvılāḡ 'yıḡı'lık “Mustafaların yıkıklığı” (28/82), 'mısTan “Mestan” (28/4), 'nurçan “Nurcan” (34/21), 'teFīK “Tevfik” (6/4).

2.1.2.15.1.1.2. Yer Adları

Sarıgöl ağızlarında STT'deki gibi iki heceli yer adlarında vurgu ilk hecededir. Ancak üç ve daha çok heceli yer adlarındaki vurgu STT'dekinden farklılık gösterebilir. Bu tür kelimelerde vurgu genellikle ilk hecededir:

'almanyıda “Almanya'da” (3/42), 'antalyıdı “Antalya'da” (2/41), 'aņkarada “Ankara'da” (5/8), 'bıldanlılā “Buldanlılar” (24/7), 'çana'Qaliden “Çanakkale'den” (7/112), 'deņizliden “Denizli'den” (42/55), 'dēvreŋT “Derbent” (6/6), 'haydarpaşı “Haydarpaşa” (3/34), 'kemāliyādan “Kemaliye'den” (19/15), 'kūlköy “Kūlköy” (1/62), 'manııadan “Manisa'dan” (42/57), 'sırtmeşliden biri “Sığırtmaçlı'dan biri” (30/49), 'yēñiceę “Yenice'ye” (2/53).

2.1.2.15.2. Eklerde Vurgu

STT'de vurgu almayan ekler ağız bölgesinde de vurgulanmazlar. Ancak STT'de vurgusuz ekler, vurguyu kendinden önceki heceye kaydırırken, ağız bölgesinde ikinci derecedeki vurgulu hece sayılan ilk heceye kaydırabilir. Vurgu almayan bu eklerden bazılarıyla ilgili örnekler şunlardır:

-(I)yō: 'haşleyoņ “haşıyorsun” (4/65), 'sevyoz “seviyoruz” (1/8), 'şē'mōn “şey etmiyorum” (9/5), 'yēme'leyo “yemekliyor” (1/29).

+(I)nA(n): 'çalģınan “çalgıyla” (21/1), 'kirkidinen “kirkitle” (4/146), 'maķaneynene “makineyle” (13/115), 'maşırpeynen “maşrabayla” (8/79), 'ōnnō “onunla” (3/7), 'pastānan “pastayla” (1/11), 'Tabāncēnan “tabancayla” (1/33).

+gil: 'cemalgilde “Cemalgilde” (1/5), 'mııTıvıgillē “Mustafagiller” (6/69).

-dIni(/en)+: 'geldini “gelince” (12/55), 'salladīnen “salladıkça” (1/ 55).

Fil/İsim + i- Çekim Eki: 'birleşivēridik (6/11), 'çandırmēmiş “jandarmaymış” (6/99), 'deylīdi “değildi” (1/68), 'güccūdüm “küçücüktüm” (1/37), 'kelleliydi (3/5), 'suluyōduķ “suluyorduk” (17/12), 'tehniydi “tenhaydı” (49/19), 'yakıyōduķ “yakıyorduk” (17/21).

-IncA: 'çatınca (6/53), 'duyuncu “duyunca” (2/30), 'demēnci “demeyince” (6/1), 'ğaıncı “kaçınca” (6/18), 'görününce (3/40), 'tükürüncen “tükürünce” (19/5), 'varıncan “varınca” (19/17).

+cAk: 'köycek (7/34).

mI: 'aTmēyim_mēriyōlā “atıvermiyorlar mı” (1/31), 'laylom mu “nylon mu” (3/30), 'zopa_m_mā “soba mı var” (27/36).

Belirtme ve Yönelme Hâli Eklerinde Vurgu

Ağız bölgesinde belirtme ve yönelme hâli eklerinin dar veya yarı dar ünlülü şekilleri görülür. Hızlı konuşma sebebiyle iki kelime arasında kalan bu hâl eklerinin darlaşmasıyla vurgu bazen hâl ekinin bulunduğu kelimedeki ilk heceye kayar. Bu durum genellikle birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede görülür:

'atā “ata” (6/146), 'bize “bize” (50/12), 'dabānceye “tabancayı” (7/119), 'damā “dama” (6/237), 'foterē “foteri” (8/53), 'gencerē “gencere” (4/123), 'gövō “göge” (4/101), 'köyō “köye” (27/18), 'mezerē “mezara” (4/161), 'oreyā “oraya” (3/82), 'pi'niē “pikniğe” (16/56), 'şekerē “şekeri” (14/79), 'südü “sütü” (16/113), 'takılarınā “takılarımı” (7/72), 'utu “udu” (3/7), 'üzümō “üzüme” (2/53), 'yabanā “yabana” (4/84), 'yakeyā “yakaya” (3/104), 'yanımā “yanıma” (3/3), 'yükō “yükü” (32/178).

2.1.2.15.3. Kelime Gruplarında Vurgu

STT’de kelime grubu vurgusu genellikle tamlayan unsurun vurgulu olan son hecesinde yer alırken ağız bölgesinde tamlayan unsurun ilk hecesinde bulunur:

İsim Tamlamaları

'aşır_aşī “aşure aşı” (4/161), 'bīydey_ē'mēniē “buğday ekmeğinin” (55/33), 'bırçaG_ē'mē “burçak ekmeği” (55/30), 'guzu göbej “guzu göbeği” (49/77), 'kedi ğuyrū “kedi kuyruğu” (49/71), 'kirkiT_oyası “kirkir oyası” (6/186), 'masanıē_üslerindi “masanın üstlerinde” (1/26), 'namazlayıē_üsTündü “namalanın üstünde” (73/79), 'pīransı yēmej “pırasa yemeği” (11/29),

'sacın_üsTü “sacın üstü” (23/63), 'sePetÇölu “sepetçi oğlu” (4/44), 'yaylın_ataşı “yaylın eteşi” (58/3), 'yünēñ_üsTüne “yüneğin üstüne” (17/24).

Sıfat Tamlaması

'aāÇ yabālan “ağaç yabayla” (56/110), 'arab_omarā “Arap Ömer’e” (1/39), 'böyün “bugün” (4/37), 'çamır_aliniñ “Çamur Ali’nin” (6/162), 'cıvlaG_alileriñ “Cıvlak Alilerin” (18/47), 'duTuğ halılınan “Tutuk Halil’le” (6/24), 'güÇcüK_altın “küçük altın” (4/18), 'halkı şekē “halka şeker” (8/67), 'nöbetÇi subay “nöbetçi subay” (42/475), 'pullu oya (4/143), 'tıkırdak_oya “tıkırdak oya” (4/143).

İsim +Yardımcı Fiil

'barác_oldu “baraj oldu” (12/35), 'cēhendem_oldu “cehennem oldu ” (14/39), 'guşluG_olur “kuşluk olur” (43/58), 'Kahroldum “kahroldum” (19/10), 'keşgeK_olmēyōdu “keşkek olmuyordu” (3/9), 'oyō_ēdēlēdi “oya ederlerdi” (5/184), 'serhoş_oluyō “sarhoş oluyor” (3/75), 'takı_olur “takı olur” (1/3), 'teliFon_ēTdiydik “telefon ettiydik” (32/59), 'yasTıK_ışlēlēdi “yastık işlerlerdi” (4/145).

Fiil + Zarf-Fiil + Yardımcı Fiil

'dikeliPduru “dikelmekte” (3/79), 'duruğoyyon “durakoyuyorsun” (1/11), 'ēdiPduru “etmekte” (6/259), gelin_alıP-gidiyō “gelini alıp gidiyor” (1/25), 'gelīPgelirin “geliyorum” (43/2).

-*Iver tezlik fiili*yle kurulan birleşik fiillerde vurgu ilk unsurun ilk hecesinde yer alır¹⁹:

'atīvēmīşimīş “atıvermiş” (18/50), 'başlanevēdi “başlanıverdi” (46/66), 'bozuluvmuş “bozuluvermiş” (41/50), 'çevirivirdiler “çeviriverdiler” (58/3), 'devirdivēdim “devirtiverdim” (18/88), 'gaçıvırıyon_ışTe “kaçıveriyorum işte” (37/16), 'dēyvimiş “deyivermiş” (41/28), 'ēndirivēmīşim “indirivermişim” (27/60), 'gidivmiş “gidivermiş” (39/19), 'goyvēdim kendime “koyuverdim

¹⁹ STT’de –(I)ver yapısıyla vurgusu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Demir, 2000a.

kendimi” (28/131), 'mindirivēdim “bindiriverdim” (29/99), 'ölüvürüyü “ölüveriyor” (68/46), 'güdüvümüş “güdüvermiş” (41/44).

Diğerleri

'beşibirlik (4/14), 'eŝineç 'dosTunu “eşini dostunu” (1/29), 'giTdi vādı “gitti vardı” (14/41), 'yirmi_iki (2/39), 'yusuf bey “Yusuf Bey” (5/95).

2.1.2.15.4. Cümlede Vurgu (Odak)

Vurgu, kelimelerde ortaya çıkan bir nefes baskısıdır. Cümlede yer alan her unsurun kendi hecesinden biri yeğinlik vurgusuna sahiptir. Cümlede vurgudan ziyade *tonlama* görülür. Cümlede kelimedeki vurgulanan her ögeden yalnız biri öne çıkarılır. Cümlelerde vurgu yerine odak belirlenir. Odaklanan unsurda hem vurgu hem de tonlamanın yükselen tonu görülür. Bu yönüyle odaklanan unsur cümlede en yeni bilgisini içerir ve konuşan en çok önemsenen unsur hâline getirilir. Kişi odaklayacağı unsuru cümle diziminde yükleme yaklaştırarak; vurguyla öne çıkararak; zarf, edat gibi vurgulu veya vurgusuz kelimeleri kullanarak belirler. Mesela soru ekinin dizimde yer değiştirmesiyle cümlede hem vurgulu ögesi hem de odağı değişmiş olur.

Ağız bölgesinde cümlede vurgu veya odaklama işlevi STT’deki gibidir:

öteki pek bîlaŝmazdı **ya** (12/84).

(Odaklanan unsur *ya* ünlemidir ve cümle yükselen tonda bitmiştir.)

yēdi sekiz çocuk dimek ni dimek **yaŵrım** (13/85).

tā su yo’Tu o zuman biz giTdijimiz zaman (16/55-56).

bi_ŷō **bahā’rın** bi de **’güzün** kırkıyoduŝ onnarı (17/18-19).

(Bağlama unsurlarıyla cümlede iki odak seçilmiştir. *baharın* kelimesindeki yükselen ton *bi de* kelimesinde alçalan tona geçer, yeniden *güzün* kelimesinde yükselen ton görülür ve yüklemden sonra alçalan tonda cümle biter.)

2.2. ŞEKİL BİLGİSİ

2.2.1. Kelime Yapımı

2.2.1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri²⁰

Bu ekler isme ulanarak ondan yeni kelimeler türetir. STT ile Sarıgöl ve yöresi ağızlarında kullanılan isim yapma ekleri aynı olmakla birlikte ağız bölgesinde bu eklerin farklı allomorfları ortaya çıkabilmektedir. Ağız bölgesindeki adı geçen ekler şunlardır:

+(A)ş

'topeşÇi “topaççı” (5/186).

+(A)k

başak “başak” (56/131) öta~~k~~ “ortak” (28/104), topa~~k~~ “topak” (4/72).

+An

İşlek değildir. Bazı kelimelerde kalıplaşmış olarak görülür. ET’de çokluk işlevinde kullanılan bir ektir:

ğıza~~n~~ıdık “kızandık” (11/25), öla~~n~~_ëvine “oğlan evine” (14/20).

+Al

topa~~l~~ (41/184).

+CA

İşlek eklerdendir. Başlangıçta çekim eki işlevinde olan ekin zamanla türetmede kullanıldığı görülmektedir. Dil, lehçe, yer, zaman ve alet vb. isimleri yapar:

'ğarıca “karaca, ortalama” (35/71); bağlıce “Bağlıca” (5/130), 'bence “bence: şeker toplama geleneği” (8/40), deliceyi “kağrı arabası” (70/23), éyiceni “iyice” (32/40), 'kesmece (35/81), öñce “önce” (14/51), selimeceniñ mısTáva

²⁰ Anadolu ağızlarında isim yapımı hakkında geniş bilgi için bkz. Tokatlı 2010.

“Selime’nin Mustafa” (41/24), sivilce (34/39), ‘üsencenin “Hüseyincenin” (69/90), ‘yènicē “Yenice’ye” (2/53); ‘ğarıcı “karaca bitkisi” (30/27), ‘ğızılca “kızılca hastalığı” (34/37), ‘filancı “filanca” (24/54), ‘dayıcı “güzelce” (6/21); a’Çalı “Ak+ça+lı” (48/43); dile’Çē “dilekçe” (42/170), TürkÇen “Türkçen” (1/76).

+cAK

Sevgi, küçültme, birliktelik ifadelerinde kullanılan bir ektir:

bır_aFtalıcağ “bir haftalık” (41/39), kilotcağ (58/25), gıyucak “Kuyucak ilçesi” (58/9), ‘şabıcağ “çabuk+cak” (59/14), ‘yumurcağ “yumrucak” (34/18); ayá’cek “ayakçak” (24/15), gúcücek “küçücük” (70/108).

+cĀz (< +cAğız)

Küçültme ve sevgi ifade eden bir ektir:

altcāzında “altcağızında” (43/85), bi ‘yaşcāzına “bi yaşcağızına” (41/56), buncāzım “buncağızım” (13/169), ‘huncāz “şuncağız” (40/42), oncāz “oncağız” (6/32), ğadıncāz “kadıncağız” (40/77), sonrucāzım “sonracağızım” (61/3); sekizcēz “sekizceğiz” (18/86), bicēzin “birceğizin” (40/13), evcēzime “evceğizime” (41/163).

+CI

İşlek eklerdendir. STT’de olduğu gibi çoğunlukla meslek veya uğraşı isimleri yapar:

altıncılar (60/155), avcılīm “avcılığı” (60/135), bācılık “bağcılık” (5/17), camcılığ “camcılığa” (25/3), ‘davılcı “davulcu” (3/12), dēyirmancı “değirmenci” (15/18), ‘daşcıdır “taşcıdır” (33/66), dımdımcı “çalgıcı” (7/33), ‘malcılık “malcılık” (13/89), k̄āpızcılı “karpuzculuk” (14/71), tırpancı “tırpancı” (6/236), ‘haykırmıcılā “haykırmıcılar” (42/205), bazarcılığını “pazarcılığını” (42/438), ōmancılara “ormancılar” (51/37), ğatırcı “katırcı” (64/96), yabancı (73/57); demircilē “demirciler: halk oyunu” (4/44), dēveciler (65/1), işçilik “işçilik” (9/112), ‘kēPÇeci “kepçe” (54/59), ‘süpürgeciydi (44/92), zebilcilik “israf” (7/27); okuculā “(< oku+cu) davetli” (5/169), ‘oşurcu

“öşür toplayan kişi” (36/48), yol**cuyun** “yolcuyum” (3/118); dü**ñürcü** “dünürcü” (11/37), 'tür**kücü** “türkücü” (1/27); bayra'**Çısı** “bayrakçısı” (35/28), 'na**FÇı** “lafçı” (16/121), ora'**Çılā** “orakçılar” (5/289), orta'**Çıynan** “ortakçıyla” (66/67), sālī'**Çı** “sağlıkçı” (28/117); çif**Çi** “çiftçi” (60/24), ğurbe**TÇi** “gurbetçi” (8/97), güleş**Çi** “güreşçi” (40/246).

+cIk

Küçültme, azlık, sevgi, acıma belirten işlek bir ektir. -k ünsüzüyle biten kelimelere geldiğinde -k düşer:

'arpı**cık** “arpacık” (40/323), 'çısçı**ılacık** “çısçıplak” (40/133), dağar**cık** “dağarcık” (57/47), ğar**cık** “karıcık” (32/239), 'ğızıl**cık** “kızılçık” (15/51), yak**ıncık** “yakıncık” (70/94); bice**cik** “bircecik” (68/85), birē**cik** “birercik” (50/97), í**cik** “azıcık” (59/5), 'üfec**icik** “ufacık” (55/31); bi_γō**cuḵ** “bir yolcuk, bir kerecik” (18/87), duduc**uḵ** “Duducuk” (58/117), yumşuc**uḵ** “yumşacık” (35/34); gücü**cüK** “küçücük” (32/15), 'tütü**ncük** (55/50); a**Çık** “azıcık” (11/32), namaz**Çı**'Tan “namazcıktan” (40/8); 'dümbek**Çık** “dümbelekçik” (4/128); küçü**cük** “küçücük” (48/89).

Şu örnekte ek yığılmasına rastlanmıştır:

'üfec**icik** “ufacık” (29/44).

Ünlüyle başlayan ek geldiğinde ek sonundaki -k > -ğ değişmesinin sonucunda -ğ ünsüzü eriyerek ya yanındaki ünlüyü uzatır ya da ünsüz ikizleşmesine neden olur:

ayac**ınnı** “ayakcığını” (13/99), parac**ınnı** “paracığını” (40/137); çeke**TÇi** “ceketçiği” (40/249); bībāc**īm** “babacığım” (43/14), sōrac**īm** “sonracığım” (67/105); hep**icī** “hepsiciği” (57/13).

+CII

İşlek değildir. Ağız bölgesinde iki örneği vardır:

aķ**çıl** “akımsı” (16/9), deveni**ñ** adam**cıllı** “devenin adamcılığı” (58/148).

+cIIAyı(n)

“Gibi” anlamında kullanılır:

bencileyi “bencileyin” (3/38), 'bencilēniñ “bencileyinin” (41/167).

+çülük

yörükÇülükTe “yörükçülükte” (61/26).

+dA(i)

Aşağıdaki örnekte bulunma hâli eki, türetme işlevinde kullanılmıştır:

gündelik (3/113), 'biñdi bi “binde bir” (12/65).

+dAḲ (+dA-k)

tıkırdaḲ_oğā “tıkırdak oya” (4/144).

+dAş(/c)

Ortaklık, birliktelik belirtir. Bölgede görülen örnekleri şunlardır:

ğardaş “kardeş” (13/8), can yoldaşı (41/14), vatandaşların “vatandaşların” (26/1); ğādeşimin “kardeşimin” (12/3), āḳīdeci “arkadaşı” (18/9).

+dAr²¹

ğulaḳdar_oğūñ “kulaktar olun” (57/126), öñder_oğūñ “önder olun” (57/126).

+dem

ērdemiñ “Erdem’in” (19/55).

+dıç/deş

sādııcı “sağdııcı” (42/352), sādeşlā “sağdıçlar” (3/103).

+duruk

İşlek değildir:

boyúndúruk “boyunduruk” (5/94), 'oñduru’dan “Ovunduruk’tan” (68/44).

²¹ Gülensoy *önder* kelimesinin kökenini ön+de-r şeklinde izah eder (Gülensoy: 2007: 664). Kulakdar kelimesindeki -dar yapısı ise Farsçadan geçmiş olmalıdır.

+düz

gündüz “gündüz” (23/9).

+el

çöpel “küçük çöp” (47/19), genelindeki (26/1), 'gözeller’e “güzelleri” (4/55), özel (9/29).

+ey

güzey “kuzey” (43/16), güney (43/17).

+ga(/ı)

başga “başka” (69/6), başgı “başka” (2/1).

+gan

başkan “başkan” (4/140).

+gil

Mensubiyet ismi yapar. Ek ünlü ve ünsüz uyumlarına girmez (Korkmaz, 2003: 47).

'anamgil “annemgil” (3/27), dayıngillē “dayıngiller” (5/256), 'cemalgilde “Cemalgilde” (1/5), 'mıstıvıgillē “Mustafagiller” (6/69), olaḡgil “oḡlangil” (12/39), süleymangil “Süleymangil” (8/32), 'deli āgilin “Deli Ağagilin” (38/95), 'dēveci ḡāsıgil “Deveci karısıgil” (27/55), dēzesigile “teyzesigile” (18/10), elifanacıḡmilde “Elifanacıḡmilde” (41/157).

Bir örnekte bu ekin çekim ekinden sonra geldiği görülmüştür:

anamıḡgilin “annemgilin” (34/46).

+ IdAk

İşlek olmayan yansıma seslere gelen bir ektir (Gülsevin, 2002: 153):

küPbüdek (24/61), zıPbıdak (11/54).

+Il

Bir kelimedede geçer:

yaşıl “yeşil” (32/170), yeşil (2/42), yeşillik (64/43).

+ıye

Arapça ektir. Bir örnekte görülür:

otlaķıye “(< otlak+ıye) otlak vergisi” (60/7).

+iyet

Arapça ektir. Bir örnekte geçer:

vāriyetliydi “(< var+iyet) varlıklıydı, zengindi” (8/46).

+lā (<lak+ı)

'namazlā “namazlağı” (71/36-37).

+leyin (> +lı)

Kalıplaşmış örneklerde farklı allmorflarda görülür, zaman belirtir. İşlek değildir:

sabāla “sabahleyin” (73/86), sabālen “sabahleyin” (6/184); sabāna “sabahleyin” (73/73); sabaylı “sabahleyin” (72/59); āşamleyiñ “akşamleyin” (71/109); āşamneyin “akşamleyin” (70/42), āşamñıyın “akşamleyin” (53/32), ikindinnen “ikindileyin” (5/286), ikindinneyi “ikindinleyin” (41/139), ölenñe “öğleyin” (5/298), ölenñen “öğleyin” (66/35).

+II

Çok işlek bir ektir. Mensubiyet veya varlığa sahip olmayı belirtir. Son sesi geniz ünsüzleriyle biten kelimelerde +nI şekli kullanılır:

aızlı “ağızlı” (13/151), akıntılı “akıntılı” (13/156), aralısnı “aralısın” (61/19), allı yeşilli (54/87), 'gancıkılı “kancıklı” (13/106), ğayışlı “kayışlı” (15/48), 'ğırlı “kırlı” (12/66), ğuvaTlı “kuvvetli” (41/120), haķlı “haklı” (73/28), 'hamırlı “hamurlu” (21/26), hatırlı “hatırlı” (58/195), hayırlısı (18/15), iki saplı (17/2), sālı'lı “sağlıklı” (18/85), 'sandallı “Sandallı” (13/180), 'Ta'lı “tatlı” (14/23), telāşalı “telaşeli” (13/89), yaralı (34/65), 'yaşlı (16/30), 'yavı'lı “yavuklu” (24/30); çeşitli “çeşitli” (63/18), 'ġaranFilli “karanfilli” (42/162), gizli (5/249), işKili “içkili” (1/30), 'yérinceli “yerinceli, beğenilmeyen” (54/94); fidan boylu

(48/61), ğuzulu “kuzulu” (38/45); dōt türlü “dört türlü” (52/72), ğara gözlüm “kara gözlüm” (54/10); alacanmı “alacanlı” (34/50), deliĝanmı “delikanlı” (55/74), nişanmısınnan “nişanlısıyla” (5/11); izinnı “izinli” (11/3), pïrennideki “Pirenli’deki” (34/51).

+IIK

En işlek eklerdendir. Alet, meslek, yer, bağıllık isimleriyle soyut kelimeler türetir. Ağız bölgesinde geniz ünlülü biten kelimelerden sonra ekin +nık şekli kullanılır:

aşlık “açlık” (42/522), aylık “aylık” (1/57), cāhılılık “cahillik” (13/77), çamlık “çamlık” (13/162), dolaşı’lık “dolaşıklık” (69/4), 'dolmalık “dolmalık” (23/23), 'ĝışlık “kışlık” (14/29), ĝıTlık “kıtlık” (57/32), ğocalık “kocalık” (12/93), ırāhmaTlık “rahmetlik” (41/129); varlı’lā “varlıklar” (13/65); berberlik “berberlik” (25/2), ěllik 'cavırları “ellik gavırları” (62/42), 'gelinlik (6/156), işlik “içlik” (40/121); yo’luK “yokluk” (46); kırKlıĝıla “kırklıkla” (17/14); 'çaydanlıā “çaydanlığa” (53/56), çocu’lumuzda “çocukluğumuzda” (1/23), 'pulluĝa “pulluğa” (28/125), düzlük (58/10), 'sözlük “nişanlılık” (54/93), ğürlük “gürlük” (73/55); meýdanmıK “meydanlık” (1/62), nişanmık “nişanlık” (71/33), yannıK “yağlık” (61/10).

+likçe (< +IIk +çA)

böylelikçe “böylece” (58/112), öylelikçe “öylece” (58/215).

+mAn

'ĝocuman “kocaman” (3/45), 'kırımana “Karaman’a” (27/4), 'şışmanıdı “şışmandı” (8/51), tür’men “Türkmen” (52/77).

+(IA)mAsInA

Ek, +IA-mA+sI+n+a şeklinden hareketle ortaya çıkmış olmalıdır. Bu ek, +IAmA²² ekinden genişletilerek zarf görevinde kullanılır:

²² +IAmA ekiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Korkmaz, 2003: 50-51.

bölö uzunlamasına bi sarı ğazan_olu (44/99), yanlımasına (42/424); 'bölemesine (44/100), hölmesine (44/113).

+(I)ncl

Sayı adlarına ulanarak sıra sayı sıfatları yapar. Bölgedeki örnekleri şunlardır:

altıncısı (12/77), 'gaçıncı “kaçıncı” (6/18), ötancılı “ortancılı” (14/73), on_altıncısı (42/446); birinci (5/40), on_ikinci (36/38), yedinci “yedinci” (2/25); dördüncü “dördüncü” (26/29), otuz_üçüncü (38/84).

+sIz

Olumsuzluk, mahrum kalma, yokluk belirten işlek bir ektir:

ayransızlı “ayransızlığı” (48/101), çöbasız “çorbasız” (10/18), ğansız “kansız” (31/30); hatāsız “hatasız” (42/536), ırāTsızın “rahatsızım” (18/8), ikīramsız “ikramsız” (6/176), sıvasız (4/217), 'sabınsız “sabunsuz” (56/118), vaķıtsızā “vakitsize” (50/128); çekirde'siz “çekirdeksiz” (43/97), keyiFsiz “keyifsiz” (32/84), peştemeļsiz “peştamalsız” (40/122), şerefsiz (49/28), ğoyunsuz “koyunsuz” (57/80), susuz (23/54), yoksuzlu'lā “yoksulluklar” (13/65), dutumsuz “tutumsuz” (69/35); üyküsüzün_ya “uykusuzum ya” (19/25), ö'süzdüm “öksüzdüm” (45/46), ölsüzünö “(< öl+süz) öksüzünü” (29/93).

+(ş)Ar

Sayılarla ulanarak üleştirme belirtir:

altışar (38/13); birer_ikişer “birer ikişer” (19/62), dörder beşer (13/143), ikişer üçer (13/41), yirmişer ellişer (58/193-194), teker teker (62/7).

+tI

Yansıma seslere gelerek kelimeler türetir:

cavıltısı (42/256), 'çatırtı (42/294), fısırtıyla “fısıltıyla” (42/126), ğıcirtısından (66/64), tıķırtıya “tıkırtıya” (3/77), 'şamırtı “gürültü” (19/117), 'tımbrıtcık (41/281), bıdırTı “patırtı, ses” (50/5); 'gübürtü “gümbürtü” (6/53), gürültü (42/143), küldürtü (30/64).

+(I)z

Kalıplaşmış olarak bazı kelimelerde görülür:

'buynuz “boynuz” (18/51), êkiz “ikiz” (51/55).

2.2.1.2. Fiilden İsim Yapma Ekleri

Bu ekler, fiil kök veya gövdelerine gelerek isim türetirler. Ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

-A

Zarf-fiil ekinin kalıplaşarak oluşturduğu isimler şunlardır:

'ğayinnı_oyası “kaynana oyası” (4/23), kısadır “kısadır” (9/99); süre (1/9), yarası (48/14); doğada “doğada” (49/78).

-(A)ç

'toḵacınan “tokaçla” (16/123).

-Ak

İşlek bir ektir:

bata'lık “bataklık” (4/202), duraklar “duraklar” (5/3), kaçak “kaçak” (28/98), oturak “oturak” (2/7), 'yataḵ “yatak” (29/80), yumak “yumak” (5/188); 'bıçaḶ “bıçak” (7/50); ölçek (16/78); gona'lar “konaklar” (5/118); uçānan “uçakla” (3/99).

-Al

'çatalı (5/278), doğal_olarak “doğal olarak” (49/73).

-AlaK

İşlek değildir. Nesne, durum ve yer belirtir. İki kelimedede görülür:

yatalak “yatalak” (41/184), çökelek (58/120).

-Am

dönem (60/40).

-An

Sıfat-fiil ekinin kalıplaşarak oluşturduğu isimler şunlardır:

gêçān “geçen” (8/61), ğalan “kalan, artık” (6/144), ğıranlığa “kıranlığa” (48/117), düzen (4/63); gèren “ger-en: örtü” (4/211), 'dūvennen “düvenle” (23/1).

-AnAK

İşlek değildir. Fiilin gösterdiği hareketi taşıyan isimler türetir. Bölgede örnekleri azdır:

deyneⁿ “(< değ-enek) deynek” (60/207); gelene’lerimiz “geleneklerimiz” (5/16); 'görüneⁿ “görenek” (10/27).

-(A/I)r

Sıfat-fiil görevinde olan ekin kalıcı isimler yaptığı örnekler şunlardır:

bilgisayarda (16/86); góçer (58/116), biçerdöver (5/286), 'kısır “kısır” (38/45), yatır (3/17), geliri “kazancı” (6/200).

-Ay

olayı (19/46), oley “olay” (11/1).

-cAK (< (y)AcAK)

Sıfat-fiil ekidir. Ağız bölgesinde kalıcı isimler yaptığı örnekler şunlardır:

salınca^k “salıncak” (45/5); içcek “içecek” (31/24), kèycek “giyecek” (41/2), sērcek “(< ser-ecek) çamaşır askılığı” (10/44), 'yice^K “yiyecek” (4/73).

-cA

Dönüşlü fiillerden, fiilin gösterdiği hareketin sonucu olan soyut isimler türetir (Korkmaz, 2003: 76):

düşünceme “düşünce” (47/23), ēlencilē “eğlenceler” (5/13).

-ç(/ş)

Dönüşlü fiil gövdelerinden o hareketle ilgili özelliği gösteren isimler türetir. Ekin kelime sonunda ş ünsüzlü şekli de kullanılır:

ğazancı “kazancı” (25/26), utancımıza (71/45); sevincimizden (25/5), ödünç_ödēlēmiş “(<öde-n-ç) ödünç ederler” (27/66); inanş “inanç” (16/118), kışganş “kıskanç” (32/277).

-Dİk

Sıfat-fiil görevindeki ekin kalıcı isim yaptığı örnekler şunlardır:

ğullanılmadı~~k~~ “kullanılmadık” (29/71), tanıdı~~k~~ “tanıdık” (58/28), sidi’li “sidikli” (13/156).

-ebe

göçebelik “göçebelik” (64/68).

-erek

Bu zarf-fiil ekinin yapım görevinde kullanıldığı bir örneğine rastlanmıştır:

gőçerek “göçer, göçen” (61/16).

-ev

görevine “görevini” (5/15).

-GA

bölğölere “bölgelere” (5/242), süpürke “süpürgeyi” (5/56).

-GAç(/ş)

'sallangáš (15/2), 'sallängeş “salıncak” (11/47).

-GAn

unut~~K~~anlık “unutkanlık” (69/28), 'dirgeni (Gülensoy, 2007: 288) (5/277) .

-GI

İşlek eklerdendir. Nesne isimleri türetir. Ağız bölgesinde genellikle ünsüz uyumuna girmez:

asğı “askı” (52/72), 'atğı “atkı” (25/61), çalğı “çalğı” (34/53), 'salğı “ayaklık” (23/54), 'yayğıları “yaygıları” (34/77), 'yazğısının “yazgısının” (72/37); 'bitkilēden “bitkilerden” (49/73); bilgi (72/10), ilgileri (10/42), sēgilerimiz

“sergilerimiz” (6/185), 'sevgilisi (26/10), vèrgi “vergi” (38/4); duyğum “duygum” (5/131); görgü “görgü” (45/51), sürgünün “sürgünün” (32/185).

-Glç(/ş)

'bilgiç (72/118), gezgiş (60/11).

-GIn

Sıfat gibi kullanılan işlek bir ektir. Genellikle ünsüz uyumunu bozar:

acığın “acımış” (50/15), ağağın “ağargın” (29/71), alışğın “alışkın” (14/64), basğınā “baskına” (29/88), darğın “(< darıl-gın) dargın” (71/58), gullanılğınā “kullanılmış” (29/71), gızğın “kızgın” (3/39), gışğın “kaçkın” (40/262), 'şāşğın “şaşkın” (34/40), yanğınā “yangın” (5/111), 'yılğının “yılginım” (42/55); 'bişğın “pişkin” (28/44), 'bitğın “bitkin” (29/11), ěğın “ergin” (14/64), yerişğınidik “yetişkindik” (71/9); doluğın “dolgun” (49/3), yörğünluK “yorgunluk” (48/94); düzgün (18/108), göşğünüz “göçkünüz” (19/5).

-I

İşlek bir ektir. Fiilin gösterdiği hareketin sonucuyla ilgili isimler türetir:

ārtı “artı” (49/66), anım_oldu (5/1), batı (58/111), çakı “çakı” (30/33), 'yazılı (72/33); 'ciziniğ_çineğ “çizinin içine” (28/129), dikili Taş “dikili taş” (58/96), diri (27/44), geziye (73/34); dolu (7/101), kokuşundan “kokusundan” (19/47), doğu “doğu” (58/111), soru (45/32); ölçü (5/308), ölü (40/366), ötü “örtü” (56/11).

-(y)IcI

Meslek ya da özellik belirten bir ektir:

gelin_alıcı (4/30), yazıcıydım (9/34); bişirici “pişirici” (44/91), gelişTiriciden “geliştiriciden” (18/50); dondurucuya “dondurucuya” (72/99); görücü (22/1), ölçücü (42/6).

-(I)K(/’)

İşlek bir ektir. Fiilin gösterdiği hareketle ilgili nesne isimleri türetir:

buda**ğ** “budak” (5/276), dara**ğ** “tarak” (42/513), daya**ğ** “dayak” (3/66), 'sula'Tır “sulaktır” (6/197), yuvarla**ğ** “yuvarlak” (25/58); 'döş**ek** “döşek” (43/26), elek (34/21); aç**ık** “açık” (4/50), 'ğaz**ık** “kazık” (37/39), solu**ğ** “soluk, nefes” (67/85); yörü**ğ** (49/35); bılaş**ık** “bulaşık” (56/120), ğat**ık** “katık” (19/65), 'sar**ık** “sarık” (42/396), haşlan**ık** “haşlanık” (4/68), yan**ık** “Yanık, unvan” (57/73); del**ik** (17/37), 'kes**ik** (28/72); bozu**ğ** “bozuk” (23/28); bölü**ğ** “bölük” (42/177); dile**in**iz “dileğiniz” (40/110).

-ıl

Tek örneği vardır:

ğizıl_ış**ık** ²³ “Kızıl Işık, yatır adı” (46/51), ğizılca_arm**ıt** “kızılca armut” (49/45), 'ğizıl**cık** “kızılcık bitkisi” (15/51).

-(I)m

İşlek bir ektir. Fiille ilgili durum ve iş ifade eden isimler türetir:

anla**mına** “anlamını” (5/129), yimlere “yemleri” (32/80); 'bakı**ımlı** “bakımlı” (45/74); geç**im** “geçim” (42/69), kes**im** (12/27), seç**im** (5/252), ver**imine** “verimine” (5/150); doğ**um** “doğum” (21/29), yud**um** (42/105); öl**üm** (65/24).

-In

Fiilin gösterdiği hareketi yapanı ve olanı ifade eden isimler türetir:

sat**ın**_alınmazdı (72/95); ekin**den** (64/74), gel**in** (66/9); sor**un** (18/106); 'tüt**ün** (23/17).

-(I)ntI (< -(I)n-tI)

İşlek bir ektir. Dönüslü çatı ekiyle birlikte somut ve soyut isimler türetir:

bağla**ntısının** “bağlantısının” (60/127), başla**ntısı** (59/23), do**ğantı** “dokuntu, rahatsızlık” (41/170), sall**antı** (11/63), 'topla**ntı** (34/99), uzan**tısında** (60/18), yaşan**tıya** (43/26); ělen**ti** “eğlenti” (15/29), ěvlen**ti** “evlenti, evlilik” (40/262), işlen**tilerine** (5/183); ak**ıntılı** “akıntılı” (13/156), ğal**ğıntı** “kalkıntı” (50/130),

²³ Gülensoy, kızıl kelimesini *kız-ıl* şeklinde ayırır (Gülensoy, 2007: 524).

ğır**ıntı**ya “kırıntıya” (71/29), yık**ıntı** “yıkıntı” (70/78), sık**ıntı** “sıkıntı” (57/33); 'çevr**inti** (44/26), il**inti** (41/170).

Bir örnekte isme eklenmiştir:

çok**unt**uluk cāmımızda ğılınırdın_ōlancım “çoğunklukla camimizde kılınırdı oğlancığım” (46/42).

-(I)ş

Aslen isim-fiil görevinde olan ek, kalıplaşma yoluyla kalıcı isimler türetir:

ya**ış** “yağış” (9/88), yanı**ış** “(<yan-ıl-ış) yanış” (50/132); diki**ş**leri (6/163); dönü**ş**Te “dönüşte” (38/58).

-ken

i- fiiline ulanarak zarf-fiil yapan ekin kalıplaşarak yapım görevinde kullanıldığı bir örneğe rastlanmıştır:

ē**ken** “erken, geç değil” (18/15), ē**ken** “erken” (40/31).

-l

'o**kul**ō “okula” (54/96).

-mA

Geçici isim yapan ek, kalıplaşma yoluyla kalıcı isimler türetir:

āpı 'k**ıydırma**sı “arpa kıydırması” (31/35), bas**man**ıñ “basmanın” (46/17), 'bazla**ma** (19/68), do**kum**amız “dokumamız” (34/75), dol**ma** (56/6), ğavır**ma**sı “kavurması” (24/47), sı**tma** (59/41); 'asm**ı** “asma” (18/58), sām**ı** “sarma” (52/11), yaz**mı** “yazma” (33/53); 'susam 'sür'**me**si “susam sürtmesi” (28/72).

-mAca (< -mA+cA)

Bir işin yapılma şeklini ve şartını ifade eden isimler türetir:

'at**ma**ca (35/82); 'dö'**me**ce “dökmece” (35/82), 'kes**me**ce (35/81), yərişTir**me**ce “yetiştirmece” (35/81).

-mAK

Geçici isimler yapan bu ekin kalıcı isim türettiği örnekler şunlardır:

ça'mak "çakmak" (46/29), 'to'mak "tokmak" (10/21); è'mek "ekmek" (53/54); yèmek (21/16), ilmeğ_atıyoñ "ilmek atıyorsun" (17/38); ğaymaı "kaymağı" (57/82).

-men

Kişi kavramı veren, süreklilik ve nesne isimleri türeten bir ektir. Bölgede kullanımı seyrektiler:

dērmeniñ "($\leq$ değir-men) değirmenin" (60/116), öretmeniñ "öğretmenin" (40/198).

-mIK

Fazlalık ve küçüklük anlamı veren ekin ağız bölgesinde iki örneği tespit edilmiştir:

'dırmık "tırmık" (6/138), 'ğıymık "kıymık" (32/116).

-miş

Sıfat-fiil görevindeki ekin kalıcı isim türettiği görülür:

yèmiş "incir" (1/72), dolmuş (27/73).

-mUr

yağmırlar "yağmurlar" (37/41), kömür "kömür" (30/108).

-sI

yassı "yatsı" (43/61).

-(I)t

'umudò "umudu" (52/25), yqurt "yoğurt" (44/55),

-mencin

elinen doğunūdu bölē, bölē asıl*mencin* dēli "($\leq$ asıl-mencin) elle dokunurdu böyle asılmış şekilde değil" (24/4).

-Az

boğ**az**ımā “boğazıma” (32/112).

2.2.1.3. İsimden Fiil Yapma Ekleri

İsim kök veya gövdelerine gelerek yeni fiil türeten eklerdir. Sayıları azdır. Ağız bölgesinde isimden fiil türeten ekler şunlardır:

+A-/ (-I)

İsimlerden fiil gövdesi yapar:

oyn**ālā** “oynarlar” (1/8); boş**amıyō** “boşamıyor” (40/78), hā**cancaz** “harcanacağız” (5/240), uz**adıyoñ** “uzatıyorsun” (40/312), yaş**adım** (41/79); ben**ziyomuşuñ** “benziyormuşum” (39/66); dün**ücek** “tüneyecek” (27/68).

+(A)l-

Genellikle sıfat görevindeki isimlerden fiiller türeten ektir:

bıñ**aldım** “bunaldım” (18/55), boş**aldı** (48/50), ço**aldı** “çoğaldı” (36/36), dar**alıyō** “daralıyor” (41/6), kıs**aldı** “kısaldı” (13/70); diñ**eldiñ** “dikeldin” (40/211); doğ**ruluyolā** “doğruluyorlar” (6/52), ince**lTmek** “inceltmek” (60/116), ire**ldi** “(<iri+el-di) irileşti” (29/49).

+aş-

Bir kelimedede görülmüştür:

çok**aş**ırsıñ “(< çok+aş-) toplanırsın” (40/205).

+(A)r-

Genellikle renk isimlerinden dönüşlü fiiller yapar:

ağ**arı** “ağarır” (48/20); yol bol**ārdı** “(< bol+ar-) yol bollaştı” (42/88); sararmaya (64/45), év**ērdik** “everdik” (42/75); ğar**āmış** “kararmış” (44/81), ğır**āmış** “(<kır+ar-) kırlaşmış, aklaşmış” (6/84); göv**ēmesıñ** “(<gök+er-) göğermesin” (55/77).

+DA-

Yansıma isimlerden fiiller türeten bir ektir:

ald**da**Tdılar “aldattılar” (69/18), çakıl**da**ğ oldu “çakıldak oldu” (32/252), ğımıld**damıyō** “kımıldamıyor” (19/19), kıpır**damayá** “kıpırdamaya” (43/35), patır**da**şıyı “patırdaşıyor” (58/7), tıķır**da**ķ “tıkırdak” (4/143), tıngır**da**dıverısen “tıngırdatıverırsen” (40/223), tıpır**dam**adan (62/50); is**T**edir (<iz+de-) istetir” (1/1).

+I-

İşlek değildir:

ārıdı “(<agır+ı-) ağrıdı” (28/124), Taşıyılar “taşıyorlar” (57/79).

+Ik(/)-

Geçişsiz ve dönüşlü fiiller türetir:

acı’Tıķ “acıktık” (71/45); biri’miş “birikmiş” (7/14); bunnara geldi mi zor**u**ķuyı “bunlara geldi mi *zorlanıyor*” (73/37-38); göz**ükü**yōmuş “gözüküyormuş” (5/128).

+kIr-

Yansıma isimlerden fiil türetir:

fıķ**ı**rdı “fışkırdı” (58/144), hay**ı**ķırmıcılā “haykırımcılar” (42/205), kış**ı**ķır’mış “kışkırtmış” (26/7); toy**ı**ķuruyō “şımarıyor” (31/44); öñ**sür**düñ “(<ös+kür-) öksürdüğün” (19/19); tük**ür**üncen “tükürünce” (19/5).

+IA-

Bu görevde kullanılan eklerin içinde en işlek olanıdır. Ağız bölgesinde benzeşme sebebiyle ekin *+nA-* şekli de görülür:

ayşaml**ay**am “akşamlayalım, yemek yiyelim” (43/142), baş**lā** “başlar” (66/36), çapıl**anıyō** “çapalanıyor” (12/39), çatıl**amış** (58/159), hatırl**amaz** (60/24), sızıl**adı** “sızladı” (63/39), uygūl**anıyō** “uygulanıyor” (5/160), yardıml**ayā**dı “yardımlıyordu” (35/12); toplāl**ādı** “toplamlardı” (7/35), yollāl**ādın** “yollarlardı” (54/31); ateş**leyō**lā “ateşliyorlar” (32/147), dem**let**miş (18/35), *gezinleniyōz*

“geziyoruz” (21/47), ırğıleyiPbā “ırgalamakta, sarsmakta” (32/233), ütülenidi “ütülenirdi” (48/91), süreleniydi “sürüleniyordu” (71/44); açılamlā “açıklamalar” (24/63), bayatılmaz “bayatlamaz” (14/25), ğaşılmadım “kaşıklamadım” (29/104); suluyolā “suluyorlar” (35/32); sözlüceñ “sözleyeceksin” (29/12); ünnediriz “(< ün+le-) çağırınız” (2/26).

+lAn- (<+lA-n-)

+lA ekinin dönüşlülük ekiyle birlikte genişletilmiş hâlidir:

aķıllancāmız “akıllanacağımız” (52/19), duygulanırdı “duygulanırdı” (71/51), hastalandım (41/5), tasılandık “tasalandık” (30/54); evleniyı “evleniyor” (58/69), şeyleniyō “çekiniyor” (3/111), göllenir (4/201), 'niyeTlendik (5/235), 'kölgüleniyoz “gölgeleniyoruz” (14/1), 'yime'lencez “yemekleneceğiz” (50/32).

+lAş- (<+la-ş-)

+lA- ekinin işteşlik ekiyle birlikte kalıplaşmış hâlidir. İşlek bir ektir:

bayramlaşırşın “bayramlaşsın” (57/37), 'curlaşalım “toplaşalım” (71/55), da'laşTı “daklaştı, dalaştı” (42/309), 'davalaşTılā “davalaştılar” (33/36), ğavıllaşTık “kavilleştik” (42/342), fazlılaşTı “fazlalaştı” (32/261), yakınlaşTı “yakınlaştı” (34/99); 'bası'leşdi “basitleşti” (1/34), birleşTirdik (5/11), denkleştircāñ “denkleştireceksin” (58/90), èyleşcēseñiz “oyalanacaksınız” (55/46), ğırmızıleşmiş “kırmızılaşmış” (32/67), èyileşirdi “iyileşirdi” (10/67), halelleşem “helalleşelim” (88/52), hayırleşTik “hayırlaştık” (28/36), kararleşTiriyölādı “kararlaştırıyorlardı” (5/248), 'körfezleşTi “eskidi” (55/82), modelleşTi “modelleştirdi” (57/24), sözleşirlerdi (72/20), yerleşmiş “yerleşmiş” (9/64), zenginleşTi'cen “zenginleştikçe” (71/21), zı'leşiyon “zıtlıyorum” (28/121).

+ter-

yöñteriyın “yönlendiriyorum” (67/56).

2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri

2.2.1.4.1. Çatı Ekleri

-Ar-

Oldurgan çatılı fiiller yapar:

çık^āarmış “çıkarmış” (34/66); k^oparıv^ēdim “koparıverdim” (16/109).

-Dİr-

Oldurgan çatılı fiiller yapar:

barındırmazdın “barındırmazdı” (64/59), 'boşandırmış (50/11), dayandırdı (67/66), dolandırdı (42/40), ğandıreyim “kandırayım” (16/54), ğarışdırısıñ “karıştırırsın” (31/55), ğızdırdıdık “kızdırırdık” (5/323), tasalandırma “tasalandırma” (44/64), yağdırdı (37/41); deñişdirisiñ “değiştirirsin” (29/49), diñeldiriz “dikeldiriz” (33/38), endirmelik “indirmelik” (4/105), êrdirise “erdirirse” (57/145), geçindirmiyō “geçindirmiyor” (40/81), gönendirsiñ “gönendirsın” (54/15), mindiriyō “bindiriyor” (6/58); ğoşdurulādı “koştururlardı” (33/7), öldürüyōlā “öldürüyorlar” (26/44); yeleşTircen “yerleştireceksin” (31/90).

Ettirgen çatılı fiiller yapar:

'aTdıriyōlā “attırıyorlar” (1/32), çaldırdıdık “çaldırdık” (9/56), ğazandırdıñız “kazandırdınız” (31/89), ğıldırılādı “kırdırırlardı” (3/20), saTdırdılā “sattırdılar” (67/121), Ta'dırdılā “taktırdılar” (36/27), yārdırı “yardırır” (42/253), yı'dırmēyo “yıkıtmıyor” (20/19); 'gērdiriyoñ “gerdiriyorsun” (17/46), kēydiriyō “giydiliyor” (27/47), yedirilir (2/28).

Ekin diğ^er çatı ekleriyle üst üste geldiğⁱ örnekleri şunlardır:

boşalTdırıyoñ “boşalttırıyorsun” (31/40), 'sıyrTdırıvıdı “sıyırttırıverdi” (42/165), geçiTdiriyı “geçirttiriyor” (65/26).

-dAr-

-Dır- ekinin geniş ünlülü kullanımıdır. Fiillerde oldurganlık yapar:

a'darılıyō “aktarıyor” (27/41); gönderdik (5/10), dönder “döndür” (59/9).

-(I)l-

Geçişsiz fiillere ulandığında öznesi belli olmayan *meçhul edilgen fiiller* oluşturur:

bakılıdı “bakılırdı” (14/12), 'gaçılı “kaçılır” (32/23); biniliyēdi “biniliyordu” (57/15); oturulu “oturulur” (71/54).

Edilgen çatılı fiiller yapar:

atılırdı (7/23), keşkek gatlıyōdu “keşkek katılıyordu” (47/10), sayılı “sayılır” (59/35); devrildi (35/10), kesildi (43/11); furuluyordu “vuruluyordu” (47/6), unutuldu “unutuldu” (5/262).

Dönüşlü çatılı fiiller yapar:

'bayıldı (25/45), develē yayılmış “develer yayılmış” (43/82), canım sıkıldına “canım sıkıldığında” (48/63); çekilidi “çekilirdi” (62/16); meydan bozuldu “meydan dağıldı” (40/257), yorulduñ (73/51); büzülüyörün “büzülüyorum” (50/142), üzöldüydüm (58/36).

-(I)r-

Oldurgan çatılı fiiller yapar:

batırız “batırırız” (52/15), gacırdık “kaçırdık” (58/139), yatırdım (27/79); bişir “pişir” (29/30); doyuramıyō “doyuramıyor” (42/52); düşürsün “düşürsün” (41/174).

Ettirgen çatılı fiiller yapar:

savırıdın “savururdun” (72/77), içiri “içirir” (57/116).

-(I)n-

Dönüşlü çatılı fiiller oluşturur:

yaykanır “yıkanır” (66/6), sarınıyōduñ “sarınıyorduk” (17/2); gezinivēdik “geziniverdik” (50/120), kēyinir “giyinir” (66/11), sevinmiş (68/89); bulunurdu (5/45); örtünüdü “örtünürdü” (35/51), sürünme (73/45).

Edilgen çatılı fiiller yapar:

bayramdan bayramā yin̄idin_o “o bayramdan bayrama yenirdi” (27/21), ğız_isTenidi “kız istenirdi” (72/10), 'oḡunuvēdi “okunuverdi” (30/14), 'türkü sōlenirdi “türkü söylenirdi” (6/7), 'şıšek dēnirdi “şıšek denirdi” (13/112); alınıyōmuş “(para) alınıyormuş” (34/3), bilinmēyōdu “bilinmiyordu” (24/49).

-(I)ş-

İşteşlik eki olarak bilinir. Fiilin ortaklaşa veya karşılıklı yapıldığını ve oluşunu bildirir:

Ortaklaşa

ālaşırıldı “ağlaşırıldı” (71/51), köpe’lē üğrüşüyō “(< üğrü-ş-) köpekler uluyor” (32/229); çıḡrıṣan_ıṣsan “çıḡrıṣan insan” (40/214); gülüşüyōlā “gülüşüyorlar” (18/25), ürküşüyō “(< ürk-üş-) uluyor” (40/126).

Karşılıklı

sözleşmişler (62/46), tanışıyōlā “tanışıyorlar” (45/1); çatışmı “çatışma” (20/27), dövüşürdük “dövüşürdük” (45/21), görüşmezdi (11/40).

Oluş

çalışmışlar (62/46), kayḡışmış (<kay-a+k-ış- (Gülensoy, 2007: 484)) “kaykılmış, donmuş” (44/79), sıkışTı “sıkıştı” (18/85); gelişir (64/45), yerişiyon “yetişıyorum” (24/58), bağlar yetişTi (60/41).

-(I)t-

Oldurgan çatılı fiiller yapar:

ğızādıyoṇ “kızardıyorsun” (6/253); çürütmüş “çürütmüş” (62/39); oturTcēne “oturtacağını” (12/87), uzaTdı “uzattı” (58/135), 'yörüTdü “yürüttü” (42/32); baktırmadıṇ “baktırmadın” (41/202).

Ettirgen çatılı fiiller yapar:

ğız_ëvine isTedir “kız evini istetir” (1/1); bālatmış “bağlatmış” (69/17); kaldırtmış “kaldırtmış” (34/4), boyaTdım “boyattım” (57/28), doḡuTdük “dokuttuk” (34/12).

2.2.1.4.2. Diğer Fiilden Fiil Yapan Ekler

-AIA-

Fiil köküne gelerek tekrarlama ifadesi katar:

Ꞑuvaladı “kovaladı” (71/70), Çizelendilē “dizildiler” (42/485).

-mA- Olumsuzluk Eki

Fiillerin olumsuz şeklini yapar:

ğal**ma**dı “kalmadı” (52/2), ğurtulum**ma**dım “kurtulamadım” (58/158), ꞑor'**ma** “korkma” (50/142); düzelivire**me**dim “düzelemedim” (59/22), gel**me**di (63/55); beğ**me**yōla “beğenmiyorlar” (14/79), deġşTirt**me**yon “deġıştirtmiyorum” (6/42), çalı**ma**yō “çalışmıyor” (14/4); at**ma**yō “atmıyor” (41/124), ğal**ma**yı “kalmıyor” (70/47); bil**ma**yız “bilmiyoruz” (64/21), diy**ma**yı “diyemiyor” (68/19); āñ**ma**n “anlamıyorum” (6/64), bil**ma**n “bilmiyorum” (4/144), oturm**ma** “oturmuyor ki” (6/174), kēyil**ma** “giyilmiyor” (7/24); olm**ma**yō “olmuyor” (54/58); 'dur**ma**yō “durmuyor” (18/5), dön**ma**yō “dönmiyor” (40/342), olm**ma**yō “olmuyor” (14/1).

-Ik-

İşlek deġildir:

görü**ma**yō “gözüküyor” (47/59), yılgır “(< *yıl-(i)**k**-ır) solar” (23/49).

2.2.1.5. Pekiştirme Ekleri

Anlamı kuvvetlendirmek veya pekiştirmek amacıyla ya da farkında olmadan yineleme sebebiyle ortaya çıkan eklerdir (Mutlu, 2008: 225):

+A

-G**An**+**A**: çık**ar**ķana “çıkarken” (68/22), ok**ur**ķana “okurken” (3/1), 'be'ler**kene** “beklerken” (42/182), gidē**kene** “giderken” (24/12).

+In**An**+**A**: çocū'nana “çocukla” (30/8), ihtiyar**ınana** “ihtiyarla” (50/86), varl**ınana** “varlıkla” (13/82); 'deviler**inene** “develerle” (12/53), ip**inene** “iple” (14/66), küpes**innene** “küpesiyle” (13/14),

-madan+a: yapmadana “yapmadan” (13/17)

-dinen+e: mindinene “binince” (22/54).

+k (<ok)

hincik “(< hinci+k) şimdi” (5/59), şincik “(< şinci+k) şimdi” (5/215), şindik “(şindi+k) şimdi” (42/321), ğārik (< ğayrı+k) gayrı” (31/67).

+cA+k

'köy**cek** (7/34), év**ceK** (35/52).

Ek, zaman ve yer isimlerine gelerek “kadar” anlamı katar:

bu vakıdı**caḵ** “bu vakte kadar” (70/55), oreyc**caḵ** “oraya kadar” (73/53), 'sabā**cek** “sabaha kadar” (6/24), sabā**licek** “(< sabah+leyin+cek) sabaha kadar” (70/44).

+cilem

Ekin açılımı +ci + le - m şeklinde olmalıdır:

ondaḡ kēric**ilem** “(< ondan kirü) ondan sonra” (47/7).

+mA

Ekin Karahanlı Türkçesindeki me pekiştirme edatıyla ilgili olabileceği düşünülmektedir:

ondan soḡrama**ma** yǵurdu devirdik mi “ondan sonra yoğurdu devirdik mi” (13/48-49), düşüncemeynene “düşünceyle” (13/82), düşüncemelē “düşünceler” (13/84).

+I

burgaz ġadarı “Burgaz kadar” (73/53), hemi “hem” (64/30), hemini “hem” (64/30).

+m

halbisem “halbuki” (7/85), halbusem “halbuki” (29/3).

+em

bōleyem “böyle gibi” (10/28).

2.2.2. İsimler

2.2.2.1. İsim Çekimi²⁴

2.2.2.1.1. Çokluk Eki +lAr (+lĀ, +nAr, +nĀ)

İsimlerin birden çok olduğunu gösteren ektir. Sarıgöl ağızlarında benzeşme sebebiyle n’li başlayan şekilleri de görülür. Ekten sonra hâl, iyelik ve soru ekleri gelebilir.

Ağız bölgesinde çoklukla birlikte sınıf, grup ve abartı işlevlerinde kullanılan ek, çokluk kişi zamirlerine ulanarak anlamı kuvvetlendirir:

Çokluk işlevi

iş kısımlardı (25/66), tālılarā (24/74); daşlā (44/57); 'ke'li'leri “keklikleri” (42/348); ğazannara (44/100), hayvannarınan (28/80); ğavinnā (1/72); düjinnē (1/1), pĭrennē (29/52).

Sınıf, kategori ve grup işlevi

vatandaşları (26/1); 'cavırlā “gavurlar” (3/26), çocu'lā (1/52); çamköylüler (42/342); ěke'lē “erkekler” (8/4), gö' delilēden “Gök Deliler'den” (28/80); ğadınnarı (48/88); ğızañnā (21/23), torunnā (67/8); zeñginnē (29/10).

Abartma işlevi

bu yaşlara geldik (44/73); meýdanlāda (2/18), otuz dokuzlāda (20/45); işler (42/153), yerlerimiz (43/9); Faydasız_ölümlē (32/197), sarıgöllēde (10/28); imķan'narı yok (55/33); ğünnerden (61/1), zētinnerimiz (67/32); deñişik yönñeden (5/260).

Kişi zamirleri üzerinde anlamı kuvvetlendirme işlevi

bizlerden torunlarımıza intıkal_e'cek (5/149-150), sizler (41/7); bizlē (46/74); bizikinner (58/2).

²⁴ Anadolu ağızlarında isim çekim ekleri hakkında geniş bilgi için bkz. Buran 1996.

2.2.2.1.2. İyelik Ekleri

İsimlere gelerek onların kaçınıcı kişiye ve kime ait olduklarını belirten eklerdir. İkinci kişilerdeki η ünsüzünü koruması dışında STT ile aynı şekilde çekimlenirler:

I. tk Eki +(I)m

ayām (18/34), annemīn dedesinin (26/23); āzımdan (19/6); evcēzime (41/163); ğolum (53/48), odunumu (42/63); sözüm (53/4), gücümün (57/131), gözüm (60/172).

II. tk Eki +(I) η

Ağız bölgesinin tamamında η korunur:

hayvanı η ı (64/62), iki mākimelik hağ η ı (67/21-22); pēyniri η i (61/25), evleti η (69/35); dostu η (2/3); seni η yüzü η de (43/36), gönü η (44/5).

Ağız bölgesinde II. tk ekiyle ilgi hâli ekinin yan yana kullanıldığı durumlarda arada kalan iyelik ekindeki η ünsüzünün eriyerek ya yanındaki ünlüyü damaklılaştırdığı ya da uzattığı görülür:

bība η ı akrabālarındı (38/92), ana η ı gördüü (38/51), ıbirām η ı amca η ı (39/50), dede η ı yanda (6/25), nene η ı işi (14/32); ölu η ı adı (6/110); ay güçcü'lüü var bībā η ı benden (42/61), 'mısdava dede η ı (39/60).

Bir örnekte, II. tk iyelik ekinde $\eta > y$ benzeşmesi görülür:

anay η ı ilk gelin η ı oldunu ben iyi biliyım (58/214).

III. tk Eki +I, +sI

'kēşge η ı hōlü Taşı (10/20); deprem η ı (23/12), boynundan (20/16); anası (45/6), ğaynātasından (51/40), okuması file yok (48/8); hayvanların derisinden (61/10), cumā ētesi (52/8), sülāyesi (54/72); tūfek Konusunda (60/165), efeni η ı paltosunu (58/49); kırıyolō ötüsü (4/145), tūrküsünü (64/101); çamaşır sēcē “çamaşır sereceği” (10/44); onun 'güçcün “onun küçüğüüm” (6/3).

Ağız bölgesinde orta hecede yer alan III. tk iyelik ekinin vurgu zayıflığı nedeniyle düştüğü örneklerle rastlanır:

abılasının *yannâ* (3/65), olanın *yānda* (12/96), 'osmanın *ölan* (20/13), sultanın *yandı* (27/3), amâlenin *yömmüyelere* (20/12).

I. tk Eki + (I)mIz

memlıkatımız (7/1), sırtımıznan (27/49); yême'lerimize (14/27); üsTümüzde (58/8); çocu'lümüzda (10/57); ikimiz (28/64); uyķumuz (48/64).

II. tk Eki +(I)ηIz

a'lıңызdı (32/89); dērdiñize (28/21), mūsēfirleriñize (16/66); ğoluñuz (54/23), yoluñuz (59/48), gözüñüz (9/40); ğıyıñızda (30/2), yönüñüzü (42/358).

III. tk Eki +lArI

hıdırêlez aylarında (13/41), öğlen soñları (19/26), 'pamık 'çapılarında (6/7); ben eñ böyü'leriyn (24/71), ğayınnanın ğādeşleri (20/15), onnarın keyifleri (69/52).

2.2.2.1.2.1. İyelik Eki Yığılması

Bölgede III. tk iyelik ekinin üst üste geldiği örnekler şunlardır:

hepisi (69/56), 'yörük gibisi (71/70), kimisi (5/46), birisi (9/78), soñusu (68/63), şeysindene (4/48).

2.2.2.1.3. Hâl Ekleri

2.2.2.1.3.1. İlgi Hâli Eki +(n)Iñ

İsmin başka bir isimle ilgisini kuran ektir. Bölgede, ek sonundaki *ñ* ünsüzü korunur. Ekin bölgedeki allomorfları şunlardır:

+(n)Iñ

olan ğādeşiminin (12/50), içine et ğatādık 'ğabaķ aşının (4/64); gelinin eşyāsı (2/13); koltuğunun altına (32/257); 'feyzilerin gölünün yandan (34/46), ümmünün kesimi (41/167); ğızın anası (45/15), sabanın demiri (47/41), zamanın behrinde (6/79); 'devecilerin buydū dereye (43/12), 'ğabirin yanda

(42/1);  arPuz n y rli olanı (49/59), yol n  ıyındı (50/43);    nl m  n  T d   adar (57/137), k y   n   st ba ında (51/1).

+ 

b    n habarı (67/89), topr  n altında (71/92); in  n s d  (34/82), k p   n     nde (42/302);  it  n birine (58/185),  en  n son u (69/93);  oc  n b   ini (70/72); y r  n  aları (58/129).

+IA  n > +l  n /n  n

Yaygın olarak Sarı  l a ızlarının birinci b lgesinin birinci a ız b lgeci indeki ikinci alt a ız biriminde, birkaç  rnekte de ikinci b lgede +lar  n ekinin +  n  ekline d n  t    g r l r:

msıdıv l  n 'yık 'lık (28/82), zavall l  n kimi (28/74), t l l  n g b resin  (56/127);  i e'l  n  i i (29/42), g  ne'l  n  i in  (29/76), hac   l l  n  om  (28/16); adamn  n   vin  (50/24), onn  n  zeri (22/44);  ncekinn  n  annatd  (35/17), ze inn  n (31/34).

I. Ki i Zamirlerinde +im > +i 

STT'de ben ve biz ki i zamirlerine *+im*  eklinde ulanan *+i * ekinin a ız b lgesinde genellikle a lık ekinden  nce geldi inde korundu u g r l r:

bizi n gibi avana'l  (45/73); beni kin  (4/164), beni kinde (72/34), bizi kinn  (32/141).

+I n ile(n)(e) > +IylA(n)

onuyla dar y  alıd   (43/56), ar ada  l  beniyle bir gidenle (43/110), bahadı n yarı ı ora da biziyle iltap (43/138); hindi beniylen barb  yav ım biri i il y  (56/95); seniylene 'k s n diy mi seniylene d   manın diy mi (34/92).

+nI n > +yI n

'namazlay n   st nd  durdu (73/79).

 u  rnekte de ilgi h li eki y  ılması g r lm  t r:

anam  gil  bi 'k s r d vesi (34/46).

+dAn ekinin ilgi görevinde kullanıldığı şu örneğe rastlanmıştır:

kaşalının tarladan yanda (13/161).

2.2.2.1.3.2. Belirtme Hâli Eki + (y)I

Eklendiği isimlerin fiilden etkilendiğini gösterir. Cümlede isimlere gelen bu ek, belirtili nesne ögesini gösterir. STT’de kullanılan belirtme hâli eklerinin dışında ağız bölgesinin alt gruplarında bu ekin farklı allomorfları görülür.

Ekin, birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğiyle üçüncü bölgedeki kullanımı STT’deki gibidir:

+(y)I

deyşir 'sıyırmıyı dedi (39/16), orda kapıyı yo’ladırğa (38/90), samanı teneyi de bura çekerdik bura küve (41/142); bu düveyi vursam benim hâlim ne olurdu dedi adam (42/242), göyünü 'gúTdüm sözüm yabana sıyı gúTdüm (43/9); daıTdık oruyu oruyu 'yavırım öñünden edindik (52/34); hemen o kóyü 'çevirivirdiler diyi (58/9), kóylüyü nêrde görüyün (71/63).

+(n)I

Ekin +(n)I şekli, III. tk iyelik eki ve işaret zamirlerinden sonra ortaya çıkar:

bulamadı bunun çarâsını (73/9); iyilerini kendime gatiyın ciziyon (39/11); 'eki dolduru mu bunu (40/57); musanın yolunu gârgalar oydu (40/97); üstünü başını keydirisin (45/17), elini yüzünü gapgara yapıyu (60/204).

+İ

+İ şekli, hece kaynaşması sonucunda meydana gelir:

kapıyı aşmıyınca bardaın gırî eviñ içine gidiyi (70/41), sarî aTdı yere (67/94); gēçî “keçiyi” (34/64); gara dayının bir çocū “böyün, bir çocū yārın göca göca ölüvüdüler (59/46-47), gūzū “kuzuyu” (4/65).

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede ekin ara ünlülü şekilleri ortaya çıkar:

+(y)â (< +(y)ı)

aneyâ bîbē tanıyōlādı (14/10), benē sen vēdiñ *haKğımâ* dēyō (7/119), bi çay bilen ğoyenîñ mı bî_yō *çayımâ* işiñ (53/31), eşşēñ *sıpasınâ* veriyō benē gülüşTüren deye (4/107-108), *'bunnarâ* biz eveli ğerinîdik (24/12), hu ineñ *parasınâ* al dâ 'çèkil demiş (50/6), *kāvaltıyâ* 'yapmışlâ (51/6), 'tütün 'bıydey āpa eveli *onnarâ* êkēdik biz (52/56), yalnız dedeñiz olcek şāhiniñ *babasınâ* ğōmedim (9/15-16).

+(y)ē (< +(y)ı)

adam *bize* salleyō (4/121), *'benē* 'ğursu gönderdilē (36/17), biz_oyñōmēyē 'sēvyōz (1/8), *çeñizlerine* aTdırmamışlâ (3/29), *'ğövecē* yālādık ōdu Pişiridik (6/130), hōlū *kirembitlere* a'Tarıyō (7/7), *maalleñize* ğōcēñ geldiyse dēyo (14/6), o 'sivri ğayı dedijim *yēre* tarif_ētmiş ğalañ (50/108), *senē* di ğötürülē (22/4), siz bu *ine'lerē* nēyē daķıyoñuz dedim (29/34).

+(y)ō (< +(y)u)

onō bi_yō oynālādı ēke'lē zennilē (4/55), eşē *dosTō* toplādık (6/144-145), 'yarın ben ğetirivēcān *suyō* seniñ bağā dedi (9/24), yañnâ *duzunō* ğatālâ (10/23), *tqumō* atāsıñ orē ōdan sulē sulē (14/53), *tosunō* sabāli cumāyâ çē'cek (29/103), *'pantulunō* kēydim (32/47).

+(y)ō (< +(y)ü)

ço'_şükür allāım *bugünümüzō* aratmasıñ (5/63), *müFtüyō* bile dāvāt_ederiz biz (16/42), ōtūvēriñ_üsdünō dedi (20/56), bi yük, 'ēşşēē *'yükō* sarādık (32/178), 'bıydey_ē'mēniñ *yüzünō* ğōmezdiñ 'yavırım (55/33), *öküzünō* zabt_ēdeme miyoñ (56/56).

+(y)ı > +Ā

+Ā şekli, ekten önceki ünlülerin tesiriyle –ağı- > ā ve -eği > ē kaynaşmaları sonucu ortaya çıkar:

ça'mā mu'maā 'a'mış (18/24); bizim_e'mē ğodulā oreya (16/49), sıca'Ta *tenē* ğötürelim_ēve demezdik yānı (5/286), *kēşgē* hinci di Furuyōlā ğēne (52/9).

+(y)I > Ø

Ekin, zamir ve iyelik ekinen sonra kelime arasında düştüğü görölür. Bu durumun ortaya çıkmasında hızlı konuşmanın tesiri olduğı düşünölabilir:

birin de gızıkında keseriz (67/18) idiris al git *ikisin* di dedim (28/17), *işin* çevirimécek olduñ mu (18/104), *'on* du kefinledim “onu da kefenledim” (12/78), *bunuñkun* du bürē ayrı yaPdık (30/41).

2.2.2.1.3.3. Yönelme Hâli Eki +(y)A, +nA

İsimlerde fiil durumundaki yüklemnin hareketinin yönünü bildirmekle beraber ek, başka işlevlerde kullanılır. Birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde ve üçüncü bölgede ekin şekli STT'deki gibidir. Ancak, ekin birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgedeki allomorfları STT'dekinden farklıdır:

+(y)A

on doñuzda çıkıyō yōnan *buraya* ya (38/49), selimeniñ *yanna* giderin (37/14); *'yaylıye* giTdi (41/77), *ora déreye* çı'Tık 'şindi (42/111-112).

+â (< +(y)a)

'arab_omara v̄dilē dedi (1/39), 'dambaşlara bōle 'gēreñ atılı (4/212), o benim *'yanıma* gelmezdi (3/3), o toP duz āzına gelivēriyō (27/46-47), ōlü demēñ dēyon çē'mēyen_anama dēyon (12/91).

+ē (< +(y)e)

bān demiş *'ezenē* ğadan yatıcen demiş (51/6), hanıfı neneñ *'devtere* yazmış gibi (14/33), sen bişirisin *benē* getirisin ben *senē* vērın (12/69), *senē* 'dombey düvesi vērın dedi (4/114), *ötekinē* sorā, seniñ nē vā (28/72).

+ō (< +(y)a)

bizim bu köy benim *duyduymō* göre (9/61), 'bizē göstēcesin demişlē *'onō* ğalañ (50/12), *oñulō* gidiyōlā (29/38), senē *televzonō* vēcez biz dedilē (3/49).

+ō (< +(y)e)

aılı *kökünō* bakıyölō (22/3), onun_üsTünō *yüzünō* gelir yağ (13/54), onō miniP di otō *çöpō* gidiyōduķ (5/32), '*sarıgölō* varıp gelcēdin_ō bi_yō (18/110), zininiñ_üsTünō göyyō (4/67).

+nı (<(+n)+a)

Ekteki ünlü *yan* kelimesine ulandığında daralır:

gelmeñ bu *yannı* dedim (9/49), dedemiñ '*yannı* geliken (18/97), güñmeç gidēdik emcelli *yannı* eveli (32/97), öle kapıdan *yannı* dōru diñeliyō (42/98).

+(y)A > +Ø

dabanın dı 'demire çakālādı “tabanına da demiri çakarlardı” (28/123), *birin* di 'yusuf bey deyölādı (5/96), olanıñ *dōdün* dü (14/43), *boynuñ* ğatāsıñ (29/46).

Yönelme hâli ekinin işlevleri şunlardır:

Yön İşlevi

amalıya söylenmez (39/41), *buldanlara* sa'meye gide gide Pe'mezi ölancım (46/94), bi_şiy deniviriyō *buna* yağ (40/279); götürüz *yāhāneye* (67/37), '*salıfliye* bile gēTdim geldim (69/68).

Sebep İşlevi

bu bi_yō bene inek '*suluyvumuya* ğoşuyō (39/26), bunnā arpa *yı'maya* gidiyumuş ora (40/94), sabāla bēygir *ğoşuya* çı'Çak (40/269); develerle gelilēdi *götürmeye* (44/88), ordan ben '*geçiye* gidiyom (49/52), bi kelle soğanını bulamassıñ hasret olusuñ yimā *doğrameye* (61/18), yēñi *seneye* 'ğorun (67/34), cabar ğarısının biri hullara 'mal '*gütmüye* 'gelmiş (68/84), *her şeye* gücüm yetiydi (71/16); sır'meşliye çok işmi *suyunō* geldik “Sığirtmaçlı'ya işme suyu doldurmak için çok geldik” (27/52), onō miniP di *otō çöpō* gidiyōduķ (5/32).

Miktar İşlevi

bi *kişiye* bi tayın vēriyölā belişiyoz biz “Bir kişiye bir tahin veriyorlar, biz onu bölüşüyoruz.” (42/447), bu çitlī onlar_almış dokuz *léreye* (58/87), üç yüz_elli

civārında geçimiz varıdı *dört yüze* dayandı ondan fazla ileriye ürümedi (60/67).

Vasıta İşlevi

ta'siye 'bindiriviyılar (57/20), *bēygire* sarar gelişin *dëveye* sarar gelişin (57/60), *Siniye* gâtılırdı (70/52), yirmi sekiz yaşında ayāmı *üzengeye* sokTu (71/49); *onó* miniP di otò çöpö gidiyōduķ (5/32).

Zaman ve Durum

ğarañıya ğada burda bizi durdurdular (37/27), 'gece *yarıya* bura çıkıyon gece *yarıya* (40/150), bi 'yaşcāzına gi' memişin (41/56), *halíña* görü olcaķ (57/14).

Birleşik Fiil Yaptığı Örnekler

a'lımā geleni unuTdum zatán (4/62), *ğāra ğúrültüye véremem* dedim (57/129), 'kimseye *boyun_ēğmiyen* bir şeymiş yalım (68/34), *sünmeye durur* (57/90), *érimeye durdu* (59/12).

Kişî zamirlerinde Yönelme Hâlinin Çekimi

Yönelme hâli eki, I. ve II. tk zamirlerine ulandığında Sarıgöl ve yöresi ağızlarında şu allomorflar ortaya çıkar:

benē

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede görülür:

benē 'parā ĩnilelēdi (4/3), *vēmēyō benē* ne yapen (6/165), sırı *benē* geliyō dedi (8/52), *benē* ğalañ selām göndemiş sedetine (16/91), *benē* okuluñ_çineñ gir dedi (20/35).

senē

Bu şekle birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede rastlanır:

nē dēyon *senē* ben (10/62), ben *senē* yārın dēdim 'seval dēzeñgile götüren giden dēdim (18/10-11), ölüm *senē* bu ğızā alıvēcēn dēlēdi (24/28), nēsi ben *senē* bilmem nē ağacı vēdim (53/27), benim malım mülküm *senē* ğalmıcāk (56/77).

bene

Birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde rastlanır:

ëyi birini *bene* vër bunun (42/8), *bene* baķın bi_yu gelin (37/9), *bene* demiyu ya derimış ğadın ğızaņa diyu ğızaņa (39/39), 'ĝocu_adam *bene* dërdi (43/111), anam *bene* òle dëdi (45/48).

sene

Birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde görülür:

bilemessen *sene* bir_ayā saĝar darıyı saydırın dëdi 'hoca (45/33), hindi *sene* vallā deste deste *sene* dëyëdin oncaz (46/82), para dëyon *sene* para dërlerimiş (48/135).

***beẽ*²⁵**

beẽ bi çok yaranlık ëTdirdin (40/375).

seẽ

çibılacık diyun *seẽ* çibılılacık geziP-yörülë (40/193), 'çucuk mēmeT *seẽ* diyom (40/45), öyle varıP da sıkıca *seẽ* altınna pulla mı gelecek (40/54).

baņa

Üçüncü bölgede karakteristik olarak görülen bu şeklin birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde de birkaç örneğine rastlanmıştır:

ba'mayyıdı *baņa* ĝari dedi (41/183), *baņa* didiler çocuk oķut didiler (57/141), vallā öldütdürüsün *baņa* demiş (58/52), kóyde saņa *baņa* ölçüynen vëriyi (60/40), *baņa* bi şey sorman yavırım (69/13), ondan inşannara ĝëciyi *baņa* ĝalısaņ (72/121).

saņa, saã

Bu şekiller üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinde karakteristiktir:

²⁵ *beẽ* /*seẽ* şekilleri, Şeyhdavutlar köyündeki kaynak kişiden derlenmiştir. Köyde bu şeklin sadece bu kaynak kişiye ait olmadığı, başka kişilerce de konuşulduğu sorgulama yoluyla tespit edilmiştir.

saḡa bi laf_édiyım (73/67), ölüm bu ḡaveyi içircem *saḡa* (59/38), *saḡa* o 'dèynek atıyu, sen oḡa atıyuḡ (65/24), *saḡa* sayıvèrin ben (71/23); çocuḡu'lümdan laf_édiyin ben *saḡ* (57/42), *saḡ* noHut_e'mā yèdīmizi biliyım (60/113).

oḡa, qā

III. tk zamirlerinde ortaya çıkan bu şekiller karakteristik olarak üçüncü bölgede görülür:

aynı *oḡa* beḡzē (40/295), beḡ_altı Tene *oḡa* göre yüküne göre hazırlarsıḡ (57/76), *oḡa* ḡúlüşür daha hālā (60/82), *oḡa* düşüne düşüne düşüne vaḡıTı ḡaçırdım (71/16); *qā* ḡöre şeyi vardır (57/15), *qā* hülübe dèller çamıḡ ḡabıḡı hülübe yapallar (58/160).

2.2.2.1.3.4. Yönelme-Belirtme Hâl Eklerinin Cümlede Dizilişleri

Birinci bölgenin birinci aḡız bölgeciḡiyle ikinci bölgede belirtme hâlinin kullanımında söz dizimlik bir yapı dikkat çekicidir. *Özne (Ö) + Tümleç (T) (Belirtme Hâli eki) + Yüklem (Y)* diziminde belirtme hâli işlevi *+(y)ā, +(y)e, +(y)ó, +(y)ö* şeklindeki allomorflarla kullanılırken *Ö + Y + T* diziminde belirtme hâlinin işlevi sadece *+(y)A* ekiyle ifade edilir. *Ö + T + Y* dizimiyle ilgili örnekler belirtme hâli eki bölümünde verildiḡinden burada sadece *Ö + Y + T* dizimli örnekler verilecektir²⁶:

bi di niḡandı *kéyēdik ona* (6/58-59), bıbam dedi izmirē ḡötürelim *biz buna* (8/26-27), ḡız dèye benim_anam *yollumazdı bize* (12/73), ödu ḡalaḡ gelen mısāfirlē yī *içē onnara* (14/46), mendīrez o zuman iki seneye *ēndirdi asgerlje* (20/31), ben orasınā ḡaşı'lımadım *ḡaşı'luma orasına* (29/104), 'atā *mindirīdik 'gelinlere* (53/4), anam 'senidiḡ_üşdüdü şişēnen_ēzēdi diri *duza* (27/44).

²⁶ Batı Anadolu aḡızlarıyla ilgili yapılan çalışmalarda belirtme ve yönelme hâli ekinin birbirlerinin yerine kullanılışı şeklinde açıklanan bu durum için verilen örneklerin *Ö + Y + T* dizimli cümlelerinde de söz konusu kullanıma rastlanmaktadır. Karşılaştırma için bkz. Korkmaz, 1995a: 222-231; Akar 2004: 49-50.

$\ddot{O} + Y + T$ diziminde yönelme hâli eki $+(y)A$ şeklindedir:

'marıl_ekēdim *ğiyına* (4/188), daıdırlā hınına *hısımına* (1/15), serēdik bölü *mēydānnāa* (53/2); annadım zāten ğonuşmaıdan *dedi bene* (27/6), ben duyduım yalanā görü *dēyom sene* (9/91), çorabımı *vēdim sene* (15/19), çalkā çalkā atāşın_ūsTüne (16/103), yēni açıldı bu *köve* (55/80).

2.2.2.1.3.5. Bulunma Hâli Eki +DA

İsimlerde yüklemın bildirdiğı fiilin yerini, durumunu ve zamanını karşılar. Ağız bölgesinde genellikle ötümlü/yarı ötümlü şekilleri kullanılır. Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğıyle ikinci bölgede ekin dar veya yarı dar ünlülü allomorflarına rastlanır:

+DA

'hinci, bi dēynejm ğaldı *elimde* (14/50), ē ben 'bayā *hastānéde* Fİlen ço' yaTdım (41/4), bi *ıramazanlı'Ta* üle dayı bi 'davşan vuruvē (28/8), o *taraFTa* sa'lar (42/403), bıbam ēken *yaşTa* ben ufākan_öldü (45/46), dōdē inē sağdım mı seet_üşTe tütün ğırmeye enēdim oveye (46/57), *dönüşTe* oda kırāya vēdi olan (47/47), şindi ğonuşuPdurular *meñcİlisTe* (60/10).

+dā

bi salladı ēvin_ıçı ēvin_*altında* durduğ (1/54), şeyin *yandā* 'bareC vā 'aFşarıı (2/36), *oca'dā* Pişiriyōduğ odunnan (5/59), bürulā yapılmazdan biz *ōlādā* dūruyoduğ (32/98), iki buçuğ_ay *manısıda* ğaldı (36/12), 'aığkarāda *mama'Tā* yaPdık biz acemilij (5/9), esgiden *daşdā* yarādık (54/52).

+dI/+TI

'*antalyıdı* bulmuşlā iki gün soıñura gözlerine (2/41), 'gözellere *mēydandı* oynadırlā (4/56), *aıñnecındı* mahalle vā (50/103), *boazımdı* bi_şiy ğımıldamıyō acımıyu ārımıyō (19/19); benim ğayınını vā *ēvdi* derin ben (21/19), 'ğayınını sandı_oludu *içindi* eşyalar_oludu (22/34), *şeHerdi* ölü dēli yarım kilo 'tōbalı bibēden (23/22-23), *eliıdı* dikiliyōdu duva'lı'lā (27/11), *ēviıdı* ēv dolusu kitap

vā dēyoru (51/8), siziñ o yannāda aha 'saṣṬı bişiridik (6/127); kır' 'bēṣṬi haPsānē düşdüm (20/26), *dōṣṣe'Ti* ya'mıca' sen mi ya'cañ dedi (32/13).

+Dô/+DU

'burdô yādım_ēdēdim (4/5), *koltuundô* masasındı oturmuş (5/216), *ōdô* yūr yāḳā ğörun (10/40), assubay_*oḳulundô* ğāri o (20/36); hinci kimine 'undu batırız yavırım (52/14-15); subaşı *köyündü* satādım (9/8), 'hasanıñ_ēviñ_*ōḡündü* dōtcez 'asmı yo' mu (18/65), bi ğocuğarı ayāniñ_*üsdündü* dikelcāk hāli yok (21/32); saat üç *buçu'Tô* dışarı çı'Tım (7/56).

+dô

bizim *günümüzdo* 'hentirilē varıdı (52/61), *sarıgöldô* filen yqudu (2/18), 'köydô né ğādā çoban varısa 'ğoyun götürüdü (3/18), 'herkeziñ_evinin *ōḡündô* 'tulumbô varıdı hoca (6/227-228), 'çöyür_*üstündô* ya'sıñlar_ōda (32/14).

+dĀki

Birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğiyle üçüncü bölgede görülür:

o *tarafdākı* o taraFTa sa'lar (42/403), *başındākı* adam né dērse sen onu diycē'siñ ğayrı (49/8), benim *ordākı* arkadaş (58/22), sarıgölün_ötü *yandākı* қоçaқlara gelince bi hava ğararmış (65/2-3), *cabardākı* hacı veli hēpsinden evelā 'gelmiş (68/81); derinin_*içindēki* yqudu bi deviriz (13/53), ho 'tēpedēki şeyi è'ceklermiş 'harmanı è'ceklermiş (41/13), aha bu *şeydēki* ğoluğırık 'mısTavāniñ anasıydın (41/104), *köydēki* évde üle 'güneydama (42/152), benim_*elimdēki* 'mavzer (68/116).

Birinci bölgenin ikinci bölgeciğiyle üçüncü bölgede +ki ekinin düşmesiyle +dĀ ekinin aitlik işlevinde kullanıldığı örneklere rastlanmaktadır:

başındā subaya söyleyceñ (42/499), o *yandā* ğalañı bizikinner ēsir_aldı diyi (58/6); *sarıgöldē* böyük ğız (41/158).

Bulunma hāli ekinin işlevleri şunlardır:

Yer

ölum vā 'almanyıda (3/42), *fırında* yaparız (14/24); şeyin *yandā* 'bareC vā 'aFşarıñ (2/36), iki buçuK_ay *manısıdā* ğaldık (36/12); *çana'ğalidi* 'harPlēde hēp ğalmış ğādeşleri (20/14-15), *şeHerdi* ölü dēli yarım kilo 'tōbalı bibēden (23/22-23); *döşşe'Ti* ya'mıca' sen mi ya'cañ dedi (32/13).

Zaman

dağa ēvel bizim *çocu'lumuzda* (1/23), ğız *bayramlāda* ğaynatanıñ ğayınnanıñ_eline öpmē gidēdin (11/40); bu adam *yağında* ölür (32/30); *nişandı* gelceñ çevirmē 'ğāri (1/17); bi *ıramazanlı'Ta* üle dayı bi 'davşan vuruvē (28/8), bıbam ēken *yaşTa* ben ufākan_öldü (45/46).

Yapım Eki Görevinde

sabāle ēken 'ka'Çez *sözdü* baçalım (18/15).

2.2.2.1.3.6. Ayrılma Hâli Eki +DAn

Fiilin gösterdiği hareketin isimden uzaklaştığını, çıktığını bildirir. Ekin ötümsüz ünsüzlerle kullanımında genellikle ötümlü/yarı ötümlü şekilleri kullanılır. Ekin işlevleri şunlardır:

Çıkış ve Başlangıç

bazādan alısan alınıyoru (52/60), 'hinci *furdan* 'ğatıvériyolā içere (1/34), ğayımbıbam *kapıdan* girdi bizim (4/91), hemen *başından* bi altın çıkāmış dedeñē vēmiş (6/22), eveli gelin_aTdan ēnmezdi (7/30), *ğānımdan* amālet_oldum (16/40), ölö bazı 'tükürüncen *āzımdan* ğan geliyō (19/6); çamaşır yıkādı mı ğuruyasıyā ğadā *senden* isTeyölāmiş (27/66); 'yahya *ğaşTan* gelmez (39/28); *ödemişTen* bi dēve almışlā gelmişler (65/50).

Zaman ve Durum Zarfi

āşamdan da sōledi (67/76), *cumādan* başlādık geline āşam 'kını yakālādı (3/8), ğāsı acık *kafıdanıdı* ğaribim (8/18), gelin *çı'mazdan* bi gün eveli (12/12), *ayşamdan* kuyulardan su götürüdük (13/47), *tekirādan* eşşe'lerē sarıyōduk desTileri (17/6), dödü benim hinci *geçāndan* ğaysanıñ duruyō (18/94); *esKiden*

şu dağdemiş bizim köv (20/39), onnarā doḡūyon ben bizim bū dā ben yēdi *yaşındeykenden 'neniden 'anıdan* (24/3), anā siz *deminden* desēdiñiz bāri dedi (32/69).

Nesnenin Neyden Yapıldığı

'yelpēzē_ēdelēdi *boncu'ludan* (5/187), has_undan yapılmış dē, 'somonō bol bol yirdik (5/322), *altından* 'tarezisi varımış (7/71), heli sulu ḡızātması *badılcandan* (8/50), 'sovan yēmē olurdun 'ḡafı *sqaından* (11/29), *yuma'dan* 'meligülü_ēdiyōduḡ 'meligüle (17/60), 'seymen *dara'lıdan* bi_şēy var_emme, 'fısTanı var geliñ_ḡızıñ (19/84/85); 'üzümden hoşaf furādıḡ 'cacı'Tan 'saltalık ēdēdik (53/17), 'pamı'Tan yaPma elbise (42/218); ḡarılıdın aÇık 'nişeşTi ēdē *buḡdeydene* (31/58).

Sebep

bahāsından mı yōsam *dadından* mı dediññ gibi 'görüneḡ yok (10/27), bilmem nē diye diye bölü *ondan* yakmışlar (63/47-48), *ḡırılışından* anleşiliyō (14/63), 'şalvarıñdan bildim ḡādāşım dedim (16/90), gel_al dēdiydin *a'lından* (18/71); *siñirimden 'tasamdan* acaba nē vā nē vā diye diye (19/52), *sevincimizden* geziyoz gēcelere (25/5), *ḡalbden* giTdi (31/72); ballan sādi yaḡ *allahTan* yiyemedim (56/101).

Parça bütün İlişkisi

kendi_akrabāmızdan bi olan varıdı (2/38), *dalından* koPmuş meyvānan millet gēçiriyō günnerine (5/68), küpü ḡırmışlā *ōtasından* bölmüşlē küpe (7/85), dudayıñ_ucundan_ıçiyō zāten_o (18/26), *boynundan* amālet_oldüdu (20/17), 'yaşmaıñdan birine alcan dedim (29/68); sekiz *yërimden* sekiz bıçak yidim (28/146), 'sır̄meşliden biri nē demiş (30/49); bunnarnan hēp *kókTen* hısımık (73/47).

Yer ve Yön

'aydıñdan 'ḡamyōnnarınan ḡavınlarā 'Taşırılādı (1/69), *sır'meşlidanmış* ḡız bu (6/140) *kemāliyádan* bi 'yaşlı adam (19/15); dedem 'başḡı *yēden* gōşmüş

gelmiş (2/1), 'bozdağ 'dēbenTden 'nefer hasan dēlēdi (28/107), avšā köyünden 'Kadır, burgaz köyünden halil ğabak güleşirlēdi (4/171).

Mukayese

iki üç yanındı iri yaşeyannādan vēriyōlā (7/93), bundan üş beş biñ seni_ēvel bu ğeriniñ_üsTü şeHirimiş (9/90), ğuzudan başğı bi şey bilmēyon hēş 'danı munu bilinmezdi (10/24), bundan kötüyü ē'mesiñ cenāb_allah (15/1), 'bayā iki yüz kilōdan 'fazlı geli deyōlarıdın (18/46); sen_ēliñ ğızınā benden saķınmā (21/8), başğa yok benden başğa emme (28/2), ben dedi kendimden güÇü'lerē toķat mı yidircen dedi (31/77); bunda nēdise bi 'keltē yumūru'Tan böyük olmaz bu (49/59), 'höşmerim ğaymakTan ileridir (57/84).

Birleşik Fiil

hiÇ_ā'lımdan çı'mıyō (19/73), ğōñünğden né kopTūsa (22/39).

2.2.2.1.3.7. Vasıta Hâli Eki +(I)lA(n) / +(I)n

İsmin hareketinin, neyle, kiminle, nasıl ve ne zaman yapıldığını bildiren ektir. Ağız bölgesinde yaygın olarak +(I)nA(n) şekli kullanılır. Ancak kalıplaşmış yapılarda +(I)n ekinin kullanıldığı örneklere de rastlanır. +(I)lA(n) ekinin birden çok allomorfları vardır: +(I)lA(n), +(y)lA(n), +Ilana, +Inan, +(y)lAnA, +nAn(A), +(y)lAn(a).

+(I)lA(n): bağ muğ hindi heP_ılacıla oluyu öteberi (72/121), 'kırKlığıla 'kırkılıyōdu (17/14), 'nişlicez 'daynıla biz (37/21); hemen bi 'çapıdılan hemen bi silēdiñ (32/102); bak ben bunu gözümüle ğōrdüm (42/321); onnā üzümülen bilen kıldırıldı (32/180).

+(y)lA(n): 'çapıyla ēkersiñ 'sıpiyla çekersiñ dērlerdi (37/33), a'sam yiriz çayla dedim (47/35), ğanlıyla 'çekiyoğuk (41/122), arabayla giderin ben diyiñ arabayla ğelirin (41/162), canım amalıysa parayla çalışıyoğa (39/40); hindi beniylen barbā yavrım biri iñilēyō (44/95).

+IlAnA: 'ördana bıbañılana ēşi halan_ırēmetlik (34/56), olancıym hayvannana 'mērkebilene heP bildana çekēdim (43/103).

+Inan: ğazanlar**ınan** aş yurālādı (32/150), şindi arı**ı**ların**an** gidiliyoru (51/21-22), 'to**ğ**ac**ınan** tokuluyōdu**ğ** (16/119); 'top**un**an şey_ēdēdi (4/142), zor**un**an bi fincan ğāvēmizē içi**ğ** (6/143).

+(y)lAnA: 'çal**ğ**ıyl**ana** odunu**ğ** bīrezini (43/50), ufa**ğ** malla gidiyo**ğ** 'yavrıyl**ana** (43/120); seniyl**ene** 'kūsün diy mi seniyl**ene** düşmanın diy mi (34/92).

+(I/n)nAn(A): pulun**nan** 'atā mindirilēdi (6/146); ōdan bi ihtiyar**ınana** geli gidēlerimi**ş** bōle (50/86), 'onn**ana** sekiz dāne oldu benim çocu**ğ** (13/13); benn**en** bi me'TüP gönderdi (42/196), 'gelin**nen** gidilirdi (2/15), ebeci**imn**ene anacı**ım** reHmetli**ğ**i ğomu**ş** gelmi**ş** (48/113); bēgir**inen** getiridik gelinleri (45/26); 'dürbüne**ynen** ba**ğ**ıyōlarmı**ş**ımı**ş** (7/108); 'sabāle telin**nen** süleymann**an** hayırle**ş**dik (28/41).

+(I)n: bi yıl bahar**ın** (7/55), 'ğış**ın** burlara sāzan ğurudu**ğ** biz (57/64), yaz**ın** düün_oldu**ğ** (3/4), biri ğoce**ğ** giTdi bi yıl**ın** da (52/75); ğabı geçiler satılca**ğ** 'güz**ün** dērdi (13/104); bi 'kısır düvesi varı**ım**ı**ş** ēniP-geliymi**ş** 'ikind**in** (34/47).

Ekin işlevleri şunlardır:

Araç

annā ço**ğ**umuz 'sırtı**mızla** da çekerdik bu 'desteyi (36/44), ōdan geline atıl**an** getiriyoz (56/16), e'mek o**ğ**lavayla olmazdı (72/89-90), o öküzü bi_yō du 'yay**ğ**arlādı 'suyula 'ba**ğ**ırla (33/84-85), ufa**ğ** malla gidiyo**ğ** 'yavrıyl**ana** (43/120); nē zaman ğār ya**ğ**dı niylen ğarılca**ğ** (23/59), vuruldu da öldü *ğazāyile* (69/20), ekseret *ğeçiyile* ūra**ş**Tı**ğ** (36/6), o 'kötürgeylen o āzınā ğōsu**ğ** sürēsi**ğ**_onu**ğ**_altına (44/111), 'desTi bi yēre tır**ı**ğ dedi mi ğırılır biliyō**ğ**, desTiyl**ene** (43/105), ōlancu**ğ** hayvannana 'mērkebilene hēP bıldana çekēdim (43/103), *sallāngecinan* şunnan *bunnan* ü**ş** ğün dōt ğün vakit geçirilēdin_ōda (11/48), 'düven**nen** sürēdik 'öküzüle (32/174), dut_üzü**mün**nen de 'bē'mez yapıyōlā dēzem (29/36).

Birliktelik

ōlanların**an** çatı**ş**mı hasıl_oldu (20/28), 'mindik 'moturō geldik *çocu'nana* (30/8), 'şindi *çamköylülerle* ğavılla**ş**Tı**ğ** (42/342), ben pek *kışilerinen*

şakı_ê'mem (25/21), hindi *beniylen* barbā yavrım biri inilêyō (44/95), *anamınan* sil'mē giTdiķ ğalañ (24/58), évimizinen nêyinen *élimizinen* *gúnümüzünen* (71/55-56).

Zaman Zarfları

ğızañlā *ezennen* қақā (8/41); *baharın* yapāsı_olurdu ğoyunlarıñ (17/14), *baharına* giderdik de avcı ğolunla gidērdik (42/376), *'güzün* bi ayaz esKi ayaz çoG_oludu (43/65), *Kışın* zatan bi yanna çıkamaSsıñ (64/51), bi *yazın* saat birde elimiznene 'kelteriñ_çine döşēsiñ (14/59-60), biri ğoçeğ giTdi bi *yılın* da (52/75).

Hâl Zarfları

bölü *sazıla* olduı gibi olmazdı (35/23), yüz *kırkıla* vèrelim sene (42/13), hē ona *fısırtıyla* anlaTdım ben (42/126), *sıráylan* anlatcañız bene (32/3), bi *mānâyla* sen de 'çıķıP-yörüyüñ (47/61-62); bu *yörümüyle* gitcek (40/135), bi *'gésintiyle* el қапışmadılā adam (40/255); *ıscaynan* o 'bazlamba ğatıķ matıķ yok, 'nası 'daTlı oluyō biliyōñ (19/65), biz merāyā *çı'mamızınan* bir úlen nēdeydi, hemen vız a'mıcı gibi bi daldı (28/95); allahıñ *ızıninnen* baķ 'dediden énmiden yāmır yağa (7/43), *sıráynen* 'onnarā ben Taķıyon (4/16), *ōleli'nen* ayrıldık yáni (5/50).

2.2.2.1.3.8. Eşitli Hâli Eki +CA

İsimlerde gibilik, benzerlik ve eşitlik anlamları veren bir ektir. Çekim eki olmasına rağmen türetme işlevinde de yaygın olarak kullanılır. Ağız bölgesinde ünsüz uyumuna girmez veya yarı ötümlüleşir. İşlevleri şunlardır:

Göre Anlamında

'*benci* görücü usulü evlenen evlilerle daha mu'lu_oluyō (22/5), pareye çıkarıP gi'cek dēyon ben ğalañ *kendimce* (50/122), *kendilerince* erkekler gene oynasıñ canım (63/21).

Benzerlik

hindilik iyiyiz başımız *'sağca* (37/5), yalnız *uzunca* adam öyle akıbet acar diil (40/238); hanı sürüksün geTsin de bura bize galsın *gibicesine* (64/30), bi 'düven *'ēgrice* bi şey (40/310), öle dērdi *'irice* olanları aldılar dērdi (68/101), bunun_ucu *'sivrice* bi şey (40/378); *ağÇı* armıt var (49/46).

Hâl Zarfları

'dayıca dayıca bi şey daqarlā üsTüne (40/175), o zamanın yēme'leri o *'halıca* (56/5), öyle varıP da *sıkıca* seç altınna pulla mı gelecek (40/54); 'boncuylō *hōylūce* daqınıdık hure (33/60), 'ta *öylece* galdı (28/143), beni gitmesin bura diye böyle derlerdi *ōñımce* (37/34), *gūzelce* bi dūrüvüyü (38/81), örāmızla burasını *éyice* hazırlasın (40/292), herkez *gaderince* çalışsın (59/28).

+cAnA (<+cA+n+A)

ğazzī hēr yēre çaqallar hōyle *'dayıcana* (57/61); *éyicene* 'fasilli_aşı gibi gūru pa'lı vurālādı (52/13); ōdan *éyiceni* iki saat vā durmuşlā (32/41).

Miktar

bi odanın_çi dolarsa *anca* dolardı işTe (72/6), *'fazlıca* 'arpıcık ekē 'áyfan_ekē (40/324).

Zaman

gelin çı'cā gún_āşamıca o kına gēcesi (70/41); *biñlerci* sene_ēvel toplama dēre suyu (9/88), *yēñici* bi 'çalğı çı'Tı hanı gīrafan varıdı (34/52).

+lAr+cA

senelerce böylō ömür geçiyō (40/369).

Kadar Anlamında +cağ (<+cA ok):

sabālicağ oynadılar 'dūmbek çaldılar (70/45).

Aşağıdaki örnekte ek +a+ca+k birleşiminden ortaya çıkmış olmalıdır:

'salça çıkarıdık bu *vağıdıcağ* 'salça yērdik (70/55).

2.2.2.1.3.9. Aitlik Eki +ki /+kı

İsimlere bulunma ve ilgi hâli ekinden sonra; zarflara doğrudan ulanan +ki aitlik eki, eklendiği kelimelere bağlılık, aitlik anlamları katar. Ağız bölgesinde STT'den farklı olarak ünlü uyumuna girer. Ekin bölgedeki işlevleri şunlardır:

Zaman/Hâl Zarfı

daha *evelkinnēden* şey (1/5); *ötekilli* git baharlarā (23/15).

Sıfat

nēde o *zumanķı* düşünne çok güzel olūdu (11/28); *öteki* çocuk ğalmış beşi'Te (1/58), *hinciki* ğavinnā yok (1/75), elli senē *evelki* bi mesele (5/7), otuz *seneki* yıl mı nēyse (5/127); *bugünkü* bazar alınıyōdu 'gelin (35/18).

Zamir

beriki geliyō ben hunu yapcan (5/146), dañ *dibindedikine* (19/76), eşyā yazādı ēviñ içinē yazādı daha *esgidekinne* (22/25-26), *evelkinnē* midesi dolmō ğalañ (6/234), *hindikinnē* biliyō (16/25), *ötekinnerē* bak (9/5).

İlgi Ekiyle Birlikte

onnarıñķı dēveynen ğiTdi (10/10), *zaranıñķınā* biliyon ben (22/18); *biziñķi* di boşūdun o zuman (18/76), *ġeçiniñķine* 'çepiş denidi (13/111), 'emmi *kendiniñķi* ğuruyasıyā ğadā *seniñķine* ben kēyyōmuşun (27/68); *onuñķu* da can dıy mı (39/41), *honuñķunu* ho kēyēdi *bunuñķunu* ho kēyēdi (46/14-15).

+DA+KI

yokādaķınıñ dı āzı bōlō açıķ oluyōdu (17/43), olanlañ *taraFdaķı* 'köşüde (20/54), *āķañdaķı* gibi oluyō ğāri (24/22), bizim *'burlādaķından* (29/26), faķat biz *yaşdaķınnara* vāsañ (45/66); beyenir ğāri *elindeki* dēynēnen (15/28), *salihlideki* To'Tur du izinliymiş (30/(6), āñķi *eliñdeki* nē (32/24), hinci bizim *ġünümüzdeki* gibi mi ğaldı (55/7), arı *yérindekinde* gine dēyvēdim (56/17).

+dA+ki birleşindeki +dA ekinin ünlüsünün çoğunlukla birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciği ve az da olsa üçüncü bölgede uzadığı örnekler şunlardır:

başındāķı adam nē dēirse sen onu diycē'siñ ğayrı (49/8), *burdāķı* tek burē geleni biz ğārdı Filen_izledik_onu (42/280), *cabardāķı* hacı veli hēpsinden evelā 'gelmiş (68/81), benim *ordāķı* arkadaş (58/22), izmir *torbalıdāķı* birez güşlüydü de (42/470), ē'meciñmi bēri *yandāķı* bakı mıyo (41/201), sarıgólüñ_ötü *yandāķı* қоçaқlara gelince bi hava ğararmış (65/2-3); benim_eliñdēki'mavzer (68/116), *köydēki* évde üle 'güneydama (42/152).

Şu örneklerde k ünsüzünün düştüğü görülür:

seniñ_évdeñneri (66/43), öteñnē ğaldı (56/80).

Aitlik Eki Yıǵılması

nēde *evelkiginden* hincikinnē ya (46/26).

2.2.2.1.3.10. Soru Eki mI

mI soru eki, isimlere eklendiğinde onları fiile soru şeklinde bağlar:

çay mı salalım 'ğayfa *mı* (40/105), hanı_aldıñ *mı* ipime (3/45), 'yayan *mı* geliyōla o zōman (4/170), filen_ōlu fileñ tanır *mısıñız* (5/103), eşşe' *mı* areyoñ (12/64); ālime *mi* (14/7), ğeşTi *mi* (19/87); a'lıñ_ēriyō *mu* (30/9); hindi ğördüñüz *mü* (41/192), 'ilan böyü' *mümüş* (28/101).

mI soru eki, ağız bölgesinde çekimli fiile/isme getirilirken STT'ye göre farklılık göstermektedir. Bu durum, genellikle *mI* ekinin iyelik kökenli kişi ekleriyle çekimlenmesine bağlanabilir. Aşağıdaki örneklerde STT'deki zamir kaynaklı kişi eklerinin ağız bölgesinde iyelik kökenli kişi ekleriyle çekimlendiği görülmekle birlikte *mI* ekinin kişi ekinden hem önce hem sonra gelebilmesi bu ekin esnek bir dizime sahip olduğunu göstermektedir²⁷:

namaz *hocası mıñ öretmen miñ* (54/28), *bişirebili miñ* (48/4), 'ğayfı içē *miñ* (40/105), ēñ 'büyük *sen miñ* köydü hinci (32/208), 'pamıK_ēkēdik *biliyoñ mu* (20/3), şu gelenlere *gōmōyoñ mu* (21/33), sarı 'ğarınıcı nası *biliyō muñ* (29/47), *duymuyu muñ* sen (67/26), ēyi tamam *vēceñiz mi* (40/55), sen_ēki 'dolma

²⁷ Gürer Gülsevin Uşak ili ağızlarında *mI* soru ekinin STT'ye göre daha oynak olduğunu belirtmektedir (Gülsevin, 2002: 185).

tüfēnne *ğurtarabilceḡ mi* dedi baḡa (68/116), gelisek aḡzına sıçarın bile *démēyōḡuz mudu* (32/207), ali ḡáyanıḡ hasanı *biliyōḡuz mu* (44/83), hēṢ 'ḡavḡa é'mediḡiz *midi* eveli (32/214), emme nası *biliyīḡ mu* (60/45),

Aşağıdaki örnekte ekin –(I)yo ekinin arasına girdiḡi görölmektedir. Ekin örnekteki görevi soru deḡildir:

bēri yandāḡı *baḡı mıyo* “(< bak-ı mı-yor) beri yandaki zaten bakmıyor” (41/201).

Aşağıdaki örneklerde *mI* soru eki fiil + fiil yapısındaki birleşik fiillerin arasında kullanılmaktadır:

'hinci *'aTméyim_mériyōlā* “şimdi atmayıvermiyorlar mı” (1/31), *dōḡüm_bilin* “dōḡebilir miyim, dōḡemem” (32/217).

2.2.3. Zamirler

İsimlerin yerlerini tutan kelimelere zamir denir.

2.2.3.1. Kişi Zamirleri

Kişi adlarının yerlerine kullanılan zamirlerdir. Aḡız bölgesinde STT'den farklı olarak ilgi ve yönelme hâli ekinin çekiminde ḡ ünsüzü korunur. Kişi zamirlerinin hâl ekleriyle birlikteki kullanımı Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5: Kişi Zamirlerinin Hâl Ekleriyle Çekimleri

Hâl Ekleri	TEKLİK			ÇOKLUK		
	I	II	III	I	II	III
Yalın	ben (36/17) bên (29/1) bân (55/42)	sen (3/36) sân (53/40)	o (5/95) ò (41/208)	biz (45/30)	siz (52/19)	onnâ (12/103) onnar (37/28) önnâ (42/131) önnar (13/132)
Belirtme	beni (67/65) benê (4/102)	seni (48/63) senê (18/10)	onu (38/31) onò (51/2)	bizi (62/48) 'bizê (50/12)	sizi (68/96) sizê (30/54)	onnarı (69/59) onnarâ (5/142)
Yönelme	bana (67/41) baña (69/13) bene (39/63) benê (16/90) beê (40/375)	saña (58/13) saâ (57/42) sene (40/66) senê (21/7) seê (40/45)	ona (42/124) oña (60/144) oâ (57/131) onò (3/82)	bize (68/38) bizê (52/3)	size (59/48) sizê (30/54)	onlara (38/62) onnara (46/11) onnarâ (6/175)
Bulunma	bende (47/43) bendi (32/54)	sende (19/17) sendi (28/144)	onda (73/13) ondò (12/66)	bizde (60/73) bizdi (8/54)		onnarda (58/87) onnâda (43/149) onnâdı (29/40)
Ayrılma	benden (40/51)	senden (27/66)	ondan (39/17)	bizden (45/59)	sizden (59/28)	onnardan (68/100) onnâdan (5/86)
İlgi	benim (1/37)	seniñ (15/41)	onuñ (20/4)	bizim (22/14)	siziñ (62/40)	onnarıñ (41/55) onlarıñ (50/31) onnâñ (27/6) onnaâñ (28/79)
Eşitlik	benci (22/5)					
Vasıta	bennen (42/196)	sennen (57/18)	onnan (30/78)	bizinen (18/38)	sizinen (67/3)	onnarınan (5/26)

Çokluk ekinin çokluk kişi zamirlerine eklendiği örnekler şunlardır:

bizlere uzak (40/356), *bizler* öyle gördük (57/20), babamızdan *bizlere bizlerden* torunlarımıza intikal_e'cek (5/149-150), *sizler* nişliyuğuz gâri (41/7), *sizler* bõle rezillik görmediñiz (42/68-69).

Ē(ñ)ki Zamiri

Ağız bölgesinde sıkça kullanılan bu kelimenin kişi yerine kullanıldığı örnekler şunlardır:

ēñki havanıñ birineç 'çekivèr *ēkinnere* (32/196), ben nēynēn dēzem hēr şey elindi *ēñkiniñ* (18/108).

2.2.3.2. İşaret Zamirleri

Varlıkları işaret yoluyla karşılayan zamirlerdir. Ağız bölgesindeki işaret zamirlerinin hâl ekleriyle çekimi Tablo 6'da verilmiştir:

Tablo 6: İşaret Zamirleri

Hâl Ekleri	TEKLİK			ÇOKLUK		
	I (bu)	II (şu)	III (o)	I (bunlar)	II (şunlar)	III (onlar)
Yalın	bu (14/70) bu (24/5)	şu (42/449) şu (9/89) hu (24/40) hu (40/218)	o (41/171) ò (40/30)	bunnar (58/211) bunnā (3/83) bunlar (38/54) bunlā (49/60)	hunnā (22/42)	onnā (23/4) onnar (40/222) önnā (12/47)
Belirtme	bunu (19/8) bunò (24/19)	şunu (45/16) şunò (5/250) hunu (69/40)	onu (36/45) onò (51/13)	bunnarı (66/52) bunları (50/41)	hunnarı (40/287)	onları (59/21) onnarı (4/197) onnarā (14/28)
Yönelme	buna (40/280) bunò (24/21) buṇa (40/154)		ona (44/32) oṇa (57/87) oṇā (58/160) onò (30/34)	bunnara (60/13) bunnarā (33/32)		onnara (6/216) onnarā (56/103)
Bulunma	bunda (60/178) bundu (7/84)		onda (42/90) ondu (70/69)	bunnarda (65/49)		
Ayrılma	bundan (18/102)	şundan (45/33) hundan (13/41)	ondan (14/87)	bunnādan (22/27)		onnardan (42/6) onnādan (52/83)
İlgi	bunun (25/50)	şunun (42/537)	onun (44/13)	bunnarıṇ (13/132)		onnarıṇ (42/23)
Eşitlik						
Vasıta	bunnan (24/13)	şunnan (11/47) hunnan (56/23)	onnan (23/30)	bunnarınan (4/32)	sizinen (67/3)	onnarınan (15/51)

ē(ṇ)ki/ ē(ṇ)kir(e)/ yāṇkī Zamiri

Ağız bölgesinde yaygın olarak kullanılan işaret zamirlerindendir. Bu zamir, hâl ekleriyle de çekimlenebilir:

'ēkinlere ḡışın satādı (4/186), eveli biz ēkin_di bulumöyöduḡ (27/82), ēkini ēdimeḡ ḡalaṇ (32/14), ḡız_ēṇkiniṇ_altına bi esgi 'çapıt yazdın mı (18/101), üle_ēkireye oturulu mu (43/4), biz diyuz ēkini (57/102), 'ēndirivēr_ēṇkireye dedi (29/101), yiyemicen ben ēkinneri dedi götür ekinneri dēdi (13/97-98), sen ēkire diṇeldin (40/211), ēkirden aşın ötü yüze (42/359); 'şunò al dēcēṇe yaHınā yārdan dēriz (56/139), ya yāṇkī şeyi al yāardan dērlē (56/139-140), ya yāṇkī

şeyi al *yārdan* dērlē (56/139-140), sen *yākırdı* bi 'ğaraltı oturuPdurūsun (53/52).

Ara kelimesiyle birleşen işaret zamirleri şunlardır²⁸:

bura

dedeñ kâeyken deñiştı *bura* (6/202); gelin geldim *bureyá* (51/50); a'sam_üsTü *burada* dövēdi (5/292), è'meğ *burdu* yaparız (14/25); *burdan* 'sarıgöl yanna filen giden_olusa (16/7); *burayı* yavırım şe_ēt de dedim (41/91-92); biz *buranıñ*_otlākıyesini aldıķ (60/16).

bullar (< *bura+lar*)

Çoğunlukla üçüncü bölgede görülür:

bullarına adam_akıllı süngüylene yağına yatırmışla (48/132-133), *bulları* ormanıdı o zuman (57/65).

şura

şurda azcık gezeyin (58/29), *şurdan* geçme diyen yoķ (64/62), *şuru* dedi 'kava'lıderēğ gidē (5/7), *şurayı* (59/2), *şurē* gonmuşlā (23/16).

şullar (< *şura+lar*)

Üçüncü bölgede yaygındır:

'sarımamatlā varımış *şullarda* (68/6).

hura

Şura anlamına gelir:

hurda filcanlı'larımız varıdın (11/63-64), *hurdan* ba'Tım (3/78), èviñ *hurdu* (8/43), mé'leğ me'lē *hurē* giderin (10/37).

²⁸ Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Gülsevin, 2005: 59-63.

ora

ora uşağa 'varınca gôtürürmüş (57/53), *orda* bizim aķrabalar var (60/3), *ōrdan* öyle öyle düünler_olur (63/6), *oraya* gitmedim (58/21), *orayı* düzelTdiridim (59/3); o dō *ōdu* oķuyyō (3/45), *ōdan* geliyōdu (25/10).

***ollar* (<*ora*+*lar*)**

Bu Şekle genellikle üçüncü bölgede rastlanır:

ollara yērlemişler (41/182), *ollarda* duruduķ biz (57/56), ğar basTıııyı *olları* (64/50), *ollardan* yörümüş 'yalım (68/5).

2.2.3.3. Dönüşlülük Zamiri

İşin yapana döndüğünü anlatan ve kişi kavramını pekiştirerek belirten zamirlerdir (Eker, 2006: 398). STT'deki gibi ağız bölgesinde dönüşlülük zamiri *kendi* kelimesidir. Bazen pekiştirme görevinde ikileme şeklinde kullanılır:

deriden_akādı *kendilijne* alT tarafından su yā (6/199), *kendimiz* kökezledik (13/64), ben *kendinden*_ötürü dēyōdum (18/16), *kendiniķi* (27/67), *kendimiziķ* (30/30), onō *kendiķ* çiğniceķ (31/60), 'saman damınā giriģomuş ğağam '*kendisi* (34/73), *kendiydini* bilmezmiş (39/63), *kendimizden* zati gördü' de (40/23-24), *kendici*'leri çalarlā (40/207), pareye çıkarıP gi'cek dēyon ben ğalaķ *kendimce* (50/121-122), di'Tırıydıķ *kendiķā* ğöre (57/23), *kendilerince* erkekler gene oynasır canım (63/21), ğīzlā *kendileri* çalā (4/128), *Kendiķe* yoğ_aşıķ_emań (71/63-64); gidēken de *kendim* giTdim geliken de *kendim* geldim (3/101), *kendi kendine* vurdu (14/74), *kendi kendiķizi* maf_ētmeķ (45/83).

2.2.3.4. Belirsizlik Zamirleri

Varlıkları belirsiz şekilde gösteren zamirlerdir. Ağız bölgesindeki belirsizlik zamirleri fonetik değişiklikler dışında STT'deki gibidir:

adam: ētesi ğün *adam* derimiş (3/83).

ālem: hinci *ālem* 'cerezē āzınā ğatmēyō hōda (27/21).

aḡarı beri

“Öteberi” anlamına gelir:

çadırıñ içinde ġări *aḡarı beri* (41/84).

başKa: nê varıdı *başKa* (17/31).

bazıları: *bazıları* hemen yatā giriyōmuş (48/94-95).

beriki: bi çul *beriki* vèridi (72/6).

bi şey: kafamda ġalan *bi şey* yok (5/131).

bilmem né: 'çalğıcı getiriyi *bilmám né* getiriyi (69/11), şeker *bilmem né né* ġatallar (72/14).

biri: *birini* di aldı (73/66), dèveniñ *biriniñ* ayā çıkıvèriyō (65/7), nêyse *birbirine* ileyik severlerimiş (71/52).

***çou* (< *çoġu*):** ben *çounu* bilmırım ölüm bu ġenşleriñ (71/2).

falan/felençe: 'davşan geliyō *falan* dèyölā aşşādan (28/13), ben sene *felenÇeniñ* ġızını alıvēcen dēlēdi (45/9).

hepsi/hepiciġi: *hepsini* ġōdük 'yavırım (4/9), *hepiciniñ* soñuna ġaldı (71/11).

her şey: benim *hèr şeyim* mā (55/60).

herkez: 'hèrkeziñ *hèr* köyüñ bi ġāvesi vādır (66/48), hinci *hèrkes* 'kendi bitiriyoru ġări ölüm (53/5).

hêş bi şey: *hêş bi şey* bilmèyon (16/59-69).

hêşbiri: parañ yōusa *hêşbiri* yoh (73/21).

īsannā: sen ben yaşlı *īsannā* bilen *īsannā* ġidēlēdi (23/38).

kim: *kim kime* mehál ġōdü (52/24).

kimi: *kimi* sarı lire daķā (33/49).

kimsi: dētliyin 'kimsi bilmez (56/48-49).

millet: hep hasta *millet* (72/122).

o bu: 'sıyırmā 'bamile *o bu* toPlādı (4/190).

ötekinnē (< *ötekiler*): *ötekinnē* açî'Ta ğalcaĥ dēyon (47/22), *ötekinnerē* ğalan işkencē_ēdemiş ikîsine (50/34).

ötüberi: yaPdun_ 'ötüberi yumşaq, ēgin olmicēk (18/93).

sen ben: o zumannēn *sen ben* yidiñ mi ğineyvērîlēdi (24/40).

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğindeki ikinci alt ağız birimciğinde *ne* zamiri belirsizlik görevinde kullanılmıştır:

hindi *odun né* yok (70/12), *duvara né* şiy sa'lanırdı (70/33), *üzümü né* yerlerdi (71/26), *aşı né* yiycāñ (71/105), bizim *bañ né* o sürdü (72/39), *'patetiz né* yqudu o zuman (72/92), *susam né* dēşirilidi sabāla (73/18), o zuman tā *memet né* ufādi (73/75).

2.2.3.5. Soru Zamirleri

İsimlerin yerini soru yoluyla tutan zamirlere denir. Ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

kim

ya'vî'lıñ *kim* (4/120), *kim* diĥelcek 'sandāleniñ_üzeriñē (10/38), *kim* né bili ğāri (30/55), sene *kim* baĥıyō (42/46), köyümüzden *kim* yēñēse aferim (54/68), ölmēyvērīsem *kim* baĥā dedi (67/77); *kimde* para var (38/5); *kimi* ki bunnar *kimi* ki bunnar (41/113); bu ēv *kimiñ* (4/93).

nē

nē sōleyen (6/5); *nē* biliyoñuz dēyoru (54/60), *ni* isTíyıñ *nē* vēceñ geline diyi (66/81), 'bamili aşı mı *nē* ğetirivēmiş (18/95), Tā Tā *ni* var (73/10); *nēnceñ* bunnara yaĥ bunnara (14/87), 'alışērde bazar mı *nēydi* (19/43).

nere

durāĥlar *nērde* (5/3), *nērē* gidiyoñ (6/10).

hangî/nâkı

ên_ıyî túFek *hangîsî* (60/161); *hangîsî* yı'Tı (40/232), *hangîmızı* bäändî dedî (42/185), ordan *'hangîsînî* dedîjîni dîñlimoz (42/223); *nâkı* varîdı (70/69-70), *'nâkısnî* dèyen ğârî (13/86).

kaç

*kaç*a biliyoñ mu (40/150).

2.2.4. Sıfatlar

Önüne geldiği ismin niteliğini ya da özelliğini belirten kelimelerdir.

2.2.4.1. Niteleme Sıfatları

İsimlerin niteliklerini gösteren sıfatlardır. Ağız bölgesinde niteleme sıfatlarının örneği şunlardır:

bi *saf_ölancım_ı*mā (53/31), *böyük* depremi (70/68-69), *dayı* yavrım (3/108), *dayı* bi ğarı (6/19), *dökümlü* aş (63/13), *ēken* yaşTa (45/46), *esgi* köyden (34/52), *éyi* bi topûrak (4/216) *geçen_ı*Ftı (33/26), *göğ* hasan (40/244), *güçcük* nişan (13/59), *güzel* köpēm_ımar (42/349), *ıscağ* suynana (31/13), *kapalı* yerde (59/32), *kasalı* loğum (1/10), *'kıllı* dut (9/63), *öñ* devesi (64/89), *sārî* 'ğarîncî (29/46), *ufâğ* hayvan (64/67), *uzağ* yerlerden (40/307), *üs* yandan (44/50), *yaşıl* yaPra'lı gibi ğayrı (32/170), *'yaşlı* adam (19/15), *'yéñi* sene (47/49), *yü'sek* yē (42/220).

2.2.4.2. Belirtme Sıfatları

İsim soylu kelimeleri sayı, soru, belirsizlik ve işaret yönünden belirten sıfatlardır.

2.2.4.2.1. İşaret Sıfatları

İsimleri işaret yönüyle belirten sıfatlardır. Ağız bölgesindeki işaret sıfatları şunlardır:

bu

bu ğol (53/36), *bu* 'sene (42/200), *bu* ine'lerē (29/34), *bu* kelteri (39/2), *bu* dere (63/49).

şu

şu zamana (64/25), *şu* eviñ sābı (3/75), *şu* kiremiTden (27/41), *şu* ğoñşulardan (41/143), *şu* hēybē (50/63).

hu

Ağız bölgesinde şu anlamını veren işaret sıfatıdır:

hu yüzdü (50/2), *hu* ğırañdan (55/5-6), bizim *hu* bereketliler (57/51), *hu* dizlik (30/42), 'pēlivanlāñ *hu* 'irimden (28/91).

o/ ò/ u/ ò

o zuman (30/15), *o* daşıñ_üsTünü (35/34), *o* çocuñ_adı (40/28), *o* mevkiniñ_ısanı (44/120), *o* hasTalı'Tan (56/97); *ó* ğardaşlarını (68/48), *ó* ğan (32/66), *u* yandā (4/90), *u* malı (13/38), *u* adam (40/257); *ō* ışı'lā yandā (44/57-58).

hō

hō yúzlerde (68/8), *hō* yannarā (10/53), *hō* burun (41/143), *hō* köye (42/107).

ē(η)ki

Bu kelimenin ağız bölgesinde kişi ve işaret zamirlerinin yanında işaret sıfatı oluşturduğu örnekler de bulunur:

ēki bıbañ lafları (27/34); *ēñki* sürgünüñ_altından (32/185), *ēñki* havanıñ birine (32/196), *ēñki* işe (18/119); *ēki* bu şeyden (34/103), *ēki* lafları (41/209), *ēki* işiñ başına (42/459), *ēki* 'dolma tüFēne (68/114).

2.2.4.2.2. Sayı Sıfatları

İsimlerin sayılarını belirten sıfatlardır.

2.2.4.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

bi aylık (1/57), *biñ* dokuz yüz otuz dört doımluyuz (42/60), *dört* senede (71/49), *om_beş* *biñ* dölüm (58/77), *on_üş* *biñ* liralık 'neferge (60/163), *sekiz* dölüm yere (67/7), *üç* esgerimiş (6/49), *üç* olan *iki* gız (4/90), *üç* yüz *yirmi* *altı* doımlu (9/44), *yirmi* *bir* yaşında (2/39), *yüz* göyun (8/47), *yüz* *yirmi* yaşında (12/90), *yüz* *biñ* gât (55/39).

2.2.4.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

bêşinci sınıf (20/6), *birinci* azâyıdı (69/95-96), *ikinci* gün (25/18), *üçüncüsü* gün (8/26), *yêdinci* mevlidi (2/26).

2.2.4.2.2.3. Kesir Sayı Sıfatları

'*biñdi*' bi adamda (12/65), *biñdi* bir (31/34), *çeyrek* buydey (32/245), *ikide* birde (60/46), *yarım* kilo (23/23).

2.2.4.2.2.4. Üleştirme Sayı Sıfatları

altışar tâne (38/13-14), *birer* dölüm *ikişer* dölüm (71/25), *birer* 'yemeni (72/15), *dörder* *bêşer* on gâdâ (13/143), *om* *bêşer* *yirmişer* *ellişer* dölüm (58/194), *üçer* ay (3/72); *birē* 'teñkē su (4/198), *dōdē* *bêşē* yüz millon (55/71), *üçē* 'motur (46/68), *bêşē* gurus *onā* gurus (45/28), *ikişē* gişi (15/10).

2.2.4.2.3. Belirsizlik Sıfatları

Varlıkların özelliklerini belirsiz olarak belirten sıfatlardır. Ağız bölgesinde yoğun kullanılan belirsizlik sıfatları şunlardır:

başğa(/â)/ başğı/ başğa bi

başğa hastalık (46/60); '*başğa* türlü (28/143), '*başğa* yere (42/75); *başğı* isan (16/31), '*başğı* biri (25/59); *başKâ* köyden (2/31); *başKâ* *bi* hanımıdı (44/91), *başKa* *bi* şeyim (69/15).

diğer

diğer muhtarlarla (49/44).

beriki

beriki dayım_mā (24/72).

öbür

öbür tarafa (9/106), *óbür* gün (59/24).

öteki/ötü(ğu)

ótúğu olanın geliri (59/27); *öteki* olanın gāsını (12/47), *öteki* zavallılān kimi (28/73), *ötü* yüzdüydü (71/26).

ötö (< öteki)

ötö gün (30/108), *ötö* gün (47/50).

bi (< bir)

bi fakir (5/165), *bi* méydan (8/2), *bi* derede (13/129), *bi* isanā (24/79), *bi* gün (30/13), baharlādan *bi* adam (40/152), *bi* gızañlā (47/26).

birkaç(/ş)

birkaş gün (5/13).

bir iki

bir_iki yō selām (16/98), *bir_iki* ay (22/10), *bir_iki* Kişi (54/83), *bir_iki* 'sufu (71/63).

bazı

bazı üzümlē (5/19), *bazı* gadınnā (7/38), *bazı* insannarıñ başına (16/120-121), *bazı* öküzleriñ_ardına (36/44), *bazı* 'motur dērmenidi (60/119).

bütün

bütün işlenterine (5/183), *bütün* kövö (8/44), *bütün* köylü (72/26), *bütün* 'deliganlı 'deliganlı gızlā (28/67), *bütün* eşimiz dostumuz (13/79); *büsbütün* daş (20/54).

né

né ğadın_oluyōdun “ne güzel oluyordu” (16/2), *né* cásarat (28/144).

filan/felen

filan ayda (60/190), *filán* yère (3/109), *felen* yère (50/40).

biraz

birez múballıǵıdı (42/229).

her/hér

her iş (47/53), *her* ikisine (51/38), *her* zıman (53/55), *her* hānede (58/130), *her* eşyalarımızı (61/8); *hér* gün (67/26), *hér* hūnerleri (6/195).

hêş/hiç bi

hêş bi şeycik(18/92), *hêş bi* yıl (18/106), *hêş bi* can zayıatımız (23/16), *hêş bi* ğeçi (32/225), *hêş bi* tarafı (66/78), *hiç bi* yakaye (72/47-48).

hiŞ

hiŞ kimsē (38/29).

2.2.4.2.4. Soru Sıfatları

İsimleri soru yoluyla belirten sıfatlardır. Ağız bölgesinde kullanılanları şunlardır:

haŋǵı/nāǵı

haŋǵı yoldan (5/6), *haŋgi* tarihini (65/22), *haŋgi* yère (16/54); üzüm_ovasının *nāǵı* köyündenisiñ (50/89).

kaç(/ş)/ ğaçıncı

kaç hāni (54/56), *kaç* para (57/31), büyük çocuk *kaç* yaşında (59/6), *kaç* gün (19/7), *kaç_*altın (24/29), *kaç* seneler (28/102), *kaş* kişiyle (56/3), *kaş* senedir (58/185); 'ğaçıncı çocuı 'getiriyō (6/18).

nası (< nasıl)

nası gelene'ler (5/176), *nası* şey (32/71), *nası* cövap (49/10).

nê

nê ğādā çoban varīsa (3/17), *nê* zaman (23/4), *nê* işim_ mā (28/151), *nê* şekil oyu (29/83), *nê* dayı olū ğārik (31/67), bu şeyden *nê* ibret_ alcañ (34/103), *nê* ğadar (58/58); *nā*dar yemeniñ (57/21), bunun *ni* tarafından (35/44).

2.2.4.3. Sıfatlarda Pekiştirme

Sıfatların ilk hecesinin önüne m, p, r, s ünsüzlerinin getirilmesiyle sıfatlarda pekiştirme ortaya çıkar. Örnekleri şunlardır:

ap_ ap_ apak ğirā (42/486), *bambaşğa* yēñi yetme olanlar (63/15), *büsbütün* daş (21/54), *çisçibılacık* (40/133), *ġosġoca* inşannā (16/80), *puppurşak* gibi (18/92), *sapsarı* (27/30), *yemyeşil* (64/65), yüzü *ġapġara* to'lu bi şey (70/17).

2.2.5. Zarflar

Fiilleri, sıfatları, ya da başka zarfları yer, zaman, durum, miktar bakımından niteleyen, açıklayan isim soylu kelimelerdir (Eker, 2006:394).

2.2.5.1. Durum Zarfları

Fiillerin durumlarını, nasıl yapıldığını belirten zarflardır. Ağız bölgesinde kullanılanları şunlardır:

açık (< azıcık)

açık yavaşlıyī (73/5).

ağır

o *ağır* dönüyōsā (44/112).

anca

ikīşē 'dölüm *anca* sürēdik (45/73), bi odanın_ içi dolarsa *anca* dolardı işTe (72/6).

aşşā yukarı (< aşağı yukarı)

aşşā yoḳarı yarım metri deyelim şişmişTir (25/14), şimdi *aşşā yoḳarı* kıoyün_ên zêngini oldu (58/214).

aynı

aynı derîmiş (39/63).

ayrı

ğız_êvine, *ayrı* olurdu (2/49), yême'lerimize *ayrı* yiyelim dediler (5/50).

bōleyem (< böyle+y+em)

bōleyem çāşı ê'mej_m_māřıdı (10/28).

barabar (< beraber)

bize *barabar* vêrdilerdi (72/62-63).

bi (< bir)

hemen ordan *bi* sōlenir (13/130), *bi* ba'Tık çay gelmiş (25/15).

bireyim (< bir eyi+m)

onu *bīreyim* hōlū Taş gibi doḡdursaḡ güneşTe o aḡıl_aş vuruluyō onnan (46/77-78), aha ondan dēyon *bir_éyım* ġurusuḡ (18/74).

böyle/ bōle(/ü)

fıdanā Tepiyon böyüyō *bōle* (12/37), ġolumu sıvadım *bōle* (20/1); çeḡizlê *bōlū* serilīdi (22/24); boncuḡlu yēmenileri *böyle* yapallardı (57/22), *böyle* dönüvürüyüḡ derbende gideken (60/128).

boyna(/u) (< boyuna)

'*boynu* yiyom_ben 'ba'layı (19/28), odun yaḡādık '*boyna* (5/173).

çabuk/çabucak

çabuḡ dolā (9/100), '*çabucaḡ* toplucaḡ (67/38).

doğru

ötüden *dōru* geliyō (56/39), sen *dōru* yapTıñ (7/111-112).

ekseri

ekseri bîbamgillē çoğ_êdēdi (16/16), *ekseri* cuma başlā (22/19).

eñkille

biz di aha içibilsez *eñkilli* (18/29/30), sen nēden *ēkilli* olduñ ölüm dedim (47/52).

gene/gine/gēni

érkekler *gene* oynasır canım (63/21), aqlımız eriyi *gene* de (65/22); 'davılınan gelirlēdi *gine* (4/126), üçüncü gün *gēni* orda ğaldık (19/59).

gibi

'sıyırma 'buynuz *gibi* 'çatılmış ğalmış (18/51-52).

güzel/ güzelce

o *güzel* 'ğovyōdu onu (42/282), kimi 'çalğıyı *güzel* dutuyō (44/35), pe' *gözel* _oluşdu (6/130), *güzelce* bi dürüvüyü (38/81).

hōle(/ü) (< öyle)

'darı kıydırması oludun *hōle* (31/35), aha *hōle* 'sıkıyu (41/6-7), *hōlü* ba'Tı (42/136).

hele

hele öldüü èyi_olmuş (41/74).

hep

hep bunnan çıkādık. (24/13), onnarı biz *hep* saTdık (33/62).

heralda(/ı) (< herhâlde)

heralda anası ya'Tırmış (40/102), *heraldı* dedim benden gizleniyō bu dedim (50/99).

hiç/hêç/hêş

hiç ayna görmemiş (39/60), *hêç* òmancılara bi şey denmez (51/37), *hêş* zebillîmiz_olmaz dèyoru (54/62).

için

onnarı alıyōlā 'dölmō ä'mek *için* (23/20), bōlō 'fırın yapılyōdu hanı e'mek 'ya'mak *için* (7/79).

éyi

bışam *éyi* biliyo (9/67), müsāfirlē eveli *éyi* tanınıyōdu (14/12).

nê

ē *nê* dèyen başğa (4/229).

öyle/ōle

öyle şey_olmazdı o zuman (63/16); işTi *ōle* geçiniP-gideriz (44/73), anam bene *ōle* dēdi (45/48).

şöyle/şōle(ü)

şōle dēlēdi yalnız (47/4), 'yonanlā geldij 'vakit *şōle* gidiyōdum (50/1); ben *şöyle* söylüyön (40/47).

tam

tam o zamana denk geli (13/144), ondan sonra *tam* kıvamına gelirdi (17/48).

tamamen

tamāmān samanına biTdi mi (5/281).

tekirā (< tekrar)

tekirā 'evē gelmiş (51/9), *tekīra* çötüK_otunu kapatırlā (49/68), ben *tekīrā* geri girdim (42/26).

temelli

ōtalık bozuldu *temelli* yavrım (52/27), *temelli* bitirdi geldi (2/34-35).

yalım

“Herhâlde” anlamına gelir:

ollardan, yörümüş *yalım* (68/5), beniñkinde yordu *yalım* (72/34), ağrına giTdi *yalım* (30/23), benç çay_ılcağ *yalım* (32/233).

yalınız

yalınız yicek (28/67), hindi *yapyalınız* évde ğaldık (37/6-7), ākıdaşlarına gōmeye gi’mişmiş *yalınız* (tek başına) (51/3).

yeñi(’)den (< yeni+k+den)

yēñiden ayarlañ ‘ğışın (18/115-116); onu *yēñi’Tene* ‘çiğnenen yere onu bi dökēşiñ (44/122), gidelim de *yēñi’Ten* gelelim demiş (72/44).

zā (< zahir)

“Herhâlde” anlamına gelen bir zarftır:

'hērkes duyarımışdır *zā* (68/86).

zor

toomunō *zor* ğaldırdık yēden (55/23-24), sekiz senede *zor_ödedi* millet (58/102-103).

zorunan (< zorla+n)

zorunan bi fincan ğāvēmize içiñ (6/143).

İkilemeler

her birisi kendi bildi yere *ayrı ayrı* yerleşşiñ (60/13), ula ben *kendi kendime* şey_öldüm yā, 'Qahroldum (19/10), hē adam *pisi pisiné* öldü o zuman (32/41), bildiğimiz 'yuğu e’mek gibi *şōle şōle* olurdu (49/56), *usul_usul* geçiriyōlā (50/143), ebēr’leyon, *yavaş yavaş* (55/62).

2.2.5.2. Zaman Zarfları

Fiilleri zaman yönünden niteleyen ve onları sınırlandıran zarflardır. Bu zarfların hem kelime tabanı hâlinde olanları hem de ek almış biçimleri bulunur. Ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

āşam/a'sam (< akşam)

'yavrım 'südü ğaynadīdık *āşamdan* (55/53), ben kendim *āşam* bişirdiydim (18/56), *a'samları* ğaz girēdi (25/6-7); yağmır yağdıydı *a'samdan* (42/289).

baharın

'*baharın* bişdi' mi onu çoymuz 'sırtımızla da çēkerdik bu 'desteyi (36/43-44).

başTan

ben onunğunun bırakTıyı *başTan* başlıcen yaPcán (5/146-147).

behrinde/beğrinde (< Ar. behr+i+n+de)

Zaman bildiren kelimelerle birlikte kullanılan bu kelime “zaman bakımından uzaklığı” belirtir.

ya yüz ğuruş ya bi lire o zamanığ günüğ *beğrinde* (37/48), başğı ne bişcēdi o zamanığ *behrinde* (6/78-79), bu dereler ğakıyō o zaman '*behrinde* (68/18-19).

(+DAn) beri

esgiden *berī*, ğum darımız vādī (14/48-49), bazı ğuzu besleyōdum adam sağğkandan *beri* (16/36).

bi_yō(u) (< bir yol)

bi_yo nişan_ēdēlēdi (24/30), *bi_yu* hunu topla dedim (13/100-191).

böyün(nē)(< bugünleyin)/bugün

hallibirāmımı öldürdülē *böyün* demiş (48/127-128), '*böyün* soyan yurulduysa ētesi ğün 'pīransı yurulurdu (11/33-34); o ğāPızā ğiTdiydi '*böyünnē* (32/59); *bugün* dü aynı o gelene'lerimiz devam_ēdiyō (5/16).

daha/dā

daha da hālā da çekiýon baķ hindi (47/17-18), 'yavrım *daHa* bir_ıavtı oldu (55/75); dedim bu bi *dā*'zarab_édē (29/2), soñru bi *dā* giTdik burdan (16/48).

demin

demin bi şey dèyvèricek oluyūdum (60/35), üÇ_ıarbı gèşTi *demin* burdan (20/49).

dün

baķ *dün* ıhın öra gi'mişiniz ya (51/49-50), ben *dün* ğava'ğırına bağa giTdim (67/2-3).

esgiden (< eskiden)

esgiden aya'ğabı tāmır_édēdi o (25/20).

evel(ā/i) (< evvela)

eveli hep devamlı salıdan başlādı yāni (27/13), *evelā* bi özennesi bişiri gelidi (71/51), *evel* dedem vurdurdu oreye de iğdeniñ dibine (28/87-88).

evelden (< evveliden)

üş gün yēmēmiz_olūdu *evelden* (29/17-18).

ġalañ (< kıalan)

“Artık” anlamında kullanılan bir zarftır:

'köyö gelmiş *ġalañ* (6/66), benim_ıadam esgerē gitcek *ġalañ* (32/7).

ġārik (< ġayrı+k)/ ġāri(m)(< ġayrı+m)/ ġayrı

om_ıbēş ġadā harç vēmişlē *ġārik* (42/231-232), ikindiden soñra gelidi *ġārik* (57/117); evlere ya'mışlē *ġāri* (3/32), ġızlı evlere daılıdın_ıo *ġāri* şey 'etek (22/48-49), aha düzen *ġārim* (12/51); nēnilēñ_ışi nē_ıolcaķ oturuyōz aha bölü *ġayrı* (32/1), hep saTdık *ġayrı* onnarı biz (33/62).

geçān (< geçen)

“Geçen sene, geçmiş haftalarda” anlamındaki zaman zarfidır:

gêçân bi_çyō getirdim geldim (18/12), *gêçân* peşin saTdık (8/61).

gêce

gêce atılcağ_ıhapı 'öylenne aTdıydı (72/53-54), *gêce* saat on_ikidi gideriz, sabā ğadā ğırarız (56/131-132).

güzün

satılcağ '*güzün* dèrdi ğayınnam_ıanası (13/104).

hālā/hālen

daha se'sem_bir yaşındeyin *hālā* dı daha ben çekiyo (24/80-81), daha *hālā* pışmān_oluyon onu ya'Tıymā (19/41), o bağlā *hālā* ğurumamış (20/47), *hālen* çekiyo; *hālen* çekiyo (49/24).

hemen

hemen geldi mēmeT_ali (20/37-38), bizi *hemen* dağTdılā (36/21), *hemen* başından bi altın çıkāmış dedeñe vēmiş (6/22), hindi *hemen* suyuñ_ıçine ğatıvırıyılar_ışTe bu (57/92), īsannar *hemen* şey_oluvuruyu 'soluvuruyu (41/19).

ikindinneyi (< ikindin+leyin)

gece giderlerdin, *ikindinneyi* gelilerdin (41/132-133).

ilk

o da *ilk* buldana gitmiş (39/60).

ilk devala (< ilk defa+lar)

Ağız bölgesinde “ilk defa, evvela” anlamına gelen bir zaman zarfıdır.

bu 'ğayınnıdan *ilk dēvala* gōne'den başlanıdı (22/35-36), tabi ben 'gelinlik *ilk 'dēvilā* şey, *ilk devilē* nişan ben_öldüm (5/161).

ondan soğra(cım/ma)/ ondan sōra/ ondan sōna

ondan soğra cumā günü 'davıl geliyōdu (14/16), 'şindi çireye sarā, *ondan soğra* 'biçerdöver 'buydey biçiyor_ōda (28/58-59), *ondan sōra* düün_olcek (45/14),

ondan sōra 'ispirtō işTim (19/48), *ondan soğrama* yourdı devirdik mi (13/48-49), *ondan soğracım* haman 'savrılırdı (6/137); *ondan sōna* gōşularına akırbalārına gidiyōlā (56/26-27).

ondan kēri(m) (< **ondan kirü(+m)**/ **ondan kārī/(hārī)**/ **ondāṇ** (< **ondan kirü**)

ondan kēri bazar hálvāsı alınıdı (47/8), *ondāṇ kēri* bi sepet yımırta vēmiş (48/112), *ondāṇ kērim* 'harman savrılı (49/5); *ondan kārī* bi di yağını alırdık o zuman (43/20-21), *ondāṇ kārī* geliyoṇ, fiydanı yoluyoṇ (56/128); *ondāṇ hārī* 'löküzlē 'lambılā çı'Tı gāri (56/120); *ondāṇ* diP_üsTü *onda_hārī* onuṇ_üsTü *onda_hārī* uç *onda_hārī* başak (56/130-131).

ōlen(nen) (< **öğlenleyin**)

gelin işTi *ōlen* saman vēdi (32/52), gene *ōlennen* de olan_ēvi gız_ēvine gelin_almeye gelir (66/15).

ōṇden/ōṇce(den)

ilk_ōnce bi kendi arılarındı 'bohçeyē alan_olu (22/8), ölumuz yōdu *ōṇden* soṇru allah soṇūru vēdi olana (8/14-15), *ōṇcūden* iki kelter 'loḵum_ēdiyōlāmiş (35/56).

ōṇüşten

“Önceden, ilk önce” anlamında kullanılan bir zaman zarftır:

ōṇüşTen yapan yōdu (24/38).

ötō gün (< **öteki gün**)

ötō gün düşTüm bi_yō (30/108).

sabah(Tan)/sabāla(n)/ sabālen/ sabālayın

o nalımbılā *sabahTan* gōnu hureç kölgeye (15/48), bunnarā *sabah* götürçá'lā (24/23), 'sabālayın ava gidiyız baḵ bizim_olan (60/169-170), *sabālan* bi giTdi mi ta āşam geliyōru (53/55), *sabāle* қа'Tı' mı 'ḵını yīkimeyi gideriz (66/7).

soṇ(u)ra/ soṇ(u)ru(/o)/ sōra

yē'mişden *soṇra* tek tük 'motur alımlā oldu (36/35), *soṇūro* geldilē (7/120), ta *soṇra* bi ġura'lık çarpTı (9/84), ondan *soṇra* anneye bīḡeye söz düşüyō (10/3); çim *soṇrudan* ġavşırdı (36/55), *soṇradan* 'pamık_e'Tik (60/41); *sōra* ġāri saTdılar mı vurdular mı nē yaPdılar bilmiyim (58/149-150), *sōra* 'haşş olurdu (66/51).

şinci(k)/ şindi(k)/ hindi(k)/ hinci(k) (< (h/ş)imdi+k)

şinci bi yönden_eyi (21/41-42), *şincik* hanı şey 'yokardı 'mencilis (5/215); o eziye'lē biTdī ġāri *şindi* (20/24), *şindik* ben ġayneşmedim orda aScık durdum (42/321-322); *şindilēde* tabi bīrez āmir māmur çoaldı (45/64-65); *hindi* 'yazın dedē mi gidiliyō (23/43-44), *hindi* iş sābı raHat hanı (66/74); *hinci* vācen ölüm ben demiş (50/123), hazır ālem alıĶ-geliyō *hinci* (6/160), *hincik* göveş vā (5/59).

yārın

'böyün çıkımasak *yārın* yola çıkarız dedi (19/67-68), böyün ġonuşuyon *yārın* ölüyon (32/27).

yazın

o da *yazın* dönmüyo ġışın dönüyo (40/342-343).

yeṇi

ōlan asgerden *yeṇi* geldi (11/2).

Fiil +-Dİk (/cā) + İyelik + billi

Bu yapı, “-dıġı zaman, -dıġı” anlamlarında kullanılan ve birinci bölgenin birinci ağız bölgesinde kullanımına rastlanılan birleşik zarf-fiil ekidir:

bir_arāye *geldiğimiz billi* hēc ġonuşmēyon ben ġāri (27/7), arasınā ēkek dut vēceṇ ġāri, *sardı billi* (29/54-55), bunnā *yapmadı billi* ben vēdim bi_yō (31/57), böyle *düün_olcā billi*, ipī ġerēlēdi (4/148-149), daşlā *vurdu billi* bölü demiriṇ o üslerindeki büküldü de ġırılma (7/11-12).

Sayı + sene/ yıl + dır

iki senedir kemik çürümesi var (69/63), *bêş senedir* çekiýin (73/6), *dōt senedir* bilen çı'meyon yalım (16/28), *altı yıldır* aylık aliyin (57/124-125).

2.2.5.3. Yer ve Yön Zarfları

Fiilin yerini ve yönünü gösteren zarflardır. Ağız bölgesindeki örnekleri şunlardır:

aşşā/ aşşara(/ı) (< aşağı(+ra))

tepesi *aşşarı* kapaTı kapaTıvēdiK (18/84), mēdimandan *aşşarı* inimiýōz ħinci o başga (27/24); *aşşā* enildi mi sāzan oludu çı'Ten (57/64/65), bu ovadan *aşşā* 'pamık 'bozuklarının içinde 'bıldırcın oluyu (60/140-141), yalnız benim ğayın bīḫamıñ kapı inmiş *aşşā* (70/95), hēş ğolum enmeyō aşşara (4/98).

bura

oñ kişi duTduunna beni 'haydı *bura* ğaçırdılar (37/29), 'enişTe sen de *bura* gelseñe bizim yanımıza (39/47), davıl girmez *bura* deniyōdu (40/198).

dışarı

alām hindi *dışarı* çı'mıyı yavırım (41/152), istē içere ği'siñ suyu istē *dışarı* ği'siñ (51/45).

geri

geri ğiTdik (5/233), 'türkü sōlē sōlē *geri* gelirlēdi (8/7).

içeri

en *içeri* ğir dedi bene (29/88-89), örüzgē vā dēye *içeri* ğirdim (30/90), geline alılādı *içeri* ğatālādı (35/41).

ileri

ileri ğelsiñ bēyiñiz diyō (40/109-110), o arabanın içinde dedi oru *ileri* ğiTdilē (42/11), hemen az *ileri* varınca deveniñ ayā tabi ğār 'basTırınca deve boşlua basıviriýı (64/89).

bi sē

“Birçok” anlamına gelen miktar zarfıdır:

onu *'bi sē* sadi yaḡ ḡaynatıp ḡatarız (33/20), *bi sē* çeşit 'ötüberi éderlēdi geline (33/54).

biçok (< birçok)

kesik kestirdīdim *biçok* (6/248).

birez (< biraz)

ilk yağvēdijinde *birez* altına eleme yapar (60/62), *birez* yiyon acı'mèyon (15/58).

bol/bol derin

av *bol* yapıyoz (42/384); yicēmize édiyoz 'yavırım, *'bol derin* (55/64-65), bize *bol derin* yètiyoru 'yavırım (55/72), zaten *bol derin* 'be'mez vādı (56/9).

çok

ḡoyun *çok* kesildinen ḡonşulara daḡdırdık etinden (6/168/169, o ḡun ḡāri *çok* yaḡdı ḡar o zaman (64/105).

daha/ daa/ dā

daha esgiden bizim ḡeçimiz çoḡdu (36/5-6), bu érkek *daha* zor oluyo (41/191); bizden azıcık *dā* ḡaba ḡonuşabilir (45/59); bu birez *daa* ḡonuşuḡ dèyon (28/21).

eḡ/èḡ

eḡ yaşlı bunnan biz ḡaldık (52/19); *èḡ* 'böyük sen miḡ köydü hinci (32/208), *èḡ* yaḡın bunnā var orda ḡāri (43/135-136), *èḡ* sonra da būra indik (64/21).

éyice

yapışmaz *éyice* sırḡarsıḡ onu (57/94).

fazla

çavîşa *fazla* vurdu (42/496).

pék (Pék/bék)/pék çok/pék dayı

yainâ *pék* alırlâdı (32/243), onun başına *Pék* gi'mezlê inşannâ (126/121-122), *béK* oldu 'gavğa (37/50); *Pék* çok olmazdı (63/14); *pé'* dayı biçilirdi (32/167).

2.2.5.5. Soru Zarfları

Fiilin anlamını soru yoluyla belirleyen zarflardır. Ağız bölgesinde soru zarfları şunlardır:

nası(l)

nasıl getirdiñiz onnarâ büreyâ (25/61); *nası* alca'lar bizden göynê (37/39), *nası* cövap verecek (49/10).

nêden/ niden

eveli *nêden* alınmazdı dèyô (29/6), sen *nêden* êkilli olduñ ölüm dedim (47/52); bu kâPız *niden* yörüyô dèyô (25/36), *niden* yimediy niden daılıP gitmedi (34/67-68), *niden* aldın benim kelterimi dedi (39/4).

nê gādā (< ne kadar)

nê gādā söyliyên (40/350), *nê gāda* üzüm oluyu (67/44).

nêre

sen *nêre* gidiyoy oreye (38/52-53), kelterimi *nêre* goduy dedi (39/2-3).

nê zaman

nê zaman hāman 'düven sürölcek (23/4-5), *nê zaman* gār yağıdı (23/59).

niye/néyi/né/ni

niye gitmicen (37/12), ziyan bekir diyi ya pek boyun, êğmezdiñ ya *niye* geldiñ diyi (68/40-41); 'āmat sen *néyi* gelmediñ (28/76), évıñ içini *néyi* gāzmış gādın

(72/116); *né* yapcaŋ ōlō_oluyō (2/40), şəkē alınmō mu du *né* bilen (6/173), *né* bildiŋ ya (48/128); bundan *nī* ibret alcaŋız (34/7).

niylen (< ne ilen)

niylen ğarılcaŋ (23/59).

2.2.6. Edatlar

Yanında kullanıldıkları kelimeleri, anlam ve görev bakımından diğ̈er kelime ya da cümlelere bağlayan kelimelere *edat* denir. Ağız bölgesinde rastlanılan edatların STT'den ses değışiklikleri dışında farkları yoktur. Edatlar ana hatlarıyla üç gruba ayrılır:

2.2.6.1. Bağlama Edatları

Kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri anlam ve görev bakımından birbirine bağlayan edatlardır. Ağız bölgesinde tespit edilen bağlama edatları görevleri ve anlamları yönünden sıralama, denkleştirme, karşılaştırma, cümle başı/sonu ve kuvvetlendirme şeklinde beş gruba ayrılmıştır.

2.2.6.1.1. Sıralama Edatları

Arka arkaya gelen kelime, kelime grubu ve cümleleri anlam ve görev yönünden birbirine bağlarlar. Ağız bölgesinde *ve*, *ile* edatları sıralama görevinde kullanılırlar. *ile* edatı *ve*'ye göre daha yaygın kullanılır. *ve* edatı bölgede STT'nin tesiriyle yaygınlaşmıştır denilebilir:

ve

'güvendijinden 'dalmış *ve* 'silahlı çatışmada olan 'vurulmuş (26/9), ilerde *ve* geride çoluk *ve* çocuk (40/34-35), olan aklıllı çı'Tı da iyi *ve* kötü bi meslek sâbı oldu da ğızlaŋ irezillijni 'köpek yimeyō (47/63-64), iç *ve* dış pazara gitmeK_üzere hazırlanıyō (5/20-21), yaz *ve* kış o su hēç_ēsilmez (9/36), bu köy sonrō tekīrā toparlanmış *ve* şölü oluyō (9/68-69), āmīn dēye dolāşiyōduk *ve* namaz ğılan ğılıyōdu (16/23-24).

ile(n) (> nAn, InAn(i), ynan, ylena, yle)

'*siyirmeyle* 'bölcü pěk_oludu pěk (32/251), '*musáylena* arkadaşının biri uğreşivemiş bunnā (43/76-77); hinci bi *ōlannan* ğız sêvişiyō oldu mu gir ğolumō dēyōlā (21/2-3), süleymán *dayımmnan* bıham sövē hinci bak dedim ben (27/33-34), '*āmadınnan* bizim 'ğarığuş 'mısdan (28/46), şindi *ğızınan* olan tanışiyōlā (45/1), *mısTafiynan* hacā dayının babasının_öldünü bilirim (71/5-6), bu *avustosunan* şeyin_arasında (65/29); '*gelinnen* dāmaT dans_ēdēlē (1/7), pamıK_ıplınnen 'maķırı yōdu (4/178-180), buldan *nēneminen* çavışlalı nēnem ikisi ğalmışlā (7/89), *etineni* sovanā tērbī denirdi (7/26/27).

2.2.6.1.2. Denkleştirme Edatları

Birbirine denk olan kelime, kelime grupları ve cümleleri birbirine bağlarlar. Ağız bölgesinde kullanılanları şunlardır:

veyaut/ veyaHut/ veyaT

'payam_aacı vēdim *veyaut* ğoyun vēdim dēdi (54/90), pareye dedim ben bildi *veyaHut* çıkarıP-gi'cek ōdan dedim (50/129-130), bugünün kadınları *veyaT* érke'leri (5/50-51).

yaHut

bi şey ona *yaHut* 'ğolonyā *yaHut* 'ispirtō *yaHut* tentirtiot bi şey çalınması ilāzım (28/134-140), içine bi ğadın ğatıyollā *yaHut* erkek ğatıyollā (40/217), ētesi gün yapıyō *yaHut* iki gün sonra yapıyō meselā (45/42).

ya da

'ekimden_öncü de tā ğuru ğuru *ya da* süren_oludu bizim bazı (36/39), dadālı muHtarınna beni Kıyasla *ya da* diğēr muHtarlarla ğıyasla (49/43-44).

2.2.6.1.3. Karşılaştırma Edatları

Birbirine karşı iki unsuru mukayese etmeye yarayan edatlardır. Ağız bölgesinde kullanılan karşılaştırma edatları şunlardır:

ama...ama/ emmi...emmi

ama teleyizyonda *ama* türk halk müziği sanâtı, sarıgölün ısmı 'duyulsun (26/21-22); bunnā *emmi* bi çanak *emmi* bir ıyā mahsul toplanırdı (16/18).

bazı/bāzen...bazı/bāzen

bazı avıla gātādık *bazı* da nasılsa gelişine gelidi (13/34), *bazı* 'horu oturuyon *bazı* hōrdu oturuğa vakıt geçiriyon (49/1-2), *bazı* aş yatādım *bazı* tok yatādım (54/6); 'fasille bulğur *bāzen* bulğur *bāzen* pilāv (60/107).

kimi...kimi...

biz çocu'luğ *kimi* helvā ğarādı, *kimi* şey ıdēdi (3/19), *kimi* ayğaznan pi'nik ıdibatı *kimi* yımırta ğaynatmış gelmiş pi'ni' ıdiyo *kimi* işki içibatı *kimi* şarap (16/49-50), *kimi* topladı *kimi* aldı (32/126-127), *kimi* ılın da'Tı *kimi* sarı lireye çevirdi (52/29), *kimi* o yanna gitmiş *kimi* bu yanna gi'miş (69/46-47).

nē (ni)...nē (ni)...

nē taşı ğalmış *nē* bi görüntüsü (5/119), çōbasız *nē* düşün ıolu *nē* mevlit ıolu (10/18), *nē* düzeni *nē* tağanımız ğayboldu yavrım (12/81), *ni* saat vā *ni* bi şey vā (66/53-54).

hem...hem...

hem davıl çalālādı *hem* 'kēşgek dövēlēdi (3/12), *hem* okudu giTdi *hem* gömdü giTdi (7/73-74), *hem* akıl çok *hem* bilim çok (24/37), doğuz yaşındı *hem* okulō gidēdim *hem* berberlik yapTık, *hem* örendik (25/2), bizim *hem* bēygirimiz varıdı *hem* 'öküz varıdı (36/41-42), ben *hem* anaları oldum altı ğızağın *hem* bıbaları oldum (47/16-17), *hem* yardım ıetcēn *hem* bilgisayarını dı alıvircēn (57/143-144).

isTē...istē... (< ister...ister...)

isTē havlı *isTē* yemeni ğōnek (8/3), bunu *istē* çiğ yi *istē* yımırteyle ğavır yi (49/76), *istē* içere gi'sin suyu *istē* dışarı gi'sin (51/45).

ya...ya...

ğız_êvi di *ya* gōnek vèridi *ya* 'parı vèridi (22/48), etrāfında sözüüm 'yabanā *ya* bi 'eşşek *ya* bi 'ğatır bālanī (25/50), *ya* yüz ğuruş *ya* bi lire o zamanın günün beğrinde (37/48), *ya* bi tek zurnacı *ya* bi kemānacı filen bulāla gelile (40/161-162), *ya* bi düve vèceñ *ya* bi sözüüm 'dana vēceñ dēlēdi (46/13), ben varasıya *ya* Tırnağ ğalı *ya* çavıncı ğalıdı dēridi (58/73), *ya* om_ bēş ğadā buydey *ya* 'arpı vā (66/66).

bi yanı...bi yanı...

bi yanı 'kırmızı *bi yanı* aqçil gibi oludu (16/9).

2.2.6.1.4. Cümle Başı/ Sonu Edatları

Kendisinden önceki ve sonraki cümleyi birbirine bağlayan edatlardır. Genellikle cümle başında bazılarında cümle sonunda bulunan bu edatlar karşı durum, şart, sebep, açıklama ve benzerlik gibi işlevlerde kullanılır. Ağız bölgesinde görülenleri şunlardır:

ķI

nē yapcā *ķI* acaba bi örüzger var_emme 'soqū (70/74), seniñ sidijñ anlaşılmāS *ķI* oğlağ sesinden (13/139-140); soñrō olan demiş *ķi* dünyā aHiret ğārdāşım_ol ben seni almam demiş (42/439-440), eşe de dedi *ķi* ben dedi onun yalanıyın ben (70/85), benim gelin dediy *ķi* şu eviñ sābı dedi aÇcık 'serhoş_oluyō dedi (3/75), babam dediy *ķi* artık zoFrē sığmeyoz (5/49), alaşērdi deyelim *ķi* iki do'Tur varıdı (5/154), kimi *ķi* bu demiş (6/101), o vıcıır vıcıır olunca almaz *ķi* benim ğēçi (13/156-157), ayañın_ altına ēyi *ķi* gi'mişin (14/30), hinci öylü dēyliy *ķi* hinci öylü dēyli (32/21), bu yanıyō ya nası ē'sem *ķi* demiş (39/72), hinciki genşlē gōmediy *ķi* ona (55/56), bilemeSsiñ *ķi* mēşēle bēş yüz ğoyun ğarışTı mı bilemeñ (58/209-210), nē gibi anlamīrim *ķi* dedijñızı şindi ben siziñ (69/5-6); o dēyō *ķu* siz mērāyā göz dikiyōñuz dēyo (9/72-73), 'gübürü yquduy *ķu* 'gübürü atılmazdıy *ķi* (55/24), mal çqudu *ķu* mal (13/30), boşanmak öyle zōr *ķu* (40/75).

eğer ki (< eğer ki)

eğer ki âķasındı tûfē varīsa ğurtuldu (56/46).

kim/ķum

'baņģo ğodurmadım *ķim* diķelcek 'sandāleniņ_ūzerine oturceņ ya dūšceņ ya sašcaņ (10/37-38); ŗinci herif evdi oturmō *ķum* (6/174), emme idemiyōz *ķum* hanı ya (13/88), esKiden bi laflar bilmiyōn *ķum* (41/207).

amma/emme/emmi

amma 'aššamā ğadar dā ķalışırın (28/145), millet bi acıdı ēsi'lendi *emme* geliņ_ġız nē_ētsiņ (19/89), *emmi* gini hindi sālīmız yok (56/121-122).

belki

belki orayā gi'miŗiņdir (5/7-8), hindi daha ēyi olmuŗtur *belki* (16/73), *belki* otuz senelik ŗēķēr vā bende yū'sek ŗēķēr (43/33), ben_iki biliyın *belki* de üç olabilir (65/20).

hanı(/a)

hanı sürüksüņ ğēTsiņ de būra bize ğalışıņ ğibicesine (69/29/30), *hanı* ŗeyīsen (64/71), ğār çoĝ_oldu *hanı* (65/87), *hanı* bōle ele geleni topladılar_āsgere dērdi (68/103), *hanı* hasan ķa'Tīne ē'mek yidircēdim (18/38); *hana* hō yannarā üzüm sa'mēĝ ğidēdi (10/53).

dērkene

dērkene 'ikindin namazı oķundu (42/422).

faķat/faget

faķat ŗimdilēde millet tabi bīrez daHa deĝiŗim vā ya (45/60-61); '*faget* ē ğızaņlarda irezil_oldum yānı (42/75/76).

halbūsam/halbūsu (< hāl buysa(+m))

halbūsam almanyıdan hēŗ bi ŗey ğazanıP gelmedi (56/61-62), *halbūsu* ğādeŗi ğötürmüŗ (32/36).

velākin

sesinden birbirimize tanīyoz, *velākin* birbirimize gōdūümüz yok (9/42).

mesele

mesele köyüñ bu tarafını 'māsıl mı bu tarafını 'susam, 'bölce, 'darı ékeriz (36/52-53).

sözüm yabanâ

sözüm yabanâ eşşek dourmuş da eşşēñ sıpasına veriyō (4/107-108), *sözüm yabanâ* bi aķğuş dērlē bi köpekleri varıdı (34/62-63).

sözüm_ıoıa

sözüm_ıoıa bi hayvan at atınan çif sürülüyu (64/22-23).

sözümdü (< sözümde)

“Mesela” anlamında kullanılan cümle bağlayıcısıdır:

'*sözümdü* biz eveli hinciki baş yapıdırmē dāmadınan ōlara gidiyōlā (27/9-10).

yāni/yani

yāni öğlenneyin üŞ tāne 'yemāk çıkıyı (60/106-107), *yani* 'hēndek 'irim dēriz onō biz (9/29-30).

zāten/ Sāten/ zāti(/ı)

'çencere 'emsan *Sāten* yōıdu (72/30), *zāten* sık_ıışmēyōdun_ıo cıēreyē (18/24);

'fazlı iş işlēmēyon *zāti* (52/82), iki ğızı var *zati* biri izmirde bīri alāşēerde (69/50).

nēse(/i) (< neyse)

nēse beyaz_ıarabanıñ_ıçinde ordan beni gördülē bunnar (42/3), *nēsi* ben senē bilmem nē ağacı vēdim (53/27).

hele

hele sadeyayı 'çaldıñ mı Pe' dayı olu (72/84-85).

yalnız

yalnız üseyin daha çok bilir (61/15), *yalnız* türküyü anası ya'Tırıyō (40/99), *yalnız* dedeñiz olcek şahiniñ babasına gōmedim (9/15-16).

keşké

keşké eveli ineydim dedim, ğraħmaTlık (41/76).

hadı(i) baħalım

hadi baħalım başlarıñız evsen bulsuñ (40/376), *hadı baħalım* dëyoru sen git (50/66).

yo'sam/yousa (< yoksa(+m))

yo'sam itişam mı youdu bilmōn (177-178), *yousa* aşşā 'çaydanlıǵa mı giTdi (53/56).

haTta/ haTtá/hatde

haTtá bizim hōda ğocu çınā vādır ğāri (15/2-3), *hatTā* o parķıñ ğolduñ yēlē vā yā 'bahçeydi (25/48), *haTde* ben bir ğiki sefer izledim (42/281).

hem

hem nasıl yayıñımız varıdı biliyoñ mu (13/43), *hem* dēs gösTeri senē abañ dëdim (18/12).

velasıl(ı) (< velhasıl)

velasıl ondan sonra geçime devām ğışTe (45/44), *velásılı* aşır ğaşı yapālādı (52/11).

acaba

acaba nēreç gidiyon ben derimiş (6/120/121), tırıñ şöferi *acaba* yanına bi olan geliyō mu dëyiP baħarın dē (21/13-14), *acaba* yağvēri midin, ēkē mīz (36/38-39).

çünkü

ben vuramıyon çünkü gözüm az görüyö (42/303), *çünKu* doâ ğalmadı (58/189), *çünkü* nêye, a'lımız başımıza geldi (45/79), *çünkü* onlara emir gelmiş (38/62).

eğere (< eğer+e)

bi göyünü kes *eğere* yalnız yemezsem ben burdāyım yav (58/182), *eğere* vuramêyêydiñ baķ dedi a... s...yödu anañĩ dedi (42/229).

oyüşam (< oyusa+m)

oyüşam ismeT inönüynen atatürkümüş (6/111-112).

gérçi

ğuzu göbê *gérçi* hêr tarafTa oluyö da (49/77).

gérçe'sin (< gerçeksin)

hinci âlem 'danâ alıvêriyö *gérçe'siñ* de (29/17).

işdi/ işTe/ işTi

işdi heraldı ahmedĩdi canım (30/73); *işTi* köpü tomati 'ası tomati diken çok şindi (56/137), *işTi* o adamdan bu bit 'çikinci bu ilâş çı'Tı ğayrık (33/267); *işTe* ondan ğolu ğırık ğolu ğırık diyölar hep (41/65-66), yalnız *işTe* bir ay mı ni naşannı durdu êdemedilê (67/12-13).

tabi

ğız *tabi* añılêşdine bi arâ süre düün oluyö (1/9), biz *tabi* 'dāvamlı hocanın yanına gidiyoz ya (28/107-108), *'tabi* gidêki ufaķ malla gidiyon 'yavırlana (43/120), *tabi* burlara sığamayan öyle gidiyi oreye (60/132).

mādem

'somun *mādem* almısaz êyiymişimiş dedim ğalañ (18/18-19), *mādem* böyledir tamañ ediyömuş (40/66-67).

on da (< onu da)

on da çaya bi su gelî çaya bi sel geli çaya geçemeyiz (43/66-67).

odanné (oradan+leyin)

“Sonrasında, bundan sonra” anlamlarına gelen cümle bağlayıcısıdır:

ōdanné bunnā kaş para bunnā hepîsi yüz_elli millon (42/9-10).

esseh (< Ar. eşahh)

'*esseh* birbirine 'görmeyden dērlēdi (34/96).

2.2.6.1.5. Kuvvetlendirme Edatları

Kelime grubu veya cümlelerde ulandığı unsuru kuvvetlendirir. Bu edatlar vurgu almazlar, ancak grubun vurgusunu kendinden önceki unsura kaydırarak grubun en vurgulu unsurunu belirlemeye yararlar. Ağız bölgesinde kullanılanları şunlardır:

bile(i), bilen(e)

baharlā *bile* dēr anna ğaş ğādeş geliPbarı (33/67), ābēyli *bile* būra ōrmana 'ğaŞmış gelmiş (38/56), sallama *bile* ēTdim arpadan (70/60-61); 'ayşamķı yidiĵim ē'mē *bili* a'līm_ēmeyō (32/204-205), eşyā *bili* ē'mezlēdi 'yavrim (55/8); ırmızan *bilen* yōdu būreç geldinen bizim (1/50), bōlō badınā *bilen* yōdu eveli 'yavrim (4/81); helvā *bilene* darıdan 'buydey_unundan oldu (10/62-63), bu yörüğ_ayşılāñ_ēvdi *bilene* hēp 'cavır durdu (32/148).

dahi/ / daHi/ dāhi

havānler *dahi* durmazdı burda (62/12-13), bu köY *daHi* yanmış yānı (5/110), bi zofrudu yēmek *dāhi* yidirmede (8/12), hinci ta aşşā maHallidi ōsu *dāhi* bu bizim 'kesilere gelilēdi küreşe (54/69-70).

dA / dI

ayaĵımız çukurdu *da* 'böyün 'yarın ölelim dēyoz (31/32-33), çoĵumuz 'sırtımızla *da* çekerdik bu 'desteyi (36/44), bâbası *da* rāmaTlı oldu (42/243); sarıgöle *de* götürüyōz (46/93), bāñ götürdü ölüm sen *de* götürüsün yarın dedim (47/53), bi

kere *de* vallā ölüp-giderin baḳ (48/25), ben *de* geliyōdum hōle hayvannarā birēcik sürüyvēdim (50/97), yatiyīdum ben *de* 'ḫaḫıvırdım bi *de* (57/1), eşkıyā deyil *de* eşkıyanıñ kópek döveni (58/37-38); yāmır *dı* bi yağyō (1/41); onnarıñ_ėvi *dı* aššā köydō (3/64), iki üş gün sonra ğız_ėvi *dı* olan_ėvine çağırıyōdu (14/20); bu *du* ölü dēr ğāri (15/37-38), bōle çoğ_ōsu *du* ğurudüvēsez ėyi sene (18/102-103), bununḫun *du* bürē ayrı yaPdıḫ (30/41); o ğún *dü* biz buydey_aldıḫ saTdıḫ mı (32/5-6), üsdünü *dü* örtüyolā (35/57), hinci üzüm *dü* ğalmadı (52/58).

ya

ben 'ġayvı daḫdıyon *ya* (4/77), 'çandırmaḫ işim yok *ya* demiş (6/103), seḥ esgilerē bi hatırlısaḫ *ya* (14/14), ğuzu kesiliyōdu *ya* (16/111), 'payam çı'mış *ya* ölü inci ğabı'lı (18/28), anam nē dedi *ya* (24/60), eveli biz ėkin_đi bulumöyōduḫ *ya* dērin (27/82), beniñki bitmez *ya* (35/4), bene demiyu *ya* dermiş ğadın ğızaḫa diyu (39/39), şimdi māmur çoaldı *ya* köyde (45/24), nē deyirmiş *ya* yēñgesi (47/62), biz ölsüzüz *ya* (56/48), ğulalı emine dēllerdi *ya* (57/70), harman savrılıyı *ya* (66/60).

2.2.6.2. Son Çekim Edatları

İsim soylu kelimelerin önüne gelerek onların anlamlarını etkileyen edatlardır. İsimlere doğrudan veya eklerle ulanırlar. Üzerine almadığı vurguyu, önüne eklendiği isme atar. Ağız bölgesinde kullanılanları şunlardır:

başġa(/ı)

başġa yok benden *başġa* emme (28/2); ğuzudan *başġı* bi şey bilmeyon hēş (10/24), bunnādan *başġı* bi şey_olmazdı (11/58), söüT_ağácından *başġı* bir şey yōdu (24/56), benden *başġı* 'ḫaseci bulumadılā (32/106).

berábār/barbar (< beraber)

dēvelerinne *berábār* burhaníyāye gótürmüşler (62/44), üçümüz *barbar* (62/50).

beri

esgiden *beri*, ğum darımız vādı (14/48-49), ğuzu besleyödüm adam sağķandan *beri* (16/36), üseyin 'baya epiyden *beri* gelmiyu (41/22-23), benim bildimden *beri* bēyaz_olu gelinlik (57/26-27).

Şu örnekte isme eksiz ulanmıştır:

gelin okumuş *ayşam sabah beri* (32/72).

dek

örda aysama *dek* értesi_ün sabā ğadar dikeldi orda (58/148-149).

doĝru/ dōra/ dōru

örden ulubeye *doĝru* ğacıyo (38/52), ikindiye *doĝru* ğona'larız (13/163); bazı bazı gezmē gidiyō orē *dōra* (50/84); avasTosa *dōru* bi dē 'körpeleri satardık (13/109), 'pençireye *dōru* aĝdıralım (18/61), hōlü inejñ götün *dōru* geldi ğı (32/62-63), oķarı *dōru* 'cı'Tılar gidiyōlā (42/160), derēden *dōru* varıķan bi dā tanıyyoru (50/50), üç yüz_elli dört yüze *dōru* da davrandı oĝlaķlar (60/66), ora *dōru* inilir (64/44).

diye/ dēye/ dēyi/ dē

sırı vā *diye* oynālādı (15/14), nē var_acaba *diye* (19/21), eniştı sen_étđiñ *diye* hindi 'davalaştılā (33/35-36), 'ğacıvıdı onu çekişcen *diye* (39/23), numúrü yok *diye* götürmüşlē (41/100-101), gók baş *diye* bi yer var (60/31-32); eşmeniñ güllü *dēye* bi kóyü vardır (62/28-29), vërem ağmasıñ *dēye* éviñ_çini nēyi ğazmış (72/116), gidiyōlā *dēye* örē imza vēdiriyō bize (3/95-96); 'burgaz *dēyi* hitaP_ediyoğuk (5/120), bizinen gi'siñ *dēyi* é'mişlē ğāri (18/38); çı'madım *dē* ğāveye dolaştı heralda (18/21), o zūman su yok *dē* (20/40), kendi hissesine alcek *dē* be'lēdik (24/66), yēñi *dē* kēymeç ğıyımadım (27/78-79).

ķadar/ ğadar(ı) / ğa(/ı)dā/ ğa(/ı)dan / ğadaĶ / adar

'dërmende bir_ölçek *ķadar* buyday varısa (60/83); o *ĝadar* üzöldüydüm demiş (58/35-36); yalnız oreycak burgaz *ĝadarı* var oreycak ğetdim ķapalı (73/53), benim yaşuma gelesiye *ĝadarı* (71/28); iki üş *ĝadā* 'kümes yaparız (13/148), Saten so'Tuñ zamanā *ĝadā* acır (29/2-3), çocuğum ayajñ bize *ĝadā* gelmiş

(52/36-37), sabā *ḡādā* aş bişircez diye (67/109); sāt sabah on om_біri *ḡīdā* gēni ḡīrasıñ (56/133); 'ḡışı *ḡadan* ḡār yaḡdı (4/189), orē *ḡadan* geliyōdu canım (9/104); onun dedeyē çı'Çek *ḡīdan* pa'lādı (16/19-20); dedeñ ölesī *ḡadaK* perişān_öldüm (16/74); *naādar* yēmeniñ varısa (57/21-22); benim *hu_adar* çocuk var (57/53); bi gún ayşama_adar (61/6), gúz gelincā_dar havıyannarımız otlaTır (64/7), çöpkōvde ho_adar (71/89).

Sayı + Zaman + vā (< var)

“Kadar” anlamına gelir:

ōdan ēyiceni *iki saāt vā* durmuşlā (32/40-41), *bir_ay vā* durdu (32/213-214).

gibi/gibisi

hōlō çöpkōv *gibi* ḡalıyōdu bize (3/103-104), ḡız *gibi* sıvādık (6/185), sepet *gibi* bi_şey_o (17/57), aḡa dediim *gibi* ḡāri (24/20), bīrez şōlū öteki ēv *gibi* (28/93), tāḡtı *gibi* bi minderīñ_üsTündō (32/11-12), onun *gibi* buyuruñ (40/6), ōle bi 'çı'Tı kapı *gibi* (42/224), hōle gücūcek ōlan *gibi* (44/107), olduım *gibi* köydenin ōlum (46/80), geceḡ gidē *gibi* gēycek güycek gibi esgi gēyce'lerinnine (52/62-63), çekilcak *gibi* deñil (59/26-27), aynı yērimiz *gibi* gene (64/18), yörü'leriñ itdī *gibi* (68/88); 'yörük *gibisi* soñradan_oturmuş bizim milletimiz 'yavrum (71/70-71).

göre/ görü(ö) /góre

havanıñ durumuna *göre* (36/38), oḡa *göre* düzeni vadır zā (40/355), tüfeñ dīremine *göre* (42/251-251), siziñ bildiñize *göre* güney o yaḡa (43/16-17), buldanā gi'diñe *göre* (32/280), onnarıñ_āzınā *göre* çalışır gideriz (13/149); 'kendine *görō* ākıdeci_olmadıñdan sıkılıyō (18/9); ben duyduım yalanā *görü* dēyom sene (9/91), birbirlerine *görü* sārcañ (35/70); emme derisine *góre* o (57/96), hafifÇe kendine *góre* (59/12).

ıci(n)/ ücün

her űeę daha eyi gōđüü *ıcin* (22/6-7), ocuklā dı yēme’lik *ıcin* alıyōlā (23/21), tabi ēv_olmadı *ıci* dedi (7/81); vatanı gōrevine yapmaK_üÇün (5/15-16), bugün_üçün (5/18).

ğā(r)şı

bizlere *ğāşı* dēli (5/197), havı ıvrılā sabā *ğāşı* ğāri (15/40), kışkır’mış ğāşıdaki hasımlarına *ğāşı* (26/7), hep okeşīlerimiş ğāri ōrē gūnece *ğāşı* (30/100); daşı bozdağa *ğāşı ğāŗşı* (63/41).

(y)oķarı

dikēsin ğāri tepesine *yōķarı* (14/55-56), ‘nası gidiyon yüz *yōķarı* ıasca’Ta dedim (42/531), bu gi’miş_orey_ *yōķarı* (44/79); burdan yüz_ *oķarı* ‘geçerke (38/36), afyon_ *oķarı* (38/48), yüz_ *oķarı* giTdi (41/199-200), dēreyī_ *oķarı* dēreyī_ *oķarı* ı’Tık (42/110), o ğacıyō üs yannā *oķarı* (42/260), ağceğ demiş ōdan ōrō_ *oķarı* ōrō_ *oķarı* demiş (50/104), bu da huruy_ *oķarı* huruy_ *oķarı* köyün_üsTünō ğadā çıkādı (50/139).

kēri(cijm) /kāri/ hāri (< ET kirü)

hinden *kēri* bizim yaşlā (12/1), topraK_ōmedi’Teę *kēri* (12/105), geliniğ_ēvine geldi’deę_ *kēri* (35/42), ‘buruyu ben geldi’Teę *kēri* (37/32), ōdaę *kēricijm* gece davılı (46/4), sekiz yaşındağ_ *kēri* hinden *kēri* a’lıma gelecek de (48/11), anası ölüvēdeę_ *kēri* fatıyi_vēcek_öldülā (48/29), orda ğurudu’Taę_ *kēri* alırdık (49/49-50), o geline ēndirmede’deę_ *kēri* bu ēvden gi’mēyōlādı (51/32), ğocadı’daę_ *kēri* hēr űey gelceK (53/38), ē’medi’deę_ *kēri* Sebebine bulmadı’daę_ *kēri* (55/63); ondan *kāri* bi di yağını alırdık o zuman (43/20-21); ondağ_ *hāri* ‘löküzlē ‘lambılā ı’Tı ğāri (56/120).

soğra / sōra/ sōna

‘samsunō ayak basTı’dan *soğra* (5/107), bundan *soğra* bıbama vērme (13/6), alıdı’Tan *soğra* nişan Taķılı (22/7-8), yēme’dan *soğra* (28/11), üş günden *sōra* ‘herkez işe gidēdi (6/172-173); ondan *sōra* ‘ispirtō işTim (19/48), būra gedi’Ten *sōna* yōrgan di’Tirdim (57/28), bu amāliyeTden *sōna*

düzeliviremedim (59/22), yayladıkTan *sōna* eylül geldi mi (61/6), depremden *sōna* ‘asar şey_êTdi (70/79), bilmem ne çıkandan *sōna* (71/21), cumadan *sōna* gelin demiş (73/33).

ötüre(/ü)

ğavğadan *ötüre* orda davı dı arkamdan gelmiş (42/194), sudan *ötüre* (73/36); ben kendinden_ötürü deyödüm (18/16); anam benden_ötürü 'dayak yidi ya (21/34).

üzere(/i)/ üzerine

dış pazara gitmeK_üzere hazırlanıyō (5/20-21), peygemberin ğavılı *üzeri* (49/9), dedemin_atının_üzerine at çı'mazmış “dedemin atından daha iyisi yokmuş” (26/25).

2.2.6.3. Ünlem Edatları

Heyecan, üzüntü, sevinç gibi duyguları anlatmaya, doğadaki sesleri taklit etmeye yarayan kelimelerdir (Eker, 2006:401). Ağız bölgesinde anlam ve görevlerine göre gruplara ayrılan ünlem edatları şunlardır:

2.2.6.3.1. Ünlemler

Üzüntü, sevinç, heyecan gibi duyguları ifade etmeye yarayan kelimelerdir:

ah, vah, of

ah gidi filen (25/23), *ah* anácım oluvémeli (46/23), *ah* ğızım *vah* ğızım (32/205), *vah* tüh adam 'yazıG_olmuş dedircek (28/52), *of* şükür baħalım (57/35).

allı

allı, beğ bi çok yaranlık êTdirdin (40/375).

aman/ amanın

aman yinmiyu (41/36), *aman* deyen sene demiş (48/116), *aman* dedi (58/108), *aman aman* tütün zor zor (14/70); *amanın* ası olaı satardık (13/102).

de gidi dē

de gidi dē eveli hēr şey boluduñ (31/23), *de gidi dē dē* (41/111).

eh

eh dēdi (24/28), *eh* ġāri allah biliyo onò (12/94).

be

eh nēlē ġōdük ġızım *be* (30/16).

ha

ērke'lere *ha* (13/114), ben *ha* ālime mi (14/7).

anō (< ana)

anō ġānı ġara bit pēkidi (32/256), e *anō* alaf malaf (71/86), *anō* geldimidi (73/70).

eyvah

eyvah 'alı demiş ġāveniñ Tadını ġaçırdık demiş (58/139).

ulan/ ule(n)

ulan dedim burdu bi banyo yapen dedim ben (9/37), *ulen* yazıķ_ oldu dilberim_ elbiseye (19/88-89).

ana

ule *ana* 'ciziniñ_ çineğ ba'Tıdım (28/128).

allah allah

allah_ allāh (32/229).

yā/ yav (< yahu)

'beni Ẹahr_ ėtdi *yā* (19/40), *ulen* demiş ben di yaparın bu yörüüşü *yav* (26/27-28).

ay ay ay huh huh

bi sōlenir *ay ay ay huh huh* dēyviridi (13/130-131).

ē

ē sen benim düündö ğal (15/41), *ē*'yörüK_ülfet_almış (28/40), *ē* çaylā bi_yō gelīdi (30/56), *ē* buncaz (40/106).

annā (< ana)

annā çı'dım (29/97).

be

yyemem *be* (41/36).

2.2.6.3.2. Seslenme Edatları

Hitap ve seslenmelerde kullanılan edatlardır. Genellikle grubun vurgusu bu edatların üzerindedir. Bölgede görülen seslenme edatları şunlardır:

ya (+ isim)

ya İsmayıl diyı ben yeri saTdım (58/93), *yā* dedim (9/21), *ya mēmur bey* demiş biz böyle dağda geze geze nōlcaz (60/8-9).

yavırım

yavırım deñ de (40/21), sürerdik '*yavırım* (70/20).

ule(n)/ úla/ ülen/ lan (+isim)

ule hoca (9/53), *ule ölüm* (20/11), siz būra geliñ_ule (42/357), *ule alı* ölüm dedi (42/433), hadi *úle cġeri* (18/27); *úla* ğoyun güdeke (19/4), *ulan hacı* dayı (65/44); *ülen* çadır ğurulma mı (57/58), *ülen çocu'lā* (40/105); *lan* ğetme dedilerse (64/80).

hi mi len

“Öyle değıl mi” anlamındaki seslenme edatıdır:

hi mi len dērlē (26/31).

hey

hey ülen sen ná zaman geldiñ (42/459).

ēy/ē (+İsim)

seğmen sekîler *ēy fîlân* (60/209), *ē süleyman* (28/97), *ey yörük* (60/16).

ey

Seslenmeye karşı cevap vermek için söylenen “efendim” anlamındaki edattır:

ey dedi (29/68), *ey'deyiPbatı* (29/97), *ey dedim* (32/225).

ay

ay yavrim (69/33).

yāhu/ yav

o yok hindi *yāhu* (70/57); *yav sabāle* (67/57), *yav gurtulduñ mu demiş* (58/34), *yav oracıkTa bitdiñiz* (59/39).

be

gızım be dedi (24/60), *onnarıñ yanna yavrumız be* (37/17).

hey

hey gızıl_ırmak (63/59).

anne, baba, ebe... (akrabalık unvanları)/ kişi adı

yēñge dēyō ē dēyon (29/6), *āmat* (29/97), *nē okuyōñ hindi sen ana* (13/187), *ana bēn esgi ğaTdım dedim* (39/3), *'bıbı ben 'hasTeyin dedi* (28/86), *tēzi dēyō* (27/5), *amca yok* (42/25), *nēne seniñ_olan* (62/33), böyle *'ebe* (40/44), *hacı yēñge dī* (41/28-29), *a ğādeş demiş* (30/52), *e ğız ğādeş* (30/54), *ulá ākideş* bölü bölüymiş (28/41), *sādeş duyabildiğim* (58/215), *hadı olum hadı* (54/34), *biliyoñ mu olum dedim* (3/87), *nē yaPTıñız olancım* (43/1), *alī' alī'* ali yok (42/139), *dayı e, bize bi tüFek* (60/147).

ğara gözlüm

unuduveriyon *ğara gözlüm* (54/10).

ğaş

“haydi” anlamında şaşırma ifade eden seslenme edatıdır:

ğaş gız dedim (32/67-68), *ğaş* demiş (39/70), *ğaş* ben bi çay gıyayın (41/68).

ha

ha 'aydeş_aş 'bişTi (48/8).

hadi(/e)/ hadeñ (< haydi)

hadi emine (56/56), *hadi* ben görmeyen (58/36), *hadi* ava gidelim diyılar (60/137), *hade* git ğāri (45/57), *hadē* sarıgöle (29/1); *hadeñ* gelin giTdi (31/4).

hadi bakalım

hadi bakalım başlarıñız evsen bulsuñ (40/376), *hadı bakalım* dèyuru (50/66), *hadi bakalım* afyon yanna gidiyī (62/9).

deñ de

“Haydi” anlamına gelen seslenme edatıdır:

de gidi yavrım *deñ de* (40/21).

2.2.6.3.3. Cevap Edatları

Onay veya ret ifade eden edatlardır. Ağız bölgesinde görülen örnekleri şunlardır:

Onay Bildirenler

evet dedilerimiz (5/135), lePlebiye 'hoTduķ dèriz *evet* (26/38); *hē* kendimizin yēlerine (5/90), 'parēnen *hē* (6/149), *hē* ya (27/62); *dōru* ya (57/129); *tābi* yā, oķul daha ēyi (57/140), otuz yēdi yaşıñdi, şey *tābi* (2/33); ısaķ toprak gızgın *tabī* (3/39) 'ekin_ēkiyoz *tabī* (24/67); *tamam* demiş (6/40), tamam mı *tamam* (19/93-94), silēdi *tamam* (32/172).

Ret Bildirenler

hayır hayır siz bizde kadın hākim *yoķ* dedim (42/185/186), *hayır* 'esgiyvèri dēdim (27/81), *hayır* ğayık mel di ölcēdi o zuman (32/275-276), *hayır* daıtmıyolar (34/55-56); *yō* yavrım (5/84), *yoķ* dedim (5/240), *yoķ* yav (28/39); *aa* bu yüzde duruyō o (42/254), *aa* 'demişlē (3/68), *aa* 'ķōva (4/202).

2.2.6.3.4. Gösterme Edatları

Bir nesneyi, kişiyi veya kavramı göstermek ya da bir şeye işaret etmek için kullanılan edatlardır (Eker, 2006:401):

aha/ ā (< aha)

aha böyle bi oruya çardağ gurdıx (72/65), nası ğonuşcaz *aha* dēyom_ ben de (1/77), *aha* ben gidiyon siziñ_ olsun (3/97); *ā* böyle böyle gızañı böyüTdük (37/21), 'hindi *ā* şeydiymiş_ o (38/92).

ihı(n)/ihinnā (< aha+n)

“İşte, burada” anlamına gelen gösterme edatıdır.

ihı bi sētın_ aacı vəriyon (53/29), bağ dün *ihın* öra gi’mişiniz ya (51/49-50), *ihın* öle ölü geçirdik günnerimize (55/22-23), *ihın* 'bene işTi ölü dedi (56/98); *ihinnā* dēyon ya (54/31).

dā/ tā/ Tā/ ta/ dē

Bu gösterme edatları normal ünlülü telaffuz edildiğinde oldukça yakını, uzun ünlülü söylendiğinde oldukça uzağı işaret etmektedir. Bu yönüyle uzunluk, söz konusu edatlarda anlam ayırt edici olmaktadır:

dā 'antalyıdı bulmuşlā (2/41), *dā* 'anneşTen görüyon (8/12), gidēlēsen *dā* dışā (16/7), bu *tā* şörlara ğadar çıkar (68/96), *Tā* dip_ odölara (2/51), *Tā* holādā gömdülē (3/10), *tā* harman zamanında (5/306), *tā* bizim çocu’luğumuzda (54/66-67), ğoyyoz *ta* büreye (56/13), *ta* bozdañ başına bağıy (58/46); *dē* şimci orlādan o 'çaKıılā bürē şey getirmiş (5/195), *dē* şura (50/30), *dē* çanağçıda (58/130), *dē* dereden dutuyu hōle (63/55-56).

işTe /işti

ben esKi ēve geri geldim burda *işTe* (71/4), eveli *işTe* buyuruñ ēdiveriliydi (72/26-27), onnā dikēdi bölō *işTe* (6/163), tāriHī bunnā *işTe* (25/59); *işti*_ o buazda (40/90).

2.2.6.3.5. Ses Yansımali Edatlar

Doğadaki sesleri taklit etmek amacıyla çıkarılan seslerdir. Ağız bölgesinde görülenleri şunlardır:

ğoh ğoh ö'me dedim (56/90), *Ƙıldır Ƙıldır* çekiyon (40/339), *baċa baċa kūt* düşTü (25/45), *pat kūt* 'varıvırıyo 'paldır 'küldür kaldırıp gelip gidiyö (41/114-115), *kūt* demiş düşmüşün (50/30-31), ğovandan çıkā *vıSt vıSt* ğulāñ ğıyından ğeċē (28/29), *pırtıċ pırtıċ* bi bulğur_aşı bişiri (61/21), *tıp tıp* aċā (31/47), *tap tap* toprak (4/212), *ğümbüdü ğümbüdü* çıkarı çıkarı bire kēre bölü ğatādıċ (13/50-51), *eēyh fih* dedi emme öle (42/225), 'mērkebiñ_ādından *deh deh* gelirdik 'bireya (56/134-135), *dāh* diyin ikinci dērmene (60/131).

2.2.7. Fiiller

İş, oluş, hareket bildiren kelimelere *fiil* denir. Fiiller, çekimlerde eylemin zaman, kip ve kişisini belirler. Fiillerin kip kategorisindeki çekimleri yapılarına göre basit ve birleşik, işlevlerine göre bildirme ve tasarlama şeklinde tasnif edilir.

2.2.7.1. Basit Çekimler²⁹

2.2.7.1.1. Bildirme Kipleri

Bildirme kipleri eklendiğı fiilin zamanını belirler.

2.2.7.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman –DI (-TI, -dI)

Ek, ağız bölgesinde yaygın olarak ötümsüz ünsülerden sonra ünsüz uyumuna girmez ya da yarı ötümlüleşir. STT'de olduğı gibi bölgede iyelik kökenli kişi ekleriyle çekimlenir:

²⁹ Türkiye Türkçesi Ağızlarında fiil çekimiyle ilgili geniş bilgi için bkz. Ay, 2009.

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-DI _m	-DIK, -DI _k , -DI _ğ
II	-DI _ğ	-DI _ğ Iz,
III	-DI	-DIİĀ, -DIİAr

I. tk

'temelli *yandım* (2/42), dōt senedir *bıra'dım* (16/29), 'emzirdim (1/52), 'havı *çekivēdim* (3/53), adamı *buldum* (19/45), şübüden *doldurTdum* (20/30); *döydim* (29/87), ben *düşdüm* (30/106), şöyle bi *bağtım* (58/7), 'bunnarā *yaPTım* (4/7), geliburnundō *çalışTım* (6/38); nēlē *çé'Tim* (15/37), 'maya *işTim* (19/48), 'tütün *di'tim* (35/12), soğan *kestim* bir kafa (49/52), *goşTum* geldim (32/48), *dö'Tüm* (37/45).

Olumsuz

içerē *ga'madım* “içeri katmadım” (3/90), hiş *gaynaşmadım* (42/141), *bilimedim* (4/106), 'ativēmedim (32/79).

II. tk

yandığ (59/27), dōru *yapTığ* (7/112), gızıl_ırmak *nēTdığ* (63/59), yēr *bulduğ* (71/100), *göldürdüğ* (32/3).

Olumsuz

gelmediğ (28/77), *yazmadığ* ya (34/74), *bağıtmadığ* (41/202), *vēmediğ* (5/264).

III. tk

'bayrdı (1/65), hepsi *gazdı* (7/75); *geldi* (9/2), *söyledi* (13/12), benē *godu* (14/41), *sürdü* (32/143), canlarım *çı'Tı* (41/166), 'guyru'lu *so'Tu* (49/31), *'göşTü* (50/116).

Olumsuz

düün *ğalmadı* (52/2), *durduramadı* (62/22), *ölmedi* (69/27), *inmedi* (70/77).

I. k

ğirdık (14/57), *sādec_olduķ* (16/92); *giTdik* (54/58), *güTdük* (56/47), *acı'Tık* (19/60), *Ķa'Tık* (5/26), *uŗTuķ* (52/54).

Olumsuz

ayırılmadıķ (5/48), *barışımadıķ* (16/32), *yidirmedik* (34/16), *ellēymedik* (42/279).

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ekin I. k çekimindeki kiŗi eki bazen sızıcılaŗır veya dip damaklılaŗır: $+(I)ķ > +(I)h / +(I)ķ$.

saTdıķ (60/42), *yēr_aldıķ* (61/7), *vurduķ* (60/191), *ğoŗTuķ* (60/170), *çıhTıķ* (65/43), *aŗTıķ* (71/98); 'yayğı da *doķuduķ* (71/10), 'yayleyá *vardıh* (60/14), *boŗaldıh* (71/6), *doķuduķ* (71/10), *aŗlaŗTıh* (60/169).

Olumsuz

yapmadıh (59/6), *yaŗamadıķ* (60/112),

II. k

aldınız giTdiņiz (6/166), *ğazandırdınız* (31/89), *hoŗ geldiņiz* (40/8), *ğondurduņuz* (41/51), *ğödüņüz* (29/24), *nē yaPTıņız* (43/1).

Olumsuz

siz niden_olmadıņız (40/37), *ğörmemiņiz* (42/69), *kēydirmemiņiz* (56/28).

III. k

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde ve ikinci bölgede ekteki r ünsüzü karakteristik olarak kaybolurken diğēr ağız bölgelerinde genellikle bu ünsüzün korunduğı görülür:

ikisi *ādılar* “ikisi ağdılar” (42/159), *ayırdılar* (58/12), *yaŗTılar* (72/117), *durdurdular* (37/27), *böyüdüler* (71/22), *dediler* (65/46) *'yēriŗTiler* (42/72); *so'Tulā* (42/390), *yazdılā* (3/49), *yurdulā* (32/137), *ēndirdilē* (35/8), *döndülē* (52/56), *iŗTilē* (18/39), *'ğöŗTülē* (14/40).

Olumsuzuz

ba'madılar (41/188), *soğmadılar* (62/23), *bēnmediler* (71/42), *demediler* (72/112); *almadılā* (16/105), *bulumadılā* (32/106), *göstēmedilē* (8/11), *yimedilē* (18/20).

2.2.7.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman -mlş

Ağız bölgesinde yaygın olarak zamir kökenli kişi çekimi kullanılmakla birlikte üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinde I. çk'nin +(I)k kişi ekiyle çekimlendiği örneklere rastlanmıştır:

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-mlşIn, -mlşIm, -mlşIñ, -mişiyım	-mlşIz, -mlşIk
II	-mlşIñ	-mlşIñIz
III	-mlş	-mlşlĀ, -mlşlAr

I. tk

asgerlik *yapmışım* (20/29), 'ēndirivēmişim 'bandırmē (27/59-60); orlādan *almışın* canım (19/4), 'ğanıvımişin (37/34), 'gazanmışın (67/129), *gi'mişin* (14/30), yumruk *yurmuşun* (30/70), *düşmüşün* (50/31).

Şu örnekte m > n benzeşmesi görülür:

ben_onnarıñ südünü *emmişin* (41/55).

Olumsuzuz

vāmamışım (28/127), bi 'yaşcāzına *gi'memişin* (41/56), ben vāmécán *dememişin* (1/40), hēÇ *sōlenmemişiyım* (1/40).

II. tk

o çocu sen *ķunda'lamışın* (6/16), mādēm *gelmişin* bura (40/381), pek şaşķın *olmuşun* sen (47/52), üÇ_inek *'güTdürmüşün* (5/307).

Olumsuzuz

sen *görmemişîndir* (40/346), iş bi_çyō heç *işmemişî* sen daha (6/206).

III. tk

hemen dalğayı *ça'mış* (58/39), babam da onu yemiş *bitirmiş* (60/100), sonra ilēnde hamır *yôurmuş* (62/31-32), onnarîy yanda *böyütmüş* (57/71), göyununu *'güdüvümüş* (41/44).

Olumsuzuz

dutmamış_elleri (43/80), ondañ keri *yaşamamış* ġari (48/138), anam dā evdeymiş *gitmemiş* (50/13), ġardaşınna *ġeçinememiş* (68/3).

I. çk

birine *almışız* (1/57), kırk_üşTe *yérleşmişiz* huruya (57/77), 'böyle amalá *'dutmuşuz* (39/42), bi 'davşan *vurmuşuz* (42/383), seneniñ içindi üş Tāne_olmuşuz (24/70).

Şu örnekte I çk, iyelik kökenli +(I)k ekiyle çekimlenmiştir. Bu kişi ekine üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinin birinci alt bölümünde rastlanmıştır:

anam ġiTdi biz sıtma *dutmuşuğ* da hasta *olmuşuğ* (59/41-42).

Olumsuzuz

*gelmemişiz, almamışız.

II. çk

saymışîñiz beni de *gelmişîñiz* (41/206), nē güzel *kéyinmişîñiz* bak (16/81), 'zahmat *é'mişîñiz* yavırım (41/89), ikiniz eş *duTmuşuñuz* (58/40), siz 'būruya *ġonmuşuñuz* (68/95), siz mināsıp *ġórmüşüñüz* (71/57), çıkırı telejzyonda bilen *ġörmüşüñüzdür* (35/69).

III. çk

benim éve *yatırmışlar* (37/43), bu tarafını *vérmişler* (38/35), *oturmuşlar* ġayrı (41/25), ġeçiyi göyunu *sürmüşler* (62/36); oreğ *çukur ġazmışlā* (3/28), yolō

gösTerivēmişlē (7/112), 'öküz_arbasına *doldurmuşlā* (6/115), 'heykeliñ_üsdünö *ō'müşlē* (29/70).

Olumsuz

bazarcılıynı *yapamamışlar* (42/438), baña gidelim *dememişler* (69/48), pılı pırtı ğomamışlā (32/126), ğızın 'okulö *vēmemişlē* (54/96).

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğinin birinci alt bölümünde rastlanılan bir örnekte -ık eki öğrenilen geçmiş zaman işaretleyicisi olarak kullanılmış olmalıdır:

üş ğışiniñ üçü dü ölmüş orda [Musa türküsü] ona *yaķılıķ* (64/105-106).

2.2.7.1.1.3. Şimdiki Zaman³⁰

Anadolu ağızlarında olduğu gibi ağız bölgesinde de en fazla şekil şimdiki zaman işaretleyicilerinde görülür. Bölge ağızlarının tasnifinde de temel ölçüt olarak kullanılan şimdiki zaman işaretleyicileri *-(I)yō*, *-(I)yoru* ve *-(I)yI* şekilleridir. Her üç şekil kullanıldıkları ağız bölgelerinde karakteristiktir³¹. Ağız bölgesinde kullanılan şimdiki zaman şekilleri şunlardır:

2.2.7.1.1.3.1. -(I)yo (Birinci Bölge)

Sarıgöl ve yöresi ağızlarının birinci bölgesinde karakteristik olarak kullanılan şimdiki zaman şeklidir. Ekin kelime sonundaki r ünsüzü genellikle düşerken ekteki ünlü, özellikle III. tk'de uzun telaffuz edilir. Sarıgöl ağızlarının büyük bir bölümünü kapsayan birinci bölgede bu ekten kaynaklı birçok allomorflar kullanılır. Ayrıca *-(I)yo* ekinin farklı kullanımları, birinci bölgenin ağız bölgeciklerini belirlemede yardımcı olur:

³⁰ Anadolu ağızlarında şimdiki zaman çekimi ile ilgili geniş bilgi için bkz. Gülensoy, 1985:282-295.

³¹ Anadolu ağızları üzerine yapılan çalışmalarda ağız bölgelerinin tasnifini belirleyici temel ölçütlerden biri şimdiki zaman şekilleridir (Gülsevin, 2002:101; Akar, 2004: 9).

KİŞİ		TEKLİK	ÇOKLUK
I	Olumlu	-(I)yon /-(I)yōn, -(I)yom, -(I)yun, -(I)yīn, -ōn	-(I)yo, (I)yō, -(I)yoruz, -(I)yuz, -(I)yīz
	Olumsuz	-mēyon, -mIyIn, -mōn	-mēyo, -miyo, -mIyIz, -mōz
II	Olumlu	-(I)yoŋ, -(I)yōsuŋ, -(I)yīŋ, -ōŋ	-(I)yoŋuz, -(I)yōŋuz, -(I)yuŋuz
	Olumsuz	-mēyoŋ, -mIyoŋ -miyuŋ, -mIyīŋ -mōŋ	-mēyōŋuz, -mēyoŋuz, -mIyuŋuz
III	Olumlu	-(I)yō, -(I)yor, -(I)yu, -(I)yī, -ō	-(I)yōlā, -(I)yōlar, -(I)yolar, (I)yollā, -ōlā
	Olumsuz	-mēyo, -miyo, -miyI, -mō, -mōr	-mēyōlā, -mIyōlar, -mIyolar, mIyollā, -mōlā

-(I)yo şimdiki zaman ekinin çekimlendiği birinci bölgedeki birinci ağız bölgeciğinin birinci alt birimciğinde ekin allomorfu –ō/-mō şeklindedir³². Yine -(I)yo ağızındaki ikinci ağız bölgeciğinde ekin dar ünlülü şekilleri görülür:

I. tk

ğızım *yaқыyon_aha* ya (14/88), ben *hazırlanıyon* kendim (16/29), bi gün *oturuyon* (42/523), dā 'anneşTen *görüyon* (8/12), ben *hatırlıyon* (2/31), alaŋa *çıқыom* (40/1), 'gêçiye *gidiyom* (49/52), '*oturuyōn* bi 'ğarı geldi (3/74), bi sētın_ăăcī *vēriyon* (53/29), ōlaŋgil tütünō ğıra 'gelisi *Çiziyōn* (12/71), kendi kendime *vuruyōn* (43/43).

Sadece bir konuşmacıda görülen -(I)yor şekli STT'nin tesiriyle kullanılmış olmalıdır:

³² Z. Korkmaz GBAA'da bu kullanımın özellikle Kula ve Alaşehir yöresinde çok yaygın olduğunu belirtmektedir. Söz konusu allomorfun kullanıldığı bölge Alaşehir ilçesinin köylerine komşudur. Ancak Korkmaz'ın tespitinden farklı olarak Alaşehir ve Kula ağızlarına göre bu bölgedeki kullanımlarda r ünsüzü genellikle düşer (Korkmaz, 1994a: 88).

bi_çounuñ haberi olduñnò *zannetmiyorum* (26/2), öncesiniñ nè_ölduñnu *bilméyorum* (26/5), üçüncü bi kıtasına *bilmiyorum* (26/29).

Olumsuz

senè nòbeT *deışTirtméyon* (6/42), hinci *gi'méyon* (12/70), dōt senedir bilen *çı'méyon* (16/28), 'kimsiye *añméyon* (19/6), hālā dā öleyin, *sēméyon* (21/9), 'yabanā *gi'meyon* yavrım (55/52), *bilméyom* ğāri (18/14).

Daralmayla Oluşan Allomorflar

ğışmaynan *diyun* (13/37), 'çiye vèriviñ bene *diyun* (39/33), iyilerini kendime *ġatıyın* (39/11), bèn 'sıyyın emme (39/42), yo ben sesleniyın (39/67), vallā öyle diyın (41/103).

Olumsuz

ben dèrdi *girmiyun* bunnarıñ_çine (13/132), kaş dèveler vā 'bilmıyın (40/90), kaFama *Ta'mıyın* (41/105).

-ō/-mō allomorfu

hanı *dōn* onnā yo'du biz zamanında (5/58), ben_onnarā *beñzōn* mu (5/103); onnarı 'şé'mōn “onları şey etmiyorum” (9/5), diliñizden *bilmōn* ben (3/81), adıñ nè *bilmōn* öğretmen (6/18), ben cahıl_ölduñmdan *āñnımōn* (6/64), onò *hatırlımōn* (10/9), ocām içēdi vā da *ġullanmōn* (10/35).

II. tk

Ek karakteristik olarak iyelik, birkaç örnekte de zamir kökenli II. tk kişi ekiyle çekimlenir:

*yatırıyoñ_* ölüye (2/23), *oyneyoñ* (4/8), 'fırındı *bışirıyoñ* yèmeğ (5/61), 'arbeğ murbeğ nēdi *buluyoñ* (8/9), *ġērdırıyoñ_*onu_ora *çözüyoñ* (17/44); sālı'Çı zāten *biliyosuñdur* (51/2), *aldanıyōsuñ* yörük_ōlu (56/143).

Olumsuzuz

birez yiyon *acı'méyon* (15/58), seniñ yok *alaméyon édeméyon* (40/364), sen niye *söylenmiyon* bene (39/66), öküzlere 'düzgün *bakamıyon* (45/78); ilâcâ tam *ğullanmıyōsuñ* dedi (56/77).

Daralmayla Oluşan Allomorflar

bi tâne *alıyıñ* (17/38), sen dē *sesleniyıñ* emme (39/67), sen *tanıyuñ* mu (35/58), ördan *çıkıyuñ* ayşamnıyın (40/149).

-ō/-mō allomorfu

atlı gelinci nē *ālōñ* sen neni demiş “atlı gelince, neden ağlıyorsun sen nine demiş” (6/109), parēnan ġāri sen *sallōñ* (4/118), *hatırlōñdur* belki (5/7); pinar_ăacınâ *bilmōñ* mu memeT (6/75), burdō sen *bilmōñdur_ona* (6/154).

III. tk

ğeci *çıkıyō* gelin (10/14), biri ġarık *çekiyō* (12/38), o üş ġarı *dönüyō* ġāri (15/18), hinci ġeçāndan ġaysanıñ *duruyō* (18/94), *'sulēyō* bu (29/27), bozuk *dēyō* bu biliyo muñ (32/81); nē *dēyor_*o dedi hasana (3/97), malıñ_ēğrendiñ yığıldıñ yēre ēğrek *deniyor* (5/298), nē dēye *édiyor_*adam (18/114).

Olumsuzuz

a'lımız *sārméyō* yavrım (16/100), bi di 'ciġeri *işméyō* ya (18/23), yalnız *bīra'méyō* albay (20/34), hinci 'kimsi kimsē *tanıméyō* (27/40), tütün *dī'miyō* ġāri (13/74), boğazımdı bi_şiy *ğumıldamıyō* (19/19).

Daralmayla Oluşan Allomorflar

unnana nışan *dağılıyu* (35/59), 'afyona ġadar *çıkıyu* (38/34), ímam_ōrda *'çırpınıyu* oynuyō (40/185), canım çıkıvıcağ gibi oluyo aha hōle *'sıkıyu* (41/7), iki Kişi *atıyí* 'gedili bi eşşē meselâ (19/56), yahya *ağlıyí* dedim (39/18), nilē 'oluP *geçiyí* ya (13/85).

Olumsuzuz

getirivmiyu tōzlua *gidiyu gelmiyu* (39/31), çamküyden *gelmiyu* (40/308), vurulduğunu *bilmiyu* (42/329), aşşā *ğimıldamıyî* (34/29), yavırım *yinmiyî* (41/36).

-ō/-mō allomorfu

'ğarı dā *oyñō* (1/26), 'efî di ġārik su *isTō* yānî (5/204), 'çandırımı geldi seni *ünñō* benim ġāvidi demiş 'çallı (6/104), āşā *dō* alıñ dā geliñ (1/59); ġeçeğ *kalmōr* (5/158), zararı *olmōr* onun (8/60), güveğ *dağılmō* yalnız (4/17), 'çevirme *olmō* ġāri (4/33), hinci yumağ millet *almō* (5/189), şēkē *alınmō* mu du nē bilen (6/173), şinci herif evdi *oturmō* kum (6/174), ālem nişandı bile *götürmō* (7/20), a'let atılığ *ğeçiyō*, *kéyilmō* (7/24), bu yandı *olmō* ġāri (10/60), on du ġızıñ anası *vēmō* (11/70).

I. çk

sabāle üşTü *ğakıyoz* (2/53), 'basā 'basā 'basa *ıçırıyoz* (4/198), ōdu *ğuruduyoz* (14/68), 'sürüyoz 'mala (56/29); biz onynōmēyē *'sēvyōz* (1/8), filiz *ēdiyōz* ġol *kesiyōz* (8/60), alışğın olduumuzdan *añléyōz* (14/64); bunu ġeşmişlere de *söylüyöruz* (9/97).

Olumsuzuz

biz bi şiy *sa'mēyoz* ku (42/39), biz *anneşāmēyōz* dedi (28/26); mēdimandan aşşarı *inimiyōz* hinci (27/24), 'yayan *gidemiyoz* şindi (36/37).

Daralmayla Oluşan Allomorflar

biz 'tütün *dikiyuz* (13/74), o ġun *ēdemiyiz* (40/204).

-mō allomorfu

bilmōz duraklar nērde (5/3), bi yere *gitmōz* yavırım ġiTmōz (5/153), ikīramsız *'ka'mōz* (6/177).

II. çk

siz bu ine'lerē nēyē *daḳıyoḡuz* (29/34), heral ni *diyoḡuz* ona siz (40/277), nasıl nē *biliyoḡuz* (54/60); bu ğızaḡcı'larā nē *gezdiriyoḡuz* (8/45), nē *ediyōḡuz* falan dedim (28/24), siz ni *uğraşıyoḡuz* yavrım (40/182), ali ḳáyanyıḡ hasanı *biliyoḡuz* mu (44/83), nē *gülüşüyoḡuz* dèyermiş (48/99).

Daralmayla Oluşan Allomorflar

sizler *nişliyuḡuz* ġāri (41/27).

Olumsuzu

siz nēyē *anneşimēyoḡuz* (28/25), *démēyoḡuz* mudu (32/207).

III. çk

yūsük *Pozuyōlā* (1/5), hinci bi *çıḳıyōlā* (4/51), dedeme izin *vériyōlā* (7/93), *gülüşüyōlā* o ğun (18/25); kēşgek hinci *Furuyōlar* ıaynı (52/44), şurdan geliyō *deyōlar* (5/71), bi ğazıḳ *çaḳıyōlar* hōle (17/56), *yalvarıyōlar* *diyōlar* ḳı (38/42), o zaman ābeyi *yaḳıyolar* (38/67), ta barāḳaya *dayanıyolar* (42/470), 'serum *Taḳıyolar* (49/34).

-(I)yollar/-(I)yollā

Bu şekilde, birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğine ait ikinci alt bölümüyle ikinci ağız bölgeciğinde rastlanmıştır:

hinci ġāri *Furuyollā* (12/16), geçiviriyō *geçiveriyolla* (33/2), 'dıanıḡıçine 'ğurşunō *ġatıyollā* (34/32), hindi inēḡ südü *satıyollā*, pēynir *édiyollā*, *döküyollā*, süt *döküyollā* (34/82), ğazanamıyō filen *diyollā* (40/37), diynāğ *atıyollā* dēynek (40/166).

Olumsuzu

hayır *daıtmıyolar* (34/56), benim dilime *aḡlımēyōlā* (27/7), hōdu canı isTeyen vā mı *démıyōlā* (15/16), etmiyola *oynamıyōlā* (40/223); el *daḲamıyolla* (40/253).

-ō (/ -ō̄) / -mō allomorfü

añılâşmaz *dōlā* “anlaşmaz diyorlar” (1/2), o ğızā *isTōla* (4/83), êvden_êvê 'parā *'toPlōlā* genŞlê (4/164), mazbatısını alan uzak yakın *başlōlā* (5/15); bi_yo ğarışık *'oyñōlā* (4/46); hinci hıdırellez *ġitmōlā* 'dēdeye (3/24), *sēmōla* de mi bak (5/29), başına yūlıyōlā *çıkarımōlā* (5/102).

2.2.7.1.1.3.2. -(I)yoru (İkinci Bölge)

Sarıgöl ve yöresi ağızlarımın ikinci bölgesinde karakteristik olarak kullanılan şimdiki zaman şeklidir. Ekin bu şekli III. tk çekiminde ortaya çıkar. Diğer çekimler birinci bölgedeki gibidir³³. Az da olsa III. tk çekimi dışındaki örneklerde bu şekle rastlanır:

I. tk

kireziñ yaş_öldünō *biliyon* (50/116), ben *ġidiyon_*emme (50/138), nē *vēriyon*, ıhı bi sētın_āacı *vēriyon* (53/29), *kōķuyon* gine (54/16).

Bir örnekte -(I)yoru ekinin I. tk kullanına rastlanmıştır:

hōle yolūñ ġıyında ġıyında *büzülüyörün* (50/142).

Olumsuz

'fazlı iş *işlēymēyon* zāti (52/82), nērēġ ġiTdi *bilmēyon* (53/55), yaşımā hadi *bilimiyon* (54/9).

II. tk

sen *dēyoñ* 'parı yok (52/17), bi oķu *vēriyoñ* (54/55), ıhı bōlū *'baķıyoñ* (55/51), ha senē yi dēycek mi vā *sanıyoñ* (55/62), tekīrē bi dē *yice'leyoñ* (56/104).

Olumsuz

nēden *bilmēyoñ* bunnarā biliyō muñ (54/4), 'onō 'fazlı *almēyoñ* (56/132).

³³ Karşılaştırma için bkz. Tok, 2002:134; Akar, 2004: 59-60.

III. tk

bu epey bi *gidiyoru* geni öñlerine *çıktıyoru* (50/48), dereden dōru varıkan bi dā *taniyyoru* (50/50), geliñ ğız *çāpiyoru* (51/48), ğiyāseddin kendi *biliyoru* (52/20), hinci ğızañ 'dēymandı *uyudoyoru* (52/41), hinci 'ta'siyē *miniyyoru* (53/4), sabala bu ğadācık ē'mek *yiyoru* (53/54), ōlanıñ_ēvine *ldōşōyyoru* (53/59), kimi 'nohutlu *furuyoru* kimi 'patētisli *furuyoru* (54/51), bāzı televizyonnādı bilen *çıktıyoru* (54/80), benim ğıyımđā 'oyñeyoru (55/51), buzālı inē vā *sajlıyoru* (55/67), qorumēyoz ku yidīñē *yıyyoru* (56/33), bi tütün *dikiliyoru* (56/138).

Bir örnekte -(I)yoru ekinin EOT'deki gibi *(I)yoru-r* şeklinin korunduğunu düşündüren kullanıma rastlanmıştır³⁴:

aha o çıkıP-*gideriyorur* sı'meyá (56/74).

Olumsuz

yiyibilcē miñ *démeyoru* (50/94), bīrē gün ikīşē gün belli *olmōyoru* (52/5), demesine *bilmeyoru* yavrım (52/21), *gōmēyoru*, amálet_ēdilen göz *gōmēyoru* (53/51), her yēmek etli *olmuyoru* ölüm (54/58).

I. çk

hinci 'bıydey ē'meciñ *yiyōz* ğāri gene (53/61), biz bölü tir tir *tıtreýōz* emme (56/44), hinci *be'leyoz* ğāri (52/1), 'sandeleyē *oturuyoz* (54/50), hinci bi ğız gelin_ēdiyoz 'yavrım (55/10), geliniñ di eline *goyyoz* ta büreye (56/13), el ğadar_ē'mē *yıyoz* (56/29).

Şu örnekte (I)yoru şekli kullanılmıştır:

hinci nasıl *furuyōruz* (53/15).

³⁴ -(I)yor şimdiki zaman ekinin ET veya EOT'deki yori- fiiliyle -r geniş zaman ekinin birleşmesi sonucu ortaya çıktığı düşünülürse -(I)yoru şekli, ikinci ağız bölgesinde -(I)yor şimdiki zaman ekinden bir önceki safhadadır ve yori- fiilinin bir kalıntısıdır (Tok, 2002:134; Gülsevin, 1997: 98; Johanson, 2009: 94; Akça: 2011: 598).

Olumsuzuz

h r y me   'li *yapım yoz* (54/65),  aba somy  *be nm yoz* (55/36), * orum yoz*  u yid n  yiyyoru (56/33).

II.  k

deli_ oldu nasıl n  *biliyo uz* (54/60), siz dedim n  *oluy  uz* dedim (52/77), y n  seneki bayram  *biliy  uz* (54/29).

Olumsuzuz

hinciki durumlar  k ndi iz *bilmiy  uz* mu 'yavrım siz (55/12-13).

III.  k

 dan on      *ge iriy l * (50/12),  t  ar  an beri ar  an par  *buluy l * (50/20), k    hinci di *Furuy l * g ne (52/9), aynı y me'ler  *yapıy l * g ni (54/50), par lan *sul y l * (56/138).

2.2.7.1.1.3.3. -(I)(y)I³⁵ (   nc  B lge)

   nc  b lgede kullanılan  imdiki zaman  eklidir³⁶. Ek, daima dar  nl l d r. Bu ekin bazen  nl  uyumlarına girmedi i g r l r:

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-(I)yIn, -(I)yIm, -çim, -im	-(I)yIz
II	-(I)yIn�, -(I)yönü, -� min�	-(I)yIn�Iz
III	-(I)yI, -(I)y�, -y� -(I)y, -�y	-(I)yIlar, -(I)yI�lar, -(I)yılı, -(I)y�ll�, -(I)y�lar, -(I)y�lar, -�ler, -(I)yIAr

³⁵ Ekin men ei hakkında geni  bilgi i in bkz. Johanson, 2009: 94-97; Ak a, 2011: 601-603.

³⁶ -(I)yI eki b lgeye kom u olan U ak ilinin E me il esinde de g r lmektedir. Kar ıla tırma i in bkz. G lsevin, 2002:104-106.

I. tk

şindi anayın ilk gelin_öldünü ben iyi *biliyim* (58/214), baş bi *atıym* (60/159), ben aşÇılığa *gidiyim*_ben (66/22), şükür kendimi *gezdiriyim*_ölüm (69/1), ben_édiyim (70/65); hepiñizi yabancı *sanıym* (59/40), hālā *gidiym* (66/22), dile'Çiyi vèren *diyın* (67/45), ine'leri bilen hêp öyle *davşıym* (67/113), valla heseb_édiym bi_yī (70/82); ben seni *görüym* (57/99), 'kóprüden *geçiyun* (60/128); çokluK gèdiyi, *bilī min* “*biliyor muyum*” (73/53); ben dēğirmene *gédim* (71/86).

Olumsuzu

onu ben *bilmiym* (58/161); *bilmiym* nası içiyidunuz (57/104), ben iyice *atamiym* (60/172), onu ben *bilmiym* (61/15), ben bağa bu yıl *gétmiym* (63/30), ġāri *gitmiym* da ġāri (67/30), orayı *bilemiym*_adını (68/60), avdan āsını *bilmiym* (60/138), ben_onnarı *görmüyün* (69/60).

II. tk

Ek, iyelik kökenli kişi ekiyle çekimlenir:

sen bize *geliyın* (57/102), gène de bi dēğermiş *biliyın* mı (59/8), yarısını geri mala *vériyın* (60/38), böyle *dönüvürüyün* (60/128), ni *isTiyın* nè vēcēñ (66/81), bir_okğa aşlık *alıyın* (70/30), sen kimlerden *oluyun* (73/61), sen oña *atıyın* (65/24), 'gazan daşı nè *biliyın* mu (58/119), om_bêş gün *yatiyın* (66/74), nası *bilī miñ* ölüm (70/54).

Olumsuzu

ğatil_āmaTın ġarıy *bilmiyın* sen (57/112), sen *tanımıyın* (67/131).

III. tk

aylīm *geliy* (57/121), 'yörük ollarda *ğışlyu* ġāri (58/173-174), yazmāncā *unuduluvuruyu* (59/7), babam otlaķıye *alıyu* (60/7), bīri 'yarın günü *bitiyi* ġāri (67/62), 'fa'ma şenne zéynebe arķa *çıkıyī* (68/55); anañ *ağly* mi (73/86); afyon yanna *gidiyī* (62/9), ġāri 'cavırlar *geliyī* diye (68/91), a'sam *bitiyī* (66/21), bölölce de kendimizden oluyu gene *ékiliyī* (72/95), hapını aTdım mı açık

yavařlıyĩ (73/5), bũra kendimiñ *oluyũ* ġarik (57/123), selim *bilĩ* (57/80); *yaniy*, nè yapıcañ yavrım (73/36).

Olumsuz

bize hiş *baķmıyĩ* (58/46), barıbar yemáyĩnca vallā dadı duzu *olmuyũ* (59/29), benim tũFeK *vurmuyũ* (60/158), allah *góstermiyĩ* yālĩm *onnarı* (62/52), aha onnā dı *gelmiyĩ* (67/67), ālem *inanmıyĩ* (73/82), *parçalanıyĩ* ġuř ölmüyũ (60/159), ayak *ucāmız* saġ *olsuñ* zararı da *olmuyũ* (69/56); 'cavır *ellemiyĩ* ĩsanı didiler dērdi (68/107).

I. k

tamamen *geliyiz gidiyiz* (57/100), 'sabālayın ava *gidiyiz* (60/169), biz bi yıl yaş *satıyız* iki senedir (67/31), üsēn *efendiye* alıp ġedelim *diyiz* (73/72), dayıñınan *oturuyuz* (58/142), zehir *aTdıķ* *oturuyuz* (66/73), biz yēllerimizden idāri *oluyuz* (67/112).

Olumsuz

saġatını *bilmiyiz* (60/145), ifçi şeyinden *bilmiyiz* (64/21).

II. k

onu ezmek mi *isdiyuñuz* (68/56), kitaplar neler sōylüyũ *okuyuñuz* ya (73/83),

Olumsuz

az oķ *bilmiyiñuz* mu (57/33).

III. k

ta'siye *'bindĩriviylar* (57/20), yērden su *alıylar* bilmem nè *ēdiylar* (64/55), kesip ōrmanı *örtüyular* (60/78), hemi hanımını hemini şeyini *öldürüyular* (64/31), burda hava *diyilar* 'ġıřlıķ (64/76), habār *veriyilar* *ordan* (64/100), derin doñdurucuya *ġoyũlar* hindi (72/99), seġmen *sekĩler* (60/209), horcekli *diyvirĩler* (71/80), e'māmı *ēdiyler*, yēycāmı *getiriyler* (69/15), 'dilfilde ġoyun *ġüdiylerdi* (71/23), 'cabarıñ ġırıntıya *baķıylardi* (71/29), ille dur *diyler* (73/7), ġürlük *ġıdiyler* yavrım (73/56); *uvallāyvēriyillar* ordu zatan (65/37), üş

senedir *ġaldırıyillā* (67/23), ikisi de *ölüyullār* orda (65/17), 'yannık *alıyullā* (67/16).

Olumsuzu

şindi burdan *ġétmiyılar* (64/79), para da *ġetirmiyillā* (67/23).

2.2.7.1.1.3.4. Bitişken Şimdiki Zaman İşaretleyicileri

GBAA'da olduğu gibi ağız bölgesinde kip kategorisindeki eklerin dışında bazı fiil kökleri zarf-fiil ekiyle birleşerek şimdiki zamanı işaret ederler. Bu yapılar, Çağdaş Türk lehçelerinde de zaman işaretleyicileri olarak kullanılmaktadır (Türk, 1999: 339). Bu işaretleyiciler, genellikle şimdiki zamanda sürekliliği ifade etmeye yararlar³⁷ ve zamir kökenli kişi ekleriyle çekimlenirler. Genellikle *yat-*, *var-*, *dur-* *yörü-* fiilleriyle kurulurlar:

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-(I)(P)bat(ır)ın -(I)Pbarın -(I)Pdurun	*-(I)(P)bat(ır)ız *-(I)Pbarız -(I)Pduru
II	*-(I)(P)bat(ır)sıñ *-(I)Pbarısıñ -(I)Pdurusuñ	*-(I)(P)bat(ır)ısıñız *(I)Pbarısıñız *-(I)Pdurusuñuz
III	-(I)(P)batı(r), -Ibatı -(I)Pba(rı), -(I)Pbā -(I)Pduru	-(I)(P)batı(r)lā(r) -(I)Pbarılā(r) -(I)Pdurulā(r)

2.2.7.1.1.3.4.1. -(I)(P)batı(r)(ı)

-Ip zarf-fiiliyle *yat-* tasvirî fiilinin birleşmesi sonucu ortaya çıkmıştır (Akar, 2004:58). Zarf-fiildeki dudak ünsüzünün benzeştirmesiyle *yat-* fiilindeki y, b ünsüzüne dönüşmüştür. Birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğiyle ikinci ve üçüncü bölgede görülür. Çoğunlukla III. tk çekimine rastlanır:

³⁷ Bitişken işaretleyiciler hakkında geniş bilgi için bkz. Bacanlı, 2007: 1-19, Demir, 2000b: 19-27.

I. tk: hunu ba'saṅ ya 'bö_ü bölü bi şey *dutumeyiPbatırın* ben bunnan (53/49).

III. tk: uşğurunu *toPlayıPbatırı* orda (42/442); gēsiṅ bi_yō hallelleşem '*deyiPbatır* (52/88), tabi ğa'ceṅ ya *deyibatır* (47/67); ge ge bize bi şeylē *sorubatī* bu (53/58), *gidibatı* dıḡı dıḡı yolūḡ ğıylarında (56/65-66), tepeniṅ başındı '*yıķılıbatī* (56/93), nasıl_eliṅiz ğoluṅuz *dutubatī* (54/23), millet kimi *ediPbatı* (49/3), kimi ayğaznan pi'nik *édibatı* (16/49).

III. çk: böcek ebreşim çıkırıPbatılā (29/64).

Farklı şekillerde kullanımı

gün_aşşamı aşan *deyiPbatırkan* (15/9), gidēke dedi birini dedi '*yatıPbatıvéren_olu* (19/68), inek *saıPbatırkan* bi duTdu bu saçımdan (39/5), namaz *ġılıbatannadan* mıṅ sān (54/27), bi de ba'Tım bizim ğayınıṅ damı *iniPbatıyı* (70-73).

2.2.7.1.1.3.4.2. -(I)Pba(rı), -(I)Pbā

-Ip zarf-fiiliyle *var-* tasvirî fiilinin birleşmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Zarf-fiildeki p ünsüzünün tesiri sonucu *var-* fiilindeki v, b ünsüzüne dönüşür:

I. tk: geldim aha *gidiPbarın* (41/94), ben *gēdiPbarıyın* (69/34).

II. tk: varıyın eşşē *yü'leyiPbarıyın* (60/130).

III. tk: ğar *yaḡıPbā* (32/201), benē çay_alcaḡ yalım *ırġıleyiPbā* (32/233), buṅa da yēdi sekiz sēne *oluPbarı* ha (40/155), burdan bādaḲ_aldı ğiTdi mi *alıbarı* (48/80), '*gidiPbarı* (16/115), sürüyü vériyi, *gidiPbarı* (58/202), böyün bizim ğız ölü *deyiPbarı* (32/32).

III. çk: depiP depiP *yiıPbarılā* (32/118), 'ke'li'ler 'kaḡıvıdılē *gidiPbarılā* (42/347), ğatırcı ğonāna '*varıPbarılar* da dedi (65/16), tepeden tarlanıṅ_ıçından '*gidiPbarılar* (42/364).

-IPbarı yapısı diğér şimdiki zaman ekleriyle birlikte kullanıldığında o anda gerçekleşen olaydaki sürekliliği değıl de daha geniş zamanda gerçekleşen sürekliliği ifade eder:

'diyneke ƙalğıdı mı *'çıƙıpbarıyō* (40/171), *alıPbarıyō* oreye (19/95), *alıPbarıyı* ğıza vėriviriyi bayramda (70/51), ğurşunō suyun_ıçine dōkesiye ğadā mezer_oluPbarıyō (34/36), ora *'sürüPbarıyoŋ* ora dōküyoŋ (40/305).

Farklı Şekillerde Kullanımı

'devi yıķılıyō ğār *yağıPbāka* (32/193), o *ėriPbākan* onunı yaŋa ğazırdıķ biz ğalaŋ (32/242-243), *'gidiPbardıynan* aTdıŋ ƙalğıyı dēynek ya (40/168), orē ğadā *varıPbarıķana* ėviŋ yanına ğadā *varıbarıķana* biri demiş ki (50/25), annem *'alıvarıp* evimiziŋ_annácındı bi ğuyu vā, ğuyunun başına hōle dizēdi (56/72).

Bir örnekte yapı *fiil + -er + var-ır* şeklinin bitişmesinden meydana gelmiştir:

amcaŋı ğörüyoŋ mu *giderbarı* ölüm bi de baķ (46/79-80).

2.2.7.1.1.3.4.3. -(I)Pböre

-(I)P + yörü-r fiilinin bitişmesinden oluşan bu şeklin ağız bölgesinde bir örneğine rastlanmıştır:

yola o *ğacıPbören* de felen yere varen de orē gizleniğoyen demiş (50/40).

2.2.7.1.1.3.4.4. -(I)Pduru

Ağız bölgesinin tamamında en yaygın kullanılan bitişken şimdiki zaman işaretleyicisidir. *-(I)p +tur-ur* yapısının bitişmesiyle ortaya çıkan yapı şimdiki zamanda sürekliliği ifade eder. Zamir kökenli kişi ekleriyle çekimlenen bu yapının II. ık dışındaki bütün çekimleri ağız bölgesinde tespit edilmiştir:

I. tk: *oturuPdurun* aha hurlāda (49/1), ben sırtındeyin *miniPdurun* āķasında (50/141).

II. tk: sen *guruluPdurusuŋ* (14/7), sen yāķırdı bi *'ğaraltı oturuPduruŋ* (53/52).

III. tk: bi adamınan bi ğarı *'dikeliPduru* (3/79), ba'dım şādiye *uyuyuPduru* (30/69), nēniler aħa *guruluPduru* (32/1), ğüÇcük bıça'lā *dolupduru* ōdu (10/68), ğārnını ğēçiniŋ biriniŋ yārmış da *'böce bejriPduru* (34/58), bu su ortu yerde *'aķıPduru* (40/353), hēr şeyimiz içēde *dolupduru* (48/114),

kıráz_âacındı bi mih *çaķılıpdurudur* demiş (50/115), *ölünüPdurū*, dün_öldü sarıgöldü kazağan deliğannı 'çocuk (55/74), ğollā *ķasılıpduru* (13/71), seyreñiđ ğırañında *'yayılıPduruy mu* (34/69), reHmetlik dünyadan beyhud *yatıPduru* (48/129).

I. ķk: bi ğün 'geni sıır *ğüdüPduruz* (28/62), aha *bakıPduruz* ya dedim (67/78).

III. ķk: üş Kişi *oturuPdurulā* (28/23), hacınıñ_öldüy yere *'geziPdurulā* (30/92), ğenş ğenş ğāri bay bay *ēdiPdurulā* (30/93), 'ya'mışlar *üyüyüPdurulā* 'hepsi sıradan (42/133), şindi *ğonuşuPdurular* meñçilisTe (60/10).

Farklı Şekilde Kullanımı

genÇ_ölanıñ biri *oturuPdurāķan* silahā davranoyō vuruyō (11/12).

2.2.7.1.1.3.4.5. Şimdiki Zaman Kiplikleri

Bitişken şimdiki zaman işaretleyicileriyle oluşum yapısı aynı olan bu şekillerin fiilleri tam olarak anlamlarını kaybetmezler. Bu şekiller, fiilin anlamıyla birlikte şimdiki zamanda sürekliliği ifade etmede kullanılırlar:

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-(I)p-yörüyün -(I)P-geli(r)in, -(I)k-geli(r)in, -(I)P-gidērin, -(I)k-giderin	-(I)p-yörüyüz -(I)P-geliyoz, -(I)k-geliyoz -(I)P-gideriz, *(I)k-gideriz
II	-(I)p-yörüyüñ *-(I)P-geli(r)siñ, -(I)k-geli(r)siñ *-(I)P-gide(r)siñ, -(I)k-gide(r)siñ	*-(I)p-yörü(sü)ñüz *-(I)P-geli(r)in, -(I)k-geli(r)in *-(I)P-gide(r)siñiz, -(I)k-gide(r)siñiz
III	-(I)p-yörü -(I)P-geli(r), -(I)k-geli(r) -(I)P-gidē(r), -(I)k-gidē(r)	-(I)p-yörülē -(I)P-geli(r)lē(r), -(I)k-geli(r)lē(r) -(I)P-gidē(r)lē(r), -(I)k-gidē(r)lē(r)

2.2.7.1.1.3.4.5.1. -(I)p-yörü(yō)

I. tk: hurlāda *depindi yiP-yörüyün* (49/1).

II. tk: bi mānāyla sen de 'çıķıP-yörüyüñ (47/62).

III. tk: o ine'lē soķa'lāda 'geziP-yörü (29/32), adam gezdiriP-yörü satıP-yörü (33/27), aha bōlē 'sürüyüP-yörüyō bunu bu (47/59).

I. çk: nēyi gezdiriP-yörüyüz biz demiş (50/26),

III. çk: çıbılılacık geziP-yörülē (40/193), ıhı yapılmēyannā 'körfezleşTi yıķıldılā yavrım, görünüPyörülē, hurlāda bīrēcik vā (55/82-83).

Bir örnekte *Fiil + -r + yörü* şeklindeki kullanımına rastlanmıştır:

beni yolda *yér-yörü*, helimoğlunun köpe'leri (43/114).

2.2.7.1.1.3.4.5.2. -(I)k (/p)-geli(r)(yō)³⁸

Bu şekil, *-(I)p +gel-ir* yapısının birleşmesinden oluşur. *Gel-* fiilindeki g ünsüzünün tesiriyle ekteki p ünsüzü k veya gırtlak (') ünsüzüne dönüşür. *-ik(/p)-gelir* yapısı ağız bölgesinde *-(I)yor* şimdiki zaman ekiyle birlikte de kullanılır. Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede daha yaygındır:

I. tk: 'geliPgelerin (43/2).

III. tk: 'dudu abañ gēriç geliK-geli (27/61), 'baTdal dūñür goşūynō geliPgeliri (32/224), 'ğadın ēkek oluK-geliyō (4/18), 'teFİK vā, hōreç gidik-geliyō bağa (6/4), hazır ālem alıK-geliyō hinci (6/160), geliP-geli demiş 'feyzilerin gölünün yandan demiş (34/49), nēdi bişiriseñ bişir yēme'lē oluP-geliyo (5/84), bağda işlik-geliyō "bağda işliyor" (46/38).

I. çk: dēymandā yārdırı'-geliyoz (54/52), kimine sürük-geliyoz (56/32), çekik-geliyoz hōreye (56/13).

III.çk: ōdan geliken vurcaķ, hōlü gelik-gelilerkene (50/45).

³⁸ Bu şekil hakkında geniş bilgi için bkz. Demir, 1992.

2.2.7.1.1.3.4.5.3. -(I)k (/p)-gider(i)

-(I)p + gider-ir birleşiminden meydana gelen bu yapının zarf-fiil ekindeki p ünsüzü, gerileyici benzeşme sonucu k'ye dönüşür. Diğer zaman ekleriyle birlikte de kullanılır:

I. tk: 'a'mış yaşına *girik-giderin* (54/104), emme ben di *unuduP-giderin* (11/31), bi kere de vallā *ölüp-giderin* bak (48/25).

III. tk: adam_mā o *'sulūyuK-geliyoru* (55/64), 'tomatizin çiçeğindi seçi *yiyiP-gidiyō* (18/64), 'davşan *gidiP-gidē* (28/14), işTe o, ordan *ürüyüP-gidiyō* o (38/16), aha o *çıkıP-gideriyorur* sı'meyá (56/74), aha bu 'ğaysa *'yıkılıP-gidē* bağda (67/29-30).

I. çk: köylüden_aha *gidip-gideriz* gāri (12/45), işTi öle *geçiniP-gideriz* (44/73).

III. çk: ben bi ğıydan *alıK-gidiyōlā* (23/24).

Kipliğin -(I)r-gidē(r) şeklindeki kullanımına da rastlanır:

ğoyulur-gidē (56/87).

İki örnekte *bak*- fiilinden oluşan şimdiki zaman şekline rastlanmıştır:

böyün alafı *çıkıbakī* bunun (53/37), başı gülmedi, 'başı *gülmüyēbakı* (53/48).

2.2.7.1.1.3.5. Şimdiki/Geniş Zaman Görevinde Kullanılan -İr/İr Eki

Sarıgöl ve yöresi ağızlarının üçüncü bölgesindeki birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt bölümünde kullanılan -İr/İr ekinin hem şimdiki zamanı hem de geniş zamanı işaret ettiği düşünülmektedir. Ekin olumsuz I. ve III. tk çekimi -mİr/mİyİr şekillerinde görülmektedir. Bu yönüyle ek şimdiki zaman kategorisinde değerlendirilebilir.

Aşağıdaki örnekte hem -İyİ hem de -(I)r ekinin aynı işlevde kullanıldığı görülmektedir:

dîrē hēyle duTdumudu ölüm dîre' de *gēdiyi* ben de *gēdirim* o gún yıķılmadı da ertesı gún yıķıldı dam (71/87-88).

I. tk

évde seni *górürüm* (69/2), kendi kendime *baķırım* (69/14), çok şükür to'tura ben *gidirim* hapımı atırım *gullanırım* (69/67), ben çoğunu *bilmirim* ölüm (71/2), dedeñiñ öldünü *bilirim* ölüm (71/5), işTe bóyün gèdemedim oña *üzülürüm* (71/17), *édirim* otururum burda (73/7), bürüyö *atırım* canımı (71/8), iki milyona yakın para *alırım* (73/44).

Olumsuz

bi yaķa *górmürüm* (69/1), baķa tarlaya *gitmirim* (69/1), *añlamırım* de ben vallaģi (69/5), ben gèdemedim ğızıñ sünedine *'yörüyemirim* (69/46), gelmedi ğari *bilmirim* (69/61), orda *duramırım* (73/7).

III. tk

onnar da *görüyür* evletini dā mı (73/41).

Olumsuz

bende vallā deģiři'lik *'olmuyur* (69/4), akirebe ya 'ġayınnası *olmır* (69/80).

I. çk

nécáP_ossa *bilirik* hepsini de (69/78), olanların yandı_ışTe burada *oluyruķ* ordu *oluyruķ* (71/3), 'dünyelere ğeliP ğeçenleri *bilirik* de (71/51), biz de mināsıp *górürük* (71/57), üç_aya bir *alırık* (73/44), yavırım dedim *gidirik* dedim (73/59).

III. çk

hindiler bu sıralarda ğeçe *gúderiler* (71/101).

-yer/-yér

Bu şekilde, birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde yer alan Dindarlı köyünden derlenen metinlerde rastlanmıştır. Ekin sadece de- fiiliyle birlikte kullanımına rastlanmıştır:

benim ğızañnā nè *déyer* ya (47/37), o oturan *déyer* (47/38).

2.2.7.1.1.4. Gelecek Zaman Eki -(A)cAk

Gelecek zaman çekimi ağız bölgesinde ses değişiklikleri dışında STT'dekiyle aynıdır. Ekin birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde kalınlık-incelik uyumuna uymadığı görülür:

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-(A/I)cAn, -(A/I)cAm, -(A/I)cĀn, -(y)cAη	-(A/I)cAz, -icaḵ
II	-(A/I)cAη, -(A/I)cĀη, -(A/I)cAḵsIη, -(A/I)cA'sIη, -(A/I)cĀsIη, -caḵsIη	-(A/I)cAηIz, -(A/I)cāsıñız, -(A/I)cĀηız
III	-(A/I)cAK, -(y)caḵ	-(A/I)cA'lā, -(A/I)cAKlā, -(A/I)cAKlar

I. tk

göñüllü *yaPcan* (6/42); ben *ḡalcen* (15/41), ben bazar_adı *a'licen* ḡari (18/68), 'è'meK_alcán (42/146), hava örüzgē de ilaÇ *a'cán* ben de (47/60); nè *yapacān* ben_ölum hindiden sōna (71/1-2), essahlandı mı ḡözümünen *ḡörücēn* (57/134), ölö_olmasa sarıḡóle *ḡitcēn* (60/153); adam açıyō *boşancam* dēye (40/77), ölum bu ḡaveyi *içircem* saḡa (59/38).

Olumsuzu

bunun hakkında *gelimicen* (13/2), ba'dım ḡödüm *édimicán* (30/8), ben *almaycán* dedim (42/39), bi tāne ḡara çadır *ḡörmeycen* (62/2), yavrımız üseyincijmi *ḡöremeycen* (41/160), *yiyemicen* ben êkinleri (13/97).

II. tk

II. tk çekimi karakteristik olarak iyelik, az da olsa zamir kaynaklıdır:

'sandāleniñ_üzerine *oturceñ* ya düşceñ ya saşcañ (10/38), kaç şışı *ḡa'ceñ* (18/79); nè *dēyibilcāñ* (32/136), öğreşe öğreşe *ēncēsīñ* (50/109), *doḡucāñ* boyunu *ōşceñ* 'ḡarıca (35/71), azzik 'ḡımıldadıñ mı *yīcēsīñ* (55/59), çadır ḡurulmasa nērde *durcāñ* (57/59); nè *yapaca'sīñ* ay yavrım (69/33), kendi taylıḡatıñnan *yapıcaḵsīñ* ḡarik (57/13), ama *dēce'sīñ* o ḡünner nasıldı (5/68), nè *bilcaḵsīñ* nè *bilcaḵsīñ* yavrım (69/77).

Olumsuzuz

geldiñ yēden *gelmicēñ* dōla (6/117), sol tafarā *gitmēceñ* di demiş (50/106), bak
ōdō hōlō bōlō 'e'micāñ (3/110), *ga'micañ* mıdın *ē'mek* (47/67); 'yalınız 'cavıra
doğanmayca'sıñ (68/108).

III. tk

yidi dēye *çekişTircağ* (32/17), eveli ğızlā kime *varcağ* kim *alcağ* (34/94), bu
bi yanna *a'Tarılıvıcağ* (40/189), sen kaçabiliseñ o *kaçıcağ* (40/214), ufağ daha
yörücek (6/219), sabā ğada *ayazlıcek* (13/48), *köklenmicek* midī *kō'lücek* tabi
(47/42), bu kēvran *yıkacağ* seniñ *ora* (40/92), başıña *gelcağ* (69/73).

Olumsuzuz

yicek bi *şey galmıcağ* dēye 'gömmüşlē (3/33), yatāsam bana bağan *olmucağ*
diye düşünüyün (67/41), yağı *erimicek* (13/48), ğuru saman *yimicek* ğāri
(14/30), ben böyün ölüseñ dedi bir kimse *gōmücek* dedi (67/77), bu yok
denmiycağ (69/74).

I. çk

bī *yu nışan da'caz* (40/160), bi kēre düüne *varcaz* yalım ğāri (41/162), o
yüzde *birleşcez* (42/344), gümbalı bizlē *dōrēcez* (46/74), *'toplancez* *oda*
(28/63), *ē'mek yicez* ğāri (16/106), deveyi *çıkarıcaz* ordan *gurtarıcāz* dērkene
(64/91).

Bir örnekte ekin iyelik kökenli kişi ekiyle çekimlendiği görülür:

çékiçāğ biz bunu (73/10).

Olumsuzuz

biz 'para vilen *isTeméycez* (42/57), neneñ reHmetlik onu *alamıcaz* elinden diyō
(34/63), *götürmücez* demişlē (28/55), onun *anlamına bilimicez* (5/129), bunnā
yimicez dedilē (42/115).

II. çk

'ēsgiden *olan düünnerē aplatcañız* bene (32/2), bundan ni ibret *alcañız* (34/7),
hemen *çıkarcañız* bunnarı dedi bize (36/28), *ēyi tamam vēceñiz* mi (40/55),

nère *giTceñiz* siz bûra geliñ_ule (42/357), siz di *gelceñiz* benim_olduñum yere dèyö (7/121), bi göz_êv *nénceñiz_ona* (29/14), burdu *ya'ceñiz* “burada yatacaksınız” (36/10), nası òsu *sürdürceñiz* (56/57), hindi siz böyle *olcāsıñiz* (40/188), 'gımılıyı *bulcāñiz* (58/206).

III. çk

beni bellese orda *kescekler* zaten (58/44); suyu *suluca'lā* taç 'pareye *alca'lā* (9/23), 'davıl *çalca'lā* bayramda (11/45), *yığca'lā* hōru *yığca'lā* (48/86), 'paramızınan *getivēce'lē* (24/77), ōrdu *ünneyece'lē* (42/181); üsēn_ālañ orē *dağılce'lē* (28/53): be'le sene *nitcağlar* ölüm başKa (71/102).

Olumsuz

gōmüce'lē mi o ğıranlığa giresilē onnā sizi (48/117).

2.2.7.1.1.5. Geniş Zaman Eki -(A/I)r

Ağız bölgesinde -(A/I)r ekinin allomorfları kullanılır. Sarıgöl ağızlarının birinci bölgesindeki birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt biriminde ve ikinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde -Ir ekinin r ünsüzü karakteristik olarak erir ve ekin ünlüsü uzar:

KİŞİ		TEKLİK	ÇOKLUK
I	Olumlu	-IrIn, -IrIm, -ArIn	-(A/I)rIz, -(A)rIK
	Olumsuz	-mAm, -mAn	-mAyIz
II	Olumlu	-ĀsIn, -(A/I)rsin, -IrsIn, -ĪsIn, -IsIn	-IrsInIz, -IsInIz, -ĪsInIz, -ĀsInIz
	Olumsuz	-mAzsIn, -mAs(/S)sIn -mAñ	-mAsInIz
III	Olumlu	-Ā, -(A/I)r, -I, -Ī	-Irlā, -IrlAr, -AllAr, -ĀlĀ, -Īlā
	Olumsuz	-mAz	-mAzlĀ(r)

I. tk

bi aileme *bilirin* başğı bilmem (9/38), ben_uzadırın (14/34), ben sonru *alırın* ona (27/69), 'aşşamá ğadar dā *çalışırın* (28/146), nē olūsu çay *bişiririn* (52/82),

hamır *ğararın* çocu'ları *yatırın* (67/53), burdan '*doldurun* tıra'töre ışdavuTa (28/5), kendim di *doğurun* canım (34/77), az buçuğ birini *vuruvurun* (42/338), eviñ_öñlerini *süpürün* (13/67), ben_ekini *düşürün* (19/18); bi ākideş vā öldü *sanırım* (9/57).

Olumsuz

aa ben 'türkü hēkāyesine *bilmen* (24/34); ben *vāmam* dedim (4/94), ben_altınıñā *almam* (6/23), yalnız bunun aşmasına *bilmam* é'masına bilmam (18/98), tütün *ğırivīmam* da *gelmem* de derimiş (39/38), ben ōlō hallerē görüvēdim mi ğonuşurğan *ğonuşúmем* yání (5/246), 'onō ğōdüm dēp yalan *sōlümем* (9/16), ben doym *bilmám* dedim yaHu (40/48).

II. tk

'saşTı *bişirisin* (10/33), bi tepsi *alısın_eliñe* (13/54), urğanı gidēke *vérisin* ğāri ōlan_evine (15/8), sen_onuñ ğıçınā nası *yurusuñ* (32/221), ōlum sen de *ğötürüsün* yarın dedim (47/53), sādē ğōbēni *yırsin* (49/61), aqraba gelir gider *bayramlaşırsın* (57/37), hōyle eÇcik *ğüçöldürsün* (59/11), bōle altına çul o keçeyi *yazarsın* (60/49), om_bir on_iki ğēci *kesersin* (61/34); ecicik un *ğatāsın* ğavırısın (8/55), ondan sōru 'kını *yaķāsın* (22/41), onō tabi bi beziñ_içine *sarāsın* (29/46); o şişe onō *dōkēsın* (10/31), emine sen burdan aş *gidēsın* dedi (16/47), iki kilō ya *toparlarsınā* (13/55).

Birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt biriminde ve ikinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinde -Ir ekindeki r ünsüzünün eriyerek ekteki ünlüyü uzattığı örneklere rastlanır:

bunnā bilmez sen *bilīsın* (27/57), ōlum dek gelisi dedim tōbeyē *alīsın* (28/9), hincik tabi suyunu *ğaynadīsın* (31/11), bōlō oreye *oturūsın* (22/38), 'ğalbırdan ğēçirisin *gurudūsın* (31/56).

Olumsuz

doyamazsın o ete ya (58/183), sen *añlıyamazsın* (40/120), *inanmassın* dokuz dānē sen 'küpü biliyoñdur (14/78), sen yaşlısın *ğaçımassın* vallā (42/268), şehirlere *inemezsin* aralısın (61/18), 'fevziyē sen *bilmeSsin* (20/18), 'burca

burca kokuşundan *yiymessiñ* (49/66); o su, elini *sokamañ* (58/187), acık  rimeye durdu mu duz *gatmañ* şeker gatarsıñ (59/12), b ş y z  oyun  arişTı mı *bilemeñ*  oyunu (58/210).

III. tk

geline alır *dolaşdırır*, ata *mindirir* (5/44), y kini *y kiniv ri*  ari o  lanc n  adın (15/31), o yanıñ 'şalvarı baş ı_olur (16/94) cuma *başl * pazarı * ık * ben_  l  biliyon (22/19), o gi'mez *oyna*  oyunun_  indi demiş (7/67), bu başı k sadır emme *ya   y  a gid * y ni (9/99).

Dar  nl l  ekin uzadı ı  rnekler şunlardır:

sulan “sulanır” (25/53), *irel *“irelir” (29/24), *da d *“da tır” (29/45).

Olumsuz

pek  ukur *sayılmaz* (25/13), ' ahbi i  den_ oldu mu ' apı dır az *du maz* dedim (28/27), aha aya'l  *du'maz*   z *  mez* (30/103), y z m *  lmez* d tliy n 'kimsi *bilmez* (56/49).

I.  k

yamarız b le 'pam  _ipl nnen (4/179), b l  bi 'hendek *de eriz* (9/31), or  * ideriz dolanırız* (10/64), derinin_  ind ki y urdu bi *deviriz* (13/53), onun_  sT n  sa  * oruz* (33/39), hemen bir_ ftan ğ_  inde *toplarız,   t r z* y h neye (67/37),  aymak da *yaparız* (59/14),  z m  * ideriz  z m se eriz* (33/77), onu b le uzunnumasına *y arız* (36/46), gelikenden gelc  zamandan *h r  oturduruz* (56/23).

    nc  b lgenin birinci a ız b lgeci indeki ikinci alt a ız b l mde geniş zaman ekinin iyelik k kenli kişı ekleriyle  ekimlendi i  rneklere rastlanır:

sa r   (71/102), yapar   (72/98),   n n  * derik* d rlerdi (71/58), horda bayatlar *d rik* (71/78), burdan alı *  derik* (72/36), d şse  ana dedi *  led  erik* dedi (73/59).

Olumsuzuz

évde hiş kimseyi *bulamayız* (42/125), kapalı yerde *duramayız* hindi (59/33), biz *ilgilenmeyiz* (60/144), gış günü 'çaydan *gêçimeyiz* (19/78), sa'larınız *gösTēmeyiz* demiş (3/36), o pis onnā biz *almeyiz* (4/82).

II. çk

kendi memlikatımız *sayılırsınız* (7/1), dundalı āmat hocāye belki *tanırsınız* (16/52), ölümü Filen *bulusuñuz* belki (41/21), olardı *gîrēsîñiz* soru alışıñız (5/317), *görüñsüñüz* “görürsünüz” (27/16).

Olumsuzuz

siz *bilmeSsîñiz* ya benim *ölan* bilir orayı (68/16).

III. çk

sözüm oreç *bālanırlā gelirlē* (7/52), senē bi 'kayat *okurlā* (33/46), onnā *bölüşürlē* dedeye *çāpāla gelilē* (16/10-11), tıgırt hemen *vururlar* (58/73), bölö eliñ *bālālā* dedi (3/94), senē geri *çevirilē* demiş asKerlē dövēlē demiş (6/118), dēvesi olan geldiñ mi *açallar* *onu* (57/61); gazzī hēr yere *çaķallar* höyle 'dayıcana (57/61), deveniñ bi yanna *sarallar* çocū bi Keçiye *beriller* oraya *sarallar* (58/115), oyun havası *çalallar* 'düdük vardır *oynullar* (60/197), ğarnıñ *altına* çam *daķallar* (63/5).

Ekin dar ünlülü kullanımında ortaya çıkan uzunluklarla ilgili örnekler şunlardır:

götürülē “götürürler” (22/4), *okulā* “okurlar” (23/39), *doldurulā* “doldururlar” (51/44), *alılā* “alırlar” (24/32).

Olumsuzuz

onnā benē baķā mı *ba'mazlā* (12/103), hiÇ baķ *esirgemezlē* (33/66), bir *arada* *çe'mezlē* ayrı ayrı *çekerlē* (40/60), *güleşmezlē* mi yā (40/225), bi 'çöpel *étmezlē* diyolā (47/19), *giTmezler* şindi öylü dēli (42/85).

2.2.7.2. Tasarlama Kipleri

Fiillerin emir, istek/dilek, şart ve gerekliliklerini tasarlayan ve zaman ifadesi taşımayan kiplerdir.

2.2.7.2.1. Emir Kipi

Bu kip, emir ve isteğin derece ve tarzlarını bildirir (Gülsevin, 2002: 115). Emir kipinin farklı bir eki yoktur. Kip, kişi çekimleriyle ifade edilir. Ağız bölgesinde III. kişi emir kiplerinde ekteki n ünsüzü bulaşma yoluyla η ünsüzüne dönüşür:

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-(y)Ayın, -Ayım, -(y)en -AnIn, -üm	-(y)AlIm, -(y)AlImIn, -(y)AlIn, -(y)Am/-(y)Ām
II	-Ø	-(A)η, -(y)In
III	-sIn	-sInlĀ, -sInlar, -sInnĀ, -sInnĀ

I. tk

Birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğinde ve üçüncü bölgede ekin ET'deki gibi -(y)AyIn şeklinde çekimlendiği görülür. Birinci bölgenin birinci bölgeciğiyle ikinci bölgede ise ekin genellikle -en şeklinde çekimlenerek damak uyumunu bozar:

bölü *dutayın* diyon dutulmuyu (19/33), ben de ne *yapayın* (41/30), gaş ben bi çay *goyayın* (41/68), çadır hayatından şunu *annadayın* (60/44), ni *véreyin* ben saña hindi dedim (41/126), éyi dedim ben de *bişirivireyin* (43/2), şindi elbiseyi alıp şurda *gezeyin* dedim (58/31); 'tapıları *gullanayım* ana dedi (69/32), ben *kalkeyim* deyim (70/87); ne *édiveren* yavrım (3/48), ben *gülüşTüren* deye (4/108), seninkeye ben *kéyen* deyödü (5/166), 'çapı zamanındı sōledi'lerimizden ne *sōleyen* (6/5), burdan osmañgile *yolleyen* demiş (32/64), *baken* "bakayım" (18/32), *guca'leyen* (28/50).

İki örnekte -(y)AnIn şekli görülür:

bi çay bilen *goyenin* mı bi_yō (53/30), gurd_ağzı *bağlıyanın* derdi (13/186).

Bir örnekte -üm şekli kullanılır:

'bi_yō *düşünüm* dèrdi (73/16-17).

Olumsuzuz

öte yannı ben *aḡnatmayım* saḡa (58/13), sen ḡonuş ben *ḡonuşmeyen* o zuman (6/20), bi Kısm çığden *vēmēyen* dedim (18/55), onu bi yiyvidik yalan *sōlümēyen* (19/66), *çé'mēyen* anamā dēyon (12/91).

II. tk

arībanıḡ yanınā *ḡit* (28/18), *al ge* dēseḡ ya (10/68), ikisi eş duTmuş *baḡ* (58/40), fadimeḡ *sō aha* (3/61), sen bi ḡoyun *vē* (7/35), 'áÇcik *doleş ge* dedi (18/7), *sūr* baḡalım (38/39), *ḡoş ḡoş* hu ḡēçi emmemiş (13/141), *baḡ* ḡaḡıvı *baḡ ge*/bi_yı (59/18), *īnē* '*getirivē* dedim (28/138).

Olumsuzuz

hiş de *sorma* ḡayrı (40/59), *ḡō'mu* bizim ḡız (54/18), ādımā '*düşmō* benim (56/159), *vēme* dedi (67/22).

III. tk

un *çıkarsıḡ* dedi (19/62), allah 'berēket *vēsıḡ* (24/8), ırmızan *ba'sıḡ* deyon bēn de (32/160), muḡtaşlı'dan *ḡurtulsuḡ* dedim (40/43), fūrası açığ_ōsuḡ (41/92), deḡizliye *ḡi'sıḡ* (42/17), *sürsüḡ* bi ḡünden evelden (56/58), bi Tıḡım_ē'mā *ōsuḡ* ḡēçiminḡ_ōsuḡ (67/127), bu çocuk kimiḡsi *ḡötürsüḡ* (6/21).

Olumsuzuz

benim yērim *satılmasıḡ* (25/70), '*dövülmesiḡ* (29/85), ḡıl harā *ıslanmasıḡ* dēye (16/13), *ḡōmesiḡ* onnā (32/188).

I. çk

-Allım ekinin dıḡında aḡız bölgesinde –*AllımIn* şekli de kullanılır³⁹:

aş *furalım* dēye (55/54), çocūm be *nāpalım* (57/35), bu yēri *alalım* (58/89), yēme'lerimizē ayrı *yiyelim* dediler (5/50), izmirē *ḡötürelim* biz buna (8/27);

³⁹ N. Demir, -*Allımın* ekinin -*Allım* ekine göre “kesinlikle iki kişiden fazla kişiyi hitap” anlamı kattığını belirtir (Demir, 2000c: 64-71).

bakarlar *ğaçalımıñ* (42/270), 'gozala'Ta süt *kapalımıñ* dërdik (13/139), ormanıñ içine *girelimiñ* üle (42/269).

Bir örnekte ekteki m ünsüzünün ŋ ünsüzüne dönüştüğü görülür:

'çokeşeliñ di dedim ben (30/3).

–(y)Ām/-Am şekilleri

ayşamlayam “akşamlayalım” (43/132), geliñ *baķam* “bakalım” (44/1), 'gi'cëseñ *gidēm* bu yō “gidelim” (47/69), *halelleşem* “helalleşelim” (52/88).

Olumsuz

bağlıca *demeyelim* (5/130), geçiyi göyünü bölmeyelim (60/71), *ķalmayalım* demiş (64/78), geliñ *gitmeyelimiñ* dedik (48/67).

II. çk

āšā dō *alıñ* dā *geliñ* (1/59), 'çeşmeē *oñarıvériñ* demiş (3/88), baña *soruñ* (69/21), ölüm bugün *yatıñ* ödō (9/60), 'teskireniñ üsdündü *götürtüñ* demiş (28/52), 'yimek *hazırlañ* (50/32), eş *dutuñ* (58/39); tamam *isteyiñ* beni (40/55), siz *oturağoyuñ* (48/60).

Olumsuz

baña bi şey *sormañ* (69/13), *yārmañ* ėñki çocu (32/240), *gi'meñ* demişle (40/95), hiç *éllemeñ* dedi (67/97), *gōmeñ* hā (5/112), gözünüzü *ķıpmañ* (37/40).

III. çk

'çöyür üstündö *ya'sıñlar* öda (32/14), *ba'sıñlā* dëyon (47/23), *bölüşsüñnē* dëyon (47/23), bīre cizim *belişsiñlē* (47/29), *ya'sıñlā vāsıñlā* halil ĩbiramım (48/116), istësem *ıslansıñlā* (51/46), *sa'sıñlā* yëlleri diyın (67/45), 'deveci ģarı *desiñlē* demiş (32/202), *gülüşsüñlē* (48/65); 'para *vësinnē* sene (67/23).

Olumsuz

dayı oğlum doymadım *dëmesinler* (41/118).

2.2.7.2.2. Şart Kipi -sA

Ek, şartla birlikte dilek, istek anlamlarında da kullanılır:

KİŞİ	TEKLİK	ÇOKLUK
I	-sAm	-sAk, -sAz
II	-sAη(A), -sAη ya	-sAηız
III	-sA, -sU	-sIlĀ, -sAlAr

I. tk

aηnatsam baş_olmaz (3/46), *baırsam* olmucaķ *çairsam* olmucaķ (9/39), ölü bi düşsem *saşsam* başımda dönē (12/104), bu yanyō ya nası *e'sem* ki demiş (39/72), birine dēyon *devretsem* tālıyı (47/21), ben hindi *oturuvēsem* bi yuğrum 'yukū ēderin (67/1).

Olumsuz

'ya 'masam ēyi̇ydi ya (19/40).

II. tk

beş yüz *aısaη* gidēsiη (5/244), onuη bārından *ka'saη* bi_yo nē oldu dēye (30/70), 'paltáyla *gaSsaη* bölü olmazdıñ dedi (56/99), manavlılara *varsaη* onnar da biz der (58/85), bi_yıl *dēseη* 'temelli yandım (2/43), sen *gıtseη*_orē dēr durudu bene (16/93); sen bi eve *çıksaηa* (59/18); señ esgilerē bi *hatırlısaη* ya (14/14), 'lambıları *ya'saη_ya* (29/108); 'enişTe sen de bura *gelseηe* bizim yanımıza (39/47).

Olumsuz

hēş *vērmeseη* bi de tütün tükeniyi (70/31).

III. tk

dek *gelse* ben_onō dēdim (20/10), hincikinner_ōsu gidīvēri saçını başını yolar onuη (32/18), ben nēdi bulan pareye çıkararı *ōsu* vēren (50/9), hinciki o zumankı yēme'lere uymēyō nē ġadar_ōsa (11/36), biz çok para sanıyoz aha 'durāģosa (33/63).

Olumsuzuz

ölö_{olmasa} sarıgöle gitcēn (60/153), çadır *gurulmasa* nērde durcān (57/59), bağlanabilisiñ dēyōla o yē *olmasa* dēyōlā (47/20), bī gūn *gelme*se hacı bī gūn gelir hālimi hatırımı sormē (73/32); ölö *olmusu* çocu_ıçēdi ğalcá' (1/60).

I. çk

bizim_{osmanā} *gōsek* (9/43), āzımızā yaqışan 'gēci_{ölsek} *ğalsak* kim görcek (37/11), *vāsağ* da su *işsek* ēyi dē midi (48/84), nē oquyōñ hindi sen ana *disek* (13/187), bizim_{osmanā} *gōsek* (9/43), nē der *düşseK* ana dedi öledüşerik dedi (73/59); 'ğaba_ığası *yısez* dērdik (6/148), bi_{şey}_{ol}sa *sōlēvēsez* dē mi yok (5/193), biz di aha *içibilsez* ēñkilli (18/30), bōle çoğ_{os} du *gurudüvēsez* ēyi sene (18/103).

Olumsuzuz

'böyün *çıkımasak* yārin yola çıkarız dedi (19/67-68), 'somun mādēm_{almısaz} ēyiymişimiş (18/14).

II. çk

'ğırmızılara *otursanız* daHa ēyi (9/1), siz de *ōsanız* ya siz nası ē'ceñiz biliyon mu (40/183), hinci büreğ *gēseñiz* siz (52/19), *e'señiz* olma mıdı (41/118).

III. çk

gelselē burdu_{ol}ular gelmediler (42/137), bize bi yēr *vēseler* de yērleşsek ya demiş (60/10), yavıt ollarda *ğalıvırseler* de (65/10), tabi saat_{olmēnce} ērken *gelselē* patrona ayıP_{ol}cağ (66/56), altına ğa'sılā altına *bandırsılā* hiŞ 'bicecij gözümdü yok (3/117), hanı hōle bi yēre *dursalar* (64/79).

Olumsuzuz

bu vaqıtlar filen dēveyi *düşürmeseler* varıcıklarmış işTe oreyá (65/17).

2.2.7.2.3. Gereklilik Kipi -mAll

Gereklilik kipinin ağız bölgesinde tespit edilen kullanımları şunlardır:

I. tk

parē bureyē gömelim (50/77).

III. tk

denmeli yāni (9/106), yıldı birē sefā *yimeli* dēlēdi ona (16/76), 'hülyāya ge *demeli* (18/69), ah anácım *oluvēmeli* (46/23), ah ebeğ rehetlik '*oluvēmeli* (46/82), esgi naflādan göcuğarı *olmalı* (31/97), ğıldır ğıcıK_olmalı (41/124), bizim ho ümmü abıya *sōrmalı* (41/207).

-Fiil + ma + İyelik Eki / Fiil + mAk (i)lazım Şeklinde Olanlar

III. tk

elli beşlēdi fala *olması ilāzım* (28/119), tarihī bi eser gibi *olması lāzım* (5/115), hePsinden *ta'Tir_ etmek lāzım* (5/148), baraC tipine *so'mağ lāzım* (9/98), ölü dē mi *yapılması lāzım* (9/100), yaHut tentirtiot bi şey *çalışması ilāzım* (28/140-141), fıransız yapısı *olması lāzım* (60/167).

I. çk

görenler gibi *hatırlımamız lāzım* (5/136).

2.2.7.2.4. İstek Kipi -A

Ağız bölgesinde sadece III. tk çekimine rastlanılan istek kipinin I. kişi çekimleri emir kipiyle aynı görevde olduğundan I. kişilerle ilgili örnekler emir kipi bahsinde verilmiştir.

III. tk: uurlar_ola “uğurlar ola” (34/104),

2.2.7.3. Ek Fiil (Cevheri Fiil)

İsimlerin yüklem olmasını sağlayan i- fiilinin dört ayrı çekimi bulunmaktadır:

2.2.7.3.1. Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı +(y)dI

III. kişi çekimlerinin sonunda *n* ünsüzü görülür:

I. tk

ben dokuz *yaşındēdim* (2/29), ben *çevirmecīdim* (4/2), ben *Çcık cadılâzdum* (29/85).

II. tk

ulá 'demin *éyiydiñ* aha ya dedi (28/88), bak sen 'gayrı *āzında mıdıñ* (34/57).

III. tk

ğayımḡıbamgiliñ *bēygiri vādı* ġāri (7/19), 'çalğı mulğı *yoKudu* (72/19), tıribolda dēрман *çoKudu* (40/346), ġoca sürü ġöyunumuz *varıdı* (41/70), emme *köpēdin* hā (42/332), bizim ġocuğarı *varıdı* ġonşumuzdu (7/62), 'ğayıp ġāsı dediñ mi *örklūdū* anam (8/49); Taş *vādın* (31/11).

Olumsuz

ben ġiTdijm zaman öylü *deyildi* (16/72), tabi maliyeye *ğayıtlı 'dēyildi* o zuman ō (25/25), ĩle *dā mıdı* o irize (71/84), ben ġiTdijm zaman öylü *deyildi* ((16/72); öñünden *ölü 'deyildin* (53/11).

I. çk

bizlē *ğızañıdık* ġēne (11/25), odō *'ğöşgünüdük* (12/47), *évdeydi'* di ben 'sarılığ_öldüm (3/114), biz iki ġız *yērişginidik* (71/9), *temizidik* bi hasırımız vādın_emme (4/85), *bēleydik* dayı ölüm (69/93).

Olumsuz

'ğöşgün dēliydik (3/114), *'çadır_évindi dālıydık* (71/77).

2.2.7.3.2. Ek Fiilin Öğrenilen Geçmiş Zamanı +(y)mış**I. tk**

dediysem on yaşındı *varmışındır* (11/26), 'çētilē varıkana geldi'leri zaman *'ğunda'deymişin* (50/2).

III. tk

bölö gabadayı bi *olanımış* (6/47), bencileyi 'gocö *garıymış* 'nénem (3/38), geldiğindi *nāsiPmiş* (5/11), otuz yèdi *yaşındēmiş* bîbam_öldüğünde (2/30).

Olumsuzuz

bu burdur *burdur deyilmiş*_ora “bu Burdur ili burdur değilmiş” (58/191).

Ek-Fiilin Öğrenilen Geçmiş Zamanının Rivayeti

I. tk

aylı'mışmışım (6/43), ben bi biçik *yaşındıymışmışın* (48/139).

II. tk

ğazanların_altından lālini *varımışımış* (7/70), olan *yalıñızımışımış* (11/72), esgiden ėllik 'cavırları *varımışımış* (62/42), esgilēden yavırım daha çok *sālammışmış* millet (5/153), *azımışmış* bizim köY o zuman (6/97), çay gıyılarındı ėrmanlık *çqumuşumuş* (6/57).

2.2.7.3.3. Ek Fiilin Geniş Zamanı (Bildirme Ekleri)

Zamir kökenli kişi ekleriyle ifade edilen ek fiilin geniş zaman çekiminde III. kişilere +dİr eki gelir:

I. tk

o_zuman *yolcuyun_oreye* (3/118), ben_onnarıñ üst *yandayın* (42/208), varyölā *benin dēyō* (6/115), yetmiş dōt *yaşındeyin* bilen belki (6/2).

Olumsuzuz

amāleTden *memnōn dālın* demiş (72/44), seniñ yaPTıñ_işi yayğere ė'cek_adam *dēyilin* (42/536).

II. tk

sen benim *akrabasıñ* derimiş alıyá (39/51), benē *nērelisiñ* dedi (5/225), ė'mek dāvēsı *meciĥbursuñ* 'gi'ceñ, çalışıyoz (3/118), mısTan dayım mı böyük sen mi *bōyü'süñ* (32/209).

III.tk

sormak *ayıpTır* leFhālā vādır (5/6), 'sirtmeşliniñ_olduu yè bizden *gelirlidir* (6/197), olsa bile çok *seyre'Tir* (42/386), o olanıñ_anası *budur* ğāri (15/28), 'ğonşu sınırı ğıyı ğurcumak *kötüdür* (28/28), çoK_ufa'Tır_o (29/45), ğēzmedim yēr *yokTur* (57/109), memeTden bi yaş *Kuçü'Tür_o* (70/71).

Olumsuz

böyümek *ġolay dāl* yavrım (73/42), kafam hindi aÇcık *dasdayı dāl* (69/97), ölü *bereġarı 'deyil* (14/44), bizim bilcēmiz *işlē 'deyil* (12/94), hasan *tēreki dēli* ya (18/25).

I. çk

bi tek üş dāni *çocuuz* biz (27/16), sarı tekeli *yörüüz* dēyölā (49/36).

Üçüncü bölgenin birinci ağız bölgeciğindeki ikinci alt bölümde iyelik kökenli kişi eki kullanılmaktadır:

nē yapcāñ *yerlisiyik* (70/32), *alışKındırık* biz (69/91), hep biz *hısımık* (73/47).

Olumsuz

bilmiyuñ_yā *farķındı dēliyiz* (19/8).

II. çk

siz *nassıñız éyisiñiz* (69/75), böyün *aşsıñız* ya è'mēñiz yok ya (40/335), 'yörü'süñüz'bayı dedim (52/77), emme bizden *çürü'süñüz* yāni (42/69).

III. çk

anañ çocuk bubañ *éyilerdir* (41/8).

2.2.7.3.4. Ek Fiilin Şartı +(y)sA

Ağız bölgesindeki I. tk örnekleri kalıplaşmış olarak görülmekle birlikte –m kişi eki de tam olarak birinci kişi işlevinde değildir:

I. tk

yo'lu'Tan mı *yo'sam* itişam mı yodu bilmön (6/178), içindi altın vā dē *halbisem* sırrı sırrı gömü ölü sırlanmış (7/86), *oyŭsam* atatürkünen ismet_inönüymüş (6/54), *halbŭsam* almanyıdan hēş bi şey ğazanıP gelmedi (56/62).

III. tk

halbŭse anamda üş Tane altın var diyı (58/43), gŏnü *yo'sa* nası çeviridi (49/12), 'elbiselik nē *vāsı* ğölādı (4/72), tūfē *yōsa* yır (56/46), *nēyse* birbirine ileyik severlerimiş (71/52), *nērdēyse* bulu gelidi (13/182), 'duzō *nēdeysen* ilişmiş (27/45).

Olumsuz

évdıysene otur aşşaya *évdı deĭlsene* a' dı git (34/22), *évdı deyısene* (34/23).

2.2.7.4. Birleşik Çekimler

2.2.7.4.1. Hikâye +(y)dI(n)

Ağız bölgesinde kiplerin III. kişi çekimlerinde hikâye eki bazen +dIn şeklinde görülür:

2.2.7.4.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi -DıydI

I. tk

İki şekilde görülür: *-Dıydım*, *-DImIdI(n)*

emzirdim çocu *yatırdıydım* (1/53), ırāTsızın *dēdiydım*_ona (18/8), o ğadar *üzüldüydüm* demiş (58/36); öle yığınınĭ *üsTüne çıkardımdı* (41/111), şekerini *ġaTdımdı* (57/103), hēyle *duTdumudu* ölüm (71/87), bēş kere *dóndümüdü* ikisi ğaldıydı (73/51), kēycek yayıp *verdimidin* (41/3).

Olumsuz

ġargēcın tepilerinden *ēndirimedıydım* (20/11), yıl_olduunu *görmedıydım* (41/120).

II. tk

denizliden şey *aldıydıñ* ya (42/35).

III. tk

yağmır *yağdıydı* a'samdan (42/289), o şavkıñ başındı *éTdiydi* (5/184), olan asgerden yengi *geldiymi* (11/2), ceryan *çāPTıdı öldüydü* (6/140), açcık çenyesinden *köstürdüydü* yalım (72/66); gel *al dediydin* a'lından (18/71).

Şu örnekte katmerli çekimi görülmektedir:

nē olusa nē *bulusūduydun* (52/28).

Olumsuz

ğandıran *olmadıydı* ya dedim ben (42/534), é'mek *yimediymi* (18/39).

I. çk

ōdan *vādıydık* (32/118), dedeñ esgerden gelesiye ğızı *nişannadıydık* bi_yō (67/12), ísayá 'teliFon_éTdiydik (32/59), belikim on yaşlarına *girdiydik* (54/98), āpē buydeyciğ *gömdüydük* (3/32), açcık buruya góçünce *góşdüydük* ğayrı (73/80), 'onó 'milañğazá *ğoduyduğ* (18/57), üş sırâ *alığodūduğ* (30/5).

III. çk

bizim ğayınını bize barabar *vērdilerdi* (72/63), ikindinne çeniz sērmē *giTdilēdi* (11/13).

2.2.7.4.1.2. Şimdiki Zamanın Hikâyesi –(I)yōdu, -(I)ydi

I. tk

yatıyōdum evde (3/114), çocuK_émziriyōdum ben (7/7); yannık *yayıydım* (70/85), gelinlē *bakıydım* ben bi_yu (57/31), éyiydım kendim *gótürüydüm* (59/22), eveli gidiP *geliyidum* (67/124), *yatıyidum* ben de (57/1), 'ayşamına yatağ *varıPbarıydım* (32/11).

Olumsuz

biłmōdum kimidiñni (4/91).

II. tk

sırtına *sarınıyōduŋ* birini (17/7), 'olan_ëvine *gidiyōduŋ* (2/9), eliŋnen *yıķōduŋ* (5/56).

Olumsuz

her gün sabāle *gidimé'yōduŋ* (32/192).

III. tk

müsāfirlē eveli ēyi *tanınıyōdu* (14/12), onnara ġāri yē *hazırlōdu* millet (5/170), ġiTdiŋ mi *gelmolādı öldürōdu* cavırlā (6/89); eveli ata *biniliyīdi* (57/15), adamlar nası *yaşıyidi* (72/100), ayām geziyō felen *dēyiPduruŋdu* (18/34); nē ġadın_oluyōdun (16/2).

Olumsuz

avlı ıapā bāna *yı'Tirméyōdu* (20/21), asKēleriŋ 'me'tuPları bilen *gelmolōdu* (5/235), bizim *sa'lanmiyidi* mērem (70/34); 'bayā üş gündür ġāveye *çı'méyōdun_o* (18/22).

I. ık

bizdi tım tım *ğacıyōduķ*, bizim günümüzde (21/4), sırtımıznan destiyen *ğötürüyōduķ* suya (27/49); [kavuna] biz dūlek *dōduK_ëveli* (1/75), ondan sonru gözēlerinen *elōduķ* (5/283); yaylaya gidiP *ğeliyīduķ* biz (60/5); anā *otūrūPdūrūdūķ otūrūPdūrūdūķ* far_āmat ölmüş dēdi (32/33-34).

Olumsuz

çay *bilméyōduķ* biz ha (31/52), hēş *di'Tirméyōduķ* (51/14), heş saltalı' *bilmōduķ* biz o zumannāda (5/72).

II. ık

'esgiden bōlō yēlēden mi *alıyōduŋuz* (5/317), ēkine nasıl *ğetiriyōduŋuz* ēkine (32/177); bilmiyın nası *içiyīduŋuz* (57/104).

III. çk

oğuculā geldi mi *ğahyōlādı* (5/169), burdu 'tütün *dikiyōlādı* (23/17), pïren mi nē *dēyōlardı* onō pïren (32/165); muHtarı alıP *geliyīdı* (60/40), *dönüyollādı* eveli (33/8).

Olumsuz

eveli geldilē mi gēri *gi'mēyōlādı* (51/32), bi giTdiñ mi *gelmōlādı* (6/89).

2.2.7.4.1.3. Geniş Zamanın Hikâyesi -Ā(Ī)dI/ -A(I)rdI/ -IdI

I.tk

yüz_elli geçi *sağardım* (13/30), 'marıl_ekēdim ğıyma (4/188), ben ğoyun *ğúderdim* (57/115), *diñelirdim* ben başında (4/16); hōlō parā *çeviridim* (4/2), ben_oturudum (6/30); elimdi *gezdirīdim* kimē oku'cañ kimē (54/14), o_ğun ōlū tanışīdım (53/8), bi arbā *doldurūdum* ben (28/5).

Olumsuz

kēymeğ *ğıymazdım* (27/79), bōlū olcānı bilseydim *düşünmezdim* (67/69).

II. tk

ğōdūñ mü *sa'lanırdıñ* *ğaçādıñ* (2/50), oldu mu *gidēdiñ* (11/37); 'sıtma *dutardıñ* o zuman (64/58), dūñürcü ilk ğún kōyü dāvet_ēderdiñ (71/19); ğōbēni *yirdiñ* hemen (49/62), o diğdiyle *doğurduñ* ğāri (17/49); bēygire *mindiridiñ* (71/38), *savırıdıñ* labaltıynen (72/77); fırındana şey_ēTdiri *gelīdiñ* (31/9), illā bi yē *bulūduñ*_onnara (22/52).

Olumsuz

'paltáyla ğaSsañ bōlū *olmazdıñ* dedi (56/99), pek boyun_ēğmezdiñ ya (68/40).

III. tk

çañlarımızıñ sesini hanımlar évde *duyardı* (65/38), geçiyi bu çoban *ğúderdi* (68/67), çēñizler bōle *serilirdi* (66/16), ōdan ōlece *olurdu* (2/13), 'düven *sürülürdü* (32/176); esgiden salı ğün *başlādı* (45/22); kōyü her tarafā o *çıkarıdı* (7/29), māmet dedēñ yēmek *vurudu* (6/133).

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt biriminde ve ikinci bölgede geniş zamanın hikâyesinin II. tk çekiminde –(I)rđı(n) yapısı r ünsüzünün düşmesi ve ekteki ünlünün uzamasıyla -İdI(n) şekline dönüşür:

bölü hep *ğalınīdı* okūcu *dénīdı* (22/53), sarı darı *ekilīdı* (23/1), 'yaşmak, şeye *ilinīdı* gārik (24/33), verilisi *verilīdı* (52/25), sözüm érke'lē *kūreşīdin* (53/21), devrentlēden top *atılīdı* (54/30), *ğalīdı* hēm di üş gün (27/14); 'dēynek *soğulūdun* hōlü (31/46), 'düvennen *sürülūdun* onnā (23/2).

İki yerde de ek sonunda *ne(u)* görülür:

iki buçuK üşdü *gelinīdine* (23/51), bayramda 'davıl *dutulūdunu* (23/34).

Olumsuz

eveli *aranmazdı* yavricūm (46/18), *tükenmezdi* bi şey (70/54).

I. çk

o dağlarda *yaylardık* (64/42), develerne 'kile *gēderdik* (64/12); ondan sonra onnarā *yidirirdik* (56/2), sererdik *ğurudurdık* (72/94), o çavdardan *üyüdürdük* (44/68); 'kesTiridik oca'Ta (11/61), kuyulardan su *götürüdük* (13/47); karşı gomşü *gēçēdik* (25/12).

-İdI(n) şekilli örnekler şunlardır:

nasıl *oturūduğ* dēyoz (54/42), aha ölü *gérinīdik* (24/11), 'atā *mindirīdik* 'gelinlere (53/4), 'südü *ğaynadīdik* āşamdan (55/53), şindi daı *varīdik* (28/56).

Olumsuz

'çöreK yāleyıp da *dağımazdık* yavrim (55/34), bi şey *vēmezdik* (6/132).

II. çk

āpāyā nē *édēdiñiz* (32/182), bi Çeket *Tikerdiñiz* (71/32).

III. çk

bībamgil o nizamları çok *sayarlardı* (68/56), 'ğoca māmīt *dirlardi* (68/24); hem davıl *çalālādı* hem 'kēşgek *dōvēlēdi* (3/12), çocu geliniñ gucañā *verilēdi*

(33/55), hindi *ōredirlēdi* bize (8/67); gōyunculuḡ *yapallardı* (71/99), zaman ḡaḡıvēriller *yayallardı* (57/46), kómür *çékellerdi* dēveyne (62/16).

-*lĀ(r)dIn* şekilli örnekler şunlardır:

üstlerine *ōtü ōtēlēdin* (11/44), gece *giderlerdin*, ikindinneyi *gelilerdin* (41/133).

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğinin ikinci alt biriminde ve ikinci bölgede -*Īdī(n)* (< -*IrđI(n)*) şeklinin III. tk çekimi örnekleri şunlardır:

toplānīlādı herkes mēydan_olūdu (23/36), çıkādılā mı bēgire *mindīrīlēdi* (55/5), sen ben yidiḡ mi *ḡineyvērīlēdi* (24/40), onnara hēp oḡūcularā *yidirīlēdin* (29/22), hēr türküyü *bilīlēdi* (52/49); ēve girdij gün *tanışīlādın* (53/12).

Olumsuzu

hayvannara 'gancı'lara *saldırmazlardı* (13/118), düün_ē'mezlēdi (7/4), uvalılā avlık *bilmezlerdi* yav (42/385).

2.2.7.4.1.4. Gelecek Zamanın Hikâyesi –(A/I)cĀdI

I tk

yolluycādım bi şeyi ben (69/48), burda ben_ētcādım (73/30), *getircēdim* (6/72), o düveyi nası *ōdeycēdim* diyō adam (42/246), üÇ_aydı bi_yō bi *gidicēdim* (56/96).

Olumsuzu

ḡocumucādım ḡocadım (8/28), daha *ḡocamaycādım* olancım (46/58).

II. tk

onu ümmü ēbeḡe *sorcādiḡ* (41/37), *nēncēdiḡ* 'cavırā ünnediP di (3/66), başıḡa mı *çāPcēdiḡ* (48/85).

III. tk

bizim_adam esgerē *ḡiTcādı* (32/5), babası bazara mal *çékicādı* (71/84), beni gene to'tura *ḡótürcādı* (73/32), *ḡa'Tīrīlvēcādı* o (32/95), 'benē *dōce'Ti* 'yoḡarā ḡaşıḡın (21/37), direK_ *oḡcēdin* (18/109).

Olumsuz

heralda *gi'micēdi* ya (18/21), o ğadın *gitmeycēdin* (41/169).

I. çk

ağa *ġalcādık* ya (42/358), eÇcik 'è'mek *yicēdik* (18/30), 'arsı *alcēdik* ğārik (31/74).

2.2.7.4.1.5. İstek Kipinin Hikâyesi –AyAydI

I. tk: keşkê eveli *ineydim* dedim (41/76).

II. tk: eğere *vuraméyeydiñ* bak dedi (42/229).

III. tk: bölü *olmayvéreydi* hêş bi şey youtu (47/31), bak buldandâ *ġalaydı* ğayıķ mel di *öldüydü* (32/275), zêyneP_abam *olaydı* (57/108).

2.2.7.4.1.6. Şart Kipinin Hikâyesi -sAydI

I tk

onu ben bi *vursaydım* (42/246), bölü olcānı *bilseydim* düşünmezdim (67/69).

II. tk

hoPbak *déseydiñ* de dedi (56/88), hôtum varıdı dedi *Taķıvesēdiñ* dedi (3/86).

III. tk

abam *oļsaydı* aņnadırdı hêr şeyleri (57/110), bi saniyi dē *ġelmeseydi* yakTıladı diyı (58/60), demir bēşik *olmuseydi* hanı (7/11), onnādaķı fırsat bizdi *ōseydi* yavırım dērdi (7/111).

II. çk

siz deminden *desēdiñiz* bāri (32/69).

Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi örneğine ağız bölgesinde rastlanmamıştır⁴⁰.

2.2.7.4.2. Rivayet +(y)mİş

2.2.7.4.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti –mİş(I)mİş

Ağız bölgesinde sadece III. tk çekimine rastlanmıştır:

III. tk

bi dā çıkıp baken *demışimiş* (7/68), bunnara hacı yengen *almışımış* (9/2), bi sene saman *vēmīşimiş* (14/29), *başlamışımış* onò okumēye (32/42), biri ğıyındı su *ēltivēmīşimiş* (32/257), daha eveli *almışımış* yerini (62/8), dedeñ *vēmīşimiş* (5/183), eşşek *dourmuşumuş* (4/109), onun anası düün *olmuşmuş* (41/17).

2.2.7.4.2.2. Şimdiki Zamanın Rivayeti -(I)yōmuş, -(I)yumuş, -(I)ymİş

I. tk

seniñkinē ben *kēyyōmuşun* (27/68).

III. tk

gōneK *ādılıyōmuş* çinilerine (1/21), *yörüyōmuş* ev işlerinde (6/219), ğaşıK çanaK *ğatılıyōmuş* (16/71), onu içine *ka'Tirivēriyōmuş* (32/95), o ğacıP-yören o *dolaşiyōmuş* olāda (50/39); beliki o çobanā *sulōmuşTur* (5/313); yēm *çekiyimiş* şoforūñ biri (58/184), dereniñ kenarından *gidiyimiş* yol (64/102), orda *duruyumuş* bu 'ğazan daşı (58/119), bu dere de böyle *aķıyımış* (63/50).

Olumsuz

halbūsu üş gün *yidirmēyōmuş* inē (32/82), (32/164), *sürülmüyōmuş* (38/97), 'cavır *ēllemiyımış*, *öldürmüyumuş* (68/98).

⁴⁰ Bu yapı, derlemelerde tespit edilemediğinden değil söz konusu bölgede kullanımı tercih edilmediği için görülmemektedir. Bu yapının ağız bölgesindeki işaretleyicisi, görülen geçmiş zamanın hikâyesidir.

Bitişken şimdiki Zamanın İşaretleyicilerinin Rivayeti

adamlā 'buymuş, 'seriliPduruymuş (40/83), 'parē baķıPduruymuş mih (50/119), ğarbiz_olmuş çocuk kafası gibi dökúPbatıymış (72/1-2).

I. çk

biz ısınıP da *gelemiyımuşuyuz* buraya (60/21), 'cavırın_çinde *duruyumuşuz* ğāri (68/90).

III. çk

ādından *geliyölāmiş* (6/114), ğoyun *güdüyölāmiş* (7/62), 'dürbüneynen *baķıyölarmışımı* (7/108); şimdi *diyularmış* (60/58), arpa *vériyılarmış* (60/110).

2.2.7.4.2.3. Gelecek Zamanın Rivayeti -cĀmış

I. tk

nēde dünyā *ģōmücēmīşim* (50/28).

II. tk

mal başın_ñē *vécēmīşin* (5/308).

III. tk

om_ñēş yirmi gün *yatcāmı* (32/274), hemşeri okulu *olcāmı* (57/129), varımış da ğüleş *olucāmı* (65/4), Taha bi yēri dā *gidilcēmı* (7/101).

I. çk

hiş *gidemicēmı*şiz (33/83).

III. çk

tam *yaķcaķlarımı*ş (58/58), 'sağımış *gelce'lerımı*ş demiş (68/89), *dōneceklerımı*ş (38/96), bu vaķıtlar filen dēveyi düşürmeseler *varıcıķlarımı*ş işTe oreya (65/17).

Olumsuz

şindi bunlar gene *ōlmeyceklerımı*ş (64/90).

2.2.7.4.2.4. Geniş Zamanın Rivayeti –Ā(Ī)mIş/ -Armış/ -Imış/ -IrmIş

Ağız bölgesinde sadece üçüncü kişi çekimlerine rastlanmıştır:

III. tk

zayıf geçiyi getirise bi *bağarmış* (62/38), sudan_ötüre ğavğı *édermiş* (73/37); 'kapıda *durāmiş* ikisi anamına (50/15), bi 'galıp *dövemiş* (9/75); herkeS *kesemiş* ona (23/62); yarışı *yapılırmış* (26/24), at sıtması *bitivirmiş* (59/42), esKiden zīniyetinen *gömülürmüş* cēnāzılā (7/76); omuzundā 'tūFek, *'atarımış* (6/17), biz burdan gidecek *derimiş* (62/35); gömü ölü *sırılanmış* (7/86); āpı_olurmuşTur 'buydey *olurmuşTur* (32/164).

Şu örneklerde –(y)ermiş şekline rastlanır:

bi_γō elti *dēyermiş* bak (47/36), nē gülüşüyōñuz *dēyermiş* (48/99), nē *deyirmiş* ya yēngesi (47/62).

Olumsuz

çocuk hēç_ālalmazmış (6/19), dedij di *ağleşilmazmış* (32/155), o dā *seslenmezmiş* (39/56), misēfir umduñnō *yimezmiş* (6/257).

III. çk

açık arpıyna *'ğarışTırılarmış* (72/89); geldi mi *ğaçālarımış* olara (6/58), 'dinlip 'çelerene *vurulāmiş* (6/50), vuruyōmuş *dérlēmiş* (5/200); onu *ğazallarmış* böle *kesellerimiş* (58/163).

Olumsuz

onō *boşlumazlarmış* (50/18).

2.2.7.4.2.5. Gereklilik Kipinin Rivayeti -meliymiş

içine *ka'Tırvēmeliymiş* o göve (32/88).

2.2.7.4.3. Şart +sA

Bazen III. kişi çekiminde ekin sonunda *n(A)* türemesi görülür:

2.2.7.4.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı –dl̥ysA

I. tk

Görülen geçmiş zamanının şartı iki şekilde görülür: -dl̥ysAm, -dl̥msA.

nē vurd̥ysam bi yēme' vurudum (6/255), gēni ğızañın ded̥iysem on yaşındı varmışındır (11/25-26), bizdi ded̥iysem ğayımbıbamıñ ğāri (27/56); gitme oğlum ded̥imse de dinlemediñ sözüümü (11/6).

III. tk

altı millonluK_ald̥ıysa üçü ğızıñ_oluyō (12/33), va'Tıñ saatın dold̥ūsa beş yüz aļsañ gidēsiñ (5/244), nē ğurtulduysa o t̥rende ğurtulmuş (38/64), ğōñünden nē ҡoPd̥ıysa alıyuru gidiyuru (53/58), ilerde bi şey ğord̥üyse onu ben bilmiyin (61/15).

Ekin sonunda $n(A)$ 'nın görüldüğü örnekler şunlardır:

allah nē vēdiysen yir_ıçēdik (27/20), ōdu göz_ild̥ıysene dişi ğalik göz_ild̥ıysene bur̥lāda iğni ğörünüyō (34/33-34), baķ emmi öld̥ūsen cennet meķan_ōsuñ (29/89).

I. ık

oyumuzō kimē vēdiyseķ vērdik (5/254), olmaz ded̥ıyseķ de ğızañıla, ōlan ğārdeşim vādı (49/23).

III. ık

lan ğetme ded̥ilerse de çek_ētmışler gitmişler (64/80).

2.2.7.4.3.2. Şimdiki Zamanın Şartı –(I)yōsa(/su)/ -(I)yIsA/ -yır̥sa

II. tk

can_āliniñ havasınā biliyōsañ çekivē dedi (3/52), isTed̥iñe daıdır nē sévyōsañ onō daıdırıñ (8/41), nē istiyısañ vēreyin (58/109), aÇıķ o zaman o yandan çağır̥ıyusañ (60/17).

Olumsuz

yurt *bilmıysa* yurda gon (58/129).

III. tk

oynadırlādın a'lınā nē *geliyōsa* (4/45); başçavış *duruyōsō* dō yalvaralım deyō (5/231), gönlünden nē *kopuyōsu* vē (16/18); halin nēye *yetiyusa* (57/10), açık buydāy *oluysa* açık arpıyna 'ğarışTırılarmış (72/89), toruna ortaķ vėrdim *baķıyırsa* baķıyi (69/16).

Ek sonunda $n(A)$ 'nın görüldüğü örnekler şunlardır:

ğayboldu mu dışā *gidiyōsana* 'dışTı el_aldı diyō (34/29), gönünden *kopuyōsana* (44/17); 'evelki ğadā *olmėyōsan* da bīrē bīrē yarım yarım aha ōlū ōlō doķūyoz (24/19).

2.2.7.4.3.3. Gelecek Zamanın Şartı -cĀsa/ -cAkIA(r)sA

I. tk

To'turu *gitcēsem* allah ölüyon dēyvėriyon hadi sen_ölme (44/66).

II. tk

sen yēri *alcāsa* ben yēri doķuz bin lereye saTdım (58/100), oluñ evlencēsi evleni ev *yapcēseñ* yapāsıñ (14/59), 'kimē *vācēseñ* ğāri (15/5), 'zēynebe *gelcēseñ* ge dēdiydi 'hasan (18/70), *oñcēseñ* işiñ aÇcık şeytan tarafına ğacıyō (18/105), *gi'cēseñ* git dedim ben de (27/2), ğararın ğadā nē ğadā *götürebilcēseñ* (40/302).

III. tk

nēre *goncāsa* oraya vardı mı burdan yourdı keseleller (58/179), ömrün uzun_olcāsa bi hata ğurşunu gelmiden dönüşüñō yapāsıñ (5/245), pēşembe gün *bi'cēse* salı gün başlādı (27/13), ordan nēri_īncēse gelini eviñ_öñüne (40/180); *ölcēsene* bi 'mezer gibi bi şiy olağoyyō (34/35).

II. çk

ondan soñûru 'malâ 'maşadâ sorâsañız tütün_ışi *sōcāsañız* malıñ maşadıñ bi zoru yok (56/4-5), bi yakıda bi şey duyduñuz mu duymadık *décēseñiz* dēyōla (50/54), çāy bılēn gōyvērē mi *ēyleşcēseñiz* (55/46).

III. çk

üsTüne 'turşuyu nè *gātce'lāsa* 'armut 'sıyma (49/67), isTēlēdi kaç_altın *isTice'lerise* (24/29).

2.2.7.4.3.4. Geniş Zamanın Şartı –ĀsA/ -ArsA/ -IsA

I.tk

yatāsam bana baķan_olmucaķ diye düşünüyün (67/41), ben *gidēsem* öbür tarafa (9/106).

Olumsuz

çok *yapmassam* az yaparın (67/53), *yēmeSsem* (69/31), bi gōyunu kes eğere yalnız *yēmezsem* ben burdāyım yav (58/182).

II. tk

bizim tariā *baķarsañ* ben hacı nebi dedeñiñ öldünü bilirim ölüm (71/4-5), gōñlüñ koparsa nè *yaparsañ* nè yaparsıñ (57/9); esgi düññ *baķāsañ* o zuman baş_olmaz (14/2), 'kasalı loķum_ēdēseñ 'kaseynan gidiyō loķum (1/11); *gidēseñe* gēci gelinīdi (23/51).

Olumsuz

ēer benim *olmaSsañ* (56/154), hañ deñ *gırmazsañ* döverin (39/34-35), *bilemesseñ* sene bir_ayā sağar darıyı saydırın dēdi (45/33).

Aşağıdaki örnekte I. tk çekimi gibi görülen yapı II. tk görevinde kullanılmış olmalıdır:

sen *isTēsem* gāymaķamā yañğın_ol “sen istersen kaymakama yangın ol” (10/2).

III. tk

bağlara *bozāsan* (29/35); böcü *çıkāsa* allaḡ izzinnen çocu olcaḡ dēlē (7/49), bıbam *kūserse* küssün dedi (13/12).

Şu örnekte geniş zamanın şartının II. tk çekiminde görülen yapı işlevsel olarak III. tk görevindedir:

heP ilacıla oluyu öteberi, ondan inşannara geçiyi *baḡa ḡalısaḡ* (72/121).

Olumsuzu

eḡē 'pisliK olmaSsa (4/83), param *yē'meSse* o vèridi (12/86), yāmr *yaḡmaSsa* gidilīdi dedē (23/37), o dosT olmaSsa o dosT olur (39/44).

I. çk

hasTā olāsaḡ 'bıḡdi bi ḡōmezdik (55/45), hindi *ḡaçāsaḡ* dedi *düşēseḡ* eliḡ ayaḡ dedi bulunmazımış çāresi (7/8), bu aslınā nesline *sorāsaḡ* (9/90); hakikī dile *inersek* yanlıḡ (49/39), toplu bi yer *gostersek* bunlarıḡ içinde (60/11); biz bunnarıḡ öḡünden *ḡaçabilisēk* ḡaçarız *ḡaçamaSsaḡ* öldürölüse bizi bunnā bizi öldürür demişler (62/47).

II. çk

ondan soḡuru 'malā 'maşadā *sorāsaḡız* tütün işi sōcāsaḡız malıḡ maşadıḡ bi zoru yok (56/4-5), *gidēseḡız* görüsünüz yā (27/16), allah gönendirsiniḡ bölü *sürēseḡız* (54/15), benden öüt *isTēseḡız* anaḡıza bıḡaḡıza bir karşı gelmeḡ (67/118).

Olumsuzu

barışmaSsaḡız yāmr yağmaz dē hocu baırıdı (7/45).

III. çk

ḡétme *dedilerse* de çekétmişler (64/80); ili'leri nēden *bulūlāsa* (23/29), *bakālāsa* bölē ba'sıḡlā dēyon (47/23), nē *verilēse* alıP işÇeḡ yiceḡ dēdi

(3/110), onnā nè *getirilēse* o zamanna ōleyīdi (44/11), 'arbeynen *götürülēse* 'aydı bi 'yıldı bi (52/33).

Olumsuz

baḡmazlāsa öngücü ar gelir (47/24).

2.2.7.5. Katmerli Birleşik Çekim

Fiile üç veya üçten fazla zaman veya kip ekinin gelmesiyle oluşan çekimlere katmerli birleşik çekim denmektedir. Ağız bölgesinde rastlanılanları şunlardır:

2.2.7.5.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesinin Şartı

ebemiz dedemiz *biliyōduysa* onu bilmiyon (43/130), beri niye *geliyōdusa* bi şeye geliyōmuş ġāri (43/81).

2.2.7.5.2. Şimdiki Zamanın Rivayetinin Rivayeti

'dürbüneynen *baḡıyōlarmışımı* (7/108), ōlā ēveli bi *şey olmōyōmuşmuş* yā (32/164), hēş namazını *gēcirmēyomuşumuş* yalnız bu (51/4-5), bizim *ēviñ* yandan *gēcıyōmuşumuş* (6/107), nenelerime *ālōmuşūmuş* (6/108); aTdını cavır birinci ġurşundu *ḡaḡıvériylerimişimi* (8/24).

2.2.7.5.3. Geniş Zamanın Rivayetinin Rivayeti

bi Taş *aşası olurumuşumuş* (34/3).

2.2.7.6. Fiilimsiler

Fiillerden geçici isim, sıfat ve zarf yapan eklerdir.

2.2.7.6.1. İsim-Fiil (Mastar) Ekleri

Fiillerden geçici isim yapan eklerdir. Kalıcı isim yaptığı örnekler de görülür:

-mA

imkanı_m_mā *çı'manı* (1/61), seviP seviP *ayrılması* güÇ_olur (4/58), aḡması ayıp bi kere maḡş_almeyē giTdim (9/36), bōlü 'dörmülümeynen bōle *goşmaynan* (13/36), yav buraya bizim *yérleşmemiz* (38/1), *bişmesi* gelmiş (40/287), kânunu 'terslemesini okuduyōduK (42/172), oḡlanna ğız_āḡlāşme yōdu (43/44), *yēme* de bol *kéyme* de bol (46/39), hōlü elimē *sürmeynen* ğeni bulcen (50/123), şey ğoçüp *gonmada* şartTır (58/129).

-mAG

vatanī ğörevine *yapmaK_üÇün* (5/16), *sōymek Küfretmek ilenmek daranmaK* (47/26/27), hálvi *ġārmaK* yōdu (52/42), hinciki gibi süt *sa'maK* yōurt *sa'maK* arıma (55/18), 'ġoḡşu sınırı ğıyı *ġurcumaK* kötüdür (28/28), bardaK *ġırmaK* onu ğırdıK canım (70/37), *ayırmaK* yok (40/332), eveli *ġaşmek sışmek* vādı (14/10), *ġız_ısTemek* bitēsene (34/1), vā diyon aş *bişmek* yok (35/60), bene *demek* derimiş (39/40), bi yaKalandı mı ay_allahım *titşremek* duru (59/45); 'hocu dedi namaz *ġılmaG_ısTeyenlē* şey_ē'siḡ (32/47).

-(y)Iş

bugünnede onnarā *satış* yapıyōla (5/19), nasılsa *ġelişine* gelidi (13/34), alışēr *ġirişinde* (6/114), köpek gibi olur_onuḡ_uluşu (40/130), bēle_oluşuna nē diyaKşıḡ (69/79), *dönüşTe* ōda křāya vēdi (47/47), evelki *yörüyüşTen* *yörüyüş* ġalmadı ōlum (53/10), bu ġadar sık *ġörüşliydü* aḡlem (71/46).

2.2.7.6.2. Sıfat-Fiil Ekleri (Partisip)⁴¹

Fiillerden geçici sıfat yapan eklerdir. Aḡız bölgesinde kullanılanları şunlardır:

-AcAk (-cAk/ -cĀ+ ek)

Gelecek zaman bildirir:

kırK_ölçāk *alcaK* küplē varımış (7/82), bēygir burda *goşcaK* bi yēr bulamadı (40/270), ōle *avlamaycaKlarını* götürün derelere (42/338), *ġanılcak* bi şiy de

⁴¹ Anadolu aḡızlarında sıfat-fiil ekleri hakkında ġeniş bilgi için bkz. Üstüner (2000).

'dèyil dedim ben (42/534), *çekilcağ* gibi deñil (59/26), beni de *bascağ* halları yok ya (69/34), bi durcek *dinlencek* yèr (58/201), uşā *gè'cek* olan uşāğ tarafına gèder (60/29), *durulcek* yèr ğalmadı māmlekeTde (62/22), PañKaya satıP da *vècek* halları yok ya (69/34), yicek bi_şey *ğalmácağ* dèye 'gömmüşlè (3/33), *ölcek* yerinden ildi hep dō (6/38/39).

Bu ek, ünlüyle başlayan eklerle kullanıldığında hece kaynaşmasına uğrar ve ekin ünlüsü uzar:

ğoncāñ yurduñ üş şeyi sağlam_olcağ (58/122), ölü *olcāna* diyön dur_èvcēziñde (42/172), yaPdık *yapcāmıza* (52/1), hurlarā gēsem nēlere *oturTcēñ* bilimezdi (12/87), hinci ālām 'zini ādından *yollucē* bilen yapmèyō (29/22), öküze nē *yédircēñi* bilmèyoñ (45/77), hemşeri *kéycē* gibi dèrdi (7/64), bizim *bilcēmiz* işlè 'dèyil (12/94), tabi *yicāñ işcēñ* meyvāyı ordan_alısq (61/26); *daşıcık* 'halım yok (46/56).

-(y)An

Geniş zaman bildiren sıfat-fiil ekidir:

èvlèden çok *yıkılan*_oldu (11/67), niden evelki *dağılandan* 'bēşibirlik hinci èdimiyo (12/25), hatır *sayılan* yēlere ğıdıli hep (16/6), 'mertek gibi *uzananlā* (35/21), ortō_okuldan *okuyannar* öñō çı'ssq dedilē (36/14), *ğuruyanā* senē satıyōlā (4/208), òdan iki üç yanındı iri *yaşeyannādan* vèriyōlā (7/93), *annayan* da varımış onnarıñ_çinde (62/42), èvde '*bulunannādan* gezinleniyōz (21/47); onō *getiren*_adam (23/30), emmi döğyōdu bībañ *gelméyene* (28/66), *añláyen*_ınsan onu içine қа'Tirivèriyōmuş (32/94-95), 'götüne *ğüvenméyen*_adam mandar_avına çı'maz (41/204), bağ o yoğurdu *yiyeñ*_ölmez (58/181), 'kimseye boyun_èğmiyen bir şeymiş yalım (68/34); bu *ğalgáyen* çocuk (73/73).

-AsI

İsteğe dayalı gelecek zaman bildiren sıfat-fiil ekidir. Ekin sıfat tamlaması örneği yok denecek kadar azdır:

kör_olası süleyman (3/53), ğömüce'lè mi o ğıranlığa *ğiresilē* (48/118).

Şu örnekte eşitlik ekiyle birlikte kullanılan ek, istek (beddua) anlamına gelmektedir:

ocā *delinesice* (18/60).

Aşağıdaki örnekte ek, geleceğe yönelik istek işlevinde kullanıldığı izlenimini vermektedir:

ōlādā gezmē *götürēsi* 'ohran da. ōlādı bi sādeci vasá bi to'tur onu *ba'Tırası*, bu adam yakında ölür bunun şeysinin biri bitmiş öteki di bitmiş *dēyesi* yakında ölür bu *deyesi* (32/30-31).

Şu örnekte ekin *-esi+çık* birleşimiyle kullanıldığı görülmekte ve “kadar” anlamına gelmektedir:

esgēden *gelesīcik* kaynanamın ğıyında bağıd 'ba'çıldı yaTdıK (5/25).

-(A/I)r/-Ā

Geniş zaman bildiren sıfat-fiil ekidir. Ağız bölgesinde kullanımı oldukça seyrektr:

oña *beñzē* bi aaç kütüü (40/296), *bilirkişilē* (7/35), şimci *biçerdöver* biçiyō (5/287), bizden *gelirlidir* (6/197).

-dİlk

Yaygın olarak kullanılan, geçmiş zamanı bildiren sıfat-fiil ekidir. Hece kaynaşmasının ortaya çıktığı durumlarda ekin ünlüsü genellikle uzar:

hinci ben *gocādıym* alda (12/74), *gaynaTdıymız* sudan 'deviriyōduk içine (17/23), hañgisidir diye *sordıyın* zaman (60/166), dört motur eşyayı *vérđiym* ğız kendini asTı (69/29), gōnek *kéydıñ* yēlere bīrē 'zofru yēmeK gidiyōdu (1/22), o hēp_o *gōđüñ* yolun 'ġıyıları (1/70); benim *dedīm*_o üŞ dört kapalı daşın_altcāzında (43/85), *gondūñ* yēde odun bol_olcağ (58/123); yēñi *aldı'ları* yēre doldurmuşlā (18/49), 'yeşil buldan *dedi'leri* /'bağılcan 'soyan *yidi'leri* (26/34/35).

Şu örneklerde ekin görev ve anlam yönünden kullanılışı dikkat çekicidir:

biri ağağın ğullanılmış, biri *ğullanılmadıķ* (29/71), bunların parasını dedim suladıP dı *vēmedik deĵlim* (9/22-23), bu *gōrmedik* bi_şiy_yoķ (40/15), ellerinden *gelmedik* bi cavırlık (40/108), *elinden geldik* ğadā (40/224).

-mAz

Geniş zamanın olumsuzunu bildiren sıfat-fiil ekidir:

'sünet düjünü *olamaz* derece (68/110), aÇık benim olan da *yaramaz_ölum* be (69/71), eveli *geşmez* paralā vā mıdı onnarı delerlēdi (33/60), dil *bilmez* çocu'Tan demiş nè öğrencez kessek demiş (50/29).

-mİş

Geçmiş zamanı bildiren sıfat-fiil ekidir:

hinci *yarılmış* alıyōlā (46/9), *ekilmişleriñiz*, *dikilmişleriñiz* ēyidir işallah (59/6), orda *ekilmiş dikilmiş* yoķTur beynelmülel böyle dereler böle sulaķ (64/42-43), kendi *geşmişimize* (5/106), çana'Çıdı bi bi *oķumuş* ğadın va (7/71), é'me'lerimiz nohuTdan *ķurulmuş* 'Ta'lı hamır mayasınnana tepsilere ğatarız (14/23); hanīfi nenen 'devtere *yazmış* gibi (14/33), *yaşlanmış* gibi olmuş (6/88), elinle *ĝomuş* gibi o ĝeçileri bulu gelidi (13/191), bıķam *ölmüş* gibi gözlerim doluvēri (5/247).

-gülük

ET'de -gu ve +luk eklerinin birleşmesiyle oluşan ek ET'de sıfat görevşnde kullanılır. Bu yapı “ilgili kelimenin delalet ettiĵi şeyin yapılabilir veya yapılması gerekir” anlamlarına gelir (Gabain, 2000: 56). Ağız bölgesinde kalıplaşmış olarak *öl-* fiilinde görölür:

biz de oreye *'ölgülüye* gi'cez (67/81-82), bu izzetiñ hanımı *'ölgülē* mi gelcāñız *'ölgülē* mi gelcāñız ölüyō Saten ağzından ğan gelmeye başladı demiş (32/43-44).

-ık

Bölgede oldukça seyrek görölün geçmiş zaman sıfat-fiil ekidir:

dōranık yıķanık ğaysıya (18/80-81), *haşlanık_etiñ_ıçine* ĝoyyoñ (4/68).

-mAll

Gereklilik bildiren sıfat-fiil ekidir:

nişan 'kını *ya'malı* oludu işTi eveli (22/27-28), eveli *görüſmeli* oludu nişan (12/20).

2.2.7.6.3. Zarf-Fiil Ekleri

Fiillerden geçici zarf-fiiller yapan eklerdir. Zarf-fiiller asıl ve birleşik olmak üzere iki başlıkta incelenmiştir⁴²:

2.2.7.6.3.1. Asıl Zarf-Fiil Ekleri (Gerindium)

-(y)A/ -(y)I

Genellikle ikilemelerde görülür:

gelin yarış *yapa yapa* öylö_oludu (63/20), buldanlara sa'meye *gide gide* Pe'mezi olancım (46/94), oña *düşüne düşüne düşüne* vaķıTı kaçırdım (71/16), böle dağda *geze geze* nölcaz (60/9), *yüye yüye yüye* tam bir_ıFta çıkaramadım o ğannarı (37/51-52); uſlā *alı alı* burdu çıkırık vādır (29/59), 'davılcı *çalı çalā* ödö hem davıl çalālādı (3/12), işallah çocuca'larımız onnarā 'mini 'mini *gülü güle* gullanırlā (5/39), biz ğayrı *süre süreli* 'harman toz_oluyō (33/83-84), aya'larımızā *sürüyü sürüyü* (55/29), ısmına'Tı demir vā *deyi dē* onō yiyōlā (24/41-42).

de- fiiliyle oluşan örnekler şunlardır:

çayı bişiren *diye* 'ataş ya'caG_öldüm (40/1), gülüşsünlē *diye* böle dēyi dēyvēridim (48/64-65), bize ğörcek *diye* 'örtmiye bölü örtēlēdin (53/13), yatāsam bana baķan_olmucaķ *diye* düşünüyün (67/41).

⁴² Gürer Gülsevin zarf-fiillerin yapısını incelediği çalışmasında bu ekleri asıl ve birleşik zarf-fiiller adı altında iki gruba ayırmıştır (Gülsevin, 2001, 125:143; 2002, 134-140).

-(y)AlI

çoğ_ oldu *olalı* gız (30/2), ye'miş bir seni_ olmuşum bışamın_ kapısından *çıkalı* (40/46), on_ altı sene olmuş duvar *yapılalı* da üstünü yapamadık (59/17), iki ay ğadā oldum *geleli* (29/23), biz bildim *bileli* oluyoru (56/112).

-(y)ArAk

hepsini bekar_ *olarak* gönderdik (5/10), burdan *goşarak* tıransiTİ durdurdum giTdim (51/53-54), om beş biñ dölüm_ *olaraK*_ aldık biz bu çiflī (58/77); kimisi *görüşerek* endirilir kimisi görüşmüden_ endirilir (5/47), olanın_ adını *söleyerek* sallālādı (45/5), eveli *'yörüyerek* gidiliyōdu (51/21).

-(y)ArAkTAn(A)⁴³

-(y)ArAk ekine +DAn hâl ekinin ulanmasıyla oluşan bir zarf-fiil ekidir.

bizim_ olan *déyere'den* ğaçarımış_ adından (21/44), ora yetişicāz *diyerekTen* demiş (64/77), biz di yaş ğeşTi *déyere'den* almadık (24/6), köyün_ etrafında *doleşere'den* alılā gelilē (5/46); darı mı yini hōle mi bōle mi *déyere'Tene* “diyerekten” (24/47-48).

-dikde (< -dIk+dA)

Bir örneğine rastlanmıştır:

o da demiş siz *geldikde* ederiz (72/43-44).

-(y)IncA(n)/ -(y)IncAk

Oldukça işlek olan bu zarf-fiil eki, vurguyu ulandığı kelimeye kaydırır.

Ekin farklı ekler alarak genişlediği örnekler şunlardır:

bi dā sārdık mı geri gidē *varıncaK* 'yassı ezeni olu (43/61), barac yokarı *yapılıncaKı* daha fazlalaşTı (43/145-146), bāni kemaliye *'varıncan* indirdi orda

⁴³Mustafa Argunşah, -Arak+tAn, -AraktAn+A, +kAnA(<+ken+A), +kAndan (< -ken+dAn), -mAdAn+A zarf-fiil eklerindeki genişlemenin/ pekiştirmenin hâl ekleriyle kalıplaşması sonucu ortaya çıktığını belirtir (Argunşah, 2011).

(19/17), düzü *çıkıncam* ka'Tırdıñ mı gidēdi (32/100), 'aılıñ duvarıñ *oluncana* evdij belli oluyō (23/12-13), ölö bazı *tükürüncen* āzımdan ğan geliyō (19/5-6).

Ekin hece kaynaşmasıyla oluşan şekilleri şunlardır:

'geçilēsi *ķapanıncē* ğadan çırımış (32/223), geçiyi ağıla *ġatıncı* ğada almaz (13/125), *ölüncē* ğadā üÇ_aydı bi_ıyō bi gidicēdim (56/96).

Zarf-fiil ekinin işlevleri şunlardır:

“-e kadar” İşlevinde

Ekin, EOT'deki gibi “-e kadar, -ıncaya kadar” işlevinde kullanıldığı örnekler şunlardır (Gülsevin, 1997:126):

çocū alıP *çıkıncā* öteki çocuk ğalmış beşi'Te (1/58), bürda ğuzu ğoyun oġlaķ *ayaķlanıncā* duruz ondañ kārı 'gēne gideriz (43/19-20), ora uşaġa *'varıncā* ğótürürmüş (57/53), allah *ölüncē* ğeçim vēsıñ (47/30).

“-dıġında” İşlevinde

sen hindi burda *'ġalıncā* seni ben dutsam gitsem ēl 'ayıplar (13/9-10), çañ sesi *'kesilinci* eşşek durdu dēyon (25/54), noHut_e'mā yēdīmizi biliyım yanı bōle buydāy *bulamayıncā* (60/113), biz būra *'ġelince* şaşañladık (64/21), deprem_ēvi 'aılıñ duvarıñ *oluncana* evdij belli oluyō (23/12-13), ölö bazı *'tükürüncen* āzımdan ğan geliyō (19/5-6).

“-dıktan sonra” Anlamında

esgēden *'ġelince* böyüg_olumuz_ıldı (5/27), ōdan *'ġaçıncı* çocu *'getiriyō* (6/18), saTdık ġayrı, büre dam 'sayı *yıkılınca* (32/99), ġoca mısanıñ_ābīlasını *'alınca* 'ēvleniyo ēkiz çocuġ_oluyō (41/73), bu yoldan gideken_işTe afıyonu *ġeçince* ġatran çukuru var (58/172), *ayrılınca* 'dabanca bende ġaldı tüFek bizim_ōlanda ġaldı (60/135), 'dePīrem_oluncu geldik biz (1/50), dedeñ_ölünce bağları yarısını torunnā elimden_aldı (67/20), hinci size *ġörüncō* a'lımā geldi (14/5).

“-ır...-ırmaz” İşlevinde

ğurşuna hateşinden *vériverinci* di hōlü hemen dutuyō (8/23), hana 'gülbey *vārinca* yalnız beş dağKıdı gēlmiş ismet būrē (32/38), ğuyrūnu hōlü *éTdivirince* ālev saña doğru ğaçan ğaçana öyle dağdıyılar toplulū (60/205-206), ōra *ağvérince* ordan allah_ışı bu ya bi sel geliyō (63/53).

“-madan” İşlevinde

hiŞ izin_almayınca gelemes oldū yēre (58/95), göşTük yurduñ ğıymatı ğondu kıra *varmayınca* bilinmezimiş (58/122).

“-dıĝı için” İşlevinde

çocu’lar ēyle *olunca* ğetmedim (69/39).

-(I)ncA+sI

biz ōrda dēriye '*çıkıncası* 'yēniköyüñ_altına vardık (42/112), nēse düvüyü vuruyoñ '*dēyincesi* adam bıraķıyō (42/241), ōrda vaķıt *geçincesi* ğada ğışı çıkarmaķ zor_olu (64/49-50).

-kAn(A)/ -kA/ -kI

Ağız bölgesinde kalın ünlülü şekli de kullanılan ve ek fiil üzerine gelen zarf-fiil ekidir. Oldukça yaygındır:

Fiillerde

ondan ğızlā *oynākan* 'ĝaldırdım eveli (4/5-6), ğoyun *ĝüdeken* ōdu öldürdülē (29/116); *oķurķana* nişan_ēTdilē bize (3/1), *biçēkene alıķana édēkene* hēp ōlō_olūdu (24/65), '*be'lerkene* 'ünnedilē bene (42/190); benim beyim, āmadā *arāķı* 'buldu (28/75), burdan *ĝidēke* para ğatmıyōlā ğatıyosa da (40/134), *çēkēke* eşşelen hararılı çēkiyoñ (32/176), *oturuKu* sabah_ezeni 'oķunuvēdi (30/14).

İsimlerde

öñceden hiş arada *yōuķa* bi şey_oldulā (40/331), *o oķulduyķa* diyon ğazanamıyō filen diyollā (40/37), ben *burdayķa* sen kime danıŞTıñ (42/101);

bîbam ben bēş *yaşındēken*  lmüş (24/68), gāveniñ  ñünde dağırdım o k   k *yaşTeyken* (45/51),    g  z gelin   Tdim b  ları cez   * vindeyken* (47/28).

-kAndAn (< -kAn+ dAn)

Ge mi  zamandan g n m ze s rekli i i aret eden zarf-fiil ekidir:

gelikenden gelc  zamandan h r  oturduruz (56/22-23), bazı  uzu besley d m adam *sağkandan* beri (16/36), bizim b  d  ben y di *yaşindeykenden* (24/2-3).

-mAdAn(A)

Vurguyu kendinden  nceki heceye atan zarf-fiil ekidir:

kırk lc  zaman y n n  '*kır'madan* 'y k y du  (17/17), hindi hora *varmadan*  ld r ler (38/79-80), desTiniñ   z n  *a madan* ben sat  bitiridim (43/110), *duzlamadan* kesersin peyniri (57/85), kır     l  'seyrene      rm   hi   ellenmeden (34/66-67), yavr m noldu  dedi ba  *gelmeden* (39/12);  indi yalnız b  l    y  olmudan  vel ben hemen teleFon   tdim omba  ya (9/56-57).

Ekin h l ekiyle kal pla an bir  rne ine rastlanm  tır:

kendi  ocu'lar m  *yapmadana* (13/17).

-(y) p

 dan bi '*ba  P* gelen var  emme (1/63), yok dan '*di elip* ' elerene  vurul m   (6/49-50), dedeye   k P   y   diy l  d va   diy l  (7/40), b    alt s n  *b lay p* h l  dola  r lar m   (35/67), * o up* geliy  seniñ   sT n   a'ley  (8/35-36), *uyuduP* geliy d m (16/39), onn  *  t r P* gid yo (24/25); '* uval  P* sab   serin  ndi getiridik (5/284);   za larıñ   line * oyuP  oyup*  a T ndan var dı ba  na gelecek (13/177).

-As  (yA) (< -As  +y+A (kadar))

onn  *k kas *  ayboldu giTdi (7/59) ' ve *gelesi* K lT y Ta  y du  (1/34); o  eri  n   le *varas ya* b  am ruhu teslim   Tdi (67/98),  ama  r y   d  m  * uruyas y *  ad  senden isTey l m   (27/66), bunnar *varas ya* t renin biri    m   (38/64), *olm yas ya olm yas ya* (42/276); 'gelin '*  kas y   ad * burda

durulardı (42/84), nēse bībam *saṽışasıya ġadā* (50/7), ġolum bōlū *olasıyī ġadā* gidilmedi (53/53), günü geçirdik bunnan *ēvlenesiye ġadā* (9/113).

-(I)r...-mAz/-ū...-mAz

atıyō ilk denizden *çıkar çı'maz* ilk ġurşunu o atıyō onnarı orda (38/31), işārātı *alır almaz* hindiki teröristlerin *ēTdij* gibi onlar şurdaķı köprüyü yı'Çāmış (38/63); ben bi *vurū vurmaz* küPbüdek düşTüm (24/61).

2.2.7.6.3.2. Birleşik Zarf-Fiil Ekleri

Zarf-fiil eki olmayan bazı eklerin başka ek veya edatlarla birleşerek geçici zarflar oluşturduğu yapılara *birleşik zarf-fiil ekleri* denir (Gülsevin, 2002: 137). Ağız bölgesinde özellikle eklerle bu şekilde oluşan yapılar şunlardır:

-DıkçA/ DI'çA(na)⁴⁴

sōna *uyandı'Çana* “uyandıkçana” (71/71), hindi şeyler *ġıtalđıkÇa* o du ēyi oluyu (57/12), yıl geldi'Çe yıl *geldi'Çe* insanna fāryō (13/84), heme hindi inşannar *giTdi'Çe* şeyleşiyō (49/38), ēvin közü *döküldü'Çe* 'yanmış (3/39), o suyu *dö'dü'Çe* bi tā tā vururuz (13/52).

-dIk+İyelik+dA

otuz yēdi yaşındēdim ben *ġaldıymda* (3/59), ġaraġoluñ beri yanna *vardıymda* sinđim de ba'Tım (42/166), *geldiñdi* nāsiPmiş aynı nişannısınnan birleştirdik (5/11), benim *ā'lımıñ ērivirdiñde* sallanġıŞ ġuruludu (57/37), benim

⁴⁴ Nevzat Özkan, -Dık sıfat-fiil ekinden yapılmış zarf-fiilleri konu edindiği çalışmasında bu ekin Anadolu ağızlarında başka unsurlarla birleşerek pek çok zarf-fiil ekini meydana getirdiğine dikkat çekmekte, bu ekin bir Oğuz belirtisi olduğunu, Gagavuz Türkçesinde de -DıçAAn(An) gibi zarf-fiil oluşturduğunu ifade etmektedir (Özkan, 1999: 891-900). Ağız bölgesinde rastlanılan birleşik zarf-fiil eklerinin çoğu -Dık sıfat-fiil ekinin başka unsurlarla birleşmesiyle ortaya çıkmıştır. Ayrıca ağız bölgesinde -Dık sıfat-fiilleriyle oluşan -dInan, -dİInnA zarf-fiil ekleriyle Gagavuz Türkçesindeki -DıynAn zarf-fiil eki köken ve işlev bakımından benzerlik göstermektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Özkan, 1996: 173-174.

dünneye *geldiimde* onun anası düün olmuşmuş (41/16-17), otuz yedi yaşındemiş bîbam *öldüünde* (2/30); ben âbdas *aldîmda* (73/79).

-dIk+İyelik+dAn

eleñtirikler *olmadıyndan* o tarē bi saç 'teñke gorlādı (5/72-73), soñu yapıP dı *gaynaTduyndan* daha hanı sālı'lı (18/85), o zuman tabi nañliyat *olmadîndan* gâtırcı gonā dērlerdin oña (64/96-97), hocu bureç gelip *gōdüyünden* oreç bi dayım e'mişlē gāri onnā (16/72), ben olancîm bi yere *çıkamadîmdan* bilmiyon (43/91).

-dık+leyin

gocadı'leyin insanın haKğı heç ėrmeyō (32/270).

-dIna(n)/ -dInana (< -dık+ınA(+n))

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede görülen bu yapı “-IncA, -dİğİndA” anlamlarına gelmektedir:

meydan *daıldınan* o 'küreş aynı ta 'büreç gelilēdi (54/69), yımırteye 'çaқыoñ *gaynadına* suya (6/252), *añılâşdinen* gidēlē (1/2), açivē *geldinen* kapıya dedi (3/93), teldi *serdinen* güneş görü çameşir (10/45), onnarā *vēdinen* yavrım irezil mi olen (12/102), onnarın oru *biTdinen* 'bilal almış gelmiş (18/1), başğı biri *süzdünen* bulandıvēdine bē'mezi dayı oturmaz yenmez (44/108), *yurdunen* bunnā birbirine atıyola dağdana (6/51); dayımdana bu yēre *aldınana* ev yaPTı bîbam ėrehme'lik (12/60), *kesîmedine* bi de'mi yurmuş du tahtē (30/84).

-DIk+iyelik+nna(n) (< -yla)

Bu yapı, “-Ir...-IrmAz” anlamına gelmektedir:

oñ kişi *duTduynna* beni 'haydı bura gaçırdılar (37/29), *a'Tıñnnen* geçiyō (34/24).

İsim+ek fiil+ -DIk+iyelik

'aılıñ duvarın oluncana *ēvdij* belli oluyō (23/13), bi eviñ *vādy* belli oluyō (23/15), ordu ni *vārdıynı* bilen yok (40/203).

Fiil +-Dİk (/cā) + İyelik + billi

bir_aráyē *geldijmiz billi* hēç gonusmēyon ben gāri (27/7), arasınā ēkek dut vēceṇ gāri, *sardı billi* (29/54-55), bunnā *yapmadı billi* ben vēdim bi_yō (31/57), bōle *düün_olcā billi*, ipī gērēlēdi (4/148-149), daşlā *vurdu billi* bōlū demiriṇ o üslerindeki büküldü de gırılmağı (7/11-12).

Fiil +-DI mI

gece mēydan daıldı *mı* o yēmē şey_ēderdi (70/43); eylül geldi *mi* ōrdan sarıdıķ eşyālarımızı (61/6), yēmek fasılı biTdi *mi*'davılcı bi_yi gidē seniṇ_ēvdeṇneri alı geli (66/43-44); 'kına gēcesi oldu *mu* ērtesi gün yēme'lē vurulur (66/4), bi ses duydum *mu* uyuyamirim (69/24-25), bamili oldu *mu* gúÇcük gúÇcük cizerin (72/97-98); nişanlısı gōdü *mü* sa'lanıyōmuş (2/51), bēygir ipi çōzdün *mü* ora düşe rahat diṇlenisiṇ (58/137).

Fiil+ -(y)Ip dI (< dA)

onō *miniP di* otō çöpō gidiyōduķ (5/31-32), benim bu ḥaķḡımı *yiyiP di* oṇcaķ mı (67/125-126), gērī *dönüP dü* gelī 'bandırmēnen (27/60); hiş ḡazanı *dōşēP di* ḡaynaTmadım (18/85-86).

-an+dan soṇra

Bir örnekte rastlanılan bu şekil, geçtiḡi kelimede “-dıktan sonra” anlamı verir: paraṇ *olandan soṇra* (73/56).

-mAz+dAn

gelin *çı'mazdan* bi gün eveli, salınıṇ_ērtesi o gün de yēmek furālā (12/12-13), bürulā *yapılmazdan* biz ōlādā dūruyoduk (32/98), ben ḡoyun güdēken ōdō 'temellē bēlen varıdı ya daḡ, asgerē *gé'mezden* (20/40).

2.2.7.7. Birleşik Fiiller

En az iki kelimenin birleşmesiyle oluşan fiillerdir:

2.2.7.7.1. İsim + Fiil Yapısında Olanlar

İsim soylu bir kelimeye *et-*, *ol-*, *kıl-*, *ol-* yardımcı fiillerinden birinin getirilmesiyle oluşan birleşik fiillerdir.

İsim + *ét-* (*éT-*, *ed-*, *it-*)

Ağız bölgesinde *et-* fiilinin sonundaki *t* ünsüzü genellikle yarı ötümlüleşir:

birine *'geliñ_éTdi* (3/42), *ölö bak séyrét* sen demiş (7/67), sarıgöllêde *é'meK_éTdirili* gelinirdi (10/28), *'gavğı_éTdi* (16/32), *èlneñ 'şamırtı étmē* (18/117), ben pek kişilerinen *şakı_é'mem* (25/21), *'gabıl_é'méyem_mi* deçeñ (27/19-20), bu bi dā *'zarab_édē* (29/2), *ezzik* dedim *ot édiveren* ine'lerē (30/7-8), *'gızınan_olan 'kendi şey_édiyoru* (53/6), *çocuñ 'lūmdan lāf_édiyin* ben saā (57/42), *eşraf_adamlarına dāvet_édersin* (61/35), *e'máK_édeller* (63/25); o 'deli 'haya *'av_idermiş* (68/83).

İsim + *eyle-*

Ağız bölgesinde kalıplaşmış örnekleri bulunur:

allah *raHmet_eylesin* (42/215), *úle néynesin_adam inātara* (28/41), ben *néynēñ dēzem hēr şey elindi eñkiniñ* (18/108).

İsim + *ğıl-*

Bölgede bir kelimedeki kullanımına rastlanmıştır:

ben *namaz ğılceñ* (18/35), *ğıl namaziña* *ét dōyāña* (16/57), *namaz ğılbatannadan* mıñ sāñ (54/27).

İsim + *ol-*

onuñ *'mañken_olduunu* bilmezimiş orda (39/59), *'hasTı oldum* (67/46), *āşam_oldūnu* *ölü* anlaşıłā (66/54), *İrenkler_olduğ* böylü *İrengi olundu* (37/46), ben *_esger_oldum* (63/45), bayramlā *nasıl_olsuñ* (54/28), *ğariban_oluyudun* (64/75), deve yükü *çókeleK_oludu* (58/176), 'gözümdeñ *amālīyet_olduydum* (53/51), hēp o 'cavırıñ *yēleri buydey_olūdu* (27/54).

-(A)çAk + ol- birleşimiyle oluşan bu yapı kalıplaşarak *niyet belirten gelecek zaman* anlamını ifade eder:

ulubeyden uşā *ge'cek olan* uşāḡ tarafına gēder (60/29), bi şey *déyvéricek oluyūdum* (60/35), işiḡ *çevirimécek olduḡ* mu (18/104), 'ğavaḡ dibinde *güleşilcek oldu* (37/36-37); sarıgölö *yapcaḲ_öldulā* (34/8), *dōacaḲ_olmuş* eşşeK gibi kayḡılıP-ğalıyon (48/76), memlekete *ulaşcaḲ_olusaḡ* (58/68); hanı *satılcaG_olanlara* (15/4-5), 'ataş *ya'caG_oldum* (40/1), āmaT_ōlu memede *vācaG_olduḡ* mu (40/67-68).

2.2.7.7.2. Fiil + Fiil Yapısında Olanlar (Tasvirî Fiiller)

Asıl fiile *ver-*, *bil-*, *dur-*, *kal-*, *git-*, *gel-*, *var-* gibi yardımcı fiillerin *-(y)A*, *-(y)Ip*, *-(y)I* zarf-fiil eklerinden birini alarak bağlanmasıyla oluşurlar. Vurgu genellikle asıl fiilin ilk hecesinde bulunur. Bölgede görülen birleşik fiillerin bu şekilleri şunlardır:

Fiil+ *-(y)I+ vēr-* Tezlik Fiili⁴⁵

Ağız bölgesinin tamamında kullanılan en yaygın birleşik fiil şeklidir. Her fiile getirilebilir. Bölgede tezlik dışında, yeterlik, rica, dilek, özentisizlik, farkında olmama anlamlarında da kullanılan yapının oldukça fazla allomorfları vardır. Genellikle vurguyu kendinden önceki asıl fiile kaydırır:

-Ivē̄-, -Ivē-

r ünsüzünün düştüğü bu şekil birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğindeki birinci alt bölümde ve ikinci bölgede karakteristiktir:

gelineḡ *ğaldırivē̄* dēyon (2/20), bunnā dedi 'kapıya *açivē̄* dedi (3/83), āzımızā yakışan bi şey olḡsa *sōlēvēsez* dē mi yok (5/193); çaylā *kesilivē̄mezdi* (6/201), benim_olanā 'guyru' *lēyvē̄dilē̄* ufādı almanyāyē giTdi (8/29), 'kōḡuvē̄cek bağ_ışinden (18/14), sinek vā dē 'atvē̄mişmiş geçen_avtā (18/50), tālidan sarıgölö *getirivē̄meye* bi īsañ_yok (24/77), tomatiyē yarıyē 'ēndirivē̄mişim 'bandirmē dēdi (27/60), aygıdā *be'leyvē̄dimē* ḡayıl_ōsuḡ dēyon (31/30), 'onō *ka'tirivē̄melimiş* (32/91), sonra tütünlere 'başlanevē̄di ḡalaḡ (46/66), açcık 'gımıldanivē̄dim mi tēleyon (48/75), ötü *areyvē̄dik* beri *areyvē̄dik* 'mılı bulduḡ (50/118), bizē öğretmen gini 'apladı *apladvē̄di* sınıfTan (54/101), seniḡ benē

⁴⁵ -(I)ver- şekliyle ilgili daha geniş bilgi için bkz. Demir, 2000a.

dedim *furuvēdīñ* 'serim dedim yirmi dōt saat yē'mēyō dedim (56/79), bi_çyōcuḡ hemen '*devirdivēdim* tamam (18/88).

-Ivēr-

Bu şekil ağız bölgesinin tamamında görülür:

onuñ_çindi oynāḡan '*véri'verilēdi* genÇlē 'Tabāncē (4/154), bunnarā sōlēdik '*birleşivēridik* (6/11), fadíma fadíma *ḡaḡivēriñ* bi_çyō sizē bi şey göstēcen dedim (7/58), biz_çonō ḡız_āḡası *dēvériz* (14/19), *ōtüvēriñ_üsünō* dedi (20/56), yiyelim di '*daḡlıvérelim* dēlēdi, tānı çōbasına (27/37-38), bi ḡuzu alı gidēdi de *eydirivēridi* (43/150-151), eḡē *alıvériseñ* 'pamı'lanıvēriyō ḡalañ (46/77), bi ip *bāleyvērilerimiş* ḡoluna (51/56), çāy bilēn *ḡoyvērē* mi ēyleşcēseñiz (55/46); ḡötceñ zaman *ḡaḡivēriller* yayallardı (57/46), bīrer soḡum_ç (58/180), şindī demin bi şey *dēyvērīcek* oluyūdum (60/35), gene para *bitivēriyi* 'yavırım (70/29), altın var_çemme hep *Taḡıvērmiyi* (71/67).

-IvIr-

Tam ünlü benzeşmesine uğrayan ekin bu şekilleri birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciḡıyla üçüncü bölgede karakteristiktir:

bazı bi_çyō '*ḡaçıvırıyon_ışTe* (37/16), de bi '*ataşlıyvırıyular_orda* (38/72), avaralardan ona *athıyvırıyon* (39/11); bene '*eltiviren* yavırım dedi (39/21), *dēyviri* başḡı birine ḡayrı ya (40/170), *gidiviriyular* üyüdüp ḡeliyōlar (41/133), ēyi dedim ben de *bişirivireyin* (43/2); īsannar hemen şey_çoluvuruyu '*soluvuruyu* (41/19), zaḡarı ordan '*ḡoyvuruyū* bi 'davşan var (42/311); *üşüyvürün* ondan sōnu bi yañḡın (59/45), böyle *dōnüvürüyuñ* derbende gideken (60/128), dēve boşluḡa *düşüvürünce* dēveyi çıkarcan dērkene (64/104), 'ziyan bekir '*ölüvürüyu* (68/46).

-(I)vI-

Bu şekil, birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciḡıyla üçüncü bölgede görülür:

o südü öra '*ḡoyvudum* da bi '*ḡaçıvıdım* ben (39/6), bu bi yanna a'*Tarılıvıcaḡ* siz oyurduP ḡalcāsıñız diyun (40/189), ikisi *birleşividi* ke'liñ (42/347), yazmāncā

unuduluvuruyu (59/7), göca misaların göyununu *'güdüvümüş* (41/44), gidenleri yolda *öldürüvüdüler* (58/105).

-bēri (< -Iver-ir)

Ekin bu kullanımı birleşik şimdiki zaman işaretleyicilerinin oluşumlarını anımsatmaktadır:

on du geliken paTtaḵ *koPbēri* (15/52-53).

Bu örnekteki şekil de benzeşme yoluyla ortaya çıkmıştır:

'hinci *'aTmēyim_mēriyōlā* “(< at-ma-y-ı mı ver-iyor+lar) atmayıvermiyorlar mı”(1/31).

Fiil + -(y)A/(I) bil- Yeterlik Fiili

Olumlu kullanımı tezlik fiili kadar yaygın değildir. Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğiyle ikinci bölgede *-(y)Ibil-*, birinci bölgenin ikinci ağız bölgeciğiyle üçüncü bölgede *-Abil-* şekli yaygındır. Söz konusu durum, darlık-genişlik bakımından yeterliğin olumsuz fiili için de geçerlidir:

olabilir o ğadarlıḲ (39/36), on ğuruşa *alabiliyon* (40/158), nè ḵēni *alabilisīḡ* dēyōla (47/19), sādeş *duyabildīm bilebildīm* yörūḡ sansılatı (58/215), biz bunnarīḡ_ōḡünden *ḡaçabilisēḵ* ḡaçarız (62/47), istediḡ yerlerde hayvanıḡı *otladabilīyidiḡ* (64/62), düşmemezlik de *olabilir* (69/80), bi vurdu mu *yaḵılēyebildi* mi (8/38-39), haḵından *gelebilen* nè zaman sırası geldi (34/102), ona da *gidebildīm* yok (57/132), tarlam var ḡēdiP *ḡorebilirim* (69/15-16); ḡōzlūḡunen *okuyubiliyon* iki senedir (54/102-103); baḵımına vērimine devam_ēTdiribilen yaşadır (5/150), 'türkü sōylē sōlē sesiniḡ *çıkıbilisīneḡ* ḡenşlē (8/7), biz di aha *içibilsez* ēḡkilli (18/30), 'hinci az_ēdibilīyoz (24/8), *'alibilen* alıyō (29/8), seniḡ 'tosunu aldılā ḡiTdilē 'kestilē nè *dēyibilcāḡ* (32/136), *yiyibilcē* miḡ dēmēyori (50/94), *'alibiliseḡ*, sōlūmesi ayıp *'yapibiliseḡ* (52/31).

Olumsuzu

Yeterlik fiilinin olumsuzu STT'deki gibidir:

yayamadīḡ zaman daḡarcıḵ_oludu (57/47), eliḡi *soḡamaḡ* (58/187), o kendi *yapamıcaḵ* zāten (72/63), üseyinciḡmi *ḡöremeycen* yalım dedim (41/160),

'çevirmiş zaten kimi *yörüyememiş* ölmüş (38/75), bi daha bi yere *gidemezsiñiz* (40/74), *veremeycen* dērdi öyle ğalıdı (49/13), şehirlere *inemezsiñ* aralısiñ (61/18-19); davşanā demiş yēğli tazı dutā yabancı tazı *dutumaz* demiş (5/198-199), *oturumadı* ē'mek yīkeñ_ya (18/22), nēyidini *bilimedim* ben (4/106), yarım, felşli, *gelimezdi* (29/95-96), *görümedim* dedim (20/36), hēr yēmeç ē'li *yapıméyoz* (54/64-65).

Birinci bölgenin birinci ağız bölgeciğindeki birinci alt birimcikte –ımō- şekli görülmektedir:

başınā yūlıyōlā *çıkaramōlā* (5/102).

Fiil + -(y)A/(I) ğo(y)- Süreklilik Fiili

Asıl fiile, yapma ve olmanın sürekli olduğunu, belirli bir zamanda devam ettiğini bildirir (Özçelik, 2005:136):

onō biz çok para sanıyoz aha *'durağosa* (33/63), adlıyanıñ_āzına *'dizeğomuşlā* (40/154), 'çavdar 'çuvalınıñ içine *'ğatağomuşun* (34/20), burdan gelmişler *durağomuşlar* (38/28), buna süT_alağō dedim (67/82), altını başınā *kēyēğorlardı* (34/6), iki kılō *alığor_onnā* (28/115), de orē *gizleniğoyen* demiş (50/41), bu çocū *alığoyoru* (55/64); fatmam sen *yatağoy* bi demiş (49/126), siz *oturağoyuñ* (47/60), 'pastānan *'duruğoyyoñ* (1/11), 'mezer gibi bi şey *olağoyyo* (34/35), dışarı çı'tıñ mı *dutuğoyyōlā* (32/145), dedeñ hemen *deviriğoyyo* yuruyō (6/50-51), hemen nişannandı mı *giriğoyyōlā* (21/9).

Fiil+ -(y)A/(I) gel- Süreklilik Fiili

dedemiñ yanına *çıkageliyō* (38/77), ora üsTüne *'çıkagelmişlē* (40/83), ana nē_ēdiyoñ dē *'çıkageldi* (47/51); āşam_oldu geliken mallardan *alıgelidik* (56/67).

Fiil + -(I)p gel- Süreklilik Fiili

ğōnek *'sarıP-geliyōduñ* eliñ günüñe (2/5-6), yēme'lē *oluP-geliyo* (5/84), *alıP-geliyō* hürdan üş çuval dōt çuval (46/90-91).

Fiil + -(a) yaz- Yaklaşma Fiili

Bir örneği tespit edilmiştir:

çocuk ya okudu ya *oğuyayazdı* dedim (57/141).

Fiil + -(I)P-ğal- Süreklili Fiili

doğacaK_olmuş eşşeK gibi *kaykılıP-ğalıyon* (48/76), siz *oyurduP-ğalcāsıñız* (40/189).

Fiil + -(I)P-git- Süreklilik Fiili

ordan *ürüyüP-gidiyō* (38/16), biri *göçüP-gidiyō* burlardan dağlardan (40/12), işTi öle *geçiniP-gideriz* (44/73), bunnarā *götürüp-gidēle* dēyō (50/51), ziyanıñ sābı *sürüP-gidiyō* (56/33), aha o *çıkıP-gideriyorur* sı'meyá (56/74), aha bu 'ğaysa *'yıkılıP-gidē* bağda (67/30).

Fiil +-dı git-

Bu yapı kiplik kategorisinde değerlendirilebilir. Bitmişliği, kısmen de pişmanlığı ifade etmede kullanılır:

görenlē bunnā 'antikı olmuş dē *aldı giTdi* burlādan (5/182), boz bına'lā *aldı giTdi* benim ğadın_ümmümü (6/8), soñūru soñūra intişām_āTdı *giTdi* (6/164), aydoğdu ceberine dōra *'yandı giTdi* dede (7/57), çocu'lar *daıldı giTdi* Satın (40/13), bēygir burda ğoşcağ bi yēr *bulamadı giTdi* (40/270), yirmi milyon lēre *dolandırdı giTdi* (42/40), yoldan bu yüzüne düşTü *'yuvarlandı giTdi* (42/320), onnā è'mejne *çıkādı giTdi* (55/49), elindē parayı *aldı giTdi* (59/17-18).

Fiil + -mAya dur-

STT'deki -mAya *başla-* yapısının ağız bölgesinde karakteristik olarak görülen şeklidir. -mAya *başla-* yapısının fiilin başlangıcını işaret ettiği düşünülürse -mAya *dur-* birleşigi bu yapının anlamında kullanılmakla birlikte kısmen fiilde sürekliliği bildirir:

ōrda *'vāra'latmaya durdu* (42/336), bunnā oğarı oğarı *soya'lamaya durdulā* (42/356), soñra soñra bi 'motur *çıkımaya durdu* (64/24), iki yağasına *daılmıya durdu* mu bi tā *daıdıvıdı* (13/133), yōrgan_orda *'tütemeye durmuş* (39/72),

ōrdā *taharatlanmeye durmuş* (42/427), ben_ōrda duruğa vallā *titīremeye durdum* (42-493-494), acık *ērimeye durdu* mu duz ğatmañ şeker ğatarsıñ (59/12), o zuman herkes bura *gelmeye durdu* (62/23); öñdāñ kēri kendim *gitmeye durdum* (16/38); evelā *gitmē durdu* bizim_esgi köyde (22/20), burası kırık doğuzda filen *gelme durdu* millet büreye (62/6), soñru her yağasına *daılmē durdu* (32/58), 'hayvannā *çı'mē durdu* (28/81), 'saşTı hōlü şey_olmē *durdu* (10/33), rāmetlik 'ezen_oğumē *durdu* (28/63).

Fiil + -Ā(r)/(I) dur-

Fiillerde sürekliliği bildirir:

bunu bībēcijim *édē-durudu* (30/56), ğurusu bölü suyuñ kenarında *ğörünü-durudu* añaşdan (36/57), Kuyuñ başına *dayanı-durudu* tāla (43/6), sen gitsen_orē *dér durudu* bene (16/93), öñünden *bağā duru[du]k* biz o esKi mencilise (5/214).

Fiil + -(Iē)p dur-

çalışmēyo *dēP durma* (14/14), yavrım *oturuP durmadıñ* mı gēni azzik (55/59).

Fiil + -mAyA başla-

Fiildeki sürekliliğin başlangıç noktasına işaret eden birleşik fiil yapısıdır:

'ğāravānayı *daıTmıya başladım* ben (42/456); 'saymē *başlamış* (6/92), esgi yēme'lerē hinci sözüm *ya'mē başladılā* (24/38-39), ğāşıdan *ğülmē başladılā* (25/23), 'motur alımlā oldu, *olmē başladı* (36/36), intikāh muamelesi *yaPmē başladılā* (40/190), sağı dı bilemeyince ğarañı *ğavışmē başlamış* (66/56), sulā *çoalmē başladı* (9/86); hastalı'lar *dürümē başladı* (5/70).

Ağız bölgesinde *-maya başla-* birleşik fiilinin *başla-* *-maya* dizimli şekillerine rastlanır:

ondan sonra tam kıvamına gelirdi, *başlādık dokumiya* (17/48), *'başlamış se'mēye*, o du 'becerimemiş (26/28), soñürö Saten o *başlamışımış* onö *okumēye* (32/42), *başladı* osman yimlere *kokulümüye* bilmam nē *é'meye* (32/80), ben

'hindi başladım onnu bār 'sıyırma deysirmeye (39/10), ondañ keri başlāsın tütün dizmeye (56/135).

Fiil + -mİş at-

Geçmişte bitmişliği gösterir:

ben dağdākan *saTmİş atıvırmİş* (57/118), *'yırtmİş atmİş*, gözüne (30/85).

2.2.7.7.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik fiiller

İsim soylu kelimelerle fiillerin kalıplaşarak oluşturduğu şekillerdir. Genellikle *düş-*, *gel*, *gıt-*, *çık-* fiilleriyle yapılır. Bu şekilde oluşan örnekler şunlardır:

orda asgerlik yapTİ 'yérde üş sefer *hacı dovasına durmuş* (68/76), āşamā gādā *divanā durdum* (3/84), bu 'efilerē gāşı *duralım* (5/196), ūş sēne 'nişannı *durduğ* (40/53), *dünyādan gēŞTi* (5/140), *dünyayā gelmiş* (30/96), *dünyalar durdu'Ça dursuñ* (49/21), a'lı yaTdı (71/110), *a'lumā geldijne* biliyon (3/87), *'dañımı dı gidiyō* “acaibime gidiyor” (3/90), pīrasā_aş *Furālādı* (52/8), *'çalğı dutulur* (3/6), pek *hoşumō gidiyō* (26/36), *yoluñ düşerse* (58/203), *işim düşTü* (60/147), *air cezāya düşmüşlē* (68/32), *perişan vazēte düşüyōdur* (5/53).

SONUÇ

Sarıgöl ilçesi, Manisa iline bağlıdır ve GBAA bölgesinde yer almaktadır. Sarıgöl ilçe merkezi ve ona bağlı 29 köyün ağız özelliklerinin incelendiği bu çalışma sonucunda ağız bölgesiyle ilgili tespit edilen hususlar, *Sarıgöl ve yöresi ağızlarının ortak özellikleri* ve *Sarıgöl ve yöresi ağız bölgeleri* başlıkları altında sunulmuştur:

Sarıgöl ve Yöresi Ağızlarının Ortak Karakteristik Özellikleri

Sarıgöl ve yöresi ağızları ana hatlarıyla üç ağız bölgesine ayrılmaktadır. Bununla birlikte üç ağız bölgesinin de sahip olduğu ortak karakteristik özellikler bulunur. STT'den farklı olup Sarıgöl ağızlarında görülen başlıca ortak karakteristik özellikler şunlardır:

I. Ses Bilgisi

a. Ünlüler

1. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında STT'deki sekiz ünlünün dışında ara merhalede oluşan ünlüler bir tarafa bırakılırsa kelime tabanlarında normal süreli *kapalı é* ünlüsü bulunmakta ve ET, OT dönemlerinde kelime kökünde görülen é ünlülü şekillerin ağız bölgesinde korunduğu görülmektedir:

yërde (59/32), êrtesi (12/11), gëce (19/30), yëme'lenîdi (27/17), êllerin (12/80).

Ağız bölgesinde bazı eklerde ve alıntı kelimelerde de é ünlüsünün kullanıldığı görülür:

bilmëyon (53/55), beñzëyö (42/35); cëbime “< Ar. ceyb” (49/53), 'mëydanâ “< Ar. meydân” (54/76), zëñgin “< Far. sengîn” (58/63).

2. Ağız bölgesindeki Türkçe kelime tabanlarında birincil uzun ünlüler görülmekte ve bunlardan bazıları aslî uzunluk izlenimi vermektedir:

ğâr (57/75), yâr- (32/240), yârin (42/180), vâr (4/189).

Bazı eklerde birincil uzun ünlünün kullanıldığı şekiller tespit edilmiştir:

çıķârmış (34/66), évërdik (42/75), gëçân (8/61), hazırlârin (13/96).

İkincil uzun ünlüler ğ, h, k, n, r, ve y gibi ünsüzlerin erimesi sonucu ortaya çıkmıştır:

yāmir (1/41), gōcēñ (14/6), ēşi (24/52), bāça (27/55), Sētın (24/49), ĩsan (28/114), sēmēyō (5/29).

3. Ağız bölgesinde vurgusu zayıf olan orta hece dar ünlülerinin kısaldığı görülür:

basTırıyoz (56/125), mindīrīlēdi (55/5), doldurūduķ (17/5), gūdülüyüdü (71/47).

4. Kalınlık-incelik uyumu çoğunlukla ilerleyici benzeşmeler tesiriyle STT'ye göre daha sağlamdır:

Kalınlaşmalar

vaķıt (37/15)

ğavımı (58/192)

'āmadınan (28/47)

ataşlādık (16/117)

'ğayvā (4/77)

İncelmeler

rēsimlerin "Rasimlerin" (6/70)

kireziñ (50/115)

dünneye (41/16)

örüzgē (27/52)

'heseP (40/49)

ki, ile edatlarıyla *-ken -ki* ve *-leyin* ekleri söz konusu uyuma girmiştir:

'otūruPduruķa (67/92), onnarıñķı (10/10), ķorumēyoz ķu (56/33), sabāla "sabahleyin" (35/31), bıbañılana (34/56), ķışilerinen (25/21).

c, ç, ş, y ünsüzlerinin tesiriyle bazı eklerde kalınlık-incelik uyumunun bozulduğu görülmektedir:

oñcēdin (18/109), sırtındeyin (50/141), fūreyē (10/39), 'haşleyoñ (4/65), gonoşmeyen (6/20).

Üçüncü bölgede ö > ó, ü > ú ve az da olsa e > á kalınlaşmalarından ötürü kalınlık-incelik uyumu bozulur:

ēşşānan (73/3), gótürüdü (43/128), ķópek (58/37), gúderdim (57/115), müdürlük (65/32).

5. Dudak uyumu STT'den daha ileridir. STT'de uyum dışı kalmış kelimeler ağız bölgesinde uyuma girmiştir:

yāmır (1/41), pamık (6/7), tecribi (16/74), 'avlığā (31/83), ma'mıl (46/69), şöferi (21/13), horaz (6/80), motur (5/37).

Ağız bölgesinde *ile*, *ki* edatlarıyla *-ken*, *-ki* ekleri dudak uyumuna girmiştir:

ölumunan (69/30), yok ku (22/51), bununku (12/85), oturuKu (30/14).

Genellikle üçüncü bölgede eklerin sürekli düz/yuvarlak ünlülü kullanımları sebebiyle dudak uyumu bozulmuştur:

bilmıyduķ (63/29), gelemiyımuşuyuz (60/21), hastı oluvürdi (57/117), biliyĩdursuñ (60/194), olmĩr (69/80).

6. Bazı kelimelerde uyum değişmesi karakteristiktir:

'çenti (3/89), 'çilbiri (6/250), ezik (10/67), 'cızgılı (27/25).

7. Ağız bölgesinde vurgusu zayıf olan orta hece ünlüleriyle kelime birleşmesi sırasında son sesteki ünlüler düşer:

'sėvyoz (1/8), 'gidivmiş (39/19), par_ė'mėyo (46/68); birin de (67/18), al_dayıñ (13/167).

8. Ünlü türemeleri, ön seste r, l ünsüzlerinin yanında; iç seste çift ünsüzlerde, son seste bazı kelime ve eklerde görülür:

ĩradıyo (28/31), ilāzım (28/119), iliyen (54/46), örüzgē (27/52); tĩrabızon (12/26), 'alıman (3/42), tĩrene (63/37), gümürük (3/94); yandana (12/43), ěgere (42/229), yapmadana (13/17), kimi ki (6/101).

b. Ünsüzler

1. *ŋ* ünsüzü Sarıgöl ve yöresi ağızlarının karakteristik fonemidir ve bu ses STT'de bugün yerini n ünsüzüne bırakmıştır. Yaygın kullanımı sebebiyle bölgede bazı sesler *ŋ* ünsüzüne dönüşmüştür:

aydıña (40/140), a'masıñ (4/213), eleñtĩrikler (5/172), ğızañlā (10/41), mañkenler (39/55); deñiz (20/13), siziñ (34/103), nāpcañ (57/14), diñelince (39/61).

2. Ağız bölgesinin en karakteristik seslerinden biri gırtlak ünsüzüdür ('). Genellikle k/ğ, t, p gibi patlayıcı ünsüzler gırtlak ünsüzüne dönüşür:

a'çık "azıcık" (13/132), 'Pa'lavası "baklavası" (48/9), 'yü'seK "yüksek" (3/16), 'ke'li'ler "keklikler" (42/346), 'sü'lü "sütlü" (16/112), 'ba'çıdı "bahçede" (5/26), 'a'mış "altmış" (3/18), қа'Tı "kalktı" (1/44), 'ya'mak "yapmak" (7/79).

3. STT'de alıntı kelimelerde görülen ve ünlü-ünsüz uyumunu bozan ğ, k', l', t' ünsüzleri yaygın olarak birinci ve ikinci bölgede seyrek de olsa üçüncü bölgede ünlü-ünsüz uyumuna girer ve karşılığı olan ğ/g, k/k, l ve t ünsüzlerine dönüşür. Bu ünsüzlerin yanlarındaki ünlüler kalınlaşır ya da incelir:

beğar (5/10), қayat (33/46), 'kêrdir (49/71), öruzgê (27/52), güzergâmız (60/27), 'loқum (33/50), laf (6/258), seçt_üşTe (46/56), saat (13/124).

4. Ön seste k > ğ ötümlüleşmesi ağız bölgesinde oldukça ileridir. ET'den EOT'ye karakteristik bir değişme olarak görülen bu ses olayı bölgede STT'den daha sağlam işletilmekte, alıntı kelimelerde bile görülmektedir:

'ğı'lîdın "kıtlıktı" (55/35), ğatarsıñ (65/13), ğurduñ (61/20), ğırıntıya (71/29), ğız (6/140); ğaymaқamâ (10/1), ğumaş (52/65).

5. Ön seste k > g değişmesi, k > ğ ötümlüleşmesi kadar yaygın değildir. Ancak STT'de korunan ve ağız bölgesinde de g ünsüzüne dönüşen örneklerle rastlanmaktadır:

gêçiyi (34/16), gücücüK (32/15), ğişi (47/3).

ET'de ön sesteki k ünsüzü, Sarıgöl ve yöresi ağızlarındaki bazı kelimelerde korunur:

kêydi (19/85), 'kölge (41/90), 'kôlgüleniyoz (14/1), 'küreş (54/67).

6. Sarıgöl ve yöresi ağızlarındaki karakteristik değişmelerden biri t > d ötümlüleşmesidir. STT'de bile ET'deki ön ses t ünsüzünün korunduğu şekillerin ağız bölgesinde ötümlüleşenlerine rastlanır:

duţâlâ (3/5), dırnaқ (59/3), dabancáyı (42/516), daranmaқ (47/27).

7. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında karakteristik olarak hece ve kelime sonu ç > ş süreklileşmesi görülür:

'topeşÇi (5/186), işŝiŋ (24/34), uşTu (52/49); üş (3/7), sâdeŝ (58/215), gêŝ (28/69).

8. Ağız bölgesinde -nl- > -nn-, -ŋl- > -ŋn-, -ml- > -mn- ve -m_v- > -m_m- ilerleyici benzeşmeleri oldukça yaygındır:

nişannık (6/158), méydānnāa (53/2), onnā (1/19), aŋnādem (25/49), bölüşsüŋnē (47/23), başımnan (70/27), üzümne (14/3), adam_mā (4/112).

Bölgede -nb- > -mb-, -nğ- > -ŋğ-, nk/k > ŋk/k, -pg- > -k/Kg-, -ln- > -nn-, -rl- > -ll-, -zs- > -ss- gerileyici benzeşmeleri yaygındır:

ğayımbîbā (32/131), ém_bi_yō (20/8); haŋğıcık (43/140), ōdaŋ_ğalaŋ (50/65); düŋkünnē (6/153), baŋkalara (69/17), seŋ_kendiŋ (6/123); getirik_götürüyolā (4/66), alıK_gidiyō (4/20); annı (4/210), tekerinnen (52/78); hullāda (13/67), 'çakıyollā (40/377); bulumassıŋ (29/38), alınmassı (52/60).

9. Bazı kelimelerde ön seste karakteristik olarak h türemesi görülür:

hōdan (1/33), 'hurdō (5/182), hindi (38/92), hurası (30/109).

10. Ek-fiilin görülen geçmiş zaman III. tk çekiminde ve -IncA zarf-fiilinde eklerin sonunda n ünsüzü türemesi görülür:

verdimidin (41/3), oturuncan (24/22), édēlēdin (4/126), varīdın (55/66), oŋcēdin (18/109), vādın (17/45).

11. Ağız bölgesinde üçüncü bölgenin birinci alt birimi dışında *bin-* fiili *min-* şeklindedir:

mindim (1/36), minceç (8/10), 'miniyon (40/317), mindiridiŋ (71/38).

12. Sarıgöl ağızlarında bazı kelime tabanları, kişi ve yer adlarıyla kelime gruplarının vurgusu ilk hecede yer alır. Yer adları dışındaki kelime vurgusunun ilk heceye kaymasındaki etken, kaynak kişinin yeni bilgi sunma gayreti sarf etmesinden kaynaklanabilir. Bazı kelimelerde ilk heceye kayan vurgunun şiddeti STT'ye göre daha belirgindir. Bunun sebebinin *tanımlık* (artikel) kullanma ihtiyacı olduğu söylenebilir:

'göŞmen (5/94), 'maķıf (28/28), 'pençerem (8/80), 'küllumü (20/48), 'kellesini (40/302), 'ta'lımız (45/18), 'hasan (3/34), 'mesTán (6/67), 'aņķarâda (5/8), 'deņizliden (42/55), 'ķını ġeġesi (1/10), 'tıkırdak_oya (4/143), 'oyô_êdêlêdi (5/184), 'êdiPduru (6/259), 'ġaçıvırıyon_ıŞTe (37/16), 'ġüdüvümüŞ (41/44), 'ölüvürüyu (68/46).

II. Şekil Bilgisi

1. Ağız bölgesinde +ile vasıta hâli ekinin birçok allomorfları görülür:

'ķırķlıġıla, 'ķırķılıyôdu (17/14), 'çapıyla (37/33), bîbaņılana (34/56), 'topunan şey_êdêdi (4/142), 'yavırıylana (43/120), ebecijmnene (48/113).

2. Sarıġöl ve yöresi ağızlarının karakteristik olarak birinci ve ikinci bölgelerinde *ê(η)ki/yākı* kelimesi işaret/kişi zamiri, işaret sıfatı ve zarf görevinde kullanılır:

êņkiniņ (18/108), 'êkinlere (4/186), êķireye (43/4), êķinneri (13/97-98), êķi lafları (41/209), êķilli (47/52); yākırdı (53/52).

3. Ağız bölgesinde kullanılan bazı kelimeler karakteristik olarak zarf veya edat görevinde kullanılırlar:

yörümüŞ *'yalım* (68/5), *bōleyem* çāşı *ê'mej_m_māřıdı* (10/28), onu *bīreyim* hōlü Taş gibi doņdursaņ (46/77-78), 'köyô gelmiş *ġalaņ* (6/66), aha düzen *ġārim* (12/51), bir_arāye ġeldijimiz *billi* (27/7), *ondaņ ķērim* (49/5), *bol derin* yētiyoru 'yavırım (55/72), *pé'_dayı* biçilirdi (32/167), *'bi sē* sadi yaļ ġaynatıp ġatarız (33/20), *sözüm_oņa* bi hayvan at atınan çif sürülüyu (64/22-23), *'sözümdü* biz eveli (27/9-10), topraķ_ōmedi' *Teņ ķeri* (12/105).

4. Sarıġöl ağızlarında karakteristik olarak birinci ve ikinci bölgede seyrek de olsa üçüncü bölgede fiil ve ek fiil çekimlerinde birinci teklik kişi çekim eki -n şekliyle yapılır:

ġazanmışın (67/129), oturuyon (42/523), dutumeyiPbatırın (53/49), yaPcan (6/42), çalışırın (28/146).

5. Sarıgöl ve yöresi ağızlarında -(I)yo(ru), -(I)yI şimdiki zaman ekleri dışında şimdiki zamanı bildiren bitişken şimdiki zaman işaretleyicileri kullanılır:

çıkarıPbatılā (29/64), gidiPbarın (41/94), ğuruluPdurusuñ (14/7), 'geziP-yörü (29/32), geliK-geli (27/61).

6. Ağız bölgesinde farklı birleşmiş/kalıplaşmış yapılara rastlanır:

Sayı + Zaman + vā : ödan êyiceni iki saat vā durmuşlā (32/40-41).

-kAndAn : yēdi yaşindeykenden (24/2-3).

-mAdAnA : yapmadana (13/17).

-mAzdAn : yapılmazdan biz olādā dūruyoduğ (32/98).

-dlk +İyelik+ ile(n) : mēydan daıldınan (54/69), biTdinen 'bilal_almış (18/1).

-dık +İyelik +InnA : oñ kişi duTdūunna beni 'haydı bura ğaçırdılar (37/29).

İsim + ek fiil –Dlk + İyelik + Belirtme Eki: ordu ni vārdūni bilen yok (40/203).

-mAyA dur- : 'vāra'latmaya durdu (42/336), 'tütlemeye durmuş (39/72).

Sarıgöl ve Yöresi Ağız Bölgeleri

Sarıgöl ve yöresinin ağız bölgeleriyle bölgeciklerini ana hatlarıyla belirlemeye yardımcı olan karakteristik ölçütler sırasıyla şunlardır:

- Şimdiki Zaman Çekimi
- Belirtme ve Yönelme Hâli Eklerinin Allomorfları
- Geniş zaman çekimi
- ğari/ğayrı kelimeleri
- ğ, k, h dip damak ünsüzleri

Sarıgöl ve yöresi ağız bölgeleri ve alt grupları şu düzene göre oluşturulmuştur:

Ağız bölgesi > ağız bölgeciği > alt bölüm > alt birim > alt birimcik.

Sarıgöl ağızları şimdiki zaman çekimine göre üç ana bölgeye ayrılır:

1. Ağız Bölgesi: -(I)yo

2. Ağız Bölgesi: -(I)yoru

3. Ağız Bölgesi: -(I)yI

1. Ağız Bölgesi: -(I)yo

Sarıgöl ilçesinin çok büyük bölümünü kapsayan ölçünlü ağızdır. 1 ve 49 numaralı metinler birinci bölgeden derlenmiştir. Bu ağız bölgesini oluşturan yerleşim yerleri şunlardır:

Sarıgöl merkez ilçesi, Afşar, Alemşahlı, Bağlıca, Bahadırlar, Baharlar, Çanakçı, Çavuşlar, Çimentepe, Dadağlı, Dindarlı, Doğuşlar, Emcelli, Güneydamlar, Kahramanlar, Sığırtmaçlı, Şeyhdavutlar, Tırazlar, Yeniköy, Yeşiltepe ve Yukarıköy köyleri.

Birinci bölge belirtme ve yönelme hâli eklerinin çekimine göre iki ana bölgeciğe ayrılır:

1. Ağız Bölgeciği: senê ağzı

2. Ağız Bölgeciği: sene/saņa ağzı

Birinci Ağız Bölgeciği: Bölgecikte belirtme ve yönelme hâli eklerinin birçok allomorfları görülür:

'yanıma "yanıma" (3/3), senê "sana" (4/208), benê "beni" (1/37), ğoşusunô "koşusuna" (4/129), 'üzümô "üzüme" (2/53), tenifîşe "teneffüse" (20/37).

Birinci ağız bölgeciğinden 1- 36 numaralı metinler derlenmiştir. Bölgeciği oluşturan yerleşim yerleri şunlardır:

Sarıgöl merkez ilçesi, Afşar, Alemşahlı, Bağlıca, Bahadırlar, Çanakçı, Çavuşlar, Çimentepe, Doğuşlar, Emcelli, Güneydamlar, Sığırtmaçlı, Tırazlar, Yeniköy, Yeşiltepe ve Yukarıköy köyleri.

Birinci ağız bölgeciğinin özellikleri şunlardır:

- Yönelme ve belirtme hâli eklerinin oldukça fazla allomorfları vardır.
- Çokluk eki genellikle +nĀ şeklindedir ve r ünsüzü düşmesi karakteristiktir.
- -Iver- tezlik fiili -Ivê- şeklindedir.

- ç, ş, y ünsüzlerinin bulunduğu kelime veya eklerde karakteristik olarak damak uyumu bozulur.
- Emir kipi I. tk eki genellikle en– şeklindedir ve damak uyumuna girmez.
- Kelime sonunda daralma karakteristiktir.
- -p_ğ- > -k_ğ- benzeşmesi karakteristiktir.
- -İpduru, -ik-geli, ik-gidē şimdiki zaman işaretleyicilerine rastlanır.
- İki fiil şu şekilde görülür: vur-/yur-, güleş.
- *hinci* zarfı kullanılır.

Birinci ağız bölgeciği ġāri, ġayrı şekillerinin kullanımına göre iki alt bölüme ayrılır:

1. Alt Bölüm: ġāri/ġalaŋ
2. Alt Bölüm: ġayrı

Birinci Alt Bölüm: Karakteristik olarak alt bölümde *ġāri* kelimesi bazen de *ġalaŋ* zarfları/edatları kullanılır. 1-31 numaralı metinler bu bölümden derlenmiştir. Yerleşim yerleri şunlardır:

Sarıgöl merkez ilçesi, Afşar, Alemşahlı, Bağlıca, Çanakçı, Çavuşlar, Çimentepe, Doğuşlar, Emcelli, Sığırtmaçlı, Tırazlar, Yeşiltepe ve Yukarıköy köyleri.

Birinci alt bölüm, dar ünlülü geniş zaman çekimine göre iki alt birime ayrılır:

- 1. Alt Birim:** Dar ünlülü geniş zaman çekimi –I, –İ, –Ir şeklinde olanlar.
- 2. Alt Birim:** Dar ünlülü geniş zaman çekimi –Ī şeklinde olanlar.

Birinci Alt Birim: Bu alt birimde dar ünlülü geniş zaman çekim ekleri uzunluk kazanmaz. Eteki r ünsüzü düştüğünde –I ünlüsü ya kısalır ya da aynı kalır. 1-21 numaralı metinler bu alt birimden derlenmiştir. Yerleşim yerleri şunlardır:

Afşar, Alemşahlı, Bağlıca, Çanakçı, Çavuşlar, Çimentepe, Sığırtmaçlı ve Tırazlar köyleri.

Birinci alt birim, –(I)yō şimdiki zaman ekinin farklı şekillerine göre iki alt birimciğe ayrılır:

- 1. Alt Birimcik:** –ō/-mō şimdiki zaman allomorfunun kullanıldığı birimcikler.
- 2. Alt Birimcik:** –(I)yō şimdiki zaman allomorfunun kullanıldığı birimcikler.

Birinci Alt Birimcik: 1-11 numaralı metinler bu alt birimcikten derlenmiştir. Genellikle şimdiki zaman çekiminde –ō/mō şekli kullanılır. Yerleşim yerleri şunlardır: Bağlıca, Çanakçı, Çavuşlar, Çimentepe köyleri.

gündüz_olmō (1/25), sallōη (4/118), hatırlōηdur (5/7), beñzōn (5/103), öldürōdu (6/89), 'şè'mōn (9/5), vēmō (11/70).

İkinci Alt Birimcik: 12-21 numaralı metinler bu birimcikten derlenmiştir. - (I)yō/-mēyō şimdiki zaman eki kullanılır. Yerleşim yerleri şunlardır: Afşar, Alemşahlı, Sığırtmaçlı, Tırazlar köyleri.

İkinci Alt Birim: Dar ünlülü geniş zaman çekimi –Ī şeklindedir. 22-31 numaralı metinler bu alt birimden derlenmiştir. Yerleşim yerleri şunlardır: Sarıgöl merkez ilçesi, Doğuşlar, Emcelli, Yeşiltepe, Yukarıköy köyleri.

gonuşūkan (21/39), oturūsuη (22/38), ğıneyvērīlēdi (24/40), esġisi (27/80), irelī (29/24), bilīsīη (27/57).

Ayrıca ikinci alt birimde karakteristik olarak +lAr+ıη çokluk ve ilgi eklerinin kaynaşmasıyla +Āη şekli ortaya çıkar:

onnāη_ışlendi (22/43), şindikinnēη (29/4), mısdıvılāη 'yıkı'lık (28/82), èllēη (32/118), zeñginnēη (31/34).

İkinci Alt Bölüm: 32-36. metinlerin derlendiği bölümdür. *ğayrı* kelimesinin kullanımı karakteristiktir. Yerleşim yerleri Bahadırlar, Güneydamlar ve Yeniköy köyleridir.

- -lɓbatırɪ, -lɓbā, -lɓbarɪ, -lɓduru şimdiki zaman işaretleyicilerine rastlanır.
- *hindi/hinci* zarfları birbirine yakın yoğunlukta kullanılır.
- Yeniköy ve Güneydamlar köyünde r ünsüzünün düştüğü örnekler azdır.
- Güneydamlar köyünde –rl- >-ll- benzeşmesi görülür:

saTdık ġayrı (32/99), onnā ға'Tı ġayrı (33/7), 'sürüP-giderimiş ġayrı (34/62), ġayrı nenem 'dö'mece (35/82), şindi yıkıldı ġayrı da (36/3), dönüyolladı (33/8).

İkinci Ağız Bölgeciği: Bu bölgeciğin en karakteristik özelliği belirtme ve yönelme hâl eklerinin STT'deki gibi çekimlenmesidir. 37-49 numaralı metinler bu

bölgeciğten derlenmiştir. Yerleşim yerleri şunlardır: Baharlar, Dadağlı, Dindarlı, Kahramanlar ve Şeyhdavutlar köyleri. İkinci ağız bölgeciğinin özellikleri şunlardır:

- Yönelme ve belirtme hâli ekleri STT'deki gibidir. Hatta sen ve ben zamirleri genellikle yönelme hâli ekini aldığında kelime tabanında ses değişmesi görülmez:

bene vër (42/8), sene dëyëdin oncaz (46/82), beğ bi çok yaranlık éTdirdin (40/375).

- -(I)yor şimdiki zaman ekinin dar ünlülü şekillerine sıkça rastlanır.
- Çokluk eki genellikle +lar şeklindedir ve r ünsüzü seyrek düşer.
- o > u, ö > ü daralması görülür.
- -Iver- tezlik fiili karakteristik olarak damak ve dudak uyumuna girer.
- Birinci bölgeciğteki damak uyumuna girmeyen ekler bu bölgede uyuma girer.
- Emir kipi birinci teklik kişi eki –Ayın şeklindedir: nè yapayın (41/30), bişirivireyin (43/2).
- -IPbatır1, -IPbar1, -IPduru şimdiki zaman işaretleyicilerine rastlanır.
- İki fiil şu şekilde görülür: fur-, güreş.
- *hindi* zarfı kullanılır.

2. Ağız Bölgesi –(I)yoru

İkinci ağız bölgesini Sarıgöl ilçesinin Aydın ili sınırına komşu olan köyleri oluşturur. 50 ve 56 numaralı metinler bu bölgeden derlenmiştir. Bu ağız bölgesini oluşturan yerleşim yerleri şunlardır: Beyharmanı, Günyaka, Karacaali, Kızılçukur köyleri.

İkinci bölgenin özellikleri şunlardır:

- Karakteristik olarak III. tk çekiminde az da olsa diğer kişi ekleri çekiminde şimdiki zaman eki –(I)yoru şeklindedir.
- Yönelme ve belirtme hâli eklerinin oldukça fazla allomorfları vardır.
- Çokluk eki genellikle +nĀ şeklindedir ve r ünsüzü düşmesi karakteristiktir.
- -Iver- tezlik fiili -Ivë- şeklindedir.

- ç, ş, y ünsüzlerinin bulunduğu kelime veya eklerde karakteristik olarak damak uyumu bozulur.
- Emir kipi birinci teklik kişi eki genellikle -en şeklindedir ve damak uyumuna girmez.
- Kelime sonunda daralma karakteristiktir.
- -p_ğ- > -k_ğ- benzeşmesi karakteristiktir.
- -İpduru, -ikgeli, -ikgidē, -İPbatır, -İPbarı, -İPbörü şimdiki zaman işaretleyicileri diğer bölgelere oranla sık kullanılır.
- +lAr+ın ekleri kaynaşarak +(n)Ān şeklinde görülür.
- İki fiil şu şekilde kullanılır: fur-, küreş.
- *hinci* zarfı kullanılır.

İkinci bölge iki bölgeciğe ayrılır:

Birinci Ağız Bölgeciği: 51-55 numaralı metinler bu bölgeciğten derlenmiştir. Yerleşim yerleri şunlardır: Beyharmanı, Günyaka, Karacaali köyleri. Geniş zamanın dar ünlülü çekiminde ekin ünlüsü uzar (Ī): bilīşin, alīdım...

İkinci Ağız Bölgeciği: 56 numaralı metin bu bölgeden derlenmiştir. Yerleşim yeri Kızılçukur köyüdür. Geniş zamanın dar ünlülü çekiminde ekin r ünsüzü düşer ve ünlü kısılır veya aynı kalır: bilisın, alırdım, bilirsın, alırdın...

3. Ağız Bölgesi -(I)yI

57 ve 73 numaralı metinler üçüncü bölgeden derlenmiştir. Bu ağız bölgesini oluşturan yerleşim yerleri şunlardır: Ahmetağa, Bereketli, Özpınar (Cabartarar), Selimiye, Zıyanlar köyleri.

Üçüncü ağız bölgesinin özellikleri şunlardır:

- Karakteristik şimdiki zaman eki -(I)yI şeklindedir.
- Belirtme ve yönelme hâli ekleri STT'deki gibidir.
- r ünsüzü genellikle korunur.
- -iver- tezlik fiili damak uyumuna girer: yapıvı, soruvu...
- Birinci teklik kipi emir çekimi -AyIn şeklindedir.
- Damak uyumu diğer ağız bölgelerine göre daha ileridir.

- Teklik kişi ve işaret zamirlerinin çekiminde η ünsüzü belirir veya geniz ünlüsü görülür: ba η a, o η a, o $\tilde{a}$, sa $\tilde{a}$, bu η a...
- Karakteristik olarak birinci bölgeciğe $\ddot{o} > \acute{o}$, $\ddot{u} > \acute{u}$, $i > \acute{i}$ kalınlaşmaları görülür.
- -rl- > -ll- benzeşmesi görülür:
ollarda (57/56), sarallardı (58/114).
- *hindi/şindi* zarflarının ikisi de hemen hemen aynı sıklıkta kullanılır.

Üçüncü bölge iki ağız bölgeciğine ayrılır:

Birinci Ağız Bölgeciği: 57-65 ve 69-73 numaralı metinler bu bölgeciğten derlenmiştir. Yerleşim yerleri Ahmetağa, Bereketli ve Özpınar köyleridir. Ağız bölgeciğinin özellikleri şunlardır:

- g, k, h dip damak ünsüzlerine karakteristik olarak rastlanır.
- $k > \acute{k}$, $\acute{g} > g$, $\acute{k} > \acute{k}$, $\acute{k} > h$ değişimleri görülür.
- $e > \acute{a}$, $i > \acute{i}$ değişimleri görülür: kendi $\acute{a}$ göre (57/23).

Birinci ağız bölgeciği kendi içinde ikiye ayrılır:

Birinci Alt bölüm: 57-65 numaralı metinler bu bölümden derlenmiştir. Yerleşim yerlerini Bereketli ve Ahmetağa köyleri oluşturur:

- Geniş zaman çekimi STT'deki gibidir.
- İşaret zamirleri böyle, şöyle şeklindedir.

İkinci Alt Bölüm: 69-73 numaralı metinler bu bölümden derlenmiştir. Bölümün yerleşim yeri Özpınar (Cabertarar) köyüdür. Bölümün özellikleri şunlardır:

- -(I)yI ekiyle birlikte -İr/-Ir şekli de şimdiki zaman işlevinde kullanılır.
- -İr/-Ir şekilli şimdiki (geniş) zaman ekiyle ek fiilin geniş zaman I. çk çekimi -*ik* ekiyle yapılır: gelirik, alı $\acute{r}$ ık, yérlisiyik..
- -İr/-Ir şekilli şimdiki zaman çekiminin olumsuzu -mİr-/mIr şeklindedir: bilmİrim, görmürük...
- İşaret zamirleri hêyle, bêyle, bēyle şeklindedir.
- Çocuk yerine *uşak* kelimesi kullanılır.

İkinci Ağız bölgeciği: 66-68 numaralı metinler bu bölgecikten derlenmiştir. Bölgeciğin yerleşim yerleri Selimiye ve Zıyanlar köyleridir. Birinci bölgecikten farklı olarak g, k, h ünsüzleriyle ö > ó, ü > ú değişimleri görülmez.

Sonuç olarak Sarıgöl ve yöresinin ağız bölgeleri için şunlar söylenebilir:

Sarıgöl ve yöresi ağızlarının birinci bölgesi Zeynep Korkmaz'ın sınırlarını belirlediği GBAA'nın karakteristik temsilcisidir. Genel olarak Manisa ve Denizli ağız özelliklerini taşır (Korkmaz, 1994a). Bu bölgenin ikinci bölgeciği Uşak ili ağızlarının birinci ağız bölgesiyle benzer özelliktedir (Gülsevin, 2002: 193). Leyla Karahan'ın çalışmasına göre, Sarıgöl ve yöresi ağızları Batı grubu ağızlarının I. grubundaki ikinci derecedeki alt gruplardan 3. gruba dâhil edilen Aydın, Denizli, Manisa, İzmir gibi illerin ağızlarıyla ortak özelliktedir (Karahan, 1996: 150-155).

İkinci ağız bölgesi, Aydın sınırına yakın olmakta ve Korkmaz'ın çalışmasındaki hususlar değerlendirildiğinde bu bölge Aydın, Muğla, Denizli ili ağızlarıyla benzer özellikler barındırmaktadır (Korkmaz, 1994a: 89-91).

Üçüncü ağız bölgesi Uşak ili ağızlarındaki ikinci ağız bölgesinin özellikleriyle benzerlik taşır. Leyla Karahan'ın sınıflandırmasında bu bölge Batı Grubu ağızlarının VI. alt grubundan Malatya, Sivas ve Tokat; VII. alt grubundan Gaziantep bölgeleriyle benzerlik göstermektedir (Karahan, 1996: 144-145). Üçüncü bölgedeki birinci ağız bölgeciğinin birinci alt bölümünde görülen şimdiki zamanın olumsuz çekimiyle Erzurum ili ağızlarındaki şimdiki zamanın olumsuz çekimi benzerlik göstermektedir (Gemalmaz, 1995: 338).

Sarıgöl ve yöresi ağızlarının ölçünlü üst ağzı Sarıgöl merkezin içinde bulunduğu birinci ağız bölgesidir. Bu ağız bölgesi diğer ağız bölgelerinden daha baskın konumdadır. Bu yönüyle diğer ağız bölgelerini ağız özellikleri bakımından etkilemektedir. Birinci ağız bölgesi, diğer bölgelere oranla ağız özelliklerini daha fazla korumaktadır denilebilir. Bugün Sarıgöl merkezde bile birinci bölgenin ağzı STT'den daha baskın bir şekilde kullanılmaktadır. Söz konusu inceleme sahasında ağız özelliklerinin korunması ağız bölgesinin göç alıp vermemesine bağlanabilir.

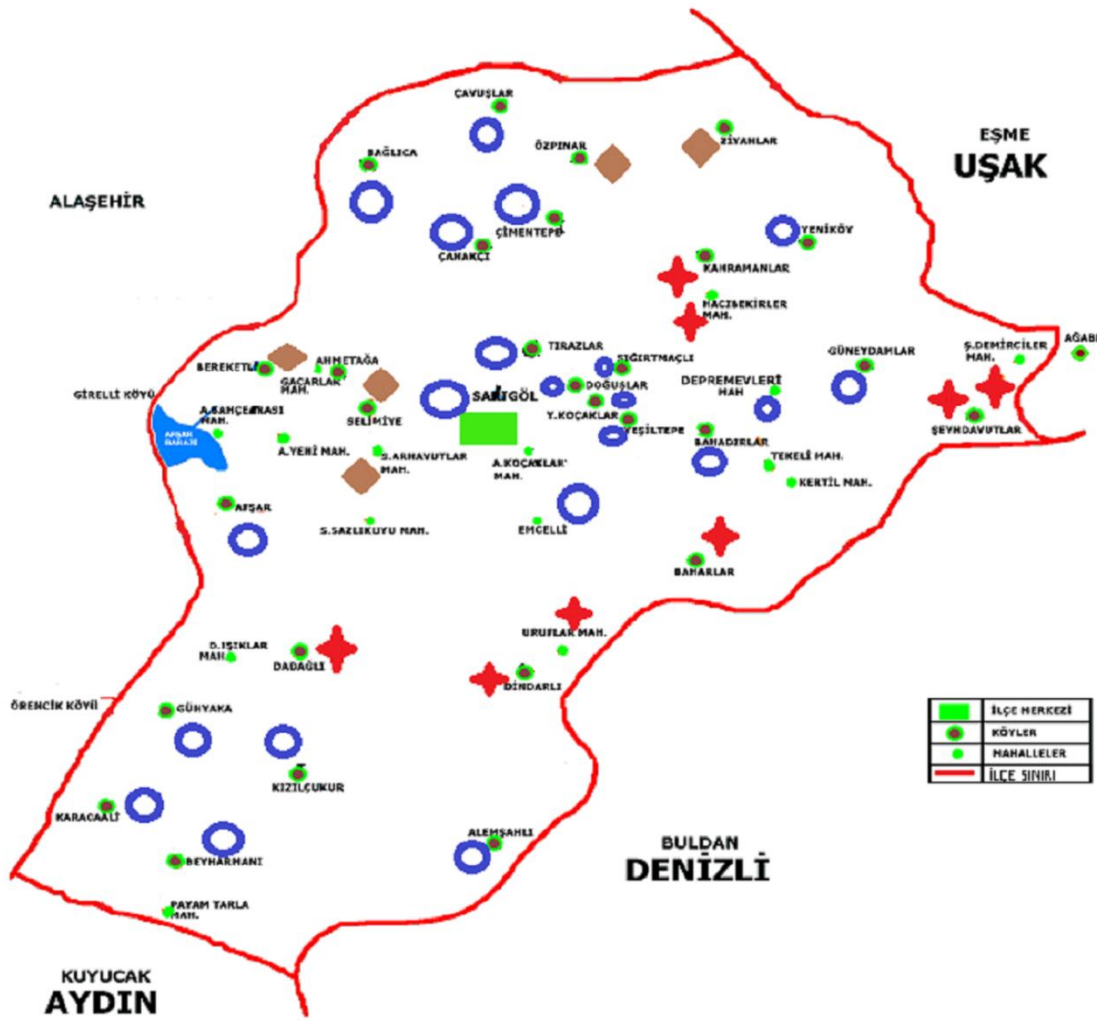
Tablo 7: Sarıgöl ve Yöresi Ağızları Tasnifi ve Tasnif Belirleyici Ölçütler

Temel Ölçütler	STT	I. BÖLGE					II. BÖLGE		III. BÖLGE		
		1. Ağz. Bölgeciği				2. Ağz. Bölgeciği	1.Ağz. Bölgeciği	2. Ağz. Bölgeciği	1. Ağz. Bölgeciği		2. Ağz. Bölgeciği
		1. Alt Bölüm			2. Alt Bölüm				1. Alt Bölüm	2. Alt Bölüm	
		1. Alt Birim		2. Alt Birim							
		1. Alt Birimcik	2. Alt Birimcik								
Şimdiki Zaman Ekleri	sallıyorsun	sallōŋ	salleyoŋ	salleyoŋ	salleyoŋ	sallıyoŋ	salleyoŋ	salleyoŋ	sallıyıŋ	sallıyıŋ	sallıyıŋ
	olmuyor	olmō	olmēyō	olmēyō	olmēyō	olmuyō	olmeyoru	olmeyoru	olmıyı	olmır	olmıyı
	Ø	gelipduru	gelipduru	gelipduru	geliPduru	geliPduru	geliPduru	geliPduru	geliPduru	geliPduru	geliPduru
	Ø	geli'geli	geli'geli	geli'geli	geli'geli	Ø	geli'geli	geli'geli	Ø	Ø	Ø
	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	geliPbatırı	geliPbatırı	geliPbatırı	geliPbatırı	geliPbatırı	geliPbatırı
Hâl Ekleri	sana	senē	senē	senē	senē	sene/seçē	senē	senē	saŋa	saŋa	saŋa
	beni	benē	benē	benē	benē	beni	benē	benē	beni	beni	beni
ğâri / ğayrı tercihi	artık	ğâri	ğâri	ğâri	ğayrı	ğâri/ğayrı	ğâri	ğâri	ğâri/ğayrı	ğâri/ğayrı	ğâri/ğayrı
r Sesi	onlar	onnā	onnā	onnā	onnā	onnar/onlar	onnā	onnā	onnar/ollar	onnar/ollar	onnar/ollar
	yaparlar	yapālā	yapālā	yapālā	yapālā/yapallar	yapallar/yaparlar	yapālā	yapālā	yapallar	yapallar	yapallar
Fiil çekiminde 1. çk ve bildirme	yaparız	yaparız	yaparız	yaparız	yaparız	yaparız	yaparız	yaparız	yaparız	yaparık/yaparık	yaparız
	evdeyiz	evdeyiz	evdeyiz	evdeyiz	evdeyiz	evdeyiz	evdeyiz	evdeyiz	evdeyiz	evdeyik	evdeyiz
Daralma	evde	ēvdi	ēvdi	ēvdi	ēvdi	ēvde	ēvdi	ēvdi	evde	evde	evde
	hasta	hasTı	hasTı	hasTı	hasTı	hasTa	hasTı	hasTı	hasTa	hasTa	hasTa
Tezlik Fiili	soruverdi	soruvēdi	soruvēdi	soruvēdi	soruvēdi	soruvudu	soruvēdi	soruvēdi	soruvudu	soruvudu	soruvudu
ç, ş, y vb. Tesiri	oradaydı	ōdeydi	ōdeydi	ōdeydi	ōdeydi	ordaydı	ōdeydi	ōdeydi	ordaydı	ordaydı	ordaydı
	kalacak	ğalcek	ğalcek	ğalcek	ğalcek	ğalcaç	ğalcek	ğalcek	ğal(ı)caç	ğal(ı)caç	ğal(ı)caç
1.TK. emir Kipi	varayım	varen	varen	varen	varen	varayın	varen	varen	varayın	varayın	varayın
-Ir gen.Z.Eki	alırdım	alıdım	alıdım	alīdım	alıdım	alırdım	alīdım	alıdım	alırdım	alırdım	alırdım
	bilirsin	bilisiŋ	bilisiŋ	bilisiŋ	bilisiŋ	bilirsin	bilisiŋ	bilisiŋ	bilirsin	bilirsin	bilirsin
+IAr+Iq Şekli	onların	onnarıŋ	onnarıŋ	onnāŋ	onnarıŋ	onnarıŋ	onnāŋ	onnāŋ/onnarıŋ	onnarıŋ	onnarıŋ	onnarıŋ
g, ģ, ħ	yok	yok	yok	yok	yok	yok	yok	yok	yok/yoh	yoh	yok
	koyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun	ğoyun
Şimdi	şimdi	şinci/hinci	şinci/hinci	şinci/hinci	hindi	hindi	hinci	hinci	şindi/hindi	şindi/hindi	şindi/hindi
öyle böyle	öyle böyle	(h)ōle, bōle	(h)ōle, bōle	(h)ōle, bōle	(h)ōylü(e), bōylü(e)	(h)ōylü(e), bōylü(e)	(h)ōle, bōle	(h)ōle, bōle	(h)ōyle, bōyle	(h)ēyle,bēyle	(h)ōyle, bōyle
vur-, güreş kelimeleri	yur-/vur-, güleş	yur-/vur-, güleş	yur-/vur-, güleş	yur-/vur-, güleş	vur-, güleş/güreş	fur-, küreş	fur-, küreş	vur-, güreş	vur-, güreş	vur-, güreş	vur-, güreş

HARİTALAR

MANİSA İLÇELERİ HARİTASI

○ bene/ sene

★ bene/ sene

◆ bağa /sağa

BEN /SEN ZAMİRLERİNİN YÖNELME HÂLİ ÇEKİMİNDEKİ DURUMU

KAYNAKÇA

- AGACANOV, S.G (2003). *Oğuzlar*. (Çev. Ekber N. Necef/ Ahmet Annaberdiyev) İstanbul: Selenge Yay.
- AKAR, Ali (2004). *Muğla Ağızları*. Muğla: MÜ Yay.
- AKCA, Hakan (2009). *Ankara İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Dizin)*. GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- AKCA, Hakan (2011). “Ankara İli Ağızlarında Şimdiki Zaman Ekinin Varyantları”. *Turkish Studies*, 6 (1), 597-605.
- AKSAN, Doğan (1999), *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yay.
- AKŞİT, Oktay (1983). *Manisa Tarihi (Başlangıçtan M.S. 395 yılına kadar)*. İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Yay.
- AKSOY, Ömer Asım (2004). *Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler*. Ankara: TDK Yay.
- ARAT, Reşit Rahmeti (1987). “Türkçe Metinlerde e / i Meselesine Dair”. *Makaleler C. I*, (Hzl. O. Fikri Sertkaya), Ankara: TKAE Yay, 334-341.
- ARGUNŞAH, Mustafa (2011), “Türkçede Zarf-Fiil Eklerinin Durum Ekleriyle Kalıplaşması”. *Turkish Studies*, 6 (1), 55-68.
- ATALAY, Besim (1988). *Divanü Lügat-it-Türk C. I-IV*. Ankara: TDK Yay.
- AY, ÖZGÜR (2009). *Türkiye Türkçesi Ağızlarında Fiil Çekimi*. Ankara: TDK Yay.
- AYDIN, Mehmet (2002). *Aybastı Ağzı*. Ankara: TDK Yay.
- BACANLI, Eyüp (2007). “Aspekt, Kılınış ve Taksis Çerçevesinde Tavas Ağızlarındaki Şimdiki Zaman İşaretleyicilerinin Değerlendirilmesi”. *Erdem*, 48, 1-19.
- BANGUOĞLU, Tahsin (2000). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yay.

- BOZ, Erdoğan (2002). *Afyon Merkez Ağzı*. Afyon: AKÜ Yay.
- BURAN, Ahmet (1996). *Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hâl) Ekleri*. Ankara: TDK Yay.
- CAFEROĞLU, Ahmet (1994). *Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme I-II*. Ankara: TDK Yay.
- CLAUSON, Sir Gerard (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. London: Oxford Press.
- COŞKUN, Volkan (2003). “Türkiye Türkçesinde Ünlüler ve Ünsüzler”. *TDAY-Belleten 1999*, 42, 41-50.
- DEMİR, İmdat (2002). *Türkiye Türkçesinde Parçalar Üstü Sesbirimler*. AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Yüksek Lİsans Tezi). Afyon.
- DEMİR, Nurettin (1996). “Güneybatı Anadolu Ağızlarında Kullanılan Şimdiki Zaman Eki -ik gelir”. *Uluslararası Türk Dili Kongresi 1992 (26 Eylül 1992 -1 Ekim 1992)*, TDK, Ankara 2000, s. 43-56.
- DEMİR, Nurettin (1998). “Ağız Araştırmalarında Kaynak Kişi Meselesi”. *Dursun Yıldırım Armağanı* (Hızl. Metin Özarslan / Özkul Çobanoğlu), Ankara, s.171-180.
- DEMİR, Nurettin (2000a). “Birleşik Fiiller ve Vurgu (-iver- Şeklinin Görevlerini Tespitte Vurgunun Rolü”. *TDAY-Belleten 1997*, 225-235.
- DEMİR, Nurettin (2000b). “Derleme Sözlüğü'nde Şimdiki Zamanla İlgili Veriler” *İlmi Araştırmalar*, 10, 19-27.
- DEMİR, Nurettin (2000c). “Anadolu Ağızlarında Birinci Çoğul Kişi İstek Eklerinin İkilik Bildiren Bir Değişkesi”. *Türkçenin Ağızları Çalıştay Bildirileri* (Hızl. A. Sumru Özsoy - Eser E. Taylan), İstanbul, s. 65-71.
- DEMİR, Nurettin (2002). “Kıbrıs Ağızları Üzerine Notlar”. *Scholarly depth and accuracy, A Festschrift to Lars Johanson, Lars Johanson Armağanı*, Ankara, s.100-110.

- DEMİR, Nurettin (1999). “Alanya Ağızlarında Şimdiki Zaman Ekinin Varyantları”. *İlmi Araştırmalar*, 7, 57-64.
- DEMİRCAN, Ömer (2001). *Türkçenin Ses Dizimi*. İstanbul: DER Yay.
- Derleme Sözlüğü (1963-1982)*. C. I-VI. Ankara: TDK Yay.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (1993). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yay.
- DİLÇİN, Cem (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- EKER, Süer (2006). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yay.
- ERATALAY, Sevda (2007). *Alaşehir ve Yöresi Ağızları*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Van.
- ERCİLASUN, A. Bican (2002). *Kars İli Ağızları*. Ankara: TDK Yay.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican (1996). “Ağız Araştırmalarında Kullanılacak Transkripsiyon İşaretleri”. *Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni (9 Mayıs 1997)*, TDK, Ankara, s.43-48.
- ERDEM, Mehmet Dursun ve GÜL Münteha (2006). “Kapalı e (è) Sesi Bağlamında Eski Anadolu Türkçesi-Anadolu Ağızları İlişkisi”. *Karadeniz Araştırmaları*, 11, 111-148.
- ERDEM, Mehmet Dursun (2008). “Anadolu Ağızlarında Görülen Birincil Ünlü Uzunlukları Üzerine”. *Turkish Studies*, 3(3), 502-562.
- ERGİN, Muharrem (1993). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yay.
- EREN, Hasan (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- ERİMER, Kayahan (1971). “Anadolu ve Rumeli Ağızları Üzerinde Bir Bibliyografya Denemesi”. *TDAY- Belleten* 1970, 211-236.
- GABAIN, A. Von. (2000), *Eski Türkçenin Grameri (Çev. Mehmet AKALIN)*. Ankara: TDK Yay.

- GEMALMAZ, Efrasiyap (1995). *Erzurum İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük) C.I-II-III*. Ankara: TDK Yay.
- GÜLENSOY, Tuncer (1985). “Anadolu Ağızlarında Şimdiki Zaman Eki”. *TKAE Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu’nun Hatırasına Armağan*, Ankara, XXIII / 1-2, 281-297.
- GÜLENSOY, Tuncer (1988). *Kütahya ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)*. Ankara: TDK Yay.
- GÜLENSOY, Tuncer (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözlüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- GÜLENSOY, Tuncer (1979). “Türk Fonetik Transkripsiyonu Üzerine”. *DTCF Türkoloji Dergisi*, VIII, 160-190.
- GÜLENSOY, Tuncer ve ALKAYA, Ercan (2003). *Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası*. Ankara, Akçağ Yay.
- GÜLSEVİN, Gürer (1997). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: TDK Yay.
- GÜLSEVİN, Gürer (2001). “Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf-Fiiller”. *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C.II, 2*, 125-143.
- GÜLSEVİN, Gürer (2002). *Uşak İli Ağızları (Dil Özellikleri-Metinler-Sözlük)*. Ankara: TDK Yay.
- GÜLSEVİN, Gürer (2005). “Ağız Araştırmalarında Yaygınlaşmış Yanlışlıklar I: ‘bura’ mı, ‘bu ara’ mı”. *Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı*, İzmir, s. 333-335.
- GÜLSEVİN, Gürer (2010). *Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağızları*. İstanbul: Özel Kitaplar Yay.
- GÜNAY, Turgut (2003). *Rize İli Ağızları (İnceleme- Metinler- Sözlük)*. Ankara: TDK Yay.
- GÜNŞEN, Ahmet (2000). *Kırşehir ve Yöresi Ağızları*. Ankara: TDK Yay.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin (1992), *Türk Dilinde Edatlar*. Ankara: MEB Yay.

- İMER, Kâmile (2000). “Türkçenin Ağızlarının Sınıflandırılmasında Temel Alınan Ölçütler”. *Türkçenin Ağızları Çalıştayı Bildirileri (Hızl. A. Sumru Özsoy - Eser E. Taylan)*, İstanbul, s. 5-16.
- İLKER, Ayşe (2008). “Manisa Ağızlarında Şimdiki Zaman”. *Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı (25-30 Mart 2008)*, Harran Üniversitesi-TDK, Ankara, s.369-375.
- JOHANSON, Lars (2009). “Türk Dillerinde Odaksız Şimdiki Zaman İşaretleyicisi ve Kıbrıs Türkçesinde Eksikliği (Çev.Nurettin Demir)”. *Bilig*, 49, 93-100.
- KARAHAN, Leyla (1996). *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*. Ankara: TDK Yay.
- KONUKÇU, Enver (2000). *Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919)*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yay.
- KORKMAZ, Zeynep (1994a). *Güney-Batı Anadolu Ağızları- Ses Bilgisi (Fonetik)*. Ankara: TDK Yay.
- KORKMAZ, Zeynep (1994b). *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*. Ankara: TDK Yay.
- KORKMAZ, Zeynep (1995a). “Batı Anadolu Ağızlarında Aslı Ünlü Uzunlukları Hakkında”. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar C.II*, Ankara: TDK Yay. s. 123-127.
- KORKMAZ, Zeynep (1995b) “Anadolu Ağızlarının Etnik Yapı İle İlişkisi Sorunu”. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar C.II*, Ankara: TDK Yay. s. 179-187.
- KORKMAZ, Zeynep (1995c). “Anadolu Ağız Araştırmalarına Toplu Bir Bakış”. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar C. II*, Ankara: TDK Yay. s. 232-348.
- KORKMAZ, Zeynep (1995ç). “Batı Anadolu Ağızlarında Yazı Dilinden Ayrılan İsim Çekimi Ekleri ve Fonologie-Morphologie Bağlantısı”. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar C.II*, Ankara: TDK Yay. s. 222-231.
- KORKMAZ, Zeynep (2003), *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: TDK Yay.
- KORKMAZ, Zeynep (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.

- MUTLU, Hüseyin Kahraman (2008). *Balıkesir İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Dizin)*, GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara.
- ÖZÇELİK, S. ve Münir ERTEN (2005). *Türkiye Türkçesi Dilbilgisi*. Diyarbakır.
- ÖZKAN, Nevzat (1996). *Gagavuz Türkçesi Grameri*. Ankara: TDK Yay.
- ÖZKAN, Nevzat (1999). “-Dik Sıfat-Fiil Ekinden Yapılmış Zarf-Fiil Ekleri ve Gagavuz Türkçesinde Bir Zarf-Fiil Eki: -DlcAAAn(An)”. *3. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı 1996*, TDK, Ankara, s. 891-900.
- ÖZKAN, Nevzat (2002), *Türk Dilinin Yurtları*. Ankara: Akçağ Yay.
- Türkçenin Ağızları Çalıştayı Bildirileri (2000)*. (Hzl. A.Sumru Özsoy, Eser E. Taylan), İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yay.
- SAĞIR Mukim (1997). “Anadolu Ağızlarında Ünlüler”. *TDAY-Belleten 1995*, 377-390.
- SAMİ, Şemseddin (1995). *Kâmûs-i Türkî*. İstanbul: Çağrı Yay.
- SAMİ, Şemsettin (1306=1890). *Kamusu'l-Âlâm C. II*. İstanbul: Mihran Matbaası.
- Sarıgöl Belediyesi (Tanıtım Rehberi) (2008)*. Sarıgöl: Can Ajans.
- Sarıgöl Kaymakamlığı 2009 Yılı Brifing Dosyası (2009)*. <http://www.sarigol.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 20.20.2011).
- SARITAŞ, Fahri (2007). *Temettuât Defterlerine Göre Sarıgöl (İnegöl)'ün Sosyal ve Ekonomik Durumu*. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Tarihi Anabilim Dalı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi). Manisa.
- SÜMER, Faruk (1967). *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilatı Destanları*. Ankara: AÜ DTCTF Yay.
- Tarama Sözlüğü I-VII (1963-1977)*. Ankara: TDK Yay.
- Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni (1999)*. Ankara: TDK Yay.

- TEKİN, Talat (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*. Ankara: Kültür Bakanlığı-Simurg Yay.
- TOK, Turgut (2002). *Denizli İli Güney ve Güneybatı Bölgesi Ağızları*. PÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Denizli.
- TOK, Turgut (2008). “Denizli İli Ağızlarında Vurguya Dayalı Ünsüz Düşmesi” *Turkish Studies*, 3(7), 841-848.
- TOKATLI, Suzan (2007). *Anadolu Ağızlarının Söz Varlığından Yararlanılarak Türetilen İsimler*. Kayseri: Laçın Yay.
- TUNA, Osman Nedim (1960). “Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller”. *TDAY-Belleten 1960*, 213-282.
- TÜRK, Vahit (1999). “Türkçede Şimdiki zaman Kavramı, Çekimleri ve Ekleri”. *TDAY- Belleten 1996*, 291-340.
- TÜRKAY, Cevdet (2005). *Başbakanlık Arşivlerine Göre Osmanlı İmparatorluğu’nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*. İstanbul: İşaret Yay.
- Türkçe Sözlük (2005)*. Ankara: TDK Yay.
- ÜÇÖK, Necip (2008). *Genel Fonetik (Ana Çizgileriyle)*. İstanbul: Multilingual Yay.
- ÜSTÜNER, Ahat (2000). *Anadolu Ağızlarında Sıfat-Fiil Ekleri*. Ankara: TDK Yay.
- UYSAL, İdris Nebi (2009), *Karaman İli Ağızları ve Anadolu Ağızları Arasındaki Yeri*. PÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Denizli.
- YILMAZ CEYLAN, Emine (1991). “Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü”. *Türk Dilleri Araştırmaları*. Ankara 1991, 151-165.
- <http://www.izmir.dmi.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 18 Ekim 2011).
- <http://www.manisa.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 18 Ekim 2011).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİNLER

Konuşan : Fadime ŞAHİN
Yaş : 60
Derleme Yeri : Çavuşlar Köyü
Konusu : Düğünler, Deprem, Köy İşleri.

1 köyümüzde düünnē, olan_ēvi ğız_ēvine isTedir. isTēken_añılāşır kimi, kimi
2 añılāşmaz dōlā. añılāşdinen gidēlē, annesi bībası isTēlē. gidēlē yūsūk Pozālā. gelir,
3 nişan_olur, 'taķı_olur, bureğ gelinir. nişan_oluyō méydanda. 'dümbeK çalınır,
4 'pasTı yinir bi_yō ğız biTdı mi, gidiyō olan_ēvi ödō 'pastā 'yiyyō ya. 'pasTı kesēlē
5 yīlē. yimedik mi 'cemalgilde. ondan soñıra gene alışēre gidiyō, yūsūk Pozuyōlā. iki
6 düñür_ēvi añılāşiyō. o onō Pozuyō damada, o 'gelin ğızā Pozuyōlā yūsūk. tekīrā
7 geliyō, çalgılı düñün_oluyō, bizim burlādā nişan. 'gelinnen dāmaT dans_ēdēlē,
8 oynālā emmi, bizim_olan_oynumōyō o başKa. biz_oynōmēye 'sévyōz.
9 biz_oynāırız. oy'néyoz, ondan soñra ğız tabi añıleşdine bi_arā süre düñün_oluyō
10 düñünlerimizdi bi_gün 'kıını gēcesi oluyō. nişan_oluķan_o 'ķasalı loķum_ēdēseñ
11 'ķaseynan gidiyō loķum. ōlō 'pasTı kesTirseñ 'pastānan 'duruğoyyoñ. 'tekīrā
12 düñün_olcā billi. esKi'dene 'zini gidiyōdu. 'cerez om_bēş 'yirmi 'zini gidiyōdu
13 olan_ēvinden ğız_ēvinden_olan_ēvine gidiyōdu olan_ēvinden ğız_ēvine geliyōdu
14 zinilē. olan_ēvinden 'cerez gidē, ğız_ēvinden de olan_ēvine gelirdi 'Pa'laFı.
15 daıdırlā hınına hısımina. Pa'laFıların daıdıyo daha ēvelleri. ō mendil ğız 'bitinci
16 vēriliyō canım mendil. söz_aldıñ mı 'mendil 'çoraP vērilirdi. nişandı gelceñ çevirmē
17 'ğāri. hinci nişan_oldu ķasalı ķasalı nişan_oldu mu 'çevirm_īsTēsi senē düñür
18 geline nē ēdēseñ bu 'ğayınnañdan gōnek, bu 'ğayınnañdan çāşaf, bu ğayimbībañdan
19 bilēziK onnā 'gēni ayrı konu. yüz çēmbē mi çevirceñ ēlli çēmbē mi 'havlı, atlet
20 nē_ēdēseñ çorap onnā 'çevirmi 'ayrı_oluyō. daħa ēvelden hāş gidiyōmuş
21 olan_ēvinden ğız_ēvine. gōneK_ādılıyōmuş çīnilerine. ödō yēmeK Pişiyōdu
22 yēmeK Pişince seniñ gōnek kēydijñ yēlere bīrē 'zofru yēmeK gidiyōdu, daħa ēvel
23 bizim çocu'luumuzda. şinci herif pasta kesivēriyō loķumunan 'ķasalı ēdivēriyō usul
24 yollu. bi_gün dö_oluyō, iki gün_ēden di_oluyō. hērkes hāline görō bi_gün 'kıını

25 gècesi édiyōlā, ētesi gün de gelin_‘alıP-gidiyō. gece gidiyō, gündüz_olmō ġāri.
 26 ‘èvelde ‘dansōz dō gelirdi ‘masanın_üslerindi ‘ġarı dā oynō, her şey_olurdu. èveli
 27 òlō oluyōdu. ‘hinci òlō köçek müçek yok canım geliyō bi ‘türkücü öyneyōlā. ‘geni
 28 masáraF aynı_oluyō. bi_gün ‘kını gècesi_oluyō, kınā ‘yakılıyō geline. ētesi gün dō
 29 ‘gene ‘çalġılı, ‘hërkeS ‘eşine ‘dosTunu çağıyō, ‘yeme’leyo, āşamnē ‘geni düün_oluyō
 30 geline_alıyō. işKi vèriseñ vèriyōñ vēmeyen vēmez işKili durumunō görō tābi işine
 31 ‘nası gelise òlū édiyō. [tabanca atıyorlar mı] atmazlā mı, ‘hinci ‘aTmēyim_‘mèriyōlā
 32 ‘şakır şukur ‘òTdürüyōlā ‘aTdırıyōlā. èveli gelin gidēken ‘gelin_aldı mı ‘heriF
 33 ‘Tabāncēnan gidēdi. at_ata at_ata ‘gelin_ēndirilēdi. dā hōdan KōlTuy duTuyōduñ
 34 geline. ‘ève gelesi KōlTuy Takıyōduñ. ‘hinci furdan ‘ġatıvèriyōlā içere. ‘bası’leşdi
 35 ġāri her_ış. daha èvelkinnēden şey. biz ‘ciPi mindik ‘ciP èveli ‘ciP_barıdı. hinci nè
 36 vā ‘koñvoylu ‘ta’silē vā. hē bībāñ ciPi mindim ben. çayıñ_‘içinden dā nèrecā ‘koltuk
 37 da’TıK ġiTdik. benim düün nası mı_oldu. ben dā ‘güccüdüm, okuldan yēñi çı’Tım,
 38 bu amcañ benē isTeTdi. bībam vēmış, ben duymamışın hēÇ. èvel òleydi ‘buboyūñ
 39 sözü ġırılmēyōdu. bībam ‘venci ‘halam bene, senē dedilē aħa bilmōn, ‘arab_omarā
 40 vēdilē dedi. anā ben vāmécān dememişin hēÇ sōlenmemişiyım. vāmışım_bi_dayı.
 41 soñürō oldunen bōle aħa loğum ‘ķasalı oldu ķasalı yāmır dı bi yağyō, èvlēd_oluyōdu
 42 bōlō düün salonlarım_‘mā. ‘ġoñşuların_‘évlerine ġirdilē loğum yidilē. loğum yidinen
 43 ētesi. ‘dünürlük sürdük, üzümne ‘kesTik ‘dünürlerinden onların_üzümlere
 44 bizim_üzümlere ‘kesTik dünürlük sürüldü. ētesi üzüm ķa’Tı_‘mı_oluyōdu düün.
 45 hinci ālem yaz güz demeyō_ķu düünnerē édiP_‘atıyōlā. üzüm kesinci düün_oldu.
 46 düün_‘é’cez gidiyōñ ‘pusat kesTiriyōñ. òlana ġıza hincī ālem damād_‘alıyo, sen ġıza
 47 alıyōñ eşē dosTa hēp ‘kēycāğ_‘alınıyōdu o_zuman. akrabālarıña
 48 elbi’seliK_‘alınıyōdu hinci ķa’Tı hinci dāmada düzüyōñ o geline düzüyō. geldinen
 49 düün_‘olduk biz allahın ‘nasıbi ‘işTi olduk. aşşādeydi évimiz bizim aşşādeydi. bürēç
 50 ‘dePīrem_oluncu geldik biz. dePīremiñ ırmızan bilen yōdu bürēç geldinen bizim.
 51 bediā üç_aylı’dı. beşi’di yatıyōdu bu ġız dī_‘oldu benim āşā_‘abañ. òden ‘dePīrem
 52 ‘salladı ‘emzirdim yēñi beşik varıdı èveli ‘beşje yatıyōdu çocu’lā. beşje yatırdık,
 53 ‘dePīrem salladı ben yēñi çocu emzirdim çocu yatırdıydım, bi salladı évin_‘içi
 54 évin_‘altında durduk al_tlı üsTlü ‘haney bizim. ‘haneydi èvelki èvlē. onun bu
 55 tarafındēdi év de ‘haneydi òlō al_tlı üsTlü ‘haneydi. o ‘salladinen ben dışarı çı’Tım

56 bizim_êydi şölö bi arā yē varıdı. o arā yē hemen kösüyō bizim. biz çocū unuTmuşuz
 57 birine. birine almışız biri 'beşi'di üç_aylık biri dē bi aylık. benim çocu'la üsT_üsdü
 58 oldulā. çocū alıP 'çıkıncā öteki çocuk ğalmış beşi'Te. ğayınnam dēyō ğu o çocū nēdi
 59 ğoduñuz. āşá dō alıñ dā geliñ biz getirisi hemen bizim_êv 'üsdünō 'kösüyō. ōlō
 60 olmusu çocuK_ıçēdi ğalcá' tātālā ğırılca' da 'çocuK_ōlō çı'cek imkanı_m_mā
 61 çı'manıñ. 'dePİremdi 'soñuru bürē hökümet yapıyō. burūlarā geldik [ölen] bizim_ōdu
 62 olmadı da şū ğāşı köydō_oldu, 'külköy varıdı, bizim ōlō kıuyñ meydannıK varıdı
 63 oreğ çı'Tık. ōdan bi 'baırıP gelen var_emme yēdi tāne mi nē çocuK. 'o elif o şeylē
 64 yēdi_mi di o. çocu'ların ğoyun şēsindi yatālāřımış aılında. ğoyun gü'müşlē. yēdi
 65 tāni 'çocuk 'sırılanmış. öldü dē 'baırdı geldi adam. bizim köylülē Tıra'Törünen hep
 66 ōlarā ğiTdilē 'moturūnan. esgiden çok 'ğavın vā, kâPız ğavın çoğ_oluyōdu. ēveli
 67 bağ mı vāıdı burūlāda o ğadāK. 'ğavın mēşurudu bizim çavışların ğavını 'susam
 68 'pamık herkeziñ ğēni idāresi varıdı bağ tek tūüdü bağ çok 'deylīdi. 'ğavın kâPız hēr
 69 şey 'boludu 'nāzilliden gelirlēdi 'aydından 'kamyōnnarınan ğavınlarā 'Taşırlādı bizim
 70 burda. hēp_o ğōdüüñ yoluñ 'ğıyılari bağ yōdu. 'esgi bağlā varıdı 'ğarı üzüm. yok
 71 hinci yok, 'hanı 'ğavın tālası ğalmadıy kı nēd_olcek ğavın tālası ya. ğavınları ēkēdik
 72 yarılırdı bōlō ğavinnā. bizim bağdā damıñ_ōñündō yēmiş varıdı yēmişñ_ōñünō
 73 yıadıñ bōlō bi di ine'lerē dōrādıñ o ğavinnara, yisiñ dēye. yimēyolā kı hinci
 74 ğavını_areyoz. benim_ōlan 'ğavın yicen dēyō ğavın bulumōyoz. nē vā bōlō ğavinnā
 75 olso ya. hinciki ğavinnā yok. hinci ğavın dēyōlā ğāri. biz dūlek dōduK_ēveli.
 76 esg_işē bağ. 'hinci ğāri benim çocu'la nē dēyō sen dōlā TürkÇeñ yañlış dēyōlā.
 77 'başğa ğonuşuyōñ dēyō ömer bilen bene. nası ğonuşcaz aha dēyom_ben de biz bōlō
 78 ğonuşuyoz ōlum don. siz hinci nası ğonuşursañız ğonuşuñ dēyoz nē yapcāñ.

Konuşan : Elif TOPTAŞ
Yaş : 47
Derleme Yeri : Çavuşlar Köyü
Konusu : Düğün, Taziye, Acı Ölüm, Bayram.

1 buralıyın ben nênem dedem 'başğı yēden góşmuş gelmiş 'èveli 'èşmi yandan. doğdum
2 böyüdüm burda. 'sünnet_évelden bölö 'çalğı yqudu, 'a'samdan bi_gün_evel
3 insan_ünnéyōduķ. a'samdan yemek furuyōduķ. éliñ günün eşiñ dostuñ yiyōdu,
4 içiyōdu. ōdan ētesi gün 'Taķı daķılıyōdu 'yemeklīdi 'mevliTlījidi 'bōleydi. düünümüz
5 çembē gelin sabāsi gün daķılrđı, düünde her gün daķılrđı gōnek 'sarıP-geliyōduñ éliñ
6 gününe. ondan soñura şey_ēdiyōduñ düünü ġāri yēme'li_oluyōdu aynı bölü cumā
7 günden. cumā gün 'ķını gēceñ_oluyōdu. cumārtesi gün otūraķ gēcesi dēyōlarımış
8 cumartesiye, gēcesine ġāri. ōlan_ēvi hinci ġız_ēvine meydan ġuruldu mu ġız_ēvi
9 bitiyōdu. āşam bi di 'ōlan_ēvine gidiyōduñ, ōlan_ēvine davılnan gene ōlan_ēvi
10 meydan ġuruyōdu baķıyōdu. tekīrā ġız_ēvine ōlan_ēvi gelirdi. 'sandıķ getiridi,
11 sandı'dı 'cereziñ_olurdu elbiselik. ētesi gün sabāleyā ōlan_ēvi élini gününü topladı.
12 ġız_ēvine gelirdi. ġız_ēvinin hep çeñizleri bölö bir_āfta évelden gidiyōdu ya.
13 serilirdi yoluñ_işlerine, geliniñ_ēşyāsi. ōdan ōlece olurdu ōlenden soñurō Taķı
14 Taķılırdı o çeñizlē ōlan_ēvine gidilirdi. tekīra geliniñ_ēvine 'ēv yazmē gidilirdi. 'ēv
15 yazmē ġiTdiñ mi ōlan_ēvi 'gelin almē gelirdi, 'gelinnen gidilirdi. ōlō şey_olurdu.
16 bölö hinciki gibi āķańdan fīlen çı'ma mı varıdı. 'çalğılı hēp 'dansöz_olurdu, 'türkücü
17 'türkü sōlēdi. dıřTañ geliyōdu türkü sōleyōdu. alışerden şeyden getirilirdi sarıgöldō
18 fīlen yqudu. 'hanı 'ġadın ēkek oluķ-geliyō şey_oluķ-geliyō meydanlāda oyun
19 çıkıyō. hinciki gibi herkez bir mi oynēyō bīrē bīrē. señ geliniñ_ākideşisiñ, geline
20 ġaldırıvē dēyon, ōlō oynēyoñ. 'harmandalı oynēyoñ [biri] mefāT_eTdi mi genÇ
21 'ġocō ġāri şey_olmōyō. hēp_aynı acı_oluyō. cenēzi 'ka'Tı mı éli günü eşī dosTu
22 yemek getiri oreya yas_ēdē olur, feryaT_olur ġāri feryaT dēyōla. yas dēyoz biz.
23 yas_olur, içere mi yatırıyoñ_ölüye öteye yatılır, yataG_atılır otē ölü yatā.
24 kenālarına sıranırlā yas_ēdēle ölü gitdi'den soñura eşiñ dosTuñ yemek getiri, yēdi
25 gün yemek yinir. ēren_ēderiz 'mevliT āşam yēdinci gün yēdi gün_oldu mu yēdinci
26 mevlidi ēderiz šēbeTinen. 'hocolā ünnediriz ġadın hocası, ēvdi oķuduruz. élli ikinci

27 oldu mu elli iki gün. ondan söru 'gazannarınan yémek vurulur. köylünün_altına
 28 üsTünö yémek yedirilir dāveT_édēsın, yémek yélē, elli_ikinci günde. benim kendi
 29 'bıbamā vurmuşlā, ben doḡuz yaşındēdim. he biliyon, āşamdan habārimız_oldu.
 30 gēnc_olma mı otuz yēdi yaşındēmiş bıbam_öldüünde. ōdan 'duyduḡ 'duyuncu arba
 31 mı vā başḲā köyden arıba geldi otobuS geldi alāşēre vādık. burdu yoḡ dēdilē, ben
 32 hatırlēyon. ōdān sarıgölö vādık, sarıgöldēmiş, ētesi gün ḡāri eTraF kövlü hēp 'geldi.
 33 sabāle ḡāri sarıgölden cenēzesi geldi. ḡırılındı, vuruldu otuz yēdi yaşındı, şey tābi.
 34 olmaz mı burda asKerden geldi nişannīdı ōlan. asgerde yēḡ 'geldi, 'temelli bitirdi
 35 geldi. bir_ay soḡūra 'turpanā 'gi'miş 'turpandan 'geldi. ōdane 'baráCı, şeyin yandā
 36 'bareC vā 'aFşarıḡ. ōde baraCı 'gidince ōdö_ölmüş, ōlāda. acı'lı geldi köv
 37 bütün_acı_oldu, ēveli nihata dēyon. ōlō_oldu o da 'ırmızan bilen bilmezdir_ona.
 38 ōdan gēcān sene kendi akrabāmızdan bi ōlan varıdı 'motur ızazası ēTdi 'motursi'let
 39 yirmi bir yaşındā 'yirmi_iki yaşındā asgērden geldi. aynı o dō niha' onun_adıydı o
 40 du öldü gēnÇ. esgiden vurulmuş ōlan 'deliḡanlı ōlan öldü. né yapcaḡ ōlō_oluyō.
 41 gözleri bilen 'arbanıḡ_ıçındı ḡaldı ōlanıḡ. dā 'antalyıdı bulmuşlā iki gün soḡūra
 42 gözlerine. 'arıbanıḡ_ıçındı ōlanıḡ yeşil gözlerine. acı'lı hēp_acı'lı bı_yıl dēseḡ
 43 'temelli yandım benim_iki Tane ölüm varıdı ikisi bir asgerē giTdi. biri bınḡöldō biri
 44 'elazıda. bınḡölün merkezinde, ōteki elazının_arıcasında. arıcıda durmeyō ḡu.
 45 daḡdan daḡ geziyō. om_bēş gün hō daḡda duruyō om_bēş gün hō daḡdı. 'ḡomando
 46 'tim ḡomandosı oldu hinci. bayram hinci bayram_olmēyō, esgiden nişannılā el
 47 öpüyōdu. bayram yēri oluyōdu 'oreḡ bayram yēriḡe gidiliyōdu. yémek vuruluyō. biz
 48 bilen ḡōmedik nişannınan gezdin oturduḡ mu nişanıḡ dā ayrı o kendi évlerinde
 49 seḡ_kendi éviḡdi_oluyon. ōlan_évi gelmezdi ōlan, ḡız_évine, ayrı olurdu. ḡōdüḡ
 50 mü sa'lanırdın ḡaçadıḡ bizim di aynı canım. 'geldi mi 'gelmedi ēveli ḡaçıyōmuş
 51 nişanlısı ḡōdü mü sa'lanıyōmuş. Tā dip_odōlara éviḡ_ışlerine. 'geldine 'hinci né
 52 vā, 'hinci hērkez bir_aradı şey_ēdiyō. bayramlarımız bile güzel_oluyōdu hinci
 53 olmēyō bayram. üzüm kesmilē çı'Tı ḡāri. hinci 'yēñicē 'üzümō gidiyōz. sabāle üşTü
 54 'ḡaḡıyoz, hinci bēşTi işTen geliyoz. 'köylük zor, ireziliz biz.

Konuşan : Fatma UYSAL
Yaş : 77
Derleme Yeri : Çavuşlar Köyü
Konusu : Düğün, Geçim, Anı.

1 eveli oğul yōdu burdō 'köyde. 'oquyyōdu benim beyim, oğurkana nişan_êTdilē bize
2 çocuk. on_altı yaşındēdīm, on_altı yaşında. geliniP gitmezdik bibirimizin yanna
3 gelmezlēdi. o benim 'yanımā gelmezdi ben onun yannā vāmazdım. düün_olduk,
4 'gışın nişan_olduk, yazın düün_olduk. açCık mārTdı oldum ben 'gelin. mārTdı
5 heralda. āpılā buyduylā 'kelleliydi mārTdı. düün_olduk_ışTī_ōle. 'davıl dutālā
6 geliřlēdi 'çalğı dutulur gelirdi 'hurşuT varıdı hurşuT dēdik. saz çalādı, şey ut çalādı
7 'utu varıdı. birē şey gelirdi 'önnō ōlō olurdu. düün_olurdu 'davıl çalādı. üş gün, üş
8 gün 'düün_olurdu. cumādan başlādık geline āşam 'kını yakālādı. ētesi gün yemek
9 vurulurdu böyünkü gün. 'goyun kesēlēdi, 'kēşgeK_olmēyōdu. eden ēdiyōdu
10 'ē'mēyene bilmeyon hinci. 'dübeK Taşı vā duruyō, Tā hōlādā gömdülē heraldı
11 gıreydālā. hōlō dübeK Taşı olurdu. davılınan bi hēbi buydey gatalādı omūzunō
12 vurādı. 'davılcı çalı çalā ōdō hem davıl çalālādı hem 'kēşgek dövēlēdi. olurdu
13 'kēşgek. aa hinci né vā, 'davılcıya_alıyōla 'mī'Tarıñ_orē gidiyōla 'mu'Tarıñ_ōdan
14 geliyōlā. 'kēşgek dövēlēdi yemek yirlēdi. āķıdeşları hēş gitmezdi üş gün. eveli bizim
15 zamannarımızda. [hıdırellez] hō dağ vā yā hıdırellez on dedi mi 'gaba'lı dēriz şōdu
16 şōda, bu dēli bu dağ dēli ōdō bi dā vā dağ hō 'yü'seK_ēvin_ādındı bi dā vā dağ. o
17 dañ Tepesindi 'dedi 'yatır varıdı 'yatıra gidēdik oreyā. 'köydō né gādā çoban varısa
18 'goyun götürüdü. 'herkeS birē guzu götürüdü. ōdō kesēlēdi, ēlli 'a'mış guzu kesilirdi
19 biz çocuKana. biz çocu'luğ kimi helvā garādı, kimi şey_ēdēdi ōdō ēkē'lē çıkādı
20 dedeye, hoculā, namaz gıldırılādı, bize dovā ēdiñ dēlēdi. āmīn āmīn yēden_irehmet
21 gövden_irehmet yēden 'berēkaT deñ delēdi 'hoculā. ōlō_ēdelēdi, yazādık ōdō su
22 sēpelēdi üstümüze. dañ tepesine çıkādık birē gaşıG_alırdık bōlō çocuk. herkeS birē
23 gaşığ götürüdü. ōdō birē 'tabağ 'pılāv üsTünō et, 'goyverilēdi 'yirdik_ōdan gelirdik.
24 ōlō_olurdu hıdırellezimiz ōleydi. hinci hıdırellez gitmōlā 'dedeye. horeyē gidiyoz
25 biz bāzımız hepimiz gidiyoz. bāzı gidiyoz, bı_yıl gidilmedi de mi. yāmır dovāsına

26 gidiyoz örē. he, gidilmedi. 'cavırlā 'burlādā çok durmuş. 'burdō cavırlā durāķana
 27 yēleşmişlē bi 'dayım 'köylere. anamgil evin_öñünō çukur 'gazmış
 28 nenem_ireHmetlik anamın_anası. oreç çukur gazmışlā eviñ_öñüne, ore 'gömmüşlē
 29 āpē, 'buydey, çeñiz. çeñizlerine aTdırmamışlā, selime Tēzemenen. anam 'gömmüş
 30 nēnem oreya, çuluñ_arasınā. eveli 'laylom mu varıdı. çuluñ_arasınā sārmiş oreç
 31 'yazmışlā, çukurō 'gömmüşlē. gömü dō yanmış ya közünen ıscānan Pişmiş āpılā ōlō
 32 dēdi. āpē buydeycij gömdüydük 'yavırım dēdi. ēvlere ya'mışlā ġāri ya yicek bi_şey
 33 ġalmācak dēye 'gömmüşlē, giTmeñ demiş dayım_marımış bi āsKere giderimiş 'keleş
 34 dayı demiş ki gitmi demiş. 'hasan demiş, 'haydarpaşı nērēse haydarpaşee selāmlı
 35 gidiyoz demiş İrehmeTlik dayım. gitmi demiş ben senē sa'ların demiş hāmanlara
 36 gömülürsün demiş. sa'larınız gösTēmēyiz demiş, hāmanlara git sen 'demiş 'keleş dayı.
 37 yörürümüş 'cavır zamānında. ōdan ġārik gömün dedinen, o_zuman onnā āpē
 38 'gömmüş ġocō ġāri_a'lı bencileyi 'ġocō ġarıymış 'nēnem. o dō eviñ közü
 39 döküldü'Çe 'yanmış. ıscak toprak ġızġın tabī altı üstünde ateş yanā dā_olma mı.
 40 'ya'mışlā 'cavırlā, ōdan 'atatürk 'görününce burlarā 'ya'mışlā 'ya'mışlā 'ġaşmışlā.
 41 aFıyondan bu tarafā 'ġaşmışlā ġāri. 'baā gidiyon, yapırak 'a'lēyon. nē yapcañ. ölüm
 42 vā 'almanyıda. onun du_üş çocu vā. birine 'gelin_ēTdi, ōlanıñ biri okuyō, biri
 43 bodrumdō duruyō. ġız müdür_olarak ōdan 'alıman dōt bēş dil biliyōmuş. ōdan geldi
 44 bodūrumdō duruyō ġız. ōlan vā o da 'makini müHendisi çi'cak, alımanyıda. o dō ōdu
 45 okuyyō. āşā gelin onnā 'ġocuman 'ġocuman ġāri. hanı_aldıñ mı ipime. /.../ ādā
 46 ġaldım dēde ġaldım ölüm ġāri boş vē dēdim çok. aņnatsam baş_olmaz. biri geldi,
 47 'illi 'havā 'çekivē bize dedi bōle. aman ya rabbi evel zaman türkülerinden.
 48 nē_ēdiveren yavırım. can_ali havası biliyon mu dedile, can_ali dayının havasına
 49 çe'tirdilē bene. yazdılā giTdilē senē televzonō vēcez biz dedilē. aa 'yavrum ē'meñ
 50 dedim soņura bi dā ēdivemem. vallā bilmōn nēden geldi. bi ōlancık elindi 'galem
 51 geldi bizim örē ēve, 'ēve geldi ben di çekivēdim şey dedim nē çekivēren size ben
 52 dedim. can_aliniñ havasına biliyōsañ çekivē dedi. 'urģanlara gerdilē dedim çeñizlere
 53 serdilē kör_olası süleyman can_aliyē vurdu dedim. ōlō ōlō 'havı çekivēdim. o benim
 54 gelin olduñ zamannādı oldu. adam_öldü benim laflā öldü. ben_eveli çok bilirdim
 55 ya, adam vuruldu öldü yavırım baġdā kuy_arıTdık geldi adam da hōdō vurmuşlā. eliñ
 56 biri 'ġavġi_ē'miş, hatā dēyoz biz ġāri canım 'başġa bi şey yok. el çavış dedin mi

57 sirtmeşlidi bilen_adamlā sarıgölde bilen_adamlā hep bilir, adam çok örslüdü. hér
 58 şeylê gödüüm nênem çok şükür hālîme ādā galdım dēdi galdım şükür. ana götür dēyon
 59 da götürmēyō. otuz yēdi yaşındēdim ben galdımda. otuz yēdi senedir otuz yēdi
 60 'senē_öldü öleli adam bōlō çalışTım 'bunu gelin_ēTdim olanā düün_ēTdim.
 61 isTediklerine aldım saTdim onō beñizimez gāri fadimeç sō aha. /.../ gülüşmek dē mi
 62 bu. dēzem varıdı İrehme'lik 'selimi dēzem nē demiş emini dēzem marıdı 'ta'gali gāsı
 63 bilisiñ sen ona, nē demiş ya. 'cavır geliyōmuş yā sōl 'demiş, yā sōl demiş 'ğaşmış. yā
 64 sōl demek gel būrē deme'miş 'eveli. onnarıñ_ēvi di aşşā köydō yoluñ_üsTündü
 65 'ta'galilerin bāçanıñ_oldıy yē gāri. ōdan abılasınıñ yannā 'ğaşmış, ben 'cavırı
 66 ünnedim 'demiş. nēncēdiñ 'cavırā ünnediP di. bi dayak, bi dayak ambā varıdı, hōlō
 67 gıyılı nēnemiñ onuñ_çine yatırılmışlā ōTmişlē üsTüne. būrēç çocuk geldi yā sōl dedi
 68 benē dermiş. 'tür'Çō gonusurumuş yēli cavır olmuşlā gāri burlāda. aā 'demişlē giTdi
 69 o yok demişlē. 'deli o demişlē ninceñ demişlē. ōdan gaTmamışlā évin_çine.
 70 évin_çine gaTdılā mı ırzlarınā geçeriñmiş muhaKğak. gaTmamış, çok İrezil é'mişlē
 71 burlādā eveli. gırañ yisiñlē, ōlara giTdim ben 'alamenyeye üç yō giTdim. üç yō, dōT
 72 yō giTdim. üçer_ay durdum durdum geldim olanıñ yanda. vādım dil bilmem tikirt
 73 bilmem münühdō oturduk. ōdan giTdik, vādım_oreç oturdum nēnem, dil bilmem
 74 tikirt bilmem. 'oturuyōn, 'oturuyōn bi 'garı geldi, yanıma. bi adamınan bi garı geldi
 75 kapıya çaldılā. benim gelin dediñ ki şu éviñ sābı dedi aÇcık 'serhoş_oluyō dedi.
 76 kapılara duTō dutō geçiyō dedi. 'binādı çok İsan. aşmā kapı dedi tıkır tıkur_ēdē dedi.
 77 aşmā tıkırtıya dedi. gelmiş biri basTı Fıra basıyolā kapı kitli içinden aşmēnci
 78 açılmēyō. hurdan ba'Tım hōlō aşTım kapıya hōlō ba'Tım bi adamınan bi garı
 79 'dikeliPduru. hemen 'kapaTdim kapı. bi_dā basTılā bi_dā kapaTdim. bi_şeylē
 80 dēyolā benē, gızım dedim siziñ diliñizden bilmēyon dedim, gidiñ dedim. siziñ
 81 diliñizden bilmōn ben dedim. üs gātımızdā vā ulubey yanda 'eşmi yanda inşan vā.
 82 'onō çı'dılā 'oreyā. 'onō_aldılā geldilē. şey dedi 'fadimi dēzi dedi, khalofere 'ba'cāmış
 83 bunnā dedi 'kapıya açıvē dedi. açıvēdim gāri. ētesi gün adam derimiş ki bizim 'çeşmi
 84 di bozulmadı mı ... āşamā gadā divanā durdum. ölüm dedim āşamcā ben divanā
 85 durdum çeşmē dedim. alıP 'Követēç döküyon alıP göFeteç döküyon_akıP-gidiyō su
 86 emme benē rezil_olur. 'anam dedi hodō hōtum varıdı dedi Taķıvesēdiñ dedi. o
 87 horTumuñ a'lımā geldüñe biliyōn mu ölüm dedim. ētesi gün bizim 'çeşmeç

88 oṅarıvèriṅ demiş, ajsder dèyölā. òdò ğarı òdò duruyōdu. nè bilen ben 'esKili püskülü
 89 bi ğarı mādīmenlere siliyō ya, ben nè bilen. 'süslenmiş, püslenmiş. elindi 'çenti bi
 90 ğarı dikeliPduru. içere ğa'madım 'daṅımı dı gidiyō kendi éTdīm. òdan açivēdim ğāri
 91 girdilē. òdan 'çeşmeç oṅādı. 'hasan 'demiş anaṅ ğaTmēyō bize içere demiş, anaṅā
 92 tembēh_ēt demiş. ānā dedi çeşmeye oṅāmēye gelce'lē dedi açivē geldinen kapiyā
 93 dedi. geçivēdim ğāri açivēdim kapiyā oṅādılā giTdilē. günüm biTdi geldim, nah
 94 dedim. geŞmiş günün dedi. bōlō eliṅ bālālā dedi. gümürük şeye götürdü, bize hasan
 95 biliyon mu gümürük müdürü nè ğarın_ārisıdır oreyā. gidiyölā dēye örē imza
 96 vēdiriyō bize. senē dedi eliṅi hōlō bālālā dedi. günün 'biTmiş dedi, 'geŞmiş dedi. nah
 97 bālālā dedim, aha ben gidiyon siziṅ_oḷsuṅ 'būrō 'dedim nè dēyor_o dedi hasana.
 98 gidiyoz biz ğāri dēyō dedi. hasan çı'Çām billi ana hōlō bōlō demedi. bilmōn der
 99 yonanisTan bulġarisTan 'türkÇü biliyölā. geliken uçānan gidiyoz, gidēken 'ta'siyen
 100 gidiyoz. òdan mindīriveriyō benē hasan, biz geliyoz. geçān ōlō_eTdim gidēken de
 101 kendim giTdim geliken de kendim geldim. bı_yıl ōlan gelecek yanıma. çok gezdim
 102 ben, çok. bu mıntıkılāda dumlupınarā ğadā giTdim. başġa yerē giTmedim. fu yanlara
 103 her yakē 'gezdim. 'dumlupınādā bizim sādēşlā varıdı, ğarakōş dēyölā, hōlō çöpköv
 104 gibi ğalıyōdu bize. vādınan oreyā. ōlarā giTdim. 'başġı yerē giTmedim. bu 'yakeyā
 105 isTedijın hep memlēketē gezdim. 'veli dayıṅ gezdıridi bize. 'çeşmilerē giTdik,
 106 işmilerē gitdik, her yakē giTdik. 'arbamız varıdı o_zumān, cip bizimīdi, cip ğarā
 107 tīrenidi adı. āşgerī ūrus ciPiydi bi ciPci almış-gelmiş adam da köylü 'ba'mē geldi
 108 yavrım. youdu 'arba, dayı yavrım. ilk_arbası bizim 'cibiydi. nēlere gerek gidēdi
 109 adam tek gezēdi bizim orılarā götürüdü bize. fılān yerē giTcez dēdi, adamnarıṅ ġāları
 110 'esnaf dēdi baḵ òdò hōlō bōlō 'e'micāṅ, nè verilēse alıP işÇeṅ yiceṅ dēdi. nè ğonursu
 111 dēdi. 'tembēh_ēdēdi alı-gidēdi. zāten īsan şeyleniyō ōlō yēdi 'canım. aha bōlō nēnem
 112 başlarımdan bunnā geŞTi. ōlādā 'aṅnadivē 'neni bōlō_olmuş dē. baıımızdı
 113 kuy_arıTdık adam bureç 'gündelik vēmēye geldi di öldü. 'vurdulā dī_öldü ha
 114 bakalım. 'göşgün dēliydik, évdeydi' di ben 'sarılıġ_öldüm du yatıyōdum_évde.
 115 o_zuman 'ırmızan mı olū ğı'ana. otuz yēdi senē_oluyō adam ōleli benim. acı
 116 ğēnŞliṅm beyhudē geŞTi nēnem. boş vē öldüm ğāri, nēreyē götürsülē biTdim. altınā
 117 ğa'sılā altınā bandırsılā hiŞ 'bicecij gözümdü yok. cenāballah 'nē_zuman āmānetimeç

- 118 aldı mı o_zuman yolcuyun_oreye. é'mek dāvēsı mecībursuŋ 'gi'ceŋ, çalışıyoz.
- 119 nāPcáŋ nēnem be èyi o du_èyi.

Konuşan : Emine ÇAKAL
Yaş : 75
Derleme Yeri : Bağlıca Köyü
Konusu : Düğün, Kız İsteme, Oya, Çeyiz, Yağmur Duası, Günlük İşler (Eskiden).

1 'hinci eveli düünnerimiz 'davıl, baķ. hinci eveli düünnēri, ben çevirmecīdim. hanı
2 baķ, 'hinci ben baķ, nişan_olurdu, ben çevirmecīdim. hōlō parā çeviridim
3 başlarındana. benē 'parā īnilelēdi. ondan soñūra bi fisTanlık ōtēlēdi üsTüme
4 çevirmecīdim. bi di 'gıza 'kaldırdım düünnēde. geni bi 'bohÇu dūrēlēdi. ondan söru
5 bōlō_olurdu. e 'bılaşık yáykeniyō, bi di bān 'burdō yādım_ēdēdim. ondan gızlā
6 oynāķan 'galdırdım eveli bi_yō sireynan gız kaldırdım. çok şey_öldüm ben yavrım
7 hōlō şey_öldüm nē dēyen. 'bunnarā yaPTım ben. ondan soñūra düünnēde
8 'davıl_oluyō, 'dümbek_oluyō, oyneyoñ, gülüyōñ aynı bōle. bōlō gōdüm hana çok
9 çalıştım bōlō gōdüm bunnara. hepsini gōdük 'yavrım, işTi bōle. ni dēyen başgā, nē
10 dēyen. çeyiz çeviriyon sen hinci 'ğayınrı getiriyō. onō ben 'evelā bi_yō çevirme
11 'ğayınnasınıñ 'ğayınnasınıñ 'ğayınnasınıñ, ondan soñru 'altın daķālā, bu
12 'ğayimbıbasınıñ, 'ğayınıñ, 'görümcesiniñ, 'eñiştesiniñ 'çevirmi_ēdēle. bōle 'evelā
13 ōlannan gıza, şey_ēdēdim ōlannan gıza. ōlanā daķālā para, gıza daķālā para bi di
14 bōlō 'çapıT_atālā. onnarā ben yaPTım 'yavrım. 'hinci baķ 'altın, 'beşibirlik, 'yūsük,
15 'küpe 'haķından ya 'zēncir bilēzik gollarına. 'hepsine bōle daķādık hanı. diñelirdim
16 ben başında ben daķādım. benē vēriyoñ sen sıraynen 'onnarā ben Taķıyon. bōlō
17 geliñ_gıza güveç daķılmō yalıñız. o 'geliñ_gıza. bu ğayimbıbasından 'beşibirlik bu
18 ğayınnasından 'zēncir, bu sarı_lēre bu 'güÇcüK_altın, bu 'böyüK_altın bu gōñek
19 sa'ça'lı nēyise bunnara. hōlō bohÇulādıK_eveli. gız_ēvine ğalıyō. düün_olūKana
20 alıK- gidiyō ālem çeyizine. 'altını götürük - gidiyō. bunnarā yaPTım ben. 'çapıt
21 hinci 'elbiselik ondan söro, 'çembē, 'yaşmak heP bunnarā ğāri. 'ğayınnanıñ
22 'ğayınnanıñ 'ğayınnanıñ çeviridim ben bunnara. bu çembē bōle, bunıñ_üsTünō_ōten
23 'yaşmak bōle, 'kafalı_oluyō, 'ğayınrı_oyası_oluyō. hep bunnara, 'çevirdim ben.
24 onnā dā benē para īnilēlēdi, 'yaşmak çember_ōtēlēdi başıma hediye bōle, onnarā
25 eTdim ben. 'yemek hinci et Pişiriyōñ 'çōbu Pişiriyōñ 'pilāv_ēdiyoñ 'koşaf_ēdiyoñ

26 ayran_êdiyoŋ 'turşû_êdiyoŋ hePsinê bunnar_oluyô. esKidene hinci esKiden darı
 27 muru yqudu. heP bütün 'ğuzu kesilidi göyun, sözü. seniŋ oŋ_ğoyun kes, beş göyun
 28 kes. hālîŋ göre 'yavrim bunnā hālîŋ görü_oluyôdu. hanı yeriP yetiriyô bu işlê, ôdan
 29 olan_êvi geliyô sözü. alık-gidiyô 'davılınan şeyînen gız_êvine. çeŋize eveli bi_yô
 30 çeŋiz serilirdi. hinci gız_êvine gidêken atlā goşadı. millet ayā kaķadı gelin_alıcı
 31 geldi, gelin_alıcı geldi davılınan. onnā bōle ondan söru gelinê alılā gidêlêdi 'yavrim.
 32 bōlô bunnarınan yaşadık 'eveli bōle. bilmêon bu gādā başgā nê dēyen. hinci ôlô dēli.
 33 hinci ālem geliyô nişan deyinci ālām 'çevirme olmô gāri. benim günümde
 34 at_arbasınnana sözü. benim gızın_êşyāsı beygir arbasınnan at_arbasınnan gidiyô
 35 êve. ondan soŋru, hinci ālām eşyāyā bi_gün_êvîlā götürüyô bir_âftā evîlā evê
 36 yazıyô. ondan soŋūra düün_oluyô. eşya gāri şeyîken giTmiş_oluyô. eveli bizim di
 37 eşyalarımız 'gelinnen bir gezêdi köyün_çinde. üş gün, hinci 'böyün sabāle başleyô
 38 geci 'gelin çıkıyô o_zuman üş günüdü. bi gün 'kını yakılıyôdu o_zuman. ondan söru
 39 bizim günümüzde 'böyün 'kını yakınıyô, aş Pişiyô, êtesi gün d_okucu muķucu
 40 gelecek köylü yicek 'geni aş Pişiyô. ondan söra êtesi gün cum_āşamı sözü. tātîli
 41 Pazar gelin çıkıyô. hinci cumātesi Pişiyô aş tādil gün 'gelin çıkıyô. gādinnā
 42 gız_êvindi oynēyô. êke'lê olan_êvindi oynēyô 'yavrim. ôdan olan_êvindi oynēyô,
 43 gelin_acı geliyô, alık-gidiyô gıza. atınan işTi bulguru gāynaTırlā oynālādın,
 44 demircilê oynadırlādın ondan soŋūra 'sePetÇölu oynadırlādın 'harmandalı
 45 oynadırlādın a'lıŋā nê geliyôsa, o zuman_oyunnā. hinci çeşiT_oyun. hinci bak
 46 gāşık yoķ hinci bak gız_êvi olan_êvi geliyô bi_yô gārişık 'oynōlā. bi_yô olan_êvi
 47 oynēyô gız_êvinde, ondan soŋūra gız_êvi tabi şey_êTdi mi olan_êvi davılınan
 48 geliyô, heP bir gārişık oynōlā. geni şeysindene oluyô. pe' dayı oynēyoladı hinci
 49 şeytan düünü oluyô. o zuman êyi düündü hinci şeytan düünü_oluyô. bak yavrim
 50 eveli açık yqudu ĩsan çıPılak yoğudu hep bütün bōle gāşılı oynālādın. êdê bōle heş bō
 51 kapalı kapalıydı ĩsannā. hinci açık ha aha bak açık hinci. hinci bi çıkıyōlā bōlô
 52 'depini 'depini depinê halāk_oluyōlā. sen bōlô oturuyon gārî seyir 'bakıyon. eveli çı'
 53 baķam demircilê 'gāşı 'gāşı demirci oynālādı. ondan soŋru harmandalı oynanı. bi_yô
 54 sepetçölu oynanı bi_yô efilerin_efesi dēlêdi ça'Tım çatıya onô bi_yô oynālādı
 55 êke'lê zennilê. hinci bak hinci bulguru gāynadırlā sereni yayladırlā 'gözellere
 56 mēydandı oynadırlā delê bulgura. harmandalıya, 'efilerin_efesi işTê bōlê onnarı da
 57 bi dayı oynālādı efilerin_efesi oynadırlardı. demircilere çıkālādın demircilê demir
 58 dövê tunÇ_olur seviP seviP ayrılması güÇ_olur onô bōlô gāşı'lı şıķıgıdı şıķıgıdı

59 oynālādı. vallā bi oynālādı yavrım baḡ bi oynālādı çok oynālādı. 'hinci beriket di yok
 60 oyun du yok. eveli ölejdı bizim günümüzde bōlejdı 'yavrım. hinci çanaḲḡal_ıçındı
 61 vurdulā bene, ölmüden ḡabireḡ ḡoydulā bene, bu türkülē vādı. işTı bōle, bunnara
 62 edēlēdin nē dēyen a'lımā geleni unuTdum zatán. 'hinci yimek çobo_oluyō, ondan
 63 soru et_oluyō, 'turşu oluyō, āpı çōbası, şehri çōbası, 'aynı düzen. ḡuru fasille
 64 'ḡabaḲ_aşı Pişēdi içine et ḡatādıḡ 'ḡabaḲ_aşının. ondan sonra 'keşgek 'keşgek
 65 yapālādı bizim ḡızḲan 'evimizde. o bīren ḡuzu, onā ḡuzū kesiyon onō 'haşleyon onō
 66 'zini getirik-götürüyolā. hinci olan_ėvine ḡız_ėvi, ḡuzū kesiyon ḡuzuya. ondan
 67 sōḡru ḡaynadıyō zininiḡ_üsTünō ḡoyyō 'pirincinen cıerinen ḡavırıyō o
 68 haşlanıḡ_etiḡ_ıçineḡ ḡoyyon. onun_āzınā dikiyon bōlō dikiyon ona, şeye fırına. nēdi
 69 fırın vādı. eveli burlādā fırın yōdu yeşilyurTdu fırın vādı. onō bīran dēyōlā o bīran. o
 70 gidēdi o du 'ḡızlarınan gelirdi, onō ḡāri olan_ėvi yirdi ona. ondan sōḡra olan_ėvi di
 71 ḡız_ėvine 'Çerez götürüyō bi tōbā sözüm. eveli çīdem yoḡudu 'lePlebi şekē 'lePlebi
 72 halkı şekē ondan sōru bi_yo topaḡ şekēlē olurdu 'tēlik 'PabıŞ 'elbiselik nē vāsı ḡōlādı
 73 olan_ėvi di ḡız_ėvine götürüdü. ḡız_ėvi bīran götürüyō olan_ėvi di 'yiceK getiriyō.
 74 potuḡaldan 'elmādan 'mevsimineḡ görō. ḡız_ısTēme 'hinci eveli eviḡ_ıçineḡ 'hasır
 75 yazılı bizim çulumuz yōdu. eveli 'hasır yazılıyō, hinci ḡayinnēnan ḡayimbıḡı geldi
 76 mi hōlō sırlanırılādı eviḡ_ıçine. hasırın_ıltınā bi_yo baḡālā geliḡ ḡızın_ėvine. sen
 77 'ḡayvā daıdıyon ben 'ḡayvı daıdıyon ya 'ḡayinnā bōle 'hasırın_ıltınā baııyō pisli mi
 78 deye pamıḡ bi_şey çı'Tı mı almō ḡıza. ḡızā almēyō eḡe pislik çı'madı mı eveli bōlō
 79 'boyu badınā yok, şey vā 'ḡarā sıva. herkez bi elineḡ çapıt alırdı baıırın_ıçındı
 80 durdurulādı bōlū herkez ēve sıvādı, bayram geliken, sözüm ḡış geliken. ondan sōru
 81 'çamır sıvası bōlō badınā bilen yōdu eveli 'yavrım. hinci bu hasırın_ıltında pislik
 82 çı'Tı mı aḡ gidēlerimiş_ēve, o pis onnā biz_almeyiz çul yok çuval yok bi hasır hasır
 83 hinci yok ya hasır. ondan so eḡē 'pisliK_olmaSsa o ḡızā isTōla alıyōlā. sözüm ben
 84 büreḡ 'yabanā geldim ben, bizim bi ḡarā ötō evimiz vādı ḡayimbıḡam geldi
 85 'hayran_oldu. temizidik bi hasırımız vādın_emme, ben subaşı köyündenin. büreḡ
 86 'geliḡ geldim ben. beyim benim kırḡ yēdi seni oldu öleli. bunnā benim_ölum baḡ.
 87 bunnā ölüm önnā gelinim bu ḡızlarım, sözüm beş çocuḡnan ḡaldım ben burdu
 88 yabanda. 'arbanın_ıltındı ḡaldı benim_ıadam öldü. otuS_iki yaşındı otuS_iki
 89 yaşındı öldü, bu beş_aylıḡ ḡaldı ḡucāmda bu bu ilK çocuḡum. bu sōḡra vā daḡa u

90 yandâ evli biri bi di burdô olum vâ. üç olan iki ğız 'benim. bûreç gülmedik bûreç
 91 geldik 'yavırım. ğayımbıñam kapıdan girdi bizim. ben oturuyon, bilmôdum kimidjini
 92 kürt_çiden gelmişimiş o, bōlō sakallı bi adam çı'Tı geldi. ben, anam bıbam yoğdu
 93 abılamın yanında duruyôdum ben. bu év kimiñ. işti bizim dedi. benim_abılam işTen
 94 geldi. isTedilē bene. ben vāmam dedim, yabanâ vāmıcan dedim. vēdi, 'nāsīP_ oldu
 95 bûreç geldik on dō adam_öldü. çocu'larınan ğaldım ben 'hepsine böyüTdüm évēdim
 96 oturuyon aha. 'beygirñen, 'atınan geldim. ōlō ta'sı bilen yoğdu. eşyalarım beygir
 97 arbasınnan geldi, at arbasınnan. aha bağ ta bōlō bağ, bōlō minmişin bağ subaşı nēdi,
 98 bōlō gelmişim burē gelmişin hēş ğolum_çenmeyō aşşara. bōlō dikili gelin eli
 99 Kulaında bağ benē dedilē o dâ eliñi ğulāñā vē dedilē. aTdı benim aTım bi aT
 100 var_emme, salih_çalarıñ_aTı vâ, salih_çanıñ_çatı geldi dēyolā, ben dē yabanâ
 101 varıyon dō āleyon sāmāşıyon 'akirbilerime. bēgir 'gövō çıkıyō, sekiz_ēkeK vâ,
 102 dutuyolā beygire, benē mindirdilē ben di üsTünō ğondum. bēgir durmeyō benē dedilē
 103 eliñ vē dedilē bene. ben elimē bōlō vēdim ta nēden nērē geldim, elim_çenmeyō
 104 aşşarā. ōdan benim burdô hanēyim_çmādı 'gelin_çevim_çmādı. ğayımbam geldi en
 105 dedi endirmelik dedi ben dē endirmelik isTicen. nēyidini bilimedim ben. endirmelij
 106 a'lımā gelmeyō, āleye āleye ben ōleyin. ğızım dedi ben senē dedi 'sıpı veriyon 'sıpı
 107 dedi. sözüm yabanâ eşşek dourmuş da eşşēñ sıpasına veriyō benē ğülüştüren deye
 108 ğülüştüren deye. ondan soñura 'sıpıyı dedi ben dē bi_çyo bûreç gelin_çolmıdan
 109 geldidim eşşek dourmuşumuş 'hıncaz sıpası vādı. 'had_çdedim eşşē deç bu dedim
 110 ben aā_çenmedim ben geni asıldım_çenmedim gelin_çenmeyō_çenmeyō_çenmeyō hadı bi
 111 dağa geldi tosun vēr o du dayıñ ğāri. benim adam_çmā canım 'tosun ğēne_çenmedim
 112 ben. o millet ğırılıyō davıl çalınıyō ğırılıyō benē endircān deyi_çenmedim ben soñura
 113 geldi. tekīrādan döndü geldi, ğızım dedi. bi senē 'dombey düvesi vēren dedi. senē ben
 114 dombey düvesi veriyon dedi. o zōman endim ben. 'mandı vâ 'dombeylē vādı eveli
 115 'mandı dēyolā hinci onō yā. ōdan benē bi 'danā vēdilē. ondan söru ben_çendim.
 116 'millet ğırılıyō ğülmekdene. aha bōle yavırım, bōlō_çoldu. nē_çyaPcāñ. bayram eveli
 117 bizim burda bizim kendi subaşıımızda 'sallāñgeç ğurālādı bōlō minēlēdi. sallāñgeç
 118 biri senē parēnan ğāri sen sallōñ. gençlē miniyō ēkek 'zenne. sallı sallı sallā,
 119 parañınan, ondan soñu, 'davıl çalınıyō, bi yandâ oynanıyō. bi yandı ğızlā kendi 'tepsi

120 'tepsi çalıyō, oynēyō. ondan sōra, ya'vı'lıñ kim ya'vı'lıñ kim, vuruyōlā ġāri adam bize
 121 salleyō biz ya'vı'lıñ kim dēye soruyo. ōlō ādet vādı bağ ġurulurdu. ondan soñūra
 122 'davıl dı bi yandı çalınırdı ondan so ētesi ġün bunnā 'gencere ġidēlēdi. namaz ġün
 123 olurdu 'gencēdi 'aTlara minēlēdi. atı olan 'yayan ġini 'davılınan sözüm sarıġöle,
 124 gidiyōla. şeğre dēli sarıġöle ōdan 'gencē şekerı alırlā gelilēdi. millet herkez gidenlē
 125 ġari bōlō yumruğ gibi 'gencē şekerı dēlēdi, alılā gelilēdi. şey_ēdēlēdin ondan soñrō,
 126 'davılınan gelirlēdi gine. 'ğeci 'mēydan ġurālādı, ġālā bi yandı ġīzlā bi yanda. 'tePsi
 127 'tePsi çalālādı. ēke'lē 'davılın_ōñündü oynālādı, ġīzlā kendileri çalā, kendi oynādı
 128 eveli. düñündü 'zatan 'dūmbekÇik oluyō düñnedi de, 'işTi bōlō_olurdu. 'cırıt 'cırıt
 129 dēlēdi o bēğir ġoşusunō 'cırıt. o millet minen bēğirine minen, [cirit] oldu oldu
 130 çoK_oldu benim_adam bilen cırıTÇıdı. bōle bēğiriñ ġötün dūmülüyōlā ona,
 131 ġuyruuna eveli 'ürsümüdü bizim di vādı atımız kendimiziñ. o öldü'Ten soru 'satıldı
 132 ya'vrım da. sözüm bağ ētesi üŞ ġün ġāri davıl çalınıyo, üŞ ġün bayram_oluyō.
 133 davılcılara sen_ayrleyoñ, 'doan_ayrleyō onun bi yāren başı_oluyō 'bayrağÇı o
 134 bāyrağÇı ġarı parā toPlöyō, davılcıya, zurneciye yidirik içiriyō. ōleydi evel, bizim
 135 burdō 'çeşmelē vādı iki Tāne akār vādı. oreğ ġāri millet bōlō çekilirdi, çekilirdi millet
 136 ġāri 'ağarın yannā dūmbee. sözüm ālem ē'mejne yiyen çıkā, ē'mejne yiyen, ġīzlā bi
 137 yandā ēke'lē bi yandı, pe' dayı bayram_oluyōdu. hinci 'bayram_'olmōyo ġāri. hinci
 138 millet bi_yō 'çekilirdi. ōlanlā ġızlara bağādı ġīzlā ōlanlara bağādı bōle 'neler_olurdu
 139 bağ. bi di bōlō çönēlēdi toP toP toP_ēdelēdi bōlō 'çaPıTā ġatālādı şōlō çönēdi
 140 'zennilē ġīzlā bizim çönēdi burdan 'duTuveridi başKān çaTdağ çaTdağ 'kimē vurudun
 141 bi_yō kağā o vurudu. bi_yō sen vuruñ millet bi_yō 'topunan şey_ēdēdi. onō
 142 oynālādı ōlō_oyınālādı. 'bōlō bōlō 'işTe olurdu. 'tıkırdağ_oya kirkidinen 'pullu oya
 143 'tıkırdaK_oya 'genevşe 'genevşe işlenirdi ben bilmōn genevçeye de ben
 144 tıkırdaK_oya_ēdēdim. 'genevŞē işlenirdi, millet çenizine. ġīzlā bōlō
 145 'yasTıK_ışlēlēdi ġarıyolō etē ġarıyolō ōtüsü işlēlēdi eveli, hinci o ka'Tı. ālām hinci
 146 hazır_alıyo. bōlō bōlō 'işTi biz 'tıkırdaK_oyu ēdēdik 'kirkidinen. 'şavķıñ annecında,
 147 bōlō ele'tirik mi vādı. Kāndillē vādı hōlō yağādık iki üş ġız toPlanırdık ōdan
 148 oyō_ēdēdik 'hana 'tıkırdaK_oyō_ēdēdik. o çenize ġāri ipinen bōle düñ_olcā billi,
 149 ipī ġerēlēdi nē ġādā 'çembē vāsā köyün_adamı sözüm bu şalvar o ilinirdi, 'gōñek
 150 ilinirdi, saça'lı ilinirdi, çembē ilinirdi, çeniziñ_içindi oynanırdı bağ. hinci ōlō yok,
 151 millet bōlō oynādı çeniziñ_içinde. bi_dayı olurdu ya'vrım bi_dayıdı, pe'

152 dayı_oludu. 'Tabáncıyē atalā taķır taķır taķır. 'hinci baķ 'çembē bu yanā seriliyō,
 153 'saça'lı bi yanā seriliyō, 'elbisi bi yanā seriliyō, gōñek bi yanā seriliyō. onun_çıındı
 154 oynākan 'vērī'verilēdi genÇlē 'Tabáncē, taķır taķır taķır bōlō cezā bilen
 155 youdun_eveli, pe' 'Tabancı_atālādı peK_ēdēlēdi. ondan sōru 'gelin evlendi. gelinē
 156 alılā gidēlēdi. 'işKi İraķı vēren vērīdi, 'İraĶı vēmēyen vēmezdi, hāli va'Tī_olan. ōdan
 157 niŝanlādı 'türkücü gelirdi bizim burlā bilmiyō da hanı bōlō zeñginnē 'türkücü getiridi,
 158 türkū sōletirdi. yimek yapālādı niŝanda, 'türkücü sōlēdi. bōlō bōlō bōlō bōlō hinci
 159 ġāri her şey 'şeytan_oldu, 'ġerçeġ. bet berēket vādı eveli, hinci bet beriket yok. bōle
 160 oldu yavırım esKiden bōleydi. İrehmet duvāsı İrehmet duvāsı hinci İrehmet duvāsında
 161 'aşır_aşı Piŝiyō 'mezēde zeñginnē di 'toPlanıyō 'ġatıyō 'nohudunō' 'da'lısına 'mezerē
 162 'ġazan vuruyōla, ōdō aşır_aşına yidiriyōla millete. ondan soñūra İrehmet dōvāsı
 163 ēdiyolā. 'kepinek kēyyolā, işTe 'gōvden yāmır yēden 'beriket bōlō ēvden_ēve 'parā
 164 'toPlōlā genŝlē ġızanlā, herkez veriyō ona. Allah vērisi 'yayıyō ŝaķır ŝaķır 'yayıyō. ha
 165 onō bōlō Piŝirilē 'namaz ġılālādı ōda. mezeriñ ŝēsindi namaz ġılāla, ōlēdi. ondan
 166 soñūra bī 'bādaĶ_ali dayı vādı burda, İrahmeTliK_oldu bi dē ġadı dayı vādı
 167 çavuşlāda. būreç pēliFan gelirdi. pēliFan davıllarınan gelirdi. Seytinyağnan
 168 dōkülürlēdi. herkeS soyunurdu bōlō, yālanır ēdēdin mezeriñ 'ġıyındı bōlō düz yē
 169 vādı. bi yannı mezē bi yannı boş. etİraf köyün_İsanı būreç gelirdi. 'yayan mı geliyōla
 170 o zōman vasāt' yōdu ya, bilmōn yayan mı geli yavırım. bi dolālādı köyün_İsanı
 171 'yabancı İsan işTi avŝā köyünden 'Ķadır, burgaz köyünden halil ġabaķ güleşirlēdi yālı
 172 pēliFan. 'güleşirlē davıl çaldırılādın iŝTē güleşirlēdin. ō Seytinyağlarınan yālanırlādın
 173 ōlō bi gözel hanı bet beriket vādı eveli bōleydi. 'sırsılanıdın bizim köy 'sırsılanır.
 174 bōlō_olurdu, hinci olmō bōlō şey, olmōyō. o zōman ōlēdi. biz 'ġaribidik Saten, şindi
 175 baķ ipliktin eye yōğan_ipliġ. bōle yırtı'larā 'ġaribiz ya yırtılıyō ēdiyō, 'bıydey_oluyō
 176 ġūru_üzüm yōdu eveli baġlā yōdun 'susam_oluyō, 'darı_oluyō, 'haŝeŝ_oluyō
 177 dūleK_oluyō, kâpız_oluyō, vā yalıñız bōlō üzüm baġ yōdu. 'pamık oluyō
 178 pamıñ_ıŝınā ekilir ġeni toPlanır her ŝey_olur. ondan soñūra ēke'lerimizin dizleri
 179 yırtılı, yamarız bōle 'pamıK_ipliġnнен bōle gōtūñ_ākası yırtılı pamıK_ipliġnнен
 180 'maķırı yōdu ondan soñrā siyah_iplik bilen yōdu heralda beyaz_iplik vādı.
 181 yōğannā onnan ĶaPlanırdı hep düün_olan yōğannā bile pamıK_ipliġnнен ĶaPlanırdı
 182 bōlō inci 'dejildi. hinci her şey inceldi hinci beriket yok. o zuman berēket vādı, hinci
 183 bizim_āpamız_olurdu 'bıydeyimiz_olurdu 'haŝeŝimiz_olurdu susamımız_olurdu

184 hēpsi di dolādı yēlere ğazādı ğayımbıham yēlere gōmēdi. altınā āpa, üsTünō toprak
 185 onun_üsTünō 'bıydey gōmēdi. 'ġışın satādı ona, yēriñ_altınā ğazālādı bōle ğuy.
 186 'ēkinlere ġışın satādı. 'parā_ēdiyō ġāri parā_ēdiyō bōleydi. hinci ālām aHa
 187 has_un_alıyō, hu oluyō, bu oluyō, yok, hēP bazādan. bācā yalnız onō ēTdim 'burda,
 188 'hinci 'Padılcan 'sıyırma 'ġabak 'bamile 'marıl_ekēdim ġıyına. 'yalıñ suyum yōıdu.
 189 'tomatiS 'uzun ġabak 'topak ġabak. bunun_evinē Taş çe'tirdim 'ġışı ğadan ġār yağdı
 190 mı ōlō 'ġabak dōkēdi gerentiden, 'sıyırma 'bamile o bu toPlādı. 'izelleriñ 'pareç
 191 vērīdim, işē gidivērīdim 'izellere. odō bi hōrtum_ıtır bürēç göre, aHa sayıdıñ_a'lı
 192 ērē, uzadırdık 'onō işē gidivērīdik, bizim 'bahçēç sulādık bir_aFtıdan bir haFTeye.
 193 ōdō enim enim eni'lēdi aha benim bu yēñi ēv_olduı yēlēde. ōleydi 'sovan dikēdik.
 194 kēpiŞ kesiliyō ya hinci bak iren sōvēkindi gelcez hindi bak 'dombey gölü vādır bu
 195 köydō dombey çōıdu. şinci bak bizim bēş dānā 'dombeyimiz vādı. neneñgiliñ di
 196 vādı, iki inek şey dombeylē bizim 'tulumbamız vādı, eviñ_ōñdū tulumba. aha
 197 siziñ_ōda tulumba vā bizim neneñ_evin götünde, ōlennē gelirlēdi onnarı bi_yō
 198 'basā 'basā 'basa içiriyoz üstlerine birē 'tenkē su dōkēdik bōlō apışırlādı ġāri, bi 'tenki
 199 kir çıkādı onnarıñ. onun_ōdō göl vādı, Tūlu_ocā oldu ya, ğoca göl vādı ōdō dōan
 200 herkez odō kēpiŞ kesēdin dombeylē içine yatādı. ... onnā 'dombey güdēdi, 'danı
 201 güdēdi. herkeSiñ malı ōdō göldō ġara çamırıñ_içindi bōlō belenirdi su göllenir, su
 202 hēŞ kesilmezdi. [ormanlık mıydı] aa 'kōva 'kōva 'kōvalık 'Tiken, he bata'lık. bōlō göl
 203 onun ġıyından kēpiş kesēle ēvlē kepişTen_oluyō ya bōlō şey yoK ğu. hinci onō
 204 saman ğatıyōñ_içine, ġarıyōñ çamırına kēpiş kesiyōñ. o kēPicinen ēv_oluyō. ēv
 205 yapıyōñ hinci şeyleri vā bōle yapıyōlā KālıPları o göl ōdō ya. onō ġıyınā çekiyōlā
 206 oreya samannan onō çamırā ġarıyōlā. bōlō KālıPları vā kepici görō göre onun_içine
 207 bōlō dolduruyōlā dolduruyōlā bōle sıazleyōlō. ondan sōru bōlō seriyōlā
 208 çimiñ_üsTüne seriyōlā ġuruyanā senē satıyōlā ġāri ben çekiyon sen çekiyōñ o
 209 çekiyō bu çekiyō ēv yapılyō dam yapılyō. ōndan sōra bu ēvleriñ_üsTü yavırım
 210 Kōvā ğazılıyōdu kökünden ēvleriñ_annı hōlū bak kiremit ğoyyoz ya bōlō
 211 herkeziñ_ēviniñ_ōñü bōlō 'kōvu dōşelīdi. ōndan sōñrō ġış geldi mi ġereñ çekilir,
 212 topūrak. 'dambaşlara bōle 'ġereñ atılı, duz du ēdēdik tap tap toprak. bōlō dövēdik
 213 'a'masıñ dē, 'ġışın ağan çoK_olurdu ēvlē o 'kōvanıñ_üsTünō bi de topūrak dōkēdik
 214 ġeren. millet sabā ğadan topūrak çekēdi. 'dambaşlara saçādık bi dē bōlō adamlarıñ
 215 getirdiñi dövēdik. duz_ekēdik üsTüne. aHa ġeren, onnā ōtūlū ēvlē saz saz ōtūlū ēvlē

- 216 de. hinci bu évlē ōtülü sâz da, gâgı sâz da. hinci bu géren di éyi bi topūraķ sıvanméyō
 217 ġāri, sıvasız. onō bōlō dövyoŋ dövyoŋ. ondan sörō ġışın herkeSiŋ_evi aķādı kimi
 218 bōlō dımbır dımbır dımbır dımbır, géreŋ çekenneriŋ_évi a'mazıdı. hinci ben size ne
 219 söylēn deniziŋ dibinde ha'Çam sōlēyvēren. vallā benim havā çok dō unuTdum ben
 220 utanıyon vallā.
- 221 deniziŋ dibinde ha'Çam denizden_évler
 222 aķ ġerdan_altında anam çiFtedir bēŋler
 223 o kınalı barma'larıŋ beyaz_eller
 224 doldur ġadehlere ha'Çam içelim ha'Çam
- 225 çanaķġale içinde vurdular beni
 226 ölmeden ġabire ġuydular beni
 227 çanaķġale içinde aynalı çarşı
 228 anam ben gidiyom düşmana ġarşı
 229 ē né déyen başġa unuTdum doŋan_unuTdum.
- 230 çanaķġale içinde sıra sıra sōütler
 231 ana mērem sōlō bi_yō dōrusunu be. allah tēledim.

5

Konuşanlar : (A) Tevfik SARI, (B) Fatma SARI
Yaş : (A)75, (B) 75.
Derleme Yeri : Bağlıca Köyü
Konusu : Düğün, Askerlik Hatırası, Günlük İşler.

1 (A) 'aṅkarâda benim_ asgēdi bi anım_ oldu. şinci babam rahme'lik dedi. giTdijn
2 zaman dedi bi dedi şeye ziyâreT_êt 'çaṅkeyá. tabi bi gün 'mama'dan ta 'ulusu êndik
3 otobüs bilmōz duraqlar nêrde, ulusTan bi Çı'TıK_ çaṅkeye gidelim dēye, bi yol
4 kavşānâ geldik. yol kavşaānda e bi ihtiyar gōdük, dedik. dede, benim gibi yaşlı bi
5 şey elindi basTonu var, hêş gözümün_öñünden gitmez benim bi anım bu. biz dedik
6 çaṅkeyē gi'cez haṅgı yoldan gi'cáz dedik. evlādım dedi sormak ayıpTır leFhālā vādır
7 dedi. şuru dedi 'kava'lıderēē gidē, şurası çaṅkeyē gider dedi. hatırlōṅdur belki orayâ
8 gi'mişinđir. o benim bi anım_ oldu bak, elli senē evelki bi mesele. 'aṅkarâda
9 mama'Tâ yaPdık biz acemilij oreē giTdik biz. 'aynı bölü'Ten yani teSkiremize aldık
10 geldik. hepsini bekar_olarak gönderdik. 'büyük_ölana asKerdeyken 'nişannadı. iki
11 seni aşâ yōkarı nişanlı kaldı. geldijindi nāsiPmiş aynı nişannısınnan birleştirdik. ikinci
12 de asKerlijne yapıP geldi'den soṅru gini ōle nişan düñ, yani burların geline'lerine
13 biliyōsuñ yani. asKere ēlencilē yapālâ birkaş gün ğala. köy_işlerinden dāvetti
14 dolaşırler şarkılar türküler söylēler. soṅ gün dü şübúden eline mazbatusını alan uzak
15 yakın başlōlâ perikentili gidiP günündü yerindi teslim_oluyolâ vatanī görevine
16 yapmaK_üÇün. hepimiz ōlō geçirdik. bugün dü aynı o gelene'lerimiz devam_ediyo
17 yání. babamızdan ğalan çifçilij devam_eTdiriyoz, burların eñ meşur bācılık vā şimdi.
18 bunun çeşitli üzümeleri vā. bugün_üçün hemen hemen yinmi durumunō gelmiş
19 üzümlē vā. bugünnede onnarâ satış yapıyōla. bazı üzümlē vā daha iki_ay vā velasıl
20 ekime ğadan bizim bīranın bağcılık_üzümü iç ve dış pazara gitmeK_üzere
21 hazırlanıyo. ēyi güzel, hasTalı'lar var da yalnız herkeziñ bir dēli tabi de mi. herkeziñ
22 bakışına göre malının bi kalitesi vā. insannar bilen ōle, bēş_evlādın bēşi di
23 bir_oluyō mu yapısı ayrı ayrı bi deñişik bi hal' gösTeriyō. (B) aynı yaşTeyiz biz
24 zaten ya. amcañnan ikimiz berbā bu esgerē gi'miden_evlendik biz. onun bunun
25 giTdiginđi çocuğumuz vādı aha bunun_annesini vādı esgēden gelesicik kaynanamın

26 ğıyında baĝdı 'ba'çıldı yaTdıK. onnarınan oturduĝ Ka'Tık, esĝeden 'gelince
 27 böyüg_olumuz_ oldu. om_bêş seni onnarın ğıyındı durduĝ kaynanamın ğıyında
 28 onnarınan yidik işTik yaTdık ka'Tık. hinci esĝilēden bi_şey yok yayrım hinci ālām
 29 geldi mi gelinlē ğaynanıara sēmēyō. sēmōla de mi baĝ herkeS biliyōdur eĝe baĝ.
 30 hinci ğayınnıara seymōlā. biz esKilēden ğayınnnamızıñ ğıyında duruyōduĝ onnā nē
 31 dērse ōlō_ēdiyōduĝ. hayvancılık vādı. sözüm yabanā eşşe'lē vādı, onō miniP di otō
 32 çöpō gidiyōduĝ, baĝ baĝçeye hinci hep vasayıt. ōlū bi_şey_yok ine'lē vādı onō ot
 33 çöp getiriyōduĝ. esKiden belki anneñ bilen biliyō saıı anneñ biliyōdur_onnara o
 34 günnere. ē hinci ōlō bi_şey yok hinci bu amcañnan biz baĝ gidēken bu eşşē minēdi
 35 sözüm yabana ben di 'heybesinden dutādım baĝ gidēdik. ōdan geliken hēybilerē ot
 36 ğatādık hayvannā vā deyi ya. sap nē bulusañ onō getiri gelirdik. ondan soñura işTē
 37 bōlō bizim hayat bōlō ĝeŞTi. ondan soñura motur_aldık moturlarınan ĝiTdik,
 38 moturlādan ĝeŞTik 'ta'si_aldık, işallah çocuca'larımız onnara 'mini 'mini gülü güle
 39 ĝullanırlā. düñümüz nasıl_olcāk esKiden di aynı yayrım **(A)** ben_annādivērem
 40 esKiden düñlerimiz üş_gün_oluyōdu. birinci gün 'kēşgek dövmē gidiliyōdu. yāni
 41 yēme'lik. ikinci gün köylülere dāvātleyōduĝ yēme'leyōduĝ. üçüncü gün ĝārik
 42 musāfırlē geliyōdu. musāfırleri de aynı aırlōduĝ. ēylenciler 'davılcı 'zurnacı
 43 gelene'ler ōlēdi **(B)** esĝiden gelem_misāfir ĝalıyōdu **(A)** soñura o ĝādan_uzatmē
 44 ĝerek yok da üçüncü gün gidēdik ĝız_ēvine. gelinē alır dolāşdırır, ata mindirir. **(B)**
 45 ben atā mindīdim bōle **(A)** iki di yanıñdı yēñge bulunurdu geliniñ doleşi doleşi
 46 köyün_ētrafında doleşere'den alılā gelilē dāmaTnan kimisi ĝörüşerek ēndirilir kimisi
 47 ĝörüşmüden_ēndirilir. 'tabi a'sāmnē 'ziyafına ĝuyālādı. bunun dediĝ gibi bizim
 48 hanımın dediĝ gibi biz om_bêş sene 'haĝKeten babamızıñ yanında ayrılmadık. üş
 49 Tāne çocuğumuz_ oldu babam dediĝ ki artık zoFrē sıĝmeyoz, ĝēni ayrı sayılmasın
 50 yēme'lerimize ayrı yiyelim dediler. ōleli'nen ayrıldık yāni bugünün ĝadınları veyaT
 51 érke'leri bir_aylıķan hanım aldı mı anasınā babasınā unuduyō. ayrı ĝazancınā
 52 başleyō ama bir gün geliyō senē bene ihtiyaÇları doĝuyō. nazı ĝeŞTijnden
 53 gideriyōdur, nazı ĝeşmedij zaman tabi perişan vazēte düşüyōdur. **(B)** yā bunō
 54 ğayimbıbam dediĝ zaman biz iki ēltīdik onun vādı iki çocuk bizim üş çocuk. ē hep
 55 berbā zoFrē sıĝmēyōdu. esKiden yayrım çamaşırı elneñ yīkeyōduñ, 'makini yo'Tu

56 buleşî makinê yo'du eliñnen yîkōduñ. süpürkeç eliñnen süpürüyōduñ, bunnā hep o
 57 zumannāda ōlēdi. hinci ālemin 'bılâşık 'makinesi di vā çameşîr makinêsi di vā.
 58 süpürkü ceryan süpürküleri vā Şeşit Şeşit. hanı dōn onnā yo'du biz zamanında.
 59 oca'da Pişiriyōduñ odunnan, ondan sōra 'göveşTen ğatıK gidiyōduñ hincik göveş vā
 60 göveşlē vādı yā bilirsîñ belki onnādan dı. hinci tüplē vā fırinnā vā, 'fırındı bişiriyōñ
 61 yêmeç, o dā yîkeyōñ bileşuñ dā mekinēç atıyōñ, yîkeyōñ, zaman bölō. bizim
 62 zamanımızdı bölō ço' rezillik vādı eĝē baç. hinci ēyilē ço' şükür allāım
 63 bugünümüzō aratmasıñ. hinci ha şimdi di aynı yême' yavşım (A) esKiden esKiden
 64 köylülerin yême'leri en birinci yēmē kuru fasillēdi. arçasından 'bulğur pilāvı yanındı
 65 'ayranı_olur yourd_olur. tabi yētiştirdiñ kendi ürününñden yapTıñ 'bamyāñ
 66 'sıyıрмаñ 'patlıcanıñ 'biberin bunnar kūrūdulu hazırlanır, kışın 'Tomatis salçası
 67 bunnarınan ğeçirilirdi. ama şinci serilē var, yıl on_iki ay, dalından kıoPmuş
 68 meyvānan millet ğeçiriyō günnerine. ama dēce'siñ o günner nasıldı bugünner nasıldı.
 69 o günner daha sıhaTlı gibi geliyōdu bize. ama bugün her şey güzel görünüyō,
 70 herkezdi bi çeşi'li hastalı'lar dūrūmeç başladı. bunun kaynaklarına bazı te'nik
 71 elemannā biliyō yok formonnādan geliyō dēyōlā yok şurdan geliyō deyōlar (B)
 72 esgiden yavşım saltalı'_mı vādı heş saltalı' bilmōduñ biz o zumannāda (A) mecibur
 73 buna bu yetişen ürüne yimē dāvam_ediyoñ yani (B) yēmē ha nası yaPcaz yavşım
 74 nası_ōsa oca' dēyon ben ya, odunnan Pişiriyōduñ 'göveşlēde. bişTij zaman
 75 bulğur_aşı bölcō_aşı onnarā bişirik yāleyık yiyyōduñ. hinci di aynıdır canım da
 76 hanı dēyon ben bütün odunnan yapıyōduñ. esgiden tüpümüz yo'du, oca'da
 77 ē'meK_ēdiyōduñ. fırınımız vādı esgilēden benim geldijim zaman ğocāman fırın vādı
 78 ğayınnam reħmetlik bi iliyen hamir ğatādı. onō yēlere dōkēdik fırında bişiridik
 79 bir_aFtı yirdik. heş bir_aFtı ē'me'yinir mi. bölō ğocāman 'bandırmā ğazanları vādır,
 80 üzüm üzüm bandırılıyōdu. onnarıñ_içine ğatādık bir_aFtı yinirdi. tāmı_aşı Pişiridik
 81 onuñ_içine dōrarız. çay mı vādı esgilēden yavşım. bi ihtiyarlara, ben geldijim zaman
 82 ğayımbiħam reħmeTlik çok sevēdi. 'ateşTe ğāvi bişiri gelirdim 'cezvēnen. ōlō elimē
 83 yakı yaça, közde. hinci ōlō şeylē yok. ālām hinci gidiveriyō, fırındı bişircen tüP nēdi
 84 bişirisen bişir yême'lē oluP-geliyo. yō yavşım esgilēden su mu vādı yetişcek. dā
 85 kıoça'lā mı dōlā nērilē ōlādan bütün bölō şēlere dolduru-gelilēdi üstlerine çiçe' ğorlā
 86 gelilēdi. badılcan bēbē onnādan_alırdık. Tomatis, esKi gibi suluk yēlē dejidı yavşım.

87 hinci her şey şeylendi ya su vā her yakıda. di'Tiñ şey_oluyō ē hindi ōlō bi_şey
 88 yo'Tu. susam_ėkiyōduķ darı_ėkiyōduķ bunnarā heP. a'_darı gocō darı deyi deye,
 89 hacı_amcañnan biz ço' sap kesmeē gidēdik bağlara 'darı ğırmeē gidēdik. hinci onnā
 90 yok yavrim ğāri. hē kendimizin yēlerine canım. hinci makinēlē vā, vēri vēri ālem
 91 makinēniñ_āzına sapın dā kesTiriyō, darısın dā kesTiriyō. bōle her şey bōlēdi (A)
 92 kendi toprağ olan kendi toprağındı geçiniyōdu. olméyan bu köve, yāni cumhuret
 93 devrinde toprağ_olanlā vardı da selānik mācırlarına bayā yēdi sekiz biñ dölümlük
 94 arāziye iki 'göşmen mācırā vērmişler. yarım boyúndúruk çalışılıyō canım bōlō ortak.
 95 ē ōle birine süleyman bey dēyōlādı. aā dēli bey deniyōdu o zuman. birin di 'yusuf bey
 96 dēyōlādı. tabi bu yēle biñ doķuz yüz elli senesinden sonru marşal yardımlarınnan
 97 'köYlü vatandaşa intıkal_eTdi-giTdi. tabi bu mācırlarıñ bürē gelmesi düşmanın
 98 zamannan balkan harbinden başláyerek on yēdilē mi ğāri on_altılāda mı yunanlılā
 99 bürē çı'tı zaman tā 'haymánāda ğāşı durmeē başlamış türk_asKeri. burlādı tek
 100 mermi a'mıdan o yunanlılā ilerlemiş dēyōlā. şinci bizim köYe bi asKer geliyō. giTdiñ
 101 zāman on seni sonra. kendi akrabāsı o kişiyi tanımeyō yāni. hoş geldiñ hoş geldiñ
 102 başına yulıyōlā çıkarımōlā, tabi 'saşlanmış 'saķallanmış siz dōla bu köYden_ışTi
 103 filen_ōlu filene tanır mısıñız. tanırız, e ben_onnarā beñzōn mu 'deyinci millet
 104 sarılıyō yāni sarmeşiyō. sen çaķı_ōlu mısTan mısın dēyōlā o zuman soy_ısım yoķ
 105 da lāķaP var yāni. tabi allah nur_ıçindi yatırsıñ. kendi geşmişimize memlikete
 106 hizmet yapan ileri gelen görüslü kişilerimize, tabi atatürK rahmetlik_ışTe 'tarihTi
 107 yazıyō 'samsunō ayak basTı'dan sonra bazı kumandanlarının işbirliğı yaparak
 108 düşmanā kıovalım deye kıongürüler düzennemişler. 'dumlupınarda velāsıl 'cepeye
 109 yārmışlā. burūlādan düşman geçēken çoluk çocuk dememişlē öldürmüşler, köYlere
 110 'ya'mışlar bu köY daHi yanmış yāni. 'köylüler şurlādı yakındı ormanlar var
 111 ormanlara ğaşmış. yanğına görüyō eme geliP di söndürmeye zamanı yok. (B) anam
 112 bıbam rehmeTlik ōlō dērdi yavrim biz gödük ya siz gömeñ hā, biz dērdi bōlō 'ğaştık
 113 e'mek yōdu yicēbiz dērdi (A) o yol güzergahlarındı öldürdü'leri çocu'larā
 114 gömmüşlē. bizim a'lımız_ērdiñ zāman daha o ğabirlē duruyōlādı. ama şinci yollā
 115 genişlēken yāni onlar hanı tarihī bi eser gibi olması lāzım emmi yol güzergāHı
 116 olduundan 'yı'mışlar yol_eTdilē. burda o esgi 'yōnanın oturduu esgi şey vāmış
 117 burdu bizim. heraldı yōnan bu asKeri mi burladı esgi ğoc_cavırlādan varmış iñsan

118 yání (B) burlāda 'cavırlā bilen durmuş köylēdi yā (A) o yēlēde o yēlē o ğona'lar
 119 yıkılmış şinci hēş bi eser qalmamış. nē taşı ğalmış nē bi görüntüsü. esKi adı biz bürē
 120 'burgaz dēyi hitaP_ediyoğuk ē burgaz_olarak a'lımız ēdij gündēn beri burgaz. bin
 121 doğuz yüz a'mış doğuzdu bi büyük 'deprem_öldü burlāda. a'mış doğuz depreminde
 122 bunun dedesi muhtārdı. 'manisiye valiliğ gidiyōlar. tabi muhtarlar ben_işTe alaşeriñ
 123 filen muhtarın sarıgölün filen muhtarı. bağıyōlar burgaz görünmōyō. eTraFındı
 124 çavışlar köYü çana'Çı subaşı var dēyōlā burdu ortō yēdi bi 'bağlıcı var dēyōla. oļsō
 125 ōssa sizin burgaz dedijiz ye bu bağlıcadır deyōlō. ğabıl_ēdiliyō o_gün_üçün_o
 126 'burgaz mührü atılıyō 'bağlıca mührü ğazılıyō a'mış doğuzdan bu yana işTe otuz
 127 seneki yıl mı nēyse tarihTe şey tabi. valili'lēde hep şeylē vā ya haritalā bu
 128 'burgazın_öldü ye 'bağlıca olarak gözüküyōmuş demek ki ondan sonru hinci
 129 köYümüzün mührü bağlıca deye hitaP_ēdiliyō. burgaz onun_anlamına bilimicez
 130 yání. zamanında bağlıcēdi de bağlıca demeyelim de burgaz mı deyelim dedilē sonra
 131 bi duyğum yok. ben ōlō bi 'ğeşmişe şey_ē'medik yání, kafamda ğalan bi şey yok (B)
 132 yā allah o günnerē getirmesiñ, 'köylerimize ya'mışlā ğitmişlē yavрім çoluğ çocuk
 133 bōle (A) bugünnerē getiren bizden o kötü günnerē nē eziğTlerinden cumhurite
 134 ilan_ē'mişlē. bugün şu günnerimize şükür. allah onların hepsine nur_çindi yatırıñ.
 135 evet dedilerimiz hep berābe bu düşmanā burdan sürülmüşTür. ğörmedik ama
 136 ğörenler gibi hatırlımamız lāzım, tarihlē var. (B) ōle Fatanımızı ğurtaran allah
 137 rezi_olşuñ dēyelim yavрім dē mi biz ğurtāmadığ kı allaHımdan oldu du. (A) ama bu
 138 memlikete bu memliketi hizmet_ēdenlere son zaman demokresi denen bir partili
 139 hayat geldij zaman kimine kör dediler, kimine saır dediler, ama onnar ğitdi
 140 dünyādan ğeşTi hālā daHa işTi ğuru ē'mek yidik, ot yidik ulan adam üş gün
 141 dumlupınardı yirmī_altı avastosTan cephē ğeşmiş, doğuz_eylöldō izmirē gelesiyi
 142 ğadan onnarā bir mevzi ğurmasıñ deye ya'mıdan uyumıdan izmirē dö'müşler. bu
 143 adamlara başında gönüllü ğörevli subay_ossuñ teti'_çeken 'mehmeTÇiK_ossuñ
 144 kötü denilir mi bu adamlara. biz_onnarın sāyesinde biz o kışların fıdanlarız biz
 145 onnarın sāyesinde yaşeyoz yání şimdi. ama o çıkıyō hēş bu memleketē bi hizmet
 146 yapılmamış beriki geliyō ben hunu yapcan o gidiyō öteki geliyō ben onunqunun
 147 bırakTını başTan başlıcen yaPcán. gidiyō yání nērē vācek baqalım gidi gide. her
 148 gelen qarıncı qaderince bi hizmet yapmışTır. hePsinden ta'Tir_ētmek lāzım. hep biz
 149 bu topra'lādı dedemizden ğalmış bizim babamızdı babamızdan bizlere bizlerden

150 torunlarımıza intikāl_e'cek. bakımına vërimine devam_eTdiribilen yaşadır.
 151 bakımına vërimine devam_eTdirimëyen aF buyur ele köleliğe gidē. **(B)** òlò yavrım
 152 òle allāım yarabbim sālīk düzenlik vēsin. èyiiz ço'_şükür. esgilēden yavrım daha
 153 çok sālammışmış millet hinci biz bi yere gitmōz yavrım giTmōz **(A)** şimci esgiden
 154 sālū 'dèyince alaşērdi deyelim ki iki do'Tur varıdı. atınan eşşēnen veyaıt
 155 at_arabasınnan gidiyōdun. sālām giden hasta o arbāda taķır tuķur taķır tuķur ona nē
 156 yapıyōdu çılk_ēdiyōdu. bi yımirtē bilen fazlā karıştırdıñ mı çılk_olu derlē dē mi.
 157 geldiñ mi hasta. ama şimci köyümüzō kadar do'Tur sālīK_ocamız var. 'do'Turumuz
 158 var sālīk_üzlerinde hizmet vëriyō. geceğ kalmōr emme gündüz mesāi saatinde sekiz
 159 dokuzdan ā'sam bēşe ğadan hizmet vëriyō yānı. devletimizin_ēmirlerine yerini
 160 uygulanyō. **(B)** e ğāri 'yavrım be işTi bōle. işTi bōlō be her şey deñişTi, deñişTi her
 161 şey dēyelim dē mi. tabi ben 'gelinlik ilk 'dēvilā şey, ilk devilē nişan ben_öldüm.
 162 'nişannım_öldü 'gelinlüm_öldü ondan soırō bilēzi' di Ta'Tılā o zumannāda altın
 163 bilen yōdu. ē ondan soñru 'ürsüm çoaldı ğāri. ben di ta'tıydı bi çiT bilēzik vādı,
 164 ğolum beşibirlik vādı. [benden önce] 'gini vādı gelinli'ler di seniñ beniñkinē
 165 Kēyyōdu yavrım. beyaz, hindi benim gelinlik vā mı hōdan geliyōdu bi fakir
 166 seniñkinē ben kēyen deyōdu, vëriyōduñ kēyyōdu. düünü bayramā gidēken
 167 seniñ_elbisē hindi seniñ elbiseğ dedeñ 'kēyik düünō gidiyōdu. bōlēdi yavrım,
 168 esgilēden òlēdi hinci. olma mı ölüm dümbe'Çi vādı bōlō sen bilimiñ_ona, hacı
 169 kimidi_o 'dümbe'Çi be. 'çaķır vādı esgiden okuculā geldi mi ğalıyōlādı bēğirinen
 170 gelilēsi nēynen onnarā ğāri yē hazırlōdu millet yatmaķ. 'hayvannarına bālımaķ,
 171 'davıllā çalıñdı zaman bōle doanın_oturduñ gibi mindē atıyōlādı misafirleriñ_altına.
 172 e hinci onnā ğalmadı odunnādan hōlō bi şey_ēdiyōlādı **(A)** eleñtirikler_olmadıñdan
 173 òtarē bi saç 'teñke ğorlādı. 'maşılı derlē büre, odun yaķādıķ 'boyna. be'Çi bir_iki
 174 be'Çi nazāretinde siğaracılā köze gezdirilirdi. herkez parā alma gücüm_mā kiPrit şu
 175 bu siğara. 'maşılı deniliveriyō yani. **(B)** odun odun yaķıyōñ odunō òtō yere 'yaķıncı
 176 'maşılı deniyō **(A)** nası gelēne'ler doıdō adam ne yapıyō odunıñ_üsTünden hoplōla
 177 bilmem ne yapıyōla yani bunun gibi. onun_ışı meydān yapmış_oluyō ele'tirik yok
 178 ya gemici fenerinnen damdaķı bi leşşēnen o ışınlı'nan olmaz kı. ğaz lāmbasınnan
 179 zētinyaynnan ēvlerdi oturuyōduķ yānı **(B)** bu şavķıñ 'lāmbalarıñ başındı oturuyōduķ.
 180 'televizyonnā mı vādı yā, yo'Tu yā, he şavķ. hurē ğoduñ zaman altını bi peşKir gibi

181 bi şey göyyöduñ (A) o lāmbilā bizdi bi zaman vardı görenlē bunnā 'antikı olmuş dē
 182 aldı giTdilē burlādan (B) aha 'hurdō duruyōdu bizim_aşşāda 'illi bi dedile dedeñ
 183 vēmīşmiş bölō güzel bi şavķTı. anneñ bütün işlenterine oyularına hep o şavķıñ
 184 başındı eTdiydi. 'esgiden bölēydi ölüm hinci her şey bölō. 'çembelere 'oyō_édēlēdi
 185 işlenti yapālādı. yasTı'lara yasTıñ ğıyılarına hōle īneyīnen işlenti yapaladı gül
 186 yapālādı hōlō şeşit Şeşit. kimi 'topeşÇi_édēdi bölē. 'topeşÇi gibi oyū_édiyōz dēlēdi.
 187 ölō ölō şeşit Şeşit édēlēdi. 'yelpēzē_édēlēdi boncu'ludan, ōdan bölē işTi yelpēzi gibi
 188 'topeşÇi gibi bölē 'oyu_édēlēdi altını. yuma'lā vādı esgilēden hinci yumaķ millet
 189 almō, bilmōn. pullu édēlēdi pul, yemenīlere di'mek için. he yavşım hu benim
 190 başımdaķına yemeni dērlēdi. aha bunnara, he işTi bunnā yemeni. [türkü] esKilēden
 191 vādır bunnā dedeñ sōleyvēşıñ bi_yō (A) olma mı canım herkeziñ kendine göre
 192 ķadınıñ dı vādır kendine göre şarkısı türküsü. érkeñ di vādır vallā ben heŞ bi türkü
 193 sōlūmezdim. yok yok āzımızā yaķışan bi_şey_olsa sōlēvēsez dē mi yok. /.../
 194 düşman 'burdan ileri ğeşTij zaman burē, bizim_o ğāri işTe 'çeti dedijimiz 'efe çöpkōY
 195 dañnā geliyō siziñ_olarā dōra. 'çaķıcı, dē şımcı orlādan o 'çaķıcılā bürē şey getirmiş
 196 bī Kişi gelmiş demişlē ki bīrez nişancı avcılādan gelelim bu 'efilere ğāşı duralım. 'efe
 197 bizlere ğāşı dēli eme düşmanā ğāşı emme īcabında o_ġun_ıçun o efē ğāşı
 198 ğodurca'la. o_ġunun bizim mūtārı dı demiş Ki davşanā demiş yērlī tazı dutā yabancı
 199 tazı dutumaz demiş. oranıñ yērlileri vādır demiş hanı 'patiki yollarından gelik gider
 200 yánı avcı. tabi olādı o çaķıcı aTdıñı vuruyōmuş dērlēmiş bunnarā ğonuşurlādı. tabi
 201 karşı taraftā dā varsı bi asgerī birliñ su taşıyyōmuş bi ķadın. su isTemişlē efēlē. tabi
 202 ķadın suya götürmemiş onnā tarafa. mavzeri çeviriyōla desTi ğurşunō vuruyōla
 203 desTi omüzundan düşüyō yánı dökülüyō yánı ğırılıyō. hanı insanā vurmaķ dēli di o
 204 'efi di ğārik su isTō yánı. soñūra o 'efilē bürē ödemiş tarafā sarmışlā bizim bozdağ. e
 205 hālā şu günde bozdağda o 'çaķıcı efeniñ kırķ_oluk denen bir yēri var. beliki
 206 'geşmişindir olādan. her seni biz di_o yannarā banyolarā giTdi' mi ziyāreT_édiyoz.
 207 soñūra 'ödemişē çavırıyōla bi mēydanā geliyō_orē. ğāşılōla köYlūle yánı velasılı
 208 ıslaķ_oluP köYē_ēniyōla soñunda. dağdaķı eşkiyālı bıraķıyōla 'memliket düzene
 209 ğirci'ce. bitiyō ama aynı eşkiyālar hinci o. memlikeTdi türemiş gine türemiş gine. o
 210 ğününķü şey şartlarından düşmanā burdan ķovmaķ_ıçun toplanmış_o efilē denenlē.
 211 atatürk rahmeTli 'añķıreğ gelirken di'mende mi o zeybe'lē ğāşileyō. her sene o
 212 anımyı yapıyōla yánı. 'efilē oynē oynē ulusō ğadaş esgi 'mencilişē ğadan geliyōlar.

213 esgi 'mencilise çocu'ların_okul talebesi gibi düzenlemişlē. girmedik için de,
 214 öñünden baķā duru[du]ķ biz o esKi mencilise. o ulusò dōru gidēken şeyden yāni
 215 istasyonò dōru gidēken sağ tarafTēdi. şincik hanı şey 'yokardı 'mencilis. okul talibesi
 216 gibi koltuundò masasındı oturmuş o_ğünün milletvekilleri 'mencilis_olarak.
 217 seksendi benim güÇcük_olan askerdi. ē daıtımda orē genelķurmaya 'düşmüş
 218 'giTdik. gödüK_olana, oturduķ ka'Tıķ dedik yā gelmişken bi mencilise
 219 ziyāreT_ēdelim dedik. 'mencilis o zuman tabi kenan_evren zamanındı k̄apandı ya
 220 iki üŞ sene. vādıķ bi başçavıŞ oturuPduru k̄apıda. selām vēdim biz dedim mencilise
 221 gezcez bu dō hanımım dedim. ben, cumā gūn, burdan mindik arbē. cumartesi gün
 222 oreye ēndik tādil dedi k̄apalı bugün olā dedi. gelmişken bi ziyāret_ēdelim dē
 223 özledim filen dedim ben. ben_asKerliñme 'aņķaradı yaPTım bu 'mencilis yapılıķan
 224 dedim, ben iskelesinde 'gabī_inşātındı bunun_işlerindi ben gezdim dedim. o zuman
 225 benē nērelisiñ dedi. ben di hēŞ manısalıyın alıŞērliyin demiden 'kenen_evreniñ
 226 memliketindenin dedim ben hemen 'yü'se'den gındurdum. belīki inanmā gibi hāli mi
 227 aldı bilmeyom dedi hüviyetlere vēr dedi çıkādı bi di ba'Tı 'alāşēr. hemen oğan bi
 228 polis çairdı. git dedi asKer inzibatā çairdı. git dedi polisTen anahtarları alıñ
 229 'mencilise geziñ. giTdik o asKerinen bir ođan şey gi'miş polis gi'miş anahtara
 230 bulumadıķ. 'dışlarından şinciki halesine dolāŞTık geri geldik o asKer di deyō ku
 231 zavallı yā o dō başçavıŞ duruyōsò dō yalvaralım deyō ben di gezen sizinen bir dēyō.
 232 adam o du nōbeTÇi olādı daha 'mencilise girmemiş geldik, o gi'miş başKā biri
 233 devralmış biz gārī içine girirmedik döndük, geri giTdik. gündüz gezdik a'şāmnē
 234 'otobusnan gēriye 'gēci yolculuķ. sabāsı dı hem ramazan olcādı da uŞa'Ta mı nē
 235 yiyvēdik birē tabaķ çorba 'niyeTlendik. esgiden asKēleriñ 'me'tuPları bilen gelmōdu
 236 bizim zamanımızda. adam yirmi dōt asKerliñe bitiriyōdu daha fazlā yapanlā
 237 dā_oldu biz yirmi dōt ay yapmış_olduķ. adam_'me'tuP gelmōdu. benim babam
 238 rāhmeTlik iyi kötü parası vādı hana günlük elli ğuruş yetcek ğadan aydı om_bēş lēre
 239 gönderidi. bi_ğün baş gedi'li benē çairdı. seniñ her_ay parañ geliyō dedi seniñ
 240 babañ bu ğadan zengin mi dedi 'bene. yok dedim çiftÇiyiz burdu biz nē hācancaz,
 241 asger zatan yirmi ğuruşluk otuz ğuruşluk bi PabiŞ boyası parası veriyō hālā
 242 devam_ēdiyōdur o aylı' da yü'se'Tir tabi birez. o şey bölgölere birez daha farklı
 243 çavıŞıñ ombaşı olsun eriñ_ossuñ farklıdır. yāni millet görevine işTaħlı yapsıñ ferahlı
 244 yapsıñ gibi ama va'Tıñ sağıñ doldūsa beş yüz alsañ gidēsıñ. ömrüñ uzun_olcāsa bi

245 hata ğurşunu gelmiden dönüşünö yapāşın. ben ōlō hallerē ğörüvēdim mi ğonuşurķan
 246 ğonuşúmем yání. haní 'burdu kendi evlādım ğārdeşim veyāT bıķam ōlmüş gibi
 247 ğözlerim doluvēri. /.../ esgiden köy_ıhtiyar 'meClisine camiē toplanıyōlādı köyün
 248 yaşıları. fileñē aza ēdelim fileñē muhtar_ēdelim ķarārleştiriyołādı. ama şinci 'sandık
 249 çı'Tı ķapalı gizli. köyün yaşı Kışileri o ğün buru elli hāneyse mükellef ğörünenlē
 250 kim otuz kişi otuz kişi kim 'ümüT 'dovan toplanıyoz 'tēfik. işTi mūtar şunō şunō
 251 yapalım āza bunō yapalım, tamam tamam. diñleniyōdu o zuman oylumō gibi bi
 252 seķim gibi bi_şēy yok yání. şimdi adam sandıā gidelim dēyōlā millete gidelim
 253 deyolā. millet nē derşi o olur dōyoz tabi. yoğ_olum ben hēÇ idāri heyetine ğirmedim
 254 ōlō şeylere tamah_ē'medik. kendi işimize ba'tık, oyumuzō kimē vēdiysek vērdik
 255 ğiTdik. [veysi dayı] yaPTı, onnā dā seķimnen geldi hep canım ben tā bıbamğiliñ
 256 ğenŞliñ zamandāķı durumu cāmide toplanıp yapTı'larına bahseTdim. dayıñgillē
 257 seķim sandı'tı oldu. [köyün nüfusu] şu anda biñ beş yüz bilen vārdır. iki devir bunun
 258 babasına yaPTık muHtar, yání dedesine bıbasına demişim. dōdēden sekiz dokuz seni
 259 nēse. soñrō ikinci bi eñişTi vādı iki ğarı ğız ğardeş vādı bizim. 'onō da yaptık iki
 260 devre. deñişik deñişik yönñeden siz deminden dedik ya siyasī hayat vā. aha şu partili
 261 aha bu partili memīlikete bi zaman birine anarşit dediler birine bilmem sağcı solcu
 262 lafı çı'Tı. hinci sağcı solcu unutuldu 'faşış başladı. 'faşış ğiTdi bilmem şu bi zaman
 263 ķomúnüst dōlā ğārik bazı solcu kişilere ya. bizim_olan demiş ki 'şinci_demiş
 264 cāmiden demiş, cāmāt çı'cāk soralım hañğı partiye oyuñō vēdiñ vēmediñ cāmiden
 265 gelen madem müslüman_olārak gidiyōsa cāmie giden şinci halķ partili ğöröluse
 266 ķomúnüst mü olcāk şe'linde millet iddālaşırdı ğāvilēde. hep hubūbat_ēkiliyōdu 'arpā
 267 'buydey gibi 'samanımız 'tenemiz bol_olurdu. kimisi ğoyun sürüsü kimisi hayvan
 268 'dombay 'ğara sır_olarak üş dōt çeşit hayvan bulunurdu yání. damıñ_içine
 269 doldurūduk onnarā 'om_bēş 'yirmi tāni_olurdu çıFT_öküzü, 'ēşşejñ 'bēygiriñ. yo
 270 olmaz olur mu canım yetiştireñ_'göylünñ mutlāķa bi alıcısı gelir, 'tüÇcar deyōz onō
 271 ğārik, vēridik. almē gelen di_oludu 'kimisi bazarā ğötürüse ķazādaķı, nēdi bazār
 272 vāsa. 'alāşere di ğötürüdü sarığölō de ğötürüdü, öküz arbasınnan bēygir arbasınnan az
 273 ve çok. öküz arbası iki tekēleK_üzerinde yāladıñ mı cayır cayır ötē, iki öküz
 274 'yörüdür, onō biz 'ķañlı dērdik öküz_arbası. at_arbasına at_arbası dēyōduk, berikine
 275 ķañlı deyōduk yání. her renŞberin mutlāķa o 'şinciki tıra'törcünñ taķımı olduñ gibi
 276 arbası olurdu, ta'tevi olurdu ğanadı olurdu dal budak ğomaķ_içün. 'yazın harmanā

277 sürmeK_ıçün 'düveni olcağ 'dirgeni olcağ 'Tırmı olcağ 'harman yapmaK_ıçün
 278 'çatalı olcağ. her renŞber bunnarâ yapmaK_ıçün bulundurcaK_eline. 'düven
 279 sürēken çē'mēnen ēndirisin, üsTünō bi_yō samanına inceTdiñ mi a'Tarısın alTınâ
 280 sapınâ üsTünō getirir. komşucağ imēci hālinde hāmanıñâ a'Tarısın. tamāmân
 281 samanına biTdi mi 'onō rüzğarıñ gelişine güzel, herkeSın mıntıkısına göre bi gelen bi
 282 rüzgā vādır aķım hāmanına dikēdi ōle. rüzgarnan ġarik 'tenesine ayırıyōduğ 'tene bi
 283 yanâ samanâ bi yana. ondan soñru gözēlerinen elōduğ 'çuvallēP sabağ serinlündi
 284 getiridik. 'sıca'Tâ getirisen kelege' bit yapadı. sabağ serinlündi getirir_e'seret. ġeci
 285 oñ_ıkiden soñrō çē'mē başlarız, 'arpı_olsun buydey_olsun sabāle Kuşluğ ġadāne
 286 çekēdik. ōle ikindinnen sıca'Ta tenē götürelim_eve demezdik yānı. şimci biçerdöver
 287 biçiyō bi sātın_ıçindi alıyoñ ambarıñâ ēndiriyon teneye. **(B)** esgiden
 288 hāman_ediyoğduğ bōle yavşım. ġi'me min hēŞ dedeñ esKēdi iki seni ben di
 289 dedeñinen bir 'esgiden 'Tırmı' vādı bōle ora'Çılâ biçēdi de aHa seniñ ġibi ġeñşlē
 290 gelirdi. **(A)** arbē 'boynu 'çatal vurâ erke'le kadın arķasından Tırmınan dökülen
 291 başa'larına, 'Tırmıñ_āķasındı ġalan düşen kellileri de fakir başa'Çılâ topladı da
 292 a'sam_üsTü burada dövēdi tarım şinik bi şinik başağ dērdik ġari o 'kelleye tenesine.
 293 tenesine ayırcağ, yerde dövüyōdu yānı. **(B)** 'esgiden_ölum beton mu vādı. 'esgiden
 294 ölum 'beton yo'Tu ālem yēdi 'dövdü. **(A)** yeriñ_altına bi şey yazıyō tabi ġum 'çaķıl
 295 ġarışmasıñ dēye. arāzi baķımına 'deyince bugün ġinē mevki vā köyün_ıçı
 296 mahāllemiz şeyimiz yok, 'sır_erej dērdik. ine'leriñ toplandı şu hiñciki
 297 parkıñ_oldıy yēdi bizim burdō iki dāni kıyu varıdı. sır_erej, ēġrek dērdik yānı.
 298 malıñ_ēġrendiğ yıġıldı yere ēġrek deniyor. ōlennē o sırtmeŞ geldi mi burdu millet
 299 malına suladı burdu mal honnâ birez diñlenirdi. saġat iki üŞ dedi'Ten soñra kıldırılādı
 300 tekirâ otlatmeğ gidēlēdi. ġün_ēnēken di tekrâ salaladı yānı 'köYe. esgiden köyün
 301 sırtmecı harman zamanında alırdı haķķına. köyün berberi harman zamanında alırdı
 302 haķķına. köy mezerlerine be'leyen ōle, be'Çi ōle. eTráfınıñ 'duvalarına, içine mal
 303 meşa'get gitmesiñ deye be'Çi dutādık mezālık be'Çisi. ama ġışın_kesiñe 'imeci
 304 hālindi millet küreñinen yapadı da başıboş bırakılmazdı. şinci 'ölō bi_şey yok yānı.
 305 'etirāfı duvar_ıçine alınmış mal girmeyō. köyün berberi vāsı da herkeS kendine ġörü
 306 bi duTduy berbē vādır, tā harman zamanında. sırtmeŞ harman zamanında gelirdi
 307 seniñ hāmanıñ sayrıldı zaman dolāşirdi. nē vēcēñ üç_inek 'ġüTdürmüşün beş Tāne.
 308 mal başın_nē vēcēmişin iki ölçek 'ölçü vērisin iki ölçek alı götürü gidē. **(B)** dovan
 309 hana ġarālı'la vā ya ine'lere onnâ güdēdi. bi dē ine'leriñ danaları olurdu. o

310 danálarına bilen çoban vādı kel danálará ğatādı millet ōlādā güdülürdü. āşamá yakın
 311 ālem danam gelmedi inēm gelmedi deye yolō çıkādı. (A) millet işē gidiyō dē mi
 312 baınā 'bāḥçasına. o mallarā odân toplu olarak güdülüyōdu yánı. aŞ
 313 ğalmamış_oluyōdu başındaķı kışı buzālarā belıki o çobanā sulōmuşTur. (B) he
 314 canım onō du vēriyōlādı haķ vēriyōlādı ya. (A) az_olan yēri var, bazı ğıredili
 315 alanlarınan köymüzdü şinci bizim sır çok yánı. yirmi otuz dāni malı olan var_elindi
 316 'şinci. hep hep o cins hayvannādan. 'devamlı açık_alandı bi 'saya dēyoz dam dēyoz.
 317 ōlardı girēşiniz soru alışınız. 'esgiden bölō yēlēden mi alıyōduñuz alışvērişē nēlēdi
 318 alıyōduñuz dersiniz yánı. babamız bizim 'bazarā ğıTdi mi bazādı 'böyün 'somun
 319 getirivēcek dērdik, e'mej somun dēyōduķ. 'aynen bu é'me'ler o zuman dı yapılyōdu
 320 bazā somunu gelecek. burūlāda 'yuku yapāsın 'darı é'mej yapāsın somun yapāsın da,
 321 yērlisi onō uymazdı. babamız geldi mi ğārik has_undan yapılmış dē, 'somunō bol
 322 bol yirdik. çeşitli 'portuķal mēyvā zamānı geldi mi o 'portuķal burlādı olmadıñdan
 323 dıerleri elmāsı şunu 'bunō oluyō ya, portuķalā nē yapādık oca'Tı demiri ğızdırıdık
 324 onō Kınılādık çarpay şe'linde iki gün 'KırlaņgeŞ gibi yimezdik o ğadan_onō
 325 sevēdik. ama şinci 'çuvalnan dolduruķ-geliyoz yarısını 'yiyoz yarısını 'atıyoz.

6

Konuşan : (A) Fatma ÇAKAL, (B) Saadet ÇAKAL
Yaş : (A) 75, (B) 81.
Derleme Yeri : Bağlıca K y 
Konusu : D ğ n, Geçim, Anı.

1 (A) benim_adıml 'fa'mı aal. otuz d t doğmluyun ben. he  l  'dem nci bilimem.
2 yetmiş d t yaşındeyin bilen belki. (B) ben di aal ya, saadet aalın ben de. ben
3 se'sem_ bir yaşına girdim. bizim_olan v  furd , onun 'g c n ben. n ri dayıı bilen
4 v  mıdı  da. 'teF K v , h re gidik-geliy  bağa. su mu aķıdıy  bilm n 'teF k dedeğ.
5 (A)'apı zamanındı s ledi'lerimizden n  s leyen. 'bayı çapı zamanında 'd vrenT
6 deresi d dik. 'd vrenT deresi d r geldi  l ml  ben  z r geldi deye b le 't rk 
7 s lenirdi 'pamık 'apılarında. ondan sorec m  mm m s lenirdi.  mm m t rk s 
8 varıdı boz b na'l  aldı giTdı benim ęadın_ mm m  deye b  çay t rk l  s lenirdi.
9 bizim zamanımızdı bunn  s lenirdi (B) g vden aldırıl dı 'haveye, g vden
10  'tiril di. (A) he onn  s lenirdi   ondan sonra derdi ki bi de n r  gidiyon. 'pami'
11 apasına gidiyon pamı' t lılarında. bunnar  s l dik 'birleşiv ridik. (B) devrenT
12 deresi havası varıdı bi. mısTan dedeğ y vrım on seni on_iki sene h rPTi durmuş
13 'cavır_inde. son r  gelirl di aņnadırdı dedeğ onnara. (B) sef b likTe h rP
14 ş ylerine aņladıv ridi,  l dı d rdi h rPTen geliken d rdi dışTan geliy dum d rdi bi
15 aņız t lasına bi ocuk aTmışl  derdi. ęayimb ıham benim ęalaņ.  dan ocuy 
16 'atıv miş, ocuk baırırımış, o ocuy  sen unda'lamıřıņ unda'Ta, ęuca'lamış. hem
17 omuzund  't F k, 'atarımış 'cavıra, hem o ocuy  koltuğunun_altına almış, 'ęaçarımıř
18  rmanlık ęalaņ y ngem. adıı n  bilm n  retmen.  dan 'ęaçıncı ocuy  'getiriy  ocuk
19 h _ lımazmış. (B)  dan ęar nıı biri d  geldi dey  dayı bi ęarı. (A) sen ęonuř ben
20 ęonuřmeyen o zuman (B)   ęayınb ıhamıı ben her g n yanındeyin oK_ aņnaTır.
21 'y vrım deliler_ nneTdim dedi. bu ocuk kimiısi g t rs n. geldi d  bi 'dayıcı geliı
22 de . hemen başından bi altın ık mış dedeğ v miş. dedeğ demiş al_altınıına demiş
23 ben_altınıına almam ben ocuy  getiriv dim ya demiş. ocuy m  getiriv diı deye
24 dedeğ seymış bi sevinmiş ęarıcık. 'duTuK halılınan 'dağlı mısı gelirdi 'sab cek
25 oturul dı dedeğ yanda. (B) seniı 'fa'ma_ıaı v  ya 'fa'ma_ıaı 'ęayınnası. bi de

26 dağlı mısı dedi'leri bu taraFTı mısTıvı memeT şey. (A) onnara, laf_édivèridi òlādađı
 27 olanlara, ben size daha bir_aFTı edivēsem bunò baş_olmaz dèrdi. ıaıāladı ğāri
 28 gidēlēdi. sabah_oluyō, ben di hōdā 'havı soıuı dō 'yoıāda üşüyon dēye onnarın
 29 yandā yatıyōdum çocuım vā ufaı. ğāvi bişiridik çay dı bişiridik. bu oturmazdı ya
 30 ben_oturudum bu evine gelirdi (B) benim çocuk āşı ufaı bi ocaı yanādı bi
 31 eviñ_içinde (A) benim bıbañ ğüÇcüü bi ğızım_öldü 'a yavrim da bi buıuk
 32 yaşındeydi. o zuman daha bu gelmedidi, yōdu burda. oncāz da öldü. ondan soru
 33 'zeliyi halañ tekīrā oldu ğāri di òle. onuñ_adı dı zēliıdi. 'gini 'bunò du onuñ_adinā
 34 vēdim ğāri. gelenlere ēdivèridi o. burdan hūreı gidiyoz burdan būreı gidiyoz dèrdi
 35 ben size bunò dē bir_aFTā ēdivēsem baş_olmaz dēıdi. (A) çana'ğali hārbinde
 36 çalısmış_o. arabisTanā ği'miş çana'ğalide şey demiş bu ğalañ nōbeTÇi ya nōbeTde
 37 deñişıyō tabi şehitleriñ şeyleri makinēleri bōlō taı taı taı taı ēderimiş. (B)
 38 geliburnundō çalıştım deyō ayāmdan_öncü ğolumdan. ālāme dō ölcək yerinden ildi
 39 hep dō. su yerine 'aıarımış ğan bōle, ölölēde, hārPde. (A) çana'ğale şēsinde ōdana
 40 sen demiş şehit gelmiş sen bugün demiş burdō 'nōbet yaPcāñ demiş. tamam demiş
 41 nōbet yaPcāñ 'emmi demiş boynò çavış geli ğalañ nōbedi deñişcek ya ombaşı demiş
 42 senē nōbeT deıştirtmēyon ben bōyün demiş ğönüllü yaPcān demiş. ğönüllü yaPcan
 43 òle mi tamam. 'sabā ğadan òlō çadırdā 'be'lemiş o silāhlādan bōle aynı tāk tūk tāk
 44 tūk şeıtlē 'silāh_atarımış. ğünü şeyi 'gelince 'gelmiş seniñ nōbediñ biTdi demiş 'şehit
 45 şinci senē gelecek nōbediñ deñiştircek ombaşılā demiş. ōdana ōre'men tamam şey
 46 demiş. teslim_ēdiyon ba' demiş. teslim_ēdiyō, geliyo annıñdan_öpen deyō 'şeıt.
 47 ğayınbıhamıñ_annından öpüyō bōlō ğabadayı bi ōlanımış. arabisTanā ğiTdi dedēñ
 48 hinci ōdō esir ğaldı zāman bir ğocā binayā daı çıkıyō. dağdı çı'Tına bunnā
 49 üç_esgerimiş. üç esKer altı da 'cavır varımış. 'cavır durmaz bunnara, yoıādan
 50 'diñelip 'çelerene vurulāmış. o çelerene 'vurunca o çelerene, dedēñ hemen
 51 devirigoyyō yuruyō. yurdunen bunnā birbirine atıyola dağdana. ğaderimiz nēyisi
 52 ölürsez ölelim dēyōlā. gelirmiş düşman durmaz, bunnā çıkıyō dođruluyolā, geliyolā
 53 bi dereye. dereı 'gelinci bi ōrmanā çatıyōlā, ōrmanā 'çatınca bi 'ğübürtü gelmiş at
 54 ğübürtüsü. paşām bize ğurtā deyō. oyūsam atatürkünen ismet_inönüymüş. dur dēyō
 55 'paşı dur dēyō bunnā bizim_asKer dēyō. bunnā me'leye me'leye çıkıyolā. arap dō siz
 56 burdō naradıñız. biz dō şey ğaldı dōla, esir ğaldı biz būreı kendimize

57 ṛmanā_āTdık. ṛman bize ğurtādı dēyolā **(B)** çay ğıyılarındı ṛmanlık çoumuşumuş
 58 cavır geldi mi ğaçālarımış ṛlara **(A)** o_ zuman_ için bunnara, biribirin mindiriyō atın
 59 'terkisine, biribirine mindiriyō. 'bindirdij zaman getiriyōlā, geliyō bir büyüük çadır
 60 yapmış asKer bulgur pılavı bişirmişlē yīrlēmiş. böyük ğalañ şey_ēdince 'asger geldi
 61 demişlē. paşam geldi paşam geldi paşam geldi o 'nē ğadan çadırdı īsan vāsā hepsi di
 62 ayā 'kaıyō. oturuñ deyo. **(B)** yoķādı atatūr'nen ismet_inōnūñ foturañı vādır. dedeñ
 63 horeç ça'tıydı duruyōdu [dedeñ] kaş seni de geldi yavırım ben cañıl_olduymdan
 64 āñnımōn. on senēden fazla gelmiş. öldü demişlē odō ğāri buna. **(A)** ṛdan ba' ğalañ
 65 sen şinci geldij zaman bunnara, bulğur pılavı başğı bi şey yok, 'yidiriyōla
 66 ğayimbīḡam gēriye geliyōmuş ğalañ gelmiş. 'köyō gelmiş ğalañ. hārP bi'miş 'gelince
 67 ibirām dedeñ ğalañ ṛluñ geldi demişlē 'mesTān geldi demişlē. on_iki seni
 68 gelmeñen_ādam nēdi bulcañ selām yok sebah yok **(B)** ēylenmiş de ğāsı varımışmış
 69 onun zeñgin. dedeñ_ēsgēdeyken hu ibiramcuñ 'mısTıvıgillē ğucañā çē'mişlē. imzā
 70 eTdirmişlē, yēri pe' çoumuşumuş hep hu rēsimleriñ hu şeer yolundaķı yēle. āa
 71 almamış geldinen nē dedi ya dō bi di benim yanıma gelmeK_istedi, bi dōlüm yēri
 72 ğalmamış dō yēleri duruyō olēdi getircēdim do, 'hanā şey_ē'cēdim do mezēliç
 73 gömdürcēdim dō **(A)** şey decen ba' ğalañ. 'ğurşun yarası aşı'dan burdō aşı'Tı ğalmış
 74 **(B)** aya'larından ğolundan vurulmuş heP_o **(A)** başğā onō burdan silmiş gēmiş
 75 yārmış gēmiş onō bi 'pınar_āacı ğurtāmış. 'pınar pınar_āacına bilmōñ mu memeT.
 76 çam çam_āaşları vāmış eveli böyük. sözüm dağlādan o dağda ağāca siper_oluyō
 77 siper_ēdiyō kendine, böyük. yeñgem biz zamanımızdan 'böülcü_āşı bişiridik ondan
 78 soñrō 'bulğur pılaFı ondan soñrō tānā_āşı bişiridik āşamlara. 'ğuru fasille başğı ne
 79 bişcēdi o zamanıñ behrinde. **(B)** şemsī neneñ bize, 'yavır ço' çıkadırdı mısırimız
 80 varıdı ğazımız varıdı tavımız varıdı. bi gün iki horaz kesēdi bi gün mısır kesēdi bi
 81 gün ğaz kesēdi her gün et 'yirdik. biz öñünden çōba ādından pılaF çok_ēdēdi şemşī
 82 nēneñ **(A)** 'doñan şindi 'mısTan dedeñ asKerden geliken ṛluñ geldi ṛluñ geldi
 83 demişlē. ibiram dedeñ benim_ölüm_öldü demiş ölü dirilir mi demiş. bıbası on_iki
 84 seni gelmiyen çocuk demiş gelir mi demiş öldü demiş. ṛdana saşları ğırāmış, bıyı'ları
 85 ğırāmış. kendi di bōle 'pamı' gibi olmuş getirmiş ğalañ 'yaşlı adamlā. gelmiş hōlō
 86 duvarıñ dibine 'oturmuş köşeye. bıbā demiş ben seniñ_ṛluñun demiş ṛlüm
 87 benim_ṛlan öldü demiş. āa on_iki seni gelmeñen_ādam bilir mi pamı' gibi olmuş

88 deñiřmiř yaşlanmış gibi olmuş. ölüm benim_olan öldü demiş. bi gi'miş bi dağ
 89 gelmemiş. o zuman sefēbirdi bi giTdiñ mi gelmōlādı öldürōdu cavırlā ōdan o zuman
 90 **(B)** onnā üş dōt kişi ğalmış bi dellēli bī 'yaķıda iki üş kişi ğalmıřlā hep ölmüş ālem.
 91 **(A)** o_zūman_çin, bībā demiř filān yēdi filānıñız vā mı demiř tālılara 'sayvēmiř
 92 arāzilere. eē filān yēdi hu vā mı aha amcam vādı aha dayım vardı, 'saymē başlamış.
 93 hē seniñ_adıñ nē benim_adıñ mısTan demiş. mesTan mesTan 'deyince ē mısTan
 94 dērdik biz. he o zuman hincik ōretmen bībası ōlunō o zuman bilmiş bībařınā ādınā
 95 'daķıvēriyō, öküz_arbasınıñ_çiñe 'mindiriyō, o bağ götürüyō ōdō 'oreē gösTeriyō.
 96 ondan sōreciim burda alici'leriñ amcañgiliñ ōlara gösterikene bunō 'sayvēmiř.
 97 on_iki ēv varımış bu 'köydō on_iki ēv **(B)** azımışmış bizim köY o zuman üreldi
 98 çovaldı. **(A)** on_iki ēvden sōra ālām'eşine 'dosTunō 'dağdan 'daşTan topleyō büreye
 99 **(B)** 'hinci üsēn dedeñ asKē getiriyō, baķ ğāri sen çalıñ ğāveē gelmiş 'çandırmēmıř
 100 üsēn dedeñ. geliyō çaķal dedeñe 'çallı_ōlu. ge demiş 'çandırmı geldi senē demiş
 101 ōdan. ōla benim 'çandırmalıķ işim yōdu yā demiş çaķal dedeñ, kimi ki bu demiş.
 102 burdan gelmiş. bıbañ_annācinden gelmiş bunun ğārik dedeñ üsēn dedeñ sāmeřmiřlē
 103 ğāri 'çallı_ōlu benim demiş, 'çandırmalıķ işim yok ya demiş. 'çandırmı geldi seni
 104 ünnō benim ğāvidi demiş 'çallı. **(A)** dedem bi gi'miş bi dā gelmemiş sefēbirde.
 105 götürmüşlē de onō götürmüşlē. yirmi dōt yařındēymiřimiř. hu seniñ geldiññ yol vā
 106 ya, o ğalañ tam ana yol, 'eşme 'uřaķ 'afyon o yandan geliyō o yol ğalañ. 'gelince
 107 büreyā, bizim_ēviñ yandan ğeçiyōmuřumuř kūy varımıř ōda. nenēlerime
 108 ālōmuřumuř benim çocuñmō götürdülē çocuk giTdi biz ğaldıķ dēye. iki atlı gelmiş,
 109 atlı gelinci nē ālōñ sen neni demiş bāli āna demiş. ōluñō götürdülē demiş sefēbirli'
 110 demiş. babasınā götürdülē çocuñ dō götürdülē. ōluñ_adı nē demiş. 'osman demiş.
 111 ōdana hemen bunnara kuyudan atlarına aķıdıyōla. oyūsam ismeT_inönüñnen
 112 atatürkümüş. bunnara, ayran_çiriyōla ayranā büreē dō, çok_ēt demiş. asKer geliyō
 113 ādımızdan Türk_asKerimiz demiş. atatürkünēn_inönü gidiyōmuř öñden. ötekinñē
 114 de ādından geliyōlāmıř. **(B)** 'tabi onnā āķıdan gelir. **(A)** tam ğalañ alıřēr girişinde
 115 osman_ōlu hasan dēyen varıyōlā benin dēyō. 'öküz_arbasınā doldurmuşlā burdan
 116 caphāneye götürülēken dur dur dōk. dōküyōlā sen geri dön yalnız geldiññ yēden
 117 gelmiceñ dōla. 'yolō deñiřTir dōla. çayıñ_çinden dovan ta bizim 'gocuķuy yolu.
 118 ōdan geliseñ senē geri çevirilē demiş asKerlē dövēlē demiş. kayıt yazıvēmiřlē 'kayıdı

119 ne bilsin on yaşındaki çocuk. 'kayıdı 'yazıncı bu hadi yavrım bu kayıdı göster gel
 120 burē ğalañ sizin_o çayın şēsine 'geldine yolò deñiřTiriyo. acaba nēreç gidiyon ben
 121 derĩmiş. bi aÇcık giderimiş deriden baqarımış ē o zaman o günnē giTdi gelmesiñ
 122 ğalañ şinci ōrmanlık yok. **(B)** biz gödük yavrım dērdi anam siz gömeñ ğāri dērdi. **(A)**
 123 señ_kendiñ nerelisiñ bi ben di senē soren. 'ba'lı_ēkēdik 'nōhuT_ēkēdik
 124 'mērcimeK_ēkēdik. ondan sōrecim sarı darı ēkēdik, sarı darı ğum darısı ğum darı.
 125 **(B)** āpı 'buydey 'ba'la 'darı 'gocu darı sarı darı o uFa' teneli oludu ğocu darı
 126 közlediñimiz darıla. **(A)** mısır darısı mısır o olurdu bi di āpı buydey_olurdu. sizin o
 127 yannāda aha 'saşTı bişiridik. şinci yeñgem hōlü ēdēdik bi dayı ēdēdik
 128 senidiñ_üstündü ēdēdik elimiznen bōlō sacıñ_üstündō bişiridik. **(B)** sallā sallā darı
 129 e'mej dērdik kıydırmı dērdik. bi atādık hōle hamırlı ēdēdi şemşi neneñ yağıñ_içindi
 130 'gövece yālādık ōdu Pişiridik pe'_gözel_olurdu **(A)** ōndan sonecim 'fırın_olurdu
 131 ēveli zaman. aa sayılı oludu 'haceřleriñ_ōdu olurdu halilleriñ_avlısındı olurdu bōle.
 132 aa bi_şey vēmezdik odunumuzō götürüdük ōdō bişiridik herkeS biriniñ_evinde **(B)**
 133 bayramlāda māmēt dedeñ yemek vurudu hana. hadi namazdan çıkannarā buyur
 134 ēdēdi başğı vuran dā varıdı illi bize çok gelirlēdi memet dedeñe, ço'gelirlēdi
 135 yidiridik. **(A)** onuñ_için bu hana hayır_olurdu çoğunō da. 'düven hāman yıġādık
 136 yeñgem ğızak çekilidi ğızak çekilirdi de hāman dövülürdü. 'düven dērdik bōlō
 137 bōyük. onō şey öküzlē çeviridi. ondan soñracım haman 'savrılırdı 'savrıldınen ekin bi
 138 yanna saman bi yannı. gi'memiz, ğızak çekēken 'dırmık çekēdim ādından. yayan aha
 139 yaķınnarā gidēdik. öküz arbasınnan gidēdik. aha öküz_arbası Kañgın.
 140 sır'meşlıdanmış ğız bu. bu dō sarıgöllü bunun ğocasınā ceryan çāPTıdı öldüydü
 141 ümiT_a'çay dēledi. **(B)** öldü oncāz ceryan_öldürdü bi ōlancı vā ğocuman_oldu
 142 'bayā çocuK nēdi ōlan hinci yā'hacı fa'ma ōlan nēde. **(A)** 'hadeñ bi ğāvi biřiriñ geliñ
 143 zorunan bi fincan ğāvēmize içiñ. 'kolu getiriñ o zuman. 'şinci eveli düñnerimiz bi
 144 dümbe'Çi dutuludu. dümbe'Çi deyvēren ben ğalañ. dümbe'Çi dutādık eřē dosTō
 145 toplādık. ondan sōrecim ğazannarā aş yuruladı. haline göre Kudretine göre ünnēlēdi.
 146 ondan sōrū ğeci 'dūmbek çalālādı oynālādı 'sabāle telinnen pulunnan 'atā mindirilēdi
 147 'gezdirilēdi ōlan_evinē ēndirilēdi **(B)** bi_yo bi düñ_ōsu du 'ġabaK_aşı yisez
 148 dērdik yā ġabaK_aşı hanı ğocu ġaba'lara ġabaK_aşı biřirilēdi bizim düñnnēde.
 149 hinci 'parēnen yiniyo, ünneyōla düñnerē gidiyoñ 'parı vēriyo. 'parēnen hē
 150 gelin_atā minēdi eline ğulañā vēridi. ben di ōlō geldim Sāten atlı geldim **(A)** ondan

151 soñru yēngem bu böylü_olurdu 'davılñan 'davılñan gelinirdi. atā minēdi gelin geline
 152 atı mindirilēdi. ē hana bōle silāh milāh_atmak yqudu silāh bilen yqudun. **(B)** olma
 153 mı aha ya ben ēnēken sı'Tılarıdı yā **(A)** onnā dün yā dūñkünnē yā **(B)** sen_onò,
 154 yquduñ burdò sen bilmōñdur_ona **(A)** evel zaman silāh zamanı yqudu **(B)** benim
 155 mēmet bunun dūñündō sūneT_eTdim. benim bu ğaTdan mēmet ğocumanıdı ēpey
 156 ğızım varıdı bi de. **(A)** soñru soñru meşır_oldu, mēşur soñürò_oldu yēngem silāh.
 157 silāh soñürò mēşur_olmuş. şinci çok şükür her şey bol da her şey bol 'çovaldı İtişam
 158 dı çovaldı. **(B)** 'gelinlik dikiliyōdu. beyaz_oludu yavırım da şey nişannık ēdēlēdi bi di
 159 nişandı kēyēdik ona. bi di dūñündü 'gelinliK_ēdēlēdi, hinci genē oluyō da hazır ālem
 160 alıK-geliyō hinci. **(A)** kimi ğırmızı kēyēdi yēngem, kudūretine ğörō ēdēlēdi yēngem
 161 evel zaman ōleydi. būnyesine ğöre, tēzilē dikēdi yaşı tēzilē varıdı onnā dikēdi.
 162 'köydü dikēlēdi bu 'çamır_aliniñ ali ğirginiñ_anası dikēdi bi ğadın dā varıdı. **(B)**
 163 'dudu dēzem pe'_dayı dikēdi, hep kendi dikişleri **(A)** onnā dikēdi bōlō işTe. soñuru
 164 soñūra intişām_āTdı ğiTdı. soñuru soñūra atık-gidiyō **(B)** yēngēñ yē vēmēyō benē ne
 165 yapen. yav hinci ırmızan bayramı ğēşTi mi ğurban geliyō aynı evelki ğibi. ğurban
 166 kesiliyō, yüzölüyō ğurbandā_aha benē aldınız ğiTdiniñ sandālenen kesilen yēre.
 167 üsennen ikiniz 'hoturaFımā çē'tiñiz. esgiden di aynı bōlō kesiliyōdu, kesēdi dedēñ
 168 irehmetlik yüzēlēdi bişiridik. Taşırıldık ğoñşularā daıdırıldık ğoyun çok kesildinen
 169 ğoñşularā daıdırıldık etinden. **(A)** esgi zamandı yēngem ōdan hinci ğurban kesildi mi
 170 ğurban kesildi daıldı mı eşine dosTunò herkez eline öpmē gidēdin, el_öpmē
 171 gidilirdi, bayremleşmeye. ondan soñra şinci ōreTmen, şey_ēdelēdi bōlō ēşi dostò
 172 şey_ēdelēdi üş ğün el öpēlēdi böyü'leriñ zıyārete gidēlēdi. üş ğün_olurdu üş ğünden
 173 sōra 'herkez işe gidēdi. **(B)** şēkē alınmō mu du nē bilen, o zuman dutmōduK. fazlı
 174 oturanā ğāvi bilen ediyōdu' da **(A)** şinci herif evdi oturmō kum. eliñe öpüyō gidiyōñ.
 175 eliñe öpüyō gidiyōdun. ōle a'samları böyü'lē gelirse yaşıllā onnarā ğāvi bişirivēridik
 176 çay bişirivēridik tamam. bōle yqudu eveli. şinci atırdı ğalañ, şinci her şey ikīramsız
 177 'ka'mōz. ğāvi ayrı, 'kolu ayrı, çay_ayrı, 'onò ğöre. yēngem yo'lu'Tan mı yo'sam
 178 İtişam mı yqudu bilmōñ. unnā duzlā yo' mudu varıdı. bōlō şey yqudu. şinci her şey
 179 bu 'telejzönnē çı'Tı şinci her şey ōrenildi **(B)** ğoyunumuz varıdı pēñir çalādı şemşī
 180 neneñ tulu'larā hūrē 'karyoluñ_üsTünō dolduruduK **(A)** televizönnē çı'Tı yēngem her
 181 şey ōrenildi her şey ōrenildi televizindene. her şeye onnādan_ōrendilē. onnādan aldı
 182 aldı herkeS. şinci her şey ōreniliyō ğalañ. hana 'bayı bağlara ğöçēdik biz hinci bu

183 aylāda baā göçēdik bağ damlarımız_olurdu. sıvādık bi dayı göçēdik. a'sam_oldu mu
 184 dambaşı dambaşda ğalañ bağ damının_üsTünö yatādık sabālen kağādık būrı 'köyö
 185 gelen 'köyö gelirdi sēgilerimiz_oludu, ğız gibi sıvādık. 'üzümlere serēdik, ōda
 186 ōlō_ēdēdik 'üzüm biTdi mi tekīrā 'ēve göçē gelirdik. oya 'kirkiT_oyası ēdēdik, eveli
 187 'kirkiT_oyası ēdēlēdi aha bu başımdağından_ēdēlēdi **(B)** anamgillē Kendi İrehmetlik
 188 anamgillē hep İni_oyası ē'mişlē 'yēdi ğızın_oyası bi ēvin_çindēmiş. sıvamışlā
 189 kapısına, cavırlā da ēvlere ya'Tınan o İni_oyulā yanmış hep. cavırlā gelmiş ğārī
 190 'ğasmış nēneñgillē ya. 'nişlemiş 'šemşī nēneñ ya hāman varımış hōdu ğum tālida
 191 sürümüşlē de. altınnarā do dilmenin_altına ğodum dō soñürō geldinen do giTdim do
 192 duruyōmuş altınnarım ōdan_aldım dedi 'šemşī nēneñ. 'masır_oyası 'refik tabırı
 193 serrōş bacā 'çitili_oya hep bölō aTları varıdı **(A)** aha o sōledi ya ğalañ benim dēcēm
 194 di_odur. bağ sırtmeşlīlā bizden üsTündür. oyudan_ōsuñ ondan soneciñim, iñtişamdan
 195 ōsuñ hēr hūnerleri bizden fazladır_onnarıñ. o sırtmeşlīda bādem_ōsuñ İdi_ōsuñ,
 196 'ğavaK onnarıñ_orası daha çamlı'Tır daha şeydir aāşlı'Tır. sırtmeşliniñ_oldu yē
 197 'sula'Tır onnarıñ_oldu yē daha 'sula'Tır 'sırtmeşliniñ_oldu yē bizden gelirlidir.
 198 bizim pompılā çı'tı bizim burlā şey_oldu dā ōle oranıñ sırtmeşliniñ suyu çoK_olur.
 199 deriden_akağı kendiliñe alT tarafından su yā. ğarı göl vāmışTır. dā uza'lādı.
 200 yēngem sırtmeşlide gelir çoK_olurdu. bağ onnarıñ bizden fazlī_olur geliri. onnā
 201 bizden fazlā_ēdēle gelire. onnarıñ_orē derē başlı çaylā gelirdi. çaylā kesilivēmezdi
 202 'baharlā sırtmeşlī bunnā. **(B)** 'burgazdı da dedeñ kāyeyken deñiştī bura. dedeñ
 203 kāyeyken bağlıcā_oldu mühürü ağırıdı deñiştirdilē. ğarı burgazlā dērdi çana'çılılā
 204 bize. köyün_adı ōle. nē bilen ben yayrım ya 'evelden ōlēmiş. **(A)** 'işTi evel zaman
 205 adamlā işTē burgaz buru buru buralı mısıñız demesiñe getirdilē cavırlādan ğaçıK-
 206 'gelinci 'bura bu on_iki ēv nē_olcağ **(B)** [kahve] iş bi_yō heç işmemişin sen daha
 207 **(A)** 'içerin ben ondana' **(B)** dovan sādecīñ şeyine al yayrım. benim māmēdiñ ākideşi
 208 varımış çavışTı benim māmēT_ōda ākideşi varımış çavış ākideşi dovanımiş. 'bunō
 209 'illi dovan vēcen dō, ğız_olum dovan aT mı_olur. 'anı benim_ākideşim vā ōdō, neni
 210 dedi 'vērin dedi. ōdan māmēt dedesiñe ünnedik geldik māmēt dedesi bunun ğulañnā
 211 'ezen_okudu. hacı dedesi öldü çoG_oldu ōleli ya. adıñ dovan çağal ōlum dē buna
 212 ünnedi. biz kendimiz sarı_olanlā dērlē bize. hacı esēlē, sarı_olanla. **(A)** esgī_isiñlē
 213 yēngem 'fa'mı dēyōduğ biz ālām ğıyını bi ek yapıyō 'şinci ya, 'fa'ma 'saadet, ēmine,
 214 āşa. **(B)** benim hacı esi dedem ālimi nenemden bi ğızı varımış sādēt onuñ_adına

215 v̄emişl̄e bene (A) alime cennet bunnā 'şinci ŞeşiT_ ad çı' Tı. onnarā benim dilim
 216 dönm̄ev̄eriyō, dilim dönmō benim_ onnara, a' lımız ēm̄eyō. (B) şeşi' şeşi' aTlā çok
 217 'hinci. benim_ōretmen üseniñ ğızı vā, m̄eyrem su mu onuñ_ adı meyrem su benim.
 218 aynı soruyō bene, böyüyō ğız dedim yörücāk ğāri dedim. şeerdi yörücek ğāri yörücek
 219 ufaK daħa yörücek de. hanı divannarā dutuP dō yörüyōmuş ev_ iŞlerinde (A) 'ālimi
 220 denirdi bunnā sōlenirdi eveli (B) alime ha'Ça fa'ma bōlō işTi ummāna (A) şinci biz
 221 ummāna deyoZ esas onuñ_ adı ummāhan, dē mi. (B) ummāhan dōlā hinci (A) cennet
 222 aynı cennet ayşe ayşi 'gini_ ayşe (B) bizim aha geliniñ muradıñ bībası aha hacıdā bi
 223 cennet bāki varımış cennet bāki v̄emiş ğızın adına cennet bāki v̄edilē muraTıñ ğızına
 224 (A) mehmet d̄eyoz. (B) [evler] k̄epişTen yapılyōdu kimi ğalıPTan yapTırdı ğarı ōtü
 225 ēdēdi bōlō ğat bilen yoydu yavrim eveli yoydu. (A) k̄epişTen yere ılıñlı' Ta k̄epiş
 226 kesilirdi. ğalıPları varıdı, saman çamır sen diziñ ğadan deşmiden su çıkādı. 'tulumbu
 227 çıkāTdıñ mı 'tulumbu kendilijne aķādı. çok aķādı, 'herkeziñ_ eviniñ öñündō 'tulumbō
 228 varıdı hoca. Kuyulā dı m̄aşurudu, kuyu dō çoydu o kuyulā bōlō dolādı. sır eğreç
 229 dedijimiz yē, hincik 'çamlıñ_ oldu yere sırlarımız_ olurdu bizim 'köyümüzüñ
 230 'sırtmeci olurdu. 'ēkinnē ka' Tı mı o 'sırtmeciñ haķķına v̄eridik. hāmanā kaldırdınen
 231 alı-gidēdi. o sabāle seet 'sekiz 'doğuzda alı-gidēdin. 'ġira, gütmē gidēdi ğalañ, alaña,
 232 a'şāmnen bu zamandı herkeziñ malı eviñ_ öñünō gelirdi. herkez malına baġlādı. o
 233 sırtmeciñ haķķına v̄eridik yalnız haķķına v̄eridik. o sırtmeciñ haķķına
 234 'iñkar_ ēdilmezdi. samannarā dolduruduķ, evelkinnē m̄idesi dolmō ğalañ o günñē
 235 ğiTdi. biz topra'Tan ğazanırdıķ toprānan üreşirdıķ. 'buydey ēkēdik, 'arpı_ ēkēdik
 236 bunnarā e'ti'Ten sōrō bunnarā bi tırpancı dutādıķ PişTirdik. harman_ ēdēdik. 'onō
 237 'dövdürüdük ekinē evē getiridik. ondan soñreciñ samanına 'damā ğatādıķ. 'badılcan
 238 'bebē dikēdik. her şey 'soyanımız bazādan soyan moyan bilmezdik. soyan bilen
 239 alınmazıdı. nē soyan alırdıķ, ğış hāŞlımız kendimizden gelirdi. bazādan biz bi şey
 240 bilmezdik. 'Sētinyaı d̄eseñ 'aydı bi 'Seytinyaınnan bişircán. ine' lerimiz çoK_ olurdu
 241 sādı yağlarımız çoK_ olurdu. bu bollıñ_ içindi hana irezillik olmazdı. bi
 242 misafirimiz geldi mi hemen hūreç bi hōlū 'hamır yuyuruduķ, hemen oñ_ ğadā yirmi
 243 ğada 'kesi' li yālādıķ (B) seniñ leyā ōre'mene biliyoñ mu sen. ali biñbaşınan
 244 nişanlandı burda kaymaķamlā komserlē müdürlē dedeñ k̄āyēdi. b̄üreç geldilē, nişanā
 245 gelmişlē, biz demişlē ōlen yemēne muhtārıñ ōdan yicez demişlē. arap dedeñ k̄āyeydi.

246 'avâ geldilê benim yanîma. hadî baĥalım dedi 'ê'me'liceĥ bi_çor_onnarâ dedi. ôdan
 247 geldim hacî_anaĥ dî yoĶ_êvde yabanâ gi'miş. hemen şemşî neneĥ ünnedim
 248 geldim kesik kestirdîdim bi çok. kesîç 'sî'Tîm, 'neneĥ 'yımirtî çâ'Tî_çîne. Ķarbêbê
 249 ê'Tî. 'hamîr yuĥurdum, 'kesî'li êTdim şemşî neneĥ yâladı dōradî ĥıydî bi dayî.
 250 taba'larâ ĥaTdî kesî'liye. ôdan 'yımirtî 'çîlbîrî edivêdî. dedeĥ derdî ki ĥayînnamîĥ
 251 dēdî yımirtâ çîlbîrî māsûr dēdî. yımirtâ çîlbîrîneĥ hîncî 'suyò ĥoyyoĥ ocaĥ. yımirtexê
 252 'çaĥıyoĥ ĥaynadîna suya. onun_çîndî Pişê gibi oluyò. ondan yoyruduĥ_üsTünò
 253 ĥaşînan ĥârî dōşeyoĥ. yaĥ ĥızādıyoĥ sâdî yainâ, bi dōküyoĥ üsTünò ĥöllendirioĥ,
 254 yimê doyulmaz. otuz lērêdî aylı, 'çandîrmî geldi mî evê getiridî yême' yidirmeye.
 255 onnarâ yidiridim. evelî 'tozcu bile_m_marıdî. nè vurduysam bi yême' vurudum her
 256 ĥün. 'yımirtî bîşîridim yême' vurudum bi. yoyurt ĥordum onnâdan ĥoyvêridim yîrlêdî
 257 gelennê. nè ĥōrsaĥ onò yîcek mîsêfir. mîsêfir umduĥunò yîmezmiş bulduĥunò yîr dē bi
 258 laf vâdır, ôdan alî dî ĥelî dî dedeĥ. o zuman evelî hîncî nè vâ âlem dâ ê'me' mî
 259 yidiriyò kimseye. dâ'tozculâ 'êdîPduru.

Konuşan : Fatma TAN
Yaş : 63
Derleme Yeri : Çimentepe (Çöpköy) Köyü
Konusu : Düğün, Deprem, Dedeye Çıkma, Dedesinin Gaziliği.

1 kendi memlikatımız sayılırsınız. düünnē yavrim eveli üş gün olurdu bi gün kıını
2 gēcesi olurdu ētesi gün oturmu günü gelin çıkādı üş günde. cumā başlādı ya salı gün
3 başlādı pērşembi olurdu esKiden cavırların Tapındı gün dēlēdi esgiden yaşılā tādile
4 düün_ē'mezlēdi. sonru sonru gāri burlarā geldi'den sonru tādile ōlū şeylendi düünnē
5 gāri. benim büyük_ōlan dokuz_aylıdı depremin_olduyunda, hatırlıma mın.
6 depremin_olduynō hatırlēyon. uyanıdıķ bölü sallandı sallandı sallandı
7 çocuK_ēmziriyōdum ben, hōlū kirembitlere a'Tarıyō. çıkalım dışarı çıkalım dedim
8 hanı. hindi gaçāsaķ dedi düşēseñ elin ayañ dedi bulunmazımış çāresi. bölō fecī
9 olcaından şeyimiz yok. kalgıdı kalgıdı dı bi oturdu zaman bölō evlē duz daılr gibi
10 daıldı. ben uyanıK_olduymdan oturuyōdum beyimin_üzerine Taş yığıldı, çocuymun
11 du beşjiniñ. demir beşik olmuseydi hanı aāş beşiK_ōsu gırılırdı. daşlā vurdu billi
12 bölü demirin o üslerindeki büküldü de gırılmadı. gurtādı allah vā gāri isminnen onō o
13 gurtādı. daşın_altından gāri. hepimiz gayımbıñam goyundēdi otuz guzu varıdı
14 'sayanın_altında. bēgir_arbası varıdı bēgir_arbasının otuz guzu bir_areye biri'miş.
15 'sayı kapan_atınca bicēcij gaçen demiş bölü özün_ōtasındı galmiş. gayımbıba
16 goyunō gomuş gāri bi geldi yandım. ōdan hōlū ba'Tıķ bībī dedim bi şey_olmamış
17 guzularā dedim arbanın_altında birikiyōlā dedim gāri. sabālen gāri hēç_ellimedik
18 sabālen çıkādıķ guzularā arbanın altındı. bi bēgir_arbası oludu eveli, bölü vasāyit
19 mī_marıdı. 'bēygirin_arbası olurdu. gayımbıbamgilin bēygiri vādı gāri bēygirnen
20 edēlēdi. çeniz serilirdi eveli. hinci Çeniz mi ālem nişandı bile götürmō hindi gāri
21 sandınan 'goyveriyō. a'mış gōneñ bölü Çizdik a'mış gōne'Ti nişandı eveli hindi a'let
22 daılyō. eveli 'dokumu gōnek daılırdı nişandā gelen gidenlere oreğ nişan gōmē
23 gelenlere hep bölü omuzlarına gōnek atılırdı. hindi gāri ucuz şey a'let atılıP gēciyō,
24 kēyilmō. eşyā gelinnen bir gidēdi, gelinnen bir yazılırdı evlere. hinci gāri ālem

25 bir_aFtı evelden yazıyō, ēşijne gedijne sözüm tamemleyen dēyō. hinci eveli gelinnen
 26 bir gidēdi eşyā. ğabak vurulurdu etinen ğarışık. tērbī denirdi šēynene etineni sovanā
 27 tērbī denirdi ōlū vurulurdu. çok yemek vurulu zebilcilik oldu ğız. 'fasilli vurulurdu
 28 çōba etli ayrı vurulurdu aynı gündü vurulurdu ğazannarınan dokuz_on ğazan
 29 sözümde. /.../ sarıgölden uzun_alilerin bi arbı varıdı. köyü her tarafā o çıkarıdı. eveli
 30 gelin_aTdan ēnmezdi. ya bi 'dūvū almēnce ya bi yir_almēnci gelin_aTdan ēnmezdi.
 31 geline gezdirdilē geldilē mi ğayimbıbaşının_ēvine ēncek sözümde. başına diñelirdi
 32 gelenē nē vēriyon aTdan ēñmēyō. adam ya bi dūvū vēriyon ya bi ğuzulu ğoyun
 33 vēriyon ya bi iki dölüm yē vēriyon. şehitlēli hasan varıdı dımdımcı onnan_o 'köyün
 34 çalgıcısıdı. /.../ dedeye gidilirdi, yāmır yağmadı mı 'köycek sözümdü 'çobanlādan
 35 bīrē ğoyun toplālādı bilirkışilē. sen bi ğoyun vē sen bi ğoyun vē 'yörü'lē gelidi
 36 burlara. kimi yērleştī o yörü'lē ğāri burlarā ya. onnādan alırlādı bīrē ğoyun aşır_aşı
 37 ēdēlēdi 'yemek yapālādı ēTraf köylere ünnēlēdi. dedeye çıkılırdı. hēr seni gidilirdi
 38 zıyarete ğeni gidiyōlā bazı ğadinnā ōsuñ bazı toplanıyōlā. yāmır yāmaZsı ōlū
 39 çıkādıK da şindi hu anda kendi arasındā ğadinnā bazı toplanıP-gidiyō ōlō ōlādā
 40 'pi'nik gibi. dedeye çıkıP şey_ēdiyōlā. dōva ēdiyōlā ōlū gidiyōlā. dedeñin_olduy yē
 41 güzeldir bizim 'yümsek yēşillik hanı ōlū 'dallı. baya iki senedir bile çıkılmadı.
 42 ondan_övölü çıkıldı. iki senedir 'havı güzel_oluyō. hē çok çıkıldı, 'emmi bizim
 43 dedeye di çı'Tıñ mı allahın_izininen bak 'dediden ēnmiden yāmır yağa. bi sene
 44 dududu halañ_ireHmet bilen yēme'lē yindi ğazannā toplamıdan bi geldi yağmır çay
 45 çaya sel sele, millet dediden ēnemedi. barışmaSsañız yāmır yağmaz dē hocu baırıdı.
 46 ōdu kūslerē barışTırı. adağ olan_olu gidē kesē ōlū. çocu olman bālanır, varır orē
 47 doya ēder. hōlū bi Taş vādır ōda. onō bālālā 'peştimalı olur ğadınların burların bizim
 48 peştimal_olu, onnan bālālā oreye dilek dilē ğāri. hōlū bi ğum dēşē. eğer_o dēşTij
 49 ğumun_çinden böcü çıkāsa allahın_izinnen çocu olcağ dēlē. ōlū bi bağ, inānc. bi
 50 'böcük herangi bi nē olusa böcüK_oldu mu olur. 'bıçaK_atālā, bi ğadın vādır bizim
 51 burdō ōlō ēbiden dediden çocu olmanlara 'bıçaG_atālā. ya uysal dedesine çıkā ya
 52 bu dediye çıkā ōdō sözüm oreğ bālanırlā gelirlē. eē çocu oldu zaman o dedidi bi
 53 ğurban kesēlē. uysal dedesi vā ayrı bi di bizim 'dedi vā 'başğı bi dedi dā dutuyōlā
 54 yalım onō üş 'dedi dutuyōlā. 'aydoğdu yanındı dı vā dedi ya. sarıgöldō şeydi di vā
 55 yalım. ōdu du vā üş dedeye dutuyōlā. hē topuzludakı dedeye. bi yıl baharın sabāle

56 saat üç buçu'Tò dışarı çı'Tım. şey āmadın̄ evin̄_öñünden bi 'ka'Tı bölü allı yeşilli
 57 aydoğdu ceberine dōra 'yandı giTdi dede. gödüm bı yıl gömzümnen ğabı dayı. şinci
 58 dedim ğızanlara fadīma fadīma kaķıvèrin̄ bi_yō size bi şey göstēcen dedim onnā
 59 kaķası ğayboldu giTdi. sabāle saat üş buçuK arasında dīşarı çı'Tım hōlü baķıvèren
 60 bi_yī dedim. bi çatladı ça'lımasınan bir āmadınan çamırın̄_evin̄_öñünden yandı
 61 giTdi o yannā allı yeşilli yandı giTdi. bizim dedemiz şeylīmiz hanı deliĝanlı ğızımış.
 62 bizim ğocuĝarı varıdı ĝoñşumuzdu du ğoyunları varımış ğoyun güdüyölāmiş ğocası
 63 ğoyun güderimiş. ğoyunō ēremiş, içeri girmiş 'ya'mış o du dışarı çı'mış
 64 ğoyunun_çine girmiş beyaz şey dèrdi hemşeri kēycē gibi dèrdi. ğoyunun_çindi
 65 oynārımış ğum_oynārımış ĝeri gelmiş di kaķıvē demiş ğoyunun_çindi demiş bi
 66 insan vā oynō. adam dā her zaman görürümüş ... içindi ya. ses_ē'mi ses_ē'mi demiş
 67 oķu du demiş ōlō baķ sēyrèt sen demiş. o gi'mez oynā ğoyunun_çindi demiş 'dedi
 68 bu 'dedi demiş dedemiz_o demiş. ĝari tekīrā bi dā çıkıp baken demişimiş yandınnan
 69 kendi dedemize gi'miş. bi_yō esgilēden bi ğabir vā, varımış da on dō ğabire
 70 ğazannā allah çekiyölā ya ğabir ğazanların̄_altından lālini varımışımış. bıçaā varımış
 71 altından 'tarezisi varımış almişlā onun. çana'Çıdı bi bi oķumuş ğadın va halā saĝ elif
 72 ğadının_üryāsınā girmiş benim lālinlerime aldılā 'taķılarınā aldılā demiş
 73 ğadın_ĝeldi ōdan lālinden öte bete giTdi ğabirine gömdü giTdi hem oķudu giTdi
 74 hem gömdü giTdi, ĝerçe'miş. aHa hindi pèrişān pèrişān sözümdü yaşlı duruyō. ĝarā
 75 mısıFa hacı ibirām mısıTıfa bunnā bīrez varıdı. ğazdılā ğabire, hepsi ğazdı onnā onō
 76 o zuman_ışTe. onō uydu nolcaķ. eveli esKiden zīniyetinen gömülürmüş cénāzilā.
 77 hindi ĝari ōlü bi şey olmō da eveli eveli ōleymiş. ōlē mi şey_oluyōdu nē bilen ben.
 78 eveli bizim burlarımız ço'_ķöymüş çöpköy dēli. bizim şōlādan tālılara oñādılā baĝ
 79 di'dilē de bölō 'fırın yapılyōdu hanı ē'mek 'ya'maķ için. o 'fırın_ocānın külünne o
 80 ğocu ğocu küplē bölē o küplē dedim nēden. bıbecīm_ırāmetlīklīķ şey dedi ğızım
 81 dedi eveli dedi 'zehrā ambar şu bu tabi ev_olmadı içi dedi, otuz bölē onnarā
 82 ğatālarımış. domatı daha çı'Tı dā bıvecīm_o şaban çif sürüvèriyōmuş. küpün̄ şeyine
 83 Ta'miş. ölüm demiş ellimeñ bu küpō demiş ben çıkarān bureĝ ğoyen di demiş. altın
 84 vādır bundu dēye bıvam ēve gelinceye varasīcā küpü ĝırmışlā ōtasından bölmüşlē
 85 küpe. içindi altın vā dē halbisem sırsı sırsı gömü ōlü sırsılanımış şey yapmaK_çin zeri
 86 ğatmaK_çin. dedecīm gelmiş aha asgerin̄_öñünden de asgerin̄_öñünden geliyō,
 87 hemen ōdan om_bēş yirmi ölçek bizim bıĝamĝilin̄_oldu yēdi baķ on sekiz Tanā

88 'sayı damı apı varımış hep sarı darı doluymuş. 'alimi abam laf_ediveridi hemen
 89 dedemnen ari buldan neneminen avışlalı nenem ikisi alımışl. alem kendi ele un
 90 almış i'miş nenicimni ikisi alımış. dedeme bi hab gidiy dedem asgeri un
 91 duşmuş. ta ana'aleye ad gtry benim dedem. dan ari dyl sizi hanıml
 92 aldı. alem arındı iTdi dyl. hemen dedeme izin veriyl, dan iki  yanındı iri
 93 yaşeyannadan veriyl. hemen geliy dedecim. dşiy yre hemen on sekiz_on
 94 dokuz_lek zehri gmy. alıy nenemgillere ari kırk yaren varımış kırk yarene
 95 gtrP-idiy. o ari bizim kyn işsanı kırk yarene aşmış burdan malın alan
 96 hr şeyini alan kır yarene 'aşmış. avışlalı neneminen buldanlı nenecim ikisi
 97 alımış. iki urbeTi uşu alımışl. almış i'miş ari eTrfından ziyanl mimliymiş
 98 dedeme orumaG_iin dedem şeyi_arılardan i'miş pinarı_arasından ari
 99 nenemgill yoldan i'miş. kır yarene bulduruy dedeme alıp bi gidiyl ari ta
 100 ana'aleye vamış. Taha bi yri d gidilcmiş bureye di iTdi mi demiş 'mışTıvı
 101 sen demiş hyben dolu altın vcen demiş atatrk. o du benim_ailem demiş
 102 bıvecim_rahmetlik kırlımış nenemi_elinde. benim_ailem urbeTden demiş
 103 herkez tberisine almış ben yalnız ailem demiş bir şey_olusam demiş
 104 benim_ailem yapıyalıyız demiş ben i'micn_ore demiş. altından bi ylı 'dabanc
 105 vmiş dedeme. sarıglden ışan d vamış yanında. eri sırsılmış dru sırsılmamış.
 106 gelirimış 'cavır birindi altın 'dabanc varımış. bu sarıgll adam eilmiş alca anda
 107 aşıdan bi sinyal gelmiş. 'drbneynen baıylarmışımış. dedeme kil sen demişl
 108 dedem kiliy on aneşTen bi sıkıyl ldrmşl. on 'dabanc sen hırsızlık
 109 yapca dan dye on ldrmş. dedecim yapıyalıyız şaşanlamış t giderimiş beri
 110 giderimiş yolu aybetmiş. ba onndaki fırsat bizdi seydi yavım drdi herkese
 111 ırdı. gelmişl dedeme ble ana' ad aralıy yolu gsTerivmişl. sen dru
 112 yapTı ta 'ana'aliden dedem bure yayan gelmiş. dedecim hem aldı burlarındı
 113 bl urşunn varıdı. iki olunu_ikisinden di ... ızdıraP_ddi. aldrmadı, ben dedi
 114 bunnan i'cen dedi aldrmadı. aha hl olları bu şeysinnen 'saşmasınnan iTdi de
 115 ondan sora hani lum dedi ben_l siz alışaız aylık ı'ad bışamgillere. saın
 116 bu dedeme o zuman ballm demişl. dedem ben demiş sizi ben her şeyi biz
 117 azandık zatn on devleti şeyine. benim devlet şeyim yok benim yrim
 118 yurdum_m dy. o bi 'dabnceye sa'mış dedem de almadık y omamış. ben sen
 119 vdi haım dy aylı balanm 'kendisi. ben_almadım d hanı ben_ld'Ten

- 120 sonra alısañız do yarın siz di gelceñiz benim_olduım yêre dèyō. soñũro geldilē
121 dedem_öldü'Ten soñru bĩamgillere almadı bĩamnan_amcam.

Konuşan : Kadriye SEZGİN
Yaş : 65
Derleme Yeri : Çimentepe (Çöpköy) Köyü
Konusu : Bayramlar, Günlük İşler.

1 evelki ürüsüm yok şindi. eveli olan_évine gidilirdi, gız_évi gezilir köyün_çine.
2 'hateş yakālādı bölü 'türkü söylelēdi gezēlēdi. gelenleri misāfirlerin ōdu bi méydan
3 gürüyōlā. ondan soñurō boqazlarına hediye isTē havlı isTē yemeni gōnek eveli
4 gōneK_ādılırdı. /.../ el yüdürmü denirdi çēşmeç el yüdürmē 'davılınan ēke'lē öñde.
5 bölü oğu gızañı gibi 'haley çekē gibi öñde 'davıl_öñde. 'inci 'çalgīnan dı gādinnā ōdu
6 ēke'lē bi_γō méydan_ēdēdi, gādınlā bi_γō méydan_ēdēlēdi. eline yīkālādı ōda
7 tekīrā gēni 'türkü söylē sōlē sesinñ çıkıbilışine genşlē. 'türkü sōlē sōlē gēri gelirlēdi
8 ondan soñru gāri o gün gelin çı'Çaā gün_oluyō bu gāri. tādil gün gāri bölü_olurdu.
9 bölü méydan gürālādı. atā minēdi, 'arbee murbee nēdi buluyonñ iki insan
10 yēngi_olurdu biri bi bēygire minirdi biri bi bēygire minirdi. geliniñ minceç de ayrı
11 olurdu. /.../ eveli baķ ben nişanlı durdum altı ay. aslā yüzünō göstēmedilē bene.
12 bıñam aslā gonusTurmadı bi zofrudu yēmek dāhi yidirmedi. dā 'anneşTen görüyon,
13 sa'lı gonusurduk. ben_ufādım o aÇcık benden gocumanıdı. meselā mallarā ben
14 hasılā salā malımız çoğ_olurdu çobanımız çoğ_olurdu abam. ölumuz yoydu öñden
15 soñru allah soñuru vēdi ōlana. hasan varıdı biliyonñ mu. aha onunñ hanımın ben.
16 vurdulā sekiz gürşunnan. cabādı çalışTı benim_adam 'deprem_évlerinde. aha bōle
17 sekiz gürşunnan cumā gün işmiş işmiş 'mikīrop dışTanıdı, şey yapıyōdu 'dayıbaşılıķ.
18 hanı īsan götürüyōdu dışa. 'eÇcık 'parı değmiş gāsı acık kafıdanıdı gāribim. sa'mış
19 yērine, 'selimiyidenidi gādın. adam da ho yandan mı gelme ābēy yandan mı gelme
20 onō bilmēyon. içiyō içiyō içiyō bölü bu vakitlēde geliyō 'gayveye gayvi
21 çalışTırıyōdu. çay yap dēyō, ali ābe ocaķ soqū, soqū vēmek_ısTimēyō çaya. aha
22 hindi çay yapcan. 'çēşme havtıdı bi_γō akıyōdu. bazı arıdı goyvēriyōlādı. ōdō
23 vērivēriyō gürşuna hateşinden vērivērinci di hōlü hemen dutuyō 'dabenceyē atan
24 gōluna. birinci gürşundu 'kaķıvēriylerimişimiş, dayısının_ōlu bilen varımışimiş

25 halasının_ölu bilen varımışımiş. masanın_altına sa'lanıyōlā. ġāri bōlü bōlü nēre
 26 ġerek demezimiş. aşırılā iki ġün yaşadı. üçüncüsü ġün bıbam dedi izmirē ġötürelim
 27 biz buna. benim_ölum_mā tāceTdin o bebēdi benim_elimde otuz sekiz 'seni_öldü.
 28 ġoley mi. üş çocuyunan daıı_ödüncüsü ovanıı_ışcisi ġocumucādım ġocadım. bi di
 29 diılımedi benim_ölanā 'ġuyru'lēyvēdilē ufādi almanyāye ġiTdi. 'temelli biz rezil
 30 yalnız ġaldık. /.../ bayramımız nası olurdu biliyon mu. bayram namazından çı'Tıı mı
 31 sen vuruyon yēmek sen vuruyon yēmek. 'namazā bölüşürlēdi, bıbamgil vurudu bi di
 32 yonūzlā vurudu, bu raşıit süleymangil vurudu. üş Tāni yēmek, ölarā ġidēlēdi. ondan
 33 sōru el öpülürdü. ondan sonru o hāman_üsTünō toplanılırdı. oynanırdı, annecindi iki
 34 ġisan bōlü ayaġ_ayaġ_ayaġ_üsTü dēnirdi ona. bi di birim bir, hindi di oynālā ēke'lē
 35 birim bir oynālādı. bi birē üsTünō ġoyun gibi hōlü bi_birine dutuyō, ġoşup geliyō
 36 seniı_üsTünō a'leyō. uzun_ēşşek aha o, ayaġ_ayaġ_üsTü dediim baġ
 37 aıınedivēriyon şimdi iki ġisan seniı_ayaııā ōdu ayırıyon. ġarı ġazık denirdi, horeġ
 38 ġazık çakālādı urġan. onnan bi top buldan sarı top. onnan bi vurdu mu yakılēyebildi
 39 mi on dō olurdu şey 'böce, o ġēçēdi sekiz_on kişı bōle. oynanırdı millet onō bakādı.
 40 'bence esgiden bem_bilen topladım. hayır hayır, sen şēkē daıdıyon ben ġoca köy
 41 şēkē daıdır. isTedijne daıdır nē sēvyōsaıı onō daıdırsıı. onō ġızaıılā ezennen kaġā,
 42 bencē bencē ġızaıılā baıırlā. ġızaıılarā baııııı dērlē. ondan soru senē ġelirlē sen saten
 43 ēviıı hurdu be'lēyon eliııdı tas ġocuman doldurduı_ıçine onō bire bire vēceıı ġāri o
 44 ġızaıı. oġul ġızaııı nasıl sırlanıır aha ōlü sırlanıırlā. bütün kövō doleşıırlē. bizim
 45 buranıı_ādeti aslā ka'maz. bu adete kimi bu ġızaııcı'larā nē ġezdiriyōııuz cāmıē
 46 ġeliıı dōlā. /.../ biz yo'luġ ġōmedik abecijim. benim bıbam vāriyetliydi. bi 'dombēy
 47 daşımadık. yüz ġoyun ayrı ġüdülürdü. bēġir çıvti ayrıdı, öküz çıvti ayrıdı. ondan
 48 sōrecijim 'tosun ġüden ayrıdı, inek ġüden ayrıdı. baġ ġaz yaġ tenikesinnen ġötürüdük
 49 anamnan biz yaġa. 'ġayıp ġāsı dediıı mi örklūdü anam, osmanlı ġadını. hēr şeyi
 50 Ta'lı_olurdu. kēşgegi ġızātması heli sulu ġızātması badılcandan. /.../ [babası]
 51 bayramııı birinde benim_ākideşlē ölüyō dedi 'şışmanıdı. benim_ākideşlē ölüyō, sırı
 52 benē geliyō dedi. yalnız ġisan dedi ġurbanına kese di ölē dedi etine yir bayramına
 53 bayramlā dedi. bayram ġelceıınden evelā hōlü bi 'kesi ġırıġ parı ēdēdi. 'foterē kēyēdi
 54 bi foturaıına ġōseıı. foturaFı bizdi yok bizim_ölandı vā. /.../ 'hōşmerim ġarılııdı.
 55 'hōşmerim ġoyun pēynirinden_olur yālı. ecicik un ġatāsııı ġavırıııı adam_akıllı

56 şekerê devirisîñ. o ğāri ğaşı' ğaşı' bōlü ğōsuñ, pé' güzel_olu ırmı' helvāsıñıñ cıvı
 57 gibi pé' güzel_olu. iki üş yō ğārdım. /.../ üzümüm güzel. sık olan yēlēden alıyon aha
 58 tānem bōlü baķ. seldire'li de taķozlā vā. ēkinē ğāri hōlü burnundan dutuyon 'salkımın
 59 içinden alıyon. tolu du vurdu da ōlü fazlı yok. maķasa, yapıraķ a'lāķan alıyon
 60 ben_ona. filiz_ēdiyōz ğol kesiyōz. zararı olmōr_onun içinden hōlü burmuyu aldıñ
 61 mı altından_alıyoñ üsTünō_ōtüyoñ. ğēcān peşin saTdıķ eveli seni hep giTdi üzüm
 62 parası. üzümümüz dayı güzel. /.../ esgiden hasTalıķ bu ğadañ_yoñdu. ğār çoķ
 63 yağādı. 'ğabırğı ēdēdik, 'darı ğavırıldıķ buydey ğavırıldıķ noHot ğavırıldıķ. bunnarā
 64 dēymandı çekēdik. o ğāri el becerik çıkarıyoñ şekernen ğarādıķ inci şekerinen nası
 65 yinirdi. 'kōftü ēdedik. 'ğarı üzüm ğurudurduķ, bāmaķ_üzümü ğurudurduķ,
 66 şeher_üzümü mavlāne. bunnādan çoñdu bizim. bunnarı ğurudur, bunnarı yīrdik.
 67 'halkı şekē olurdun cabālılā pé' _ğēcēdi bizim tālanıñ dibinden. hindi ōredirlēdi bize:

68 yolcu yoluñ_ōsuñ
 69 bir āpecik_ōlun_osuñ
 70 ...
 71 ōluñ çaTlasıñ gi'siñ

72 elindi sarı kayat
 73 ağlarım saHat saHat
 74 o yār_ordu ben burda
 75 ğēçer mi bōlō hayat

76 motur geliyō motur
 77 otur sevdijm otur
 78 yürecijm yanıyō
 79 'maşırpeynen su getir

80 'pençerem siyah perde
 81 yēni düşTüm bu derde
 82 ēller gülüP oynarken
 83 yatılır mı kara yērde

Konuşan : MusTafa ÇAN
Yaş : 84
Derleme Yeri : Çanakçı Köyü
Konusu : Serbest Konulu

1 [sandalye] bu şeylerin pek beyazların hayırı yok da 'gırmızılara otursanız daHa éyi.
2 bunnā yēni geldi. bunnara hacı yēngen almışımış bundan beş_altı sene evel. ikisine
3 ben ğırdım birin di benim alışērde olan vā o ğırdı. bi di benim torun vā burda o du
4 ğırdı. bi di bizim benim böyüK_olanın besledij bi olan vā, birin di o ğırdı. zayıfımış
5 yāni. ötekinneṛe bak oturdum onnarı 'şē'mōn. /.../ sizin_ōdan çok elli altı elli yēdi
6 senilerinde benim ğarı burun bi ğarı_ēşşek varıdı. delimenlēden 'tomatis_alıdım
7 alışēr bu kanal yēni yapılyō o zuman_o esKi köprünün_oldu yē. ōdu müşTerilere
8 bi_yo satādım domatise. ōdan subaşı köyünō gelidim, subaşı köyündü satādım.
9 subaşı köyden bizim köy büṛē çana'Çıya. çana'Çıdan çöpköve, çöpköyden bunnarın
10 köv. ōda hacı üsen baḡgal varıdı, uza'Tan yakın_akrıbādır o bize. o öñder_oludu
11 ōda satādım kaş 'parı ğazandım hocu biliyō mu. 'yayan gidik-geli delimenlēden
12 bunların 'köyō ğadar. on lēre on lēre parı ğazanıyon. ammā iki bucuḡ lēre iki lēre
13 'yōmiye yok yāni. gitce'lē yōmü yok. ben éyiin o zuman. on lēre 'parı ğazanıyom
14 günde. dōt adam parası alıyom yāni, hēç unutmam. velāsı bi müddet devam_éTdim.
15 o işlēde o zuman bunnarın kövü çok gidē gelidim. yalnız dedeñiz olcek şāhiniñ
16 babasına gömedim 'onō gödüm dēp yalan sōlümem onu bilmem. bi gün su sulucen
17 hoca benim burgaz yandı baḡ vā. bunların amcası hasan ōdan benim bi sözüm
18 yaban_ışTe 'mērkep vā altımda. benē de şeylē nēydi o bizim ğarı memediñ düñürü
19 esKi muHtālıḡ yaptı, rāşıt benē oyuluyōlā. ya benim paramnan su sulucan. nisan
20 yirmi üşTü hēç_unutmam. bi yāmır yağdı. ēşşēnen dōru vādım sizin_ēsKi köy
21 emme yēñi köy dēli. vādım ğalañ amcañ ōda. ge baḡalım bizim_olan. yā dedim
22 seniñ suculā benē oyölōyō dedim ben. bunların parasını dedim suladıP dı vēmedik
23 deḡlim. suyu suluca'lā taḡ 'pareyē alca'lā. bizim_olan dedi böyün git dedi amcası
24 'yarın ben getirivēcān suyō seniñ baḡā dedi. ben ğalañ ğeriñ_üsTünden geliyōdum
25 ana ba'Tıdım seniñkinne ikīsi çopur mu nē olcāḡ yanındakı mısTıva. hēç unutmam
26 yāni. burgaz yandan geliyōdum su ğalañ şey yana veliniñ_o tarafā almış. ōdan

27 gērmenin imkānı yok o yan dēre çēkiyō. ē sen hinci hazır mıñ hazır. ōdan irimiden
 28 şeyin üsen_ustanın irimiden mollu āmat_ismēlin yerinin_içinden 'abıgatların
 29 yerinden ben yolō bilen 'köprü gurdum özel geçirdim suyō. [irim] 'hēdek yani
 30 'hēdek 'irim dēriz onō biz esKi usul_irimdir_onuñ_adı. hayvan gēşmesin dē mesele
 31 şindi būre bi çukur 'tarlanın kıyısına bölü bi 'hēdek deşeriz, 'būrüyü yū'seldiriz,
 32 senin tālanā bajnā hayvan girmez. şimdi suyu saldı bunnā aınması ayıp ben
 33 hayatımda ya iki ya üç rakı işTim. şeyken birini asgerē gidēken işTim bi de asgerde
 34 candarmēdım. āzımā yutmadım yozgātda yapTım asgerlē ben hem yazıcıydım aynı
 35 zamanda. yozgātın çekerek ilçesinin kadişehri nāhiyedi şinci orası o dō ilç_i oldu.
 36 hoca yaz ve kış o su hēç_ēsilmez. aınması ayıp bi kēre maş_almeyē giTdim
 37 çekere'den kadişehrine. ulan dedim burdu bi banyo yapen dedim ben. hayātımdı ben
 38 bi ailemē bilirin başğı bilmem. soyundum şölü godum suyō bir_iki daldım çı'Tım
 39 bir_iki yō. iki üç Tāne gādın çı'Tı geliyō mu. bairsam olmucağ çairsam olmucağ
 40 ulan gözünüz başınız kör_olması dedim suyun_içinde. gelmen bu yannı dedim
 41 hēç_unutmam. /.../ zile vā, zilenin başat asayış karaKolu vā. dedik ōdu bi osman vā
 42 aydın, sesinden birbirimize tanıyoz, velākin birbimize gödüümüz yok. ulā bi dedim
 43 tutu'lu çı'sı dı dedim bizim_osmanā gōsek. şindi bi kaçak tütün yakāladık bi adam
 44 geldi mi. bizim bi ombaşı vādī üsēn doan isminde üç yüz yirmi altı doumlu. yanımdı
 45 da bizim bu köyden bi ākideş vā. balıkesirli balcıdan ombaşı benē hemşeri dutuyō.
 46 eli yüzünō ba'Tın mı 'sirki saçıyō ombaşının. velākin koltuunō bi_yo girdin mi yāni
 47 anañ bıbañ senē o gādā görūmaz. o gādā ēyi bi adam ali_ā. ölmüşTür_emme, 'şerif
 48 dedim bu tūtü'lü dedim, zileyē gi'cek götürelim mi götürelim. ombaşı biz bi
 49 götürelim bunnarı dedim ben. benē heş gırmazdı. şindi dēveci dağları vādır ōda, zile
 50 kadişehri arasında. fakat şey vā ... köyü vā oreğ vādık. o 'gōşmen köyüdür_orası.
 51 ōda be'ledik_aÇcık. 'devriylē geldilē 'başat gariğoluna. ē nē yapıcaz, biz sizin_oreğ
 52 gi'cez. benim bu 'şerif. şindi ben çāresinē bakarız dedim ben. dōt candarma bi 'sivil
 53 başadā vādık. işkiyē getirip bālıcen_işe, ule hoca. ōdō vādık, bi uzman 'çaviş
 54 varımışımış o izinē 'gi'miş. osman dı gariğol komutanımış o denizlili olan. sāmāşTık
 55 tanışTık, gonusTuk o gün_işTik, yalan sōlümēyen. ōda alevi ço'Tur onnarā gēş
 56 vaKıtā gādā saz çaldırdık. şindi yalnız bölü şey_olmudan_ovel ben hemen
 57 teleFon_ētdim ombaşıya. hemen remzi dē bi ākideş vā öldü sanırım. 'remzi dedim

58 üsēn_ombaşıyā vē bene, ben di dedim burası dedim başat devriyilē gelmedi dedim.
 59 nē ölüm dedi. ombaşım dedim devriyilē gelmedi ben maşaTdeyiz. ölüm bugün
 60 yatın_ōdō sabāle gelin dedi. ulā sāti ōlō_ē'cez bizim_arādımız_o./.../ yassıyā
 61 yakın geldik ğarığola. gelelim bizim köyümüze. bizim bu köy benim duyduymō göre
 62 şimdi şu sizin köyün bu yanda çana'Çı ğırı dē bi yē varımış. ben gidiP gōmedim.
 63 ōdeymiş, ōdan қа'mış şurda gini bizim merānıñ_uçu ōdu 'kıllı dut varıdı ğalı onnā
 64 ğalmadı şinci ya. oreğ yerleşmiş bu ağıl dēresi alıyō yāni bureye. ōdan қақыō, hālā
 65 burdağı köyün şurdu ğabir vādır şeyden geliken Tīrazlādan geliken o köyün ğabiri.
 66 ōdan қақыō şimdi bizim bu ğabirlıñ öñüne. arıdan bir_iki_üş seni gēşmiden ...
 67 dēresi oreğ di alıyō. bundan yüz seni_ēvel bıñam ēyi biliyo yani şeye çayın aldınā
 68 yani kimisi burdan burgazā ğaşmış kimisi çavışlara gi'miş Tīrazlara gi'mişlē bu köy
 69 soñrō tekirā toparlanmış ve şölü oluyō, şimdi burda aālā varımış rāsım bēylē. alışēriñ
 70 aalarından, demişlē ki size güney köyō vērelim sizin sırtmeşliniñ bu yanda güneyköy
 71 var. oreğ vērelim siz burdan çekilin yani bizim bu merā mümbit. iki üş biñ dölüm
 72 mērā yani aālā_alcek būreyā. mümbit toprak, rāmetli annem o dēyō ku siz mērāyā
 73 göz dikiyōñuz dēyo benden dēyo bu mērāyā dēyo terkē'cek yok dēyō. halbúsu aslı
 74 dedem de deliğanlı yētişirken güllüden gelmiş būrē, göşmen_olarak gelmiş. şimdi bu
 75 sarıgölde yēli rumlā varımış, rumlādan yērli rumlādan onnādan bi 'ğalıp dövēmiş.
 76 ğalıpları toplā tavlālā samannan tāta 'ğalıp yapāla, ucuñ to'mānan dövēle ona.
 77 esKiden ēvlē hep ondan mıdı bizim bu köyleriñ_ēvleri. kēpişTen_öñcü tabi ya kēpiş
 78 soñra kēpişTen_ēvel. velāsıl dedem ğalıbā dövödörür. bizim burdu birisi derimiş ki
 79 seniñ ğır_asanıñ bıbasıgil onıñ ğalan böyük tālā vā gēride ya bağıları vā ōda bilisiñ.
 80 orē ben gēriye gi'cen dērimiş. biri dērimiş būrē güneyKöy, günöyköydü su yok. su
 81 da bizim būrē gelen su da pa'lağ pa'la'dan geliyō. bunlarıñ köyō bi ta'sım_ayrılıyō
 82 bunlarıñ köyden çöpköyō geliyō, çöpköy altından geçiyō çöpköyün bırez di onnarā
 83 ayırıyoñ bi mi'Tar bizim būreğ geliyō. uzun müddet ben ēyi biliyom çoK_uzun bu
 84 üş köy bu suyu işTi. ta soñra bi ğura'lık çarpTı o su 'temelli kesildi. yalnız hasan
 85 müēndiz bizim suyu yāni o 'depōya suyu çıқа'Tırıvēdi. ondan soñra bunlarıñ ōdu da
 86 sulā çoalmē başladı. o noluyō hasan bēy dedim ben. tabi benden ufa'Tı ğula'ları
 87 çıñlēsize. 'dayı dedi bu dedi bi tekerlemi dedi dinimiz gününden. bıñlerci senē_ēvel

88 toplama dère suyu bu dedi bunların orē hinci bunò gelen su. yıl yıl yaş olusa yaşlı
 89 gidēse bunnarın köyö su geliyö. yaş_olmaSsa o su gelmeyö. bi di şu vā, bu aslınā
 90 nesline sorāsağ bundan üş bēş biñ seni_ıvel bu gériniñ_üsTü şeHirimiş. bu su bu aıl
 91 dèresi o şeHriñ_ıçinden geççerimiş. ben duyduum yalanā görü dēyom sene. bu nērē
 92 ğadan burgazın_ıltından o ğocu çayā dökülürmüş yani. o geri icāP_êTdij_zaman
 93 alışēre ğadā giderimiş yāni kanal yēr_ıltından yāni. hanā şunu demeK_ısTēyom, bu
 94 su ğayboldu giTdi. ondan soru köylēde 'sondajlā 'artizyenler çoaldı bugünkü hayatā
 95 geldik yāni. ōdan ğalañ orē di alınca büreyē dedem yapınca yūs senedir dēlim buna
 96 işTe yūs senedir bu köy aynı yērinde. yalnız şunu şey_ēden hocam bizim bu köy
 97 ço' teHlikide. bunu geçmişlere de söylüyoruz. bu aıl dèresine nē yapıp yapıp bi
 98 baraC tipine so'mağ lāzım. o yanlādan bi müHendis belirmiş, çürük toprak demiş.
 99 emi geldij zaman bu başı kısadır emme yakā yıkā gidē yāni. ōlü dē mi yapılması
 100 lāzım. burda bi barāC olsa ama çabuk dolā doldu zaman, zamanı gelecek insannā
 101 tekīrā yapsın. şindi bureç tēpē çı'Tıñ zaman ba'Tıñ mı bizim köy kuyunun_ıçinde.
 102 bunnarın köyünō filen hırpılıyō yāni su geldij zaman, ōlü dē mi yēen. o 'mısTıvanın
 103 evi varıdı ōda çayın_ōtasında hanı. saTdı ğalañ ziyanlara giTdi ya horasan mısTıva.
 104 orē ğadan geliyōdu canım. /.../ [ikram] kendim māsus nē dēyon duruğon dedim aha
 105 ya. şindi hoca bunnā bi hatırādır. yarın bölü bi şey bu köyü geldijiniz zaman ben
 106 gidēsem öbür tarafa ulā bi mısTıvı amca varıdı emme, denmeli yāni. [evliliği] şinci
 107 annemiñ 'Tēzesiniñ ğızı varıdı bunun 'yēngesi, ābesiniñ hanımı ... hanımı. bunnā
 108 kendi arılarında uyuşmuş anlaşımış. benim a'lımın köşesinden bile geçmeyö.
 109 benim_a'lım başğı yēdeydi. nası sa'lēm. nasiP kısmetimiş e bağ ya göley dēli
 110 a'mış_ıaltı seni dēmek nē dēmek yā. yirmi tāne torun meselā ... doğuz torunun doğum
 111 tarihlerine bile bilirin ben. yalnız torunun torunları vā bi di evlenen, onları
 112 ğarışTırıyor. deliğanlıymda yalnızayağ başı ğabağ sırtı doğuma işçilik yapāka günü
 113 geçirdik bunnan evlenesiye ğadā.

Konuşan : Safiye ÇAN
Yaş : 82
Derleme Yeri : Çanakçı Köyü
Konusu : Düğün, Günlük İşler.

1 eveli sorulmazdı, nêrî sözüüm anı bîbî nêreç vèriyō, sen isTēsem gaymaķamā
2 yaŋgın_ol anı bîbî nêreç vèriyō oreç ōlū gidilidi yavrım. hinci aŋleşiyōlā ondan
3 sonra anneye bîbeye söz düşüyō, hinci ōle. 'çalgıcı olmazdı ğadınlā kendi çalā kendi
4 oynādı öñden bizim çocu'luumuzda. ondan sonra 'çalgı çı'Tı 'şavıķ yok 'löküz olurdu
5 ōdan horē bi sözüüm demir ğölādı üsTünō saş ğölādı demir ğölādı saşdan üsTünō
6 odun onun şavķınnan 'mışıla hem sözüüm ısınırlādı hem méydan olurdu. bölü yavrım
7 evelki işlē bölē, yēde. eveli 'hasır varıdı yavrım. atınan, 'yayan at_arbası olusa
8 olurdu. hinci eveli 'yataķ döşsek sarılırdı hayvannara, dēveye sarālādı, bēygirē
9 sarālādı, sözüüm yabanā eşşē sarālādı. onō hatırlımōn da bu şey vā ya ğocā..mēmet
10 onnarıŋķı dēveynen ğiTdi hāşları dēveynen ğiTdi onnarıŋ. cumā günden başlādı,
11 böyünkü gün gelin çıkādı eveli pazar_ētesi gün. pazar bilinmezdi yavrım, pazar
12 yqudu böyünkü gün çıkādı bi di 'cumā_āşamı 'perşembi gün çıkādı. nē dēledi biliyon
13 mu, 'böün benim ğız dul ğarı mı şey günü çı'Çak dēlēdi illi 'perşembiye çı'Çak. hinci
14 ğeci çıkıyō gelin. yazın allahTan düün_olmazdı. hinci daHa bizim bēş_altı düün vā
15 hindi. şeye ğadan sünnet düün boş dēil dōla ırmızanā ğadā ha baķalım. hinci
16 yazın_oluyō. aha bölü yavrım, yemek şey dēriz biz 'kēşgek dēriz. 'kēşgek eveli
17 ğabaK_aşı, ōdan soyan_aşı vurālādı düünnēde. nē dēlēdi onun_adına, 'pirinç yok
18 'bulĝur pilāvı ā bölü_olurdu. çōbu_olur çōbasız nē düün_olu nē mevlit_olu. o
19 zumannāda şehri çōba inci çōba āpı bilinmeyōdu. 'kēşgeē ōdu ğantādan bu yandā
20 hōlü şeyimiz varıdı, Taşı vādı 'kēşgeŋ hōlü Taşı varıdı o Taş duruyō mu bilmōn
21 'dübek Taşı dēle ona. ōdan hōlü saplı şeylē olurdu onnan dövēlē ōda 'to'maķ, onnan
22 dövēle alıla gelile çalkālā savırılā samanına. ondan sono ğaynaTırlā yaŋnā duzunō
23 ğatālā işTi bu. evelki yēme'lē bölēydi yavrım. hinci 'çeşiT yēme' di çok. ğuzu
24 kesilirdi, ğuzudan başĝı bi şey bilmēyon hēş 'danı munu bilinmezdi, sırf ğuzu

25 kesilidi. hinci 'danı kesiyōlā çok tuhaf şeylē oluyō ġari. helvā édēlēdi, 'ğarmı helvā. o
 26 du nēnen, irmīnen dēli buydey_unundan darı ununnan mısır_unundan şekē vā da
 27 'bē'mezinen oludu. bahāsından mı yōsam dadından mı dediñ gibi 'görünēk yok.
 28 bōleyem çāşı é'mej_m_mārīdı. 'fırinnādā sarıgöllēde é'meK_éTdirili gelinirdi.
 29 öküz_arbasınnan tātı evleri olurdu eveli. onnan oladā é'me_olu gelirdi 'somun.
 30 onnan_olurdu düün. yētiştirimedij zaman hanı o é'mek yē'mezse év_é'mejinden
 31 'yuğudan 'hamırlı dēriz biz gēne. 'hamırlı mayalı 'hamır ġatāşın o şişe onō dökēşin.
 32 hōlü hōlü dökēşin. iskemleniñ yarısı ġadā ġadā dökēşin, o yēdi di alır hamırına.
 33 'saşTı bişirisiñ, 'saşTı hōlü şey_olmē durdu mu yanı başıñā közüñ_üsTünō çekēşin
 34 ġari onō kapatırsın odu ġızādırsın ōlō_olu. bı yıl burē bi ġarıcallıdan isan geldi de o
 35 dāvamlı hamırlı édiyō. benim canım_isTō éden dēyon ocām içēdi vā da ġullanmōn.
 36 hōreyē benē götürüvēceñ de ben ōdō oturdıym yēden_é'cen. kendim yaparın, her
 37 yēme'Ten yaparız. mē'leç me'lē hurē giderin ōdan içēdi 'çeşmem vā. 'bañgo
 38 ġodurmadım kim diğēlcek 'sandāleniñ_üzerine oturceñ ya düşceñ ya saşcañ. altındı
 39 oturağ fūreyē ufağ hōlü çevirTdim. ōdan hazırların zininiñ_üstüne ka'Tırı ka'Tırı
 40 getirin hurē. ōdu yiriz ka'Tırıñ 'çeşmeniñ başına. ōdō yūr yākā ġorun. ōlü édiyoz
 41 yavırım. hindi geliyō ġızanlā tādilden tādile ya pazar ġün geliyōla ya cōmartesi
 42 ġünden geliyōlā. bağ gidiyōla hemen ġeni ilgileri yok. ġız vā oncāzım gelir
 43 éviñ_işlerine sile süpürü ġaldırı gidē. 'makini alıvēdi atarın çamaşırıme. ōdan bi
 44 sērcek alıvēdi, sēcek çamaşır sēcē bureç nası sēceñ tele. teldi serdinen ġüneş ġörü
 45 çameşir éyi olur da sērimēyon onuñ_üsTünō sērerin 'havı bölü olusa çıkarız, havı
 46 éyi olmaSsa içēdi ġurur. bölü bölü idāri édiyoz yavırım ço' şükür. 'bazar şēmize bureç
 47 ġari bazā ġuruldu ġızı évi ōdu okuluñ yandı zāti, teliFon_édē nē ilāzım nē alcañız.
 48 biz burdan sōleriz alır getiri gelir. bölō bölü ġeçiniyoz yavırım. üŞ âmānet iki ōlan bi
 49 ġız evlendi onnarıñ hep /.../ ġızıñ biriniñ torunuñ ilk torunuñ üŞ Tāne ġızı vā. birē ġız
 50 birē ōlan da avasturudağinnā dı vā. avasturyudu duruyō. hep hayvan oludu o
 51 zumannādā bizim şēlijimiz bağ yōdu. bağ burdu ġaş senedir. bīrē di 'ğarı
 52 üzüm_olurdu hanı 'Şeşit_üzüm. bağlāda deli ġız neneñ ōdan ġari bizim bañ
 53 ġıyından ġeçēki sarādı ġarı üzümlere. hana hō yannarā üzüm sa'mēç gidēdi ġarı
 54 üzümlē olurdu. ġüney ġarıları onnarı sa'mēç gidēdi. evelden mor_üzüm olurdu,

55 beyaz tezinos üzüm olurdu beyaz_olurdu bölü iri iri biri di siyah_olurdu.
 56 guş_üzümü dēdik onnā Taş gibi salkımı olurdu guş_üzümleri, bē'mezlik 'yime'lik
 57 'bē'mezlik. daha eveli sarı darı olurdu a'_darı olurdu bizim çocu'lümüzda. sarı
 58 darının bişirmesi ba'ması daha gözeldir bu a'_darı denen bölü şey_olu. 'saşımı gibi
 59 gibi beyaz beyaz darısı olu, öledir. onnā yok ġāri susam bilen zōr ġāri. orđan haşş
 60 olurdu, ékilirdi, bu yandı olmō ġāri. çöpköydü dedi olurdu. ōdan ġızaıı olméyan
 61 gidē orē bālanırdı. yāmır yağmadınen orē gidēdik herkeS yêmejñe çıkılādı burdan.
 62 'bölçü bulğur yavrim né vā o zuman. né dēyon senē ben helvā bilene darıdan
 63 'buydey_unundan oludu. 'nişasTı édēdik buydeyden, ıslādık ōdan onō çiğnēdik süzē
 64 ġurudurduĸ ele'Ten geçiriz onuġ helvāsı daha gözēl_olu. orē gideriz dolanırız dōt
 65 ġıyındı āmin dēyi dēye. 'namaz ġılarız, okurlā bilenlē ōdan қақā geliriz. 'sı'ma bi sarı
 66 sı'mı_olurdu, ōdan sarı hap olurdu. ondan atādık, sı'mı pēk_olurdu. ōlü hapınan
 67 éyileşirdi. elinē hurē ezik bıçaĸ kesTi mi sovan sarıyōduĸ. hinci To'Tura. [kocasına]
 68 al ge dēseġ ya. ġüÇcük bıça'lā dolupduru ōdu ġocu bıçā'larā aldıġ geldiġ. [torunu]
 69 ōdan ōlanā yqurt alıvēmiş yqurt dēyon_onu ben. onnā dadile mi dēyo né dēyō.
 70 ōlanıġ yqurdu vā mı, vā e benim mamıcı vā mı benim mamıcı yqusa ōlanıġ yqurdunō
 71 yiyvērın baĸ dēyō. vā ġızım seniġ di vā onuġ du vā.

Konuşan : (A) Hasan AĞA (B) Gülsüm AĞA
Yaş : (A) 80, (B)76.
Derleme Yeri : Çanakçı Köyü
Konusu : Düğün, Günlük İşler.

1 oley çoğ_ oldu. aha bu doburların meselesi berbāt_ oldu. 'ğırmızılının_ölünö vurdulā
2 burda. kendi düünnerinde güvey vuruyō 'güvey. olan asgerden yēni geldiyydi
3 'candärmeydi olan. yirmi_ altı doımlu. büreç izinni geliyō olan bîrez şımarı'lıdı.
4 'ğırmızılının_ölu, çok şeyleri vā türküler vā onun:
5 ismayiliñ sözümü doburların düğünü
6 gitme oğlum dedimse de dinlemediñ sözümü
7 bîbası gitme ölüm bunnarın düününö dēye. tabi şımarı'lı olmasından gidiyō, bōle.
8 düünnede bi de yāren başı dēye bi gişi oludu köyün bi tek Kişi onō ğāri genşlerin
9 şēsi. valāsılı bu çok mutuydu genşlē bütün. bu gelin yāren başı olmēci ben gelinē
10 çı'mam dēyō. onun keyfinē çatıyōlā. o genşlerinen bir doleşiyōlā gelin çıkıyō. çeniz
11 serēle çeniz urğan dutuyōlā. a'mış_iki a'mış_üş seni bēle olmuşTur bu oley. aha bu
12 yāren başı gēcesinde genÇ_olanın biri oturuPdurākan silahā davranoyō vuruyō.
13 dayıma dayımacı vuruyō. **B)** ikindinne çeniz sērmē giTdilēdi, ğız_ēvine. hadi ōdan
14 genş yörüP mēydanın_ötu yerinde ōlanā yurdu. olan dı ğabıdayıdı olan mıdı bu ya.
15 ondan soñura bu ibirām_aların ismēlin böyüü varıdı. bōle on_om bir yaşlarında.
16 şeyē gi'miş bîbasıgilnen o zumannādā pamık_ékiliyōdu, bağ yqudun ya. ōdan
17 bîbasından izin_alıyō geliyō. ondan çıkan ğurşun o çocu dek geliyō o dō ölüyō.
18 hinci mısTıvıdan çıkan ğurşun ismēlin_ölünö dek geliyō. avlıdı çocu'ları onō yuruyō
19 ğāri mısTıvı kemal varıdı ismēlin böyüü ğāri. eveli çqudun, 'doburların türküsü deseñ
20 böyüñkü günden geldi daha böyüñkü günden mēydan ğuruldu. oynadılā e'dilē ētesi
21 gün gelecek davul ğāri ya salı günü gelecek. salı gün bunnā yēme'lerine noHodunu
22 şununu bununu 'hepicünü hazırlandılā goydulā kesildi. қа'Tı bu oyun bōlü oldune
23 düün ğaldı. her yē ğaldı aşı' sulu' ğaldı o aşı'lā sulu'lā döküldü né oldūsü oldu. o
24 olan ōlō_ oldu yuruluP dēyencili eveli To'Tur mu varıdın manısıyā giTdi manısıdā
25 ğaldı ölüsü. nēnen giTdi ğāri pēk orasına bilmōn bizlē ğızañıdık ğēne. ğēni ğızañın
26 dediysem on yaşındı varmışındır. bu kaç seni oldu. gelin çıkāķana 'dēvi_olurdun

27 'dèveniṅ_üsTüne mindē sözüm döşşek çul sarılırdın üsTü ötülürdün. gelinnen bir
 28 doleşírdın. hinciki düünnē nēde o zumanķı düünne çok güzel_olūdu. esKiden yavrim
 29 bi çōbu olurdu. 'fasilli olurdu 'sovan yēmē olurdu 'ķafı soṅanından. 'pīransı yēmeṅ
 30 yurulurdun 'patetiz yurulurdun. 'kēşgeK_oludun biydeyden başḡı bi şey_olmazdı. o
 31 soṅana eveli yapıyōduķ emme ben di unuduP-giderin. onō halkı halka hōlū
 32 dōrālādın. 'etinen aÇık TaT ḡatālādın šekē mi bē'mez mi noHudunan onō bi yēmek
 33 yapālādı. tēbiyi_aşı denirdin_o. 'böyün soṅan yurulduysa ētesi gün 'pīransı
 34 yurulurdu her gün hepücüü dēliydi. ḡabaḡ_aşı olurdu ḡocu ḡabaḡlā oldu hayvay
 35 ḡabaḡ. onnādan_olurdun. Ta'lı yōdu hindi Ta'lısı oluyō ayran_oluyō sözüm, cacı
 36 oluyō hepücüü oluyō. hinciki o zumanķı yēme'lere uymēyō nē ḡadar_ōsa. hinci bi
 37 arāci oldu mu düñürcü oldu mu gidēdiṅ. ḡız ōlanā ḡōmezdin ōlan ḡızā ḡōmezdin.
 38 ḡāşıdan geliyō mu sen o yolō sapādıṅ. hinci ālem açıḡ_açı geziyō. eveli ḡaçādın
 39 ḡızlā ḡaçādın. bi gelin_oluķan görölēdi. anası bībası geli gidēdi, ōlannan ḡız yok
 40 görüşmezdi. ḡız bayramlāda ḡaynatanıṅ ḡayınnanıṅ_eline öpmē gidēdin ōlan da
 41 ḡayınnı 'ḡaynatanıṅ_ēvine gelirdin. bōleydin evelki usul. düün salı gün başladı mı
 42 perşembi gün sözüm būranıṅ bazarı gün dēyelim sözüm o ḡun çıkādı. cumartesi
 43 başlısa pazar gün pazartesi gün çıkādı. eveli tādil şu bu yōdu. bayramlāda bīrez
 44 Çerez_alılā gelilēdi, zinilerin_üsTünō döşēlēdi üstlerine ōtü ōtēlēdin. davılınan
 45 ōlanıṅ yārenleri oldu ākideşleri ḡız_ēvine götürölēdin. 'davıl çalca'lā bayramda.
 46 bayramlāda ōdō ḡāveniṅ_olduṅ yēde 'sallānceK_olurdu, ḡocu çinālā varıdın. onuṅ
 47 ādındı 'sallāngeş ḡurulu, herkez orē toplanırdı. sallāngecinan şunnan bunnan üş gün
 48 dōt gün vakit geçirilēdin_ōda. hinci ālem düün yok bayram yok ḡāşıdan ḡaşıyā
 49 bayramıṅ mubāreK_ōsuṅ deniP geçiliyō yavrim. ḡēsi de aha evlaTıṅ vāsı onnā geli
 50 hurdu ēl gelmez ki. bayramlāda 'davıl_olurdun 'davıl çalālādın yeşilyurTdan
 51 burḡazdan çavişlādan nēden gelisi herif atınnan gelirdin at ḡoşTurulādı. burdan bi
 52 duTdulā mı gidēdin o yannı ḡadan. o yandān bu yannā biri vādı bizim köylü ḡāri
 53 hasan ativē ativē zıp bēygirden_ativēridin millete ḡülüştürüdün. 'ḡāveniṅ_ōñünō
 54 geldi mi zıPbıdaķ atādı. düşüyō ḡāri 'düşüvēridin. eveli ōleydi yeşilyurtlulā çoK
 55 şey_ēdēdin. silāhınan çomaınnan bi_yō du yurdulā mı çomaā dı ḡalgıdırlādın. /.../
 56 esKiden aha dēyvēriyon yavrim. badılcan olurdu sözüm 'bamili aşı olurdu. yoK
 57 aha bunnā, 'ḡabaK çentilirdin 'esgi yēme'lerimiz bunlarıdı. şincı ayın oyun çok çeşit
 58 yēmek çok esKiden bunnādan başḡı bi şey_olmazdı. 'bulḡur, bulḡur_olurdu 'bölce

59 'heli 'bé'mez bēṣ_ṭaltı küp bé'mez_ēdēdik. o bé'meze, üzümünō çignēdik onun bi
 60 topraā olurdu sizin köydü cabārdı olurdun bunnarın köyde. getiri gelini onnan
 61 çiyneḏik 'kesTiridik oca'Ta o kesTi mi oturdu mu yēniṣTen gēne ocaā ğaynadırdık, o
 62 ğoyuldur. depremdi bu bēṣi'deydin ufaıdın bēṣ_ṭaltı aylık bi şeydin depremde. aynıdı
 63 bi sallantı oldu o zuman bi göz_ēvimiz vādı nēdi bōlü ēvlē filene. hurda
 64 filcanlı'larımız varıdın o çallēci'ça o filcannā çay bāda'lı 'şaṅgır şaṅgır nası bunō ben
 65 ğucāmā_aldım dıṣarı çı'Tım. bunun bıḫası hēṣ çı'madı dıṣara. ölüm çık dıṣara,
 66 çı'madı. hērkez dıṣadā_oldu. kiminiṅ 'hayvanı ğaldı kiminiṅ ğayındı ğaldı dēyencili.
 67 ölenimiz olmadı burdan emme ēvlēden çok yıķılan_oldu. birez 'dombey deriz
 68 bēygirdir onnādan ölen_oldu. kēkes süleyman varıdın. o şēye, yāsiniṅ ğayınnasına
 69 niṣannıdın o ğāri āmaT_ireHme'lie. bağdı 'çapı_ēdiyōlarımış. varıyō bu, hade
 70 yū'leniyō on du ğızın_anası vēmō. anası çoķa'larā hōle kü'leÇi'Çe kitlēyō üṣ Tāne
 71 çoķak kö'leyō ğızı vēmēyō. sonru ötü yandan olan ğādeṣi yētiṣiyō bağdan ğāri
 72 onnarın sesinnen. 'ğaçırımadı aynı niṣannısına ğız gelin_oldu. olan yalıñızımıṣımıṣ
 73 yanındı bi kiṣi olṣu götürübilcek. ğızın_anası dı vēmēyo ğızın_anası bōlō çoķa'larā
 74 ki'lēyō ellerine. ğız niṣannısına sévyō. o zōrnan ğaçırcaķ ğāri.

Konuşan : Zeynep SEVİM
Yaş : 82
Derleme Yeri : Afşar Köyü
Konusu : Düğünler, Günlük İşler, Geçmiş Günler.

1 allah yārabbî hindeñ keri bizim yaşlā. gidiyoz ġari yavrım aṣṣā döndük dayı çocuğım
2 döndü yönümüz va. belli olmuyo yavrım belli olmuyo. nè yapalım dünyā bu aha
3 canım sıkılıyo dō bu ġādeşimiñ ġası benim illi gel dedim. eveldene sözüm düñ
4 cumā göbe'li salı gündene bılaşılıdı düñe. cum_āşamı gün gelin çıkādı. hinci ölü
5 yok 'modu ġari. hanı gelin ölü oludu. yemek furuludu, oduncu edilidi hinci o şey
6 ka'Tı dē mi ibirām. odunō getirilidi yemek yapılı fūruludu. düñdū yanādı o zaman
7 bölü şavīklā yqudu yavrım da 'maşı vurālādı bölē aḡc_ēdelē dē aḡciñ_üsTünden
8 'teniki ġölādı onun_üsTüne 'cırı ġölādı çıranıñ_üsTünō odun ġölādı méydan
9 yapālādı 'ışık. hinci nēde hinci daha işler āfen_oldu. tādil gün cumā gün bılaşiliyo
10 tādil gün gelin çıkıyō 'işTi bu. hinciki işlē aha bölē. yemek hepsi oludu baḡ o gün salı
11 günnü o odunculara horaz bişēdi raḡı ġölādı yemek yapālādı yidirilēdi ertesi gün
12 sözüm göbe'li gün ġari gelin çı'mazdan bi gün eveli, salınıñ_ertesi o gün de yemek
13 furālā hayvanā iki üÇ 'hayvan kesili. odana cum_āşamı gün dō cum_āşamı gün 'gini
14 yemek yinidi 'gini furuludu aş. et furuludu çōbu oludu 'fasilli_oludu 'pilāv_oludu
15 ādından hāl'vā oludu bu aṣlā oludu. sözüm eveli 'ġabaG_ası Furuludu
16 'kēşKeK_oludu eveli. odan_aha bölü oludu işlē hinci nacaP ġari hinci ġari Furuyollā
17 sözüm 'tavıḡ bişiren 'tavıḡ bişiriyo aşınā hana öñden ġene çōbu_ēdiyola ādından et
18 pilāvı_ēdiyōla. onun_ādından sözüm fakıTi hālīne müsāiT_olan aşır_ası kēşKek
19 bişiriyo. hālīne müsāiT_olmēyan 'fasille aşınnan idarē_ēdiyo. ādından da hāl'vā işTi
20 bu oluyō. yok vakit olan hana. nişan eveli ġörüşmeli oludu nişan. lo'mu edilidi odana
21 nişandı 'çalḡı dutuludu. ġızı isTenidi allañ_ēmri denī isTenidi işini bitirdi mi ondañ
22 keri nişan ġomē aha benim dediğim gibi oludu. 'lo'mu edilidi hinci lo'mu bilen
23 olmóyō ġari loḡumuna oluyo mēdanda. 'çalḡıcı dutuludu odana 'benek çevrilidi. altın
24 daḡılıdı sözüm altın iki 'bēşibirlik dōt bēş sarı lēre, iki çit bilezik ölö oludu. hinci

25 daha inci işlê gâri yavrım. niden evelki daqılandan 'bêşibirlik hinci édimiyo. hórê bi
 26 tırabızon daqımı déyōla ikicik bilezik_édiyola ōlō_oluyō hinci. inci_ış_oluyō gâri
 27 hinci. 'ğısı kesim_édiyōla hinciki işlê āfen hinciki évermek hana. sözüm_aÇcık
 28 eveli eşgeñ yarısına hepsine ğız_êvi édēdi hinci ōlan_êvi sözüm 'mobili Taqımı
 29 osuñ anarı bəri buzdolabı televiz gibi şeyi kimine ōlan_êvi alıyo kimini ğız_êvi
 30 alıyo. hinci yarıya giriyo eveli hêç_ölü yōdu baq. ben bi dul ğadındım bıbıları öleli
 31 ni zıman_öldü çocu'larım hep kendim_aldım iki ğızım bi ölüm_mā. hinci_êyi işlê
 32 hinci hep düzenli'li. nê vā ālem gidiyo sözüm giriyo altı millonluK_aldıysa üçü
 33 ğızın_oluyō üçü ōlan tarafının_oluyō. nê vā êyi masırafı yok. aha bölü yavrım
 34 ğocuğarlarının_ışı bölē. āpı_ékiliyōdu, buydey_ékiliyōdu, darı_ékiliyōdu haşş
 35 oluyōdu hinci gâri yêlerimiz 'barac_öldü yavrım. hinci bi bağ vā gâri. başga bi
 36 şeyimiz yok hinci vā dësem bi bağ vā işti doquz dölüm benim tütün_édildi. éTdik
 37 aha bizim bı yıl vā. fidanā Tepiyon böyüyō bölē, 'onō ōdan kö'lüyoız tāleye, bêş_altı
 38 ğadıñ_gidiyō biri ğarıq çekiyō. oreğ dikiyōla ōdan böyüyō çapılanıyō ondan_ keri
 39 ğırıyoız. aha ğırıyō olañgil benim. 'ğāğıya ciziyoz ondan kere 'müşderisi geliyo
 40 ğarabursē 'satıyo ōlan. geçen sene ōlü éTdi bu yıl gênē_ölō_édē. geçen sene altı
 41 milyon bêş yüzō sa'mış mısTıva benim_ōlan. bı yıl kaçā vēcek bilmeyon yavrım
 42 daha duruyō tütün. 'qotō_olmōyo dışarı satıyo ğaraburseğ satıyo. hanı hōle tüccarā
 43 sa'madı da ayrı almēğ geliyōla devrent 'yandana onnarā sa'Tı topTan geçen sene.
 44 ginē bêş yüz_elli kilō ğadā bilen_olmuş hāraldā geçen sene. yörü'cülükTen
 45 köylü_öldük köylüden_aha gidip-gideriz gâri. devamız varıdı geçimiz varıdı
 46 sırrımız varıdı. çadırımız varıdı dā anneşTi bizim_êvimiz ōdeydi. odō 'göşgünüdük
 47 ondan keri bunu aldık öteki olanıñ ğāsını aldık ōdan önnā gâri soñru 'gênslê gâri
 48 köyü tamah_édiyo. ondan keri bizim_ōlan burēğ göşTü gâri. bi bu geliniñ_êvi
 49 burdu varıdı ondan keri bizim_ōlan bürēğ aldı. ğızanlara da hep sırladı yaTdı öteki
 50 ōlan da o yandan çukuru yaPTırıyōl_êvlere. ikisi di ōlan ğādeşiminıñ aşşādākı
 51 ğızanlarına bıbaşı da bunnā da. aha düzen ğarım geçi satıldı sırr satıldı göyun satıldı
 52 mal ğalmadı gâri hinci bunnarın bicecik ine'leri vā. [göç etme] 'devilerinene. altı yēdi
 53 dëvemiz varıdı. 'onō sarādık 'dëvenen gidēdik geçileri ādından sürēlēdi çobanımız
 54 varıdı. kendi anam bilen 'yādım_édēdi, göçēdik ōdan gelidik. üş ğızıldık, ōlanlā soñru
 55 bürēğ 'geldini oldu. üş ğız varıdı, biri ümmü, biri fa'ma biri ben. o geçiniñ_ādından

56 déveynene ben ġāri ufādım aha bu ġız ġadā youdum ya benē déveye bıbam mindiridi
 57 yoruluyō déye. ümmü abamınan fa'mı abam ġāri ġeçī sürēlēdi çobannan bir göçēdik,
 58 göşmemiz. Sıyannā tarafı bunnadan tarafa o taraflarā göçēdik ōlādan geldik
 59 çadırıñ içindi böyüdük. sonru bu yēlere aldık dayımdana bu yēre aldınana év yaPTı
 60 bıbam ġrehme'lik. ömrü ġıtımış bıbecümin 'öldü. ōlanlā ōdeydi ġāri sonru gelinlere
 61 köyden aldınana 'çekildik. bunun esgi kendi süleyman ġā dayımın ġızı oluyo bu
 62 ōdan ġaldı bizim ġolan. sözüm yabana 'eşşeK vā tütün ġırmē gi'cen dēyo da el el
 63 'eşşeK ġarēyō benim mısTıva. sen ġeliñde duran ġeşşeç saTdıñ dedim hinci eşşe' mi
 64 areyoñ dedim. sözüm yabana kimsi 'eşşek vēmez dedim hana. ōlü ya ālemin kendi
 65 malı yok ġāri hinci. 'köydō ġoyun 'bıñdi bi adamdā vā. onun çırā va hurdu 'ondu vā bi
 66 ġoyun. bi di 'ġırlı deriz ōdu başġı yēde yok ġoyun du ġalmadı ġāri. bölü yavrım aha
 67 başġı bi şey yok. suyu ocā furarız buydeye süzeriz içine 'susam ġatarız 'üzüm ġatarız
 68 'ceviz ġatarız ondañ keri emişTi mi şekē ġatarız ondañ kere ġoñşularā dañdırız. sen
 69 bışirisin benē getirisin ben senē vērin. tütüne, üzüme, her şeye gidiyōdum hinci
 70 gi'meyon aya'larım du'muyo ġocadım. ōlañgil tütünō ġıra 'gelisi Çiziyōn évdi
 71 oturuyon. nēreç giden hindeñ kere gidilmēyo yavrım. hēç dek gelmedim ōlü küleşe
 72 burdu köydō ġoludu düün de. bunun ġeviniñ ġaltında 'küleş ġoludu. ġız déye
 73 benim ġanam yollumazdı bize, düünō 'dümüne kendi gi'mezdi bize di yollumazdı.
 74 hinci ben ġocādım ġalda ayaıma sürüye sürüye ēre'ti bi meydan ġolusu gidiyon. üş
 75 çocuım. 'bıbıları ōleli a'mış yē'miş seni oluyō yavrım. ġenc ġöldü. kendi ustēdi da
 76 squna ayazına çalışıyōdu melengiç hastalı buldu. beş ġaftı yaTdı altıncısı
 77 haftı ġöldü. üş çocuınan ġaldım bi anası varıdı o anası dı hasteydi anasını da
 78 ōlundan bi buçuğ sēne sonró 'on du kefinledim. aha ben duruyon ġāri üş çocu eyi
 79 kötü göz baş ġe'Tim. ġızın biriniñ ġocası 'moturdan düşTü 'öldü ġaldı ötekiniñ ġocası
 80 kaza é'Ti a'lı ġēmēyo elleriñ memliketlerindi çoban. ōlan vā bi işTi évde. né düzeni
 81 né tağanımız ġayboldu yavrım başıñ bozuldu mu zōr. 'zatı benim bicecik ōlanmış
 82 benim vādım ġadam né görümcü varıdı né 'gaynatı varıdı né ġayınrı varıdı hepsi
 83 öldü üş çocuına ben diñeldim ġaldım oca'Ta. bunun ġocası gelidi bi ētecim ġoldu
 84 mu aba né ġedelim dēdi gelidi o ēdēdi ġılādı. öteki pek bılaşmazdı ya öteki ġādeşim.
 85 bununķu bi ōlan ġevēsem bi ġız çıkāsam bunun ġocası düşēdi öñüme. param
 86 yē'meSse o vēridi. halledēdik hinci nēde o öldü ben di öldüm ġāri. ölmēdim ölsem

87 éyīdi gelin. hurlarā gēsem nēlere oturTcēne bilimezdi gādeşcıım 'ğayboldu-giTdi.
 88 hepsine dayanıyoz yavrım. ğalmadı bak sekiz gādeşTik biz sekiz gādeşTen bi ben
 89 diñeldim ğaldım. bunun ğocası en ğüÇcūmüzdü bunun ğocası. nölcek_ışTe
 90 dünyanıñ soñu yok. anam benim yüz yirmi yaşında öldü. anañā çē'Çen dēyolā olanlā
 91 bizim geliniñ_ōlanları susuñ dēyon ōlū demeñ dēyon çē'mēyen_anamā dēyon. bizlē
 92 ba'Tık bunnā ba'Tı o zuman hacı sağdı rehme'lik gādeşcıım ben yatā düşsem kim
 93 ba'cek hadi ğızlā olan baķar emme. 'kepāzā oldunan yavrım ĩrezillik dē mi ğocalık
 94 ĩrezillik oluyō. eh ğāri allah biliyo onō gelin bizim bilcēmiz işlē 'dēyil. aha ğocalık
 95 aha bōlū 'yavrım. canım sıkıldı mı aha buracıı geliyon, bunun yanda yēme' va'Tine
 96 ğada oturuyon ōdan gidiyon ēve varıyon ğāri. yēmeı yiyon olanıñ yānda ēviñ odanıñ
 97 biri benim bir olanıñ. ōdō namazıma ğılıyon yēmeıme yidim mi 'ĝoñşu yanna çōñsem
 98 yaşlanğıŞTan ğeci gözüüm ğōmez dē ği'miyon da oturuyon ğāri namazā ğılıyon
 99 yatıyon yavrım. nē yapen. baı ben_aldım. yēlerim bareC_oldu du bıbamdan
 100 anamdan yē kırk ēlli dōlüm yērim 'bareşTi ğaldı da aldım doķuz dōlüm onnarā
 101 yidirmedim. aldı mı hinci olan baıı_ıçindi sáfā sürüyō. bi_yō ba'mazsā satar satā
 102 yirin ēv di ūsTūme baĝ dı ūsTūme. onnarā vēdinen yavrım irezil mi olen ōlū olmusō
 103 onnā beñe baķā mı ba'mazlā. nēden ba'ce'lē yavrım. o baıı ğōķusuna a'maz canım
 104 gine hinci a'maz baķar. ōlū bi düşsem saşsam başımdā dōnē. gözüümō
 105 topraK_ōmedi'Teñ kēri ūş dōlüm bi ğızā deĝsiñ, ūş dōlüm bi ğıza, ūş dōlüm de onō
 106 deysiñ néysi ğaderē küssüñ.

Konuşan : Hanife BALTA
Yaş : 79
Derleme Yeri : Afşar Köyü (Ziyanlar Köyünden gelme)
Konusu : Göçebe Hayatı

1 yēdi dāne çocuk vā yēdi dāne dūñür_öldüm. bi de bi çırāmız vardı. mal çoıdu
2 ğayınnamgiliñ ya. ğızanlar güçcūkene ben dedi bunun haķından gelimicen dedi
3 ğızanlā ufaķ dedi. bene bi çoban ufaķ çocuk buluvudu dana buzā gü’süñ bene
4 yardımcı osuñ diye bu bu eşmeniñ ābēy köyündene bi olan buluvúdü geldi. on_iki
5 on_üş yaşlarında bu oğlan duruvudu duruvudu bizim yanımızda asgere gi’cek. giTdi
6 asgerden geldi dayı dedi benim dedi paralarımı bundan sonra bıbama vērme dedi.
7 niden ölüm, ben bu köyü seviyon dedi yakıldım dedi üş ğızım varıdı odan dört dö
8 olan varıdı ben dedi hep bunnara 'yakıldım dedi ğardaş dutuyon dedi gi’micen ben
9 köve dedi. ölüm benim yēdi dāne çocuım var illi sen hindi burda 'ğalınca seni ben
10 dutsam gitsem el 'ayıplar sen ğalma dedi gine dedi git dedi bıbañ darılır dedi. olanıñ
11 haķından gelimedik aha burası aha burası ğalcan dedi. bıbasını ünneTdik bıbasına da
12 aynısını söyledi. gelmicen bıbam küserse küssüñ dedi. biz bunu ğari köyden éverdik
13 'onnana sekiz dāne oldu benim çocuk. hiç yazıya dutmadım ona i’Tüimiz másārıfı.
14 öñünden bi_ıyō nişan ğonudu. yüsüñnen küpesinnene tenikesinnene hálvá gelidi. üş
15 'çuval dört 'çuval é’mek gelidi. bütün köylü ünnenidi oréya hálvalā yinidi ünneñen
16 ınsannar bitirmedi mi, bi di sabāle daıdılıdı dilim dilim bölü bīrē topaķ halde. ben bu
17 'çobanā ölü másārif_iTdim. kendi çocu’larımā yapmadana. kendi çocu’larımıñ
18 başına ğeşTik. yēdi çocuk çı’Tı./.../ ğabaş dayı varıdı, yusuf dayı iki kere isTemeye
19 geldi hayvannarınan oruyā bēygirlerle. bi sefer ğaynatam geldi ondan soru börek
20 hastalıı varıdı ğaynatam da hastā_öldü gelimedi sonra ğari. bi sefer geldi ondan sōru
21 gelēmedi ben geldi’Ten üç_ay sonñrō öldü o. dayanımadı ğari. bi cāvít bēy varıdı ya
22 hiş durmadan yusuf dayıñ_onu cāvít bēye götürü, cavıt bēyi havtada burē éve
23 getiridi. cavıt bēy onu tedāvi yaparıdı iğnesini vurudu haplarını vēridi ölü ölü üç_ay
24 tā yaşadı bēñ geldi’Ten sonra öldü. sonra nişan ğomē geldiler. çok çok arbā youdu.
25 bi büyük 'arbā varıdı. dumanıñ kımyonu dirlēdi kımyonnana ınsannā doldu içine.
26 ğeldilē elli a’mış kişi nişan ğodulā giTdilē. ekimiñ sonlarında da düñnō geldi.

27 arbanıñ içinde geldim. ordan buruya 'gelinci 'burdu bi hayvan hazırlamışla bēygir.
 28 hāsılı orāye 'bēygirle götürdülē bāni. ğayınnamgiliñ hep hayvanı varıdı ya. kaş Tānē
 29 çobannā Taşırdık. ben dıśa işe gi'mezdim 'yavırım. kēndi işimde ōsa ēlin işi dē ōsa
 30 mal çoıdu kı mal. yüz_elli ğeçi sağardım beñ_ya yēk başıma. bi ğocu ğazan ğörduķ
 31 oruya ğocu bi peynir kesesi gibi bi keseyi ğeçiridik ağzına bālardık. hindi gelin inek
 32 sağarka oturuķ ğoyyō altına. ğız yavırım aya'ların mı ağrıyo senin diyon. biz
 33 nasıl_ēdēdik yavırım. ğeçi bōle ğarā gurum gibi bōle. hep arķasındana ğızan eTrafına
 34 çevrilidi ğāri. bazı avıla ğatādık bazı da nasılsa ğelişine gelidi. 'ğeçiniñ ayāndan dut
 35 bōle sağardık. o bakır hemen yēdi sekiz on ğeçide dolardı. ğızanlar da atıp bakırı
 36 hemen onu götürdü mü birini getirilēdi. biz bōlü 'dörmölümeynen bōle ğoşmaynan
 37 diyun bōle içinde çeşiron ğeçileri oldu. onu dutuvürülēdi onu ōle sağādık ğerāsını
 38 bōlü hep ayāna varmanca bōle sağdık. suların içindi ğalıdık u malı sağdı'mı
 39 'kēyce'lerimizi değşTiridik. sabālē mandāreya dö'mē gidēdik. peynir zamanına geldi
 40 mi peynir atardık pazara ğadā sāli bazarına şeēr bazarına emme sarığöl bazarına
 41 ikişer üçer tenike peynir_idēdik. 'baharın hıdırēllez aylarında Kozala'Ta ğāri bu
 42 otların çoK olduı zamanda ğāri. o_zuman sağardık mandıraya āmaTaaya dökülüdü.
 43 hindi köye geliyō ğāri hindi. hem nasıl yayımız varıdı biliyon mu. deridene deri
 44 'yannıK_oludu. onu bi ğabı'larını sürterdik, bi şeyler ebertlērdik duzlardık onu iki
 45 güne bir üş güne bir ğabu'lardık üş dayak_idērdik üç 'dayak bōle. derinin baca'larını
 46 iplerdik idēdik_onuñ içine lümbür lümbür lümbür youtları deviridik. içini bi desti
 47 de su, ayşamdan kıyulardan su götürüdük. ēvin_öñüne yaslardık destilerin_āzını
 48 bura bura bālardık oruya. sabā ğada ayazlıcek, yağı erimicek. ondan sonrama yourdu
 49 devirdik mi 'tencirelerinen ğazanlarınan yourdu, bi desti suyu da. içine bi di onuñ
 50 'fişşek dirlerdi hōle bi top şey_oludu. Furuduk ğāri ğümbüdü ğümbüdü ğümbüdü
 51 çıkarı çıkarı bire kēre bōlü ğatādık. olcānı yakın buruları bōlü yağ sırneşir. inceıse bi
 52 su dökeriz_üsTüne o suyu dö'dü'Çe bi tā tā vururuz ondan sonru toplanır. ğazanı
 53 yaykarız ilāşlarız āzını 'yüzünü derinin_içindēki yourdu bi deviriz onuñ_üsTünō
 54 yüzünō gelir yağ. ğaşığ_olu kepçi olu niyse ğoca bi tepsi alısın_eliñe. bi buçuķ kilō
 55 iki kilō yaı toparlarsın. fazla da olusa o peyniri sa'mıya giderkene üş dört kilō da
 56 yağ yollarsın 'kesik yollarsın. böylü böylü idārā_olunudu paralar bōle bulunudu.
 57 eveli de bi de 'köstek varıdı ya yavırım. hāl_vaynana ğonurdu da bi dē kösteK_olcaķ
 58 kösteK_olcaķ. üş ğün sonra bi nişan ğondu mu üş ğün sonra bu köylü ünnenidi

59 oruya. eme onó érke'le toplanmazdı ğadinnā toplanıdı ğāri. o gün güÇcük nişan
 60 ğonduu gün bellik olduĝu gün érke'ler toplanır 'köstek_olduu gün de ğadinnar
 61 toplanır. ordā bi eğlence olur. köyde 'çalĝı varısa 'çalĝıynan çalĝı yoKsa
 62 ğadinnar_arasında 'tepsi gibi 'dümbek gibi tan tun_ederler oynarlā ğenşlē 'çalĝırlar.
 63 bēş gelin_aldım bēşine de yēdi sefer 'kösteK_ıTdim yēdi sefer nişan ğodum.
 64 ömürler biTdi yavırım ğāri kendimiz kökezledik ömürlē biTdi ğāri acılā tasalā
 65 yoksuzlu'lā varlı'lā varlık zamānı dı_oldu yokluk zamānı dı_oldu. inek bilen
 66 saĝamıyon, ē'mek bilen_edemiyon ğāri yavрім. yemek yaparın ğızañlā daıırlā
 67 giderlē. bılaşık varısa hullāda bılaşık yayĝarın. ēvin_öñlerini süpürün. onlar gelesiye
 68 orlāda bi yüncek bi şey varısa ufaĝ tefek onnarı yūrün sererin. çocuĝa gel yavрім
 69 bunnarı ben ĝaldıramadım erişemedim hunnarı ölü edelim dērin. hindeñ soñru
 70 nişlīcez biz ğāri adımlā ĝısaldı yavрім, işTahlā ĝalmadı. ğollā ĝa'mıyu aha hu tele
 71 ben bi çamaşırı aĝdırıp da mandallıyamıyın. ğollā 'ĝasılıpduru, idemiyon şükür
 72 hālimize. a'lımız başımızda gine. hazır yimi zamanımız geldi yavрім. iyi kōtū
 73 hindilik çoluñ çocuñ_arasında 'duruyoz baĝalım. çocu'lā da ēyi 'kendi işinde
 74 ĝaydında. bi biz 'tütün dikiyuz ötekinnē tütün di'miyō ğāri on da 'tütünnē bı yıl
 75 olmadı. yaşTana mı māFi küf mü oldu diyōlā ni diyōlā bilmiyün ben. biz ikimiz de
 76 cāhīliz, bilmiyuz biz. ben büruya geldim sēnelerdene bu oĝul yapıldı. bu ēsgi
 77 oĝuluñ yapıldı sēnelerde geldim ben. ĝızañlar hep okudu emme bizler cāhīllık_o
 78 zumannar o yannarında oĝunmamış köydü de oĝumayan ço' canım. çocu'larımızı
 79 kōylüynene hınımımızı aĝrabamızı bütün eşimiz dostumuz nērlerdejise, toplumlarına
 80 mencilislerine tamahlarını çıkardık. ferah tamah ĝalmadı hepsin de. ni nişan
 81 tamahları ĝaldı nē düün tamahları ĝaldı hiş bi şey ĝalmadı hepsini iTdik duTduĝ
 82 bunnarı eline. fārdık fārdık hep bunnā da düşüncemeynene varlīnana hep para
 83 biri'Tirelim hu ĝızı bölü edelim, bu olanı ölü edelim diye diye yıl geldi'Çe yıl
 84 geldi'Çe insanna fāriyo bu düşüncemelē fārdıyo insana. yēdi sekiz çocuk demek ni
 85 demek yavрім. nilē nilē 'oluP geĝiyi ya. hayvancılı' da ēyi hindiki işlē de ēyi.
 86 'naĝısını dēyen ğāri kendin haĝlaşTır nē bileyin. esKı_şı seviyoz ginē. zatı
 87 ömrümüz çocu'lu'Tu onnan ĝeşTi dē mi haydi de haydi dēp dēyip gini hayvancılı
 88 isTiyoz gine içimiz onu isTiyō emme idemiyōz ĝum hanı ya. idilmicek ğāri
 89 idilmicek o işlē ĝiTdi ğāri yok. 'malcılık telāşalı olduñduna bıraĝıyōlar ğāri onu.
 90 yaşıdığınca hēr şeyi görce'siñ olcek. çamlı mısTıvı dayıñ ĝoyunu ĝüTdüü sēni

91 yé'miş sekizen göyun ibirām tam 'dabandan bizim 'tarlanıñ dabanından çıkādı ġāri
 92 göyun. 'lepir 'lepir yēdi sekiz geçiniñ çañınnana orda üş dört goçunnana çamlı
 93 dayıñ_öñünden ġāri göca bi sıırık elinde. hadin baçalım yavırılarım çomaı elinde
 94 vuru ġāri öylü öyle ip gibi göyun yé'miş sekizen göyun üş dört goç_ıçinde lepir lepir
 95 ufağ çañ_ıçinden büyük çañ_ıçinden çañlā birbirine uyar ġāri 'sayıya girer. ordan
 96 gel gel mısTıvı dayı ben ġāri o geldi mi 'çaylarını şeylerini ġāvaltılarını hazırların
 97 görün öñüne ġāri. 'hastā_olduında aş çana'ları [götürdüm] yiyemicen ben êkinleri
 98 dedi götür êkinleri dēdi. yoyrTlā getiridim getirī mi seniñ çamlı fādime ordana ġāri
 99 bu fādime götür dedi. vërme bunnarı götür êkinleri dedi. ayacıñı hōle ocañ_ıçine
 100 so'muş külün_ıçine so'muş fādime dedim bunun_aya'ları külün_ıçinde gel bi_yu
 101 hunu topla dedim. kesildi ya ayañ biri to'mağ gibi ydi de soñ vaqıt ġāri. üş dört gün
 102 sōru öldü ġāri. hindi bi_yō oğlağ_êrişTi mi körpü_ōlaı amanıñ ası ōlaı satardıq.
 103 ġayınnam k̄asap gelecek böyün dērdi bıbaşı. hemen ōlaā bi ġatardıq. ġabı geçiler
 104 satılcağ 'güzün dērdi ġayınnam_anası. ōlaā ġatıñ sayıyı seçıñ. hemen yirmi yimbēş
 105 geçiniñ_ıçinden ayırdıq geçi olca'ları ġāri. güzün yüğrölcek oğlağ dourcağ. onnarı
 106 yimbēş_oğlağ otuz_oğlağ geçiniñ_ıçine ayırdıq. onu ġāri 'ërke'li 'ġancıklı k̄asap
 107 gelidi. onu götürüdü ġāri içinden. ġāri 'nisibeTi vardır beçnmedij vardır on ġadā dı
 108 ōlü ayırdı. onu ordan alı gidēdi hadē 'körpeler_oludu 'körpeler_êrişTi mi bi_yo dō
 109 ġāri açık yazıñ yarısında avasTosa dōru bi dē 'körpeleri satardıq. 'malcılık böyleydi,
 110 ġuzu du_ōle ġuzuyu 'èrkenden satardıq 'körpe ġuzu ayrı satıldı ası ġuzu ayrı satıldı.
 111 hindi geçiniñkine 'çepiş denidi, geçiniñ yüğrölüp de oğlağ doğca'lara gezen denirdi
 112 onnara. göyunnarıñ da 'şışek dēnirdi ġuzu doğca'lara 'şışek dēnirdi ġuzuyķana ġāri
 113 ġalıyō da êrtesi sēne dıyoy ya. 'şışek denirdi, yēñi göyun_olca'lara. êrtesi sēne de
 114 'anaş göyun denirdi iri göyun 'anaş göyun denirdi. êrke'lere ha to'lu dēnirdi ordan
 115 oğla'lara da 'öveş dēnirdi 'seyis dēnirdi. kimisine 'maķaneynene aņması ayıp
 116 Taşsa'larını 'sıkarlardı. ondan soñrama mallara sārmazdı onnar hemen etli olurdu.
 117 esgi zamandan dōverlerdi bi şeyler yaparlardı onu 'besiniñ_ıçine ġarışTırılardıñ
 118 analarına hayvannara 'ġancı'lara saldırmazlardı. onnar etli oludu 'uşı'lu_olurdu onna
 119 ġurbanda satılır düüncelere satılır nasıl nasılsa 'kasap satardı. iki sēneliK_oldu mu,
 120 onnara êrkeş hayvan dēnirdi onnara êrkeş denirdi geçileriñkine iki yaşıña ġiTdi mi

121 érkeş olurdu. filen geçiniñ filân_oğlaı oldu 'ha'çanıñ hōle oğlaı oldu 'fa'manıñ hōlü
 122 oldu hep geçilerin_adı olurdu. 'söylerdik ha'çanıñ_ōlaını getirin gelin vërin_anasına
 123 dërdik. ōla'ları almazlardı geçiler. ordan horuya iki 'gazık çaķılıdı onu
 124 geçiniñ_oruya 'kısTırdık. boyunu hurdan bālardık Tuz_ëkiviridik bi saat yarım saat
 125 geçiniñ_oğlaı toplayıP da yërine ğatıP da geçiyi ağıla ğatıncı ğada almaz geçi
 126 oğlaınna durudu. értesi günü aTdık mı alırdı ibirām. irezil ğariP_aha ōlü ya.
 127 bir_avtıya bir ğayınnam Tuz vëridi geçilere. bölü bişë 'torbu Tuz. ğayınnam ben
 128 öñden gideyin dedi geçiyi dedi bölü bölü Taşlā varđı allah tarafından bu
 129 Taşların_üzerine ëkerdik duzu, ğayınnam da ben dërdi bi derede ekeyin duzu dedi
 130 geçiyi öylü açın avlıdan dërdi. biz açardık ğări ğayınnam hemen ordan bi sōlenir ay
 131 ay ay huh huh dëyvirdi. tañgır tañgır ip gibi dëriye dolar ğări. ben dërdi girmiyun
 132 bunnarın_içine ğări derdi önnar a'çık yaladı iki yaķasına daılmıya durdu mu bi tā
 133 daıdıvıdı bölü iki 'torbu duzu yirlëdi o geçilë. duzu yalıyan deriye suya dökülür.
 134 ğoyun çok yağlı olu. aır_olur_eti ordan 'geçiniñ_eti 'ğara et olur. onun da yağlısı
 135 olur da geçi 'etli_olur. 'garı_et sëven geçiyi sëver, yālı sëven ğoyunu sëver. emmi
 136 'ğoyun mārız_ınsannara ben gibi ınsannara aır gelir. 'geçiniñ_ëti ëyi olu. geçiniñ_ëti
 137 ëyi olu 'danı eti gibi ğara et olur. o geçi ğări saldı' mı biz aha bu vaķıt ğări ibirām
 138 ëvin 'kölgesi 'deriye 'durmuyā indi mi ğări a'çık baharın ğări şeyde 'gozala'Ta süt
 139 ĳapalımnıñ dërdik. ōlaa aıldan ğoyvuru du canğıl cuñgul hiş senin sidin anlaşımaS kı
 140 oğlaķ sesinden geçi sesinden anlaşımaS. yıķılırdı hōle civil civil. seyirdiriz ğări o
 141 geçi emmemiş hundan_alırız süTü seyirdi ğızanlar anı anı ğoş ğoş hu geçi
 142 emmemiş. bīrë baķır süt çalarız ğarik oğlaķlarla derede ğări. ōlaķ dı oluyō ğări ya,
 143 dörder bëşer on ğadā yirmi ğadar_oldu mu ğızanların om_bëş tādili geli bizim ğări.
 144 allah ğızañ om_bëş tādili geçi de tam o zamana denk geli. om_bëş tādilde bi günde
 145 yim_bëş otuz oğlaķ_olu 'cıvlar çıkar ğări ğurķ tavıķ gibi civciv gibi 'cıvlar çıkar
 146 ğări. bi günde onu ğări ğızanlarnan_alsak ondan soñru sëyrelı. dört_olu bëş_olū altı
 147 olū. o ğări om_bëş günün_içinde üç yüz dört yüz geçiniñ_oğlaını alırız ğări. 'kümes
 148 yaparız ōlaķlara. iki üş ğadā 'kümes yaparız oturu dō ōlaķ damlarının_āzına ğări.
 149 onnarın_āzına göre çalışır gideriz ğări ona göre daya'larını basTırız onnā yatarlā ōle.

150 elif nēneṅ ġāri oġlaḵ damınıṅ_ağzına durur. hep oġla'ları sifi 'çeki çekivēri. biz ġāri
 151 ġucāmıznan oġla'ları götürüz. sen bıraḵ oġlaḵ ġāri dērdi. sen ġēçileri saġ dedi aızlı
 152 ġēçiler oġla'ları emmiyō ġāri ya. seṅ ġēçiye dolan dērdi bene ġāri. ben ġızaṅları ġāri
 153 'caGıl 'cuGul oġlaḵ da toplanlar. olaḵ 'kümesleriniṅ_ağzına doġru ġatarız ġızaṅ
 154 getirdiṅni ġatar. 'pīren ġēsiṅ. oġla'ların_altınıṅ 'yazġısı 'çulu 'çovalı 'pīren. o
 155 pīreniṅ_ıçini ġāri oġla'lā ıslēyo onun içine sökeriz atarız. 'hindapTan filen döşeriz.
 156 tabi aḵıntılı ağzı sidi'li köker o kümeslerin oġlaḵ yeri tabi aḵıntılı olmayınca o vıcı
 157 vıcıcır olunca almaz ki benim ġēçi. sidiṅ_ıçindi yaTdı mı o oġlaḵ sabāleyin ġēçi on
 158 om_bēş ġēçi almaz ġāri ġaçar bıraḵır_oġlaḵ ġaçar. uğraşTıḵ bu işlerinen aman son
 159 ġün ya hālimize geldik ġāri masal bunnā bize ġāri hayal' ġaldı masal ġaldı.
 160 hayal_oldu düş_oldu masal_oldu dērin_ġāri. derelere oġla'ları yıġarız oruya
 161 ġona'larız hu yanna yıġarız ibirām. benim ḵayalınıṅ tarladan yanda doğdu mu ġēçiler
 162 bullarda doğdı çamlık ya. burlarda doğdu mu bi_yō oġla'ları çekerdik bizim
 163 'fidanlıa. oreye ġadā yıarız bi_yō. ordan bi de ikindiye doġru ġona'larız ola'larınan
 164 yēdi sekiz on ġēçi bölü herkeS serē. kimisi ēkiz_olu iki doar üş doar kimini horē
 165 ġoruz bölü seçeriz ġāri on om_bēş oġlā. bi di 'ayşamnan ikindin bīre bīre ēve
 166 çekeriz. yasTıya ġadar toplanamazdıḵ mı yasTıya ġadar toplanamazdıḵ ya. şaban
 167 dayınıṅ düününde al_dayınıṅ furulduṅda o oġla'lar ērkenden bi işe ġayda ba'madan
 168 hemen ērkenden geldi buruya ġondu. biz o 'yasTınıṅ ġızaṅlarla ġırıldık ġeşTik oreya
 169 toplaycaz oġla'ları yerine ga'caz diye. tam_ē'mejṅ başına oturduḵ. buncāzım
 170 o_zuman elimde yēdi sākız_aylı'Tı bi yaşında. yo' bilen_o ġadā
 171 baTdāneṅ_arasında. ōrdan anam bi ses gelividi nē_oldu nē_oldu. yusuf_aam dedi
 172 de 'gelin dedi. bizim ġayıp_üseyin dedi ünnüyü annaşTan dedi. nē_olmuş ali furuldu
 173 dēyo dedi. allū ben davranıP gidimedim onnā döndü abamıla gi'mişlē. sonḡa bene
 174 geldiler kimlē götürdü beni ġayıP_üsen dayı mı götürdü kimidi bilmiyun bi inşannā
 175 beni getirdi burlara. köyün_ıçı yıkılıyō. zatı başına gelecek gözünō görüncük vadır
 176 dedim malı melāli dedim bıraḵıp bıraḵıp ġum gibi ġızaṅların_eline ġoyuP ġoyup
 177 ġaşTıyndan varıdı başına gelecek gözüne görüncük dedim. on sekiz ġün on doḵuz ġün
 178 hastānelerde yaTdı. bi 'santım ġalmış ġalbindene ġurşunun gitmesine. hurdu
 179 düün_evinde 'dabanca atılmış. ona dek geliyō. ölmedi ba'saṅ ya kaş sēne sonḡa öldü.
 180 zehirini dediler ġurşunun dediler 'sandallı almış dediler. iki yüz üş yüz

181 g çini _  inde da da  alan_olma mıdı da da  alan oludu. sab le  akıv ridi yav rım
 182 onu elinle  omu  gibi n rd yse bulu gelidi. onu   ari elif nenen   ak adı   ari
 183 bismillehirrajm bi abdast_alayın geleyin dedi  vin _  ini topladı malı topladı mı
 184 g  iyi 'aıla dolduruduk o la'ları  at dık.  dan  'me  yimiden ben bi   ari ge  v  ıt
 185 Filene allah  abil_ der. yastıya bilen bi abd s_alı gelidi. duru  d rdi aPdasıma
 186 bi_   ben bi derdi  urd_  zı ba lıyanı  derdi.  ulhu vallahut o urdu    k re n 
 187 o uy   hindi sen ana disek  ulhuvallahut o uyon d rdi duru  d rdi. 'ezen tepesi
 188 d rdi 'asmalı d rdi ordan d rdi 'h yl  d rdi  aynatamı  tepe d rdi. i allah
 189 bi_   _olmaz d rdi.  atardı cebine sab le  akayın d rdi ' urtları _ zı ba lanı  
 190 d rdi. sab len  a'Tı mı hu bı a  dı a ardı. ondan sonra hemen al_ dayı  sab le  akıp
 191 bi  upa  ay i Ti mi elinle  omu  gibi o g  ileri bulu gelidi yav rım. a bu h neri varıdı
 192 ba  a hi  mala boyun v rmezdi giderdi onnarı buluv ri gelidi  ıza ları 'gumanda
 193  derdi aha b    b       rl  '   Ti '   Ti,    Ti    rl  yav rım.

Konuşan : (A) Ümmü ACAR, (B) Alime Elöz'ün kızı,
 (C) Alime ELÖZ, Hatice YANIK (D)
Yaş : (A) 74, (B) 40, (C) 75, (D) 60.
Derleme Yeri : Afşar Köyü
Konusu : Serbest Konulu

1 (C) 'kölgüleniyoz burda. (A) düünnē nācaP olcek evelki gibi olmöyo ġāri. esgi
 2 düünō baķāsaŋ o zuman baş olmaz. üş gün oluyōdu üş gün dört gün düün oluyōdu
 3 eveldene. hinci onnā yok. evelkinden nē ġaldı. hinci bi şey yok ġāri. nēdi 'ķafı boş
 4 unuTdum ķafam ķalışmēyō. (B) bu ķayalı dēyon böyün hep ķe'mişlē hinci sizē
 5 görüncō a'lımā geldi. (A) kim ķe'miş. (B) oturduŋuz kayalı üsēn yārın dēyo
 6 maallenizē ġōcēŋ geldiyse dēyo ōda. hu āşıgiliŋ ēvlere hu üsenleriŋ ēvlere hepsi de
 7 sen ġuruluPdurusuŋ (A) ben ha ālime mi. (B) ġōcēŋ geldisi dēyo üsēn. āşıgiliŋ 'tütün
 8 ġāġılarına tütün ġırāķana hep ķe'mişlē ġuru tütünneriŋ iķinde. hu ķādāŋız bilen
 9 çı'mış. (A) eveli yavrım ġızlara isTēyōlādı ķōkuşluk yōdu. anıdan bıbıdan ķōķu vādı.
 10 hinci yok. eveli ġaşmek sışmek vādı. hinci onnā yok. aneyā bībē tanıyōlādı. hindi anē
 11 bībēŋ tanıyan yok. ēdiyōlādı düün oluyōdu üş gün dōt gün 'geçiyōdu. bōlēdi eveli
 12 hinci yok. müsāfirlē eveli ēyi tanınıyōdu. bi gün evveliden geliyōdu. ēyi baķılıdı
 13 misāfirlē. hinci böyün gelip böyün gidiyōla. ķafam ķalışmēyo āşa (D) seŋ esgilere bi
 14 hatırlısaŋ ya ķalışmēyo dēP durma. bi gün evelden oduncu oluyōdu. davıllā
 15 geliyōdu oduncularā ġāşılıyōlādı. 'işKilē horozlā kesiliyōdu. ondan sonra cumā günü
 16 'davıl geliyōdu. o gün āşam ķını ġecesi yapılyōdu. ikinci ġecesi bōlū misāfirlē
 17 geliyōdu üçüncü ġece bi dā oluyōdu düün devam ēdiyo. pazar günü gelin çıkıyōdu
 18 'davıllarınana aynı bōle. Pazar gün bitiyōdu düünümüz. ondan sōra üş gün sōra o ġız
 19 annesiniŋ yanına geliyōdu. biz 'onō ġız āķası dēvērız. onō geliyōdu. ētesi günü ya
 20 iki üş gün sonra ġız ēvi di ōlan ēvine ķarıyōdu. bōlū yinilip iķiliyōdu işlē tatlıya
 21 bālanıyōdu. ķōrba, fasulye, pilav, ét, ondan sōra 'ķeşgek, daha esgiden ġabaķ aşı
 22 'bulġur aşı aynı fasulyü olū. bizim a'lımızıŋ ēdi'leri bunnā. ē'mēŋ fırındı yapıyoz.
 23 ē'mē'lerimiz nohuTdān Ķurulmuş 'Ta'lı hamır mayasinnana tepsilere ġatarız fırında
 24 yaparız. ē'mek yaparız. 'tuġlalı her soķa'lāda vādır. bu herkeS yapā burda 'maķallı

25 fırınına. é'meç burdu yaparız. bi haFtı yiriz bu é'meç. é'mejimiz bayatlımaz.
 26 é'mejimiz güzel_olu. yème' Te bezelyi yémēmiz her gün aynı Sebzilerden bişiriz
 27 yème'lerimize. her gün yémēmize bişiriz. 'guru fasille bi di 'gurutmulā yapıyoz. guru
 28 'pa'lıcan 'bībēr 'fasulyá. ondan söru 'börölce, nē Sebzemiz vāsı onnarā ğuruduruz
 29 'ğışlık yaparız. **(B)** bi sene saman vēmīşimiş anā saınca. hemen alıvēmīş
 30 ayaının_altına éyi ki gi'mişin. onó 'tabílē doldurdum ğuru saman yimicek ğāri.
 31 ğańyaşı dı ğāt ğeliyō yapra'larına hemen 'çıĝleyvériyō işTi bu. nōldu bı yıl inē
 32 bilmeyon ben. **(A)** hanīfi neneçñ_ışı çok. hanīfi neneñ evelallah hanīfi neneñ
 33 'devterē yazmış gibi. **(C)** dokuz torun va. dōt_olan va ... üş gün üş gece düün tombe
 34 hepsine de. bi_yō nişan_ederiz bi gün_évilā. onnā kıısı ğeşTi. ben_uzadırın söz
 35 kestik bi_yō ondan sonra bi_yo nişan_éTdik yème'lerinene. ondan söru bi de
 36 düün_éTdik ākasındana. on sarı lere sekiz çit bilēzik Ta'Tım ben buna aha bu
 37 ğōdüñ 'gocuĝarı. hōrē év ya'Tım. düün_éTdik gelin getirdik geldik ğoduĝ oreye.
 38 aha bōle, dōt_olanıñ dōdünü de sekiz çiyt_ışTe. 'hepsin_d_ōle hepsin di évine
 39 ya'Tıĝ. biri manísılara 'cēhendem_öldü giTdi onuñ_évi bilen yok. māmır
 40 ōdan_évlendi ōdan. biri hu yandā vā évinin bunnā alanlāda 'ĝōşTülē. ümmet
 41 ğayınımin_olu. eñ ğüÇcük ğayınımin_olu. 'benim dedi di 'giTdi vādı benē ğodu da.
 42 nē halt_ışlēsēñ_ışli dedi 'bıra'tı dı giTdi. 'yaTdı kırañ_ādına. ādından biz di gi'cez
 43 onó be'léyoz ğāri nē yapalım. dōt Tāni ōlanıñ dōdün dü düñ_éTdik nişan_éTdik
 44 hepsine bir. aşınnan émejnēn ōlü bereñarı 'deyil. üş gün nişan_oluyō üş gün
 45 düñ_oluyō. bi_yo du evele 'köstek' ĝırarız ĩsannarā toplarız hōle. bi çoval
 46 cerez_alıruz. ōdu ğalañ gelen mısāfirlē yī içē onnara. aha ōlü, ōle geldik ğeşTik.
 47 kendime sorāsañ kendim hō tepiden geldim. hō yeşil_évden geldim büreye ōtu yere.
 48 hep buralıyız yēliyiz. baĝ da vādı hepsi di vādı hinci yok. esgiden beri, ĝum darımız
 49 vādı esgiden çocu'luımdan her şēmiz vādı ōlum. allaĝa şükür 'hinci, bi déynejm
 50 ğaldı elimde, bi di ōdu évim_mā éyi kötü işTe. otuz kır' çilti pamık basTıĝ biz
 51 çoK_öldü. nē_yapalım bareC gelmiden_öñce. bareC gelmiden_évile pamı' dı
 52 é'Tik tütün dü di'Tik baĝ dı éTdik. aĝlatma mın canım 'tütünō dikēsın ğñdü
 53 ĝarı'çı_olu. fidandana fidan_édēsın TePTin mi hōle. toımō atāsın orē ōdan sulē sulē
 54 o böyü hōlü_ölü. ondan söru bi di dikēsın. di'Ti'Ten sonra bi di çapılāsın.
 55 çapıladı'Tan söru bi dā çapılāsın. ondan söru hōlü yaveş yaveş dibine alısın. dikēsın

56 ġāri tepesine yoġarı. kimisine biċeşiñ tolu olūsa tolu oldu. üç yō 'bişTik. o yēñi'Ten
 57 sürdü yēñi'Ten ġırdıċ. hāsılı aha bōle. o dūñkü tütüncü biz_ēsgiden tütüncüyüz.
 58 onnarı 'balli yaparız. ondan sōru tüccarā satarız paralarā cebimize ġatarız. oluñ
 59 ēvlencēsi ēvleni ēv yapcēseñ yapāsiñ. yazın saat birde elimiznene 'kelteriñ_iċine
 60 döşēsiñ. 'löküz vā lōküz asılı horē. oreġ varasıyā ġıṛāsiñ ondan sōru alı bi dā asāsiñ
 61 ötü yanna. **(D)** onō bi demiriñ başına demire ċaċıyoz orē, onuñ bi demiri vādır. oreġ
 62 'onō asıyoz o ışı' vēđij yēre ġadā 'ġırıyoz. ondan sōru bi dā ġaldırıyoz o demire bi yē
 63 dā ċaċıyoz etrafına bi dā ġırıyoz. ġırılışından añleşiliyō [tütünün gök olup olmadığı]
 64 ēgin tütün ġopuyō gök_oldu mu sıyrılıyō. onō biz alışġın_olduumuzdan añlēyōz.
 65 **(C)** onō Ćiziyōz 'ıSġarē asıyoz 'ısġarıdan soñra. **(D)** tellerinen horeġ bi 'ızġarā
 66 ċaċılıyo ondan soñru o tütüne ciziyoz bōle şişe. ondan sōru ipinene ġāġıyā 'asıyōz.
 67 saġyoz ona, 'ipinen ġeċiriyoz saġyoz deriz biz_ona. ondan soñru o ızġarasına o teline
 68 bōlü ċaċıyoz orē bahċeye. orē onō asıyoz ōdu ġuruduyoz ġurudu'Tan sōru alıyoz
 69 istif_ēdiyoz damın_iċine. ōdan basılıyō ġāri sandı'lāda tavlanıyō ōda aħa ōle **(A)**
 70 aman aman tütün zor zor va vā. aha bu yapıyō az ġāri ya almēyolā ya az ġāri tütün
 71 her yakıdı vā. **(C)** ġāpızcılı' Tı_olu hēr şey_olū. memliketimizdi hēr şey bitē. yalnız
 72 işliceġ inşanın_olcek ē'cek. ēveldeñ bi köċek gelidi köċek oynadırlādı [düñde].
 73 olmadı mı aha öldü ya ġayınımız. āmat_āa vuruldu benim ġayınım ōtancılı ġayınım
 74 ġız ġādeşiñiñ düñünde kendi kendine vurdu. gelin_almē gelilēken vurdulā. gelin üş
 75 gün dōt gün soñru giTdi. esgi esgi bir_āFtı ġeri ġaldı. tabi ōlūvēdi ġāri hastānide
 76 ōlūsü geldi ondan soñru ōlū ōle. **(A)** evelkinden ne ġaldı ēñ_ēyisi evelkiydi. yēmē
 77 bol işi bol bet vādı beriket vādı. hinci yoċ. baċ biz ġüĆcükTük. inanmassın doġuz
 78 dāne sen 'küpi biliyoñdur doġuz küp be'mez yidik biz doġuz dāne dolduruduċ bōlü
 79 bir_āFtı be'mez ġaynadırdıċ. hinci 'şekerē beñmēyōla. īsannā da hasTı_olmōyōdu
 80 hinci herkes hasta. ċoċ ġaynadırdıċ he ya. 'köftü_oludu, 'aşırı ēdēdiñ 'ġabaĶ_aşı.
 81 hinci beñmēyōla anam düñnēde ġabaĶ_aşı be'meznen yinīdi. 'hinci anā onō yī mi
 82 onnā bi ġaşık yiyen bilen_olmaz. pirinċ yo'Tun bulġur_aşınnan_oluyōdu düñnnedi
 83 pilāF. hinci ha. **(C)** ġoyun kesilīdi bulġur_aşının_üsTünō 'ġoyvērilēdi a'Ćık üş tene.
 84 o pilāv_oludu gidēdi ġāri. hinci üş dōt ġadan ġoyun kes gini doyan olmōyo gini
 85 gören olmēyō. **(B)** bu ċırpılarına ne zaman ya'ceñ ümmü nene **(A)** aha onnā tükendi mi
 86 ya'ceñ_ġalañ gidimiyoz ġāri ya. yāvrim 'yakıyoz_aha ya. gidimiyoz ġāri ēyi kötü

- 87 dađdan getiriyođuk ondan da olduđ ġāri. **(B)** něnceŋ bunnara yak bunnara. **(A)** ġızım
88 yakıyon_aha ya.

Konuşan : Hamide Çetin
Yaş : 73
Derleme Yeri : Alemşahlı Köyü
Konusu : Düğün, Bayram, Eskiden Günlük İşler.

1 éyiyin çok şükür. bundan kötüyü é'mesiñ cenāb_allah. eveli 'tefinen_olūdu hōle, tef
2 çalālādı. 'esgiden 'sallangāş minēlēdi kıını gün. kıını dolášılıdı. haT'tá bizim hōda göcu
3 çinā vādır gāri. urğan illi olan_ēvinden gelecek dēlēdi. ōdan gāri nē dēlēdi onō biliyō
4 muñ. biri sallādı gāri sen gibi biri sallādı başTan başa. püskül kimē sallanır, hanı
5 satılcaG_olanlara. 'kimē vācēseñ gāri sözüm fīlen_āmaT_ōlunō vā sallanır dēlēdi.
6 gülüşü gülüşü o 'sallāngeş minilirdi. ondañ keri kıını gün gāri ētesi gün gelin çı'Çek
7 ya. ondañ keri gāri sen hanı év év ünnē ünnē dolāşe dolāşe havı çığırı çığıra, gız_ēvi
8 gāri o urğanı gidēke vērisiñ gāri olan_ēvine. gız_ēvine varışiñ gāri ōdu gāri aÇcık
9 gāri yimek yini. gün_aşşamı aşan deyipbatırқан gāri esKi yemek onnā başlanır gāri
10 kıına. hanı birē gişi ikişē gişi hindi o şey gibi oñ gadā 'yirmi gadā çıkıyōla āşamā gadā
11 onnā oyneyiP oyneyiP düün_oluyō. o gāri hōle bi 'dēnek alisiñ_eliñe, oturuyolā gāri
12 'sırı vā diyi ya. ōdan onō çēke ōdan onnā oynā bi_yō iki Kişi mi çē'cek bi Kişi mi
13 çē'cek. ondañ keri bi gişi dā çıkādı. o dō oynādı ōlō sıırı vā diye sıırı vā diye gatiyen
14 sıııdan galmaz. hindi ālem 'kendi çıkıyō oyuna. sıırı vā diye oynālādı. hindi ālem nē
15 buldu yirmi gadā otuz gadā bi çıkıyō aha onnā düün_olup gidiyō. hōdu canı isTeyen
16 vā mı dēmiyōlā. ondañ keri bi de 'dēymán_oyñālādı. hindi o 'dēyman bīlen
17 oynumōlā gārik. hindi üş gāri eline tef_alı. üş gāri diñeliyo. üş gāri dı oturuyō, o
18 oturannarıñ annácında etrafında o üş gāri dönüyō gāri. canım deyirmāncı dayı gülüm
19 deyirmāncı 'dayı, çorabımı vēdim sene. uyuT du al tahalı, sār melezi, dēye o
20 oturannā da. şahanım ēnmez ēnmez eylencem gelmez gelmez çorabınan iş görölmez
21 kıldır 'tahalı tahalı sār melezi. kıldır tahalıñı git dēyō gāri o oturannā da. bōlū
22 'dēyman_oyñanırdı. bi dē olan düzülırdü. hindi düzmüyōla gāri olan bile. hindi sen
23 'zennisiñ ēkek elbisesi kēyyoñ. aynı ēkeK_oluyōñ. ōdan eliñe bi dēneK_alıyoñ
24 kıldırıyoñ gēni ōle aynı. eveli üş gelin seçiyōñ gāri beyendiklerinden üş gelinnen
25 oynuyōñ gāri 'eveli. o çalan 'tefÇi di gāri, canım ısbā gülüm ısbā hep hēpsinden ēret
26 kēydiñ ōle tısPa. bi dā dēr gāri. canım_ısbā gülüm_ısbā gelinleriñ_ērdi. olanıñ bi

27 anası olu. eveli olan gidiyo anası olu hana. hindi sözüm olanıñ bi anası olu, o
 28 olanıñ_anası budur ġari. òdan olan òlü üş gelin beyenir ġari elindeki dèynēnen. tef
 29 çalan ġari, canım_ısbā gülüm_ısbā bēyendiñ gelinlē ēlenti tısbā. anasınıñ vā ġari
 30 hanı üyelñiñ temsil_ēdiyo māsıS ġari. bu ġari olanıñ_anası ya. aa olum aa ēlenti
 31 dēl_olum ēlenti dēl. yēkini yēkinivēri ġari o òlancınan ġadın. aa yavrım māsıS
 32 deyor_o. o dō bi dā ġari gelinleriñ_ēlentisi bu de mi varivēri anasınā anası oluyō
 33 ġari. aha òlō òlü tırampetli tırampetli. hindi òlō olmōyo yavrılarım hindi olan yirmi
 34 ġadan otuz ġadan oynōyo oynōyo haydē gidiyolā. biz bölü gödük bilmēyon hana.
 35 ondañ kēri soñundu ġari īsannā biTdi mi o üş gelin kaçā ġalan üş gelinnen oynā
 36 düzülen_olan. demin dēdijim gibi canım_ısbā gülüm_ısbā büyük gelinleriñ ēret. aa
 37 olanıñ_anası oluyo ġari. ēretmiş aa yavrım aa ben_onu sen nēlē çē'Tim. bu du òlü
 38 dēr ġari anası ġari ya. aa yavrım ben onu gelinē getiresiye nēlē çē'Tim hana òlü dedi
 39 matırağ_olsun dēye. ondañ kēri ġızımız olan düzülü olan dı bitē bi di hava çırılā. üş
 40 ġarı büreyē oturu, bēş ġarı hūreyē oturu, hēy dēye dēye havı çırılā sabā ġaşı ġari.
 41 sabā ġadā, ē sen benim düündō ġal, yarın seniñ ġızın kınasındı ben ġalcen. òlü dēle
 42 ġari alıġolā üş dōt. sabah_olur, ālem dañır ondañ kēri bi di 'gündüz kınasına aynı
 43 gündüz kınası elinē bi dēynek alır bayra'Çı. òlō aynı āşamdan añaTdım gibi sırı vā
 44 dē kaldırı birē birē. aha bölō_oluyōdu yavrım 'başġı bildijimiz yok. bayramda hanı
 45 hınınını hısımına bayrámleşmē gidēle. ġızanlā dā biz ġızanıldık hindi di aynı. hindi
 46 yavrım eveli ora'lā biçilidi elnen. oñ ġadā ġarı aha bölē aņneşē çıkāla ellerinē
 47 orağ_alıla. orağ tālasına gidēdi. aya'lādā babıç yok. 'nalınbolu tēlik vā ya, nalınbolu
 48 'üstü ġayışlı. o nalımbılā sabahTan ġonu hureç kölgeye ba' sen. òlāda otlā olu ġari
 49 'yumşak otlā òda küsen yēde onnarā aya'larına baġlālā. āşam_otlu nalın bu ya ġayışı
 50 koPbēmesiñ āşam_otu onnarā kēyelim dēye. ġocuġālā aya'larında 'çötük deriz
 51 'ġızılıçık onnarınan baġlālā otunan. aşşamá ġadā o otunan orağ biŞē ġocuġālā. òdan
 52 āşam_otunan o nalın bi kēyēle ġari yuqan yalıñayak kēy. on du geliken paTtağ
 53 koPbēri. o tālida ġopmasıñ dēye onō elinē alı gelilē ġari fakirlik ġahbe fakirlik. eveli
 54 'babış mı va hindi gini tēlik vā. eveli nalın üsTü 'ġayışlı onnā da paTdağ koPbēri. aha
 55 bölü bölē yōmiye kaç ġuruş de. 'yirmi ġuruşTan bizim ġızanlğımızda 'yirmi ġuruş elli
 56 ġuruş ondañ kēri bi lēreyē çı'Tı. biz ġari ġocuman_olduğ gelin_oluğan bi lēreyē
 57 çı'Tı yōmiye. āşamı ġadā, ē'me' Te iki öğün_olurdu eveli hindi birē öğün ē'mek
 58 ġari. bi_öğün emme birez yiyon acı'mēyon. aha bölē ġocuġālā da orā gidēlēdi. 'yirmi

59 ğuruşa 'otuz ğuruşa yimbêş ğuruş bêş yibilik hindi beş ğuruş bi 'yibilik. òdan yirmi
 60 ğuruş bi mecit bi mecit dēlēdi yirmi ğuruşa. yirmi ğuruşò bi yōmüye. birē mecit
 61 dēlēdi. aha bölü bölü yavrım eveli evellēdi emme gini eveliymiş_o bet beriketlē
 62 gine.

Konuşan : (A) Emine KAZIK (B) Emine UYSAL
Yaş : (A) 68, (B) 75.
Derleme Yeri : Alemşahlı Köyü
Konusu : Düğün, Serbest Konulu.

1 benim kendi okulumda ben okūḡana bayramda yirmi beşē gurus toplōyōduḡ 'davıl
2 Tutuyōduḡ. nē ḡadın_oluyōdun, şiir okuyyōduḡ 'gérçek hindikinnē gibi 'piyásā
3 olmōyōdu. hindiki bilgilē ayrı evelKi bilgilē ayrı. meselā šékē bayramında ramazan
4 bayramında ramazaná bitirdiḡ gün bayram gün sabālī cāmiye gidēsini. cāmidi adamlā
5 birbirinnen namazā ḡıldı mı herkeS bayremlaşır. genŞlē hep evlere doleşir. genş ḡoca
6 hatır sayılan yēlere ḡidili hep. gēncē bazarımız yok bizim gēncere gitmeyiz biz.
7 bizim_o 'burdō yok gidēlēsen dā dışā giden burdan 'sarigöl yanna filen giden_olusa
8 gidē giden_olmaSsa gitmezlē. gēncē olmaz. halkı šékē oluyōdu eveli halkı šékē
9 halka. bi yanı 'kırmızı bi yanı akçil gibi oludu. ēke'lē sūmbē çıkādı. parı vēriledi su
10 dōkēlē üsTüne, ḡocuman ḡocuman İsannā çıkādı eveli. onnā bölüşürlē dedeye çāpāla
11 gelilē kimisine. sūmbē ço' çıkālādı. hindiledi olmōyō ḡari o. hindi sūmbeji mūmbeji
12 yok. çorā kēyele harā kēyelē üsTünō dōkēlē suya. 'harā saman basTıḡ 'harā ḡara
13 harā kıl harā ıslanmasıḡ dēye. eveli öyleydi hindi nēde eveli dedilere çıkılıyōdu
14 'yavrim. yavrim bi afedēsini hayvannā varıdı hayvannā olan çocuḡum. hayvanıḡ
15 üsTünō eşek yanlış anlımı da. 'hayvanıḡ_üsTünō 'ēşşēḡ_üsTünō bi 'hēybe aTāsıḡ iki
16 hēybe aTasıḡ üç hēybe aTādın benim bıbam ekseri bıbamgillē çoḡ_ēdēdi ona çete
17 bıbam dūralı süleyman bunnā çoḡ_ēdēdi. bunnā köyüḡ_içine dedeye çı'caz
18 gönlün̄den nē kopuyōsu vē. bunnā emmi bi çanak emmi bir_ayā maḡsul toplanırdı
19 köyüḡ altınā üsTünō doleşirdi. alı gelidi bıbam onō evē ēdiridi. onun dedeye çı'Çek
20 ḡıdan pa'lādı. onō yarādı 'daşTā yarıyōduḡ_eveli. 'daşTa elden yarıyōduḡ ḡalaḡı
21 satılıyōdu. galan malzimesi alınıyōdu. dedeye sonru sonra yek başımıza çıkar_olduḡ.
22 dedeye çı'Tıḡımız zaman okul çocu'larına geliyōduḡ benim çocu'luḡumda. biz aşları
23 yidi' mi veyauT yimiden dedeniḡ_ēTrafında āmin_allah āmīn āmin_allah āmīn
24 dēye dolāşıyōduḡ ve namaz ḡılan ḡılıyōdu, ḡılmıyan ḡılmıyōdu çocu'ları. tabi
25 abdasTı bilen mi çocu'lādā nē bilsini hindi. emi hindikinnē biliyō hindi benim bi
26 torun vā namazā geliyō būreyā, aha ha'Çanıḡ_olu. ḡōmüşüḡdür ödō 'atıḡan 'atıḡan

27 vādır bi di olan o dō dēzesigilin olādeymışdır. hindi dedeye çıkāķana olū ēdiyoż ġāri
 28 hindi ben mesele iki üş senedir dōt senedir bilen çı'meyon yalım heralda. dōt senedir
 29 bīra'dım ġāri. ben hazırlanıyon kendim 'buydeyime 'yarıyon, pa'lēyon 'ğōñünden
 30 kōpan emini yēngemgil hamidi ablamgil bölü 'yaşlı ġadinnā onnā da yādım
 31 ēdīveriyōlā. nēyse gidiyon dedeye, toplanıyon gidiyon başġı ĩsan demez de ácíķ
 32 bizim gelinnen aramız açık Saten barışımadiķ ya. bi gün bennen ... 'ğavġı_ēTdi sen
 33 dedi pīrinŞ toplöyoñ, benim ġızañımıñ kendi yicej kenādı. benim_ēviñ_öñünō
 34 çı'tıñız mı. benim ġızañımıñ 'kendi yicej kendinden fazla her şeyleri. seniñ vēdij bi
 35 kilo pirincin havāsın meCıburun ben. orē ġadā düşTüm mü ben di ondan üş senedir
 36 el saldı. bazı ġuzu besleyōdum adam sağķandan beri daha evelden beri bībamdan
 37 ġaldı o bene dedeē çı'mak bībamdan ġaldı. bībam gidiyōdu, öñdāñ kēri kendim
 38 gitmeyē durdum. bi di naf duydum bi di amālet_oldum iki yō. aķamā sarınıP da iki
 39 yō üç yō dönüyōdum uyuduP geliyōdum. hindi götüremiyon belimdi on_altı dikiş vā
 40 dokuz pilātin vā. ġānımdan amālet_oldum. üş senedir gelmeyon da gi'meyon da.
 41 ġāri çıkan dā yok ben hinci e'sinsem hindi gidēlē dedeye. müFtü geldi müFtü nē dedi
 42 biliyoñ mu müFtüyō bile dāvat_ēderiz biz. gelir müFtü aha siziñ ocaķ yērine
 43 çıkıyōlā ya siziñ o yana geliyōlō ya. emmi siziñ oranıñ dedeye ben 'beyenmedim.
 44 sarımāmu'luyō gi'medim hēÇ. şindi olcek dedesine bi_yō giTdīm, burdan çanaķ
 45 ġaşıķ gidiyōmuş ben çanaķ ġaşıķ bi şey götürmedim. **B)** ben di götürmedim ya
 46 soruduyon soruduyon rāşidiñ ġāsı şey dedi. emine sen burdan aş gidēşiñ dedi nēy.
 47 bilmēyoż ālem çanaG_almış ġaşıġ_almış çı'mış oreya. olanlā yidi olmēyannā ġaldı
 48 soñru bi dā giTdik burdan bi çöval 'e'mek ġaTdık bi şeylē ġaTdık giTdik.
 49 bizim_e'mē ġodulā oreya kimi ayġaznan pi'nik ēdibatı kimi yımırta ġaynatmış
 50 gelmiş pi'ni'_ēdiyo. kimi işki içibatı kimi şarap ... tāk tāk tāk valla baķ ġōdüm baķ
 51 yeminnen. vallā şaraP_içennē va. būreyē dedim baķ dundālī āmat hocáyē belki
 52 tanırsıñız. āmāt hoceyē nē dedim. hocam dedim baķ dedim dünnāda ahıreTdi olan
 53 ġardaşım_ol. ama būru işmi yēri dēyil dedim. būru bi allañ yatırı. geliyoż buru dōvā
 54 yēri. eminem hañgi yēre söz ġandıreyim dedi. bēş bāmañ bēşi bir mi dedi baķ dedi
 55 böyüü dü küÇcük dedi ĩsannā bölü dedi. gözümnen ġōdüm. tā su yo'Tu o zuman biz
 56 giTdijimiz zaman. 'pi'niē gidiyōlā oreya. ġardaşım būreē pi'niē giTdiñ dōvāñı geni
 57 pi'niñē ēt zararı yok. ġıl namazıña ēt dōyāña ondan kēri pi'ni' mi yapceñ nē

58 é'cesen_ét. ondañ kéri bi dā giTdijimiz zaman vallā et hāmanı bölü kesildi kesildi
 59 görünmêyō, ötü yandan beri yannı görünmêyo. ben ilk giTdijimiz hêş bi şey
 60 bilméyon. benim gücāma şeker atıyōlā ıvır zıvır atıyōlā ölü yıldı 'pisküvüt atıyōlā.
 61 sonru giTdim gāri boş mu gidērin. ben di ölü éTdim emme. kaç para aa. sonrō āmat
 62 hoca vallā ēsi'lendi bak bizim burda ben dedeyē giderin. 'çanaım gāşım tabaım her
 63 şeyim te'mil gidē. burdan bölē köyümüz hizmet_édē gelen o ireiSleri bilen o
 64 genşlerin hepsine Sofru çıkarız biz. aşşarı şeyden 'Sofru çıkarız. oda ēsi'lendi āmat
 65 hoca vallā dedi bunnā aş galdı ya dedi. aş galalım varalım dedi sonru dedi
 66 teşe'kür_éderin dedim sen bize ba'ma. siz başğı mūsēfirlerinizē bañın ben oranıñ biñ
 67 bir yēden inşan geliyo anam. bizim buramız odan galıbalık oluyō ya. ben oreye iki yō
 68 giTdim emini yēngem di gi'miş bak. **(B)** biz dedenñen üç yō giTdik **(A)** ben di
 69 giTdim üç yō giTdim **(B)** eyē rāşıdıñ_anası olmusō apaş gelcēdim bak. emini yēngi
 70 sen burdan bomboş apaş gidēsin dedi otur. ğarınıñ biri elindeki ... ğaşıK çanaK
 71 ğatılıyōmuş ben bilméyon dedim. **(A)** he ğatılıyōmuş hindi gāri āmat hocu bureğ
 72 gelip gödüünden oreğ bi dayım_é'mişlē gāri onnā. ben giTdijm zaman öylü deyildi
 73 hindi daha éyi olmuştur belki **(B)** benim yaşıım epey_aldı to'turō giTdim ben. nēdi
 74 ölumuz tecribi bilen ğalmadı. deden ölesī ğadaK perişan_öldüm. āpı é'mē, üç yō dōt
 75 yō elēdik gini 'kepej çıkādın. ğayınnam varıdı eleñ yavırım dēdi eleñ üç yō elēdik dōt
 76 yō elēdik gini kepe'li çıkādı é'mek. güzel_oludu, yıldı birē sefā yimeli dēlēdi ona,
 77 eveli. hindi nēdi āpā e'mej. irezillij çē'Tik dēyon on dō tam yicejimiz zaman adamlā
 78 öldü ğaldı. eveli māsıl_ékēdik biz bi ölçek elli ölçek āpā ğatā gelidik āpı 'buydey.
 79 hindi gāri bu yıl heç yok. iki senedir yok, allah nāsiplerimizē kesip aTdı, ölü dēyon
 80 nē vā hurları 'çılbağ çılbağ ğalā ğosğoca inşannā. ben ölö dēyon da ğinēyōlā bene. siz
 81 aha bak nē güzel kēyinmişiniz bak, 'kēydinen nē vā dē mi. hindikinnē ğızımız bet
 82 beriketi kaldırdı, kaldırdı anı bıbā 'tērbiyesi yok. bıbası annácındı ğızlā yatāsan,
 83 şey_édēse bet beriket olu mu. bizden eveli bıbamızıñ_annecindi vallā diz çökēdik
 84 oreye. ... hanı genşlē diñnimiyo inşanın dediññē dēyoz açık saçık geziyōlā. [çocuk]
 85 dōt iki olan iki ğız benim. ğeçinmileri éyi. denizlide benim deden yaTdı. bi_yō
 86 dedim hōlü çıkıp gideri dedim. ödō bilgisayarda o ağ şeyē atanna hana görüyōla
 87 hōdu bilgisayarda. onun du ğādeşi varımış oda, yoğun bakımında. hōlü giTdim
 88 hōlö_oturdum ba'Tım ba'Tım ba'Tım ğadınıñ biriniñ 'şalvarından vallā
 89 sizin_oralıymış. ölmüş o ğadın_ya. hōlü vādım da 'şalvarından é'Tim sen nērelisin

90 gādeşim dedim, 'şalvarından bildim gādāşım dedim. ōdan gālaŋ bene gālaŋ selām
 91 göndemiş sedetine. 'mevlîT_ê'mişlê ünnemiş gālaŋ bene. 'dendi ha demiş gayınnaŋa
 92 al ge demiş gayınnaŋ biz sādec_olduŋ ōdu demiş, deŋizlide hastānide. ana
 93 selām_mā senē gādınıŋ. sen gitsen_orē dēr durudu bene. hanı 'töb_olşuŋ
 94 şalvarından bildim baŋ illi o yanıŋ 'şalvarı başgı_oluŋ. oranıŋ şalvarı daha
 95 başgā_oluyō. gādın ihtiyar da yoğun baŋımdan gādāşı çı'cek. oreŋ a'mışlā yoğun
 96 baŋımā da telêvizine çıkıyō o şaşKınnā. aŋrlā ōdu çıkıyō. gādeş sen nē baŋ, gādāşım
 97 vā burdō dedi gādāşım, onō televizondan ba'cen dī dedi ōlō baŋıyon dedi. sen
 98 nērelisin dē sōdum gālaŋ_ışTe. siziŋ köylü heraldı o da sedetinen bir_iki yō selām
 99 göndemiş gālaŋ illi gayınnaŋa al ge dēye. eh yavrım aha bunnarıŋ_aŋnaTdu gibi
 100 yavrım bizim a'lımız sārmeyō yavrım (A) eveli bizim burdu biz mısır darısı
 101 yiyyōduŋ hindi sīlaş darısı ēkiyōla yavrım mısır darısına bileŋ_yoŋ. hinci darı çöreŋ
 102 ēdiyōduŋ çörek. 'kıydırmı dı ēdiyōduŋ, ekseri çöreK_ēdēdik. kıydırmeye, ezik
 103 yurulcek gārāsıŋ, çalkā çalkā atāsıŋ_üsTüne. onō çevirisiŋ. siziŋ_ōdan bizim bureŋ
 104 düünō geldilē. amcamıŋ_olu sünneT_ēTdi süneTē geldilē. hindi darı çöreŋ niden
 105 bazar_ē'mej almadılā acabā. hindi ōda ē'mek yiyoŋ yicez gāri sünnet biTdi ē'mek
 106 yicez gāri āşam_oldu. ben ē'me'Çiydim ōda. iki çocuk baŋıyō bōle, yi yavrım.
 107 ē'mek yoŋ dedi biri. yavrım bu ēmek, deyil o dedi bōlü ē'meK_olmaz dedi. yavrım
 108 bu ē'mek dedim ben. bi kōpā yi sen dē_ölmezsiŋ dedim kōpā yi bi_yō dedim. çörek
 109 darı çörē. ōdan kōparıvēdim gāri eçÇik ısırdı, ezik yidi ezik yidi ā Ta'lıymış dedi
 110 anasına. çōbu_ēdiyōz, 'fasillı yimē vuruyōz. bizim 'burdu 'danā kesiyōlā yalnız
 111 'dana 'dana. evel. guzu kesiliyōdu ya hindi 'danā kesiliyō gāri 'e'li noŋuT_oluyō.
 112 'helvā gāriyōz, 'aşır_aşı ēdennē 'herkes_ēdiyō. 'kēşgeK dē_ēderiz. biz 'sü'lü ēderiz
 113 'kēşgeē. 'buydeyē bişiriz 'südü bişiriz onō bi gatarız_ıçine onō ēmişTiriz gārişTırız.
 114 gūsün benim abılamıŋ gızı ya. geldi o geldi daha dün gōdüm. gūsün
 115 benim_öŋümden geldi 'hurdu gı. 'gidiPbarı gōştük 'abı dedi bene. eveli 'küldü su
 116 dutuyōduŋ gızım eveli. hindi baŋ hōrē biz, eldi 'esgi mi yünüyōdu. hōlādā 'derēlēde
 117 'kuyu başlarında alā gidēdik 'orē bi 'gazan vurādık. ōdu duruduŋ altınā ataşlādık.
 118 'te'nemiz aaş 'te'nemiz oluyōdu. aaşTan 'te'ne. inanş mı varıdı 'küllü suynan
 119 yüyyōduŋ esKilere. 'tokacınan tokuluyōduŋ şeyiŋ başında 'te'neniŋ başına. 'gazan
 120 vuruyōduŋ gazan faŋ faŋ gaynadı 'ēmini yēngem gāri 'esKi yüdü mü bazı inşannarıŋ

- 121 başına çok geli ınsanñā. bazı 'naFÇı ınsan_ oldu mu onun başına Pêk gi'mezlê
 122 ınsanñā. **(B)** ğayınñām ğalañ de gidi dē donatırdık 'esKilerē hōle. 'sabına iki bölēlēdi
 123 'ğaynılā.

Konuşan : Hanife KESKİN
Yaş : 55
Derleme Yeri : Sığırtmaçlı Köyü
Konusu : Günlük İşler (Su Taşıma, Çamaşır Yıkama, Dokuma İşı)

1 çöürlü çukur deýöduķ oreye, adı çöürlü çukurdu. oranıñ bi pınar varıdı,
2 pınarıñ_adı 'kındırıldı. o 'kındırdan iki saplı desTi varıdı. o desTilerē sarınıyöduķ
3 hōle ākama ipile. ne bile sırtıma bōle sarınıyöduķ. bi tāni di güÇcük
4 boduÇ_olurdu. onō da 'bōlō sırtıma ğöduñ_üsTüne. ondan sonra 'sarınırdıķ o
5 suyu tā maħalliyā oreye doldurüduķ su 'işme suyu. ondan sonra o su yetmedi mi
6 tekīradan eşşe'lerē sarıyöduķ desTileri. 'hēybiye ğatıyöduķ 'hēybe vā 'hēybe. gene
7 sırtıñā sarınıyöduñ birini. ōdan 'desTilerē eşşe'lerē atıyöduķ birini sarınıyödum
8 ākama. ondan sōru 'dolduruyöduķ pınārdan, 'kındırdan. hadi eşşe'lerē gene
9 hēybiye 'asıyöduķ. hadē ēve biri sırtımda gene bārdak 'desTi alıp gidiyöduķ_ēve.
10 ondan sōru işTi bāzan da gene elimize bi bakır_alıyöduķ bi bakır.
11 inekler_oluyödu sürüyöduķ ineklere, öküzlere. 'gene oreye ēniyöduķ orē 'deriye.
12 deriye varıyöduķ. dereden_onnarı 'suluyöduķ. bandırıyöduķ bakırı öküzleri
13 inekleri suluyöduķ hēpsini, bakırla. ondan sonra 'ġoyunnar_oluyödu, baharın
14 yapāsı_olurdu ġoyunlarıñ. 'kırkıyöduķ ġoyunları 'kırKlıġıla, 'kırkılyödu.
15 ġoyunlar_ondan sonra 'dere vādı ōdō böyök bōlō ġöl. ōda 'yīkanıdı ġoyunlā.
16 'yīkādıK_ōda. tekīradan ġüz gelirdi. 'ġüzün bi de yün_olurdu ġoyunlāda. ondan
17 sonra o ġoyunlara kırkılcā zaman yününü 'kır'madan 'yīkıyöduķ. 'evele
18 ġoyunnara yīkıyöduķ. sonra 'kırkıyöduķ. iki_yō kırkılyödu ġoyunnā. bi_yō
19 bahārın bi de ġüzün kırkıyoduk onnarı. elbiseleri herkeS bi ġün çamaşır ġünü
20 vārıdı perşembe ġünü çamaşır ġünü. ōdan derēye, derēye varıyöduķ. oreye bi
21 ġazan vuruyöduķ. ġazanı 'yakıyöduķ, eveli ilaç yoġudu detercan bi_şey yo'Tu.
22 ondan sonra bi tenikenin_ıçine kül ğatıyöduķ. külün_ıçine o ġaynaTdımız
23 sudan 'deviriyöduķ_ıçine onun. ondan sonra esKileri bōle 'Taşlar_oluyödu bōle
24 Taş. ōle ġocuman kayraklā hōle. 'onō 'yünek dērdik biz 'yünek. 'yünēñ_üsTüne
25 ġoyyöduķ esKileri. ondan sonra yīkadıķ yīkadıķ dökēdik sudan edēdik bi to'mak

26 varıdı. kūt kūt to'māla bōle dövēdik_ esKileri. ōdan 'yīkādık ōdan 'serēdik bōlō
 27 ōlara 'çalıların_üsTüne. nēdi iP miP yok. 'çalıların_üsTüne serēdik. ōdan gururdu
 28 esKilerin_ kimileri gururdu ġāri. ōdan hadē o esKileri toPlādık dūrēdik. o ġazanı
 29 'sarınırdık ākamıza ġazanı. tangır mangır tangır mangır ēve gelidik. aħa ōlō
 30 yīkanıdı esgilē. dōn pantālon 'peštēmal varıdı eveli. ġadınnar 'peštēmalı varıdı.
 31 ēke'lerin_ aħa bōle don varıdı nē varıdı başKa. 'šalvār varıdı eveli bi. işlik
 32 kēyēdilēdin. 'çeket 'işlik 'ġazak bōle 'doķumā yeleklē varıdı, onnarı kēyēlēdi.
 33 'šalvār keyēlēdi, ġōnek kēyēlēdi bōle ērke'lēdi nē eveli aTlet yo'Tu. göynek varıdı
 34 uzun uzun göynek kēyēdi ērke'lē bile. çul varıdı, namazlā vādı, kilim. hinci_ımdat
 35 kilim bōle bōyük ġocuman, iki iki buçuk metīre, 'kilim. onu biz bōle 'ġazık
 36 çağıyōduķ biri o başa biri bu başa. o ġazıġa çözüyōduķ_ıpi, bōlō çözüyōduķ,
 37 çözüyōduķ çözüyōduķ. ondan soñūra bōlō bōyük aāšlā varıdı, delik delik aāšlā.
 38 bībamgil onu yapıyōdu. nēysene her tāneden bi tāne alıyın_ bi tāne ilmeġ_atıyon. o
 39 tek tek oluyō o_ zuman, bōlō_oluyō. ondan sonra onu ağaca 'çıbık vā 'çıbık çıbıa
 40 daķıyoz, 'çıbı'Tan da ağaca 'daķıyoz. ondan sonra iki kişi öteKi ağaca oturuyō. biri
 41 de öñünō ötü oturuyō. iki kişi burdan sen burdan assılıyon, bōlō dolúyō dolúyō
 42 dolúyō orē varıyōz. ondan sonra onun şeyleri_oluyōdu. bi de šōlü iki 'çatal šōle
 43 'direk. aššādaķı direjin_ delij oluyōdu yokādaķının_ dı āzı bōlō açık_oluyōdu. ōdan
 44 onu geçiriviriyōduñ. onu orē 'çözüyōduķ. bōle ġēdiriyon_ onu_ ora çözüyon. şey
 45 varıdı delikleri vādın_ onun, ağacın. ona 'buruġazık dērdik biz, 'buruġazık. orē
 46 delije sokuyon_ ona. aššādan ip bāleyon. ipi 'daķıyon_ orē 'ġēdiriyon ipile
 47 'buruġazını. 'ondun sonru onō ġēdirdik mi küzülērdik, bi de hēp tek tek tek
 48 küzülērdik. ondan sonra tam kıvamına gelirdi, başlādık doķumıya. 'diġdi varıdı
 49 ġāri eveli. o diġdiyle doķurduñ ġāri hēp ōrnek çıkarıyōduñ. evelden biliyon zaten
 50 ya. doķuyōñ_ ōrnek. onu birē birē şey yapıyon. çulu da geni aynı ōle çözüyon. çulu
 51 düz geçiyon onu. düz doķuyon_ onu, kirkit varıdı eveli kirkiTile doķuyon_ ona.
 52 bōlü ġocā enli aızlı 'kirkit varıdı. 'onō ōlō doķuyōduñ. 'namazlā aynı kilim gibi.
 53 aynı ōlō çözüyon gene 'namazlāyı. o küçüK_oluyō, ōlō aynı gene çözüyon gene
 54 ġēdiriyon. onun_ ağacı küçüK_ olurdu. [kirman] ip sarıyō. o benden soñūra çı'Tı
 55 o. onu ben görmedim. hana ipi 'mesele 'kelep va ya 'kelep. onu ōle onnā
 56 'ya'mışlar_ ōle. onu birisi hōle 'masıs kendi onnā demirden_ o. bi ġazık çağıyōlar
 57 hōle o şey sepet gibi bi_ şey_ o. oreye daķıyon_ ipi doluyon yumak yapıyon bōlō

58 ona. 'meligüle yapıyoᅇ_ōda. yumaᅇ yapıyoᅇ. onó ben pek benim zamanımdı o
59 yo'Tu. biz elimizdi sarıyōduᅇ hēp. 'kelep dōküyōduᅇ kelePi sarıyōduᅇ sarıyōduᅇ
60 yumaG_ēdiyōduᅇ. yuma'dan 'meligülü_ēdiyōduᅇ 'meligüle. ondu ben hiᅇ
61 sarmadım_ip. o benim zamanımdı yo'Tu.

Konuşan : Ayşe GEDİKOĞLU
Yaş : 54
Derleme Yeri : Sığırtmaçlı K y 
Konusu : Serbest Konulu.

1 onnarıñ_oru biTdinen 'bilal_almış gelmiş ğomuş y niden gi'miş ğalañ bizim_oreğ
2 sul kan, ikisi sulamışl . sab li y niden_ ve gelmiş ben  gen  habar_ 'memişl .
3  dili sağmış  'miş  'mek ' a'mışl  'gi'mişl  yimişl  ğuşluG_ da.  dile a cık
4 yok dan y gi  'miş. gelmiş ğalañ.  ğlenn  bitirdil  geldil . bitirdil  geldil   ğlenney.
5 d zi bizim_ d  top rak 'durm y . 'gocu bağa suladı. 'y ncineniñ suluması şırlımeye
6 aşTı geldi sab  ğad  a'Tı. y ncineniñ ş ysi olmadı. zor_oluy . [torunu Fatma] 'fil m
7 di day mış biliyon_mu. anni nni fil m di dayı d di sen d di. '  cık doleş ge d di.
8 ben  'mek yidik ğalañ  r Tsızın d diydim_ na. son ru giden d di fil m 'dayı d di.
9 sıkılıy  y  'kendine ğ r   k dec _olmad ndan sıkılıy .   a d min_ kamızdan  ndi
10 geldi 'fadimi d zesigil  durmadı d nd  giTd  ğeriye, sıkılıy . ben sen  y r n d dim
11 'seval d zenğil  ğ t ren giden d dim.  yi d di ğ ri. ğız pe' dayı ilgilendi. ğ   n
12 bi_y  getirdim geldim. hem d s ğ sTeri sen  abañ d dim.  l    a
13 d sinden _ş y_ sa. demin canı sıkıldı a cık bi_y  kendi kendine  Td . '  kuv cek
14 bağ_ şinden ş y_ şinden '  kuv cek canım ya ' af  ğoyy  ya bilm yom ğ ri all ım
15 hayırlısı. sab le  ken ' a' ez s zd  ba alım. ' 'meğ_ 'cez, bişiriv cek 'bene.
16 z ynePgil  len geldi o ğun ya. z ynebe  ben kendinden_ t r  d y dum
17 kendinden_ t r  canı isTey  du  ocu'l  'sevy . 'somun_ 'm  aldı  geldik yimedi
18 ğızanl  o ğun ğalañ. had_dedim 'y ku suleyv  'y ku canları isTey  d di. 'somun
19 m dem_ lmışaz  yiymiřimiř d dim ğalañ, suladıl  altı y di 'y  a.  dan bi iliyen di
20 ş y_ 'dil  ğız 'm   'dil . başğ  ş y yimedil . 'hasan aha hinci bi_y  a cık dedi iki
21 g nd r  ı'madım d  ğ vey  dolaşTı heralda gi'mic di ya. oturumadı  'mek
22 y ken_ ya. 'bay   ř g nd r ğ vey   ı'm y dun_ . su sul y  'ze er_ tıy , bi di 'ci ri
23 işm y  ya ondan gi'mek_ isTim y . 'ci rey  b ra'Tı o. z ten sık_ şm y dun_ 
24 ci rey  de 'pa  T  duTmuş_ a'mış. i indeki e bitirmiş  a'm  mu'm   'a'mış.

25 gülüşüyölā o_ğun. hasan tēreki dēli ya, bībası rehmetlik gibi hasan.
 26 dudanın_ucundan_ıçiyō zāten_o. o_ğun vāmiş bakğalā o. 'altı buçuk millon
 27 dēmişlē cıēreye, almamış. yanındaki 'paKÁTē bitirmiş 'a'mış. hadi úle cıēri işmicen
 28 senē dēdim dēyō. dün bi 'laylom şey_almış gi'miş, 'payam çı'mış ya ölü inci ğabı'lı,
 29 'payam çidem_almış gi'miş ödu su sulākan 'gēci sabā gadā yimiş. [su] biz di aha
 30 içibilsez ēñkilli, güzel, bazı içiyōz da. çok soğuk dēli ğāri de. eÇcik 'ē'mek yicēdik.
 31 ben hasan ka'madı dēye ölü onnarı sōlendiydım. on du 'ezen_o_kunevēdi. namazā
 32 ğılan dedim ben, 'hasan dēdim zēhir_a'cen fele dēyōdu dēdim. ka'Tım 'baken dedim.
 33 mēmet biz giriP çıkākan giriP çıkıyōdun_ıçere. biz āşeynen oturuyōduG_o du belim
 34 dēzi benim di geziyō ayām geziyō felen dēyiPduruydu. kendi kendine mēmet çayā
 35 demletmiş. on du ezen o_kunduydu ben dēdim ben namaz ğılcen. hasanā ba'cen hem
 36 dēdim. gi'ce' mi gi'mice' mi dedim. demletmişmiş ğāri üsen_emreye yollamış.
 37 'dēzeñ namaz ğıldını gelmez, hasan_ābeñ kaldırsın ğēsiñlē mādēm dēye. hasanā
 38 bizinen gi'siñ dēyi ē'mişlē ğāri. 'ē'me' yincēdi hanı hasan ka'Tīne ē'mek yidircēdim
 39 ben hasanā geldinen ē'mek yimediydi sabāli yimiş ödu da. ğāri işTilē bī_yo du
 40 ē'mek yimedi ğalañ. abası iki şey goduydu ğıyındı 'ğurēbiyi goduydu. bi_yō du
 41 zehere giTdilē 'demin ğēş geldi ğāri. ğēş giTdilē zāten. dün ben hasan dayıñgilē
 42 'sıyırmı a'leyvēmeye giTdiydım 'ikindinne. āşı_abam ünnedi de. anam ğız hasTı
 43 olmuşun alışgın_olmadımdan ejliP doğrulu doğrulu ikindin_ezendi giTdik ya.
 44 habırı habırı bitirelim dēyi de bēlimiz başımız kōPdu. 'maşallah bi 'sıyırmı çıkıvēdi bi
 45 'sıyırmı çıkıvēdi aha adam almēye gelcēdi alışherli 'manav. 'bayā iki yüz kilōdan
 46 'fazlı geli deyōlarıdım. içeri ğızan alıP alıP gidiyō dōküyō, ikişēden 'kötüreye. üş 'çallı
 47 ēminigil vā mıdı. adam ğız ğarı odan 'cıvlaG_alilerin ğadıriye vā mıdı, kendileri
 48 ev_ıçeri vā mı ğızınan olan çekiyō ğadıriyenin ğız. oreye yēñi aldı'ları yere
 49 doldurmuşlā fūrē boz yere. 'yēñici bağ di'mişlē de. hēr sıranın_arası ikişē sıra. 'çırpı
 50 gibi oluvēmiş. biTgi gelişTiriciden de ini de sinek vā dē 'atıvēmışmiş geçēn_avta o
 51 olan. o biTgi gelişTirici ineyē hemen 'böyüdüveriyō. hu gibi 'sıyıрма 'buynuz gibi
 52 'çatılmış ğalmış. dēcēm ğāri a'ladık. aÇcık bene ğatıvēdilē. aÇcık āşı abam ğaTdı. āşı
 53 abam ğalañ ona ēmini bile gi'cek ya. eÇcik ummānigilē bile götürüveri gidē. ben di
 54 bişirdim ğalañ dı bişginden ğatıvēdim aÇcık āşığillere. hinci dēdim bi Kısım çiğden
 55 vēmēyen dēdim. o du bēlim başıma kōpādı sabālan ğırı'lākan bınaldım. ayı'lıması
 56 pēk zor_oluyō. ben kendim āşam bişirdiydim. eviñ_öñünden bi Kısım eveli gün

57 a'ladıydım bi Kısım dı dün a'ladım. 'onò 'milaṅgazā ḡoduyduḡ güÇcük tasıṅ_çine,
 58 yiyelim dèdiydım. /.../ 'asmı sulèyoz dèye oreye yèdi köküṅ dibin di'dik ya. o
 59 bîbêlerin çîçej bi dayı baḡ çîçek guruyyō ondan soṅru sararıyō düşüyō. anaṅ Kıcı vā
 60 da mı düşüyō ocā delinesice. bi dayı 'çapileyiP sulanıpduru dēzem. 'yèdi 'asmı
 61 di'dik hōlü hasanın_évin_öñünō yola. 'pençireye dōru aḡdīralım dèye 'asmılāṅ
 62 dibine üçē kök bîbē di'dim. ikişē kök 'Tomatiz di'dim māsuz. hanı bîrēcik dèdim
 63 ḡoparız olusan dèdim. 'tomatizlerin çîçejne sēçilē TūkeTdi. ḡüsen dayımın dèdiḡ
 64 dōru. 'tomatizin çîçejindi sēçi yiyiP-gidiyō. aha bi 'sıyırmam_mā. ḡalaṅına boş vē
 65 ḡalaṅ. bi 'sırık. 'hasanın_évin_öñündü dōtcez 'asmı yo' mu. oreḡ di'sem bâçeye
 66 bundan hayırlıymışımış ḡıyınā bi sırı'dı bîber_ē'sem. yarın ben size, üş 'ḡıcır
 67 getirdim geldim ḡāri ḡıcır doğreyvèren dēzem öḡlennē. /.../ [yaprak] ben bazar_ādı
 68 a'lıcen ḡāri. hinci yēṅi sulandı ya. hinci benim göbeḡ oyulceK_oru ellenmedi
 69 benim_ora. iki üş gün alırız ḡāri oreyā. 'hülyāyā ge demeli, gelisen 'zēynebe
 70 gelcēseṅ ge dèdiydi 'hasan. çocu'ların 'yandı ali ābeṅ ḡalmēyinci olmaz dedi. birimiz
 71 gelī. o zuman dèdi 'hasan da gelmi mādēm dèdi. gel_al dèdiydin a'lından. /.../ [kayısı
 72 kurusu] furdakı ḡurumuş yalım güÇcük 'çıkıdaki. ēyi ēyi 'dēze baḡ hēpsi bir ḡurudu
 73 bir_areḡ geldi mi 'imdat 'temelli gidesī ḡadā ayrı ayrı iki foşeTē üş foşeTē ḡat.
 74 dondurucu boşdur, dondurucunun_çine 'atıvè. aha ondan dēyon bir_eyim ḡurusuṅ
 75 ödō dursuṅ. ben_o zuman dondurucudu ḡatıvèdim ya bunnarın şeye. biziṅki di
 76 boşūdun o zuman ḡatıvèdim. /.../ 'dēze, ḡomposTeye ben bi_yō nacaP_ēTdim
 77 biliyō mu. 'tēncireye hanı bîrez suyō ḡaTdim. oḡan o komposTalı yūdüm yīḡadım.
 78 ondan soṅuru o suyu ḡaynaTdim şekerine ḡaTdim içine de hanı şēbet gibi. ḡaş şişi
 79 ḡa'ceṅ yèdi sekiz şişeliK_ōlü şey_ētdim di 'fazlı dı su ḡa'madım. oḡan tam ḡaynadı
 80 billi aÇcık şeylendini şēbet dōndūnen 'ḡaysıyā içine 'ḡatıvèdim, dōranık yīḡanık
 81 ḡaysıya. bi hōlü devirdivèdim 'kēpÇēynen deli'li 'kēpÇēynen. ondan soṅuru o sene
 82 ben_onō ōlü denedim bi_yō. hemen 'ḡaTdim 'vazōlara 'kēpÇēynen aḡzınā yüzünō
 83 sildim sildim dayın_ḡreḡmetlik ḡıyımdı hemen ḡalaṅ. ḡuruladı ḡuruladı sıkı sıkıvèdi
 84 ıscānnan. tepesi aşşarı ḡapaTı ḡapaTıvèdiK. o 'ḡompostulā nē_öldü biliyō mu soḡuk
 85 yapıP dı ḡaynaTduṅdan daha hanı sālı'lı. havāsınnan sıkışTı hiş ḡazanı dōşēP di
 86 ḡaynaTmadım. yèdi sekizcēz 'ḡompostu ēTdik. baḡ hinci ḡaynaTduṅ billi şēbet
 87 ḡaynadı mı şēkeri şēbeti ḡaynadı mı şeye içine ḡaTdim bi_yōcuk hemen

88 'devirdivēdim tamam. ēndirdim oca'Tan. hemen ıscannan ğaTdım ğaTdım sı'Tım
 89 tēs kapaTdım. ētesi günü ğadā kapanık durdu, ōlū buharınnan sıkışTırdım. o 'sene bi
 90 nezzet_oldu 'kompostam. 'hinci bōle üsTünō gelenlē ğararıyō. hinci kapaTıP dı
 91 ğayneyō ya. üsTünō kaş ğaysı geliyō, altı yēdi pāçā 'ğaysı geliyō bi 'kēPÇelik. o
 92 şey_oluyō puppurşak gibi oluyō ğapğara. hēs bi şeycik_olmadı. bi de 'ğaysa
 93 sert_olduu billi 'şevteli 'ğaysa yaPdıu_ötüberi yumşak, ēgin olmicēk. sērt_olduu
 94 billi güzel_olu. dōdü benim hinci ğeçāndan ğaysanın duruyō. 'doğuz 'şişi ēTdiydim.
 95 /.../ eveli 'sāliyi 'abam bi_yō bize bi ēbe mi 'bamili aş mı nē ğetirivēmīş 'veysal
 96 dedem yisiñ dēye. dā yokarı ēvdi durākan. eveli 'kōnservēye çoğ_ēdiyōdu ya.
 97 dedemiñ 'yannı geliken dedem di ben yalnız bunun aşmasına bilmam ē'masına
 98 bilmam dē çıkādı 'geldi. aşdım ğalañ ben, aşā zāten sēmez_o bıyı'larım
 99 bılāşığ_oluyō dēdin_aşa ĩreħmetlik. 'pēynirinen yīdin_ē'mē çayınan. aÇcık
 100 ğativēdim ğalañ. 'vazōyu du abam o zuman şey mi kapañ bulunmōyor_onuñ getirmi
 101 dēyvēdi. /.../ ğız_ēñkiniñ_altına bi esgi 'çapıt yazdın mı, ğazeti sarı sarıveriyon
 102 bēllerine tamam. /.../ daha bundan nē_ē'ceñ biliyon mu ākidāşlara. bōle çoğ_ōsu du
 103 ğurudüvēsez ēyi sene. bīrē çay bādā ōlāda ğocen bīrē ğüÇcük 'laylomuñ_içine
 104 ğa'ceñ sa'ceñ, tecēret. /.../ işiñ çevirimēcek olduñ mu hana oñmēcek insanıñ ēşşē
 105 mēyhāneye saparımış. oñcēseñ işiñ aÇcık şeytan tarafına ğacıyō gidiyō şey_olmadıñ
 106 mı gitmēyō. hēs bi yıl hasanın başı hāles gi'medi. hēs bi şeydi bi şey youka bi sorun
 107 çıkıyō illi. ya bēli acıyyō ya ayañ acıyyō ya kafası ağrıyyō. hēs bi sālı'lı şeysi yok. bi
 108 yıl hēs şeysi yok düzgün işi yok. ben nēynēn dēzem her şey elindi ēñkiniñ. aylak
 109 mıdın bağ bıdanıyōdun iş_oluyōdu dēzi, direK_ōncēdin. /.../ hasanın bi saķalı vā
 110 hinci. 'sarıgölō varıp gelcēdin_o bi_yō. oñ gündür tīreş_olumadı. ellimedi māsus
 111 sarıgöldü oluP gelcen dēye. saçımā saķalıma dēyō sarıgölō varan gelen balı yalım
 112 dēyō. /.../ [bağ sulama] ğoyu ğoyvēriñ mādēm bi_yō_ddā ğoyvēriñ de ondan kēri
 113 mādēm çif_ēdiñ boruñza. nēden altı dölüm yē iki dölüm yēre aha ğadir yalnız
 114 sulōyō ya çift_ēTdi de. baķ nē dēye ēdiyor_adam. yēr_altı borusunu ayarlamış
 115 bundan dı ayarlamış iki yēre. bōle on du açıyō ōtu yērinde 'şırlımı gibi. yēñiden
 116 ayarlañ 'ğışın. hinci 'kürölümü sulu o zuman iki yō_ddā sulāşın. saHatı kürēñi
 117 yazāşın. ēlnen 'şamırtı ētmē boş vē. /.../ yaşā mēmeT_ēdeli iki seni oldu daha
 118 'damlımıdan dıPbaķ su dumlatmadı. kürölümō suleyō. iş yörümēyō olmōyō iş. /.../
 119 size hasan oñünden dēmedi mi ēñki işe. başı çı'maz dēmedi mi. baķ 'damlımıda

- 120 êṇkilli girenleriṇ hêrkes aynı hêç bi ayarlı ҡafasınâ iş yok. hêrkeziṇ işi aynı. hadi
121 baқalım êyi gêcilê.

Konuşan : (A) Hseyin KACAR, (B) Fadime KACAR
Yaş : (A) 75, (B) 70.
Derleme Yeri : Sığırtmaçlı Ky (Kahramanlar kynden gelme)
Konusu : Slk ve Değirmen Hatırası.

1 (A) ana'ıyá geliP gidiyoz biliyon mu o zaman yaz gn. 'goyun var tulu' basmyá
2 gidiyoz oturmyá gidiyoz filán bi şyler. o 'dırdır 'eřmesi vardı_rda o gneykyde.
3 rdan çok su alan oluydu. du du 'berbat 'slK_oluy. hralde çana'cıdan
4 orldan_almışın canım, suyu içince. la gyun gdke ř bş gn soņra aş gn
5 bilmiyon. 'gona'Tı gşgnz_o zuman. gızanlar_ufak. l bazı 'tkrncen zımdan
6 ған geliy. allah_allah bu n bu n acaba 'kimsiye aņmyon biliyon mu. zımdan
7 ған geliy geliy, arada a gn gşTi bilmyon. aldına bilmiyn_y farkındı
8 dliyiz. soņru 'goyun geliP-gidken geliP-gidken aņdım ęri ya ben bunu. y byle
9 byle oluy. kendimi yo'luyon hanı hasTamın d şy_diyon. ņsryon aņsıryon
10 ņsrnc gelmiyu da. ula ben kendi kendime şy_ldum y, 'ahroldum. sarıgle
11 ... varıdı. ona giTdim o ba'Tı ba'Tı bi şy bulamadı. sen dedi bene o hasTaneye git
12 dedi, alışre. alışre giTdim. to'turl baķıy baķıy 'ķatiyen bi şy bulamıyol.
13 'mayene diyol diyol yok bi şy. yaz gn tabi gyun gdP ... bene rdan şye
14 havale Tdil 'manisıya. 'manisıyi havale Tdiler, devlet hastnesine. ordan bileti
15 aldım, arabaya mindim. gidiyoz ęri. arabada gidken o 'kemliydan bi 'yaşlı adam
16 var 'yanımda. bu yaşlı adamna ęonuřuķu ęonuřuķa niye mesele byle byle drken,
17 bu 'yaşlı adam bni kemaliye 'varıncan indirdi orda. in sen dedi. 'slk var sende.
18 ben_kini dşrn. 'nası dşrn. dşrn sen_in. To'durl dı bilmy. kendim di
19 bilmiyn ztn. boazımdı bi_şiy ęımıldamıy acımıyu rımy. sdici ņsrdğ
20 zaman tkrdğ zaman ған geliy. 'kendi kendime de emme şy_diyon_. n
21 var_acaba diye. 'nisi o adam beni rda indirdi, o kemliyeli adam. aldı geldi bu bi
22 ķısım ęuru 'ba'la bildiğimiz ęuru 'ba'la. ęodu horeye oturdu_rey ikimiz.
23 ay_iiyoruz, o zumannd ay_iiliydu h, ay_iiyor 'ba'layı ben yiyon
24 'boyna. yi allıam yi_yi_yi ondan soņra bene or ayrı bi oda gsTerividi adam.
25 ykszn_ya gyundan geldim. 'yaTdım_rye. yaTdım yaTdım n zaman_ldu

26 bilméyon. öğlen soñları daHa 'ikindiye doğru bile. 'қа'Tım burdan dōru yiye yiye
 27 git_ève dedi cēbime doldurdu emme. yiye_yiye_yiye ève geldim gonaa. sarıgölden
 28 bu yana 'yayan geliyon. gonā geldim, āşam_oldu. 'boynu yiyom_ben 'ba'layı.
 29 āşam_oldu, gōyuna gitmedim. gōyunu 'havız bacınāñ_içine gaTdım geldim.
 30 'yaTdım úle yatıyōdum gēce, 'ula üyküm_arasında ağzımdı bi_şiy gımıldıyō hōle.
 31 ödüm kōPdu né bu diyá. 'қақıvı 'қақıvı dedim 'fadimi yēñgeñe. 'anı қа'Tım,
 32 'bilmiyum ayneynan ba'Tım, ili'men var_o zaman. ili'meni ya'dı bu, bi ba'Tım
 33 hōyle ağzımın_ıçındı böyle oyalanıyō dönüyō. bölü dutayın diyon dutulmuyu.
 34 duz_al ge dedim 'buna. duzūnan avcımın_ıçındı barmaıman Tu'dum bunu.
 35 ocañ_içine aTdım oreyá. ta bu gadar_olmuş emme hā böyle. yēr, yēr sülük_emme
 36 sülük hā yerleri böylü böyle gēr gēr_olmuş. óle öykemden gāri beni 'hasTı_éTdi
 37 yāv. bölü şeyleşTim yāv, 'hasTılaşTim kendi kendime, gañr_éTdim. yāv né
 38 var_acaba né var diye diye. ólen öykemden al ge dedim bunu 'ispirtōyu 'ispirtō
 39 var_o zaman gullanıyoz. 'dō'Tüm_üsTüne bi 'kiprit çaldım bunun gōtünden.
 40 'ya'masam ēyīydi ya. soñra da pısmān_oldum gāri. ōkemden yā 'beni Kahr_étdi yā.
 41 'hasTı_éTdi beni. ya'Tım ordu 'cayır 'cayır, daha hālā pısmān_oluyon onu ya'Tıma
 42 bak. olē 'hasTı_éTdi beni yā. ondan soñru hemen sabāla hemen қақıvērisiñ ōdan
 43 dōru sarıgöle. sarıgölden 'minividim_arıbya, 'alışēre. 'alışērde bazar mı néydi o
 44 adam oreye bi_şey_alıP satıyōdu hēralda. belediyeniñ gıyındı ordu yayınıyōdu ōda.
 45 hēmen dōru adamı buldum. adama, gēşmiş gün bilméyon 'para 'mara 'te'liv_éTdim
 46 adam_almadı le, almadı. 'hanı o_gündür bugündür şölü 'sülük olayı oldu mu 'ba'la
 47 guru ba'la. emme 'yiceñ_onu, onun kōkusundan hallediyor_o. ben buna bi 'filcen
 48 raqı_ışTim, iş dediler. ondan sōra 'ispirtō işTim, 'gatıran_ışTim 'maya işTim daHa
 49 başga 'cıarı dı işTim bi 'cıarā heraldá, ufağ bi_şiy. úlen né_olduunu bilemedik biz
 50 bak. ta soñundu sülümüş, ordan şey_oldu, belli_oldu. ondan soñura bi_şiyim
 51 galmadı gāri allā şükür. hasTı_olduydum beñ_yā. siñirimden 'tasamdan acaba né
 52 vā né vā diye diye. /.../ bi_yō hacıbekirlēdeyken şeye giTdik 'imdat. ben yeñi
 53 yētişTijm zaman 'dēmene. 'baracın yanna, baracın ötü yanda bi 'dērmən var 'derede.
 54 bu yörük_āmadın bōbası var, ben. ben yeñi yētişginiñ_gāri ya. 'haş dayı varıdı bu
 55 ērdemiñ bubası. eşşe'leri o zaman gedil var. üçer_ölçeklik. iki Kişi atıyı 'gedili bi
 56 eşşe meselā. gedileri aTdık eşşe'leri burdan bi gün sabālı çı'Tık. giTdik ōrē 'dēmene
 57 'dēmende 'nöbet gelmiyō tabi 'ğalıbalık. ōdu be'ledik bi gün. ikinci gün üyüTdük.

58 ũlan ğış günü bi yağmır yağıyō. bi çay var_emme 'çayden gēşmeniñ imķānı yok.
 59 üçüncü gün ğēni orda ğaldıķ. götürdüümüz_ē'me'ler tükendi. çayıñ yanna mı getiriz
 60 eşşe'leri yā, eşşe'ler dā ötü yandı daķılı. 'ē'mēmiz tükendi, acı'Tıķ nē yaPcañ. úle
 61 'dērmenciye sōlēdik. 'dēmenci di bize hērkeS dedi çovallarından dedi un çıkarsıñ
 62 dedi bīrer_ikişer kısım. ben dedi yēñgeñe dedi şey yaPTıvėren dedi 'bazlamba,
 63 'dērmenciñ ğarısına. 'hērkes çovallarından un çıkardı, üş kişi çıkardıķ. vėrdik
 64 dēmenciye. aldı ğiTdi ėvine ėv var ōlü ğıyında. 'bazlamba yaPdīrīymış ōle ğoca
 65 ğoca. aldı geldi vėrdi. ıscañnan o 'bazlamba ğatıķ matıķ yok, 'nası 'daTlı oluyō biliyoñ
 66 mu. acı'Tıķ tabi üş gündür ordáyız. bi yiyvidik onu bi yiyvidik yalan sōlümėyen
 67 bicez mi ikicez mi ğaldı. o mīsa dayı belki dedi 'böyün çıkımasaķ yārn yola çıkarız
 68 dedi. bu dedi 'bazlama dursuñ. gidēke dedi birini dedi 'yatıPbatıvėren_olu, olursō
 69 onnā yir dedi, onō yidiriz dedi. ordan ėtesi günü mü nē çı'Tıķ 'çaydan. eşşe'leri dutup
 70 du gēçiyoz_emme 'çaydan. ha baken ha baken ha baken ğeçe, üyküden ben ğāri onnā
 71 dı üyü'lüyōdu ğāri ben_üyķü sēsemi ōlü yoldan şey şey gidiyon o yandan yanna.
 72 eşşeñ_arkasından dutuyon çovaldan. tam sabā ğārşı hacı bekirlere çı'Tıķ vārdıķ.
 73 bunnarı dı ğōdük biz yāv. hiÇ_a'lımdan çı'mıyō. 'girelli deñl yā. aķ_değmen 'dērlēñ
 74 bu baracıñ avşā baraCıñ_ötü yanda. ilerdi tam daññ dibinde aķ_dērmen dērlerdi. biri
 75 de varıdı orlarda onō avşā dērmen o 'avşarıñ yaķınlarında o hėralda. biz ötekine
 76 ğiTdik o daññ dibindedikine. o bīrez dā yoķarda. ōra 'tehnē_oluyō dediler biliyoñ
 77 mu. ōra ğiTdiydik nērdi tehne bi di tabi Kışa dutulduķ, ğış günü 'çaydan gēçimeyiz.
 78 /.../ ēñ fazlı dağdı yinen 'bōlce, 'bulğur 'haşaş 'susam ēñ şey ğatıñ 'haşaş 'susam
 79 'ayran yout meselā. 'yolmō olur 'yazın yolma güneydamdan getirisiñ. ğavramıñan
 80 şey biçiyōñ mesile arpa buydáy. aha bu zamanlarda ğāri. /.../ şey_olurdu yā. 'Pabış
 81 'postal_olurdu. 'Pabış nērde, postalıñ altında 'ğabar_olurdu. bi de 'nalça. aynı sözüñ
 82 yabana eşşeñ_altına çaķılan nal var ya nal gibi ortası aķıķ. 'nalçı olurdu. o onuñ du
 83 'ğocu 'ğocu 'çivit başı başı çivileri olurdu bōle. 'geliñ_ğızı yēñi güzel 'seymen
 84 dara'lı dēlerdin. 'seymen dara'lıdan bi_şey var_emme, 'fisTanı var geliñ_ğızıñ.
 85 nışan ğomē ğiTdik ğāri ya. o elbiseyi kēydi geliñ_ğız ayakğabını kēydi bōlü elimizi
 86 öpüyō dolaşıyō. ėviñ_içindi ėyden bōle. tam dolaşıyō dolaşıyō du yarıyı gēşTi mi di
 87 bilmiyon. eñliP de kaķıvıcañ zaman 'fisTanı furdan_o 'nalçanıñ ğabarıķ şeysi ōle
 88 çivisi bi daķılıyō burdan. cārt dēye hōlü bi ğarış ğadā yırtdı dı gēçividi. ulen

89 yazıK_ oldu dilberim_ elbiseye. millet bi acıdı ēsi'lendi emme geliñ_ ğız nè_ ētsiñ. o
 90 geliñ_ ğız sonra ona varmadı. o başKa yere ğaşTı. /.../ **(B)** bu āşı abılı nè demiş
 91 biliyoñ mu 'hacılı mēmediñ ğarısı. hacī demiş. mēmet dayīdı adı adamıñ_ yā. bunò
 92 bizim 'deligözò vēsek yā demiş, bu burdu kaç gün sa' lāncek bu. olu mu olū. bēgire
 93 'minivēmiş ğeci oreye vāmiş [Deligözün yanına]. nēsi 'ünnemiş_ ē'miş. tamam mı
 94 tamam. ge, min bēgiriñ götüne. deligöz dayıyā 'mindirivēriyō bēgiriñ götüne. alıP-
 95 barıyō oreye alđıñ mı alđım vadım mı vādım, ēyi.

Konuşan : Süleyman ÖZKAN
Yaş : 86
Derleme Yeri : Tırazlar Köyü
Konusu : Serbest Konulu

1 vallā aha 'ikindi namazı ğılen dēye ğolumu sıvadım bōle. ğılmadım daħa. [Ali Paşa],
2 benim amalēydi o ğérçe'den benim amalēydi o. çocu'luunda, ğava' ğırlarında
3 érenlerin yerlerine 'pamıK_ékēdik biliyoñ mu orūlāda. otuz kırk dölüm. 'sırtmāşTen
4 de amāle alırdım ben. deligöz reħmetlik 'ğatıvéridi. deligözün_ajilesi varıdı onun, bi
5 di ali paşanın 'abılası varıdı. o ğāri bunnarın yanda, övey_aneydi herālde benē
6 ğalısan, da ali di o zuman uFak. beşinci sınıf mı girıyo. amālile yazıyō hem onō
7 yōmiyi di yazılıyō. 'ali ge ölüm 'ğavın vā burda. eveli 'ğavın kâpız çoK_oludu
8 pamıK_işlerinde. ge burdu ğavın vā sen em_bi_yō ğāri ge sen aÇcık 'pamık a'lëve.
9 ali énmez_ōdan. emmi 'ēydeni ğocumanıdı canım beşinci sınıfa filen gidiyōdu. yani
10 a'lı érē yani ōdaķı é'di'lerine. hēş benē dek gelmedi yani. dek gelse ben_onō dēdim
11 ule ölüm 'paşa ben senē ğargēcın tepilerinden éndirimediymdim dēdim_onu ya.
12 amālenin yōmüyelere hep o yazādı isimlere. /.../ aħa benim 'süleyman da
13 'osmanın_ōlan o ğāri deniz 'subayı oldu sen_aķren herālde o. bu sene avasTosTa
14 üs_teğmen_olcāk ğāri. geldi mi yēñgeñ yalıñacı'lı ya bu çana'kalidi 'harPlēde hēp
15 ğalmış ğādeşleri, benim ğayınnanın ğādeşleri hēp ōlādı ğalmış. onnarın hēp 'elbisileri
16 bilen varımış_olāda. bi di onnarā soruyō, bi mēmet vādı ōdō, boynundan
17 amālet_oldūdu. 'beliki bilisin, bilmem 'burdu boynu şişli yalıñacı'lı. /.../ bizim
18 'fevziye sen bilmeSsin biliyoñ mu bağı vā hanı hōda. şindi sarıgöldü ğāri 'nōri amcañ
19 'fevzi vallā avlı kâpiyā yı'dırmēyo. 'amcı dēyo, bībamgil altı ğādeş ēñ güÇü'lēdi
20 onun bībası nōri_amcamıdı. şindi 'fevzi geldi eme'li_oldu, isTamboldu 'hocēdi. bu
21 avlı kâpī bānā yı'Tırmēyōdu. 'amcı dēyo dursun bu dēyo sen_ölēsī ğadā. tariñ bu
22 kâpı dēyōdu. ēlli senelik ēlli beş senelik o kâpı şindi. /.../ né dēyom_bak. tek
23 öküzünen 'pamıG_arası sürdük. bu önğden çekēdi ben tek 'pulluunan 'pamıG_arasına
24 sürēdim. o eziye'lē biTdi ğāri şindi, o yok ğāri. /.../ canım şindi ben gidiyon ğāveye,
25 yörüüyüş_ēdiyon. benim yaşıım se'sen_altı se'señ_yēdi. biz 'köydü beş Kişi ğaldık

26 şindi. /.../ ben kırk_ıkidi asgerē giTdim. dōt senecik, kır'_bēşTi haPsānē düşdüm.
 27 izinli geldiydim gine, bürdan gi'mēyōdum satan. bürdu işTe inci olanlarının çatışmı
 28 hasıl_ oldu ya. o zuman on_iki seni cezā_aldım ben. dalıman cezā_évine
 29 giTdiydim. asgeri cezā'evine giTdik ġāri. otuz bir buçuK_ay asgerlik yapmışım
 30 vādır. geldinen 'alışērde şübüden doldurTdum, geldim ġāri, asgerlik iki seneye ėndi
 31 ya. mendīrez o zuman iki seneye ėndirdi asgerliē. ali yalı mēmeT_aliniñ_olan
 32 'çavış, o ödō okuyyōdu. onun hediyesine götürdüm, ġon'yeya. ōdan ġāri merkez
 33 ġumandanı ya albay ya okulō vādık 'cibinen. ben di yanlárindeyin ġāri. benē hēş
 34 yalınız bıra'mēyō albay. hedīlere, vēren dēye mēmeT_aliyā. subaylā toplandılā
 35 oduda. git dedi benē okuluñ_içine gir dedi. okuluñ_içine girdim. ġoca okul, asger
 36 gibi hēPsi di 'talebe. assubay_okulundō ġāri o. görümedim dedim, yā onnā şindi
 37 tenifış çıkālā dedi, çı'Tınan ben di ġāri kapınıñ yandı oturuyōdum. hemen geldi
 38 mēmeT_alı. benē hoş geldiñ deyimedi. nasıl dedi, benim dedi öŞkanım dedi, ōlu
 39 varıdı öŞkan. /.../ esKiden şu daġdēmiş bizim köv. ben ġoyun güdēken ödō 'temellē
 40 bēlen varıdı ya daġ, asgerē ġē'mezden. o zūman su yok dē ödō hurda bizim 'ġırda,
 41 büreē ovē ėnmiş. o zuman burdu bēş_on ēv varmışmış. ēñ_ēsgi 'bedellē vāmış
 42 burda. bu kövdü su olmēnce ġır_ēvlēde o köy büreē ėnmiş ġāri. /.../ 'gözüm yonan
 43 gidēken ben altı aylı'mışmışım, ġeri gidēken. bizim ġız vā şindi sağ daġa, abam,
 44 bēş_ altı yaşındı vāmışmış abam, 'cavır burdan geldiñinde. /.../ ben ġoyun güdēken
 45 kaşlādeydi ġāri bilmōn. otuz sekiz, otuz doġuzlāda mı, bu aālādan taraFı bizim ōdu
 46 baġlā vā 'cavır baġ dērlē oreye. ōdu daġa 'çoġa'lā varıdı baġ. 'cavırlā o zuman baġ
 47 di'miş bu daġa, o baġlā hālā ġurumamış 'çoġak varıdı ben ġoyun güdēki de. /.../
 48 [üzüm baġları] yā ġurt bi yandan 'küllümü bi yandan millet şaşırdı nē ē'cānı yā. bāzı
 49 yēlēdi varımış. üÇ_arbı ġēşTi demin burdan. şeşit şeşit üç_arbā, kápız dēye, hēç
 50 alań_yok. biz di 'basırı dēriz, küllümü dēriz. ıscā'lādam_ı mı oluyō acab_bu. /.../
 51 sabīrigiliñ baġ ēvine biz 'mısdıvı hocēnen ikimiz kesTik, aldık, yaPTık. āmat amcam
 52 o zuman sağ. iki ġat biñ lereye, iki ġat. hām dolu tuġla, āġa a'mış santım duvā, 'a'lı
 53 üslü binayā biñ lereye kesTiK_aldık. temel ġazıyōduġ. ġarı olanlañ taraFdaġı
 54 'köşüde 'ġabir çı'dı, 'ġabir dēli yalım. bōle üsdü kapalı büsbütün daş. o zuman bu
 55 hāzini dāvāsı yok hēÇ ōtalı'Ta. reġmetlik_amcam dedi, ōlum dedi, 'ġabir bu dedi.

- 56 ȃtũvėriŋ_ũsdũnȃ dedi. ŗindi o sabĩriniŋ 'haneyiŋ ėviŋ yarısı temelini_ũsTũnde, yarısı
57 dıŗȃdadır.

Konuşan : Ayşe ÖZKAN
Yaş : 75
Derleme Yeri : Tırazlar Köyü
Konusu : Serbest Konulu

1 düünnē nasıl_olu. düünnē bölü 'çalgīnan mulgūnan oynanıyō, ƙalgınyō. bizim
2 zamānımızda ölü deĭldi. bizim zamānımızda hinci yavrım dēyon ben. hinci bi
3 olannan ğız sévişiyō oldu mu gir ğolumō dēyōlā. bizdi o yqudu, bizdi tım tım
4 ğacıyōduĭ, bizim günümüzde. hinci hēr şeylē 'resmilendi ğāri. ben hinci a'lımdan
5 ğınēyon. benim osman izmirdēki olan hinci subay ƙıƙanıĭ bībası, benim 'döndü
6 burdan geli. döndüyü biliyonĭ gene. burdan geliyō 'ösmān dedim, ğaç_olum nişannıĭ
7 geliyō, ğızıĭ_anası bize ğonuşduruyō dedi. allah ana senē ğız vēmemiş dedi bene.
8 anıĭ ğız vēmemiş. biz dedi abılamızā ğacırıdıĭ, sen_eliĭ ğızınā benden saĭınmā. biz
9 ölü gödüümüzden ölü, hālā dā öleyin, sēmēyon. hemen nişannandı mı giriĭoyyōlā. ya
10 olmadı. o dō vā işiĭ_ıçinde. hinci ben o okuyan ğızā ben dērin allah_ĭrezi_ösuĭ bēş
11 sene 'tīrabzandı durdu baĭ, kimsēnen daha daĭılımışı yo'Tur. o_ĭún eşyā ğetirivēdi
12 'tırcılā. ben bunō dēyō, hēr gün dō, bölü dō, evleri bölü 'cēpi darımış da 'balƙondan
13 birbirlerine bi şey vėriyōlāmış. tırıĭ şöferi acaba yanına bi olan geliyō mu dēyiP
14 baĭarın dē ƙoĭ_şükür bēş senedir ben bunun bi lekesine ğōmedim, baĭādım dēyo.
15 hinci böyün ben 'bunō ē'mek bişirTdim. 'elli amalı_oludu. 'elli amālē bēş Sofra
16 yemek hazırladıĭ seniĭ_o ğumandan dēdüĭnize, ali paşanıĭ. onō ēmeĭ_ēdēdi' de
17 benim dōt dāni olan bişireñ_yoĭ, dutań_yoĭ. ge baken ören dedim ben. hālā dā
18 hinci ben_ē'meK_ē'cen mi kimē dēyō bişirtcen dedilē mi benim ğayınrı vā evdi
19 dērin ben. bizim_ādetimiz yavrım buydu. eşşe'leĭ mindiridik ƙocu'lara. bi yan hēbē
20 di ğatādım, elli dölüm a'mış dölüm pamıG_ēkēdik ğavaĭ ğırı tālılarda. hēbē
21 ğatādım birine 'ğötünō bālādım semere. başımā ğızā'mı tabānā ellerimdi iki
22 bakec_alıdım işci yemek vėdim. hinci 'tāleyē amālē gidiyō, 'tālī sābınıĭ haberi yoĭ.
23 vallā hinci ēyi. hinci ölü dedin mi benim ğızaĭnā nē dēyo ya, hinci iş ƙoĭ dēyo, hinci
24 iş yoĭ. hinci nē vā, 'moturnan baĭlā oluyō. şurdan dīrazlā dışına, 'yayan
25 giden_ınsań_yoĭ, hēp 'moturnan 'arbeynan gidiliyō. biz yo'luy ƙoĭ gödük. şu

26 ayayımın hurûlaşın derisinin yüzüldüñnô bilirin. 'yuķu_êdêdik, 'hamırlı_êdêdik.
 27 'bamili aşıdır hêr yemeē êdêdik canım. bölü bizim kâpız gibi, meyvâ gibi 'bahçı gibi
 28 bunnâ forêdi bizde. yalıñı iş çoudu. anması ayıp üş günlük çocūnan 'tâleē gidêdik.
 29 hinci bi gelin dqum yaPTı mı üç_ay êvden çı'mêyô ya. bayramlâdâ n_êtcez gezêlēdi
 30 eveli, hinci yok. isTambolô giTdik 'döndünün_âdından da. bu gidiyô gidiyô benē
 31 bê'lêyô, yolda. ôdan ba'dîdim gâşımından bi purşāk bi göcuğarı ayānıñ_üşdüñdü
 32 dikelcāk hâli yok, koltuñ girmişlē. sen_öñden gidiyon, diñeliyon şu gelenlere
 33 gômöyön mu dedim benden nê gacıyon sēn. eveli ôlēdi. çok deñişTi yalıñız êyi dēli.
 34 ben hoş du gômêyon. anam benden_ötürü 'dayak yidi ya. bîbamız eÇcik sêrtîdi
 35 bizim. onô bîbam söz vemiş de benē bile anmadı ben senē satıyon dedi. ôdan
 36 anacım_îrehmetli' de sen dedi damdaki eşşek sıpasına satākâ satıyon du dedi, ben di
 37 anasıyın nêden_o. iki tokat yurdu. 'benē dôce'Ti 'yoķarâ gâşmışın. kôķu varîdi. şinci
 38 ben benim ğızanlara bakıyon torunnarı da mēmedin bîbasının ğucanâ oturuyô,
 39 bîbasına sarılıyôlâ. benim o okuyan ğız vâ, bîbasınnan ğonuşūkan ben utanıyon.
 40 zaman, ôlû dērin, ğızım ben bîbamız başındı bi sarık vâ ğâri, kapıdan gelîken gircek
 41 delik_arādık biz dēyon. hinci bîbasının gucânâ oturuyôlâ, ben gülüyon. şinci bi
 42 yönden_êyi, bi yönden kötû. /.../ kôķu varîdi. benim ölen ğâdeşimin ... hacı mēmedin
 43 ğâsı bizim 'gelinîdi. ağam rēmetlik iri yarîdi. bîbam 'öküzünen tâlîdan geliken
 44 ba'mışmış, bizim_olan dēyere'den ğaçarımış_âdından. bîbam dı gülerîmiş. eveli
 45 ôlēdi ya yalıñız hincilēdi daha zor bilmêyon. ben bi ğavi bişiren gelen. nê anleyön
 46 bundan. bundan nê oluyô. /.../ hinci ğâri oturuyoz 'hincik 'êvdeyiz. êvde
 47 'bulunannâdan gezinleniyôz. benim izmirdeki olan 'hemşeridir de annē gezdinēyi
 48 seniñ dēdi aya'larına dēdi. işleniyoz 'ancak 'burdu 'ufaķ_ışlere. /.../ nêden geldi
 49 hurdu bizim 'ârsı vâdı. ârsıdı bölü 'temel vâ. bi temel di ôlesine vâ. arı yēden çayıllı
 50 daş, çay ğemiş. acaba kimlēden geldi di kimlere giTdi.

Konuşan : şengöl YEşİL
Yaş : 52
Derleme Yeri : Emcelli Köyü
Konusu : Düğünler.

1 yā nē bile aha böyü'lē gidiyō, ğızā isTēyō. görücü usūlü gidiyō annesi babası
2 ilk_öncü ğızā görüyō. bağıyō zāten öñcüden biribirine tanıyan aililē, illā bi di aılı
3 kökünō bağıyōlō. gidiyō tanışiyō bağıyō, ğızıñ davranışına hērşesine bakālā olunō
4 sōlēle olum bu ğız bize yaradı, senē di götürülē. usūlü şeysinē istēlē nasiPse olū, bu
5 usūlü bōlē 'benci görücü usūlü evlenen evlilerle daha mu'lu_oluyō, 'benci öle. bağı
6 böyü'le tabi genşlē şindi herşeyē toz pembi görüyō. böyü'lē her şeē daha ēyi gödüü
7 için benē onnañ_usulü daha çok şey geliyō. [söz] alındı, alındı'Tan sonra nişan
8 Takılı kendi arılarındısa. ilk_önce bi kendi arılarındı 'bohçeyē alan_olu. bizim
9 bürası öle. gidēsiñ ğız_ēvine gidēsiñ yūsük Takā gelisiñ. onnā senē 'bohÇu vēri
10 ondan sōra bunnāñ_ardından bir_iki ay geçincē düün mesāfesine nişan yakınsa
11 bir_ay sonra bi di büyük nişan dēriz biz. büyük nişanımız_olu bōlē 'çalgılı şeyli.
12 eveli ölēdi. 'çevirgemiz_olūdu hōle. 'yemenisinden dutuvē her şeyşinden dutuvē tabi
13 şindi onnā қа'Tı. aynı ğene ondan sōru düün zamanı geli düün_olū. salı başlā,
14 'perşembē çıkādı o çok sēre'Tir. bizim burdu ilk esgi köyden bürēē endijimiz zaman
15 şurdu hemen bizden bi soқаҚ_alTdı bi düün_oldu. o kıını ya'mı oludu yēme'li oludu
16 o da. dosdōru yēmek şey dēdik biz hana. o öküz ğaba'ları biri oludu onnadan hōlü
17 şey bişēdi de dosdōru yēme'li oludu onnā şindi қа'Tı. benim bürēyē geldiim zaman
18 bi sefē oldu o. zaranıñkına biliyon ben. o kıına ya'mı onnā қа'Tı ğāri canım. ekseri
19 cuma başlā pazarı çıkā ben_ölü biliyon. ğız zāten bürēē endijimiz zaman bu eşyālā
20 om_bēş gündür evelā gitmē durdu bizim_esgi köyde. bildijimiz burdu hem
21 düün_olūdu hem dosdōru nēdi bu ğadā eşyā mı vā. o zumañğı o eşyālā bölü Satan
22 motornan ta'siynen eşyā mı enili. nēdi ğız sarādıñ şeylere, bölü insannā dı
23 daşıyibilidi ev yakınsı çoҚ_ēşyā az_ēşyā olūdu. hem ōdu düün_olūdu. ōdu topluluk
24 düün_oluğu o çenizlē bölü serilidi bağı şeye. o ğızlaññ_oynadı bölō dōt_eTıraFına

25 bōlō çeñizlê cizilenîdi. ondan sōru kimi êvdi bōlū eşyā yazādı êvin_çine yazādı
 26 daha esgidekinne. bi göz_êvin_çinde. yeme'leñ aynı esgiden hafif çōba, şey
 27 'bulgur_aşı 'dolmu du olū mudu, bunnādan dı olūdu. nişan 'kını ya'malı oludu işTi
 28 eveli. būrēç êndinen olmadı da illā bi düünden hemen bōlū dasdayı yeme'li kını
 29 ya'mı olūdu 'kını ya'mı dēdik biz ona. ondan sōra düünō başladı. /.../ 'gelin_ēndij
 30 gün gēci di kını dı olūdu baķ. gelin_ōñü dēlēdi ona. geliniñ_ēndij gün kını dı oludu
 31 yassı ezanına ğadā. çevirmilere böyük nişandı édēdik. biz onō ğāri dosdōru bōlō
 32 'çalğılı şeyli geline hureye oturduruz ōtu yēre. ondan sōra meselā ben toplēyon
 33 kemālden dēyon on milyon dēyon elifden dēyon bēş milyon dēyon 'ġayınna leylā
 34 'ġayınrı oldu zaman tabi 'ġayınrı sandı_oludu içindi eşyalar_oludu. vērīdi
 35 gōne'den aha bōle tek tek başından çeviridik. meselā bu 'ġayınrıdan ilk dēvala
 36 gōne'den başlanīdı hanı gönensiñ gōne'den çāşafTan 'yēmenisiden elbisele'lerinden
 37 aha bōlū édē édē yığādık ğāri ōñüne. ōlan_ēvi tarafına özel bi yē hazırlanīdı.
 38 ōlan_ēviniñ_ākırbāları bōlō oreye oturūsuñ ākırbā olana ōlan_ēvi tarafı ni vāsa
 39 vēri. meselā gōnünden nē kopTūsa. ğız_ēvi di dāmādā yapādı. aynı yēde. ğız_ēvi
 40 tarafı olanlā ğız yanınıñ 'fazlı olmaz. e'seri ōlan_ēvinden olū. ni da'cāseñ bileziñden
 41 altınıñdan, nōbet şekeri ondan sōru 'kını yakāsiñ. o nōbet şekerine, o başındaķı saça
 42 bōlū etrafına hunnā kapışırılā. ōndan sōra bi di en soñ 'kını yakālā geliniñ şēsine. 'zini
 43 şeydi [bayramda] gidiyōdu altı tāni yēdi tāne zini olūdu allāım onnāñ_işlendi
 44 kiminiñ 'Pa'lafı oludu o zinilē sırlanı onnāñ_üzeri bi di güzel_elbisili'lerinene
 45 yēşilli pembeli ōtēdik onnara. bēş_altı ğadın alīdı onō tepesine. 'davıllan gidēdi
 46 hem_o. bi de bu düünü yakın düüncü olanlara ōlan_ēvi şey_olūdu eveli. aya'Kābı
 47 illā kı om_bēş yirmi çiFt_olūdun_o. hēbeç girdi de mi elif o. onō biri vērī gelīdi.
 48 ōdan ğāşılına ğız_ēvi di ya gōnek vērīdi ya 'parı vērīdi nē 'coşTu işTi ōle. ğızlı
 49 evlere daılıdın_o ğāri şey 'etek. meselā dindarlı dadālı köyünden gelenle illāķı
 50 onnarā bi ya'cek okucu dēdik onnara. hōle geliP de mubāreK_ōsuñ dēyiP bi di geri
 51 gitmek yok. nēre gi'cek adamıñ hēş bi şeysi yok ku altında. illā bi yē
 52 bulūdun_onnara 'ġonşu év. bu üŞ_ēv meselā bu ġonşularā dēdik böyün şunuñ
 53 misafırı gelecek size yatır mısıñız dēdik. bōlū hep ğalınīdı okūcu dēnīdi onnarı ğāri
 54 işTe. ğāşīdan okucu mu geliyō. 'davılla atā miniyōdu atā mindinene bi di 'yēñgi
 55 olūdu 'yēñgi dēdik biz ona. iki tāni olūdun. gelin minēdi bi di yēñgi olūdu. o geliniñ

- 56 ġāri eTirāfı saçılı burları hep 'cıvı olūdu. 'pıldırı 'pıldırı gidēdin_o, cıvlādı ġāri at
 57 hōrlarına. 'davıllan aha çıķı çıķı gidēdi.

Konuşan : (A) Elif AKÇA, (B) Şengül YEŞİL
Yaş : (A) 57, (B) 52.
Derleme Yeri : Emcelli Köyü
Konusu : Eskiden Günlük İşler

1 (A) darı oludu āpa buydey bunnā_ekilīdi, sarı darı ekilīdi. 'düvennen sürülūdün
2 onnā. toplanıdı biçilīdi sürülūdü. ondan keri nē_olcek 'kâPız 'üzüm ğoco bağ vādı o
3 ādilēden vādın. bir_iki īsandı bağ vādı. bölö bol bol hēr tālā bağ deĵildi. ādi bağlā
4 vādı. işTe onnā olmāyīncā köyden ovē göçülmezdi. onnā ēdi mi nē zaman hāman
5 'düven sürülcek orağ biçilcek o zuman göçülūdü biç orāña. 'patoz_oludu çekilidi
6 düvenlerlene 'düven sürülūdü. yabıynan savrılīdı samannarı 'zehrileri hep köyö
7 çekilīdi. 'bürdu deĵlidi būru 'zelzili geldi ya. çadırlādı durduğ hep çadırlā çı'Tı evden
8 çı'Tığ dı ya. ğeci herkesiñ uyur_üyüküsündü sabah ezenden evvel bi yāmır yağyōdu.
9 gündüz neri ği'cez herkez çadır_istemiş Kızılaya. 'çadır verildi kesi'lere düz_olan
10 yēlere ğuruldu. üş beş Kişi orāye üş beş Kişi orāye. hep olāda yaşandı. ondan keri
11 kimisi ovāye göşTü. bahar gelinci ovāye göçüldü. ondan keri buğulā istendi.
12 ğaynatam_ırēmetlik muHtardı benim, burularā o yapTırdı. deprem_ēvi 'aılıñ
13 duvarıñ oluncana ēvdij belli oluyō. mesēlā sen kēyiP ğuşandıñ mı nasıl bi ölü
14 eliñ_ayañ düzeliyō 'ev di öle. işTi bağ avılıñ duvarıñ kapıñ_oldu mu şurda giriyoñ
15 bi eviñ vādı belli_oluyō. ötekilli git baharlarā bahadıra hō köylere nē avılı vā nē
16 duvā vā gelmişle şurē ğonmuşlā her yağa. olmadı çok şükür hēs bi can zayıyatımız
17 olmadı allaHā şükür. būru tālādı burdu 'tütün dikiyölādı tütün dikilīdi būra. sulā
18 kesildi, bācı olmāncı herkesiñ dalgıÇı pompası var_emme şimdi bağ_oldu hēr yağa
19 bācı eden yok ğāri. o zomannē oluyōdu bāça. şāāre ğiTdiñ mi şimdi o ğadınlā tok
20 bübēlē oluyō ğabı bībēlē oluyō onnarı alıyölā 'dölmö ä'mek için. ötekinleri yime'lik
21 alıyölā. Ta'lı varısı çocuklā dı yēme'lik için alıyölā. bizim burdu ölü dēli hēr yēmāā
22 alt_üs ēdiyölā ğarışTırıyölā. bizim māsılā çok 'zebil_ēdiyölā. şeHerdi ölü dēli yarım
23 kilo 'töbalı bībēden yarım kilo acı bībē vē yarım kilo dolmalık vē ölü isteyölā bi
24 ğıydan alıK-gidiyölā. bībē 'badılcan 'bamile 'fasille 'bölce başğı bi şey olmaz bācıdı
25 māçıdı. süne de sādici sen ğidēsiñ. şengül ğidē ğülperi ğidē ben ğiderin. böyük

26 ğadınlā ēke'lē gidē çolu' çocuK gitmezdi eveli esgi köydü süne. ğonşuñ meylidi
 27 süneT_ōsa gidilmezdi. sādici böyü'lē gidēdi süne de 'kıneye. aha ilili delik 'parı
 28 oludu aha onnarā çıkılālādı götürülē gidēdi nēdi para. hanı bozuK parası olan
 29 götürüdü delik pareye. öteki di ilik mato ili'leri Çeket ili'leri nēden bulūlāsa nē'Çe'lē
 30 onō getiren_ādam. aha o ašlā yēme'lē şeylē vurulu 'tencirilere. aha onnan
 31 'süneT_olurdu. 'sünet bōle 'karyolu_ötüşü alceñ év boyuceñ düzen mi ğurceñ nēdi
 32 düzen Tağat. bereñarı 'kireş sıveyān bi 'kireş sıvā nası biliyoñ mu aha bu éviñ_öñü
 33 gibi 'yazılı hōlü düñün süneT_oludu. bayram nasıl_olcek. bayramda 'davıl
 34 dutulūdunu. bürdan 'davılınan sarıgölē kınē gidēdik. 'gencē oludu nişannı ğızlā
 35 nişannı olanlā dutālādın_o davıla bürdan kınāle orē gidēdik gene o 'davıl āşamá dā
 36 gelīdi bürda méydan_olūdu köyde. toplanīlādı herkes méydan_olūdu. [dedeye
 37 gitme] bı yıl baTdı ğāri bı yıldan evelā varıdı. yāmir yağmaSsa gidilīdi dedē hanı
 38 yāmir dōyāsına devamlı sen ben yaşlı ĩsannā bilen_ĩsannā gidēlēdi. orē vurulā
 39 'tencirilere ašlara. okumuşlā okūlā ğılālā namazlara. ondañ kere yēme'lē bişTi mi yīle
 40 içēle gelīle dōyā olū. ōda çōbā 'pılāv 'noHot başğı bi şey_olmaz. ōdu nē olcāk hanı
 41 yāmir dōyāsına gidilīsen hanı daha çok vurulu ğazannara. ötekilli ğadınnā gidelēse
 42 'tencirilere vurālā. öteki ğadınnā işTe minēlē moturunā yayan giden gidē. ğışın
 43 gidilmez, 'baharın gidili 'yazın dı gidilmez. hanā bahara ... vaKıt gidili. hindi 'yazın
 44 dedē mi gidiliyō. nisan 'mayıs aylarındı gidilīdi. emmi ğışın gidilmez ğışın nērē
 45 gi'ceñ. yaş 'çamırdı orē nēdi oturceñ ka'ceñ. 'yazın dı gidilmez ıscā'Ta. baharın
 46 gidilīdi işTe. **(B)** tütüne, bōlü oca'larā édēdik. fidanā Teperiz oreyā. 'onō sulā
 47 ğübūreliriz yetiştiriz. 'tütñ di'mi zamanı geldij zaman o fidannarā oca'Tan sökēdik
 48 dōşēdik keltēlere. onō āşamdan gidē tālē kapaTı gelīdik bōle. onō di'mōsañ fidannā
 49 yılğır tēs kapaTıdık. suyumuz her şeyimiz yetē. ētesi ğün on_om beş amālemiz
 50 olurdu. eveli ellen dikiliyōdu ilk zamannāda. sōru sōru 'makinilē çı'Tı. **(A)** şindi
 51 gidēseñe ğeci gelinīdi sağat iki buçuK üşdü gelinīdine. o zuman ka'Tıñ mı ğuşlū ğadā
 52 ğırā gelidiñ. ğeci tütünü taha ğüzel_olūdu. **(B)** 'löküs lōküsümüz_oluyō ya. 'onō
 53 fazlı aşırı mesafē götürmōyoñ şure ğadā şey_ēdiyoñ. ğırı ğırı o lüküsō kaldırı kaldırı
 54 gidiyoñ ğāri, 'salğı dēriz. **(A)** tütün susuz oluyō canım. iki yō ilāc_a'Tıñ mı ğır
 55 tütünüñe. bürē dōkülüyō, orē dōkülüyō. amālilā çoKaşiyō ciz ğāğılarā as. bi di
 56 ızğırası olūdun_onuñ. ızğıreyē as. ōdan al ge horē iskif_et. tütün biTdı mi ondañ
 57 kere şey_oludu basılīdi ğāri. bi_yō dibi ğırılīdı, bi_yō anası ğırılīdı bi_yō
 58 avuÇ_altı ğırılīdı bi_yō 'taraşı olurdu. çiçeK_açmeyennā hanı arı yēdi ğüÇcü'lē vā

59 ya. [arabaşı] nè zaman ğār yağdı niylen ğarılcağ, ğaram_mı vā. horazı keselēmiş
 60 bişirilēmiş suyuna. ōdan darı_unun da 'zininiğ_üsTünŏ dökēlēmiş. sādī yamā
 61 ğızādīlā da onun_üsTünŏ bi dökēlēmiş suyundan dı dökēlēmiş elde_édēlēmiş ğār
 62 yağdına. illi ādet herkeS kesēmiş ona. **(B)** şey_oludu bi di 'aba, 'akı'mı 'akı'ma.
 63 'sacığ_üsTü yālanīdı bōle, hamırınan ağıdılıdı. çok güzel_olu ğī, ben çok
 64 sēvyōdum_ona.

Konuşan : Raziye MEZARCI
Yaş : 81
Derleme Yeri : Sarıgöl Merkez
Konusu : Peştimal Dokuma Tezgâhı, Eskiden/ Günümüzde Günlük İşler

1 aha girdik ğalañ se'sem_bıre. bu 'tezgah bir. ondan sōru bu dokunannā 'peştimal.
2 ğeriniḷēdi eveli. ondan sōru çāşaf, 'zofralık aha ṽlü ṽlē onnarā doķūyon ben. bizim bū
3 dā ben yēdi yaşındeykenden 'neniden 'anıdan. her_ēvde hemen hemen varıdı. hem de
4 elinen doķunūdu bōle, bōlē asılmencin dēli. 'elnen doķunūdu, 'soñru 'buldanlılā
5 çıkādı buna. 'buldandan getirtdik geldik, bu mēşur_oldu. bundan soñ bi_yō da
6 'makinelisi çı'Tı 'motōrlusu. e ğāri biz di yaş ğēşTi dēyere'den almadık. hincik onnā
7 baķ 'bıldanlılā aldılā, onnā zēngin_öldulā eveli 'buldan 'fakiridi. hincē ğadā bundan
8 çok ıdarā_olduķ ölüm allah 'berēket vēşiñ. çok 'pāri ğazandık. 'hinci az_ēdibiliyoz
9 başKa. bunun dedesi raHmetlik 'getirivēdiydi bu şeylere. dedeñiñ bıbası. o getirdi
10 geldi, aha hōlü ēdiñ bōlü ēdiñ dē dē o mēşur_ēdivēdi ğāri 'sarıgōle. doķuduym
11 'peşTimal benim 'hinci. aha ōdu tepideki ōdu vā ya, aha ṽlü ğeriniḷdik 'onnarā biz. aha
12 her Şeşidinden olū. 'bunnarā biz eveli ğeriniḷdik. 'çāşıyā 'bazarā gidēkene 'bunsuz
13 'çı'mazdık. hep bunnan çıkādıķ. üsTündü 'ğocuman 'yaşmak, aha ṽlü ṽle, hinci ğāri
14 'eteK vā, pantılon vā dolu. bunun_adı 'selmi, aha baķ ben sizē 'doķūvēren bi_yo.
15 'doķumı tezgahā bunnā ğāri. bunnara ayá'cek deriz. bi di aşşādaķı şeylē yo' mu
16 benim basTı'larım, onnarā ayá'cek dēyoz. bunnara, darā'ları dēyoz bundan bundan.
17 buna, māmēri dēyoz, onō māmē dēyoz. bu ölçüsü, aha ṽlō ṽle zenāt ğāri bizim.
18 'yapıyon çok şükür, 'evelki ğadā olmēyōsan da bīrē bīrē yarım yarım aha ṽlü ṽlō
19 doķūyoz. bunō 'nenemiz doķūdu, anamız dokūdu, eveli bōlü oluyōdu. bu ilme'cij
20 burdan atādık elimiznen kápādık, ṽlü doķunurdu, aha dediñm gibi ğāri. bi_yō 'bunō
21 çıkādı'_mı 'tokuleyoz, bunun gibi. bunnan bunō ğāri birleşdiriyoz. bu şeynen bu
22 biTdi'Ten soñra aynı aha bu āķańdaķı gibi oluyō ğāri. biTdinēn di uşlarına
23 'tokuleyoz. bunnar 'tembehli de bunnarā sabah ğötürcă'lā. buldanlılā geliyō,
24 sır'maşlılā vā, bu sır'meşli köyünden yayılanlā vā burlādā ya onnā geliyōlā.
25 buldanlılā 'köylere gidiyōlā. onnā ğötürüP gidıyo. ta köylülē geli, almeye eTiraf
26 köylülē dadālı dúndālı dediñ gibi, aha ṽlü ṽle allah müşteriye vēriyō. allū, eveli bōlü

27 'şenlik mi_mādı, tanışmek é'mek mi vādı. anası bībası kime beğnise ölüm senē bu
 28 gızā alıvēcēn dēlēdi. olan da eh dēdi hēc aa demezdi gözü kör ösuñ ayā topal_ösuñ
 29 aa demezlēdi. 'onō gidēlēdi, isTēlēdi kaç_ıltın isTice'lerise. nē isTice'lerise onō
 30 isTēlēdi. ondan sōra bōle 'yavı'lı édēlēdi, bī_ıyo nişan_édēlēdi, bī_ıyo
 31 'görüsmō_édēlēdi. bi_ıyo dā ākasından güÇcük el_öpmü dēlēdi, 'onō édēlēdi. hinci
 32 onnā қа'Tı, hincik yok yā. aha ölü gāri ondan soñru gāri düün_édē alılā gidēleridi
 33 'esgiden. 'yirmi gönek, kırK 'saça'lı, 'çēñiz, yemeni 'yaşmak, şeye ilinīdi gārik, on tur
 34 sicim girēdi. güvē 'pısadinā, bi göcu 'urgan gidēdi. aa ben 'türkü hēkāyesine bilmen.
 35 aha bölü bōle eveli işlē çōdu. 'hinci ēfāñ_ğalañ. nē vā bi tanışıyōlā, bi nıkah bi düün
 36 hadā. eveli çok zorudu. bi niķaha gi'señ eveli alıshehe gidilīdin_eveli. üç_yō dōt
 37 yō varılī gelinīdi. hēr şey otomatīk hinci nē vā. hem akıl çok hem bilim çok. esgiden,
 38 hinci hinci çevirdilē gāri. öñüşTen yapan yōdu. esgi yēme'lerē hinci sözüm ya'mē
 39 başladı. bundan om_bēş 'yirmi senē evelā ğabā mabā hēs 'dönüP baķan_olmazdı.
 40 o zumannēn sen ben yidiñ mi ğineyvērīlēdi hanı ğabak yinmez denilīdi. aha hu hōlü
 41 olmaz denilīdi. hinci ğabānā yiyyōlā, 'ısmınānā yiyyōlā. ısmına'Tı demir vā deyi dē
 42 onō yiyyōlā. ondan sonrecijm 'tomatizine, meyvāsınā dediñ gibi eveli meyvā bilen mi
 43 vādı, bi pōtuKala üş gün be'ledīdik. bi_yō 'oyuncaG_édēdik bi_ıyo yarısınā yīdik
 44 bi_ıyo yarısını pōtuKala yok elmā yok, bölü başğı fazlı fazlı meyvā yok. 'darı
 45 ğavırıvērīdi anamgil ben_okulō gidēkene. İdi ğatādık cebimize. aha ölü öle vakidi
 46 geçirdik. hinci İdeyē arēyōlā, İdi yok. darı dı ğavırmē başladı. mēşur évledi gāri
 47 'darı ğavırması. bi_ıyo bunnā қа'Tıdı bundan om_bēş 'yirmi seni evelā қа'Tıdı darı
 48 mı yinī hōle mi bōle mi dēyere'Tene. hinci darısı çīdemi o zuman çīdem bilen
 49 bilinmēyōdu hēc. Sētin hēc bilinmēyōdu. 'soñru şey_ētdilē sen ben ğalañ filancı bağ
 50 di'miş ödan bi 'çıbık çalalım gelelim. filancı İdi di'miş bi çalalım gelelim dikelim
 51 dēdik. ödan anam rāhmetlik çaldı geldi di'Ti, 'asmı di'Ti éve, bi ğoruG_ıstīmē
 52 gelīlēdi ēşi é'cez diyere'dene, baķ 'direm 'direm sat. anam rāhmetlik sa'mazdı,
 53 hālel_ösuñ dēyere'dene, ondan sonru 'fidan dikelim. ondan sonru bu Sētin
 54 mēşur_ıldu. 'filancı Sētin di'miş biz di dikelim, 'filancı hōlü é'miş biz di édelim dē
 55 dēye aħa bölü bōle mēşur_ıldu-giTdi. bi dikeli ağaÇ yōdu. alañlādı deseñ
 56 söüT_ağácından başğı bir şey yōdu. o ğadā taleyē zaPT_édēdi o söüT_ağāşleri.
 57 bādem_marıdı. bādemimiz çōdu, bādem_ağácımız çōdu. bölü gāri ben 'tezi
 58 yērişiyon, anamınan sil'mē giTdiğ ğalañ. on dā anam ğalañ rahme'lik bu ğadā bi
 59 kısım ğomuş. anā dedim ben 'anı dedim sen dedim mādem ğomuşuñ dedim ben

60 sêlken dedim bi 'çı'Tım, anam nê dedi ya de gızım be dedi o dō ğurduñ ğuşuñ_olısuñ
 61 dedi. ben bi vurū vurmaz küPbüdek düşTüm, ğırıldı bādem_āğáci. ben senē
 62 demedim mi dedi anam bu ğurduñ ğuşuñ_olur dedi. pek dıkkát_olıdu. hinci ğuran
 63 kitabında açılímılā vā da, he hu hōlēmıñ bu bōlēmıñ deniliyō. eveli o yōdu.
 64 toHom_ekēdik evelā bi_yō bōlū bi kısmına bu ğurduñ bu ğuşuñ dēdik tohoma.
 65 biçēkene alıķana ēdēkene hēp ōlō_olıdu. hōkūmet gelīdi oşur_alıdı. be'lēdi
 66 hāmānā ğāri bōlū hōkūmet gelecek de oşcāk da kendi hissesine alcek dē be'lēdik
 67 om_bēş 'yirmi ğün. 'ekin_ekiyoñ tabi 'ekiniñ biçilmek zamānı geldi mi 'onnarınan
 68 uğreşīdik. bībam ben bēş yaşındēken_ōlmüş. biz üş Tāne ırāşıt ben bizim ğız. zatān
 69 anam yirmi dōt yaşında dul ğalmıñ. bībam yirmi sekiz yaşında_ōlmüş. biz üş Tāni
 70 yēdi seneniñ_içindi üş Tānē_olmuşuz. anam ēvlenmedi başģa üş Tāne çocuñm_mā
 71 benim dē ēvlenmedi. nē yapceñ ben eñ böyü'leriyin. anam ğāri nērē gerek 'benē
 72 götürü-gidēdi. 'dayım_mā hērkeS kendi ēvindi_olıdu. 'gini beriki dayım_mā gini
 73 ōlū_olıdu. biz ğalañ anamınan çok tālılā saTdıķ. anam ğenÇ tāleyē gidimēyo.
 74 zaman kötü dēre'Tene çok tālılara saTdıķ. aha bōlū şey_ēdēkene hāmanımızā
 75 süreñ_yoķ, 'getireñ_yoķ. bi ğı'lıķ_oldu ğı'lıķ. millet kepēeledi de yidi o ğı'lı'da.
 76 ondan sōra o sene bizim de se'sen_ölçek 'bıydeyimiz ķa'Tı. tālıdan sarıģölō
 77 getirivēmeye bi īsañ_yoķ. 'paramızınan getivēce'lē. nasılsana aķrabālādan ğalañ
 78 vēdik, bi 'çoval bıydey vēdik, o bıydeye ēvē getirivēdilē-geldilē. e 'amcamgil vā
 79 hērkes 'kendi başına. bi īsan yetim_öldunen bi īsanā şey_oldu mu ōlum dönüP
 80 baķan olmēyō. aha bōlū bōle hālā dı daha se'sem_bir yaşındeyin hālā dı daha ben
 81 çekiyon. allahımā şükür. allahım 'yatır_ē'mesiñ yalnız, çoķ şükür. anam benē
 82 ēvlendirdi, bizim ğızā ēvlendirdi, bizim_ōlanā ēvlendirdi, tam sefā sürcā zaman
 83 onuñ du 'ōmür biTdı. hinciki işlē çok ēfān. eveli hep kendi el_ēmeñ_olıdu. hinci
 84 'motör 'ceryān.

Konuşan : Raşit İLTER
Yaş : 77
Derleme Yeri : Sarıgöl Merkez
Konusu : Hayat Hikâyesi, Eskiden Sarıgöl.

1 benim sanâtım berberliġinen ġeşTi hayâtım. doġuz yaşındı hem oġulô ġidêdim hem
2 berberlik yapTık, hem örendik. ondan sôra asgerê ġiTdik geldik ondan sôra on dôt
3 sene 'baġġallık yapTık. yê'miş_âltıdı da bu camcılıġa ġeşTik. kırġ sekizdi ele'tirik
4 geldi bureye. 'iġgiliz 'fergison motorlarınnan iki tâni ġuruldu onnan ışıġ vêrildi
5 sarıgöle. sevincimizden geziyoz ġecelere. yani ışıġ geldi. daha önce her köşü başında
6 bîrê 'lamba. bi Kişi tâyin_êdilîdi belediye tarafından. elindi bi ibrik ġaz. a'samları
7 ġaz ġirêdi. onô yakâ ġêçê yakâ ġêçê, a'sam_oluncu yani. o du sabâ ġadâ yanâdı. elli
8 yêdidi oldu ilçe. nâhiyedi daha önce, yani 'bucak dêyelim. nâhiye müdürü olûdu.
9 idâri_êdêdi sarıgöle. daha önce bu sarıgölün üs tarafındaki kanal çevrildi ya su
10 geliyôdu. burdan çay_âġâdı. [Topuzlu tarafından] ôdan geliyôdu, yâmîr 'gelince şu
11 kürTleriġ_şêy vâ ya êvleri ġabiriġ üs tarafında, ôdan 'arıdan 'deri vâdır deriden gelen
12 su dôrudan dôru sarıgölün_içine, büreye yol_üsTüne. ġârşî ġomşu ġêçêdik elimizdi
13 'çîra, yakâdıġ oturmê ġidêdik. burdan ġêçiyôdu çay çay. pek çukur sayılmaz aşşâ
14 yoġarı yarım metri dêyelim şişmişTir ôsô ôsa tabi Taş dôşümô vâ altında. bi tarafâ
15 ġarşîya oturmê 'ġêçince yâmur gelir bi ba'Tık çay gelmiş. çîreyê yakâdıġ elimizde.
16 ışıġ yok, yarım saat be'lêdik ġâri, bu çay ênce'_de biz ġârşî bu tarafâ êvimizê
17 gelcez. bölü anılâ oldu yâni. ġum yolu denîdi buranın ismi daha önce. bayramlâdâ
18 'cirit oynanıdı, ikinci ġün at ġoşTuruludu. ben 'esnafın. köylülê ġelîdi ikinci ġünü her
19 köyün bîrê ġâvesi varıdı sarıgölde. ġurt_âsan hê, daha önce onun du hatırları dı
20 vâdır çok. esgiden aya'ġabı tâmir_êdêdi o. biz di ġârşîdi berberdik. ġelîlêdi
21 'şakı_êdêlêdi. ben pek kişilerinden şakı_ê'mem êden kişileriġkisi mesele.
22 oturan_âltına 'düdük ġölâdı, oturuncan dît ötüyô hemen 'ġakıyô eTrâfına ġakınıyô
23 bu. bi şêy yok bi dâ oturuyô dît ġâşîdan ġülmê başladılâ, ah gidi filen. hemen
24 mindere ġaldırîyolâ 'düdük var_ôda. bu 'şaka 'esgiden 'şakılâ bölü olûdu. mâliyeci
25 tabi maliyeye ġayıtlı 'dêyildi o zuman ô. tabi aya'ġabı tâmircisi şêsi, nê_olcek,

26 ğazancı. bi gün aha mālīyeci geliyō deyo, 'hemen 'öncüñö çıkādu gibi onun ākı
 27 kısmı varıdı, yemiş ācınā 'çı'Tı kōķusundan. birisi ōdan nēreyē giTdi o felān dēyo
 28 bīrez dağ çıkıyō ağca. 'şaķa gōtūrūlūyōdu canım. [günümüzde] yā yok canım isTēsi
 29 'çocu bi 'tokat vur, sen benim çocu 'nasıl dövēsīñ. hatTā 'çıra'lı vē 'şindi, 'çocuk
 30 'havtalık isTēyō daha gelī gelmez yā nē yapıyōsuñ ki zāten 'haFtalıK isTēyōsuñ,
 31 'parā_istēyōsuñ yav. sen 'sanat ōrenmē geldiñ_oreye. bir suç_ışlise 'esgiden getireñ
 32 kişi eti seniñ kemij benim dēdi meselā. o şekil vērīlīdi 'çıra'lı. ākı kısmı varıdı o
 33 aya'ġabıcının ġēne. bōle şey beslēdi 'civciv. yaz günü ħarPuz ġabı'larına ġoyvērīdi o
 34 du diFTi'lēdi tabī. içine su işsiñ dēye su ġatıvērīdi, ħāPız ġabıñıñ_çine. şinci
 35 'üsTünō çı'mış ' kenarına, civciv su içēkene bīrez aır gelmiş ġālibā, bi 'kapanıyō
 36 'civciv yörüyō yörüyō 'zavallı ġalıyō. o du baķıyō ula bu ħāPız niden yörüyō dēyō
 37 'kendi 'kendine. bi ba'sē ki 'yavri altında. tabi 'hürmet varıdı, böyü'lerine ġarşı
 38 meselā, bilhassa küçü'leriñ. bābēlē 'sünet_ēdēdi sünetlēde. ben gi'medin ben zaten
 39 'dükgen_aşTı'dan soru üş 'seni durdum. daha ondan önceki kişilē gidēdi bazıları
 40 yāni, hērkes 'dēyil de bāzıları. ben bilen iki sefē 'sünneT_öldüm. nēden.
 41 'amcam_marıdı. tabi birisi ben 'sünet_ē'cen dedi onun 'yandı çalışTık ortak çalışTık
 42 bōlē. ben 'sünet_öldüm, benim_amcam baķıyō duruma 'beñmēyō, yapılan 'sünede
 43 e'sik 'kesmiş. usTā bi beŗber dā varıdı 'yaşlı ondan sōru ondan ikinci sefē
 44 'süneT_öldüm ben. şindi 'sünetlē çok ĶolaylaşTı yā. baķ 'pazar ġünkü olan olay,
 45 ġörüyōñ dē mi. āķīdeşi baķı baķā baķa kūt düşTü, 'bayıldı düşTü. 'kimileri
 46 tāamül_ē'mēyō ġāli. sōrudan yapıldı bu binālā. būrası mahallēdi esas çarşı şu
 47 aşşādaķı 'ġirişden cāmiye ġadā. cāmiden bīrez aşşāyā 'sallanıyōsuñ, çāşı 'oyūdu. ġeri
 48 tarafları mahallēdi. hatTā o parkıñ_oldu yēlē vā yā 'bahçeydi. kır' ħovelēn su
 49 onun_adı. aņnādem_baķ. yāni 'kuyunun ġenişliġ aşā ōķarı bēş bēş 'metre, ōlō
 50 dēyelim. etrāfında sōzüm 'yabanā ya bi 'eşşek ya bi 'ġatır bālanī. o döner bōle bunun
 51 eTrāfında kır' tāni 'ķovu varıdı şōlō şōle. 'Kuyunun_çinde bōle iniyō dolusu çıkıyō,
 52 dolū boşaldıyō tekrā ēniyō bōle devir dajm yapıyō 'devamlı. o hemen kenarına su
 53 bıraķī, onnan 'bahçı sulanī, yāni 'pīransa. hatTā bi çağ Takālā bu 'eşşē. 'eşşek 'durdu
 54 mu eşşek durdu mu çağ sesi 'kesilinci eşşek durdu dēyoñ. 'şindi 'esgiden 'saraylā vādı
 55 bizim bu yoldan bōle lē şe'linde daha 'esgi dedilerimizden ġalma 'saray, iki ġa'lı, ōñü
 56 'dırmızanlı yāni çif barma'lı 'hayaTda bōle o şekil ēvlerimiz varıdı, ondan sōra
 57 'yı'Tık 'yıkıldı bī yēle. hatTa birisi geldi ben bunō 'yıkımam dedi. ben kendi

58 hayâtımnan mı oynêcen dedi bināya. inanı mısıñız o 'tavannara yuvarlak işlemeli
 59 bōle renk renk o tavannā, tārīHī bunnā işTe. hêp onnara, zōr sö'Tü adam. 'başğı biri
 60 geldi zōr sö'Tü yāni zōr yı'Tı giTdi bināya. benim belim ğalınlıından 'fazla düvê
 61 dēdik biz ona 'atğı yāni binānıñ_atğısı, nasıl getirdiñiz onnarā büreyá. demek
 62 'hayvannarınan geliyōmuşūmuş faKat oreye nasıl ğoduñuz. bu bināyā 'burdan ğāşıķı
 63 yêre ğadā binānıñ_atğısı olūdu. 'esKidi oturulcek hāli gelmedi yāni ondan sö'Tük.
 64 yā şindi bāzı 'mümbit yēlēde 'zēñgin_olan kişilerin bōlē 'ğona'ları varıdı, evleri
 65 varıdı, belki o tariHī evlēden vādır şu 'ölü 'adā dēriz biz üz kısımlādā yolu açılméyan
 66 yēlēde vādır o 'esgi evlēden hālā dā mesélā. iş kısımlardı ğaldı onnā ğāri. dedemgillē
 67 iki dāni ölu varıdı. bīri şey millī ğuveyciydi bu. 'etem hoca sarığöl belediye rejsiydi,
 68 dedemiñ ğādeşi. 'elli birdi öldü, çok rezil_öldü. yāni şōle, bunun_arāzisi çoumuş
 69 aşāğı kısımlāda. şindi fakiriñ biri gelirmiş aa 'işTi ben 'açı'Tı ğaldım. 'bene,
 70 'kefil_oluvē, benim yerim satılmasın. bōlü çok kişilerin şeylerine ğurtāmiş. ama o
 71 kişilē di 'ödümeyince o mallā 'satılıyō. mecbur 'ğalıyō sa'méyá 'bořcunō_ödöyō.

Konuşan : Mehmet ÖLÇÜCÜ
Yaş : 49
Derleme Yeri : Sarıgöl Merkez
Konusu : “Gavgalı’nın Düzü” Türküsünün Hikâyesi, Sarıgöl’ün Tarihi.

1 'dâdalıdaki 'türkü olayında sarıgölün genelindeki vatandaşların bi_çounun haberi
2 olduunò zannetmiyorum. 'neden bu orda yöresel_olarak 'ğalmış bi şey faKat ben
3 'esgi mûtar 'halil kâhraman 'amcamızdan bureye çok gelir gidēdi_o. şindi çok
4 ihtiyârladı anleşilmeyò ğonuşması. o_zumannâ 'bene, bi taKım bilgilē vēdi. dedijimiz
5 yeriñ_ismi daha öncesiniñ ne_olduunu bilmeyorum faKat şu anda 'gavgalınıñ düzü
6 olarak biliniyò ve 'burda tarihinde 'tarla sınırı 'Kavğası 'yapılmış, annesi öluna ha'lı
7 olmadı halde kışkır'mış ğāşıdaķı hasımlarına ğāşı. 'işTi bu yēr bizim, bu yēr sınır
8 'işTi şurdan geçiyò falan, olunun_eline 'silâHâ vemiş. ölu da 'tabi annesine
9 inandından 'güvendinden 'dalmış ve 'silahlı çatışmada olan 'vurulmuş. 'tabi
10 arkasından artık 'sevgilisi midir 'sözlüsü müdür veyaHıt da başKa 'tēyzezi midir
11 dayısı mıdır bi ağıt 'ya'mış:

12 'gavgalınıñ düzünde 'sarı 'harman tınazı
13 'savürüyöm 'savürüyöm 'dökülmöyor tānesi
14 'ahmedim 'ahmedim şeker_ahmedim
15 anañ bu é'di'lerine çekerek_ahmedim

16 'gavgalınıñ düzünde pınarları harluyor
17 'ahmedimin 'belindi 'altılısı parlıyor
18 ahmedim ahmedim şeker aHmedim
19 anañ bu é'di'lerine çekerek_āmedim

20 üçüncü bi kıtasına bilmiyorum. ama 'bunò bi ğişi vâ 'meselâ. /.../ benim amacım
21 'sarıgöl 'isminiñ ama televizyonda ama türk halk müziji sanâtı, sarıgölün_ismi
22 'duyulsun. bunun yanında iki adım ötemizde 'buldanda sâdice benim annemiñ
23 dedesiniñ atınıñ_üzerine söylenmiş döt tani 'türkü vâ. /.../ esgiden buldanda düünnēdi
24 şeylède at yarışı yapılmış, alañ yazı dēriz biz esgi belediyeniñ_önünden ak 'çēsmē
25 ğadâ. dedemiñ_atınıñ_üzerine at çı'mazmış. dedemiñ_atı varısa o at götürürmüş.

26 bizim baharlar köyünün şivesi buldan şivesine çok yakındır. /.../ işin şesi 'garek
 27 dağda ke'liçe 'ba'mış da. ke'liğin yürüyüşünö ba'mış ba'mış ulen demiş ben di yaparın
 28 bu yürüyüşü yav. 'başlamış se'méye, o du 'becerimemiş. bu sefer 'kendi yürüyüşünö
 29 'unutmuş. şimdi 'gará iyi diğğat_ediñ üç_adım atāsa dōdūncü adım muhaḵḶaḶ sekē.
 30 bu ōledir yāni. 'garıcalliler de o hikāye. bīrez bōle kibar ğonuşma şēsine gidiyōlā
 31 faḶat illāki 'değil mi meselā o ōlū 'değil mi dēyicēne hi mi len dērlē onnā. ōlō bi
 32 şivesi vādır_onnarıñ. buldanda 'tekerlime dēseñ ben senē okuyvēren ama sarıgöldō
 33 yok avradā si'Timiñ yav:
 34 'yeşil buldan dedi'leri
 35 'baḶılcan 'soyan yidi'leri
 36 pek hoşumō gidiyō
 37 geliPbā gidiPbā dedi'leri
 38 dērlē. lePlebiye 'hoTduḶ dēriz evet, 'hoTduḶ. baharlılā meselā çok güzel_oldu
 39 mānāsında bet_oldu dērlē. bu kelimilē sarıgöldō dü vā bōlō 'esgi şey kelimilē vā da.
 40 sarıgöl 'gaStesindi muhaḵḶaḶ vādır bi tānesi sa'lanıyōdur_ōda. /.../ burda
 41 sarıgöllünün biçqonun bilmediğ 'ğanlı gedik dediğimiz bi yē vā 'şurda. türk_asKeri
 42 a'samdan geliyō bureyā. sarıgöllü rumlara yata'lık yapan sarıgöllülē ūrumlara
 43 ihbar_ediñōlā ōdō türk_asKeri vā dēye. 'gece 'basıyōlā türk_asKerine ōdō
 44 öldürüyōlā. başçavuş 'yaralı ğalıyō, 'intizar_ediñō başçaviş sarıgöle. ondan
 45 oranıñ_adınā ğanlı gedik dēyōlā.

Konuşan : Fadime DUMAN
Yaş : 58
Derleme Yeri : Yeşiltepe (Yalınayak) Köyü
Konusu : Günlük işler, Düğün, Eski Günlerle İlgili Hatıra.

1 [kocası için] éyi o du öñzeç giTdi, 'dağa. ĩlāÇ_aTdı geldi bi_yō hinci de. 'davşan
2 öñzesine. canı sıkılıyō, ben dedi öñzeç gi'cen dedi. gi'cēseñ git dedim ben de. işTi
3 baķ, 'egeli dēyinci 'şindi ben o yannı giTdim yā. sultanıñ 'yandı durdum geldim bu
4 seni ben beş_ıltı ay ōdu 'durdum yā, 'karımana. şinci benim ğonuşmama onnā daha
5 bi tuhaf geliyō beneñ biliyoñ mu. tēzi dēyō birisi nērelisiñ dedi. ben di 'manisalıyın
6 dedim. annadım zāten ğonuşmañdan dedi bene. ben di onnāñ diline añlımēyon onnā
7 dı benim dilime añlımēyōlā. bir_aráyē geldijimiz billi hēç ğonuşmēyon ben ğāri.
8 'benim ğonuşduğumdan bi şey añlımēyōlā zāten. nē sōceñ yavrım sō. a'lımızā
9 gelēsen. 'esgisi düünnē şindiki gibi mi oluyōdu. 'sözümdü biz eveli hinciki baş
10 yapırmē dāmadınan ōlara gidiyōlā. 'emmi bizimkinē 'cabar_āşı yaPTı 'burda. ...
11 eliñdi dikiliyōdu duva'lı'lā. 'burdō o yapıdı ōle bizimkinereñ o yaPdı, 'köydü mesēlā.
12 hinciki gibi sarıgölü gidiP baş yaPdırma'_mı marıdı. pēşembe gün bi'cēse salı gün
13 başlādı. eveli hēp devamlı salıdan başlādı yāni. salı ilk günü 'kını gēcesi olu. ētesi
14 gün mısāfirlē yēme'lenir. okucu gün denīdin eveli. ğalīdı hēm di üş gün. bu bādırlılā
15 gelīdi baķ sen de. 'yatılı gelīlerdi. bi gün bizim_ēv ğāri o yıkılan_ēv gidēseñiz
16 görüsünüz yā. bi tek üş dāni çocuuz biz. iki di anneminen bābam_mā. 'būs_sürü
17 ğişi gelīdi düündü mesēlā ğalīlādı ēviñ_çinde. onnā üş gün yēme'lenīdi baķ. üş gün
18 'köyō gitmezlerdi, o düün bitesiyi ğadā. 'yatmā, bizim_ōdu olūdu mısāfır.
19 ğabıl_ēdiyoñ mu dēyi_adam senē düün sābı alı-geli ğōdu. ğabıl_ē'mēyem_mi
20 dēceñ nē dēceñ, 'alığōduķ. allah nē vēdiysen yir_çēdik. 'çerez mi vā eveli. hinci
21 ālem 'cereze āzınā ğatmēyō hōda. eveli bayramdan bayramā yinīdin_ō. hēr gün alınī
22 mıdı. hinci hēr şey vā ēvlēdi şinci hēr saat vā. eveli bi yıldan bi yıla alınīdı 'bayramdā
23 ğēncē ğünneri alınīdı, 'Çerez, 'mesēlā 'findıķ fısdıķ. hinciki hēr şey bol da 'hasdalı' dı
24 çok_ışTe. mēdimandan aşşarı inimiyoñ_hinci o başğa. evelki 'ğayınnamıñ gelinliñ
25 varımış, esgiden dēyinci a'lımā geldi şindi, 'cızgılı cızgılı sen ğōdün mü

26 bilméyon_ona. 'bunò dedi sen hâtıra ét dedi ġări 'bene bölü dizden 'şürē ġadā şölü
 27 ili'li. 'sarı, yumurtu sarısı, inadına sarı ġări. hurları bol bol bölü işlentili târîj şeyli.
 28 öñcüden ölü oluyōmuş heralde. bizim zamanımızdı da gelinliklê 'hurdan oluyōdu
 29 'dizden. şindiki gibi olmöyōdu yāni. 'dikiş nāmına bir şey yok, 'aynı 'çuval nası düz,
 30 şurdan sadici şu ġadā bi yaķası vā, 'golları vā işTi bölü bol bollu, ili'li, sapsarı, sarı.
 31 esgiden ölēmiş ġări 'çitāri gibi. hana 'efilē çıkıyō oyun oynöyölā yā, işTi o mallādan.
 32 mevlānidi 'peygamber_efendimizin keydi'leri şeylē aynı. /.../ şākir dayıñ geçēñ gün
 33 nē dēyo biliyōñ mu. şākir dayı dedim, süleymān dayımınan bıķam sövē hinci baķ
 34 dedim ben, direk geçiyōñ dedim. ūlen dedi ēki bıķaņ lafları gibi dedi unutmuyon ben
 35 senē dedi. 'yavrım eveli mōabbet varıdı İsannāda. āşam namazındı bölü bi oturularıdı,
 36 biz uyāmē kaķādıķ, ocaāņ başındı 'zopa_m_mā. ocaāņ başındı bi ġoca 'kütük
 37 ocaāņ_içinde, ezen_okunuvērir 'tānı_aşı bişir āşı ġări dēlerıdı yiyelim di
 38 'daılvērelim dēlēdi, tānı çōbasına. tānı_aşı dēyoz biz ġări yā. anam tānı çōbası ġōdu.
 39 yīlē içēlerıdı, daılvērilerıdı sabāle. İsannāda eveli bölō mōhabbet varıdı. hinci 'kimsi
 40 kimsē tanıméyō.[babasının yakın bir dostu] bu bizim_éviñ 'kīremmidi bölü
 41 a'darılıķan, olu'lu 'kiremit esgi 'kiremit şu kiremitden, ġări a'darılıyō év ya. 'nası
 42 ben bunnarā 'ġavġı é'dircen dēyōmuş, nası ġavġı é'dircen dēyōmuş, düşünüyōmuş.
 43 a'lımā geldi dēyōmuş, ta bölē bıķaņ. toP duz, eveli duzlā bölü duz mu vā. anam
 44 'senidiñ_üsdündü şişēnen_ēzēdi diri duza, yēme'lerē ölü ġatılıdı, vā mı. yōķ. o toP
 45 'duzō nēdeysen ilişmiş gözünō bi top onuñ_öñünō 'atıvēmış, bıbamıñ_öñüne. yēmek
 46 duzlu dencek, anamā dövcek. ōdan ġări, bi ġaşu babam bi daldırıyō, o toP duz āzınā
 47 gelivēriyō. hemen tasā 'alivērō, anamıñ başına keydiriyō. gülme'Ten baķ bölü anamā
 48 'fasılle, bölü ġuru fasılle tepesinden dırnaņā ġiTdi. hēş di ġülmöyōdu baķ. /.../
 49 öncüden biz bunuñ dediñ éve, sırtımıznan destiyen götürüyōduķ suya, topraķ
 50 destilerinen. 'şurdu kuy varıdı. kuydan götürü gidēdik, 'burdan bölē 'ipinen çekiyōduķ
 51 kuydan ġovēnen destilere he yā. sözüm yabanā eşşe'lerē asādıķ bölē filiden.
 52 sır'meşliye çok işmi suyunō geldik biz o 'Ta'lı suya. /.../ örüzgē çı'ce' de
 53 kaġıtceñ_onō bölē. 'evine bi yēre 'samanı bi yēre gidiyōdu onuñ. hēp o 'cavırıñ
 54 yēleri buydey_olūdu. 'cavırıñ yēri aha siziñ ġeşTijiz yē, 'şura, hacı ümetlēñ_ora.
 55 /.../ vā mı, bu daġdan bu 'dēveci ġasıgil endi'leri billi bu 'köve 'domatēz bāça bi bizdi
 56 oluyōdu. bizdi dediysem ġayım_bıbamıñ ġări. bu ġöşdüümüz yēdi tālida. bunnā

57 bilmez sen bilîşin. 'bandırmeyē sarınmış bu 'dêveci 'mısdıvı ġāsı ġāri, bi 'bandırmı
 58 a'leyvêdi raħme'lik dedeñ ġāri ōda. çocu'lā yisiñ dē, kendileri di ġalıbalık ya. nebi
 59 kuy başınā oturmış hurē ġāri, otuvêdim di dēdi, tomatiye yarıye 'ēndirivēmişim
 60 'bandırmē dēdi. yimiş, ġerī dönüP dü gelī 'bandırmēnen. ge dedim 'dudu abañ ġerīe
 61 geliK-geli dedim dedeñe. güldü dü reħmetlik nē dedi ya. otuvêdiydım 'vele dayı
 62 dedi, 'tükedivēmişim 'bandırmē dedi 'yasyarım götürmēyen dē bi dā geldim dedi, hē
 63 ya. vā mı yok, o zuman. 'dolduruvêdi üsdünō ġāri 'tekīrā ōdan. bi 'bandırmı
 64 'domatiniñ yarısına yimiş, ba'mış ēve götürcek az ġalmış, ġerīe 'dönüvēmiş di bi dā
 65 ġatıvērīñ dē ġeri geliyō. isannā eveli 'esgisi bōlēdi yāni. nēnem dedem nē dēdi, bi
 66 ödünc_ēdēlēmiş bunnara. çamaşır yīkādı mı ġuruyasıyā ġadā senden isTeyōlāmış
 67 mesēlā. bu donō isdeyōlāmış, 'bicecik. 'başğı yok. kendiniñki ġuruyasıyā ġadā
 68 seniñkinē ben kēyyōmuşun. [civciv] o dünücek ġāri, şindi yē_arēyor_o, 'yuvu arēyō.
 69 'ġoyvē sen_orē, ben soñru alırın ona. /.../ bāçamız çoK_oluyōdu. a'samā ġadā
 70 çalışırdı, āşamnē bi çöval 'bībē, bi 'bandırmı domatez, pa'lıcañ nē varısa doldurū gidē
 71 bir_ıavtı yirdi yāni. hēr 'salı, 'pērşembilēde ġeliñlēdi yani yük dutuluyō ya, salıyā
 72 cumaya. salı ġün 'alışēre ġidilīdi pazartesi ġün dutulūdu, salı ġün alışēre pazarā
 73 ġidilīdi. pazarā alışēre ġidilīdin_öñcūden. bōlü vesajtim_mā 'kēşgeñ 'dolmuş
 74 mezeriñ yannı ġelīdi de bürdan bi_yō orē biz a'samdan yollādık yū'lere. ġocusam dı
 75 dēdim ben bazarā ġi'sem bi_yō nē vā ya dedim. nē_ē'ceñ bazādı ya dēdi. 'dondurmu
 76 yirin dēdim. aha yaşlandıñ ġāri bazarā ġit hadi dēyelēdi. 'hinci ōlū ēleniyōlā ġāri. o
 77 'laylom tēli'lē varıdı eveli üsTü saç_ōğölü ōğölü biliyoñ mu, üş ġün yanımdı
 78 yatırdımā biliyon yōğanıñ_altında, ġıymatından. çocu'lıumdu yāni. yok, yēñi dē
 79 kēymeç ġıymazdım, yōğanıñ_altındı yatırdım o tēliē, üş ġün yatırdım ġıyımda.
 80 a'lım_ēriyō yāni, 'ēyden di ġocumandım. ġızım kēy dērdi 'bībam, esġisi bi dā alırız
 81 dēdi. hayır 'esgiyvēri dēdim. şinci nē vā. bi çocuñ hinci üş dōt ġat aya'ġabısı oluyō.
 82 eveli biz ēkin_di bulumyōduķ ya dērin ben çocu'larā biliyoñ mu, babıanne 'ēñki
 83 'ķafāları boş vē ġāri dēyō onnā ġēşdi dēyōlā, ġızıyōlā.

Konuşan : Süleyman KAHRAMAN
Yaş : 80
Derleme Yeri : Yeşiltepe (Yalınayak) Köyü
Konusu : Günlük İşler, Eski Günlerle İlgili Hatıra.

1 [av] gidiyon, dağa. 'davşan, ke'lik. 'sırtmaşlı dağı, 'bahadır dağı, güneydam,
2 yalıñayak dağı, başğa yok benden başğa emme. ali gidiyō mu bilmeyon. uzak, oldu
3 yē de. biz burda allah reḥmet_ēylesiñ, 'guru, 'hacī_on mısdiva, hacī_on mēmet,
4 'gocu mūtā ibirām dayı, 'gocu k̄āyı mēmet, burdan 'enişde 'mısTan, bunnarā burdan,
5 burdan 'doldurun tıra'töre ıṣdavıTa. olāda 'āşamā ḡadā avlanırız. 'āşamınē döneriz,
6 bunnara köyü bırakı-gelirin. o zuman 'burdu duruyon ḡārik, burē gelīdim. 'ke'lik,
7 'davşan dı vuruyoz. ben 'davşanā pek taşıması zor_oluyō da māmñon
8 dēliyin_ondan. bi ıramazanlı'Ta üle dayı bi 'davşan vuruvē. bizim idiris vādır 'burda
9 yalıñaya'lı kör_ıdıris. olum dek gelīsi dedim tōbeyē alīsıñ. ramazanlık vā bizdi de. o
10 cınālı dereye vādık, şehdaviduñ bu yanna. sabah namazlarına oda ḡıldık, ēr giTdik
11 burdan, yēme'den soñra. ortalıG_açıldı. 'çouz, baHadırdan da vā, yalınaya'dañ vā,
12 'sırtmaşdañ vā. üle geliyō, gidiyō üle 'idiris birez gēri çekil 'davşan geliyō falan
13 dēyōlā aşşādan. bu birez hōlū gēri çekilivēdi, bi ba'Tım 'davşan gidiP-gidē bi sıkı
14 çē'dim, yıkıldı oreye. al ḡāri idiris 'davşan dēyōduñ dedim. tōba da onda biz di bi şey
15 yok, aldı oda ötü beri yannı aÇcık dā dolášTık, rāmetlik hacı álilēñ_omā o du vā. o
16 iki yō aTdı, vurumadı 'davşana. bi ḡoca çinā vā, 'gocu çınarıñ_āķasından çıkıvēdi
17 hōlū 'davşan, bi 'sıkı çē'Tım o du yıkıldı oreye. idiris al git ikisin di dedim arıbanıñ
18 yanına git, oldu mu oluyō. benim aya' dı ḡırık. aHa 'böyön şurdan ḡırıldı bu. şo
19 şeyleriñ, tahtalarıñ āķasında ta burdan fırlaTdı daşlara su basıncı. içine su doldurduñ,
20 yēñi yaPdīdik. bi pa'ladı, bīriket daşına aldı geldi bacā oñañ_ḡırdı. /.../ evet siz şindi
21 dērdiñize anladıñ. demek sen_altımdan 'ḡaçıvériyon bu birez daḡ ḡonuşuñ dēyon.
22 /.../ dün ḡāvide bizim 'mısdılı süleyman vādır. odu köyde iki Kişi daḡ vā yanında. üş
23 Kişi oturuPdurulā. ben di varıvēdim. né ediyōñuz falan dedim. olū ḡēçiyon. yā 'bize
24 annaşTırıvē dedilē. siz nēyē anneşimēyōñuz, bi alışverişiñiz mī_mā dedim.
25 pazarlūmız mı vā. yō, siyāsī yönden dedi biz anneşámēyōz dedi. basit dedim, siyāsī
26 yönden anleşmak çok basit dedim. nasıldır_o dedi 'basitliñ. 'Kahbi içēden_oldu mu

27 'kayı dırkaz duımaz dedim. /.../ gene 'sévalıñ dedesi ākidēşlā dedi. 'maķıf, 'merā,
 28 'ğonşu sınırı ğıyı ğurcumaķ kötüdür. bir_arı ğovanının_öğünö oturusun. arı
 29 ğovandan çıkā vıSt vıSt ğulāñ ğıyından geçē. senē so'maz. bi çomānan şölü
 30 dürtüvērīsen ğelī soķā. öledir dēdi hoca ĩrāmetlik. /.../ şindi ĩradiyo getirmiş kōr dayı
 31 yokaı köyde. ulā hōlü bi 'sandık getirmişlē. adam_ıçindi 'cayır cayır ğonuşurumuş,
 32 dēyölā. biz çocuuz. cayır cayır ğonuşuyor_adam dēyölā, ĩradiyoya. ākasından
 33 televizyon çı'Tı. daha nēlē çı'cek. bilgisayarlā bugün. akıl ērcek gibi bi şey 'deyil
 34 yāni. bıbañ rāmetlik kemāl o 'ēve 'selvā vēren demiş. ğiTdik, ğādeş gibiydiK_onnan
 35 biz. ğiTdik ēve, sarıgölde hayırleştik. al_ölumuz inātālarā dedi. inātālarā vēdi,
 36 rāmetlik bıbaña. şindi hulīsiniñ di bi 'usTası varıdı, laz_ölu. laz_ölu duymuş buna,
 37 minmiş bisi'lete, gelmiş bürē köve. süleyman_ābe burasınā hōlü ēdelim. pılānına
 38 efendim şurē lavabo ğoyalım. hūrasınā hōlü ēdelim, būrasınā bōlü ēdelim. ana iki
 39 ğün sonru duydum ben. 'selvē ēve sa'mış. saTdı dedim süleyman_aldı. yok yav ē
 40 'yörük_ülfet_almış. yok yav dedim. inātara 'ğarı benim 'yanımdı vēdi dedim,
 41 süleymannan hayırleştik. üle nēynesin_adam inātara. ulē, ulā ākideş bōlü bōleymiş.
 42 ya sen bunu ēyi bi yerinden_ānlā. dēveci ğāsı 'ya'mış, 'selverē ğōmüş, o işē 'ülfete
 43 çevirmiş. nē oldu, ēliñ 'bişgin_aşınā soıuķ su ğatılmaz. bu müslūmanlı'Ta ēn_ayıp
 44 bi_şeydir. 'ölüsü 'sālidi ğaldı. tırafik ķazası ğeçirdi oda öldü. çok 'yamanıdı emin
 45 ğızı. /.../ [eski bir arkadaşı] 'şindi 'ali çaviş mısdivanıñ_ēvine yapıyō 'douşlāda
 46 rāme'lik. oda ēv yapāķa, 'āmadınan bizim 'ğarığuş 'mısdan, ğoley ğēsin_āmca 'falan,
 47 sağoluñ. dedemiñ_adınā 'ğaribey sülēman dēlerimiş de burdan demiş, o du sēgi
 48 sıvıcek, o 'çamır 'teSkiresi vādır 'çamır çekēlē. o teskereye bureye getirceK_ēmmi
 49 'nası getircek bi akıl düşünmüş bu. 'mıSTan demiş ben bacāmā 'saren, 'bıldan
 50 'çemberinnen. 'teskereniñ_üsdünü oturen. arı sıra allah ğuca'leyen bacāma, siz benē
 51 'teskireniñ_üsdündü götürün demiş. minmiş 'teskereniñ_üsTüne. 'usTu 'sepedine
 52 ğōyā. üsēn_ālañ orē daķılce'lē, vah tüh adam 'yazıG_olmuş dedircek odan gelecek,
 53 benē çatcek burda. vallā billā 'amcı ben öldüm demiş yā'douşlādan yōķarıköyü ğadā
 54 getirmişlē, götürmücez demişlē. /.../ 'deliğanlı 'deliğanlı ğızlā sır ğüdēlēdi. barabā
 55 ğüdēdik. rāmetlik sülēman dı vā. şindi daı varıdık. bıbasınıñ bi 'yēlej varıdı o 'yēlee,
 56 bıbasınıñ tütününden çalādı. bıbasınıñ ğözlüñö çalādı. 'ispirti alcek param_mā.
 57 kiPrit_alcek 'para yok. nēden_alcen 'kiPriTe. 'sarıgölō ğidēsen 'kiPrit_almē
 58 ölü_olcek, burlāda yok. 'şindi cıereye sarā, ondan sonra 'biçerdöver 'buydey

59 biçiyor_ōda. 'gözlüünen yakā cıreye içē. dedeñ gözlüünen aha bu 'divanā 'yaķar,
 60 'güneşinen. 'güneşe 'dutuveriyō bōle, 'yakıyo. bayā pē' de 'ğalın dēli 'normal. bi gün
 61 'geni sır güdüPduruz. 'böyün dedi 'falan yēdi yicez yemē. ben 'ezan_ōkucen, ezene
 62 duyan gēlcek, 'toplancez_ōda. o zuman tañrı uludur tañrı uludur vā. ōlen_ōldu
 63 rāmetlik 'ezen_ōkumē durdu. 'hacı āmaT_āmadınan biz di ikimiz bir_arıdeyiz. sāti
 64 bıbañ_īrāmetlik üçümüz ayrılmazdık. çocu'lu'dan 'tabiy_yā. şindi 'āmat dedim.
 65 'ezen_ōkunuyō yemek yicez dedim. gidelim dedim. aa ākideş ben gi'micen dedi
 66 āmat. nēden. emmi döğyōdu bıbañ gelmeyene. 'anam bēne 'helvā ġarivēdi ben
 67 gi'micen dedi, yalnız yicek. şindi ben giTdim. 'bütün 'deliğanlı 'deliğanlı ġızlā hēp
 68 toplanmışlā. ōdan birisine sōdu. sen ġatıñ nē. 'sovan, sen hōrē otur baķalım. o gidē
 69 orē oturu. bēne sorā, seniñ nē vā. 'pīransa. ġeş sovanıñ yannı dēyō. ötekinē soruyō,
 70 seniñ nē vā. 'guru, ġeç 'pīransanıñ yannı dēyō. ötekinē sorā, seniñ nē vā. 'susam
 71 'sür'mesi. ēyi sen hōrē ġeç. ötekinē sorā, seniñ nē vā. 'kesik, 'yumurta. sen di ġeç
 72 oreye. ötekinē sorā, seniñ nē vā. 'helvā. ġeç 'susam sür'mesiniñ yannı dē. şindi orē
 73 toplanırız. tabi hēr çeşit 'ġatıG_ōda. öteki zavallılāñ kimi 'guru ōda, kimi sovan
 74 'pīransēnen yiyō. dayı dayı alıñ hapaz hapaz almañ az_az_alıñ. kendi hapaz hapaz
 75 yīr. şindi tabī biliyō gelenē gelmeyene. sayı e'sik āmat yok. āmadā arāķı 'buldu.
 76 'āmat sen nēyi gelmediñ. 'ezeni duymadıñ mı. duydum, gelmedim. çat, bi_yō
 77 'şamarınan vurū. sen ezenē nēye ġulaķ vēmediñ. çat, bi daa. 'āmat sırlara 'topladı.
 78 akideş ben gi'cen dedi. ben di gi'cen dedim sāten_ōlen_ōldu. āşam_ūsTü dü
 79 burlara merālara geliyoz hayvannarınan. onnaāñ gö' delilēden yandā bi duvā varıdı
 80 bōle, esgi dam duvarı. o duvarıñ_ūsünō geldik biz oturduk, gölgeye. gök
 81 delilēñ_ēviñ ġıyındı 'mısdıvılāñ 'yıkı'lık varıdı. 'hayvannā çı'mē durdu, ōda. geliyō
 82 ġeçiyō. o du hacı_āmaT_āmadıñ_ēviñ_altından gidiyō bıbañ da, ōdan ġeşcek. āmat
 83 ba'dı, bıbañā gōdü. ġubur ġubur 'kēll dēyō ġızādı. bıbañ dı seslenmeyō rāmetlik.
 84 āşam_ūsTü āşam_ūsTü dēyō. nēysi millet gidiyō sırlara ġoyvēdile. ben de
 85 ġoyvēdim. ulā_āmat 'hade gidelim, ēvlerimiz 'yakın bibirine. bıbası dı dedi. ölüm
 86 baķ dedi millet hēp gidiyō sür sırlara. 'bıbı ben 'hasTeyin dedi. ulā 'demin ēyiydiñ
 87 aha ya dedi. sür, rāmetlik bıbam da 'burdu 'tulumbu vurduruyō. evel dedem vurdurdu
 88 oreye de iğdeniñ dibine. 'çiF'li'li 'burdu bizim 'tulumbu vuruyō. dedeñ_īrāmetli' di
 89 'burda, bıbamıñ yanında. şindi süleyman bēne döğcek 'bıbı dedi. üle sen sür sırlara

90 ben varın dedi. ğalın bi sesi vardı rāmetli. sırlarā sürdük biz. 'nebi kıuy başından
 91 'pēlivanlān hu 'irimden rāmetlik 'pēlivanıñ_o güÇcük merāyā hureye ēviñ ākasına
 92 sırlarā 'getirmiş. bunnā mōHakğak 'bureğ gelī dē ōdu be'lēyōmuş. nēysi bizim sırlā
 93 merāyā çı'Tı. rāmetlik āmadıñ bıbası dı gēride. bīrez şōlü öteki ēv gibi. biz merāyā
 94 çı'mamızınan bir ūlen nēdeydi, hemen vız a'mıcı gibi bi daldı, bi_yō çāPTı gēşdi
 95 āmada. ōdan çāPdı gēri dōndü bi dā vurdu. ūlen dedi āmaT 'bībı 'gelivē, hemen
 96 rāmetlik mēmeT_ali dayı geldi. ğaşmazdı benē dövē dē bıbañ. hemen oturdu, vādık
 97 mēmeT_ali dayı ğulāndan duTdu. ē süleyman 'ilan nē ğadarımış, dēyō. 'şindi ğaçak
 98 tütün cīērē yakıyō da ūle bi ilan ğōdüm_emme dēyō. nē ğadā varıdı dēyō. bi açıyō
 99 cīēreli eline. hadi suratına bureye. hu ğadā varımış dēyo, yüzünō 'çakıyō
 100 cīereniñ_ateşine. ē 'süleyman 'ilan böyü' mümüş dēyō rāmetlik, ğalmadılā. bak 'būrē
 101 geldi mēmeT_ali dayı. dedeñ bile sōlūmedi, yā o ōlanā 'tembeh_ēt, çocū dōğyō
 102 bile demedi. būrē 'ğüreye kaç senēler dedēñ 'ğürü vardı, şu 'nebi kıuy başında, ōda.
 103 bībam_īrāmetlik ōda 'ğürü_ışlediyō ōtağ. ğıraı yaadı o 'cibiri yapālādı
 104 'omar_amcanınan. 'cibirē 'dōvyōlā. su ğatıyōlā, içine çıgnēyōlā, 'şırasına alıyōlā
 105 'cibīreğ yīkeyōlā da 'bē'mez yapıyōlā. 'mengenā varıdı, 'sıkālādı. 'şindi
 106 dedeñiñ_ākideşi varıdı 'bozdağ 'dērbentden 'nefer hasan dēlēdi. hēbēnen bureyā
 107 'kesTini getirīdi ōdan, aha bunıñ dedesiniñ yanına. biz tabi 'dāvamlı hocanıñ yanına
 108 gidiyoz ya. rāmetlik nenesi 'ğōveciñ_çinde 'kesTini ğavıvērīdi, yīdik. bi ğün 'gene
 109 bōle 'kesTiniye 'ğavırdılā, 'yidik. 'taba'lā varıdı 'çini gibi, 'divli ğıylarındı hōle. şōle el
 110 gibi iki üş 'petek bal ğoymuş o tabāñ_çerisine rāmetlik nenesi, ğün_yüzü gibi
 111 ben_ōlü bal ğōmōyon. sonru 'arınıñ 'kendi yaPdı bal dōqadan nē aldīsā o. şindiki gibi
 112 'şekē 'döküvēren de 'efendim 'şekēr balı yapma şēsi yoK_o zuman. dōqanıñ 'yaraTdığı
 113 īsan sālı içün nē bilem o bal. ēsgiden adamıñ bāmāna 'tahrı kesēdi, 'bıçağ kesēdi. allū
 114 bamāñā kōpā. gidiñ 'hoculāda, 'abbazlāda, es_çavişlāda bal vādır. ētemen_çün bi
 115 kilo iki kilō alığor_onnā, hemen bi bal sarālā oreyā, kesilmiş barmağa, ēyi_olu.
 116 'To'dur mu'Tur mu vā o zuman. To'dur yok. burlādı nēdi To'dur sālı'Çı vesāyire.
 117 'hasTalık bi sı'mı hasTalı vā o zaman. ben kaç senēsindēdi bilmēyon. ēlli bēşlēdi
 118 fala olması ilāzım, yok o zuman yo'luğ vā. bende om_bēş dōlüm yē vā o zaman.
 119 'hurdu ōtağ tālı sürüyōn. o mūbārek toprağ da 'kepir. sıvēyō da sıvēyō sıvēyō da

120 sıvēyo. ulan mubārek dedim nè bu ġādā zı'leşiyon mār_t_ayı, sıvēyon dedim.
 121 ayaımda 'potinnē vā 'potinnē_t_altı 'ġabıra. ġabıra 'demir, 'çivi kafası gibi gibi.
 122 'aya'ġabı aşınması dē altınā çaķālādı. 'çarık kéyyō ço_t. dabanın dı 'demire çaķālādı.
 123 şindi 'potinnē 'toprak dolā dolā ayāmın şu bileġi ārıdı. çıkādım 'dölüm başına
 124 'atıvēdim, yalıñayaķ sürüyon. ulan mubārek nē di 'zı'lášdıñ şu 'pulluġa dedim
 125 yalıñayaġı, şu saġ_ayām. bi 'de'me vurdum. 'de'mē vurdum. sāten 'toprak soqķ
 126 mār_t_ayı. ben_onuñ farkına vāmamışım. o uş 'demiriniñ ġulaġı āķıda şu ġādā vādır.
 127 şurdan bi girmiş 'dabana kemi'den sıyırmış, 'ta 'şurē gelmiş, iki bölmüş 'dabana. çif
 128 sürüyon hālā ōleyke. hafif ayām_acıyyō. ule ana 'ciziniñ_çine ba'Tıdim,
 129 'ciziniñ_çindi ġan vā. fazlı da ġanáméyō 'squ'dan. ġaldırdım şōlü ayāmā bi
 130 ba'Tıdim, dabanım_iki şaķ_olmuş 'būra. 'daban 'yannı. 'hemen 'öküzlerle
 131 'çıkarıvēdim 'pullu'dan. 'potinlere omüzuma vurdum. emme 'goyvēdim kendime.
 132 'burdan 'köyō gidiyon. 'mevlid dayıñ ġāri bizim yoluñ_üsdündü év yā. nè_öldu ule
 133 'pullu dedim ayāmā ġaçırdım dedim. 'hanı 'baken bi_çyō dedi.'ba'dı, 'hemen dedi
 134 'nereç gi'cēseñ git dedi, hacı_ümme_t_aliniñ_ayā gibi ayāñā kesēle 'burdan dedi.
 135 ġağġıran_ölü dedi. bendi 'parā yok To'durō giden dēsem. én yakın 'manísā vā. ya
 136 'izmirē gi'ceñ yā maníseye. ē 'parā yok 'nası eden. gidimēcen. 'fa'ma abaña dedim
 137 sen bene 'ġar_iPlik 'maķırasınnan dedim inē 'getirivē dedim. şindi bu ayā 'burda
 138 bir_aráyē getirdim getirdim bu yandan 'so'dum o yandan çıkādım, bu ayā 'burdu
 139 bölü 'kendim 'di'dim. bi şey ona yaHut 'ġolonyā yaHut 'ispirto yaHut tentirtiot bi şey
 140 çalınması ilāzım, Sāten onnā yok. bunun_üsTünden şōle 'ġatıran çe'Tim,
 141 bunun_üzerinden. ondan sonra bi 'ēñsinen atāşinen cız cız cız cız 'ġatıranā eriTdim.
 142 aldım geldim, bi basTım toz 'kireciñ_üsTünden toz kēreç. 'ta öylece ġaldı. biz
 143 bunnara yaşadık hep. bu 'başġa türlü éyileşmicek. başġa çāre yok. şindi hālā bizim
 144 hanım vallā 'sendi nè cāsarat vā dē bene. ben kendime hiÇ acımam. ben sekiz defā
 145 ameliyāt_öldum. sekiz yerimden sekiz bıçaķ yidim. amma 'aşşamá ġadar dā çalışırın,
 146 amma küreġinen emme 'motōrunan. ġeçen ġün 'şurdu bañ_çindi bi ot yörüdü benim,
 147 retkilop 'şurdu üş dölüm 'retkilop vā. ule ben bunō bēllerin bē. ot şişdi bölē. 'bēllerin
 148 ben bunā. ġündü bīrē 'sırı fālan şey_ē'sem. kaş 'sırı bu. om_bēs 'sıra. şindi bi
 149 girişdim buna ha ha ha. nè_ē'diñ. évē varıyoz bizim hanım soruyō. yēniceyē
 150 bēllēyon. 'retkilobō bēllēyon. ule hasTı_ölü ġalıñ olāda 'dēyō bene. dut bi adam

- 151 yaPTır d y . ule benim n  işim_m  d yom_ben de, 'saps lamın ben. ben 'ayla 
 152 durumam  da. oldum  ř 'd l m ba a, b lledim k r nen.

Konuşan : Havse KARCI
Yaş : 72
Derleme Yeri : Yukarıköy
Konusu : Eskiden Günlük İşler, İpek Böceği Kozası

1 dün bi_yō aÇcık şey_çıyōlařıdı. on du geline_ōdan bi 'guyru'lu sokā. hadē sarıgöle.
2 dedim bu bi dā 'zarab_ēdē. hadi bi dā 'tekīrā. dün telāşālıdı. ēyi gāri ēyi. Saten
3 so'Tuy zamanā gādā acır. halbusen az doķanıyōdu dēyō. /.../ evelki irezilli'lē dēzem
4 şindikinnē yanda 'nisbeten. şindikinnē İreziliz dēyōlā. 'şindi olmuşuñ İrezillij
5 şindikinnē. eveli vā mıdı dēzem her vaķıt_ēdiyoz. hinci 'fa'manıñ bēyi vādır, ōdō
6 oturuyoz. yēnge dēyō ē dēyon. eveli nēden_alınmazdı dēyō. yarım kilō 'şişi dēyō
7 yarım kilō yağ_alı. yok dēzem. yērişimēyō ku nēreğ alısıñ. yērişilmēyō ku. on du
8 'alıbbilen alıyō tā. alımēyen geni alımēyōdu. hinci hayır geliyō mu dēzem. hayır
9 geliyō ilk namaz 'ırmızan dē mi. hēr bi évde buydey_unu bulunmazdı. seniñ_aÇcık
10 zeñginnē vā mı. 'apı_ununnañ 'darı ununnañ deñiştīrlī gelīdi. şindi millet
11 bazar_ē'mē yiyō, gini yōğun 'bitgin, bizden di şıkāyetÇilē. dēzem bizim esgiden
12 ādetlerimiz bi gızı tabi geldinen sözlüceñ. /.../ 'çēñiz_olarak hēp ilinīdi ipe.
13 ōlan_ēvindē 'sicim gelī, hēp ilinīdi. ilindi mi 'gömlek bi ayrı, nē nē nē. o 'sicime
14 ilinīdi. o nē olūdu, bi göz_ēv nēnceñiz_ona, şey_ēdiP de o ēviñ_ıçine
15 donatılīdın_o. om_bēş 'yirmi gün durdu mu o toplanīdı. helāsıl evelkinnē aha bölü
16 bölē. düünnerimiz 'aynı. hinci bī cumā gün başlā, yalnız yēme'lerimiz di 'aynı. 'guzu
17 kesilī, hinci ālem 'danā alıvəriyō gerçe'siñ de. 'guzu kesen guzu kesiyō gine. üş gün
18 yēmēmiz_olūdu evelden. şindi iki günō ēndi. hinci nişlenīdi 'ōķu daılīdı. ben bunnan
19 yārenin. 'şekerē nēdi bulceñ dēzem. 'bē'mezden bi zini olūdu. bi üsdündēn
20 'çember_ötēsiñ, 'şalfı ötēsiñ. sözümde 'fazon_ötēsiñ. aldıñ mı 'tepeñe, gızıñ yāreniñ
21 yannā. ōre 'zini götürūdū. öteki getiri beriki getiri hēp götürülē. onnara hēp oķūcularā
22 yidirilēdin. hinci ālām 'zini ādından yollucē bilen yapmēyō. /.../ hinci ben bazı
23 güldürüyōn. ben o yanı giTdim bi kērem. iki ay gādā oldum geleli. belki sizlē
24 gōdünüz ya bu bilī. hanı hōlē 'ēşi gulak gibi şeylēdi olur_o ot vā. irelī, 'pazı gibi dēli.
25 yaban şēsi gāri aynı iri 'yapra'lı. hinci emineniñ ōdan hōlū 'baķıyon. bunun_ākası

26 onnāṇ_év. sulēyō, emmi benim gōdūm aynı bitgi. bizim 'burlādaḵından. 'sulēyō
 27 bu. ḡonuşdum ben ḡārī, ḡula'ları cınlēsiceniṇ. gel dedi su sulēyon dedi. emmi ben di
 28 onō ba'cen baḵ. fikirē baḵ. acabā biziṇkindem_mi biziṇkinden dēli mi dēye. endim,
 29 ba'dım bizim_otlādan, biz_onnarā yimeyiz. gelcen ḡādeş dēyō bene.
 30 'yapraḶ_a'leyvëren di dēyō on daḶḡa dēyō. aş bişir dēyō. onō yiyyōlā. ōdan dēzem
 31 dıṣTan mal geliyō, 'soyanıṇ 'tepesi kesik. 'pīrasanıṇ tepesi kesik. o ine'lē, sabāle dıṣ
 32 devleTdi ba'Tım ben. o ine'lē soḡa'lāda 'geziP-yörü 'çöplü'lēdi yatıyō. 'baharlarā
 33 vādım, nè dedim biliyon mu. dēzem dedim, ine'lē damdı ḡārī ben 'şaḡı
 34 olaraḶ_ēdiyōn. siz bu ine'lerē nēye daḡıyonuz dedim. benim giTdūm yēdi yollada
 35 ine'lē 'geziP-yörü. dēzi dēyō baḡlara bozāsan, dēzem ōdu bozmōyōlā dēyon. şeyleri
 36 üzüm yok dut di'mişlē 'ceddilere. dut_üzümünnen de 'bē'mez yapıyōlā dēzem. 'hana
 37 hēr yērin tōresine aṇnadıyon, hēr yē bōle. emmē dinīleri çoḶ derin. hiḡ aḡıḵ
 38 bulumassıṇ. oḡulō gidiyōlā. ḡız çocu'ları ḡocuman ḡocuman. başına ōtüP gidiyōlā.
 39 ōdō açınıyōlā, évde geliken ḡēni ōtünüP geliyōlā. bizim hinci évde, tıra'tör biri vā. bi
 40 ōlan, bi dā vā. 'ḡüçüK minek vā. 'arbi vā. onnādı o yok. /.../ benim_ānnem çoḶ_oldu
 41 ōleli. eşmi yandan bi hanım aldı geldi. bizim 'burlādā bilinmēyō. hanı o bazā... sarı
 42 çiçe'leri vā ya. şindi yapıyōlā. o sarı yapra'lı çiçe'lēṇ_ıçı 'dolmu oluyō. şindi eveli
 43 yo'Tu. [ipek böceḡi] ēṇkini ha, bu sefē 'bıldandı ḡēni sōlēdim. benē bōlü baḡıyōlā.
 44 benē bilmēyō sanıyōlā 'şindi 'heralda. ōdan 'şindi 'böcenıṇ dēzem şēsi_olū. 'ūfecicik,
 45 ni dēyvëren sene. çoḶ_ufa'Tır_ō, tohomu. 'tohomunō ziraat daıdı bunun. onō tabi bi
 46 beziṇ_ıçine sarāsıṇ. boynun ḡatāsıṇ. üş gün_ıçinde aynı sārı 'ḡarıncı nası biliyō
 47 mun. sarı 'ḡarıncı gibi üş gün_ıçindi çıkar. 'onō ḡari 'tavıḶ yelejnnene şeyiṇ_üsdüne,
 48 dut yapraıṇıṇ_üsdüne, dutlā ḡārī yēṇi domuruḡan_olur_ō. onun_üsdünü dōkēsıṇ.
 49 biTdi mi, o gün geldi'Çe irēlī. ireldi mi o 'altına deṇişdirisiṇ ḡārī. o yapraı alısıṇ,
 50 yēṇilēsıṇ. ōlü ōle ta soṇundu şōlü şōlü olur_ō. bōlü bōlü oldu mu, 'sürmeli 'sürmeli,
 51 ḡōzü dü çoḶ güzel_olū. ōdan ona 'biceciḡ o yapraıṇ_arasına şey yapar_ō, 'ḡozalaḶ
 52 yapā. onun_ıçinden çı'Tı mı onō gidēsıṇ, iri 'papasyılā vā, ēkek pīrennē vā, pīrennē
 53 ḡuru olū. onnādan, 'ḡabıgeç yapraı, ōdan 'ılgın, ōdan ona bōle ocaḶ yapāsıṇ,
 54 bunun_üsTünü ḡadā ḡadā. onnādan bōlü areye boş ḡōrsun. arasına ēkek dut vēceṇ
 55 ḡārī, sardı billi. onō ōlü ēTdiṇ mi, bōlü ḡār gibi 'ḡozulaḶ o 'balambirt dalında, o
 56 'pīpasyıda, 'ılgında, bōlü ḡār gibi olu, bōlü dut salla. onō a'lāsıṇ, sāti o biTdi mi onō

57 a'lāsıñ. a'ladıñ mı onó hōreye göbēne bi 'filcan ğōsuñ, onó serēsıñ. o ğurudu mu
 58 onuñ çēkeni vādır, 'ebrişim yapcák, iplik yapcáğı. bu 'ması gibi ğazanı vādır. o
 59 ğazanıñ_çine dōkēlē, hēp uşlā kendine dēyvēri. uşlā alı alı burdu çıkırık vādır. ōdan
 60 uşlarına bulū buluP şōle bōle 'keleP bu gibi yapā, ğoluñ ğēşcek. keleP_olū. o yıķandı
 61 mı o ipeK_olū. bu sefē 'bıldanā giTdik biz gezmeye. ōdu 'fesTival varıdı. 'ğomuşlā
 62 'taveye, 'ġa'mışlā bi hōlü içine, 'başı yumaķ gibi. 'doladı'ları şeyleri de cizmişlē şōle
 63 ğurusuñ dēye. aHa hōlü ba'Tım ben anā dedim, böce'lē 'ebreşim çıkarıyōlā dedim.
 64 hōlü baķıyōlā bene. böcek ebreşim çıkarıPbatılā dedim onnā 'ipeK_oluyō dedim ben.
 65 he onnāñ ġārī hēr şēsi bulunuyō. aynı dēzem bunuñ baķ doķuması ayrı hēr şēsi ayrı.
 66 eveli seni giTdim ben 'bıldana. bunnañ ġāvireñgiden 'inci 'damalı 'yaşma'ları
 67 oludun_ona, bıldanlā. şinci geziyoz, amcamıñ_olunnan giTdim ben, erdoğan dedim.
 68 ey dedi. ben 'bıreye geldim, ben bıranıñ o 'yaşmañdan birine alcan dedim. baķ
 69 nē_olmuş dēzem. 'müzelik_olmuş onnā. 'müzē ğomuşlā, cam_çine ğomuşlā. birin
 70 di gödüim, 'heykelin_üsdünō ō'müşlē. dēzem bunuñ_āķası başğı yēdi vā mı, fālan
 71 yēdi vā. biri ağāğın gullanılmış, biri ğullanılmadıķ. ğullanılğına ēlli millon dedilē.
 72 ğullanılmadı do'san milyon dedi. baTdal 'peştimalları olū, ġeriniłidi. yüz millon
 73 dedi. 'telli yaşmaG_olūdu, hacı yaşmaG_olūdu, sen sarī zamandı ge de ben senē
 74 'esgiden bi devtē dolduTduren. [ipek olmayan peştemal] onnā şēsi, öteki ipe'Tene.
 75 illi gelinlere alınıdıno. ipek bōcēnden yavırım çāşaf dokūlā, esgiden ġōnek
 76 çoK_olūdu, ġōne'lēñ_çine ġatālā, ebrişimli dēye. ondan sonra, ağādılā ilācınan
 77 'oyu yapālā. annēgil bilī 'ipe'Ten 'oyu yapılyō ya, ondan_onnā. ipej ondan_o.
 78 şindi 'oyu ēdiyoz dē mi ipeğ_ēdiyoz, 'masır dejl, ipek bunnā ondan dēzem.
 79 dokumasına bıldanlā ēdēdi. çul fūla ēdēdi, ġōnek dokuyannā ġatādı, onnā çul fulā
 80 ēdēdi. eveli 'yataķ çāşafı, yōğan çāşafı illi dokundürulūdun_o. ben 'kendim dēzem
 81 okumadım. babam benim annem küçüK_öldü. benim_ē'mēm_aşım eden yok dē
 82 bene okulō yollumadı. ilkoķul du dāhil. bunuñ_arasında benim zekēm ço'Tur. hinci
 83 ben nē şekil oyu yapıyōlā, nē şekil 'ışlenti yapıyōlā, biceciñe sapıtırın. /.../ bī analık
 84 varıdı benim. analık aldı geldik 'ēşmi yandan. 'emmi çok ēyi ġadınımış. şindi
 85 ben_aÇcık cadılāzdum. benim bi işeyim_mādır, 'dövülmesiñ. yok yere
 86 dövüldüK_adama ben ġızarın. ōdan mısanıñ ġarıdeyiz biz bilīsıñ ya. hinci
 87 benim_analık vā. ben mısanıñ ġarī nēden ġızdım bi şeyden ġızdım dövüdüm,
 88 ēmineye. ōdan fadımı abam başğınā geldi benim_analığa, ġreHme'lik. sen_çeri gir

89 dedi bene. baḡ emmi öldüsen cennet meḡan_ōsuḡ. girdim, bi dēneK_aldı geldi
 90 ḡādeṣ bu. bi mindē bi yanda bi mindē bi yanda bi di ōtu yēdi vā. yalnız dedi ben
 91 mindere döycen sen çırır çırırēcāḡ dedi. şindi tāḡ tāḡ ben çırırıyon. bene bi şey
 92 dēyimedi, hinci. ōdan nēysen, ben_ıçēdi ḡaldım. çı'dı bu. fadimi abā dedi.
 93 ḡırır_ölsüzünō dedi, bi 'arbi dayaG_aTdırdıḡ dedi. hinci nē_oldu dedi ēyi oldu mu
 94 dedi. hanı döydüm dedi duyduḡ dē mi, duydum. halbısem bene bi fısgı dēymedi
 95 dēzem. /.../ bi mazarı dēyvēren mi. dayırḡa çok sırtımnan tālıdan daşıdım. yarım,
 96 felşli, gelimezdi, bi_yō vādım. ōdan baır_ıçine ḡi'mi dedim emme ḡiTdi ḡāri yarım
 97 yörüyō. annā_çı'dım_oru ḡıyır_üsdüne. āmat ey 'deyiPbatı 'tāla baır ta göbeinde. nē
 98 gelmediḡ seḡ_ya. 'çayır daḡılımış da 'çayır ayāna, 'çayırā çıkarımamış. vādım
 99 nē_ēdiyoḡ sen burda. 'mindirivēdim_ōdan onō du bi ḡış geldi. çay geldi ḡır çay.
 100 sırtmeşliniḡ_altından. ... rēmetgil de çay ba'mē gelmişlē. daḡılıyō ḡāri onō bīrez
 101 daḡılıdın_o. 'hayse dedi. 'ēndirivēr_ēḡkireye dedi. benim_āḡamdı ya. /.../ çalda
 102 bīrisi ākideşiniḡ_oreye eveli ḡalınīdı. yol_uzak ya. vesayıt yok, gelmiş ḡalmış. bi
 103 'tosunu varımış. tosunō sabāli cumāyā çē'cek. ēviḡ sābı nē_ēdiyō. [olayın ayrıntısını
 104 söylemek istemediḡi için] ben orasınā ḡaşı'lımadım ḡaşı'lıma orasına. şindi adamā
 105 'öldürüyō, iki bādemin_arasınā 'gömüyō, tosunō alıP-gidiP 'satıyō. bunō 'havı
 106 ya'dılar kı ōlū sōlerin sene.
 107 īraz_ānam ḡa'saḡ_ya
 108 'lambıları ya'saḡ_ya
 109 ben çallı adam_öldüm
 110 yarısınā ba'saḡ_ya
 111 dē dē çoK_oldu onun 'türkūleri. onun manası ço'Tur.
 112 humāyından 'donu vā
 113 kepinejindi ḡanı vā,
 114 mollu āma'larıḡ_ōdu
 115 'çaldırmanıḡ_unu vā
 116 ōda 'emcellide şey burdu yalnızaya'dēdi dēzemgiliḡ ḡoyun güdeken ōdu öldürdülē:
 117 emcellinin pīreni
 118 içindedir yılıcı
 119 kāmil_ōlanā öldürmüşlē
 120 yo' mu bunun göreni dēye. çoḡ_acı'līdın. acı'lı ya çok bölü şey yaḡālādı.

Konuşan : Ümmühan UYSAL
Yaş : 70
Derleme Yeri : Yukarıköy
Konusu : Deprem, Sel Baskını, Serbest Konulu.

1 'ya'dım ayāma. aha 'motur egzozundan. yaTdım ēyi oluvēmedi. göcuğarının_ayā ēyi
2 olmadı. çoğ_oldu olalı gız. su suladı bunnā da siziñ gıyınızda ōda, çayda. siz di
3 suladınız 'yalım bi_yō dē mi. ōlü dedim seniñ_adama, 'çokeşeliñ di dedim ben
4 sabālan ēken giTdiydim. ben 'sabālāna ēkenden aÇcık ot eden dē giTdim. on du ōdu
5 kısı kısı üş sırā alıgodūduk 'hulūsünün o aldımız yēdene. onun da nē dibi
6 'çapılanmış, nē bi otu yolundu. 'çoğa'dan gēşmiş 'acı 'marıl baş bāma'dan
7 gālın_olmuş. 'ucunu kesdim, dipleriniñ_otunu oñādım, 'bıñaldım. ezzik dedim ot
8 ēdiveren ine'lerē dedim, ba'dım gödüm ēdimicān, 'mindik 'moturō geldik çocū'nana.
9 /.../ 'şenay, a'lıñ_ēriyō mu anañ ĩreHme'lik hasTı_olmuşuñ. ummānı aba şenay
10 hasTı oldu bene. ummānı şenay pēK_oldu. ōdan ġāri nē içirdik hap mı içirdik senē
11 bi şeyler_çirdik ġāri ötü yandaķı evde. /.../ 'şinci 'hacı ismēl dayı reHme'lik, 'mısı
12 ırmızan dayı raHme'lik, ondan soñura cabar_ismēl dayı, 'cabar_üsēn dayı, ōdana
13 bunnā gelīlerīdi hēş gelīlerīdi heÇ_ēliñ_ēvi gibi gelmezlerīdi. bi gün 'mısı ırmızan
14 dayınıñ_aÇcığ_ĩreHme'lik canı aırdır ya. oturuKu sabah_ēzeni 'okunuvēdi. 'gülü
15 'gülü gırıldık bi_yō da. aha baķ būreç gireli on sekiz 'seni oluyō. o zuman bıra'Tıķ
16 ġāri. o yannı yı'dı' dı bu yanı gēşdik, eh nēlē gödük gızım be. evelkinē nēdi bulceñ
17 ōlum sen. ben yim_bir yirmi iki yaşında mıdım nē bile, 'bıldan sarıınıñ_çinden
18 geldim. bilmēyon 'hinci añleşiyōlāmış deniyō, nası añleşiyō, nē dēyolā da añleşiliyō
19 bu dēyon ben. 'bilmēyon ben. evelkinē nēdi bulceñ sen ēñ_ēyi evelkiydi de. hinci
20 ġāri ōle. eveli biz, bıbamıñ_ķapısında hēş nē bahçı biliyōdum nē bi şey. sen gibi ben
21 bi 'gızın. ōdana būrē geldik. bunnā bahçı ēdiyōlāmış. bahçeciliK_ētdik ġārik. on du
22 soñru soñru ġāri şey_oldu. ġayınnatı yē mü vēmedi. 'hūreyē ĩcarladık. 'būreyē
23 ĩcarladınene benim boşu bi_yō du şēsine giTdi yalım, aġrına giTdi 'yalım. soñru
24 benim dedi boş yēle dedi onun_oru ġadā vā dedi. bi_yō du iki yō 'yurdu onun
25 ortayıña. sen_ōre nēye duTduñ dēye. biz di ġāri sōlenmedik duTduk būrē. soñru

26 bi_yō du aldık bürē pareynen gāri. bācı édēkene, bamili édēdik bürē 'bācı_édēdik,
 27 badılcan, bībē, 'depēdik fidan. 'garıcı édēdik. soṇru soṇru kēngelij duTduḡ gāri
 28 yim_bēş_otuz 'dölüm_mādır_ora. on yēdi on sekiz seni gāri ōda yaz
 29 bāçası_édēdik, gış bačası édēdik. aÇcık gıyınā buydey_ékēdik. aha iki
 30 üç_inek_olūdu mal bakādık. soṇru gāri tabi kendimizin köydene kendi köyümüzden
 31 geldim ben burdu 'bandırmı bilmezlēdi ya. bi_yō du 'bandırmē Taḡındım ben gāri.
 32 bandırmeye ha, bi_yō götünü ayırīdık evelā. ondan soṇūra aya'ları oṇarı, şişilēdik.
 33 gāgıyā kesē soyarız. dōt 'çaķı_édēdik hōle. onō biyōT_du dōt dā édēdik incilēdik tel
 34 dēriz onō biz gāri. onō 'bandırmı örēdik bandırmı ör_ör_ör_öre bu dizlerim hinci
 35 du'mēyō şenay. bükülmēyo ārıdana. gözümnden_amalıyat_öldüm mu, hinci
 36 'çipişleniyō, çapaşlanıyō, hōlü silē sili. bu du_olcek. bi_yō bu yıl bi bel fitı çatdı.
 37 goşdüru goşdüru om_bēş gün salihliye gidiP geli gele. om_bēş gün salihliye
 38 giTdim geldim. ōdan hēş bi şeyi yok, hinci bu aya'lā şiş. bürulā bükülmēyō. dönē
 39 dönü sabah_ēdiyon gece, yatımeyon 'gatiyen. nēlē gödük, aha ōlara yı'Tık, ben di
 40 bürē, bi bürē duruyōduḡ. iki gādeş dedim. ēvi ayrı ōsuṇ_ālemin 'yolu ayrı ōsuṇ
 41 dedim. onun_ēvine oreḡ yaPdık, bununḡun du bürē ayrı yaPdık. bürē de aha ēyi kötü
 42 kendimize yaPdık. hinci ben göcuḡarı aha burdu duruyoz. hu dizlik sōlūmesi ayıp
 43 kendinden ḡalmeyisi ḡadā yamādık. hinci ālem aadı mı atıyō. hinci yēnişTen bi dā al.
 44 bībam_ıreHme'lik o hinci ḡoça'lādaķı o ḡırı'Ça minārenin tepesine örüzger_aldı ya.
 45 bizim_ēsgi köv ödemiş. bi göcu çay gelmiş, o göcu çay yurmuş köyün_ōtasındana,
 46 yārmış gi'miş. o yandı ḡalaṇlā o yandı ḡalmış bu yandı ḡalaṇlā bu yandı ḡalmış. aşā
 47 ḡoca'lā yoķā ḡoça'lā deniyō ōndan. benim çocu'luṇmdu daha ōdu çayın_ōtasındı bi
 48 dut varīdı, beyaz dut. içi bölü iki īsan girsı girēdi. şinci o göcu çay geldinene
 49 'sırtmeşliden biri nē demiş ya 'tepi gāri ya. görünürümüş gāri çay ēvlerē müvleri
 50 yı'mış yurd_ē'miş. ōdana benim_ādım vērilen aÇcık gāri şeymişmiş. şey demiş
 51 hah demiş nenemi gāri ben nenemin_adıymışın. hah demiş ḡoça'lā boķu yidi dedik
 52 demiş. ōdan a gādeş demiş suyuṇ_içindi boķu du bulumadık demiş gāri
 53 benim_ādım vērilen gāri nenem gāri, yicēdik ya demiş on du bulumadık demiş.
 54 soṇru gāri bubēcijm_ölü dēdi, gāri. e gız gādeş size gödü' de tasılandık çay_aldı
 55 giTdi size ēvinize basdı. yēriṇize basdı bölü bölü dēcek dē mi. kim nē bili gāri o
 56 ḡemiş gün ölü demiş gāri. bunu bībēcijm édē-durudu. ē çaylā bi_yō gelīdi ōlara bu
 57 boyā 'şenay yıķā gidēdi. bi gelīdi doldurū gidēdi. soṇru soṇru bu 'ḡanel geldi.
 58 'ḡanel_ētcā'lāmiş ḡanel_ētcā'lāmiş dedilē bu ḡanel baş_olmaz dedi

59 bībam_īrēmetlik baḡ. ta ōdan boḡazdana. būrē ḡāri yārdılā 'ḡanel_ēTdilē. o zuman
 60 ben aha nōri gibiydim ta, bu 'ḡaneliḡ_olduḡu billi būreye. yārdılā ḡāri,
 61 has_āmatlāḡ_ōdu 'yirmi dölüm yēri vādır. yirmi dölüm yēre, ta hōlü bu
 62 kesim_ēndirtti 'has_āmat dayı 'ḡanele. ḡum ḡāri de maHsul_olmōyō dēye bu
 63 kesim_ēndirTdi ḡāri 'tozere. nēlē ḡōdük bē. bi_yō büyük bi deprem_oldu. onō sen
 64 biliyoḡ mu bilmeSsiḡ. ben yatıyon. bi küldürtü geldi. ḡarıbey hasanlāḡ ḡızı dı vādı
 65 yanımda şādiye. küldürtüynen uyandım ben. orē yēḡi yaPTīdik ḡāri o zumana. yēḡi
 66 yapTīdik. o taslā, tebile'lē bi göz_ēviḡ_ıçindi nē olcek. taslā tebile'le hōlü bi
 67 'ḡaldırım_ētdik di onuḡ_üsdünü yata'ları yıv_ēdik. altınā dı o ḡırılcaG_āletleri
 68 ḡoduḡ. bi güldürdedi güldürdümesinen uyandım ben. uyandım_ēmmi o yata'lā olduḡu
 69 gibi üsdümüzü sēpildi bizim. 'yıkıldı ōdan hōlü ba'dım şādiye uyuyuPduru bi
 70 yumruḡ yurmuşun onuḡ bārından ḡa'saḡ bi_yo nē oldu dēye. tabi bizim būru
 71 'verenīdi o zuman. 'fırket daşınnan topraḡanan yapıldı. hēp ḡāveniḡ 'halīsi ḡāri bizim
 72 bureye adamnā yıkıldı altında mı ḡaldı dēye ba'meḡ gelmişlē bizi ḡāri. ōdan hūrē
 73 çadır ḡurduḡ. o çadırıḡ_ıçindi yatıyoz, işdi heraldı ahmedīdi canım, beşi'dēdi. hōlü
 74 beşij ḡodu' da sabah_ēzeni ḡāri. bizim di bi 'köpek vā. bu köpē geldi bi 'köpek
 75 boḡdu. 'köpek boḡdunen bizim çadırıḡ_ıçine 'ḡaşıdı 'köpek. yatıyoz yata'laḡ_üsdünü
 76 çı'dı köpek. ḡaçıyō öteki köpe'den ḡāri, yabancı o 'köpe'den ḡaçıyō. soḡru bu köpeḡ
 77 şey_ētdik. bizim ḡatiyen bu içine siḡmedi. ōdan ḡāri benim_öteki ḡız vā 'selvē.
 78 onnan bu beşi'deki buna giTdik giTdik 'iḡni yurduḡu geldik sarıḡölde. o du büyük
 79 dePīremdi ḡāri. bu ḡāri işTi ḡoça'ladiḡ_ēvlerine hēp yēḡiledilē dePīreminen.
 80 ölen_olmadı ya ēvleriḡ hēç hayırı ḡalmadı. ōlü aha ḡārik çadırlādı duru dura ēpey bi
 81 durduḡ çadırdā. /.../ sabahlara ḡadā 'pīrası oḡarız, 'ḡarıcı oḡarız. geḡen_āftı cumā
 82 ḡün bazādan geldik, ben ḡāri zāten_ēlācā yarımēyoñ_ya. beñ_yaTdım. bu du ḡāri
 83 hayvannara filen baken hadi dedi. bu du iki 'davşan bulmuş gelmiş. ōdu hōlü hōlü
 84 taHtılā vā. bu tātēye kesmiş bu da. kesimedine bi de'mi yurmuş du tahtē. o du
 85 gözünüḡ_ıçine girmiş 'yırtmış atmış, gözüne. alıv_ēdik biz bunō sarıḡöle. sarıḡöl
 86 ḡabıl_ētmedi alış_ēre. alış_ēr ḡabıl_ētmedi salihli. salihlideki To'Tur du izinliymiş
 87 gine. izmirē havalē_ē'mişlē. izmirē di ḡēci gi'seḡ hinci nē olcaḡ demiş āmet de.
 88 nēyseḡ ḡēce ohranıḡ dişi sızılıyōmuş, dün bi 'havtı oldu eveli ḡün. böyün nēdeysen
 89 oḡ_ḡün_oluyō. /.../ [bebek için] südünü şey_ētdīdik biz_ēḡkiniḡ_ēmmē emmedi
 90 ḡāri. /.../ deminnē āşanıḡ çocuḡu vādı örüzḡē vā dēye içeri girdim. hēp aşileyōla.

91 doḡuz_aşısı yuruyōlā. yaḡinneṣTi dēyōlā hacıyā gi'mek dēyōlā. oreḡ gi'ceK_olana
 92 aşıleyip di ōlū yolluce'lē. gōdüm gāri, hacının_oldu yere 'geziPdurulā. gēnş gēnş
 93 gāri bay bay ēdiPdurulā. üş gişi om_bēş yaşında, on_iki yaşında üş çocuk denize
 94 girmiş. denizdi ben di gurtācen dē adam dı ādından gi'miş. dōdū dü öldü. sen bi_yō
 95 gō televizyona. bi çocu' da dūñnō gidiyōlāmış. anasının 'gövdesindi iki aylıkı
 96 'galmış. 'bıbası 'ölmüş. bıbası öldü'den yēdi ay sonru çocuk dünyayā gelmiş. çocuk
 97 doḡuz yaşınā girmiş. bi yakeḡ gelin_almē gidiyōlā. gelin_almē gi'di'leri yēde arbı
 98 tēs geliyō. çocu' du ölmüş. doḡuz yaşındı 'terevizyonu 'gülüPduru. /.../ 'şindi
 99 bıbeciim nè dēdi 'havsi ya. mināri vā ya, mināre. ōdu yaḡ 'dükkeni varıdı dedi
 100 bıbeciim. o yaḡ dükgeniñ yerine hep çokeşilerimiş gāri ōrē günece ḡāşı. bit
 101 baḡılılarımı bit. birbirine bit baḡālarımı. bi de 'sarı 'pamı'dan doḡumu
 102 don_olurmuş, 'sarı pamı'dana. doḡūlārimiş don dikiñilerimiş. benim_a'lım_ēreli bit
 103 gōmedim ben çok şükür. /.../ aha aya'lā du'maz göz gōmez, hinci çocuñ_ayā allah
 104 'yarıleyiPduru. çocuk burdakı oturan, tōpeleni tōpelene hurē ḡabiriñ_anneciñe
 105 gelmiş. ben di gāri 'ḡa'Tım. 'ısca'dan, ōdana gōmōyon ben gece. on du
 106 çocuḡ_ayām_alıyō bi 'düşüvedim_çēde. ben düşdüm 'hēpsi di uyandı ḡızañnā. nōri
 107 di uyandı. 'babianni bi şey_olduñ mu babianni ḡoluñ_acıdı mı. allah 'sa'leyiPduru.
 108 ōtō gün düşTüm bi_yō ayāmıñ hurası 'kōmür_oldu.

Konuşan : Fadime GÖKDİNÇ
Yaş : 72
Derleme Yeri : Doğuşlar Köyü
Konusu : Düğün, Eski Günlerde Günlük İşler.

1 atā mindirilēdin duyduñ mu, bēgire. hincik arbē mindiriyōlā ālem. mēydan, çēñiz
2 serilēdin. ōlū hep çēñiz serilidin. ōtudu ġārik hōda 'çalğıcı oludun hurdu ġadinnā
3 oynādın. ondan sonñu çēñizlē toplanīdın. sandıā ġatālādın yata'larā dı ġēne yatağ
4 dōşe'leri di ġēne eşşeklere bēygirlerē sarālādın. hadēñ gelin ġiTdi yavrım. eveli
5 ōlēdin bēygirē minēlēdin. cumā āşamı tādil yodun. cum_āşamından cum_āşamı
6 olūdun düñ. ben bilmēyon siz anleyvērēñ ġāri. tādil yōdun_eveli. hep
7 cum_āşamlıdı. 'ġabağ_aşı olūdun şeydene, hinciki bazar_ē'mej yōdun. ōdana un
8 gelīdin, düñürlēdene, odun gelīdin. ġuzu gelīdin onnarā ōda fırındana şey_ēTdiri
9 gelīdiñ ē'mek. hincik fırinnā hazır ġāri ālem ē'mē alıP-geliyō. unnan orē
10 şey_ēTdiriP geliyoñ ġārik. eveli 'kēşgeğ_olūdun 'ġabağ_aşı olūdun ġāri. 'kēşgeğ
11 hincik tabi suyunu ġaynadīsıñ. Taş vādın hōlū bi Taş. bizim sırtmeşlilē bilen gelīdin
12 ta oreye. o daşı bōlō 'buydeye ġatālādın daşıñ_çine bōlō dövēlēdi dövēlēdi. o ġārik
13 ufalanīdın ġārik. onō ġārik alı-gidēdiñ ġārik. ısağ suynana 'kēşgek bişirilēdin. 'helvā
14 ġarālādın, helvā olmadı mı 'ġabağ_aşı olūdun. sünetlē çocu'larā 'puçu dağılīdın.
15 hinci 'puçu yok altın ēdiveriyōlā. ōlū şeyē bilen mindirip gezdirmezlēdin ōlū hēç.
16 ōdana bēbē gelīdin ġārik kesē gidēdin. aşlarā kēşlere yılē içē gidēlēdin. sünetÇiyē
17 bēbē dēdik. süneTdi 'çocu'larā bōlū 'parı dağālādı eveli. hincik bürēğ 'sepet ġoyyōlā
18 'sepediñ_çi atıyōlā hep. bayrama, 'daldaban_alıdık sarıgōle. burdu bayram mı oludu
19 bizim iki kövde, 'hade 'gencere. ōdō 'ġarığol varīdın ōdu şeyiñ yanda bādağ bazarı
20 varīdın sarıgölde. bi kuyu vādın āşı biliyoñ mu. derēñ kuyu vādın_ōda. hanı dēcēm
21 sır'meşliden yalınacı'lıdan nēden olşa davılınan hēp o ġarığolu gelinīdin, oreğ
22 gelīlēdin. ōdō ōtū oynālādı beri oynālādı bi ġat ġārik. bağ yōdun 'pamığ_ēdēseñ
23 'pamığ vādın eveli. 'darı ēkēsıñ 'susam ēkesıñ. de gidi dē eveli hēr şey boludun.
24 yicek işcek né né né. hincik hēp 'hasTalığ. eveli 'sı'mı olūdun 'sı'ma 'punta başKı

25 hasTalıG_olmazdın. hincik şeşit ilaÇ_atıyölā onlādana. 'puntu dēlē soy' lumudana.
 26 öhō dē 'ösürō 'ösürō 'ösürō . 'kupu dutulūdun ākalarıña, o zuman gēçē gidēdin. /.../ bi
 27 dā sarıgöl yannı gidēsem bundan soñru. benim ırātım burdu ēyi. 'tavi' Taşısın 'köpek
 28 Taşısın inek Taşısın. ha aygıtlarā baķ. hadi bi_yō 'bunō hēr gün götürübilce' mi
 29 baķam sarıgöle. nañķı aygıtā götürübilcek. 'burdu ğosañ çalālā. aygıdā be'leyvēdimē
 30 ğayıl_ōsuñ dēyon ben bunō ğārik bi_yō. şēkē vā, tañsiyon vā, ķolesteri vā ğansız
 31 dedilē. gi'micán ē'micán dē 'to'turuñ_ōdu dursuñ seniñ dē dē buna geni āķasınā
 32 yepeşledim bilene. a 'yavrım 'böyün vā 'yarın yoyuz aha. ayaımız çukurdu da 'böyün
 33 'yarın ölelim dēyoz. /.../ ağaşlē vādın burlādā hēp_ōle. 'pamıĝ_ēkēdik, 'susam 'darı
 34 ēkēdik. āpa buydey biñdi bir zeñginnēñ_olūdun buydey. āpı 'ķıydırması 'darı
 35 ķıydırması oludun hōle. hincik 'hamırā ğarāsın 'kepÇeynen te'ni de. ğardıñ ğardıñ mı
 36 sacā yurāsın sacā ğızdırdıñ mı. ōdan 'senīdiñ_üsTüne 'kepÇeynen ğatāsın. çalkāsın
 37 bi atāsın_çine. bölü dü uzalı 'darıdan 'darı güÇcüg_oludun hōle. āpı ķıydırması nē
 38 dayı olu biliyoñ mu sen 'uzun bidi gibi olu. ğār gibi yumşecik eveli. kendiñ elēsın
 39 'kepeç. 'dēymanda 'üyüTdürü gelisin. 'yukeyē biñdi bir zeñginlēñ_olūdu. ālem
 40 'pareyē buydey bahalı dēye alımēyōla āpı ēkilidin. benim ğānımı boşalTdırıyoñ.
 41 āpıdan ben az ē'medim mi 'yuķa. de gidi hem nēdi 'zininiñ_üsTünde. 'senit yoydun
 42 da zininiñ_üsTünde 'yuķu ēTdim. āpı yuķası ya. hōdu çādaām vādı o çādaāmda.
 43 hērkez çāda'larā göçēlēdin_eveli. 'yazın hincik ālem göçen yok yavrım hēç. hēş
 44 göçen yok hinci, ālem 'toyķuruyō. /.../ yavrım baķ bu çādaķ dē mi. bunun_altınā
 45 'ötübetileriñē ğōsuñ. üsTünō 'kendiñ geriyōz. 'burdu yatāsın medimēnli oluyō. 'yurĝu
 46 daşı baķ 'dēynek soķulūdun hōlü de 'dambaşlādā baķ dē. eveli ķı'rembitli yoydun hep
 47 ğarı ōtü, ēvlē kēpişTene hep. bi yāmır yağdı mı tıp tıp olan yēle tıp tıp aķā tas tebilek
 48 ğōsuñ ōlara. 'peşķonō ğōduķ hūreye. 'peşķon_oludun bi. şavıķ yanādı şavıñ başınā
 49 'çomkeşilēdin. oyu ēden oyu ēdē. 'ğanevşi işlēlēdin. çay yoydun_eveli. bi güÇcük
 50 yēdeñ_olu ğāvi olūdun ğavi içeseñ ğāve. çay 'tezi çı'Tı daHa. ben gelin_olduymda
 51 'tezi çı'Tı. ğocu ğuyu suyu yanınā gidilen onnā ādemlēñ_ēv vādır biliyoñ mu. oreyē
 52 vādıķ ğārik biz. ben çaya ōdu işTim ilk çaya. çay bilmēyōduķ biz ha. Sabahlara, 'tāni
 53 aşı olūdun. 'bé'mezinen 'yoyurt 'tāni aşınıñ_üsTüne. tāneyē ha, bibē dōrāsın 'tomati
 54 dōrāsın 'sovan dōrāsın 'nanı dōrāsın faķ faķ ğaynadısın_ōda ebesine. ondan sōru
 55 'yoyurdunana 'unu ğarışdırısın. ōdu durā, om_bēş gün nē durā. ondan soñura ser,
 56 ğurudūsın 'ğalbırdan ğēçirisin ğurudūsın, ğatāsın kesene, 'ĝışın yīsın. sağ_oldu'Tan

57 so hêr seni yaparın. bunnā yapmadı billi ben vēdim bi_yō. 'bê'mezine 'helvā
 58 ġarılıdın aÇık 'nişeşTi édē buğdeydene. onō 'helvā ġarālādı. şékē yok buydey ıslıceñ
 59 ısladıñ mı o ġārik şeylenī ondan soñura ıslıceñ_işTe 'Pirtledi mi ondan soñru onıñ
 60 suyunō deñşTirceñ. onō kendiñ çığniceñ. ondan soñura ele'Ten geçircen onō ġāri.
 61 'zininiñ_üsTünō ġōsuñ suyunu süzdürü süzdürü o pèynir gibi olū ġāri. ondan soñurō
 62 o pèynir gibi olanı dı ġıyı ġıyvêrisiñ. bi geçirisin ele'Ten mi 'ğalbırdan mı né olū
 63 'nişeşTe. 'helvā ġar 'bê'mezinen. 'bulğur ġaynadıdık eveli biz. bê'mez ġaynadıdık,
 64 tănā édēdik, ōdanā. 'ğaba'dan 'besTeli di olūdun, 'badılcandan 'besTeli olūdun. /.../
 65 nacaP_ederin biliyoñ mu ba'lafıya. ba'lafıya ha, hamırā yuırceñ. isTē sūt ġat içine.
 66 ōdan 'susam sürtêsiñ, 'ceviz ġatâsiñ, onnarınan ġāri bi dayı bōle 'ziniye ġōsuñ.
 67 zininiñ_içine yālâsiñ, açā açā ekilêsiñ. ġalıñ ġalıñ né dayı olū ġārik hōle. isTe fırındı
 68 bişir isTe hureye çecik yığ, bi tanTır_êt, sür. onō ġārik köz_öldü mu ġāri aÇık
 69 çekivēdiñ mi ġāri onō sacıñ_üsTünō bi sürêsiñ sâdi yañ_üsTüne bişirisiñ sır'leye
 70 sır'leye. /.../ amcañ öleli kâmil_amcañ_öleli bağ 'yirmi doğuz seni olmuş. bu bi de
 71 okuyyōdun bu. izmirê ev duTduğ. bi gececik bu imtânā giriP_çı'Tı, burdu ya'cēmize
 72 evimizê gidelim dē bu. geliyō on du bıñası da 'hasTı oluvēdi. ġalbden giTdi. bi şey
 73 gün ġārik. hadē 'bası öldü. öldü'Ten soru bu bi di esger_çı'tı buna. esger, ölüm
 74 'pareynen pulnan gi'me. bıñası bi ġucağ pareye ġodu giTdi. 'arsı alcēdik ġārik biz di
 75 ġārik ġonum ġoñşu ōsuñ dēye illi enigölden yer_alalım göçelim dēyōduğ. o 'havtı
 76 'ārsı ba'cēdin on du amcañ ölüvēdi ġaldı. bunun okumalı dı ġaldı. zōr ben dedi
 77 kendimden ġüÇü'lerē toğat mı yidircen dedi bu ben gi'cen illi esgerē dedi. esgerē
 78 giTdi biz geni üş Tāni iki ġızınanan ġaldım. né êtsem nişlisek eh kimsē ōtā vemicān
 79 'yêre dedim. belime ġuşā bālandık. geliñ yavırım dedim. iki tulumbamız varıdı bîre
 80 bîre dağındık ēyi kötü o bağlara zeHir atağana şu bu édēkene bu soñru geldi.
 81 geldinnene bācı ēdiyoğ ġārik. bācı êtcek bu ġāri okumā bîra'Tı ya. ba'Tı ġōdü on du
 82 bi 'arsee ba'Tı bu 'arsı aldı. 'arsı alıkan 'avlıya çeviTdîrîkene belediyeden
 83 îsan_aranıyōmuş dedi çevirivêren 'avlığā. git bağ ge dē her zıman dēye. bu gidiyō
 84 ōdan bu du şey_ēdiyō ġārik. hadi belediye ġazandı oreye girdi mi. ōdu kaç seni
 85 durduñ sen_erdoğ. bēş mi, ōdan dı ġārik yusuf_ābeñ vā 'satımlā. o_çı'cēmış
 86 ġāriK_ōdana erdoğan sen benim yerime gir dēyō. belediyeden çıkıvêriyō, orē bu
 87 herkez şaşTı ġaldı buna, nācap girdi dēye. ben ġārik sevincimden bi ġoca horaz
 88 ġuca'ladım da birine ġötürdüm giTdim, ġağ ġağ dē dēye. horazā aldım giTdim de

- 89 ğadınıñ_eline v̄edim 'bunò kesin̄ yin̄ baken dedim benim òlanà ğazandırdınız d̄eye.
 90 evlatın_oldu mu yavırım yēli yere yeleşTircen dē 'çabâlmıyō işTi. nè yapceñ be. aha
 91 allah_irezī osuñ aÇık ğānımın_şeyine şey_éTdiñ. bağ aha nè d̄eyon, esgi naflādan
 92 ğocuğarı olmalı.

Konuşan	: (A) Emine ÇETİN, (B) Alime ÇETİN (Kızı) (C) komşusu, (D) Aydın COŞKUN
Yaş	: (A) 96, (B) 55 (C) 70, (D) 30.
Derleme Yeri	: Bahadırlar Köyü
Konusu	: Serbest Konulu.

1 (B) nēniler aḥa ġuruluPduru (C) nēnilēḡişi nē_olcaḡ oturuyōz aha bōlū ġayrı (B) nē
2 aydın (D) ḡonumuz 'ēsgiden_olan dūḡınnerē aḡlatcaḡız bene. 'benē ēsgiden_olan
3 dūḡınlerē aḡlatcaḡ. (C) hadi ġüldürdūḡ bene. (D) hē sīrāylan aḡlatcaḡız bene, sīreylan
4 (B) hē ā biz sīreynen aḡnatceḡ ġocuḡarı hepimizē aḡlaTır. (D) aḡlat baḡalım (A)
5 bizim_ādam esgerē ġiTcādī eveli āpı unu olurdu. o ġún dū biz buydey_aldıḡ saTdıḡ
6 mı. birinci ġún 'yuḡu ēTdıḡ. ōdan 'hal'vī ġādıḡ bōlū bolluḡ mu mar_ō zuman, nēde.
7 benim_ādam esgerē ġitceḡ ġalaḡ, hazırlandı. ġiTdilē ġalaḡ ōnnā, hincikī ġayınınlara
8 nē vā. benim 'ġayınnı benē ōḡūm bi tek bi yuḡu 'ġoyvērīdi. o ġidinci nişledim ben di
9 ya. hal'vıyı sārđım sārđım yidim. aḡzımı yüzümü sildim ġalaḡ benim ġayınnı gelince.
10 ē'Tim bi dayı hōlū tasılanıyō dēsiḡ dēye māsus. ōdan gelivēdi bu, 'ayşamıne yataḡ
11 varıPbarıydım, ben nēlē çē'Tim. benim elimden yataḡ_aldı. tāḡtı gibi bi
12 minderiḡ_üsTündō o gelesiye yatırdı bene. benim_ōḡlan dedī dōşşe'Ti ya'mıca' sen
13 mi ya'caḡ dedi. hincikinner_olşu saçını başını yolā. eveli ōlō yōdu, nilē çē'Tim ben
14 nēlē çē'Tim. 'çöyür_üstündō ya'sınlar_ōda. (B) 'ana, ēkini ēdimediḡ ġalaḡ (A) bi
15 'yuḡu ġomuş bi di yarım ġomuş da 'gelin dēyō ġücücüK yukeḡ yidi dēyō.
16 'ġocuḡarısını 'ḡovu soḡuyō o du nē dēyō ya ben di diḡlēyon 'ġocuḡarı dēyō canı
17 isTemiş yimişTir dēyō o da. bēne onu 'ḡovu soḡuyō yidi dēye çekişTircaḡ
18 hincikinner_ōsu ġidivēri saçını başını yolar onun, nası ēllicaḡ. nēlē çē'Tim ben nēlē
19 çē'Tim (B) ēyi ġayrı allah beriket vēsiḡ (A) aha davıl bulunusān bulunurdu, ġızlā
20 'TefÇi yōdu ġızlā çalādı. bōlū tefÇi dutulmazdı. sen çalar oynādıḡ ben çalar
21 oynādım. hinci öylü dēyliḡ ki hinci öylü dēyli. hinciki ġōzel. ēveli nē varıdı. bi ġat
22 esgiḡ_oludu bi ġat bi ġat sāca'lādı ġurudur du kēyēdik hinci altı yēdi ġat 'eskiḡ vā
23 hinci bolluḡ. (C) ēvelī beT beriket varıdı ġēni 'ġaçılı muçuludu, hinci herif hēş bi
24 şey_olmudan āḡki_eliḡdeki nē hū o_ġún bādeşmişTır (A) bēş lereynen 'bazarā
25 ġi'sen hēyben çōḡ [doluyo] (B) 'fār_āmat nē dēsiḡ böyün nēnceḡ ġocuḡarınıḡ lafina.

26 (A) hinci bēş lerē ğızañ alıméyō (D) 'far_āmatā hayret_ēTdim bēn yā sapsağlam
 27 adam giTdi le. kōkūlcek vallā. bōyün ğonuşuyon yārın ölüyon (C) dün sözüm
 28 To'turu giTdi bōyün_öldü evelden varımış yalım_ ölüm ondō o (B) şey dēyōlā,
 29 'ohran to'turu götüresi, onu bir_ay evlā, ohranā gezmē. olādā gezmē götürēsi 'ohran
 30 da. olādı bi sādeci vasā bi to'tur onu ba'Tırası, bu adam yakında ölür bunun şeysinin
 31 biri bitmiş öteki di bitmiş dēyesi yakındı ölür bu deyesi. bōyün bizim ğız ölü
 32 dēyiPğarı. o ölü demiş to'tur dēyō, biz onun öldüğünü bilen ondan duyduk. hep
 33 bēş_altı ğadın vādık ya. oturuyōduk anā otürüPdürüdük otürüPdürüdük far_āmat
 34 ölmüş dēdi. dün beğ hasan dayın né dedi ya sabālē 'KıyFaltı edēken şey dedi
 35 far_āmat dayın beyin ğanıması geçirmiş düşmüş evin_önündü dedi. 'ismet götürmüş
 36 dedi. ben hālā bunun_ismeT sanıyon ğeni halbūsu ğādeşi götürmüş. (D) ben di
 37 muhtarā biliyon bak (C) muhtā dıſTeydi yōumuş (B) gelin dediğ oda o götürmemiş
 38 (D) hana 'gülbey vārınca yalnız bēş dağKıdı ğelmiş ismet bürē (C) gelmiş ya burda
 39 (B) kendi ğādeşi ha, gelmemiş iki saat' sonru gelmiş, sonru şeyin gelini izzetin ğarı
 40 çırı 'çırivemiş di ölü gelmiş_o 'evele bi_yo 'şeFiK_ē'miş. odan ēyiceni iki saat vā
 41 durmuşlā (D) hē adam pisi pisinē öldü o zuman (B) şey demiş, sonürō Saten o
 42 başlamışımış onō okumēye. bi_yō 'gülbeyneñ 'evele 'şeFiK_ē'miş, bi_yō 'a'lemanıñ
 43 ğızı ē'miş. sonra bu izzetin hanımı 'ölgülē mi gelcāñız 'ölgülē mi gelcāñız ölüyō
 44 Saten ağzından ğan gelmeye başladı demiş. çı'Tım yolō geliyon ben demiş_o
 45 zuman. ölü gelmiş ğadınnā ōdu bilmōn ya hasteymişimiş_o (D) bunu né dēsin ya,
 46 'ğayvıdı oturdum oturdum ule gelmicek bu dē giTdim_ēve. 'hocu dedi namaz
 47 ğılmaG_ısTeyenlē şey_ē'sin. ula abdesime aldım sölümesi ayıp 'pantulunō keydim
 48 ğoşTum ğeldim ta kâzım dayının_ōda millet namazdan çıkıyō. 'hocu o ğadā
 49 şey_ē'memi yā birez be'lime mi (C) 'hocu nēden bu evelden habarı yo' mudu ku (D)
 50 bu 'hocē bi gün biri dövē. ğulalı bu yā ğulanıñ_ayısı. (B) hana hasan dayın bitirmedi
 51 yā. o aradı bizim_inек hēş bi şeyi yōudu. öylen bi saman vēdi kendi. sabahTan bān
 52 di ba'Tım gelin işTi ölen saman vēdi vā mıdı bilmōn. bu ğayrı o ceneze gelceğ zaman
 53 gelin sağmē gidiyō. ine'Ten_ālārji gibi hanı ... hana bēñ gibi ğabarı ğabarıvērī ya
 54 alārji gibi. gözleri şişmiş ğula'ları şişmiş, 'bendi de öylüden olara 'sürēgiliñ örē
 55 döndüm ğayrı ölü yok gelmedi ya. ōdu iki üç ğadın otürüyodu. ünnōyō bunnā inek
 56 sağılcek dē ĩramazanā yollamış ine'lē kendi sañlıyō dedim ben ğeldim ğayrı anā
 57 böylü böylü dedim. anā vādım alārji olmuş bu dedi. bunu ya yidiğ bi şey doğandı.

58 bi_yō du soṅru her yaḳasınā daılmē durdu. fısḲı fısḲı dèriniṅ_ıltından belli_ıldu
 59 giTdiḡ. isayā 'teliFon_éTdiydik o ḳāPızā giTdiydi 'böyünnē. isā dèdik bölü bölü
 60 gelin, osmanā ḡāri teliFon_é'miş. ben demiş cenēziden soṅru varın demiş, soṅru
 61 gelin bi dā teliFon_é'di hana fazleşcaḲ gibi kō'caG_ısan. **(D)** ḳō'ma mı yā, pisi
 62 pisinē gider_ınek. **(B)** hōlü bi dayı deriniṅ_ıltından ḳoḳu hōlü ineḡin götün dōru
 63 geldi ḡı. 'ḳalgıdı ḡabādı geldi. soṅru geldi hemen ḡayrı isā demiş gelmessi demiş
 64 yarım saḡat soṅru bi dā araṅ burdan osmaṅgile yolleyen demiş. ben di o du geli o du
 65 geli hinci paytar ōlum dedim. sen dur bi_yō dedim. soṅru ḡalaṅ geldi 'altı iḡni yurdu,
 66 hemen hasan dayıṅ nişledi, ō ḡan_ıaldı. ō ḡan da hōlü deyneḡinen yur dedi. ben iki üş
 67 yuruncu ineḡin_ıhurlarınā 'ḳaydı boyadı. o da ineḡin ḡırmızıleşmiş şēysi sanmış. ḡaş ḡız
 68 dedim osman īneyē fazlı vurduḡ dedim. 'abı burları ḡırmızıleşmiş bunun hemen dedi.
 69 ḡız ḡādeş ben ēḡki dedim hasan dayıṅın ḡanı. anā siz deminden desēdiṅiz bāri dedi.
 70 ḡan_ıaldı hasan dayıṅ ēkini dedim. ḡan dedim beyaz tüy de mi hemen
 71 pembileşTirivēdi. **(D)** yā osman **(B)** nası şey bilmēyon bēn. ōdan ḡayrı şişilere di
 72 ḡodum şöylü öyle. gelin oḳumuş ayşam sabah beri. bu demiş 'yoncanıṅ içindi ḡuru
 73 yoncu vēdim ben ḡalaṅ om_birde bile bunnā orē tāleyē ḳāpızā giTdilē yā. aḳıTdım
 74 bīrē ḡucaḳ ḡuru 'yoncō vēdim. 'yoncanıṅ_ıçindi deyō bi şey varımış heraldı deyō o
 75 alārci ē'miş dēyō bizim dēyō inek dilleri hemen aḡzı şişivēdi deyō. bölü bölü dedi
 76 ḡızanlā dēyō. geldim dēyō şişdi. yalnız bizim ḳāmil nēydi dēyō ana soṅru 'yoncanıṅ
 77 aramışlarımış arı çı'mış 'yoncudan. ōlü bi şey mi marıdı dēyō bilmēyon dedim ben.
 78 hēş başḲı bi şey vēmedim. inek yēḡi doğdu biliyon mu ölü üzüm müzüm dü
 79 'atıvēmedim. **(D)** mallarā şap_aşısı vuruldu yā, osmanā çağırdılā güllü
 80 abamgileṅ_oreye. başladı osman yimlere ḳoḳulümüye bilmam nē ē'meye. yimlē
 81 bozuk dēyō bu biliyo muṅ. yav yimden olumaz dedim ben. inek yimēyō. halbūsu üş
 82 gün yidirmēyōmuş inē. soṅru osman giTdi, ule dedim ben şap_aşısı vuruldu bu
 83 mallara. ondan olmaşıḡ bu dedim ben. haḲkeTden de ōleymiş. yimēyō inek, üş
 84 gündür yidirmēyō zatān keyiFsiz_ēdiyō ineḡ. ondan soṅru üş gün soṅru yimē başladı
 85 inek. osman yalnız her cuy bēsi yimine sokuyō ḳafasına. **(B)** ayferin
 86 ḡayım_bıḡasıgil Tīrazlādaḳı onnā bēsāneci adam cambaz yā. az almēyō dērdi adam
 87 buna **(C)** saḡ_olsuṅ bulunsuṅ köyümüzüdü yā. benim inēḡ 'yirmi günü varıdı ḡōmōḡ
 88 mu sen. 'götünden sözüm azzik su geldi içine ḳa'Tırvēmeliymiş o göve. siz siz oluṅ
 89 a'lıḡızdı oluṅ ineḡ ismeḡil dayıṅ çoḲ vēmiş. ōdana 'yirmi günü varıdı doğmasına.

90 içine onun a'Tirivemeliymiş h  l  hu ad n suluk bi şey ı'Tıydı g t nden. 'on 
 91 a'tiriv emeliymiş sıyrılumamış (D) danı yat n  deyon de mi ırmızı (C) he danı yat 
 92 deli, 'yirmi g n  varıdı osman d r v di, dan ye aldı. bi z rladı inek. an b l 
 93 dimedi iki g n yimedi işmedi. sen geldi  lc k b n geldi  lc . dokuz y z  in 
 94 saTdık. danası dı  ld  'yirmi g n  varıdı  kek danası. anlayan_nsan onu iine
 95 a'Tiriv riy muş. (B) a'Tiriv c dı o (C) ben n  bilen to'lu'dan. (B) o yaTdınen
 96 olur d ze a'Tinen_olmaz onun (C) h c_olmazdı to'lu'Tan  ccı_olmuş (B)
 97 bizim_ine'l  varıdı s l mesi ayıp g tme gid dik emcelli yannı eveli. b r l 
 98 yapılmazdan biz  l d  d r yodu. hinci acık youş v dı h l   r  ı'Tı mı bizim_o
 99 inek o ine biz 'so ... saTdık ayrı, b re dam 'sayı yıkılınca.  r  ı'Tı mı ill  bu
 100 adan ıadı. d z  ııncam a'Tırdı mı gid di (D) bizim  l  biri varıdı saTdık biz
 101 ikidi bi ııy  aydın geliv  aydın geliv  anam. (B) hemen bi 'ayídılan hemen bi
 102 'apídılan hemen bi sil di yataı dı  d di bizimki. (C) eveli olmazdı işTi o un
 103 to'luynan olmuş. (D)  le birinikindi g d m ben ona. paytar omp l  y keyor_on 
 104 iine atıy  g riye ya (C) o 'danalı ı sa  le, aha ismeti saTdı ine'Ti di ı'Tı iki
 105 yıl_arasında.  le 'danalı 'ııv di danıdan sora. (D)  le aha o dana, inek doum felci
 106 mi oldu, n  oldu onnarı y . benden başı 'aseci bulumadı .  l  bi acıdım o ine.
 107 bak mısTıvı dayımgile apv cen odunu elimden hepsine d vce _y . makin 
 108 dutuy l  ine, arb ye a'caz d ye (C) bi di s r d l  t sli'Te, ben_on  aley  aley 
 109 (C) aa burdu duruyor_o oG_oldu  leli aa  v_onu ya (D) yaş aş do'sam_b ş
 110 (B) do'san_altı (A) gi'mem geldi ala oreya (D) n  daha s ne bene
 111 bilen_ ld r s n s n. (A) allahım yatırmıdan  sı gi'sı. 'cavır bene uca'l  gid din
 112 de y zlerime s v di  p di  fecic dım. boazıma bi m cen daıv di ırmızı m cen.
 113 s v l di bene biliyon cavır  ben. ışı'lara [aşTık]. 'poyur_altı iş işl y du  dan ulu
 114 yoldan yata'lı yata'lı yoarı geiy la. bizim di  c d T am l  v . o am ll  ocası
 115 g z n zd  yarra mı m  dedi, bize geliy  ala cavır geliy  aı dedi. anam bene,
 116 'mindiriv di  dan bu 'k y  geldik. burdu geldidik n rese 'ıymı  l yok. 'aşmış_ l
 117 ışı'lara.  dan bene anam geni mindiriv di ışı'lara. ışı'lar  ıadı bene anam mindirdi
 118 de.  dan v dıydık bizim k yl le  ll  tulu'larına depiP depiP yiyiPbarıl . o onu_ l
 119 di 'başı y re 'aşmış hep. o adamı tulu'larına yardıl  yardıl  yidil . (B) s leyman
 120 dayı n  dedi size, s leyman dayı n  dedi siz  r  ııncı t peye. (A) h c
 121 a'lım_ m y .  dan anac m dı n  dedi ala ya. a  deş dedi dayım marıdı ana'ıdı
 122 o du ı'mış  r . 'cavır bize  ld r s , nası  derin ya dedi. heş size 'cavır  teslim

123  tmam dedi dayı um. kendimi  ld r n dedi kendim  ld r n dedi cavıra teslim
 124  tmam dedi.  dan giTdik  ala  b reyi ı ı'ladan bureyi bi dum n p r d  yas  diy 
 125   l   ala  biz  fecic z.  dan geldik k y  i ine h   o sandı'lad  pılı pırtı
 126  omamı l . so a'l  'd    K gibi  t  bet . 'cavırlar  almı   almı  sa mı  kimi topladı
 127 kimi aldı alan aldı (C) 'cavırl  dı sa mı  bu asarılari   ocu   yl  anamgili  h     i
 128 nenemgili   vi a mı l  ya (A) alan  aldı hep  aldı (C) h  a mı l  h    vdi bi   y
 129  omamı l  oru yak n d  mi n  varisan 'sarılar  almı  h     ste. h    almı l  (A) n 
 130  adan durdu unu bilm yon, h   a'lim  m y .  dan bi tabıra n  demi  ya. benim
 131  ayimb b  has  o lan 'd menci varıdı. biz size  llim yiz ya demi  hinci bizim
 132  adımızdan gelenn  size  ld r , a ızlarına varı  bayra lan  azannan suy  varı  demi 
 133   cavır. biz  llim yiz ya demi  onn  dı size  ld r  demi . burdan bak
 134  azannar  aldıl  bayra   aldıl  da kesi'ler  altına giTdil     iya cavırı      ne
 135 giTdil . bi  y  geldi emmi  o  durdu. burdu mısTı'la   du bi 'd rmızanlı  v vadır.
 136 o  v  girdil , seni  'tosunu aldıl  giTdil  'kestil  n  d yibilc  . benim 'tosun  aldıl 
 137 giTdil  'kestil r  da a  yurdul . hep di da Tdı  llere,  l di  aldı cavırl dan.  du
 138 kesTil  a  Pi irdil  cavır  pey durdu. yımırteya toplal d n dı h l  bi sepet   atal d n
 139 da  uy lad n da anne  annec top  oy n l dı yımırtey nen 'cavırl . (D) zebil  diy l dı
 140 d  mi (A) h  'cavırı  nasıl giTd  ni , cavır s r ld  giTdi nasıl giTd  ni bilm yon (C) o
 141 [ smet  n n ]  dan size demi  h   toplar n demi . o du burdan bizi kinn  de bi
 142 horuz yolleyv riz demi  bi  uval darıy  topl  demi .    ılı nı cavırlara.   ti o n re 
 143  adan s rd  s rm    du  almı  cavır  ayrı. (B) '  mide h     m y  do ru
 144 bakıPduru topl    yl . (A) naha bi gence dı arı  ı  amadıl  'cavırl . bi  at eski keyiP
 145 dı    ı ımadı dı ı  alek i  di durdu. dı arı  ı'tı  mı dutu oyy l  alı oyy l . topala
 146 h l  bi hayatlı  vleri varıdı  d   omu la d  'ge iv mi l . topalı dı cavırl 
 147 y  anının  alıP gidiy    menli'di ate ley l , topal  ya'Tıl . anı bu isted    vdi
 148 durdu. bu y r    ay ıl    vdi bilene h   'cavır durdu. o mısTı'ları  'd rmızanlı  v
 149 varıdı  du cavır durdu. anı, aha mısTı'la    v vardır 'd rmızanlı.  du durdul ,  du
 150 seni   k z  alı gid  kes di. benim tosunu alı gid  kes   azanları n a  yur l dı kim
 151 s ylenibilca .  pey durdu cavır burda. (C)   i n nemi  ba   arasına bi iki   
 152 o la'ları varımı  her g n g tm  giderimi  onn . on du bi g n  la  yoldan yanı
 153 asılmı .  urtuluv dik d di o  o la 'asılınca. o la  yoldan yanı gitmi  de asılmı 

154 'sallanmış ğalmış. **(B)** dāra diri dāra diri dēye havı çekerimiş_onnā dedij di
 155 anleşilmazmış, nēnemgil bölü edēlēdi. **(D)** üle altın multunu çoK gömmüş onnā
 156 burlara da dek gelmedi. **(B)** ē ören_çindi yapıları vār_aha yā cavır yapısı deniyō.
 157 benim ē sa'dıım yēdi yapıları varıdı şey_ēdēdi. **(B)** isa yok burda **(D)** kâPız
 158 satıyōmuşTur yā kâPız parılarına içiyō 'böyün. içē canım hasan dı yanında dē mi. **(B)**
 159 hasan dı yanında **(D)** hasan yōdu hasan dayı hadi ğumar oynayalım dēyon, böyün
 160 ben yalnızın dēyō. ırmızan ba'sıñ deyon bēn de... **(B)** señ sō bağan bürēç ba' bi_yō,
 161 bi_şey sōcağ sene **(A)** nē sōcağ yā a'_darı 'sarı darı 'ba'la bunnar_olurdu heli o
 162 'ba'lē pek_ekilirdi ğocu hāman_ēdēdik. o a'_darı kēkili darı ğalañ bizim bu
 163 poyrallā hēp a'_darı oludu. bölü bağ yōdu hinci bağ mēşır. **(B)** āpı_olurmuşTur
 164 'buydey olurmuşTur. **(D)** olā ēveli bi_şey_olmōyōmuşmuş yā toprak bölē piren mi
 165 nē dēyōlardı onō piren. **(A)** bi aās yōdu bi aāÇ. dibine oturcek aās yōdu. a'_darı
 166 ēkēdik 'ba'lı ēkēdik sarı darı ēkēdik o sarı darı pēk_olurdu, onlā baTdı. **(B)** o sarı
 167 darı nasıl biçiliyōdu ku. **(C)** 'anā pē'_dayı biçilirdi **(B)** orālan mı biçiliyōdun_o **(D)**
 168 bu sarı darı dedij pirinç darı dēli mi, nenemiñ_ēveli tağ tağ insannarıñ gözünō şey
 169 vurduu tamam tamam güÇük darı. **(C)** gücücük ğayrı hōlü salkım gibi ēyēdin de dibi
 170 yaşıl yaPra'lı gibi ğayrı biŞ di biç. hōlü desti_ēdē gidēdiñ di çekēdiñ. on du sürü,
 171 çoğ_oludu **(A)** hāman_oludu **(D)** tavııñ ğuyrūnnan gözünü silēdi ğanı giTsiñ dē
 172 silēdi tamam a'lımā hinci girdi. **(A)** 'feydalı ēkilmezdi 'buydey. 'anā āpa 'pörülcük
 173 gibi 'yuğası olurdu, nēdi bölü buydey nēde. buydey_olmazdı ēkilmezdi ēkilmēyō
 174 işTi bilinmēyō hāman_ēdēdik 'düvennen sürēdik 'öküzüle. bi dayı tınaS_ēdēdik
 175 bir_aFtıda қа'mazdı ho hāman. savırcan dēye üsTünō çıkı çıkı çıkı çıkı. bir_ay
 176 'düven sürülürdü. 'hinci ölü iş mi mā ğalañ. çekēke eşşēlen hararılı çekiyoñ. samanā
 177 hararılı allū nēlē çekēdik. **(B)** ēkine nasıl getiriyōduñuz ēkine. bīrē denk mi
 178 getiriyōduñuz **(A)** bi yük, 'ēşşē 'yükō sarādık. [harman] bir_aydı zor kağadı
 179 bir_ayda. **(B)** 'kaldırımeyēnnāñkı **(A)** kaldırımēyanāñkı **(C)** annā onnā üzümülen
 180 bilen kaldırdı **(A)** anō 'maKıFTı bēn bir_ay düven sürēdim. benim_adam
 181 esgēdeydi, öküzüle bölü ölü pataz mı vā. nēlē çekēdim nēlē çekēdim. **(C)**
 182 öküzün_altına yalağ dutādım da. āpanıñ_içine sışmasıñ dē **(B)** āpāyā nē_ēdēdiñiz
 183 çeşmeniñ_önünde onnarā benē aḡnativē bunnara, ğatıP geliP düven sürēke āpeye nē
 184 alıyōduñuz. **(A)** ğıyımdı ğarı varıdı. benim burdan ğalbırā al git dedi, çuvalā al git
 185 dedi ēñki sürgünün_altından savır ğıcır al dı yi dedi. bölü bolluğ nēde. ben_o ğalañ

186 ĩrēmetlik 'ġalbır vēdi bi çuval vēdi. geldim ēvlerine ġalañ çalkadım ēTdim bir_aya
 187 ġadan ē'dim. 'sarılıvēdim_ākamā hem öküz aqıtcan burdan. geldimidi ġıcırçı bu ġíbı
 188 yatıPduru. onō vēdim di iki ġıcır_aldım. sa'lı dı dedi ġōmesıñ onnā yi dedi ĩrēmetlik
 189 bene. ġōmdüm samanıñ bi yanındı dı ōdu 'düven süresı yidim, anō. **(B)** o zuman ġocu
 190 adam ġōmōyō mu sēn yiki ġıcıra. **(A)** nēdi ġōcek onnā burdu yā **(B)** señ_yalıñız mı
 191 gidiyoñ. **(A)** ben_ō maķıFTı 'düven sürüyon bir_ay sürēdim bir_ay, ayşam geliyon.
 192 **(B)** her ġün sabāle gidimē'yōduñ **(A)** hē **(B)** o devēcileñ buydünō dēyolā **(A)** aha
 193 dēyman bōazındı buydulā yā. 'devi yıķılıyō ġār yaġıPbāķa. onnā dı devē ġurtācaz
 194 dēye 'uġreşırke 'uġreşırķa 'üçü dö_ölüyō ōda. anası havı ya'Tırıyō 'devrenT deresindi
 195 ġar ġeni yaġdı elim ayāmıñ canınā_aldı dē bi havılā ya'Tılā bi havılā ya'Tılā. **(B)**
 196 ēñki havanıñ birine 'çēkivēr ēkinnere **(A)** 'çēkimicān_ālīme. devrenT derileri dar
 197 geldi bene, Faydasız_ölümlē zor geldi bene, devrent deresindi üç yēit buymuş,
 198 yējdiñ ġollarına, ayazlar_almış. pēkidin onuñ havası yā, pēkidi havası anası
 199 ya'Tırmış da bi_yo du dayanımamış. üçü dö_ölmüş deveye uġreşırķa. ġādeşidīne
 200 bilmēyōn ġalañ **(B)** Tırazlādan geliP ķa'mış onnā. samanā nēden_almış onnā
 201 Tırazlādan. **(A)** Tırazlādan_almışlā dı geliñ ġi'mēñ demiş. ġar yaġıPbā dem[iş]
 202 ölüsek 'deveci ġarı desiylē demiş, 'hunō baķ. onnā orē geliyōlā devi di 'yıķılıyō,
 203 uġreşırķen üçü d_ölüyō onnā. **(B)** birine ēdivē dēyō aydın birine ēdivē 'ġayrı, ēveli
 204 gelinlere ķını ya'Tıñ. **(A)** hanı a'lımdı 'duruPduru mu. ben 'ayşamķı yidiñim ē'mē bili
 205 a'lım_ēmeyō **(D)** hayır ah ġızım vah ġızım dē aıT_ētmēyōlā mıdı, ġiTdiñ yēdi
 206 muṭlu_ol bili demēyōlā mıdı onlara sōlü sen. **(A)** ben hinci ayşam yidiñim_ē'mē
 207 bilen_unuduyon **(D)** hana gidiP di gelisek aġzınā sıçarın bile demēyōñuz mudu. **(B)**
 208 [yaş] Tokzan_altı **(D)** ēñ 'böyük sen miñ köydü hinci. ēñ böyük sen miñ köyde ēllik
 209 mısTan dayım mı böyük sen mi böyü'süñ **(A)** ēllik mısTan benden ġüÇcü'Tür **(D)**
 210 'cabar_ēmine hala mı böyük sen mi **(A)** cabar_ēmini böyük o böyük. **(C)** ġayraķ
 211 ġayraķ huy dedim. macālarā ġon dedim. macālar alıġomazsā. köhnüvē di git dedim
 212 dēdi cabarıñ nēne havası varıdı. aha bu aha bēn deyvēren havasına **(B)** ondan iki
 213 üç_ay soñürō du bi_yō du bu gelmiş o nē ġadā durdu bilmōn ben. **(A)** bir_ay vā
 214 durdu **(D)** 'cabar_ēmini haleynan hēŞ 'ġavġa ē'mediñiz midi eveli **(A)** bēn narāyen o
 215 zuman ya **(D)** aha o senē dövmüş 'ya. boynuñō minmiş di bi_yō 'asdılıvēmiş şamara.
 216 **(A)** bēn_ōtō ġiTdimidi oreyā daġa. anası benim_ōñümō 'oturuġomuş benim ġızıñ
 217 vādıñnā vādıñ dēye. benim_ākamdı bir_ākı ot vā. hem ben o ġārı döġüm_bilin

218 azılıydın_o. ođan beneġ geldi geldi de ayāmdan bi dēyneġ 'yuruvēdi, ben dūşTüm.
 219 dūşūncen di yurdu bene. ođan ben geldim. dayım_ırēmeṭlik aṇıvēmīşlē 'ġayfeci
 220 dayıma. 'ġayfeci dayın hureye o be'leyyōdu sen_o bizim ġızā yurāmıġ deye bi
 221 dāyak_ativēdi ona. sen_onuġ ġıçınā nası yurusuġ o onuġ ġıçınā yurdu. dāvı sürēdi
 222 benim ġızā vādūmā vādıġ dēye. /.../ dePīrem bi oluvēdi biz o zuman tepideydik.
 223 oğan bizim 'saya bi kapanmış 'geçilēsi kapanıncē ġadan çırmış çı'mış ġi'mış. oğan
 224 bi geçi yok sayı kapanıPduru. benim 'baTdāl dūñūr ġoşūynō geliPgeliri. 'ēminī dūñūr
 225 ey dedim zarā ziyānıġız vā mı dedi hēş bi geçi di yok dedim ben 'kapanınca altındā
 226 ġalmış sayanıġ. halbūsu geçilē ġaşmış ođan bi depīrem_oldu ġayrı depīrem_oldu
 227 dışālādı yaTdık. allah ġorudu da bölü bi saġāmaTlık_olmadı. burdu ölen_olmadı
 228 odu bilmēyon kaş kişi öldüne. bizim burdan_olmadı nē maldan_oldu nē
 229 isandan_oldu. o mallā o köpe'lē üġrüşüyō melēyyō. Tepīremde allah_allah allahım
 230 yārabbin. [sel] yaġā geçēdi. 'alcılādan bi oġlan_almış çay da. 'dirilden doncazı vā.
 231 donu hōlü ipile baġlı. yōkarıköyüġ üsTünō endirmiş. oġlan bayā bizim bu oġlandan
 232 iri. o ġalaġ hōle çay gelmiş de siġmiş tepeye. sindji tepeye çay anası bībası dı bu
 233 yandeymiş, bībā demiş. bene çay_alcaġ yalım ırġıleyiPbā bu tepeye demiş bībasına.
 234 ben aṇnecindeyin dēyō bībası. ırġılāķa ırġılāķa oreġ bi 'söküvē. hadı oġlannan bā,
 235 yōkarıköyüġ_üsTünō endirmiş. biz di ġiTdik ġalaġ ġocuman aha benim_oġlandan
 236 bilen_iri. oğan nē dēyō yā yavırım dēyō ġurbanā iki kesTim yēmedim, senē di
 237 ġurban_e'Tim dē yaslar_e'di bībası. bayram ġalaġ ġurban ġeşTiydi. bēn ġurbanā iki
 238 kesTim ġara gözlüm senē di teke ġurban_e'Tim dē yas_e'Ti adam ġocumanıdı
 239 oġlan ġocumanıdı. 'ılgıııġ_ādınā çekivēdilē de yōkarıköylü bi ġarıcık nē dedi eṅki
 240 dedi ye'mış daş yidi, yārmaġ_eṅki çocuġ dedi. ġarı yārim yarım yalvādı, aldılā
 241 ġiTdilē de 'ılgıııġ_ādındı yārdılā çocuġa yādılā. ē neler_oluyō neler_oluyō. /.../
 242 turp gibi kaFası olurdu, 'çiçeK_açādı bi dayı. o ēriPbāķan onuġ yaınā ġazırdık biz
 243 ġalaġ, cizēdik yaınā_alırdık. yaınā pēk_alırlādı. 'haşēş_ēkilirdi, 'haşēş 'ba'la sarı
 244 darı a'_darı ġalaġı ēkilmezdi. āpı 'feydalı. āpeynan buydey az_ēkilirdi bunnā
 245 pēk_ēkilirdi. üç_ölçeK_āpanıġ_içine bi çeyrek buydey girēdi. o du çāşāF gibi
 246 'yukası_olurdu dā aşşālādā üyünür gelinirdi. 'çöreġ_ēdēdik hōlü_öle, ġevrek ġevrek
 247 ēdēdik. darı unundan a'cık āpı unu ġatādıġ darı unundan ġalaġ hōlü ġevrek ġevrek
 248 pē'_dayı_oludu. kıydırmā denidi pēk_ēdēdik eveli. hinci onnā ķa'Tı. 'pīransā_aşı
 249 bulġur_aşı oğan 'maķāni kesēdik. bölü almā maķāni olmazdı 'hamırdan kesēdik,

250 eriŝTe. almı maķāniden dayı oluyor_o. 'yımirtı giriyo dē mi pē' _dayı oluyō. bölü
 251 nēdi bollu' mu varıdı. 'sıyırmeyle 'bölcü pēk_oludu pēk. nohot_olmazdı sıyırmı
 252 dēlēdi onō hōlō_ölü olurdu bi dayı. çaķılıdağ_oldu mu 'bölcesine a'lādık. annā
 253 götünō başına almazdık hōlü_ölü döŝŝedik. ğırmazdık hēc yū yū dō döŝŝedik öyleye,
 254 herkez uzun uzun atādı [ağzına]. sabınna, apayrı küllü su olurdu sabın_olurdu böylü
 255 ilāc_olmazdı. bi döycek eliñdi bi te'li tāk tāk dövēdiñ ğaynadırdıñ. hinci bit mit mi
 256 vā ğalañ. anō ğānı ğara bit pēkidi. pēkidi bit eveli. taylañ ğocu adam varıdı ğarı ğoca.
 257 baķan_olmadı dā bit ķoltuñun_altına top_olmuş. biri ğıyındı su ēltivēmiŝimiŝ
 258 tasıñ_içine su içeki bit dutmuş yığılmış ondan soñürō bi ilācā perdağ_ē'dile ondan
 259 soñüro bu ilāÇ çı'Tı ğalañ. pēk_oludu pēk illē o eski bi_yō faķır vāķır ğaynādı.
 260 bit_oludu hinci bit baTdı bite ğōsü ğızañ bilmez. hastalı'lar_emmi çoğu biTdı aha
 261 'hasTı olunmazdı bōle bit baTdı da hasTalık fazlılaşTı. bi 'puntu bilinirdi ōdan bi de
 262 'sıTmı bilinirdi. iki hasTalık varıdı bıldanlı bi zıhiyē osman varıdı bi geli di hap
 263 daıtırđı sarı hap o baķādı. nēdi bōle, ēyi_oluduķ o 'sı'mı ağzına yüzünō bölü
 264 Pabiç_esKisi gibi uçu'ladırđı. uçu'la'Tı mı 'salıvēridi. hinci kaş türlü hasTalık va
 265 yidiñ hēP_ilāÇ. ayran 'gübüreç ğirēdi, peynir da'varā ğirēdi hinci hēp yaylom ya.
 266 'surul varıdı bi ğırmızı 'surul o ğırmızı surulō sürü sürüvēridik o bite öldürüdü. 'surul
 267 dēlēdi ğırmızıydı. işTi o adamdan bu bit 'çikinci bu ilāŝ çı'Tı ğayrıķ. bit Pē'mez
 268 küpünō yol yaPmış bit. oncāzlarā baķan_olmadı dā varıdı ğızañ emē ba'madı.
 269 baķan_olmayınca olma mı. evel zaman lafinā unuTdum ben. hēÇ_a'lımdı biri yok.
 270 ğeşTi a'lımdan her ŝēy ğeşTi. ğocadı'leyiñ iñsaniñ_haķğı hēc ērmēyō. allahım
 271 yatırı dı ķapıya ba'Tırmasıñ, yatanā da zōr baķanā da. allahım yatır_ē'mesiñ. baķ o
 272 oğlanıñ_öldüü duyuluvēdi. gep ğenÇ **(B)** bu yörü' Tü hasteymiş ço'Tan beri
 273 bıldandı ya'cañā dēyon ben di git başğı yēdi yat. anı, oķul 'ķapanıncı ği'miş_o ya.
 274 oķul 'ķapanıncı bir_ay oluPbarı yā, daha om_bēŝ yirmi ğün yatcāmıŝ **(D)** ğayıķ mel
 275 baķ buldandā ğalaydı ğayıķ mel di öldüydü **(A)** beliki hinci ēyi oludu **(D)** hayır ğayıķ
 276 mel di ölcēdi o zuman **(C)** izmirē ğiTdi de ōlü ēyi oldu **(D)** izmirē ğitdi de izmir
 277 ğurtādı adamā yā. bureye yatırıyoñ dēyō adamlā dēyō birbirine ķıŝğanŝ dēyō iki
 278 To'Tōr dēyō o ondan kemik ķıŝğanıyō dēyō o ondan ķıŝğanıyō dēyō, hasTā arı yēdi
 279 ğidiyō dēyō. 'hemŝirilē di ba'mēyō dēyō. ğaraciğer_asTası ŝēy a'ciğer_asTası. **(B)**
 280 ŝēy di ondan heralda yörü' Tü ondan yalım **(D)** buldanā ği'diñē ğöre
 281 göüs_asTalı'ları **(B)** bi di bīrānŝit_asTalı **(D)** bīrānŝit yoğ_onda **(C)** bi_ŝēy yok

- 282 d y , b ranşıT  oluv di d y    ns r    d  medi daha d y , s dum b n gini de o    un
 283 bi  y  izmir  gi'mi . izmire mi gi'di dedim 'naradı  d y  b ldandı yatıy  d y 
 284 gelc 'da d y . a'cık d  duru . ben di o aya ndan mı yatıy  dedim onun  aya  d 
 285 bereli  i i  i iv riyor  aha  a  senedir y  (B) y r    ha. (C) h  y .

Konuşan : Arife ÇİFTÇİ
Yaş : 75
Derleme Yeri : Güneydamlar Köyü
Konusu : Düğün.

1 'eveli ğız_ısTemē giderlē. 'hindi anlaşma yō ku hindi ālām 'telefān vā dī mi
2 geçiviriyō geçiveriyolla. evele varılādı isTerlēdi. ondan soņura heṅK_ēdēdik biz
3 eveli. tef çalādık hōlū tef. oynādık 'ğaşula oynādık. ondan sōnecīm 'gelin çıkādı
4 düünō ğiTdijimiz yēde ayşam gelmezdik hindi gelivēriyō ēl. biz_ordu durādık gelin
5 çıkısı ğadā durādık eveli. ōrdan gelin çı'Tı'Tan soņru gelidik. hārkes ēvinē gelidi.
6 sabālī қақарlādı gelinē ēvci ēvci yēdi sekiz ēvē gezdirilēdi. hindi onnā қа'Tı. hindi
7 onnā қа'Tı ğayrı. [at] mēydanda mı oynadırlādı ona, yoldan yolu ğoşdurulādı.
8 minēdi, dönüyollādı eveli mēydanıñ ğıyındı dönēdi. īsan_oludu īsan. şeref
9 şeref_ēderlerdi atıñ ğıyındı hōle şeref_ēderlerdi, döndürülēdi gelin yaparlardı
10 érke'lēden. 'espilerden kēydirilēdi érke'lere. gelin_ēderlēdi alırlā ğaçarlādı. ordan
11 belinē bi şiy ğuşadırlādı. ğuyruk gibi bi şiy bi alaf ğatırdı bi ğaçarlādı.
12 şeref_ēderlēdi ōle eveli şeref mēydanda oludu eveli düün mēydanında hindi ğāri
13 onnā қа'Tı. yimek ha eveli soğan_aşı oludu 'ğabağ_aşı ēdēdik, 'bulğur_aşı ēdēdik
14 'kēşgek ēdēdik 'fasıll_aşı ēdēdik 'ķoşaf_ēdēdik. hindi onnā қа'Tı ğayrı iki üÇ yimek
15 üç yimēle dört yimēle oluvēriyō hindi. 'kēşgeç ha 'dērmendi sürēdik hōyle acık
16 ısladı' mı sürēdik dērmende. onu acı' dı hōlū sürēdik onu hōlū ovucuk mu onıñ
17 ğabıyı çıkādı. 'onu 'savırdık. savırdı'Tan soņru yūr yayķādık üç yō. suyunu
18 ğaynadıdık ğazanıñ_içinde. suyuñ_içini ğaTdık mı ondan soņru aÇık bişTi mi
19 ondan soņru 'kepÇili bōlū ğarışTırı dövēdik ğazanıñ ğıyını vura vura vura vura o
20 bōlū bi dayı erir orda hamır gibi. onu 'bi sē sadi yaı ğaynatıp ğatarız içinē ğarışTırı
21 ğarışTırı kēşgek bōlū ēderiz eveli. üzümnden 'ķoşaf ēdēdik hindi 'cacık
22 bilen_ēdivēriyo ēl ğayrı hindi ğolay yērinē ğaşTılā. ilk gelinlere, sözümdü beşē 'sarı
23 lere daķılıdı. alını oludu eveli. alnımızdı oludu benim di varıdı ha'tda. beşibirlik
24 bilinmezdi. bizim günümüzdü 'henterı varıdı. 'henterı oludu hōylū şeyli şeyli 'dilmeli
25 'dilmeli. alaşı ğumaş_oldu eveli ğumaşımız_oludu. henterı ğumaşı di'Tiridik bi
26 īsana. aynı geçen_aFtı varıdı. ğırmızı fesli bi şey enterı kēymiş her yanı 'işlimeli

27 şeyle. adam gezdiriP-yörü satıP-yörü golundu bi sepet vā sen görmediñ mi hiç. aırlık
 28 parası oludu eveli. ben yēdi milyar vēdim geliniñ birine. yēdi pañlot yēdi. altısını
 29 sa'ladım giTdim biri yok dedim adama. adam dedi bu parıyı soñru senden alırın dedi.
 30 bi millānu soñūru aldı. aırlık dērlē ona. hindi ğız_ısTemeyē vādık mı bitirdik mi
 31 sözümdü on sarı lire bi bēşibirlik hindiki vakiTdi ölü ğayrı. eveli aırlık dērdik yēdi
 32 millar, üş millar bēş millar bunnarā aırlık dērlēdi. hindi o aırlık қа'Tı ya ışı'davıt
 33 köyündü gene çok. ordu çok alıyollā. aha ordu 'yēñili birinde yēdi milyar vēmiş ğarı
 34 ben o ğun ha'fdā bunun ğız ğārdaşınıñ ğızı yēdi milyar vēmiş. TaHa alcan dēye
 35 vēmemiş soñru adamıñ damdaķı ine'lerini zehirlemişlē enişTi sen_éTdiñ diye hindi
 36 'davaaşTılā. dört Tane mal_ölmüş paranıñ başında hindi. hōteş dört gün selāTdiñ
 37 mēydan yapTı nişanda. ataş yakādık da ataşā kül ya'mēyoz mu, külü ğazılā ğararız.
 38 Küzü ğaz yañda ğardı' mı bi hōlü ğuvan diñeldiriz bi hōlü bi şey onun_üsTünō saş
 39 ğoruz. sacıñ_üsTünō övalarız o küle. ordan_ataş dēyiriz, ordan yanādı. 'hayvan
 40 çoğ_oludu. odunō giderlēdi eveli. bölü tefiyli havıylı geçiridik oduncuları 'dāvada.
 41 odunculā hōrdan gelike biri sıkı atādı. burdan yörü ğız 'yaran burdan sen ben 'havıyla
 42 tefile ğarşılādık. ördana odunu alı gelidik. anası iki eşşek ayırırēdi sözüm yabanā.
 43 bu eşşē bēş_olcaķ bu eşşek dē ğız_ēvi o eşşē'lerē ğız_ēvi geri döndürüdün. ördan
 44 ğucañmızlı bilen alı gelidik odunō alırlā gelilēdi. eveli bölüydü. hindi ālām ğāri
 45 varıyollā hindi múbārek_ōsuñ söz parası o gunuñ ğāşılıñı vēriyollā. ördan adam
 46 geliyō ēvine hindi öyle. hindi oķu ğarşılıñ söz parası senē bi 'ķayat_ōķurlā dēy mi. bi
 47 'ķayat paşadıñ_ıçindi bi tas varız ğızıñ_anasına vēriz. bi tas, oķunun ğarşılıñ
 48 böyledir. aır onun ğarşılıñ oldu mu sözümdü 'para vēriz. soñru nişannāda ēli günü
 49 'hediyelek dēriz biz gücük altına ondan daķarız ēli günü kimi sarı lire daķā, burdu
 50 nişanda kimi 'hediyelek daķā. ördan 'çalġıdā oynarlā ķalġırlā 'loķum daıdırlā. nişanda
 51 iki gün mēydan yanā. 'bēygir_oludu. bēygirē eveli bi 'hēybi asādık, 'hēybi
 52 'bēygiriñ_oludu. ğula'larının sözüm yabanā bīrē 'yuları oludu yularınıñ hurlarına bīrē
 53 'yaġlık daķarlādı. 'yazmı daķarlardı. biri çekēdi, gelin ğulañna vēridi. evelē onun yüzü
 54 bi al gērerlēdi. bi 'yazmı bi sē çeşit 'ötüberi ēderlēdi geline, eveli ēyiydi gene bē.
 55 bēygiriñ_üsTündü çocu y geliniñ ğucañna vērilēdi. bu yandan vērilēdi hu yandan

56 vèrilēdi bi çocū. saır_olmasıñ gelin diye. sađ yandan vèrilēdi sol yandan alırlādı.
 57 gelin kèyimli ya. [gelinde] saÇ toķası oldu eveli hōyle 'örük gibi ēderlēdi hōyle.
 58 ğara ğoda oldu. [gerdanlık] oldu, o işTè gümüş ğuşaıñ gerdenliğ oldu ōrdan
 59 daķarlādı gümüş ğuşaa. ordan bi hōylü pareyá şey 'cıñğıl_ēderlēdi, eveli ğeşmez
 60 paralā vā mıdı onnarı delerlēdi. 'boncuulō hōylüce daķınıdık hura. şıñğıdı şıñğıt
 61 şıñğıdı şıñğıt. [bileklik] oluyōdu, hurdan hōylü aynı gümüş ğuşaıñ şeysi oluyōdu.
 62 onnarı biz hep saTdık eveli çoıdu hep saTdık ğayrı onnarı biz. satıldı onō biz çok
 63 para sanıyoız aha 'duraĝosa. hindi ğeşmiyō diye olmōyō diye ayıp geliyō hindiki eveli
 64 zaman şeyleri. ışı'davıt bizim köyden taHa 'inci ğonuşuyō. ışı'davıTıñ dili to'
 65 ça'lıdır. 'aĝam 'ĝaĝam 'ĝārdaşım böylü dèrlē. eñ yobaz bizim büradır. baĝdır taHa
 66 ēyidir, ēyidir de baĝdır dı 'daşcıdır hiÇ baķ esirgemezlē. /.../ baharlā bu_yu da ĝāri
 67 dèr. baharlā bile dèr anna ĝaş ĝādeş geliPbarı. geliPgeli dèriz biz. geliPgeli baķ baķ
 68 annā dā geliPgeli dèriz. biz bōlü dèriz. bizim būra oķarı köy va bizim ya ōrdu bi
 69 köy_oldu hindi. 'yörük varımış bu ĝadā bi píynar varımış 'çeşmeniñ_oldu yèrde,
 70 gür. 'tekeniñ biri gidē de ordan su iķerimş 'saķalı teke dèriz 'ĝeçiye. onuñ bürası
 71 sallanırımş dı bu oķarı köy çeşmesi ordan bulunmuş. eveli ĝoyunnarıñ yününü
 72 ejridik. 'incicik ejridik ĝaşıķ teli gibi onu bükēdik. ōrdan eğri 'kirmen_oldu bükēdik
 73 çıkırıK_oldu böyle. onnarā bükēdik, bunnarā doķurduķ böylü di'diridi gelidi
 74 bunnā. hindi ālām onnā bile giTdi 'ĝayrı daĝ şey_ēdiyō. hindi halı doķuruz 'ĝayrı.
 75 hindi 'namazlā doķuruz. hindi bu 'meşır bizim köydü 'ĝayrı. /.../ ādetlerimiz böyledir.
 76 eveli oraK_oldu orā gidēdik orā. ĝavram biçēdik böyle. hindi onna ķa'Tı. fiĝ_olu
 77 yolarız onnarā gidēdik. hindi 'üzüm 'meşır 'ĝayrı üzümlō gideriz üzümlō seķeriz. hēs
 78 baĝsız_ısan yok burda. vadır hēp sulanan. eveli öküz_oldu. öküzleri 'boyündürüa
 79 vurulā boyunlarına vurarlādı. ardına bi 'düven daķarlādı. 'harmanı böylü év gibi
 80 yıarlādı. onō hōylü hōylü hōylü çeviri. eliñe bi 'üvendire düveniñ_üsTünō çıkādık
 81 biz. ōrdan bi_yō kıl 'harar_oldu hararā basādık eşşē sarādık eşşej 'semeri oldu.
 82 oķarı köylere çok çıkardık. allahÇım orlara ēndirmiş. buncāz dā allah durduķ dursuñ
 83 évimiziñ_öñlerine sulā getirivēdi. hiş gidemicēmişiz hindi iki üş gündür yok su. biz
 84 ğayrı süre süreli 'harman toz_oluyō ya, o öküzü bi_yō du 'yayķarlādı 'suyula
 85 'baķırla.

Konuşan : Zeliha KÜÇÜKKURT
Yaş : 75
Derleme Yeri : Güneydamlar Köyü
Konusu : Düğün, Deprem, Âdetler, Eskiden Günlük İşler.

1 gız_ısTemeye eveli iki ĩsen gidēdi, bi ġarı bi ērkek. gız_ısTemek bitēsene, Taķım
2 'deyrim isTenidi. āltın, 'kēyim 'Kuşam. aırlık isTeyō. aırlı ben kıldırdım. bi
3 Taş_aşası olurumuşumuş. o nēyidi bilmēyon. para alınıyōmuş. taş_aşası dērdi
4 anam_ırēmetlik. ōrdana onō dō ōlanlarının biriniñ düñnünde anam kıldırtmış.
5 ōrdana 'namazlā varısı namazlāyı sa'larlarıdı meldil varısı meldiline sa'larlar. altın
6 varsana altını başına kēyeğorlardı 'para alcez dē ōlan_ēvinden. 'onō du anam
7 kıldırtmış. bundan ni ibret alcañız. /.../ oķar köyden aşā köye dePirem_oldu. ēvlē
8 yarıldı kimi kimi yıķıldı acık acık. sarıgölō yapcaK_oldulā. būru bağdırıñ_üsTünō
9 yapcaK_oldulā. ġatiyen köylü ēnmedi. burulā bizimidi, anamıñ bıbamıñıdı burulā
10 oğlanlarıñıdı. bu ēviñ dePirem yerleriñ. onū da aTdılā gözleriñiñ_ōñüne būra aTdılā
11 ġayrı. 'belindi 'köylü. nē mal zāyi_oldu nē ĩsen zāyi_oldu. binālādan yıķılan_oldu.
12 ġara çadırdı durduķ biz ġızañķana. ġara çadırı doķuTduķ di'dirdik yörü'lē di'di
13 çadırı doķuduķ da. üş direj oluyōdu. sekiz ġolu olur. dōrt sītili oludu. yan sītil_oludu.
14 hōle tepeleriñe oludu. doķudum bilen onuñ sītiline ben. çok durduķ burdō aha bunun
15 ġayınbıbasınnan bilene ōlaķ güdēdik çadırdı çok durduķ. ōlaķ gütmē gidēdik ōla'Tan
16 gelidik sır güdēdik iri 'mala. çaķala yidirmedik hiş biz ġeçiyi. bizim mal ġayboldu
17 mu bıbam ġurd_ağzı bağlādı. ipi bağlādı, bağlādı ya anam ġayrı bi külün_ıçine
18 'yumurcaķ ġırını ġōrdı. ōdan bıbam ipi bāğladı. onu nēreç ġoyyōlā benim
19 ġızañluynda sabā ġadā mal yinmezdi. /.../ hindi ben sekiz mi doķuz mu 'mecit_altını
20 vā alnımda 'ġızañ 'deyi min tabi. 'çavdar 'çuvalınıñ içine 'ġatağomuşun. onuñ du
21 üsTünō 'çavdar ġatmışlā. hindi altın yōķ yōķ. 'nurçan yēñgeye bi elek duTdurdulā.
22 altın ēvde mī ēvdi deyi mi ēvdiysene otur aşşaya ēvdi deġilsene a' dı git. bi ġoyyō elē
23 būra. ēvdiysen hiş ġımıldamamış içinden elejñ elek burdu duruyō. yōķ ēvdi deyiysene
24 a'Tıñnnen ġeçiyō. anam duTdurdu ġeldi. aha bōlü benim dediġim gibi. elek
25 yörümemiş ēvdi dēye yörümemiş. 'memiş ġağamıñ_ēvinde 'çavdar çuvalıdı. ōdan

26 çövalı bi silkti benim_altınnā 'çı'Tı geldi. bi_yō ğaybeTdim gene duTdurmuş
 27 gelmiş anam gene évde. o zuman dört bir şeydi. birindi oñ ğadā vā. 'sandıñ_ıçındı
 28 'henteriniñ şeyiniñ_arasına 'sarığomuşun. ğızañ deyi min, 'sa'lamışın_ora. ğayboldu
 29 mu dışa gidiyōsana 'dışTı el_aldı diyō. 'fagát' evdiysene oturuyō aşşā ğımıldamıyı. o
 30 zuman dı evdiymiş. ğör söndürmek, hanı ğızañ bajıyo ya ğör söndürüP ataşa yaqarlā
 31 ğör bi tas su ğatarlā, caz ğovūnō durdurulā çocu'lara. ördan 'ğurşuna 'ğurşun
 32 dö'Türülē. 'dianıñ_ıçine 'ğurşunō ğatıyollā. ataşın_üsTündü ériyi ériye bi tas su
 33 ğoyyon. ériyi ériyi oruyu alıP-geliP caS. ödu göz_ıldiysene dişi ğalik göz_ıldiysene
 34 burülāda iğni görünüyō o zuman fes görünüyō diye yaqañdan 'fırketle fırket gibi
 35 olabili ğurşun. ölcēsene bi 'mezer gibi bi şey olağoyyō. ğurşunō suyun_ıçine
 36 dōkesiye ğadā mezer_oluPbarıyō. ondan ğızañ éyi oludu ğör söndermeden. biz
 37 'aydaş bişiriyoz ya. he biz 'ğızılı yaqıyōz ya. 'ğızañ 'ğızılı varısı bi 'sivilci varısı
 38 elindi yüzünde burdan ğuyruñun_üsTeczinden iğniye ğızdırız dı cızt dēdiriyoz
 39 anam bībam gününden o sivilce elin den yüzün den geçē. ördan ğızañ 'şaşKın_oluyō.
 40 anamdan bībamdan elim ğaldı, éliğan. ğızañ 'şāşğın 'éti Puruşūk. ördan ğayrı bi
 41 haranı yurarın bi ataş deyirin. iki ücü 'dēynek ğoruz_altına. bēş bēş bēş
 42 'gulhū'vallahıt okurun. āh dañdan ğāh dañnā aşsın ği'sin benim_ellerim deñ
 43 'fa'mı_anamızıñ_elleri. bağ ta peyğambarıñ hazreti aliynen o évenmedi mi 'fa'mı
 44 anamız. ha onun_éli dērdik. o çocuk éyi olu. o ğun aa bi ğün bişirdim ērtesi haFtı
 45 geldi çocuk hiş hu ğav gibiydi hemen oğğalınıvidi. oğğalanmış çocuk. ikindin_ö
 46 'feyzilerin gölünün yandan anamıñgiliñ bi 'kısır düvesi varımış éniP-geliymiş
 47 'ikindin. inek ördan ğurt dañ dayıñ rēmetlik de odundan geliyōmuş. bizim_ineğ
 48 ğördün mü 'āmat dayı demiş anam. geliPgeli demiş 'feyzilerin gölünün yandan demiş.
 49 'anamgil oru kıyulāñ ğıraña çı'mışlā. hemen ördü ineg 'yārmış yimiş. ördan alacannı
 50 köylü bi varıyō kesiyō 'kelterin_ıçine ğatıP geliyollā. bi 'ğavırmı é'mişlē bi yimişlē.
 51 yimişlē étine. bizim geçi ağılda bölü yaz ğünü. pırennideki oğarı beli'Teki ağılda.
 52 millet derlendi geldi ora'Tan esgi köyden ora'Tan geldilē. ğağam dı yēñici bi 'çalğı
 53 çı'Tı hanı ğırafan varıdı. ğēnşlē oynuyō ben ğızañın. bıbañıla éşi halañ_ırēmetlik
 54 geldilē. omar dayıñ_ırēmetlik birine édiyon birine ğoyyon. 'memiş kağ senin
 55 damıñ_üsTündü çalalım bu 'çalğıyı geçiyi 'çakal yir böce süre gidē. hayır

56 daıtmıyolar. amále hep ōrdu oynuyu. 'ōrdana bıbañılana eşi halan_ırēmetlik 'gelivēn
 57 gēcinize 'böce sürmüş. baķ sen 'ğayrı āzında mıdıñ. bi soyaķ soya.
 58 oğlañ_ıavılıñ_ıağzında ġārnını gēcininiñ biriniñ yārmış da 'böce 'bejriPduru. cieri
 59 'görünüPduru. gēçi bejriPduru oğlaķ dı aılda gēciniñ sürüsü yok. birine o
 60 kuyulañğının_ārdına, almış vamiş ordu 'çiğnemiş öldürmüş 'ērkeciñ. birine ötü yanna
 61 piynarıñ_ıçine almış varmış atmış öldürmüş. galanın sürüsünü 'sürmüş. oru
 62 bıbañgiliñ damıñ yanna. 'sürüP-giderimiş ġayrı. sözüñ yabana bi aķğuş dērlē bi
 63 köpekleri varıdı. o olması dēr neneñ reHmetlik onu alamıcaz elinden diyō. hemán_ıo
 64 köpek 'bi dolaşmış gēçī çevirmiş. aıl varımış ōrda. demek Köpē 'gördünü ġayrı o
 65 arķasındı bi yaralı 'ğaşmış. hemen aıla ġatmışlā gēçiye. ōrda gēçiyi sürdük geldik.
 66 bi_ıyo du ēkisÇede oğlañ birini çıkārmış. deredi yimiş. bi sürmüş kırķ_ıoğlā 'seyrene
 67 çıkārmış. hiÇ_ellenmeden. o zuman diyon ben de niden yimedini niden daılıP
 68 gitmedi. kırķ_ıoğlaķ ōrdā hiÇ_ellenmeden bi izine ķovdulā sabāla ka'Tılar da.
 69 vārdılar dı oğlaķ seyreñiñ ġırañında 'yayılıPduru mu. heral sese mi dek geldi nē
 70 oldu. iri böcesi, canavar. 'burdu 'memiş ġağam gēçiyi 'ğoyonō daıTdırmış 'sereğomuş
 71 ġoyuna. ōrdān burda ēkisÇeden arameğ geldilē. aldılā geldilē ētlerine orlāda 'ğavırmı
 72 ētdilē 'ēkisÇede. bi_ıyō hurlādā 'gomuş gi'miş. ġış günüydü sa'lamış kendisi
 73 ķōķusundan 'saman damına giriğomuş ġağam 'kendisi. hanı dēcēm nē hekeyesi
 74 ēdivēren. a'lımā gelen bu. nī olcaķ bunnā. hanı yazmadıñ ya. 'namazlaya, eveli
 75 ben_ıalağodum burdu namazlacı ġızıñ biriniñ düününde. eveli doķumamız 'Pekidi
 76 bizim. 'kıl çul doķurduķ 'kilim doķurduķ. 'tōrbalā doķurduķ çünlerimizden. ben
 77 kendim di doķurun canım. eveli biz elimizde hep 'yayğıları doķurduķ. çul 'çoval
 78 'kilim 'tōrba 'hēybe 'hēpisine 'doķurduķ. hindi bi namazlā 'çı'Tı. 'kirkit, 'diğde.
 79 namazlā doķunan 'diğdi vā hanı ya aha onnādan aaşTan doķunu çözülü 'düzerlēdi.
 80 kilimle doķunan 'diğde, çul 'çoval doķunanıķı onō 'kirkit dērlē onun_ıadını aaşTanıdı.
 81 [meligüle] aha namazlā doķunuyō ya. ortu yerindekine 'varangele. hindi di 'namazlā
 82 doķunuyō. hindi inēñ südü satıyollā, pēynir_ēdiyollā, dōküyollā, süt dōküyollā
 83 sü'Çü geliyō da. 'deriye 'yqurt biri'Tiridi anam rēmetlik de malıñ derisine. çam
 84 ġabīne sürtēdi onun_ıçine ġatādı. ġıPgırmızı oludu deri. ōrdan loru diñeldi de yourdu

85 irkēdi irkēdi irkēdi içine. bi datlı oludu onun yqurdu ayranı bi datlı 'irkmi yqurdu
 86 ayranı dērlēdi. ōrdu ğayrı bi dayı hōlü çıkarıdı ōrdu ğayrı. bir_ay iki ay birkiTdiridi.
 87 elinnen hōlü haranının_ıçindi dōkēdi dōkēdi. bi yağ çıkādı ondan. ben
 88 suyun_üsTünden hōlü savırıdım yavaş yavaş. 'kendisi 'toplanı gelidi ğayrı. anam bi
 89 'ğaşıK_alı geli eline. ğazanının_ıçindi ğayrı ayranā bi lor 'kesTiridi. 'sa'mēç gidēdi
 90 'sarıgöle. 'yağını, ayranınā, 'loruna. bıbam_ırēmetlik ni dērdi ya bu dünyā
 91 dümdüzüdü dērdi. nışanlı ğız nışanlı oğlan biribirine ğōrmesin diye dērdi dere tepe
 92 öylü yaradılmış yavrim dērdi. seniylene 'küsün diy mi seniylene düşmanın diy mi. o
 93 ho yandan geçivisin tepenin ho yandan biribirlerine ğōrmesin dēye öylü yaradılmış
 94 dērdi. hindi ālām ğol ğola geziyō dī mi. eveli ğızlā kime varcaķ kim_alcaķ hiş
 95 varmıcan ē'micen demezlēdi. giderlēdi alıvērileđi. bi nışan ğorlā gelileği. hu
 96 baHarların ĩsanı 'esseh biribirine 'ğōrmeden dērlēdi, hindi ōlü dij. bizim köyün_ĩsanı
 97 dı ōlüydü canım da hindi ōlü dēyi /.../ eveli nışan_olmazdı. 'hēybi dērlēdi ona. bi
 98 daķımını 'deyirmini 'kéycēni yīcēni alırlā gelileği üş dört_ĩsan. ğōr giderlēdi. hiç
 99 bölü 'toplantı olmazdı. ōrdan bi di düün yakınlaştı mı bi ğat öteberi gene ğatarlādı.
 100 onó 'kesim dērlēdi. kesimi kesildi, düünü yakındır 'ğayrı. ğızın başındı, bi göynek
 101 kesivērilēdi, 'çapıTı göyne'lūnen 'keserlēdi, aha 'kesim 'kesildi dērlēdi. onun düünü
 102 yakındır 'ğayrı. sırası nē zaman haķından gelebilen nē zaman sırası geldi o zuman
 103 düünō ēdēdi. be'liyen be'lēdi. sizin hindi ēki bu şeyden nē ibret_alcaņ. hoş geldiņ
 104 sáfā geldiņ uurlar_ola.

Konuşan : (A) Dudu KOCAKAFA, (B) Sultan EROĞLU
Yaş : (A) 71, (B) 46.
Derleme Yeri : Yeniköy
Konusu : Düğün, Dokuma Tezgâhı.

1 (A) [doğum tarihi] bilmam kı. bilmiyun aha bunna yé'miş bir diyölâ ben di yé'miş
2 diyon. aynı bizim zamandı da 'davıl gelidin cumâ gün_â'sam. aynı iki gün yapādık.
3 atı süslüyöduķ hōlū ğula'larına 'yazmı bađlıyöduķ hōle. benim_altı tâne âmanet vâ
4 ğızım. beniñki bitmez ya anladımam yav. êñ böyük ğız bu benim. o zumannâdı
5 ilî'men yakādık. ondan sōru bi hōlū 'lambı getirdik, onō yakādık. ğoñşu évine aynı o
6 çıruynan gidedik bizim ğızanlınđda. çocu'lâ hasTı_oldu mu to'turu götürüdüķ.
7 çocuñ birini ben birini doym yapcağ_oldum. salın_üsTüne aha 'ceset ğoduyumuz
8 sal vâ ya, onun_üsdünō koydular. al deréye endirdilē bene. omüzunnâ tüm_érke'lē
9 omuzunnana al deréye götürdülē, ordan sarıgölō to'tura. sarıgöldü ğâri oldu, getirdik.
10 böyüTdük, ondan soñru hindi on_altı seneye devrildi, ayrıldıķ. bi bunu çıkardım
11 öteki beş Tenēsi olanıñ biri vâ kafadan, ğız vâ felç, baķ. ğız çocu hindi bñru gelen
12 benim bi fadımı vâ ya. bunnâ yardımlayādı. 'enişTiyi tarlıları é'Tiridim. 'tütñn di'tim
13 ben bu çocu'lara. seniñ bağ giTdim, 'tarlanā giTdim, bāçañā giTdim, gücümñ yēTdij
14 ğadan ūrařTım. oķuTdum ikisine. 'denizlidi oķudulā. allahım dedim sen yardım_ēt
15 dedim baķ. yok dedim yardımıñ senden başğā dedim ben. parañ_oldu'tan soñru
16 hindi éyi olmaz mı ğızım. /.../ (B) on dört yaşındı nişannadı bunnâ hani, annem
17 bâbam. dört sene 'nişannı ğaldık. bu öncekinnēñ_annatdı gibi o zumannâdı kıoofēr
18 yoķūdu. baş yapmı řiy bilen yoķūdu. bugñnkü bazar alınıyōdu 'gelin. onnāñ_dedij
19 gibi tefle yapılyōdu. miydan ğuruluyōdu. miydandı oynanıP kıalğanıyōdu tabi bölü
20 řiy sazlı sözlü yok, bölü sandāli di yoķūdu. bñru bi dař ğorlādı, řñru bi dař ğo, řindi
21 horu odunlā vâ ya, 'mertek gibi uzananlā. odunu bñru ğölādı burdan ğızlā bölü
22 sırlānıdı. burdan ben kıa'Tım mı benim kenarımdan kıaķādı oyunō, sıırıyla oynanıdı.
23 ikiři ikiři tek Kıři oynādı meýdan yerinde. bölü sazıla olduñ gibi olmazdı. érkek
24 meýdanā girmezdi. oynumazdın da girmezdin de yalıñız kenarda baķālādı. dikelirlē
25 tabi, çoluñ çocuñu ba'maķ_ısTeyen_oludu. ilk gün 'davıl gelidi. 'kıını yakılıdı.
26 értesi gün oķucu gelīdi böyük miydan_oludu. kendi köyümüz_arasındı oludu

27 'davılcı geldij anda. okucu du cumartesi gün a'sam geliyödu. [el yüme] oluyödu onu
 28 né yapıyödu. burdan gidiyödu kınacısı bayra'Çısı oluyödu. gızların kınacısı oluyö,
 29 gelin_olu gız_olu. érke'lerin di bayra'Çı oluyödu. bunnā davılcı alıyödu, bayra'Çı.
 30 kınacı dı gelin_alıyödu, gelin dāmat 'hēpsi toplanıyölādı olan_évinden gız_évine
 31 geliyölādı sabāla. gız_évinden 'gelin_alıyölā 'hēpsi toplanıp bizim köyün dışındı bi
 32 böyük 'çēsmi vādır tarihī eser gibi. şindi hālī aķā, bācı suluyolā, şindi hu andı aķıyö.
 33 öri gidēlēdi ordan 'gelin bardā doldurüdu. bi aşşāsınā geldi mi bi daş vādır
 34 yumşucuk. o daşın_üsTünü bardā görlādı, burdan kim nışan_alcaķ, vurādı. bardā,
 35 vurdulā ğırdılā mı beridi di hōlü bi düzlük vādı. ordu du bi oynaşırlā dolaşırlā ğāri,
 36 ordu bardā ğırdık dē 'davılla. ondan soñru gız_évine gelce'lē ğāri ya, ordu 'miydan
 37 ğüruladı ğūralā, ğūralā gızlā oynaşırdı, olan oynumaķ olmazdı. yalnız āşamdan
 38 oynādı olanlā. gızın miydanı bitēdi, ondan soñru 'davılınnan şeyinnen gelīdi şey.
 39 şindikini niyniyon seń_ya şindi kimin_oynadı belli dī, şindi. bi_yö sen_oynuyon
 40 biyö ben_oynuyon bi_yö ho oynüyö bı_yü dü yan yana, ha. bölü oynākan miydan
 41 yérine gelin_almácılā gelīdi. gelini miydanā, geline alılādı içeri ğatālādı, ayrılırlādı.
 42 būru içeri gelini_évine geldi'den keri bi 'oynatmıyı çıkarıyölādı. gelini_annını
 43 açālādı. biri ben geldim_anda bi hindi yēngem_oluyö, 'dayımın hanımı oluyö,
 44 bunun ni tārafından_oluyu bilmiyön_ya. 'anā tarafından_olū. hanı yakından mı
 45 uza'Tan mı, ben_içeri girdim herkes dışarı gelin çıkarıyudu ya. hē 'bilmiyön ğayrı,
 46 geldi benim ğıyımā benim yüzüm bile örtülü ğayrı, dāmat mı ğaTdı kim ğaTdı onö
 47 hatırlımıyön hindi ğāri. ğızımız dedi hiş de dışarı çı'mı dedi. çıkātcez dērlē de
 48 oyna'caz dērlēse de 'gelin_içeri yalnızın_ya dāmadā 'parı da'ca'lā dışardı
 49 davılın_öñündü oynöyö, gelindiinde. bu dedi çı'mı dışarı dedi. benē çıkarmadılā
 50 'satan çıkarmak isTimedile ğayrı. gelen_olmadı yanıma. hindi tabi gelin sabāsı gün
 51 de gelin kaķādı, kınacısı gelidi, geline 'yaşmaķ_örtēdi. bi di kınacı dı örtünüdü bi
 52 'yaşmaķ. şinci yaşmaķ biTdı ğāri. évceK_aķrabaların évini dolaşırlādı el_öpcez
 53 dēye, geline gezdīrīlēdi, gelin sabāsı gün. şindi geni gezdīriyölā tā öle, gezdīriyölā
 54 burda, gezēlē. ördan dı aķrabālā dı beş_on_ġuruş 'parı verilēdi, gelin geldi yanımızı
 55 diyi hem sevinirlēdi. /.../ üş gün durülā. üş gün soñru bi di gız_évine barışmī gideriz.
 56 usul küs ğāri. /.../ sen hindi, öñcüden iki kelter 'loķum_ēdiyölāmış bizimden_öñceki.
 57 nışan daķılcaķ, büyük nışan. iki kelter 'loķumu 'mērkebe, üsdünü dü örtüyölā,
 58 bālēyolāmış. bi di çavişlā çulu vādır. sen tanıyın mu bilmīyon. bi çocuk
 59 mindīrīlerimīş_üsdüne. haydi gız_évine, bē'mez. unnana nışan daķılıyu. aha oruya

60 vā diyon aş bişmek yok 'yimek yérine 'loqum vériyolā aş yérini de bé'meze bancán
 61 bancán yiceñ. (A) yidiğimiz bizim niydi yā, sabāla қа'Tı' mı 'tārānı ardından bé'mez,
 62 hēr gün. /.../[dokuma tezgāhı] (B) baq, 'pamıyı hōriyi gōrlākā, 'diynej bōle gābardırlā
 63 da bi yay varıdı ellerinde, yay dēriz, šōle gıvrılık, bi di hurasındı 'kiriş vādır_onuñ
 64 'kiriş dēriz, makineniñ şıysi gibi, 'nasdij gibi o incedir yalnız. bunu gēldirīlēdi. burdu
 65 bi oturan vādı aya'ları dı bōlü oludu. burdan_atıldı bi di o'lalādı ufaq ufaq. o'laq
 66 gibi yanı, 'bidi gibi gibi. bu 'bedrik dōkülüdü. 'bedrik dōkeriz dērdik. bedrik dōküldüj
 67 anda bürdu dōşenīdi. bēş_ıltısını bālayıp hōlü dolaşTırılarımış, bi di ortasından
 68 bālanıdı o 'bedri. bunun bürü gōrlādı. bedri értesi gün sabāla 'çıķırı_öñünö gōrsuñ.
 69 çıķırı telejzyonda bilen görmüşüñüzdür. bu īrilēnīdi. īrilēndij anda dilini gēÇcesēñ
 70 iki gatlı sarıladı. iki sıçan boşlāşıñ birbirlerine gōrū sārcañ. onu du bi dā sardı'dan
 71 sonru bi di çıķırı'dı bü'ceñ. doqucāñ boyunu öşceñ 'garıca. salçaq bıraķılcaq yeri
 72 buruyu kafayı dolaşdırılādı. burdan bi düüm_atālādı. ondan sonra 'hiybiye iki garış
 73 bi sele, ōlü diy mi gözüne. ōlü édēlēdi, ölçēlē ölçēlē bu ölçülüdü. bi di urdan
 74 çözüyōñ. ağacā ādırıyōñ. 'çıbı'ları yā teşgilātı bitmez yā. dikibi dēriz, aacındı aaş
 75 deli'leri vādır šōle. benim dikiplē taHa duruyōdu qaş senedir baq. hēş bi
 76 şey_olmamış, 'moturuñ yandı, tıra'törün yandı, 'bandırmā bāleyoz şey_ēdiyoz. allū,
 77 ōrdan onu du çözdü'den sonru, o iki_ıplərini bāleyōñ. iki kişi sarıyōñ ho yannı
 78 varangelen gēçiriyōñ. dolē dolē dolē bi di aaca ağdırıyōñ, iki dik aaşları vādır.
 79 'varangelen, saracıñ_altı, 'uru ādının bi di 'küzügötüren bi di 'küzügötüren tek tek
 80 dilleri küzülēdik. arıyı çıbık gēcedi, aşşā 'gargāş gēçēdi, yā bitmez yā. allū, sen ni
 81 diyōñ. (A) nene doquyup 'kesmece, ben_ardından yērişTirmece. /.../ altı oqğu mālıcı
 82 yaydan gēçirdim. gayrı nenem 'dō'mece, ben_atmaca. galdırıdık öglennē. ikimiz
 83 bōlü gayımbıñam garışmazdın. o zuman ēviñ gızıydım, gelini dēyidim. işlēdik, ben o
 84 günün bōründe om_bēş 'fisTan 'dikivēdi benim nene bene. 'fisTannarımız biliyōñ di
 85 mi. bunnarı bi di biz ēlimizdi di'Tik gızımız. bunun_ışlerini 'asdar gaTdık.

Konuşan : (A) Ali ALTIN, (B) Ahmet ATABAY
Yaş : (A)75; (B) 65.
Derleme Yeri : Yeniköy
Konusu : Eskiden Günlük İşler, Askerlik Hatırası, Sıtma Hastalığı.

1 (A) şindi bizim köyün tarihini hiş bi bileñ yok. Tā esgi adamlar bunu, dağ öñcekinnere
2 sorulmamış. şaş tarihi kuruldu bu köy nērdiydi, nērden geldi. bunnā bi tarih yok.
3 haTTā şindi bizim köyün ötü tarafında esgi camī var, şindi yıkıldı ğayrı da. bu cāmī
4 köyün aşa yōķarı bu tarafındıymış, köyün öte tarafındıymış. burdan bi 'gōřmō_oluyō
5 okarı taraFTan. ondan sonru bu köy bu tarafı çekiliyi, 'camī o yanda ğalıyō. daha
6 esgiden bizim ğeçimiz çoudu, sırımız çoudu. ekseret ğeçiyle ūrařTık. ēlli dōrt
7 senesine ğadar dağ ğeçimiz vardı bizim. ēlli dōrtde asgere ğiTdim. ō zuman biz
8 ğeçiyi batırdık. burdan bi yer_aldı bıham_ırēmetlik. 'manısıydı 'sevketim. beni
9 'manısıya varınca herkez bōle bīrē ğişi diñeldi. bizi seşdiler bunnar 'menemene ği'cek
10 dediler. burdu ya'ceñiz sabāla ērken tīrenne 'menemene ği'ceñiz dedilē. tabi o
11 zumannā tīren vā 'yolculuk 'başğa yok. 'menemende durduķ iki buçuķ_ay. tekīrā
12 'manısıya geldik. iki buçuķ_ay manısıda ğaldık. ondan sonra 'ıstambolō 'yassı
13 bīrlīne ğiTdik usTa bīrlīnde. ordan bölü'lere 'ta'sım_ēTdilē bizi. dedilē, orda
14 ortō_okuldan okuyannar öñō çı'sın dedilē. o zuman tabi sērek iki ğişi mi ni çı'Tı
15 bizim bölü'den. onnā çı'Tı. bēřinci sınıFdan çıkannā 'çı'sın, üçüncü sınıFdan çıkannā
16 çı'sın. ben de kendim örgendim 'burlarda. bizim zamanımızda okul youdu. altmış
17 senesindi yapıldı bizim bu okul. o üçüncü sınıf dēyinci ben di çı'Tım. 'benē 'ğursu
18 gönderdilē. 'çavış youmuş, azmış bölü'de. ğurs gördüümüz yer de 'alayın ğarşısında,
19 'yakın. bizim günümüzde üç_aydı ğurs. bi emir geldi, biz iki buçuķ_aylıķ_olduķ.
20 bi emir geldi, çavış Kırsunda olanlar hemen dağalcak, 'alay tebligata ği'cek dedilē.
21 bizi hemen dađTdılā. bi imtāna ğuydular. biz çavışluu ğazandık. hemen bize 'terfī
22 Ta'dılar, bi şey başına vēdiler beni bölüün başına. ğiTdik, aşsa okarı bir_ay filen
23 ğaldık. ğeri geldik. o zuman da bizim bölü'de 'yüzbaşı yok, 'teğmen vā. bölü' başı
24 olarak o 'Kımandı ēdiyō. biz tebliğatdan ğeri gelince bizim bölü 'yüzbaşı vēdiler.
25 'yüzbaşı şölü ba'Tı, 'çavışın birine dedi, yav 'burda çavış Kıdrosu az dedi. burda
26 çavış çoķ_oldu 'nası, dedi. o du dedi bunnar yeni ğouşdan çı'Tı, bunnarın çavış

27 az_olduyundan bunnara 'çaviş 'terfisi Ta'dırdılā, bunnarı bölüün başına vēdilē dedilē.
 28 hemen çıkarcağız bunnarı dedi bize. biz hemen sö'Tük aTdık. üç gün sonūra
 29 bizim_emir geldi, 'çaviş emiri. biz tekirā Ta'dık. asgerden geldik. elli sekiz senesindi
 30 evlendim ben. o zumannā bölü 'inci 'çalğı yo'Tu, 'davıl, 'zurna. iki gün méydan
 31 yanar, düün biter. bizim_evlilijimiz bölē gēşTi. o zuman 'ileşberlile uğraşıyōduk
 32 gayrı. 'ileşber bizim burda 'arpa, 'buydēy, 'susam bunnar_ekiliyōdu. hālā, şindi
 33 devam_ēdiyō 'ileşberlijimiz. tabi o zumannā öküzüle sürülüyōdu. yolumuz yok.
 34 'burdan 'yayan gidiyoz biz, 'yayan sarıgölden çı'Tıymız zaman dört saatde geliyoz biz
 35 'buruya. 'hayvannā gidiP-geliyōz. yē'mişden sonra tek tük 'motur alımlā oldu, olmē
 36 başladı. sonra sonru 'otur çoaldı. taā sonra 'araba çoaldı. şindi 'yayan bizim
 37 Kahrımanlā yarım saat. 'ora biz 'yayan gidemiyoz şindi. şindik 'arpa, buydēy o
 38 havanın durumuna göre on_ikinci aya ğadar mahsıl_ekiyōz. acaba yağvēri midin,
 39 ekē miz. eveli 'ekimden_öncü de tā guru guru ya da süren_oludu bizim bazı. 'çivti
 40 çoğ_olan 'eylülde, 'eylülün sonlarında ğoşar, bi yandan yēllilerince sürerdi, 'öküzüle.
 41 'bēygirle, bazılarının 'bēygiri dē_oludu. biz çoK_sürdük bizim hem bēygirimiz
 42 varıdı hem 'öküz varıdı. taā sonra ğoyuna çevirdik_ışı. birez ğoyun güTdüm. 'arpı,
 43 'buydiy zamanına göre. o zuman nēde 'patoz yāv. 'arpı, 'buydēy 'baharın bişdi' mi
 44 onu çoymuz 'sırtımızla da çekerdik bu 'desteyi. bazı öküzlerin_ardına bı ğızak
 45 yapardık biz, ğızakla çekerdik. devamlı 'düven sürerdik. onu bölē uzunnumasına
 46 yıarız sürdü'den sonra 'örüzgerin yönüne ğarşı. onu 'yabeylá savırı savırı 'tenesi bi
 47 yanna 'samanı bi yanna ayrılır. hattā taā öncüden 'oşur varıdı. hindi bu üçTe birini
 48 'oşur yazā giderdi 'oşurcu. 'harmanı savırdı'_mı o çeş dutulur gelip 'oşurcu
 49 öşmedi'Ten sonru o 'tene ka'maz ordan yerinden. çöpköyden biri, o yapardı bizim
 50 burları 'hasan, 'oşurcu hasan. **(B)** o güveriye ğalırdı o. güveriye, susamı darı bölce.
 51 **(A)** māsılı kaldırdıymız zaman onu ertesı sene 'süreriz, ikileriz bi dā ondon sonru
 52 'susam, 'bölce, karpız bunnarı ēkeriz. mesele köyün bu tarafını 'māsıl mı bu tarafını
 53 'susam, 'bölce, 'darı ēkeriz. ğaragöl bi yukarda. göl 'tarlanın_çinde bi göl. ēdırafı
 54 çevrilik göl. yaz ğış su olur gölde. suyun_ēdırafı 'sazlıdır. ortasında saz yo'dur
 55 suyun. çim sonrudan ğavşırdı o. dağa esgiden o çimin_oldu yēller, 'gölüdü,
 56 'suyudu. çim bölü suyun yüzünde. benim çocu'luymda 'guruydu, ta öncüden o söüt
 57 dalı yaşılmış. gurusu bölü suyun kenarında ğörünü-durudu ağnaşdan. biz girimezdik
 58 suyun_çine de ondan soru o ğayboldu o. o zumannā içinde 'sülük_oludu. 'sülük

59 tutarlardı. mesele bu bacaŋ ħarıdı de mi bunu 'yapıŋdırısıŋ_oru. ħupanıŋ_ıçine ğata
 60 ğoduŋ mu kendi yapıŋır_o. o ğanı çēke çēke kendi ŋıŋer, ondan sonra 'ğoyvērī. aĝrısı
 61 kesiliyō dērlerdi o zuman_ıçin. o zuman 'sı'ma oludu bi işTe. üŋüdūr ħısanı. onu bi
 62 'tikenli bi ot vadır bizim. onuŋ tepesinde sarı sarı 'çiçeK_olur, yēŋi bōlū ŋēy_olduu
 63 zaman onuŋ ufaĝ yincek 'ħayadıŋ_ıçine o zumannā ħaçak 'tütün_ıçiliyō. bu 'cıara
 64 ħayadıŋ_ıçine sararlardı. zehir gibi olur_o. bunun faydası oluyō dērlēdi onu. bu
 65 ħayadıŋ_ıçine sararlādı, yudālādı hap gibi.

Konuşan : Glistan DEMİR
Yaş : 65
Derleme Yeri : şeyhdavutlar Ky, Demirciler Mahallesi
Konusu : DĞn, Geçim, Anı.

1 drebylerden geldim, ho yandan. eşmeniğilesi [oluk ocuk] n yapsığışTe
2 iyiyiz be. n yapcağ çoluk ocuk işTe alışıy, 'nişliy başka çoluk ocuk nişliyecek.
3 benim hindi bş dene ocuk va. bşi bş yre daıldı 'yavırım hanı nrde yok. biri
4 araplarda, biri 'sırtmaşTa, biri dırazlarda, biri burda yanımda. he hindilik iyiyiz
5 başımız 'sağca 'nişliyelim biz işTe. bşine de bş dneTdim, 'bşini bş yre
6 adeTdim, daıTdım, 'gelinaldık 'hepsini dağıTdım Ėızları gelini hindi yapıyalığız
7 vde Ėaldık. hrada bi namazlcık zdm onu doğuyon, onna çayımı alıyon
8 şekerimi alıyon onnarla idarıoluyon 'yavırımız. 'nişlicen ben bařĖa n diycen aha
9 bu. geliğ yavırım geliğ de bene bağığ bi_yu geliğ. aha bu yalnız vde Ėaldım ben
10 bağ bu vde 'ydi baş kişiydik bi kişi 'Ėaldı. 'ydi baş kişiden bi kişi varışte bu vde
11 bi soluk va. 'ĖcilseĖ ĖařsaĖ kim Ėrcek, aha bu. [ovaya] giderin giderin giderin
12 niye gitmicen ombş Ėn 'fadımanığ yanda durarın bi_y. 'gidince ombş Ėn
13 'zekeriyeniğ yanda hyle dolaşı-gelirin. bir_aşta ncıyanığ yanna giderin bi_y ho
14 yanna, bir_aşta selimeniğ yanna giderin aĖĖulaĖ yrlerine hora, Ėezr gelirinışTe
15 yle vağıt geçiriyon yavırım. ncıyanığ ha iki ocuu v, ř de selimeniğ v, iki
16 de fadımanığ v, ř de zekeriyeniğ v, hepsi v. başı bi_y 'ĖaıvrıyonıřTe
17 onnarığ yanna yavırımız be nişlicen bu. ben n diyen ben eveli aha. Ėndelik aha
18 namazl doğuyunya. hayvanım bilen bi şyim yok. bi 'canım va bařĖa bi şyim
19 yok. n yapalım be yavırımız, işTe be çalışTık ĖaĖlımız varıdı 'ĖaĖlı 'tik kzmz
20 varıdı ba'Tık, malımız varıdı ĖTdk. atmış Ėoyunum varıdı sağdım 'yavırım. işTe
21 tarlalarda 'kin ''tik bişTık 'nişlicez 'dayınıla biz.  byle byle ĖızaĖı byTdk
22 ĖızaĖı Ėidrdık, bşini bş yre daıTdık 'ndk Ėaldık, aha bu. hayet dağamdiy.
23 alışmıyince biÇ baş n isterse yavırım bi baş onu isTiy alışmıyınca olmuyı. gene
24 alışmıyınca ymek olmuyı. hepsi gelirler, 'ĖızaĖ 'ĖıltaĖım 'hepsi gelir bi_y
25 toplandılar mı hepsi bir toplanırlar. beni Ėaırdılar 'yavırımız, dayığ, dnolmadı

26 bene. ben ayşamnan 'diyvicen aha dur sen. ordan mala 'giTdik, orda 'cicem vardı
 27 'fa'mana 'cicem onnu ikimiz mal güderke garaanıya gada burda bizi durdurdular. ōrda
 28 eyledi beni ho yakada. ordan onnar da bunnar da burdan gelmişler durağomuşlar oñ
 29 kişi varımış oñ_kişi duTduunna beni 'haydı bura gacırdılar düün müün_olmadı. sus
 30 gayrı, bura geldik, 'anamgil 'geldi barişTık düün müün yok. bu evi beñ kendim
 31 yapTım hazır vilen dēyildi. aha içerki eve dayıngiliñ içerki eve bunnariñ.
 32 bunnariñ_çerki eve girdik de 'buruyu ben geldi'Teñ keri 'dayınlı ikimiz yaPTık bu
 33 evi biz. 'çapıyla ekersin 'sıpıyla çekersin derlerdi beni gitmesin bura diye böyle
 34 derlerdi öñümce. ben de 'ganıvımışın nişan dākıldı. bura düün_olcādı bi de 'gacırdı
 35 bunnar. /.../ 'ayşananıñKı ölumuz düün_oluğa bak, ışıklardan bura 'oku yolladık. hep
 36 'ışı'davıt 'köstü geldi bura. bi göynek vecen dediler 'güleşcez dediler 'gavağ dibinde
 37 güleşilcek oldu. on da 'memet dayım göynē ben veren demiş, 'güleşin siz ben varincā
 38 demiş. o 'posluda ıbirām sarı varıdı o ıbirām sarı ōrdan hōrdan gelike yoldan iki üş
 39 'gazık 'sö'müş. hadı bakalım nası alca'lar bizden göynē 'furuñ vuruñ vuruñ onnarı.
 40 hiş onnardan gözüñüzü kıpmañ. ışıklarlı 'çıkıvıdı yavrımız o gāşa 'verividi daşı.
 41 yağmırlar gibi yağdırdı daşı yağmır gibi yağdı. ōrdan 'gelin_alıcı giTdi geri hēp
 42 gacıştılar. sonra memet dayım iki 'çandırımı aldı-geldi. gelini bi davıl bi zurnacı
 43 aldılar hōlü 'ordan 'dolaşTırdı aldı da giTdi. o 'yaralanan benim eve yatırmışlar o başı
 44 yaralananları. benim yata'ları bütün gan_étmişler, onu bir_aFta yüdüm ben. 'aşları
 45 ēşidi dö'Tüm, yeme'leri yēnmedi, hepsi de. düün zehir_oldu. düünde bi
 46 ĩrenkler_olduğ böylü ĩrengi olundu. daş bak böyle göyden hanı yağmır nası iner öylü
 47 indirdi 'ışıklarlılar. ābeyliyi geçirmediler ābeyliyi bura. göynē vēdiñ mi bi 'a'let
 48 parası bu, o zaman ölumuz o da ni, ya yüz gurus ya bi lire o zamanıñ günüñ beğrinde
 49 bunu vēmedi mēmet dayıñ, Furuñ gırıñ aha böyle gavğa éTdiler düünde bi
 50 'gavğı_oluvudu bi 'gavğı oldu, bēK_oldu 'gavğa. aha böyle çıkardıK 'ayşanı halañı
 51 biz 'dēyzeñi. onnarı nērlerde ödüyce'ler bilmēyon. yüye yüye yüye tam bir_aFta
 52 çıkaramadım o gannarı yata'lar yorganlar aha böyle yavrım be hadı gayrı.

Konuşan : Haydar DEMİR
Yaş : 62
Derleme Yeri : Şeyhdavutlar Köyü, Demirciler Mahallesi
Konusu : Mahallenin Tarihi

1 yav buraya bizim yerleşmemiz işTe biz dedemiz demirciölu ġarā_meTliden
2 ġaraköye göŞmüş, ġaraköyde dutunamamış, bi de şeyhdavutlara göŞmüş. hē,
3 ġarā_maTlı oluyō bizim kökümüz aslı ġarā_metliden ġaraköye geliyō, ġaraköyden
4 ışı'davıTa geliyō. ışı'davıTda bu vèrgi, o zaman oşur mu deniyōdu nè deniyōsa vèrgi
5 toplarkā ġızmış bizim dedemiz gelirlerimiş kimde para var. demircide, vèr demirci
6 baçalım. para kimde bulunur demircide, vèr demirci baçalım. demirci, demircilij de
7 bira'mış, gelmiş bürē tek başına yerleşmiş de burda ēyi olmuş yani. burda olanları
8 bilen hacıya ġiTmiş. beş altı dene ölu olmuş, ġızı olmuş bürē 'kö'lenmiş. ilk gelen
9 hasan, demirci hasan bürē. demirci hasanın burda işTe iki oğlu oluyō, hattī_üçümüş
10 biri ölmüş ya, iki oğlu va işTe uzun āmaTıla şey hacı ıbrāmıla hacı mollu
11 üsün_oluyō. iki oğlunna dört ġızı oluyō onun. ġızı ābeye satıyō, bu tarafa ābey
12 yanna vèriyō. bu iki oğlannan hacı ıbrāmın çocuu olmamış. onun çocuu yok. hacı
13 mollu üsünün iki ölu oluyō burda işTe. uzun_āmaTıla 'eceş amca. onnarın altışar
14 tāne ölu oluyō. ikışer ġızınna aynı ikışinin de aynı ikışer ġızınna altışar Tene ölu
15 oluyō onnarın. daha dedemiŋki 'yēdi mi 'bıbamgil beliki yēdi ġardaş heraldā olan.
16 biri fa'ma varımış o şeyde ışı'davıTta ölmüş o. işTe o, ordan ürüyüP-gidiyō o. altı
17 yēdi olan onun, altı yēdi olan dı onun olunca nè olcağ bi köy_oluyō işTe.
18 ġarā_āmaTlı aha ābeyin_ilerisinde işTe. hanı bu 'yēşilġava'Tan 'ġeçince 'yoğuşu
19 'sarınca şey vardı orda besāne. işTe o besāneden 'ġarşısından dönölüyōdu sola. bu
20 adam işTe dediim gibi işTe o beliki de o demirci qullarından bu tek olarak ġarısı
21 nèrelili bilmēyom. oreye yapmış ordan 'ġaraköyde ēpey durmuş. amma, yalnız
22 'ġaraköyde hiş çolunnu çocuuunu bira'mamış hemen ordan ışı'davıTa geliyō.
23 'ışı'davıTdı da bırakmıyō çolunnu çocuuunu. ordan da bura geliyō işTe. işTe oreye
24 nèrden geldi bilmēom 'ġarā_me'linin yērlisi midir yo'sa yērlisi dijil canım. işTe bu
25 gezen yörüklerden ya. bizimki işTe dedeminki demircioğlu demirci canım. o

26 demirciymiş yörüse de nêise de o demircilik. vardu yêrde demircilik yapmış o.
 27 'sarıtekelliler 'béyler o anamın_akırabası onnar esas. /.../ 'yunan bin dokuz yüz_on
 28 dokuzda atatürk samsuna çıkıyor. on sekizin sonlarında yonan izmire çıkıyō. yonan
 29 izmirden tabi bölüşmüş onnar buruyu. hiŞ kimsē zarar vèrmiyō amma. bizim,
 30 bizim_ōrda tahsin yazıcı gaSteci onnara bi ğurşun_atıyō ilk denizden çıkar çı'maz
 31 ilk ğurşunu o atıyō onnarı orda. onnar dı onu hemen öldürüyō. ondan sonra 'yonan
 32 burda hiç bi zāyet vèrmeyō, vardu yêre. sallıye yürüyō ğarağolunu ğuruyō
 33 hükümetini ğuruyō, ğarşı gelen yok adama. 'eşmē geliyō, 'güneye geliyō ğarağolunu
 34 ğuruyō. hūkūmatını yerleştiriyo, böyle böyle 'afyona ğadar çıkıyu. zaten afyondan bu
 35 tarafını vèrmişler ona üs yannı vèrmō. asker vurana ğadaş gidiyu işTe onuñ. giderke
 36 burda işTe burdan yüz_ōkarı 'geçerke 'cavır geliyō, 'cavır geliyō, dedengil burlada
 37 'maldıymış hayvannarı güdüyōmuş horlarda. ōrdan dedeñ bi ğacıyō şōle, hayvannarı
 38 sürüyō bu yüzü aşıyō, 'cavır fura geçiyō o geri aşırıyō, o sırrı göstermemiş, 'musa
 39 amcam ğoyunduymuş onu yakalamışlar sür bakalım sürüyōlar ğoyunu burdan ābeye,
 40 oreye. bi toplantı yapıyō bunnar. orda da bıřamgiliñ iki üŞ Tane halası vā ābeyde.
 41 akrabaları çok. onnar geliyō. aHa bizim 'musuyu 'cavırlar bura getirmiş diye ğāri
 42 yanna. o ğomutana yalvarıyōlar diyōlar kı yav bu hayvannarı gene o zaman iyiymiş
 43 onnar yā. demişler bu hayvannarıñ yavrusu var demiş o halamgil orda. o ğomutana
 44 hayvannar demiş şimdi bunun yavruları var yavruları acıgır, acından ölür, filen
 45 demişler. o zaman 'sütlü olanları, guzulu olanları 'bıra'mışlar, 'kısır olanları ōrda
 46 'kesmişler kimini yemişler. orda işTe 'musu amcam durmuş üŞ dört gün onnarıñ
 47 çobanı olarak ondan sonra işTe onnar orda yēdiñni yemiş 'ğalanını bıra'mışlar
 48 gitmişler devam, afyon_ōkarı. orda üş sene ğalıyō işTe. kaşTa çı'mış oreya atatürk
 49 on dokuzda samsuna çı'mış. tamam işTe ya, on dokuzda çıkıyō yonan buraya ya. üş
 50 sene ğalıyō 'orda işTe, cepħeden başlıyō şeyden 'sağaryadan. anañ nē_ēdecek anañ
 51 da bi şey gördüü yok anaññ gördüü de bu işTe. burdan geliyō diye bunnar bu yanna
 52 ğacıyo onnar ōrdan ulubeye doğru ğacıyo. e yunan satan ora doğru gidiyō sen nêre
 53 gidiyon oreye. ta 'ineye varmışla ta ineğe ulubeyin ğıyına. zēyneP ebengil de varmış
 54 ora ğadā canım. bışamgil ğaşmamış ama, burası ço' balkanmış bunlar bura ōrmana
 55 'ğaŞmış. bunnar ta 'ineye ğadar gi'mişler. burlar hep ōrmanımış o zaman yav bu taraf
 56 çok büyük ōrman varımış hurlarda ābēyli bile bura ōrmana 'ğaŞmış gelmiş.
 57 görmemiş tabi ağıldereden yüz_ōkarı izmirden 'yunan ordan çıkıyō eşmē. burlara
 58 Pe' gelmiyō parçası şeye geliyō ğarağola. işTi dönüşTe çok perişan_olmuş onnar. o

59 zaman İrezil yok. yunanlılar éyi rezil_oluyō dönüşTe, yunan. orda cephe bozulunca
 60 burda hemen bizim_işTe bu ibirām bey çetesi varımiş aydınlı ibirām bēy. 'çaķıcı
 61 'efiyle 'zıtımiş_onlar birez ya. ibirām bey çetesini burda dedem uzun_āmat dedem
 62 bir_aFTa ba'mış. çünkü onlara emir gelmiş. işārātı alır almaz hindiki
 63 teröristlerin_eTdij gibi onlar şurdaķı köprüyü yı'Çāmış. ordan işTe emir geli'yō,
 64 yalnız bunnar varasıya tīreniñ biri geŞmiş né ğurtulduysa o tīrende ğurtulmuş
 65 yunanın_asKeri. ğalañını bi dene ğurtulamamış. hemen onnar 'köprüyü 'yıkıyō,
 66 hemen onnar 'eşmeye 'geşTikTen sonra geliyō, köprünün yıkıldığını habarını alıyular.
 67 ondan sonra 'yayan dāvam_ēdiyō. o zaman ābeyi yakıyolar_işTe 'yayan burdan
 68 dönōyōlar baķıyōlar en kestirim burdan dēyōlar. bōle gideriz o zaman önüne gelen
 69 köyleri bīrez köy ya'mışlar o zōman. hu yüzü aşıyōlar boğaz çiFlüñ yanına doğru
 70 'aşınca ya asKer né ğadar gidecek tezi atıla yorulmuş heralde. 'cēphānā olarak
 71 üzerlerinde né varısa, 'TüFek 'mermi 'né Gadanı varsa oreye bu türk_ēllere ğalmasıñ
 72 diye bi yere 'hārman_ē'mişler de bi 'ataşlıyvırıyular_orda. patır patır patır patır patır
 73 silah_orda 'yanmış dāvam_ē'mişlē. ördan ğayrı yüzaşşā 'yayan. onnardan
 74 ğurtulan_olmamış canım. onnar varamamış izmire yani. onnarı çeteler hurlardı
 75 'çevirmiş zaten kimi yörüyememiş ölmüş biri ābéyde 'évde 'üyümüş ğalmış. onu
 76 'oca'Tı zatan ātaşın_ıçine a'mışlar 'ya'mışlar orlarda. İrezil_ē'mişler, biri tek ğalmış
 77 şu yakalarda burda. uzun_āmat dedemiñ yanına çıkageliyō. onnar dı
 78 'ē'mek_ēdiyolarmış. demiş olanlar bīlen öldürelim bunu. 'yavırım demiş onu 'hindi
 79 demiş siz 'nincāñız bunun demiş ğanını girip Te. onu demiş hindi hora varmadan
 80 öldürüler, bīrāĜın. eline bi ğoca 'şipit vēriyō bunun. ölmüş adam acındañ_yā. o
 81 güzelce bi dūrvüyü, sen hadi git şurdan şōle, o ē'mej yiye yiye gidiyō. hora ...
 82 yanına varmadan güneydamlılā öldürmüş ördü. dedem öldürtmemiş dedem biliyō
 83 onnarı tabi canım. on_iki sēne 'asgerlik yapmış yā. biz iki sēne. ben, acam birlüj
 84 'manısıydı sonra tīraķyada yapTım kır'larelide. ördō otuz_üçüncü tümende yapTı'
 85 biz. yirmi dörT_aydı o zaman. 'a'mış altıda yaPTım beñ_ya 'altmış_altıda giTdim
 86 a'mış sekizde geldim bān. geldim 'a'mış sekizde, altmış sekizin eylül mü ekime
 87 giriyōdu işTe düün_ēTdik. mārTda 'deprem_öldü büreye. a'mış Tokuz marTında
 88 'dePrem_öldü büyük 'dePrem. asgerlik bizim zamanımızda güzeldi asKerlik bōle
 89 terör merör hiç_bi_şey yōdu ya. biz normal asgerliğimizi 'yaPTık geldik_işTe. ya
 90 öyle şey yōdu /.../ ördā kapıyı yo'ladırķa bībası dediyse hasan bin okunuyomuş o
 91 zaman. filen yerde seksen dölüm 'bālambirtliğ varımiş 'tapulu, o zōman tapusunu

92 almış adam. 'hindi ā şeydiymiş_o. bīḥāñ_ākṛabālarındı, 'deli ānıñ gızañında o yēr
 93 de. o zaman dedeñ_ile kürd_ıamca onu dedemiñ_üsTüne demirciniñ_üsTüne tapı
 94 orda 'okudunca hurdan bi yère döneceñ geri diyō. orda bizim diyō şu ğadā
 95 bālambırtlık varımış 'tapılı. dōnecen ben bunu 'deli āgiliñ ğızañı amman ya
 96 dōneceklerimiş éTme duTma. aradan kaŞ sene geŞTi dōnecek adam mı var nēynesin
 97 èl 'daı. sürülmüyōmuş hāralda 'bālambırtlık geççerimiş yání ōrda. o zaman bu
 98 'bālambırt boya sanayīnde gene de ğullanılıyō heralda da çok ğıymatlıydı 'bālambırt
 99 bālambırdıñ ğabū. çok ğüzel boya oluyō onna.

KonuŖan : (A) Huriye DEMİR, (B) kızı Zeynep DEMİR,
 (C) Gülistan DEMİR
Yaş : (A) 60, (B) 40, (C) 65.
Derleme Yeri : Şeyhdavutlar Köyü, Demirciler Mahallesi
Konusu : Serbest Konulu

1 (A) burdan bēn 'sandaldan geldim. 'hindi ben 'tozlu'duydum. 'tōzlu'Ta benim hindi
 2 'kelter dēriz biz esgi 'ġatran 'kelter yōdu. bu kelteri bēne vē dedim bēn. o da dedi
 3 kelterimi nēre ġoduñ dedi. bēn de 'keltere ana bēn esgi ġaTdım dedim, çamaşır. onu
 4 da sen niden_aldıñ benim kelterimi dedi bu. bu benim 'kelteri almanın başında ináK
 5 saġyōdum ben. inek saġPbatırķan bi duTdu bu saçımdan, bu saçımdan böylü nası
 6 ġıvırdı benim saçı bu. nēneñ, ōrdan o südü ōra 'ġoyvudum da bi 'ġaçıvıdım ben
 7 bunun_ōñünden. 'ġāŞdım bunun_ōñünden ben. 'çocuk ġaldı sandala geldim, sandala
 8 geldim, anamgil yōmuş. 'bayça damına vardım. 'bayça damından a'ġulaK yērine
 9 vardım. ora vārdım. 'sıyırma deysiriPduru. o 'sıyırmayı anam ōylü anacıım safıdı. şey
 10 demezdi ınsana, ben 'hindi başladım onnu bār 'sıyırma deysirmēye. iyilerini kendime
 11 ġatıyın ciziyon, avaralardan ona atlıyvırıyon. 'atlıyvırıķan ben hindi
 12 bıḡacıım_ırahmaTlık geldi, geldi bu, yavrım nolduñ dedi baġ gelmeden. bıḡa dedim
 13 böylü böyle dedim bene böyle dedi benim ġaynana dedim ben. ōrdan aÇcık durdum
 14 ben böyle bu vakıtlar_oldu, ben gidecen ġayrı yahya ēvde dedim yahya aġlar dedim.
 15 būra geri gelcen ġayrı. he ōrdan geri gelcen ġayrı yahya aġlar dedim 'çocuk. gitme
 16 'yavrım dedi. ē nası ēden dedim. deysir 'sıyırmayı dedi gitme dedi. yollamıcan gitme.
 17 ben hindi gidemedim ondan izinsiz. gidemedim, sen dedi yatcañ burda dedi. gene
 18 dedim ben buna yahya aġlıyı dedim bi de. señ_yat 'yavrım dedi bene bu. yaTdım ben
 19 bıbam_ırahmaTlık o kelterleri 'gidivmiş ġecede, iki 'kelter_almış gelmiş.
 20 sabauñ_olduñda geldi, gelmiş bu. çayı iŞtik kaç yavrım ġayrı baġalım dedi bu.
 21 nişliycez, sen dedi bu bene 'eltiviren yavrım dedi. bu bene 'eltēvmē gidiyōdu, ēve
 22 yakınlaştık tōzlua, sen_ o tōzluu bilisiñ. o tōzlua 'varıPbatıķan nēneñ_ırahmatlık bi
 23 'ġaçıvıdı onu çekişcen diye, çekişcek bene diye. ha ġāşTı o ġayrı ġāşTı o kelterleri
 24 ġoyvudu geldi ġiTdī. hindi dayıñ baġ tōzlua gidiyi gelmiyō. ben 'burdu inē

25 suluyamıyon, gülisTan yēngeṇe diyon inē suluyvu baḳalım. bu bi_yō bene inek
 26 'suluyvumuya goşuyō. bi de yemi götüremiyon. ğızaṇ e yémá' yicek. ayām
 27 duTmuyo. ē nası_olcaḳ 'tansıyından ğımıldıyamıyon. ya 'ğızaṇ gelmiyi başıma.
 28 işlerim zor 'yahya ğaşTan gelmez. mısTava dēseṇ 'manısada. zéyneP deseṇ 'uvada,
 29 haḳısına diyen. dayıṇ gidiyi baḡa şıya 'bayça sulamıya gelmiyi kö'Ten. zéynebe
 30 dayanamıyón_ışTe. zeynebe dayanamıyon 'katıyán dayanamıyoz. /.../ 'ḳarPız
 31 yiceK_oluyon dayıṇ vémıyu. getirivmiyu tōzlúa gidiyu gelmiyu éve bayça sulucan
 32 diyi gelmiyu éve. ineḡ suluyamıyun, gelmiyu. 'ḳarPızın dilimini 'çiye bi 'çiye vèriviṇ
 33 bene diyun **(B)** bèn ḳor'mam_ondan. ben onun dedijini ğulāma bile da'mam.
 34 'geliniṇ_aÇcık kafası bizim geçiyō. 'hindi amalānıṇ 'yanda, haṇ deṇ ğırmazsaṇ
 35 döverin, filen_ederin ğızaṇa amalānıṇ 'yanda. hem ona a'lı ərmiyu **(C)** kimiṇ
 36 türkeniṇ ha olabilir o ğadarlıK **(B)** şey dedi o_ğun_o ğızı amalā dutmuşlarımiş
 37 tēyrek kim bèn bilmiyun kim tēyrek de yaşar geliniṇ yanda bi dā derimiş tütün
 38 ğırivımam da gelmem de derimiş. bene derimiş bi bardaḳ çay içesiye ḳaḳıṇ ḳaḳıṇ
 39 ḳaḳıṇ ğızaṇa bene demiya ya derimiş ğadın ğızaṇa diyu ğızaṇa demek ha bene
 40 demek derimiş. e öyle mi olu canım amalıysa parāyla çalışıyōsa onunḳu da can
 41 diy_ımi **(C)** öyle mi olu amalıya söylenmez tārlıya girildi mi benim bildiim amalıya
 42 hindi bu ḳadar_olduḳ 'böyle amalā 'dutmuşuz **(B)** sen dedim bèn 'sayyın emme el
 43 bilmiyu işTe bili mi yaşar gelin diyviriyi bene de **(A)** gelmeSse cēemdeme gi'siṇ yo'
 44 mu inşan gelmesiṇ varıṇ ondan başḲa çok gelen o dosT_olmaSsa o dosT_olur **(C)**
 45 öylö_olu be **(B)** olu da aÇcıK da ğonuşTuṇa dıKḲat'ēdersiṇ. **(A)** 'yavırım ben
 46 'ğaşTa mın hanı nası eden baḳ ēyi baḳ mısafirleriṇe diyiṇ bèn nası eden. 'diyón
 47 'yavırım 'diyón. **(B)** 'enişTe sen de bura gelseṇe bizim yanımıza. **(B)** né mēmeT
 48 dēyōdu onu bıḡam be. né memet ana o, ğocū_ümmeṇiṇ ğızı yo' mu ölen aḡa onun
 49 ğarısının ğızımış. aa bunun ğārdaşının ğızı oluyomuş işTe. **(A)** allū sēkiz yaşındıyken
 50 'giTmiş_o ya. aha ıbrām_ımcāṇ āmadıṇ_olan, 'bekir. **(C)** hindi derimiş ıramazana
 51 onun o 'çocuṇu varımış āmadıṇ. benim sen benim aḳrabasıṇ derimiş alıyá. hindi
 52 seniṇ_adıṇ da ali demir derimiş benim adım da bizim_adımız da soyadımız da
 53 demir derimiş. **(B)** 'imdat 'éveli ışı'larda bi ğadın varımışéveli burlarda ayna ḳamára
 54 bi şey mi görülüyú. 'maṇken mi görülüyú. 'izmire giTmiş To'Tura. on do ölö
 55 giderlerimiş o camıṇ_öṇlerinde maṇkenler diṇeliyi ya dönerimiş ona. ğız 'yāran
 56 derimiş. To'Turuṇ yolu nérde derimiş, sorarımış. o dā seslenmezmiş, ötü yanna bi dā

57 giderimiş bi dā sorarımış. gız To'turuñ yolu ğaş derimiş buranıñ ınsanı dērimiş bi
 58 yol da diyivmiyi ınsana da seslenmiyo da derimiş. onun 'mañken_olduunu
 59 bilmezimiş orda. (C) ni bilsin ğızımız ni bilsin (B) bi_çyō da bu eşe_ala varımış
 60 'mısdava dedēñ halası oluyomuş. o da ilk buldana gitmiş. hiç ayna gōrmemiş kendini
 61 bilen hiş gōrmemiş. ora mākemeye gitmiş buldana. hōyle diñelince mākemede
 62 enğücü cam varımışTır 'ğarşısında. ğarşısında baқыu bi ğadın. anā sen niye geldiñ
 63 demiş aynı derimiş bene beñziyüñ derimiş ğadına. kendiydini bilmezimiş, ben
 64 ğonuşuyon sen de ğonuşuyon emme seniñ dediññ duyulmuyu derimiş ğadına. hē,
 65 ğerçek gız hala dediññ öz halası oluyomuş (C) 'pençereden camdan_ōyle 'kendini
 66 'görüyü, 'yāran demiş sen de bene beñziyomuşuñ ya sen niye söylenmiyon bene
 67 demiş. (B) yo ben sesleniyin ya sen dē sesleniyiñ emme ya duyulmıyı deri[miş] ğāri
 68 ğarşısındı ağızının ğımıldadıñı 'görüyü (C) he he aynı şaban şaban. bu fēñeri, hanı
 69 evvel zaman fēñeri va ya onu bilmezimiş sōndürmesini. bōyle 'ēviñ_çindiymiş
 70 sōndüren demiş sōndürememiş sōndüren demiş sōndürememiş. ğaş demiş bu
 71 sōnmedi bu yōrganna 'bāsTıran ben demiş. yōrganna 'bāsTırmış yōrgan_or da
 72 'tütemeye durmuş. bu yanıyō ya nası ē'sem ki demiş. tabi feneriñ başı ğızgın diy mi.
 73 orda yōrgan 'ataş_almış bi_çyō da sonra o yōrganı sōndürmüş. aşmış baqmış bi fēner
 74 āh āh demiş bu fēñer demiş nēresinden yanar olana demiş.

Konuşan : Hatice TEKELİ
Yaş : 95
Derleme Yeri : Şeyhdavutlar Köyü
Konusu : Düğün, Günlük İşler.

1 nêrelisîñ. çayı bişiren diye 'ataş ya'caG_öldüm alaña çıkıyom. gēçîñ gēçîñ gēçîñ.
2 dağlāda diñleniyōmuş ollāda, 'goyun güdemiş, hasan dede. çocu'lā demiş bi_gün
3 okul çocu'ları 'hasan dediye bi zıyārata gidelim demiş. 'gi'miş bunnā vamişlā. hasan
4 dede nē yapıyon, aha yavrım göyunnarîñ_eTrāFında dolaşıyon. nă_zamana ğadar
5 dolaşçañ. üyüncē üyüncē. buyuruñ buyuruñ hasan dedeniñ yaz_êvine demiş. onun
6 gibi buyuruñ buyuruñ ğocağarîñ_êvine diy mi onun gibi işTe buyuruñ buyuruñ
7 hasan dedeniñ yaz_êvine onun gibi ğoca ğarîñ ğur_êve buyuruñ baçalım hoş
8 geldiñiz 'cumleten. hēpicüñiz tekēre tekēre hoş geldiñiz. namazÇı'Tan çı'tım da
9 canım sıkıldı. bi çay bārî bişiren dedim. burda bişirin ben. oca'Ta bişirin ben. ben tüp
10 daşımıyun 'mēmet niden de bi_yō. oğlum ben çok yaşlıyn çok Tokzam_bēs
11 tokzan_ıltı. onun_ıçın kendime iş... burda da çönüyon_ışTe. ğızım yok iki oğlan va
12 deli. biri göçüP-gidiyō burlardan dağlardan ğışın demez bi_yō anam nişliyō diye.
13 yazın demez bi_yō anam nişliyō diye. çocu'lar daıldı giTdi Satın. bicēziñ de gelini
14 'ğızañlıyō bēs_ıltı gündür. gelmiyō, giTmiyō. ihtiyarlık sormā, bu ğörmedik
15 bi_şiy_yok. ğörmedik bağ Tokzan_ıltı yaşındıyın ğörmedik bi_şiy_yok. aŞ mı
16 ğalmadı susuz mu ğalmadı 'zeñgin mi olmadı 'fakir mi olmadı 'yalıñaya'_mı ğalmadı
17 başığaba'_mı ğalmadı 'doğzan_ıltı yaşında. tamam biliyon mu 'hepsini ğördüm. bi
18 soluk va burda. allah kolaylı'la aļsıñ gi'siñ. Toküzan_ıltı yaş_olmuş. anañ nası, bu
19 çocuk kimlerden_oluyō aceP. /.../ olısuñ 'hepsi 'yavır_ōsuñ allah da işini 'ēvsen
20 getirsiñ. ömrünü hayır soñunu hayır_ê'siñ, hayırlı ê'mesiñ ben böyle dövā éderin.
21 yavrım sen otur ben kendim yaparın dayı yavrım. de gidi yavrım deñ de. otur
22 ğonuşalım. otur allah ğadır mevlām ğayrı hayırlı ê'siñ hayırlı ossuñ hayırlı hayırlı.
23 allah kör şeytanıñ gözünü kör_ê'siñ. nîler ğördük nîler ğördük sādıcē kendimizden
24 zati ğördü' de ğonum ğonşudan da. sorma çok köylümüz vā, sırTmaŞTa bizim diy
25 mi. 'ğamallā var, gēçen sēne, bi ğız ğaçırdıñiz gi'diñiz o var. eveli sēne oldu diy mi,
26 niden. 'yaşarıñ 'yaşarıñ ğızını ēĝriniñ 'yaşarıñ ni o. 'yaşarıñ ğızı sır'maŞTa bağdıra

27 giden ğız ummaġan. 'eġrilerin vā biri senin ıbrāmın vā biri. kime giTdiġini farkétmem
 28 canım orlara pek... 'sırtmaŞTa 'hindi dêmircilerden vā bi ğız, o çocuġıġadı nĩ,
 29 'henife ondan sonra ġardaşının bi ğız va, onunġadı nĩ kendi giTdi ġeçinemedi giTdi.
 30 bir de ġardaşının ğızı aldı giTdi ó vā. ondan sonra bir de dèreden vā elif elif elıFı
 31 tanıyın mı. sizin köyde işTe. 'hepicijni bilme min ġayrı köylümüz ya. 'ġamallā érken
 32 'göŞTü giTdi, onnarın ğızları dā giTdi, 'goġulu du giTdi, 'hepicij ordalā. 'emme 'aÇıK
 33 da ödüyü onnā onu canım. birini 'hayrıyā vèdilē, 'hayriyi tanır bu yav. hē õre'men mi
 34 yenileri bilmez tamam. éyi allah işini 'évsen getirsin, 'dayımā 'évsen getirsin, ilerde
 35 ve geride çoluk ve çocuk. 'hèpicij 'évsen geļsin. yollarını açıK_é'sin. hayırlı e'sin
 36 uurlu é'sin. bu senin okul_arkadaşı bu çocuk õretmen oldu da arada siz
 37 niden_olmadınız. bu da o okulduyķa diyon ġazanamıyō filen diyollā, ímam_ıatıPTan
 38 çı'mıyō díyollā biz ímam_ıatıPTa okuTduk süleymanı olmadı. uysalı okuTduk
 39 olmadı çıKamadı ordan. 'liseye giTdiyse de üniversitiyi ġazanamadı işTe. 'süleymen
 40 de okudu 'lisiyi. ondan sonra süleymene iki sene üş sene burda ġurs_'alıvèdik üş
 41 sene, gene ġazanamadı. 'uysala pe' ba'ma da bu 'süleymeni, ikilik va ya. ana baba
 42 yok. kimi 'goceye giTdi, kimi evlendi. yav çı'sın bu aradan dedik 'huncāz bi şey
 43 kapansın da varsın bu éle muhtaŞlı'dan ġurtulsun dedim 'naha olmadı le. olmaycaķ
 44 'ġayrı. böyle 'ebe böyle_işTi ebe duyyon mu ebe işTe böyle tā da nilē va ortalı'da.
 45 niler görmüş ToküşSan_ıaltı yaşında. anan kaç doımlu, 'çucuk mēmeT seē diyom. kaç
 46 yaşında ye'miş bir seni_olmuşum bıhamın kapısından çıkalı. anan Kunda'dıydı
 47 'yirmi yaşında da çı'Tıysam, emme hākim Tokzan_ıaltı diyı. ben şöyle söylüyön
 48 hākim bene soruyō. sen kaç doımlusun diyō. ben doım bilmám dedim yaHu. ben
 49 okumuşu okur yazarım yok, bilmám doım da bilmám, 'heseP de bilmám. ben yonan
 50 gelike dúnyaya gelmişin dedim. õrdan heseP_èdiyō dokzan_ıaltı diyō. baķ ışı'davıT
 51 köyü bilmám altı yèdi ınsanlı köy. benden yaşlı bir kadın yok. bi de ércekik vā orda
 52 ... osman diyvırlā bi adam_ımā. düünnerin nèsine máraK_é'cek olmamız ya oldu ya.
 53 üş sene 'nişannı durduk, dördüncü sene düün_éTdik. ũlen o zamannā cahıl_adam
 54 yav. öyle varıP da sıkıca seē altınna pulla mı gelecek. sen 'dayıl_olmuşun ona.
 55 aşıK_olmuşun éyi tamam isteyin beni. gelirlē beş_ıaltı kişi, éyi tamam vèceñiz mi
 56 vèrelim alalım mı hemen. işTe bu ġadā altın_èdēsiniñiz bu ġadā pul_èdēsiniñiz. 'eki
 57 dolduru mu bunu. benim başka kārdaşım yok. öldü kārdaşlarım. dōrt sene bilen
 58 nişannı durduk. bunun vardım_adamın da o ayranın da babası yok bi dulca anası va.

59 hiş de sorma ğayrı. mamale yapılmaz burda. 'buldana gidiliyō 'buldana. 'buldanda
 60 siziñ kimlik çekilcek ya bir_arada çe'mezlê ayrı ayrı çekerlê. sorar orda adam
 61 soruyō, bunnar evli mi diyo nişannı mı, nişannı dediy mi otur'maz bir arıya. ayrı ayrı
 62 oturdur, ayrı ayrı çekivêri kimliñji de. mamáleni yaPvêri. onu hoca demiyō o da
 63 muHtar diyō. emme bizim burda hoca êder hoca da êdê muHtar da êdê burda da.
 64 oñ_ğün mü'det vêri oñ_ğün sonra yaPTırcasıñ nikāñızı orda yazıyı ciziýi ya hākim
 65 oñ_ğün muhdet vêri. oñ_ğün sonra geliriz 'burdu bi nikāh_olur. seni hōra ğatarlā
 66 oğlanı hōra oturturlā. sorarlā sene 'êdivecen bi yaranlık ğayrı buna mādem böyledir
 67 tamañ_êdiyōmuş. orda sene gelir bir kimse sorā sen yav āmaT_ōlu memede
 68 vācaG_olduñ mu a'lıñ vekilini vêdiñ mi vêdiñ mi üçüncüde vêdim dêrsiñ. gelir
 69 oğlana sorā, sen bilmām nè adamıñ ğızını alı mıñ, alcāñ mı, yavıT ağzıñ vekillijni
 70 vêdiñ mi diyō alcāñ mı demiyō. yavıt hasana yavıt hūsüne yavıt ha'çıya ağzıñ
 71 vekillijni vêdiñ mi diyō. vêdim diyō. bu adama kefil_ōsuñ mu diyō. 'dörT kişi
 72 var_orða. oturuP çairmişlā zatan dōrt kişi. onnarı yidirmişle içirmişle dovasını
 73 ê'mişle oturyō orda. seniñ ifādañı_alca'la. bu adamlā şahiT_ōsuñ mu diyō, ōsuñ
 74 diyoñ. ben de zātan nikāñızı ğıydım diyō. bundan sonra bi daña bi yere gidemezsiñiz
 75 diyō. boşanmak öyle zōr kı benim bi 'ğaynım_ımārdı, geçinmedi ğarıyla. ōrdan bu
 76 ğarıyla geçinemedi aldıramadılā 'kafıyı, geçinemedilê. şimdi bunnā nası adam
 77 davā_aşTı, 'ğarı aşmıyō. ğadıncāz aşmıyō. adam açıyō boşancam dēye naha
 78 boşamıyō hākim. deñizliye düşTü deñizliyā. dēvrenT dēresi 'türküsü va ya işTe o
 79 günde. dēvrenT dērelerinde adamlā 'buydu bugün, benim 'gayınnıyla 'ğayın,
 80 'deñizlide ifādada. dāva deñizliye ka'Tı burdu hākim boşamıyō. ōrda diyō kı ğarı
 81 diyō kı benim ğocamdan özürüm yok anası geçindirmiyō diyō şimdi anası dı 'suşlu.
 82 çağrılıyō ore_ifādası alıncañ. ordu iki sefer ordu ifādayı da alıyō geldik bi anda ordō
 83 adamlā 'buymuş, 'seriliPduruymuş. ora üsTüne 'çıķagelmişlê, gelike bu ğārlar dêrsen
 84 diz boyu 'yayan 'yayan, araba yok imķansız araba araba onu bıraķ da. tā soñlāda
 85 araba yok. baraC muráC yok kōy va kōy 'dēvrenť kōyü vā. dēvrenť kōyü va ya kōye
 86 varmadan 'buymuş hēpsi. bōaz va bōaz aşşāda. bi de 'dērmen vardı bu dērede bu
 87 'dērmen. 'dērmen buazı, ōrdu bi dērmen vardı çiFli'li, hacı mēdiñ, bu dērmen
 88 çalışıyōdu ğış günneri, yaz günü Pe' çalışmaz da ğış günü su çoğ_oluyō. suylu çalışı
 89 su dērmeni. o dērmenden 'ğurtulunca bu adamlā, buymuşlā, dēriñ yere 'düşünce.
 90 bēş_altı kaş dēveler vā 'bilmiyın işti_o buazda kaş dēveler va bilmiyın. bunnā şey

91 çekiyollā, üle araba yok burdan 'arpa yu'ladıyō bilmam kaş 'dēviye. çekiyō burdan
 92 buldana. 'kēvran bu kēvran yıkaçağ senin_ora. ōrdan bi bi yük saracağ dēviye
 93 getircek alaşere. yicek işcek mi sārcek ni sārcek bilmiyun, bunnā arpa yı'maya
 94 gidiyumuş ora arpa 'yu'la'mışlā burdan 'yörük bunnā. ōra arpa yu'la'mıyā 'giderken
 95 ğara dutuluyō, bu da bağırdan geçerke yayıyōmuş. gi'men demişle, ğanmamışlā üş
 96 ğenÇ 'üçü de 'buydu öldü. bu dēvrenT dēresinde üç yiğit 'buydu/ musanın öldüğünü
 97 anası duydu/ musanın yolunu ğargalar_oydu/ dēvrenT dēresi dar gelir_ona/
 98 macalsız_ölümler zor gelir ona. duyuyō mu bunnarı türküleri duyuyō mu duyāsın.
 99 türküyü kim ya'Tıynı bilmeyon yalnız türküyü anası ya'Tırıyō. mısanın_anası,
 100 ötekinnē yok bak görüyō mu. dēvrenT dēresinde üç yiğit buydu emme, musanın
 101 gözünü ğargalar_oydu musanın_öldüğünü anası duydu diyō. berikinneri anmēyō
 102 heralda anası ya'Tırmış. emme ğocumanın ya Pek_üleri şey_ēdemeyon. sorma
 103 boşanamıyo boşanmēyō, onun gibi şimdi seç bi nikh bi ēdivicen ordan bi diynē vē.
 104 gelirsın şimdi ordan senin_ēvin vā mı yok mu. elleme ğaynasın. çay mı salalım
 105 'ğayfa mı? 'ğayfa salalım da 'ğayfı içē miñ. ülen çocu'lā siz bu ğocağarının ğuru_ēve
 106 naradınız. ē buncaz fakir ğalmış ğayrı. ardından gelen yok öñünden giden yok
 107 çönmüş ğalmış bu 'ğuşluk yerde. benim bi év sābım vardı, ellerinden gelmedik bi
 108 cavırlık, bilmedij bi cavırlık ğoca dērmen yaPTı köye. almadı yer sa'mayı yurt...
 109 yerinde ğaldık. arının balını almışlā. ēyē demişle gi'miş hākime dāvā_aşmış. ileri
 110 gelsin bēyiniz diyō, sorayım niymiş dileğiniz diyō. areyōlā bizi_irengi ēTdilē balımızı
 111 aldılā. onun gibi bēyiniz diyō. sorma nilerini gördüm nilerini de yalnız 'cavırı bilmam.
 112 cavırınız geldijni bilmeyon. dōrT buçuğ sēne esgerlik yaPTı, dōrt buçuğ sēne. ğoca
 113 köyde giden dōrT kişi dōrT kişi. birisi amcağın molları amcağın mēmet, biri 'ğurnaz biri
 114 dē rahmanın bīhası biri de māmīT dayın, bīri de nohut. hēp bunnarın ğızan var ğayrı.
 115 ismiyıl da dōrt sēne yaPdı ismiyılgi sonra giTdi he onnar sonra giTdi bu dōrT kişi
 116 dōrt buçuğ sene yaPdılā. ğarışık ortalık salmiyulā aç aç aş mēmet, biTden_ölüyōlā,
 117 'acından ölüyōlā. aha burdā, çana'ğale bōğazı nērdiyse orda. 'anam diyō para yini mi
 118 diyō, aç aç para gönderiyoz burdan da anam para yini mi diyō. aha böyle esKi
 119 zaman_işi böyle 'yavricıym sormā. şeker dur dur otur otur otur a yavrim bi şey
 120 sorcan esKi mesilelerden ni anlarsın sen anlıyamazsın. anladıyom ya anlıyamazsın.
 121 'niden_anlaycağ. don burdan érke'lerin işlik burdan, kısa. bunnā böyle geziliyō.

122 kadınā peştemeşsiz 'geziyō peştembel gerdirdirmeyō hökümet. 'fistan keycek diyō
 123 'fistan gara bi 'fisTen aynı yonan_ışı. 'fisTan kiycák burda Kadınā. 'peştembel
 124 'örtme 'çember dartınmıyō 'örtme örtünce'le 'örtme. bunnā dā è'dik bi zaman o erkek
 125 öylesinē yalınayağ, don dizde böyle éziyet sorma. 'esKi zaman_ışı o arada da
 126 memlekeTde doñuz, canavār horlāda görēsiñiz de mi. burda ürküşüyō ürküşüyō
 127 böyle. doñuz hindi gelmiş dēyōlā aslı vā mı bilmeyon. he çamıñ_ıçinde aha
 128 hāstaların gızanının 'buydayını yimiş dēyōlā. ürküşme mi ya būsürü būsürü ürküşüyō
 129 ya yalnız gēne de gizleniyō ya. gidiyō ho ormana yatıyō, sen vādıñ mı kaçar guldur
 130 guldur böyle gider canāvar. köpek gibi olur_onuñ_uluşu. böyle ortalık ta böyle.
 131 niden bu biliyon mu erkek yok insan yok bu memlekeTde can yok. bağ ışı'davıt
 132 denen köyde 'esKere giden dört kişi başga yok. o zaman on beşinde yonana
 133 giTmişler dēy mı, om_bēşlilerin sonu bunnā. dedeñgil dana dedeñgil 'çısçılacak
 134 esgere giTdilē 'çısçılacak. burdan gidēke para gātmiyōlā gātıyosa da beş_on gurus
 135 hāşlık gātıyōsa bu yörümüyle gitcek. nēre giTcemiş bu. dedik ya nēre yanı'Tı
 136 'bayramış 'çana'gale bilmám ni bilmám ni ben ni bilen duyarın yalım. ora adam
 137 yayan gi'cek yayan araba yok burdan e'mek gātıyō bi torba. paracıñı gātıyon
 138 gidiyon bi torba 'çente dikiyon. elbisesini gātıyon_ıçine yırtık yamalık hōylece
 139 işli'lerden gömle'lerden. ondan sonra ortadan dizlerden dizlik gātıyon dikiyon
 140 yēñiden 'esgere gidiyō diye. dolduruyon_onuñ çentesini sarıyon_arkasına diñh_arka
 141 kaç arkadaş işte gidiyolla burdan buldana. buldana dağılız emme. orda
 142 ta'sım_ēdiyollā. mēmet aydıña gi'cek, sen uşaa gi'cē'siñ ben bilmam nēre gi'cen.
 143 'daıdıyolā gızanlarā. yayan bunnā memliketine varıyō ora durcā yēre çalışcā yēre.
 144 'böylē_ēziyeTlik, hindi burdan adam para pul bile gātmiyō şeye gidiyū gibi 'bazara
 145 gidiyō gibi 'yallah gidiyi adam 'dōru bazara araba gür gür gür ayşam bura geliyō.
 146 sabāla burdan gidiyō, 'sorma, ōrdan bu sarıgöle gidiyoz burdan, eşşemiz yavut
 147 bēygirimiz bi yük odun sarıyoz yayan sabāla kaçıyoz burdan sarıgöle varıyoz
 148 uvalara. oğarı köylere gır köylere bağadırlara sarıgöle 'satıyoz bu odunu. bazardan
 149 derdimiz niyse eveli beride anam bışam gününde ōrdan çıkıyon ayşamnıyın. 'gece
 150 yarıya bura çıkıyon gece yarıya. oduncū satıyon amma o da kaçā biliyon mu ya
 151 on_gurus ya om_bēş gurus gurusu bılıyo muñ. sen bu çayı al dı_ıç. eveli sen_ıç,
 152 şindi 'adlıyada duruyoz biz. baharlādan bi adam_ma belki mēmet tanır. 'güneşiñ
 153 gayını e ha'çı 'yēnge ōrlada dosluk çok gayrı ya tanır beni bura ge bi_yō bura.

154 varıyon ben sizin paraları görüyön mu adlıyanın_āzına 'dizeğomuşlā. buña da yēdi
 155 sekiz sēne oluPbarı ha. bī yıl diyil. hep ora ğuruş ğuruş çizmişle, onunğundan hindi
 156 ordu bakıyon da aynı onun gibi ğuruş biliyön mu. bu oduncu om_ bēş ğuruşa
 157 vèrebiliyön. bi öğlacın varısa om_ bēş ğuruşa vèrebiliyön arpanın_ölçēni bēş ğuruşa
 158 on ğuruşa alabiliyön ondan sonra vère de biliyön ucuzluk böyle para yok para yok.
 159 sorma ōrdan sen hindi gēTdiñiz niķaa aldınız ya. na zaman para bulduñ hazırladıñ
 160 düün_ēçez biz yav. bī_yu nışan da'caz. nışan daķā bunnā, davıl gelmiyō kōye ya
 161 davıl yasaķ anlıyön mu onu, davıl yasaķ küyā. bi şarkıcı bulurlā bulunusa ya bi tek
 162 zurnacı ya bi kemānacı filen bulālā gelile. 'gızı 'kiydirilē ğuşadırlā ōlanı dı 'kiydirilē
 163 ğuşadırlā. ondan sonra düün_ēçez biz. bi gün_ēvvel bi aş vurarlā, 'hazırlanılā.
 164 ayşam hēp oķuTdu'lara yèrine oķūcu geli. eveli Pek geli[di] hindi gelmeyō. hindi
 165 ğarıköylüle geli mi burō düüne gelmez de mi. hindi ğaraköye bi oķu giTsin burdan bi
 166 adam çekilir ordan būra. bēygir başlarının baş ğayġısı. diynāğ_atıyollā dēynek hindi
 167 sen bēygiriñ goşuP geliyō. elinde bu ğadālı bi dēyneñ va bi atıyön, 'sēyīdiyön
 168 bēygirle 'kapıyön_onu. yèrden 'diyi, 'gidiPbardıynan aTdiñ ħalgıyı dēynek ya,
 169 'ħalgıdı yèrden 'ķapıyön. bēygirle 'goşTuruyön 'diynē hindi hurdu ğolundu bi
 170 'dēynek va dēyviri başġı birine ğayrı ya. bi diynē 'atıyön 'diynek ħalgıdı mı
 171 'çıkıpbarıyō ķapıyō ordan bēygirle onu. böyle beygir başlarının baş ğayġısı.
 172 'çümenlitēpeye geldi mi ā fileniñ bēygiri ğoşTu dēynē ķaPdılā filen gelirlē bi yük. ē
 173 sabāsi ğayrı bi_şiy mi va 'ölum. araba mı varıP da bi bēygirci' bularlā gelilē. 'gelini
 174 'kiydirile ğuşadırlā, o bēygire mindirilē o bēygiri düzerlē ğoşarlā 'bunnarı arāycaķ bu.
 175 bēygiri düzerlē ğoşarlā ğula'larına 'dayıca dayıca bi şiy daķarlā üsTüne bi
 176 'namazlācıK. bi 'hiybe 'hēybiyi bunnā tanır mı 'hēybī biliyō mu bilmeyon. 'ķıldan bi
 177 'hēybe doķur hindi çuldan çuvaldan_olur filen laylom aldı götürdü ya. ona bi 'hiybi
 178 atā, üsTüne malzīmāsını gör, üsTüne bi şiy dutar_atā. ondan sonra düzē ğoşā bēygiri
 179 gelini onun_üsTüne 'mindirilē iki üş kişi dutar_onu. haydi yavrim cāmıye
 180 cāmıdı_aÇık gezēle. ordan nēri_ıncēse gelini ēviñ_öñüne. orē indirilē düün biTdi,
 181 düün bitdī. 'hindi bī yıl bizim ğızan oy topluyō. seē bi şiy 'kesivicen 'ordan bunnā oy
 182 topluyō bunnā oy topluyō bunnā sen bize vē sen bize vē siz ni uğraşıyōñuz yavrim.
 183 siz de ōşanız ya siz nası ē'ceñiz biliyön mu, hindi bizim bi ğız vardı diyun bunu
 184 imam isTedi bi di seroş isTedi. biz ğızı imama vèdik, emme ğız da 'seroşa vācaķ hā
 185 diyin ben. ímam_ōrda 'çırpınıyu oynuyō. 'davıl geldi diyun māvsız ğızanā. davıl
 186 geldi ímam_oynuyō ğız benim_oldu diyō eme orda ímam_oynāķa 'seroş ğızı aldı da

187 bi giTdi düün biTdi düün biTdi déyvīdile ímam 'oyurTdu ğaldī. tamam mı bunnā
 188 hindi siz böyle olcāsınız diyun siz durmañ çırpınıñ diyun siz çırpınıka, bu bi yanna
 189 a'Tarılıvıcağ siz oyurduP-ğalcāsınız diyun. bunu ğızañ 'kimi güceniyō 'kimi gülüyō
 190 onu söylüyon 'işTe düün biTdi düün bu. 'daĞabilise bēş_ön_ğuruş 'daĞabilise
 191 bēş_altı altıncık daĞamaSsa daĞamaz da'mıyan da olū usnal da olū uñlaşıvëren da
 192 olū ét vuran da olū düün bu. sorma sen, ülen 'çocuk böyle işidi yavırım böyle 'esgi
 193 zaman_ışı böyle. çıbılacık diyun seç çıbılılacık geziP-yörülē. hindiki gibi dijl.
 194 bēygire 'mindirilē ğayrı ardından bi 'çalğıcı, sonrā 'davıl 'ğaTdılā bizim küye. oğul
 195 yoydu oğul. oğul yoydu eski, şindi şer_adamlā, burdu 'yadır va diyulā 'hālā da va ā
 196 ya hindi de ora oğul yaPdılā. o 'yadırñ yérine hindi bi orta_oGul yaPTılā. onun
 197 öñcesinde bi dam yıķı vārdı, o dam yıķıñıñ_ıçındı bi yadır vā. içi 'türbü tekke
 198 deniyō. tekke vā burda davıl girmez bura deniyōdu. öretmeniñ biri bi davıl ğaTdı
 199 bura. nē varımış dedi, ni_olcāmıñ dedi bi davıl ğaTdı adam. esKi zamandan niydiñni
 200 bilen yok. ni_öldüñnu allah biliyō. hurda bizim bi uysal vā, biri de bu namazlāda vā
 201 ya. bu 'uysaldı bi yatan vā 'yadır vā bi yatan vā hemme uzun hā. avlısı va dayire gibi
 202 avlınıñ hu başından hu başına ... herkese yararlı geliyō emme niydiñni bilen yok. ordu
 203 ni vārdıñı bilen yok. aynı tekke de öyle üş gün bayram_êderiz üş gün. ğurban
 204 kesildi mi o ğun êdemiyiz işimiz va értesi gün bayram va bayram. heñK_êdelim yav,
 205 heñK_êdelim dişi érkek. çoķaşırsıñ gidiyoz seniñ bu hura selēmet hura köyüñ hurası
 206 dışarı içerdı file diyi, 'dışarı hura. goca mēydana érkek de geliyu dişi ğalek de geliyō.
 207 érke'ler hōle sıralanı, Ğadınnā oynasırlā. kendici'leri çalarlā tēf tēf. bazı
 208 'televuzonda oluyo bazı ya gördüñ diy mi_onu. kēyiniyōñ ğuşanıyōñ ni ğadā élbisesi
 209 vasa kiyyō adam. üş gün böylē_êdiyölā, érke'le bi düün ğurā, şey ğurarla hora onnā
 210 ayrı bi oyun çıkarırlā ğadınnā ayrı bi oyun çıkarırlā. ğadınnā höylü sıralanı böyle
 211 çönelē çönelē olan kişi çöndü mü senne biz sen êkire diñeldiñ ben būra diñeldim.
 212 şıkırık tıplatırız sen di tıpladırsıñ 'hañkımız éveli dolaşTı o avlıyı şıkır kapabilisek
 213 şıkır kaçacak onun yérine otücağ. sen di öteki biri kapāsa o oturcağ sen kaçabiliseñ o
 214 kaçıcağ. böyle böyle oynāla burda çıĝrışan_ıñsan hep dolaşırlā. ondan sonra bi
 215 'urğan gererlē şöyle dutarlā bēş_ön_kişi duTdu mu urğanı hep ğadın_érkek dutuyō
 216 onu ğayrı érke'le de ğarışıvériyō ona. ğızañ ğarıştırmaz ya aslında calğızanlunan
 217 ğızañ ğarışıvırıyō ğayrı. içine bi ğadın ğatıyollā yaHut érkek ğatıyollā. urğan ni ğadā
 218 uzunsa, dayırası ó ğadā onu sen varıyōñ vuruyōñ. ğacıyōñ ğeri Tutamıyō seni. hu
 219 geliyō o sen seyiTdiñ mi ardından biri vuruyō. o sen seyiTdiñ mi ardından biri

220 vuruyō, kapasıya ğadā. o seni 'kapabilise çıkıyō ordan onu ğatıyō ora. böyle
 221 oynuyōlā. sorma oyunnā böyle. ğurbanda dōrt gün böyle 'dayam_ederiz. aynı
 222 ramazanda üş gün böyle 'dayam_ederiz. onnar қа'Tı ğayrı. 'çalġı_olusā sen
 223 tıñırdadıverisen bi gündü ediyōlā olmaSsa yok, etmiyola oynamıyōlā. bayram
 224 gelce' de oynaycāz diyā herkeS hazırlanır elbise yapar, elinden geldik ğadā.
 225 güleşmezlē mi yā ... adamlā güleşiyō. bayramda güleş vā bayramda güleşecek ya,
 226 senne öretmen güleşcek benne 'gelin güleşcek hazırlanıyoz. bi çıkışTılā mı adam
 227 çıkıyō ortu yēre hindi vā mı oluyō mu güleş olmuyo dēy mi. ördan süleymenne
 228 bunnā çı'Tılā hindi cılbandılā 'cılbağ 'cılbağ birē şört, şort da yok işte dedim ... bi
 229 don başġa bi şiy yok. çırpınıyō çırpınıyō dolaşıyō méydana ġavşırıldı böyle itişerke
 230 yıldı. güleşe 'ba'ca'lā. ördan bunnā birbirini ġaldırıyō. ondan sonra bi dā
 231 ġoyvériyolā dalıncı bi kapaşıyollā ha bağan 'tur aşşā 'tur_okaı 'tur aşşā 'tur_okaı.
 232 hañkısı yı'Tı o kağıP gidiyō 'ġoyvériyō onun yērine bırı tā çıkıyō onun yanna.
 233 düünde bi başısı vadır_onuñ ya bayramdā yok bayramda etmiyō. kāmıl seniñ dayıñ
 234 mı. o dēyil yay bu kēmil diyi yay evel dedēñ kēmil dedēñ. niden dayıñ_olmuyō
 235 seniñ. anaññ dayısı, seniñ de dayıñ. 'yayka bunu ben çay bi dā işmem ġa. iç_o zaman
 236 al şekerin de. bunu hindi amcam vurdu ya amcam vurdu ya. 'basırı, bilēni milēni
 237 ba'ma sen. adam acar dııl māmet. adam acar dııl. yalnız uzunca adam öyle akıbet
 238 acar dııl. emmē adam güleşiyō hā, kimse dutmuyu. şındı basır_ile kēmil
 239 güleşcēmiş_o alırızanıñ kēmil güleşce'lēmiş bi güleş va bayramda. bi çıkışıyō
 240 bunnā. onu ġızañ ğayrı yıkılana el 'çırpıyō yıkana yıkana. 'böyle bayram_ederlē üş
 241 gün senne güleşirle onna. yalnız onu dayıñ yı'Tı bi_yō adamı bağ bu köyde ilk.
 242 'hindi 'havana va 'havana ya havaneye gök 'hasan düün_éTdi, 'tata. 'tatı biliyoñ dē
 243 mi. ğayrı hepsi ĩrāmaTlıK_oldu ġarıgöz rāmaTlı oldu bâbası da rāmaTlı oldu. onun
 244 bâbası göğ hasan bu 'tadı düün_ediyo. bu şiyi getirelim bi 'pehlēn getirelim. çok
 245 ğayrı 'diyviren seç bi. o vā, bi de duran fa'manıñ duran fa'manıñ düünü vā bi de. bi
 246 'çeşme başından bi güleşÇi gesiñ yāy. beş_altı kişi geldi māmet başbınāla. biz di
 247 vādık burdan benim mēmet güÇcük ġunda'da arkamda. çı'Tı şındı bunnā 'halıl çı'Tı.
 248 başa bi ġoyun va, ayā bi ġuzu va. hindi bunnā çı'Tılā altı mı beş mi orasını bilmēyon.
 249 adam çı'Tı ortu yēre bi çekeTÇiñ va dındık çışcılbağ çıkındı ora 'halıl 'halıl.
 250 'basırı_ışTe, bi_yō foltā_éTdilē dolaşTılā 'çarşıyi méydanı oturdu adamlā. bu altı
 251 yēdi pehlivandan bi adam bunna 'güleşmedi. 'güleşmedi tek niden 'güleşmedi gelen

252 'bağıyō 'toğu_ēdiyō gidiyō gelen 'bağıyō toğu_ēdiyō gidiyō 'herkes giTdi ğaldı. 'biri
 253 güleşmedi el daḲamıyolla el daḲamıyollā öyle güleşiyō. elinne bile ba'mıyō. bi
 254 oynasTılā ya oynasTı dolaşTılā ya o arāda haykı kestilē, umudu 'kesTi adamlā
 255 kendinden. bi 'gēsintiyle el ḳapışmadılā adam ordu oturdu gelen toğu_ēTdi giTdi.
 256 dōrt mü bēş mi 'pehlivan güleşmedilē, bu pehlivannarıñ da kismet giyyōla va
 257 bi_şiyleri va. el_ayaḳ dutmaycaḳ u adam çeketinne oturdu oturdu ka'Tı adam
 258 mēydan bozuldu ğoyunu aldı da giTdi. bi_yō bu duranıñ fa'mıyı ha hindi 'sağca o ya
 259 yörük dayınıñ ğāsı 'duranıñ ğızıydı o benim ğayınıñ ğızıydı. hē 'şaPḲalınıñ bīḫāsı,
 260 duran ğayın benim topal ğayın benim bi di kendi üş kişi bıḫaları yok emme. benim
 261 ēv sābı soñ ğarıdan ötekileriñ ilk ana bir bâba bir. beniñkiniñ anası ayrı. tek anası
 262 ayrı zatı ğocası esgerde ğalmış da 'teke ğaşğını arada si'Tir_ēt. öyle hasgiriye bi
 263 ēvlenti de yok. bunnā düün_ētce'leḡ şindi bu 'Fa'mıyı. bu māmēTe kimse gelmiyō.
 264 onu istiyollā gelmiyō bunu istiyollā gelmiyō duran_āmat vēdi o ğızı. o da onun
 265 ğārdaşı o ğarı duran ğārsı 'bölceciñiñ ğārdaşı hasan_ūsēn. adı hasan_ūsēn
 266 adamıñ_adı ya uzun boylu ēvran iğri bi adamıdı. bundan 'bölce diyvidi ğızañ 'bölce
 267 'daḳıldı ğaldı. o adama vēdilē. yīrmi bēş bēygir geldi bēygir bēygir ğaraköyden
 268 'ēzilerden aynı ğēne 'çēşme başından yirmi bēş bēygir geldi, geldi ayşam
 269 sēkiz_ölçek arpa hazırlandı hora. 'arpyı ayşam vēdilē sabāla bēygir ğoşuya çı'Çaḳ
 270 bēygir burda ğoşcaḳ bi yēr bulamadı giTdi namazlāya. 'ehret namazlāya köstü böyle
 271 dişi ērkek çoluk çocuk düün ğaldı burda. namazlāya giTdilē ordu belki üş saāt filen
 272 dōrt saāt filen ğoşu_ēTdilē. ordan geldilē öteden geliyō ğırañi_aşşā herkes ğeride.
 273 bēygiriñ eñ_ōñden geliyō, öyle ğoşuyō 'aldına ğan_ē'mişlē bu ete'lerini ğoşcaḳ
 274 diye. oyna oyna oynuyō oynuyō āynı davılıñ_ōñünde oynadı gibi oynuyō. bēygir
 275 bunu böylü_ēTdilē bu_öldü bi_yō. sorma sen_işTe ēvel zaman_işi bu. olmāyasıya
 276 olmāyasıya, hindi ayşam bizim düün va böyün yay tımbır tımbır tımbır sabā yok bi
 277 şey. 'gelin çı'mışTır düün_ēdilmişTir, bazı ni o heral ni diyoñuz ona siz. aa hurdu bi
 278 yērde ēdiliveriyō nası şey_o. ula olumuz dijl. bilmām nērde düün_ēdiliveriyō nāsı
 279 şey bu. üle siziñ düün filen yērde bilmem nērdē oluvıcek diyōlā ni o. genel_ēvi mi
 280 deniyō bi_şiy deniviriyō buna yay. üle dērnek mürnek diyi yav. ğız bu 'çocuk
 281 bilmiyu mu yav o şehirlerde. 'balo allah iyiliiñi vēşiñ. balodu_ēdiveriyōllā iki
 282 'tımbrıtcık ayşam çıkarıveriyollā sabāla yok de mi. he nērdi olusa oşuñ. böyle esKi
 283 düünnē böyle. uğraşıyoñ uğraşıyoñ 'şamata ēdiyoñ 'şamartı dı_ēdiyoñ her niyse
 284 'vēdiriyōñ 'ğoşTuruyoñ ni ni ni hindi öyle dijl. köylerde de öyle ayşam bi 'tımbrı

285 éTdiñ mi sabāle 'çıkārıvériyō işTe. duyduñ mu duyduñ mu düñleri duy_ışTe duy bu
 286 düñleri işTe. sorma, [arpa buğday biçme] orāla elimizle, bi orāmız va. ekilmiş ğayrı
 287 o ya bişmiş bişmesi gelmiş elimizi hōyle iğri çıkılı bi orağ va. hunnarı topluyoz şora
 288 goyyoz oru aÇcık. açılıyō gidiyōz horu ileri. aÇık ordan toplōyoz sonra 'destecij
 289 doğru yığyoz hura hōylü hōyle 'arpyı 'buydayı bōyle biçiyoz. o 'birçaā hindi fiğ
 290 ğayrı ya ēveli 'birçağ pek ēkilidi. 'birçağ yoluyoz elimizle, hōyle yolarız onu yola
 291 yola 'desticik édē 'yığardık. onu de bağalım bu bōyle gider. āpı çavdar buyday aha
 292 böle Pişeriz. orāmızla būrasını ēyice hazırlasın. 'sapı va 'bōyle burasını bi ēğriciyle
 293 demir demir tıñır tıñır tıñır tıñır tıñır beş_on_kişi biŞeriz bōyle. 'tarlıda ğalı mı bu,
 294 onu 'desTi_ēdiyon. 'destiyi 'çekiyoñ ğızāla ğızāla 'öküzün vā 'öküzün. şeyde bi ğanlı
 295 va adlıyada gōrmediñ mi sen_onu dūrūPduru diy mi orda. o varısa var yōusa aynı
 296 oña beñzē bi aāç kütüü aāç bıbam_ırahmaTlık PeK_ēdēdi. onu 'çatıyoñ. onun bi
 297 yolu va yortusu va ordu dōrt yerinde dōrt_ayā vā. top top topları va o delik delik. o
 298 toplara geçiriyon aācını bōyle 'çatıyoñ. dōrt köşē_éTdiñ mi ona bi aāş dōşüyoñ.
 299 önündekinde set_ēdēyık ğayrı. ora birē 'çiviyle birē urğan şey dağıyoñ aāç bi aāşcık
 300 bi aāşcık ön_ğada tāta diyoz biz_ona ğayrı dōşüyoñ_onun_üsTüne.
 301 onun_üsTünden a'Tarıyoñ yığyoñ 'desTiyi. 'yığyoñ 'yığyoñ 'yığyoñ ğararın ğadā nē
 302 ğadā götürebilcēseñ. hōyle 'yığyoñ hōyle 'kellesini içine getiriyon getiriyon 'yığyoñ.
 303 urğanna bağıyoñ sımsıkı, sür ēdiyoñ öküze hāydı yavırım nēre gi'ceñ. 'hārmān yerine
 304 'hārmān yeri 'nērde filen yerde. her zaman canım tarlaāñ harman yeri nēriyse. ora
 305 'sürüPbarıyoñ ora döküyoñ. ğalañını topluyon harman yerine. orda şindi alıP geliyoñ
 306 iki öküz ardında bi 'düven 'düven vā mı ōda 'düven yok. o düvencij alıyoñ, burdu
 307 satılıyō burē sa'mē geliyōlā māsus. o şeyden uzak yerlerden çamdan düzüyōlā
 308 çamküyden gelmiyu çamküyde Pek öyle tāhta bulunmuyu ğarāmaTlı va bu taraFTan
 309 hu taraFTan ābéyden daha ötelerden ya işTe hu ēziler taraFlardan geliyō. çamlık
 310 nērdiyse ordan. 'kesiliyō düzülyü bi 'düven 'ēğrice bi şıy. hōyle hu yanı düz ağzı
 311 hōle uğarı bağıyu önü yanı. ondan bi 'düvenin va 'alıP geliyoñ öküzü, ona bi ip
 312 dağıyoñ yavıt bi 'zēncir dakıyon. 'boyūnduruu vuruyoñ_öküze ona bi 'çırpı uzadıyoñ
 313 burdan kapı ğada düven ğalıyō senin yanında öküz kapının yanda. dolaşTıyoñ_onu.
 314 ona Taş çakılıyō Taş Taş. o düvenin delij va, altında dünya ğadā 'ğıyık va, bōyle. aha
 315 bōlü bāрмаğ. gibi bullara Taş çakıyoñ çakıyoñ çakıyoñ çakıyoñ çakıyoñ 'dolduruyōñ
 316 un_uFağ gıcık. satılıyō bazarda Taşı, Taşı bazarda satılıyō. çakıyōñ hura burdan

317 böylece çeviriyon. düz yanı hu yanna geliyō, 'miniyon hindi üsTüne. öküzlerin
 318 başına bi ip yapıyōn. o iPden dutuyōn. öküzleri dolaştırıyōn gayrı şöle şöle şöle şöle
 319 şöle şöle kaç gündü saman_olcāsa o zamana gadā sürüyōn. kaç bēş_altı bir_ay
 320 'yirmi om_bēş gün bunu edemiyōn hele çavdar_olūsa çavdar. çocuk bilmez ya
 321 çavdar erimiyō 'gātyan [sapı] gālın_oluyō 'ēvini az_oluyō 'sapı gālın_oluyō
 322 bullardā da buydāy bitmiyū, ē'miyō adam ē'miyo. adam buyday_ē'miyō,
 323 niden_ē'miyō biliyōn mu. 'gübüre yok olmuyō 'şaşKın_oluyō. yürek söndürmüyō.
 324 'çavdar_ekiyō 'fazlıca 'arpıcık ēkē 'āyfan_ēkē. onnan süre süre onu kepek gibi
 325 saman_ēTdij mi. çoğ vākıT da dasdayı olmuyō ya birē yığıyōn 'tinas_ēdiyōn.
 326 uzadıyūn hōyle hōylü uzadıyūn. örüzgē nēnden_escek, burdan. elinde bi 'yaba, bēş
 327 dişli bi aāç. savırıyōn gayrı savır_allām savır_allām savır_allām savır_allām savır
 328 tükenesī gadā saman ho yanna gidiyō tenesi ho yanna gidiyō. tenesi bu yanna gidiyō.
 329 bunu böyle galdırıyōn. sōrma sen_onnarı böyle bu ē'micik böyle kaçıyō. allū
 330 öyleydi ēvvel zaman öyle. bu işlē yēni_öldü. bunnā 'eveli bi_yō öñceden hiş arada
 331 yōuğa bi şey_öldülā. gara patoz, gara patoz icaT_ēTdilē tenesinne samaninna gıyyō
 332 horā 'atıvériyō. ayırmak yok sürüyō bir dayı sürüyō 'kepek gibi 'sürüyō 'yığvériyō
 333 hora. ordan kendin savırıyōn. ondan sonra bi de bu 'yēlliye buldulā, öylü ēTdilē
 334 gayrı. hindi 'buyday gübüřō_öldü buydey_ekiyō herkez çavdar ē'miyō. şu köy
 335 adamın tenesi yok bu dērmāna gidemiyō. bōyün aşsınız ya ē'mēñiz yok ya. nāpıcañız
 336 ya bi tas çavdar_onaıyōn_orada daşın toPrajnı ayı'lıyōn_oru gōyyōn.
 337 dērmanın_altına daş dērmanın_altına yığyōn orā öte. altına bi şiyicik yazıyōn itē
 338 çember her niyse. onun_üstünō çekiyōn. Kıldır Kıldır Kıldır Kıldır Kıldır elinile
 339 elinile Kıldır Kıldır Kıldır Kıldır Kıldır Kıldır Kıldır çekiyōn gücün tabın yēTdij
 340 gadā. bēş_altı ē'mek 'çavdar 'çavdar bi e'meK_oluyō bunun to'mak gibi. bu
 341 az_ēlde ēpiy_oluyō, gene ya ço'luk yērde çok zor_oluyō. niden 'dērmen yok
 342 ölümüz. 'dērmene tīribola gidiliyō, bi di o dedijm bōaza gidiliyō. o da yazın dönmüyo
 343 gışın dönüyo gışın da Pē' de dönmüyō gene Pē' gi'miyola ona niden dönmüyō aır
 344 dönüyō. suyu az gelirdir bazı bazı dönüyō. adamın tenesi yok niye gitsin dērmene.
 345 būra giTdij mi iki günde geliniyō bi gün gidiyōn bi gün geliyōn. ya yolda gālıyōn ya
 346 dērmende gālıyōn tīribola. tīribolda dērman çoKudu. sen görmemişindir ya ābeyi onu
 347 yēni inşāt_ēTdilē. bu tīrebola gidiliyō, tīrebola da ben giTdim bi_yō. tīribola nēye
 348 giTdim bi_yō dērmene gitmedim de. yēñiceye hamama gitTik biz. há'tTā anañ Filen

349 de vā. aa anan yok, eben vā eben ayşa eben vā. ora yēñicē hamama giTdik de
 350 hamamdan 'geliki ōrdan geçTik, böyle 'dēre nē gadā söyliyēn. bizim 'mağara dēresi
 351 sen bilmezsin onu ya. burda dereye aŝŝa bi 'dēre vā. 'dēreniñ içi yaķalıyō. bi yannı
 352 ho yannı 'ya'mıŝlā bi yannı bu yanna. 'yirmi otuz dējrmēn vā. bu su ortu yērde
 353 'aķıPduru şar şar şar şar şar şar şar. o almış istediñ gadā, sēn_almıŝıñ su dōndürüyō.
 354 pēvranāŝı vā pēvranāŝı. çarķ dēyōllā oña pēvranā su dokandı mı dönüyō öñünde Taş
 355 dönüyō. ğır ğır ğır ğır ğır oña göre düzeni vadır zā. ordu üyünüyō ora da uzak.
 356 bizlere uzak, yaķın yēre yaķın da, bizlere uzak. tīribolu demek nēre çok uzak. ğoŝaŝıñ
 357 da ğoŝaŝı da o du PēK ğoŝulmuyo niden ğoŝulmuyo biliyōñ mu yol uzak çoluğā
 358 çocuğā inanılmıyō yol uzak. böyle senden alıŝıñ bēŝ çık teneciññ varŝa 'yazdan üyüdü
 359 gelisin iki çuval_un. yo'sa urdan dōrT_ölçek sārđıñ mı çılbaķ çılbaķ 'ēŝŝēle böyle
 360 bēygir müygür arama ēŝŝē sarıyōñ burdan. hōyle 'gērillemesi çılPıcıķ ēŝŝē 'atıyūñ
 361 çuvalı kıl çuvalı aha dā çıkınıñ_altında 'yazılıPduru mēmediñ_altında. aha ondan bi
 362 çuval al bi çuval_un ğat 'tene ğatıyōñ. onuñ_ağzını dikeyōñ. atıyōñ_ēŝŝēñ_üstüne
 363 'bağlıyōñ_örmüyle hāydi yāvrim Tīrbola. ordu üyüdüp geni aynı çuvala ğatıvēriyolla
 364 aha böylü üyünüyō. her vāķıT ben_ēdemiyōñ seniñ yok alamēyōñ ēdemēyōñ
 365 olmamış sen bulmuş gelmiŝiñ bazardan bir_ayar tene. bu çay 'ğayfıyı içiñ. ordan o
 366 bir_ayar 'teniye ora mı yollasıñ avrat bura mı çēkiyō burda. kendiciciññ 'çēkiyō. kimini
 367 ölü kimini diri haldır huldur çēkiyō hōrda. ēdiyō dōrt bēŝ çeşit taP taP taP taP_ēdiyō.
 368 yiyō çoluk çocuk kendi di yiyyō 'böyün. yārına aynı gene böylü ömür geçiyō böyle,
 369 senelerce böylō ömür geçiyō. öyle hindi un çuvalı filen yērde alıñ geliñ. filen vā un
 370 çuval kır' lira bēŝ lira elli liralık bi şiy, 'dijl öyle, aha böyle. hē bunnā ēdē bunnā öylü
 371 ēdiyollā. bi gün ēdegōr bēŝ_altı gün yir ğayrı onu bēŝ_altı gün gitmez gelmez.
 372 dēcēm böylē hocam. öyle yāvricıñm işTe böyle esKi zamanıñ_ışi böyle yāvrim. ēyi
 373 diñle ğula'larımı. o dērmán orda damıñ_öñünde 'gōsterivicen_onu seē. yēl
 374 dērmenini gōsTer buna. altından tene çıkan dērmeni. ē'mē' çıkan. ben de
 375 gōsTeriviren yāv. allū, beē bi çok yaranlık ēTdirdiñ, hoŝ geldiñ sáfā geldiñ allah
 376 yollarıñı 'açığ_ē'siñ, işlerini 'ēvsen getirsiñ. hadi baķalım başlarıñız ēvsen bulsuñ
 377 'cümluya 'cümluya. gördüñ mü ēbe yalıñayaķ geziyō. bunuñ 'burcızında bi aaş vā.
 378 bunuñ_uçu 'sivrice bi ŝēy bunu bura 'çakıyollā. bu aacı hurdu hōle sivreliPduru.
 379 üstüne de bi ötenk kapaTdılā mı. donu da delik aynı böyle. tēniye burdan ğatıyōñ
 380 altında bura dōndürüyōñ bunu. şar şar şar gür gür gür gür. bizimidi bu dēreye ğaşTı

381 biri. mādem gelmişin būra hep gösTeriyom sene. éyi tamam tamam hádi
382 uğurlar_osun bakalım. güle güle allah yollarınızı açığ_é'sin hepinizin işlerinizi
383 évsen getsin.

Konuşan : (A) Ayşe MOĞUL, (B) Mehmet KACAR
Yaş : (A) 82, (B) 45.
Derleme Yeri : Kahramanlar K y 
Konusu : Serbest Konulu.

1 (A) n  var n  yok sen de  yimin  'yavrim   yiyn ş k r başımıza sen d   yisin 
2 'yayrim . hoş geldi iniz saf  geldi iniz  yi yayrim   yi. ben de aha sab la k ycek yayıp
3 verdimidin benim  ızın  ora. hunu 'k yvidimidi. ş k r ş k r başım sağ yayrim   ld k
4  ld k dirildik y  sonunu bilmiy n   ari.   ben 'bay  hast n de F len  o' yaTdım.
5 hastalandım da allah razı osu  allah razı osu . bi di hindi a' ık y r yv d m m  bi
6 solu m dara nefesim daralıy , o zuman   ari canım  ıkıvıca  gibi oluyo aha h le
7 'sıkıyu. borusu heralda diyular ş y n  jer n borusu. sizler nişliyu uz   ari ana   ocuk
8 buba   yilerdir. aleyk m sel m, aleyk m sel m getiriP g t ren sağ  olsu  yayrim 
9  yi.  maT ıl  vde m met filen var. saman  aldı geldiiler sab la bi y  onnar. onnar
10 harmanı 'dernedi   ari 'dernedi onnar dernedi ya halangil 'dern yemedi sulta gil.
11 onnar n   ari iki  vi oldu undan 's leymen var kendilerin  de var. ondan derniyemedil 
12 bek. 'ayşam allah  izin verise gece ho 't ped ki ş yi  'ceklermiş 'harmanı
13  'ceklermiş. aha b le yavrim  niye yetişelim yavrim  be. id reli olu .  becik
14 d nden  ast  oldu da giTd  v rd  da ben  insana can yoldaşı yetiy dun.
15 'hast  oluvudu  adın g t rd   ızı  opk yde  ızı var. he ben sab la inanmaSsın
16 yavrim  sab la ezen  okuyanda 'gatiy n  akamıyun. benim d nneye geldi imde
17 onun  anası d   n  olmuşmuş. benim d nneye geldi im s ne bunun  anası
18 gelin  olmuşumuş bu a  ık benden K   k, a  ık benden. aha ben di  le diyon aha
19  sannar hemen ş y  oluvuruyu 'soluvuruyu hemen ayşamdan bi dayı  yiydin sab 
20  adar bi hasta oluy  bu.  yle diy n ben sizin  ızanlara diyon  apının  arkasını d 
21 s rg l yon diy n  l m  F len bulusu uz belki ya  aş g nde bulca'lar bilmiy n
22  ayrı. yavrim    am kendini g rm y   u g rm y  kendini g rm y .  sey n 'baya
23  piyden beri gelmiyu aha hu zıyanların  beri ya asında arısı var onun . ora gelmiş
24 eveli g n, h    'si irli deriz 'mısT va dayı o selimecenin  mısT va. m met dedi  sey n
25 demiş  ay Pişir di i elim demiş. oturmuşlar  ayrı  'mek yimişler bi  ay   mişler
26 Siyanların    retmeni de gelmiş 'yanna. onnar oturdu  ald  demiş ben bağa bağın

27 şeylerini alıyōmuş o da. bunnar oturdu ğaldı da ben bağa şey_éTdim dēye. ēve
 28 gelmiş de 'dēyvimiş ğarısına da dün ğarısı 'dēyviriyo bağa böyle böyle diyí hacı
 29 yēnge dī seniñ_οğlan_οrō 'gelivimiş ordan ğeri gidiyōmuş diyu. ēyi aha ya dedim
 30 ben de nē yapayın 'bayā bir_αFtadır gelmiyu. köy ğalmadı ya bağ bu yıķıldı hu ēviñ
 31 sābı ğiTdi, hu ēv sābı ğiTdi 'zıyanlara şey 'zıyanlar demişin 'sarığöle ğiTdi. ōrdan
 32 bizim ordan şeyden ğiTdi hurdan oğardan ğiTdi. ğalmadı īsan ğalmadı. kendim aha
 33 aÇık ańması ayıp cumā günü āmada āmat dedim yarım kilocuķ sıyıрма alıvı ğel
 34 yāvırım bağa dedim. onu alıvımış onu vurdum da bişirdim dē şeyini
 35 'yaykeyōdum_ōrda bulaşını yaykeyōdum hōrda. kendim yicek Qadar, pişirdim mi
 36 iki ğün yiniyu aman yinmiyu yāvırım yinmiyi yiyemem be ē'mek hu Qadar şey
 37 yiyemiyōn inmiyō ku. esKilerden nī var. yāvırım onu ümmü ēbeñe sorcādıñ. sen hōle
 38 bi laflar biliyō yāvırım bi laflar. çay gini içeriz yāvırım o Pēk biliyō o ben bildiñmi
 39 unuduyon. benim kafamdan anamdan bīr_αFtalıcaķ ğalmışın ben dayı ğuzum bağ.
 40 anamı ābēy dērler bēlki ğiTmişindir nāsib_olmuşuñdur da. onuñ ötü yanlarda bi
 41 yēñde dünneye 'gelivimişin. 'yōrük 'yōrük göçüyo o zuman ğāri ya. ōrdan hōra
 42 'gelince hūra bi yēre ābiyiñ yanna mı ğelince 'çadır_oluyō ğāri 'çadır 'ğuruvūmuşlar
 43 anacıñ_ırahmaTlığa yapıyalıñız. bıbam_ırahmaTlık da o ğoca mısaların ğoyununu
 44 'güdüvümüş kendi ğoyuncuñu güdüyōmuş. bi yāmır yağmış yayırım bi yāmır
 45 yağmış 'çadır ğāri 'ğazıQ_oluyō 'bi yanı ğazıñ 'çıkıvımış. rāmat yağmış, yāmır
 46 dēyviriyo biz ōrdan altına girmiş inmiş anacıñ_ırahmaTlık ğāri. ğelivēñ ğelivi
 47 demiş dedeñe bıbacıñ_ırahmaTlığa ğelivi demiş doñdum-ğaldım ben demiş
 48 ğucaında çocuk. bi iki ğünlük ğadın nē_ölü. altına ğeşmiş 'yōrganıñ_altına ğeşmiş
 49 ıslanmış anacıñ_ırahmaTlık anam_ırahmaTlık ōrdan ğāri ğöşle būra ğelince
 50 anam_ırahmaTlık sırtmaç yüzüne 'göçünce 'ğelince 'bozuluvmuş 'doñmuş-ğalmış.
 51 baķan_olmamış ülen ğondurduñuz hōra ğoyduñuz bi atášlık bāri yaķıvın.
 52 ba'mamışlar. anacıñ_ırahmaTlık aha ōle ōldü ğiTdi bir_αFtalıcaķ ğalmışım ben
 53 anamdan. ğocu mısanıñ 'fa'mı ēbeñi bilir miñ 'fa'mı ēbeñi biliyoñ mu
 54 halam_ırahmaTlık bēslemiş beni. ōnna yaşıt ōnnar da iki ēlti gövdesi 'sü'lüymüş
 55 būrununcu onnar da 'gurtuluñumuş ben_onnarıñ südünü emmişin. o çocuk 'nazarla
 56 ölmüş benne yaşıt çocuk. bi 'yaşcāzına ği'memişin bıbam_ırahmaTlık bu ğoca
 57 mısanıñ abılası varımıymış ğoca mısanıñ_abılası ille bıbama ğaçalım demiş.
 58 bıbamıla ğaçıyōllar ğel_oluyō ğiT_oluyō. ğāri bi sēne mi ğovalamış ğoca mısaca.
 59 ğoca mīsa aķıraba olma mı halamıñ ğardaşı yok bi şey yok ğocası oluyō ğāri ya hep

60 aķıraba onnā. abīlan kendi é'miş ya. abīlanı ille gidelim demiş o da anam ölünce né
 61 olcaķ ğalayın demiş. ordan ğalsın ğayrı arķamdan demiş bilmem kaç yaşında durdum
 62 demiş yéter ğayrı faydası varsa canıma doydum ğayrı demiş ğaça ğaça demiş bi ora
 63 giderlerimiş bi ora giderimiş. ōrdan ğel_oluyō giT_oluyō ondan sonra ğāri ğalmış
 64 arķasından 'ğayrı. abīlasının_arķasından ğalmış ille 'dövcēmiş. dedemiñ ğolu
 65 ğırılmış dedemiñ bībamiñ dēl de bībamiñ dedesiniñ ğolu ğırılmış işTe ondan ğolu
 66 ğırık ğolu ğırık diyōlar hep ğolu ğırık. yaşıma bilmiyun ben yavırım. kaŞ doumludu
 67 mu Filen bilmiyōn. heseP_ēTdiler di ya aha 'ileri orda ben yatarķana bōle bōle
 68 dediler de tam bilmem kaç yaşına giTmiş dediler bene. ğaş ben bi çay ğoyayın ben
 69 ha yō benim bībam yōrük Satan bībam yōrük ğerilendi sırTmaca. eveli ğöçüyōduķ
 70 ğōyunumuz vārdı ğoca sürü ğōyunumuz varıdı. 'bēygirimiz vārdı 'eveli dēveleri
 71 varımış_ōnnarıñ. o deveyi 'batırmışlar bi de bēygir_ē'mişler, bēygirle işTe ōrdan
 72 uşa'Tan 'ğöçüyōduķ būra iniyōdu būrda işliyōduķ. bībam ondan sonura ēvleniyō
 73 ğoca mīsanıñ_abīlasını 'alınca 'ēvleniyo ēkiz çocuğ_oluyō. çocuk du ölüyō kendi di
 74 ölüyō, hele öldüyō ēyi_olmuş ondan sonūrā bunun_anasına şey_ēdiyo ğayrı
 75 bībam_ırahmaTlık. ōle ōle ōle ōle dığdıdan dığdıya hindi o bībam sağķana
 76 sırTmaca indi. keşķē eveli ineydim dedim_ırahmaTlık. ēziyet olo olo ola 'yaylıye
 77 giTdi iki sēne üş sēne bunun_anasını alınca. 'burgaz daña 'eşmeniñ_üsTüne 'burgaz
 78 daı deriz ora gidiyō. ahar daı vardır burgaz daı vardır biz bulķaz daña gidiyoz.
 79 yaşama mın yaşadım ben çadırdā. çadır noluyō ķu ğurcañ ğurārdık çadırı. iki yanna
 80 'ğazık çaķārdık ğurārdık içine bi çul yazārdık bi dīrek vārdın dīreñ dibine ataş
 81 yaķārdık. orda ğayrı e'māğ_aş ēdērdik. yīrdik içērdik hora yatārdık hōylü bi serilī
 82 yatārdık. fēner_olu fēner ili'men var, ili'meni ğullanmazdık biz. bībacıım
 83 fēner_alıdı fēneri ğullanıdık. hē hē yatıyoz ğayrı ötüberimiz yiyēcemiz işēcemiz o
 84 çadırıñ_ichinde ğāri anarı beri. hayvannar bōlē bi şey çeviridik onıñ_ichinde durudu
 85 ğoyun. ağıl yapardık aha hōle şeyle. harım pīynarlādan ğoyun onıñ_ichinde durudun.
 86 hacıbekirlēde ōrda şeyimiz vārdın 'sayamız vārdın bībacıım 'saya yaPTı da sayaya
 87 ğatardı. bu bilme mi aha bu ondan sonru 'saTdı bībam ğoyunu ğāri sırTmaca indi.
 88 'batırdı ğayrı ğoyunu Filen 'batırdı. hē ğüveri, o_ğun dedi hasan dedi bībaña diyvi
 89 dedi onāsıñ_orayı dedi eki né oğlum. 'zahmat é'mişiniz yavırım. kısa ğollu 'ğöyneile
 90 ğēlmiş. ha būra Pé' dayı kōlge basTı mı ēfil ēfil eser. ét dedim üseyin_ēt dedim
 91 aÇcık tenem ka'Tı süleymenin_ora ğötürdük. he buğdeyim ka'Tı aha burayı yavırım

92 şê_êt de dedim. hûrası şey_õsuñ da fûrası açığ_õsuñ dedim hûrasını çevirivi hõle
 93 dedim 'gıldırımı gıcımı gıdayın dedim ha gıldır gıcık hurda un çuvalı burda. aha
 94 gèldim aha gidiPbarın nè günü gördüm nè saFa sürdüm, eziyetlik. [oğlu hüseyin için]
 95 bizim ora burdan dedi ora uraycan dedi işTê o ibiram dayîñ bu yaķası o güne ğārşı.
 96 köşeye ğoyayın diyò, orda dursuñ ğāri üsēn Kaldırma arıyı dedim. gezdirdiñ
 97 zebil_õldu ğardaşımıñ_êvi. kimisi orda ğalmış kimisi ho yaķada bi_yı birini
 98 çaldırdı o giTdi. çalmışlar_arıyı yēsyeñi ğoñanlıdı êlli pañlodu aldıydım ğoñanını
 99 diyı o. yaPTırmışımıñ ... onu da tã ortasına ğomuşumuş onuñ da numûresi şeyli oluyu
 100 yã o yazılı dēmişimiş, çıkıyò o_ğun almış gelmiş 'ğatmış, numûrû yok diye
 101 götürmüşlê. üsēn dedim sen bulusuñ yavırım yã dedim o bulmaz dedim./.../ ben hindi
 102 òra varıyon da hindi dışardan bi şeye varıyon da unuduyon da niye geldim ben bûra.
 103 vallâ öyle diyin, yok. bu topal zālâ dērlêdi zalâcım vardı şeyiñ aha bu şeydêki
 104 ğoluğırık 'mısTavaniñ anasıydın. öyle dērdin, bõle dērdin sağ_olsa'_da bi
 105 laf_êdivise dērdin./.../ 'unuduvuruyon ben bi şeyi, kaFama Ta'mıyın. êl laf_êdiyò
 106 orda ben hiş bunlar da laF_ediyo nè diyu açı'_Tâ ğulām aıl duyyò ğāri. êl laf_êdiyò
 107 òrda, sōrsam bi_şiy diyce'ler. hiş sōrmam diñlerin diñlerin de gidē-varın. 'yurgu, onu
 108 atıvıcan ben_aşşā yanna aşşā ya. duruyò òrda. bi sene bizim üseyin ğardaşım bıñañ
 109 oynuyòdu. on du yüküñ_üsTüne hõyle yığın var ya, yığınıñ_üstüne
 110 çıkardıvımıñ[in]. sen o yığının üstüne nēye çıkarıyon dēye nenem beni bi döğvüdü.
 111 he õle yığının_üsTüne çıkardıvıdı yatañ_üsTüne. de gidi dē dē. 'a yavırım nēlerini
 112 gördük bugünüme şükür. /.../ sēmencilere döydürüyòlardın kēsgee. /.../ ben urdan
 113 araba ğeliyi ya aşşā aÇcık durumsudu allam kimi ki bunnar kimi ki bunnar aÇcık
 114 seni beñzeTdim. eveli 'düven sürülüdü düven hõle 'öküzüle. hindi ni var âlem pat küt
 115 'varıvırıyo 'paldır 'küldür kaldırıp gelip gidiyò. daha eveli gün aşşamdan mısTava
 116 süleymeniñ 'buydeyini ğırdı şey êTdiler hõrda. sabā ğadar üyütmüşler sabah namazı
 117 ho yaķaya ğelmişler. pēk dā 'maşşallah allam aız dadı vērşiñ bi buyday_õlmuş bi
 118 māsul_õlmuş dayı_oglum doymadım dēmesiñler. e'señiz olma mıdı. bahar işledi
 119 yavırım bahar_ışledi, yağdı da yağdı allam vērđi. ben_anamdan doğdu doğalı bõle
 120 yıl_õlduunu görmediydim. (B) eyem dē mi. (A) hē. hanı yıllar ğuvaTlı oldu bı_yıl.
 121 aha bõle 'turpanla biçiyòduķ. òrdan amāle dutuyòduķ ğaldırıyòduķ biŞTıriyòduķ
 122 orāna. sonra 'destesini öküzüle çekiyòduķ o_zuman 'ğanlı vadı ğanlıyla 'çekiyòduķ.

123 aynı 'gızaḳ kimisi gızaḳla çekerdi o 'gızaḳla bi dayı oluyōdu mēmet 'sürölüp gidiyōdu.
 124 hiş kapan da atmıyo ḡaḡlı ınsan ḡorḡardın 'ḡaḡlıdan. /.../ ḡıldır ḡıcıḲ_olmalı, on dā
 125 yōudun bazara gi'mediḡımden yavrım hana aḡması ayıp ḡıldır ḡıcıḳ yok yavrım dedim
 126 ni vēreyin ben saḡa hindi dedim. sabāle 'ṣahín_eniṣTe inek yūḡūrTdü giTdī burda
 127 süleymenin tosununa. de gidi dē. bi sēne bi yaḡmır bi yaḡdı. ōrdan heriFiḡ suvan
 128 tarlasını kürümüş ḡelmiş de Tīrazların ḡıyına 'kürüyvümüş soyanı. bizim ḡoca
 129 adam_ırahmaTlıḳ bi şey_almış ḡelmiş soyanı. 'dermenden ḡelikene sen dedim bi yēr
 130 mi bulduḡ bēy nēy bu dedimidi ırāmaTlıḡ. onu dedi ben dedi Tīrazların ḡıyına
 131 çay_almış ḡelmiş de dedi 'kürüyvümüş dedi ordan aldım ḡeldim dedi ırāmaTlıḳ.
 132 ābeye giderdik ābeyin dērmeni de dayı oluyō. ḡēce giderlerdin, ikindinneyi
 133 gelilerdin. būra da öyleydin. hindi ālām nē var, gidiviriyular üyüdüp ḡeliyōlar. 'ēṣṣēle
 134 gidiyōlardı, yüke sarıyōlardın 'ḡedil_ēdiyōlardın alıp ōle gidiyōlardın. çuval çuval
 135 aha hōlü uzun çuval onu 'yazın dikersiḡ de atıvırıṣıḡ 'ēṣṣē çıp çılbak ḡedil dēye buna
 136 denir ōḡa ḡedil dērler **(B)** bi çuvalı ādalādın_üsTüne bōlō dōru **(A)** aha bu daḡdan
 137 buydayı onna çekerdik biz 'ēṣṣēle çekerdik hindi ni var. o şeylere sarardıḳ hararları
 138 da ēṣṣēle çekerdik hararı. ḡoca ḡoca hararı 'basıyular ordan_aḡzını 'baḡlıyılar
 139 'dikiyular hōyle öyle sarıyolar yam_başını ēṣṣē alıp da ḡeliyü ēve silk bi dā. o
 140 sırtmaṣ dolayında nēler çe'Tim ben. ömürlerim tükendi de aha hindi oturdum. yarı
 141 yērini ēve 'alı gelidik yarı yērini ḡoca mısalara bēliviri ora 'ḡömüvürüdün rāmaTlıḳ
 142 samanı teneyi de būra çekerdik būra küve. ēṣṣēnen, ēlden_ēṣṣek toplar giderdim. şu
 143 ḡoḡşulardan allahım vērilerdi ēṣṣē'ler de hō burun var. ēṣṣek ōra buruna çıkınca bi
 144 ḡaçardın ötü yanna 'çöpköy_aṣṣā. allū haḳısını çē'ceḡ haḳısını şey_ē'Çeḡ. arḳası
 145 arḳasına bēygir gibi çatārdın cat göt_ātardın. o ōrdan ḡoparıdın yalnız ḡatiyen
 146 giderivēmezdim ötü yüzō sırtmaṣ dolayına bi adamcık vardın ḡayrı āmat dedim
 147 yavrımız dedim hadi böyün benim buydayları alalım ḡelelim ötü yüzden. gidelim
 148 yēḡe dedi rāmaTlıḳ giTdik. ḡayrı siḡir_ışte ordu yatardın tarladı yatardın. 'hārın
 149 yērinde aha ḡoca 'balambırdıḡ yānda. o sarıvırıdın ḡāri alı-gelidik biz. sabālayı gine
 150 gidērdim, aḡzımın_ōḡü ēṣṣeḡ_oludu sırtım çocuḡ_oludu aḡzımın_ōḡü mal_oludun,
 151 sırt. elim_ēṣṣeḡ_oludun, sırtım çocuḡ_oludun, ni var_ındiki hindi nē var çocuk
 152 bēslimeye çocuk böyütmeye. alām hindi dıṣarı çı'mıyı yavrım. 'çapıt_oludun hu
 153 ḡadar hu ḡadar yırtık mırtık ḡēyērdik hindikilere nē var. hazır bēz_alıvırıyular 'hadi
 154 dah dediriviriyular gidiyu. ṣükür bugünümüze ṣükür. bizim ḡızaḡımız saḡlam_oludu.

155 hindiki gızañlar dışarı çı'mıyō k̄u nārin_oluyo. benim gızañların baya çoı haḡgāt'
 156 'to'tur bilmez. ēziyet böyüyō gızañ aha hindi gızañı ora bele ḡo baırı baırı duru. gızañ
 157 hindikilere nē olcaḡ sallemeci var ḡāri 'salla bēşik 'salla. bir_avta elifanacım̄gilde
 158 yaTdım_ōrda īne vuruldım. bir_avta sarıḡöldē böyük ḡız onuñ yanında yaTdım
 159 bir_avta. /.../ eliFana dedim ḡeli gelirin de dedim ḡelmēyvérin dedim dediğim_oldu
 160 dayı yavrımız üseyinciimi göremeycen yalım dedim, aha bōle. /.../ duzu ḡıt yiyon
 161 ben. ölmedi mi ıñsan birbirini görüyō yavrım. allah_izin vērise bi kēre düñne varcaz
 162 yalım ḡāri. arabayla giderin ben diyin arabayla ḡelirin ben diyin. ḡalamam yavrım
 163 üseyin var būra ḡeliyō. ya ēvcēzime gelen ıpıraḡ yatan ēliñ_évinde raḡatım ḡelmiyu
 164 benim. ösandım ēyice ēliñ_évinde vallā yata yata hanı yēm̄ine çē'mēyen ben
 165 ösandım. bīr_avta hurda benim ha'çegilde yaTdım. bir_avta sırtmaṢTa yaTdım
 166 üç_avta sarıḡölde yaTdım canlarım çı'Tı ösandım ēyice ēliñ_évinde. 'ēvcēzime
 167 geldim ēyi kötū yat. /.../ ümmünün kesimi vardır eveli biri ha 'bencilēniñ birisi ḡelmiş
 168 ēvine eyēm demiş sen bilisiñ halīm demiş 'cartıdık bi ossurmuş kesimdir bu. memnun
 169 mu oldu aha o ḡadın gitmeycēdin raḡatım_ēyi dedi va'Tında ē'mecijini yiyodun
 170 va'Tında ḡaḡıP namazını ḡılıyōdun şeyini ēdiyōdun bi doḡantı ilinti olmuyōdun sen
 171 hindi orda bi çocuñı bi laF_ēt o saña ḡeliyō. çēkiṣTiñ mi o saña geliyō. ōlü olcāna
 172 diyōn dur_ēvcēziñde ḡulā deñiz dur diyō. hep olcāmız ōle yavrım. saḡ_olana hep
 173 olcāmız_o. allāım yalnız īmandan ḡurandan ayırmasıñ allāım nāsiP allāım hōle iki
 174 gün yatarsıñ ērtesi gün topraḡ düşürsün 'ḡadın_allāım. istemiyōn yavrım fazla. [hacı
 175 diye yaşı biri] o dedemī anamī hep aḡrabāları biliyōmuş hanı o nebiler yo'_mu
 176 nebilerin_ötü yanda ēvleri varımış bu dedemgiliñ. bīḡamıñ bīḡası anası ḡaṣ ḡardaṣ
 177 on ḡardaṣıdın onnar dedi. anamgil baḡ, onnar ōrda ḡıṣlamış bi ḡārlar yaḡmıṣ
 178 yavrımız bi ḡarlar yaḡmıṣ ōle dedi dēveleri varımış o zaman. o dēveler dedi bi yiyo
 179 piynarları dedi. o 'armit dallarını dedi maf_ēdiyo dedi. soñra dedi onnar dedi nēre
 180 ḡiTdi bilmiyun dedi ḡörmedim ben ḡāri dedi esgere mi ḡi'miṣimiş ondan soñūra
 181 ḡörmedim ben ḡāri dedeñgili dedi. onnar ondan soñra Sıyanların hu yanna bi yēre
 182 ḡösmüşler. ollara yērlemişler./.../ tā baharın ḡiTdiydim ben bazara. seniñkiner dedi
 183 ba'mayyıdı baña ḡāri dedi hacı ba'mayyıdı ḡāri dedi. hacı dayı dedim ba'cek
 184 yērim_mar dedim, benim ḡız dedim topal dedim yatalaḡ yatıyō dedim. bekiri dedim
 185 nēre ba'sıñ saña dedim nēreñe ba'sıñ seniñ nácap ba'sıñ dedim. ḡarısı topal dedim
 186 inek saılyo dedim. süt Piṣiyō dedim çōkelek kestiriliyo dedim inek sulanıyō dedim

187 ağzının_öñüne saman_ıatılıyō dedim kim_éder bunnarı dedim hep aha bekir_édiyō
 188 onnarı dedim ben de. ba'madılar baña diyu. allahım da noķsanını vèrmesin ğulaı Pè'
 189 saır benim çok şükür beren[arı] aÇcık duyuyū ya. épey yaşıadı hasan_ali dayı yaşıadı
 190 ya allah ğurtarsın zor Pèk zor bu érkeın şeyi daha zor_oluyo zenne ğene başını
 191 deriyō. bu érkek daha zor_oluyo ğarıb_oluyo. aha bizim_ali énişti hindi ğördünüz
 192 mü. aha ileri o sizin geldinizin cumāya varmış_o cumādan būra düñürünün yanına
 193 ğelmiş, düñürünün yāndı yaTmış sabālayı benim sultanın yanına ğelmiş benim
 194 sultanın yandan benim yanıma ğeldi. 'aba dedi né yapıyon ya dedi ben di hişbi şey
 195 yapmıyun eniştı dedim hoş geldin eniştè sen dedim ná_zaman geldin dedim. ben
 196 dedi hora dedi düñürün yanna geldim dedi düñürün yanda yaTdım ben dedi ordan
 197 geliyon ben dedi. iyi iyi iyi dedim. hanı üseyin nère ğiTdi dedi üseyin aşşā arının
 198 yanna ğiTdi hindi dedim. oturalım dedim oturmaycan dedi hava 'ğızmadan dedi évi
 199 bulayın dedi. hava ısaķ çö'meden dedi évi bulayın dedi ğiTdi aha öle. yüz_okaı
 200 ğiTdi. baķıyōlarımış ğızaılar baķarımış é'mecünı né yapıyon dedim. édiviriyō
 201 ğızaılar dedi. é'mecünı bəri yandāķı baķı mıyo bəri yandāķı motur_almış mı ni
 202 olmuş dediler. o da bozu' mumuş né bi şeymiş sen nèye baķıtmadıñ_éle demiş.
 203 baķıTdım demiş sen bu ğadar masıraf_éTdin. kim sürüyo onu yok. bilmiyun
 204 yavrımız. 'ğötüne ğüvenmèyen_adam mandar_avına çı'maz demiş eveli birisi.
 205 'ğötüne ğüvenmiyen_adam şey_é'mez. né yapalım iş baş sālıkTa né_édelim.
 206 mahanā oluP da çay, ısanar. saymışınız beni de ğelmişiniz allah razı_osun. ben
 207 eller ğibi evelden esKiden bi laflar bilmiyōn kıum. bizim ho ümmü abıya sōrmalı. o
 208 Pè' dayı biliyu. ó hiç unutmuyu ó hiç nèrden nèrden dem vèriyo unutmuyu. sen dıyō
 209 sen_éki lafları dıyō nèrden buluyon dıyu benim bekir eniştè. ben de devtere
 210 yazmışımış onu o zamanında da dıyōn ondan unutmuyō dıyon. hē vèrgi oluyo vèrgi
 211 kimisi alındırmıyū.

Konuşan : Ali ELDEŞ
Yaş : 75
Derleme Yeri : Kahramanlar K y , Hacibekirler Mahallesi.
Konusu : Kız Kaçırma, Askerlik ve Avcılık Hatırası.

1 eveli seneydi 'yalım. 'burdan benim  rda 'ğabiriñ yanda benim  rda aÇcık y r var.
2  rd  oturuy dum ben.  ğ rı yandan bi beyaz  araba gidiy  h le, n se
3 beyaz  arabanın  inde ordan beni g rd l  bunnar. ben  ordu 'dalın dibindi
4 oturuyon.  rdan b yle bi g nő araba durdu bi g n  ordan 'sundu 'geldi benim
5 yanıma. sel m  aleyk m aleyk m sel m hoş geldiñ dedim ben hoş buldu . n se işTe
6 biz o 'tañsiyen              ya onnardan satıyoz. n relisiñiz siz, 'deñizliden.   biri
7 var dedi on  v ren ben sene. 'ğ lbi       mu ben de  alP   ri halañ  alP  astası ya.
8 bunu  yi       mu,  yi      .  yi birini bene v r bunun v ren n se. 'yanına bi
9  rkek saati bi di  adın saati v rdi bu.  dann  bunn  kaş para bunn  hepisi y z  elli
10 million.  le baHalı le, y z  elli million bu 'tañsiyen bu  ad  baHalı mı bunu   enn .
11 n se m d r m z v r dedi o arabanın  inde dedi oru ileri giTdil  ordan geri gelce'
12 bunn . he n se 'geldi bunnar sonra geri geldil  b ra ma all  geldik biz kaş para n se o
13 dedi y z kırkıla v relim sene.  yi aldık y z kırkıla. 'yalınız    ayda  dencek.
14 yirmiő  million   le bi ta'sım  Tdi bunn  par yi. n si ben yirmi millionunu p şin
15 v ren dedim ben. b ra  ve geldim yirmi milyonu aldım  rdalar   ri. ordan yirmi
16 v rdik y z yirmi  aldı. n se bi g n reFie dedim ben 'reFik  rd  parayı v rdim ben
17 y z milyon bunu g t r git post n  yatır deñizliye gi'siñ. giTdi yirmi de t  v rdik
18  dendi b r . n se bi g n ben burda duruy dum, ő yler ma'muzl  bende  mme
19 yatırdım paranın ma'muzları bende. ordan bi  ocuk b le g nőTen bi  ızan
20 sel m  aleyk m aleyk m sel m biz deñizliden geliyoz.  , 'para toplamaya  elmiő l 
21   ri.   ben parayı yatırdım ya, 'ma'muzları getir,  yi. 'ma'muz burdu   erdi ' eketin
22 c binde.  ő par a 'ma'muz. bi evelkin di v rdik onun du var ma'muzu eveli yirmi
23 v rdik ya. n se onnarın hepsini aldım geldim ben.   KeTin c bindeydi o d   rdu
24 oturuy . onun  eline v rdim ben. n se ba'Tı bu han  bunun birinin ma'buzun biri
25 yok ya.  le  rdaydı y   yi ba , amca yok. hañkısı yok, işTe yirmi milyonluk yok.
26 y v h psi  rdaydı bunun, n re giTcek bu. ben tek r  geri girdim  eri. '  eTin

27 cêplerine ba'Tım ora ba'Tım bura ba'tım yōķ. ülē, benim şey de var orda imzāladık
 28 'Kāyat var o alıncaķ. senetli ğayıt nēse ē bunun yok bunun dedi sen dedi yirmi
 29 milyon tā vē bene. ēyi tamam çıkardım ben yirmi milyon tā vērdim buna. ōrdan o
 30 senedi aldıķ biz ondan. ordan giTdiler, bulusañ orlarda işTe zarfı ğat yolla biz seniñ
 31 parañı ğeri gönderiz aradım burlara yok. hē soñrō ben_a'lımā geldi dedim ki hē bu
 32 'ġenc_olan dedim bizim bu 'ma'buzuñ birini 'yörüTdü, benden bu para aldı tekīrā bi
 33 dā parā_aldı bu dedim bölü oldu. nēse öldü giTdi. bi gün burdu duruyon ben. benim
 34 barış vā o çıkāgeldi. dede ē sen_orda hanı oķarda bi araba denizliden şey_aldıydıñ
 35 ya onnara beñzēyō dedi oru geldiler ali eldeş diye 'seni çağrıyō dedeñ. nēse ben ōrdan
 36 çı'Tım oķarı çı'Tım, muzāFeriñ_éviñ ho yanda hüsēniñ_éviñiñ yandālā. arabayla
 37 gelmişlē ōrda 'dürüPdurulār. ōrda şindi bi ğız elinde devter var. nēse bölü bene dōru
 38 geliyo üle amca ya seni yōrduķ ya filān dedi elinde devter var. ben almaycān ben
 39 almaycān dedim ben. biz bi şey sa'mēyoz ķu dedi ğadın. biz osandık dedim ben
 40 bi_yō geldi bi zaman dedim ben, yirmi milyon lēre dolandırdı giTdi beni dedim ben.
 41 ben almāycan dedim ben. o ğadın dedi ki dede amca biz dedi şey sa'mıyoz dedi bi
 42 şey sa'Tıymız yok dedi biz seni dedi. biz 'manııadan geliyoz dedi. hē hoş geldiñiz
 43 dedim ben. nēse seniñ_évde bilgisayar var mı yok, ē 'televizyonun var mı yok. tarij
 44 ğayıP bi şey vā bende dedim 'radyo vā évde dedim ben. tarij geçiK dedim yānı
 45 na_zaman_öldü na_zaman çı'Tıı belli 'dēj dedim. nēyise siz nē yazıyoñuz. sene
 46 kim baķıyō. bene baķan yok dedim ben, kimse ba'mıyō ķu bene dedim ben. allah
 47 baķıyō başKā baķan yok dedim. ēyi arāziñ var mı seniñ vār. arāzileri kirāya vēriyoñ
 48 mu. üle kirāya dēj dedim 'bedava sür diyon dedim 'bedava süren yok dedim. burda
 49 dedim ben daññ tēpesinde su yok, bi şey yok, bağ_ēden dēseñ bağcā_ēden dēseñ nē
 50 yapacaķ adam dedim ben, sürer mi adam dedim ben, 'mazoduñ kilosu bilmām kaş
 51 para, demir_esKiyō burda, 'moturuñ tekeri esKiyō burda. bunnarı kim_alıvıcaķ bize
 52 onu alan_adama süren_adama dedim ben, adam ğarnını doyuramıyō burda dedim
 53 ben. demeK_amca ōle nēsi yazdı cizdi bu yazdı cizdi tamam. ora bi imzā ét baķalım
 54 nēsi. bi imzā. üle bene para isTemē gelmeñ ha tekīrā para isTemē geliseñiz bene ben
 55 seneTden bundan 'yılğının dedim ben. bi zaman 'denizliden geldilē ğandırdılā giTdilē
 56 'beni dedim ben böylü böyle durum_öldü, ben_ondan kōrkuyon dedim ben. bi dā siz
 57 parı_isTēmē gelmeñ dedim ben. aā amca biz 'para vilen isTemēycez biz 'manııadan

58 geliyoz dediler yazdılar çizdiler giTdiler bōle. bilmōn arķası çı'madı gelen_olmadı
 59 ğāri bi dā gelen_olmadı. biz_esKisi bizim_olum biz çoğ rezil_olduk bizim_işimiz
 60 gücümüz rezilljdi de. yaşıım ye'miş beş. biz biñ dokuz yüz otuz dört doımluyuz. ay
 61 güÇcü'lüü var bībāñ benden. kendi işimi kendim görüyön iki senedir leşberlik filen
 62 'ya'mıyon ben. ğızañlara vėrdim, devreTdim İleşberlij onnar benim yicēmi işcēmi
 63 vėriler 'getiriviler üyüdüvürüler odunumu tükenise ēderlē geliler. arāzi çok bizde de
 64 yāni ōle bi vėrimli arāzi yok yāni bizde. esKisi biz çoğ rezil_olduk yāni 'dērmene
 65 giderdik burdan tā şiye baraCıñ_olduı yērlere giderdik. şiye giderdik oru alaşēriñ
 66 bu tarafına giderdik badılcı denilen yē varıdı ōrlara gidērdik. burdan hayvanna
 67 sığır'maşTan geli giderdik. çok rezil_olduk çok asKerde rezillik çe'Tik burlarda.
 68 yāni ōle bi hōr yaşamadık yāni. şindiki ğenŞler mesele bunnā sizler bōle rezillik
 69 görmediniz emme bizden çürü'sünüz yāni. şindi geçim çoK_ıır geçim şartları. 'para
 70 bol emme, bizim zamanımızdı 'para bulunmoyōdu emme, yalnız az parayla çoğ_iş
 71 görülyōdu. 'velāsili aha bōle burlarda işTē vaKıt geçiriyoz. 'mēmet çay Filen
 72 ğoyalım çay_için. mācerā ço'Tur da şindi esKisi biz ğızañlar 'yērişTiler_ep. bñri
 73 bi_yō güneydama giTdi. ōrlardan ēylencek_oldu āmat. o da ōrda olmadı ğeri ğaldı.
 74 ğızın_anası dedi aķıllı 'sēnek uvaya gider deli 'sinek dağa gider dedi 'ondan çēldi.
 75 soñura biz de 'başğa yēre ğeşTik 'başğı yēden ēvērdik bulduk. 'faget ē ğızañlarda
 76 irezil_oldum yāni. o zumannā para durumu saķaTdı. birini nişannadık reFik
 77 nişannıydı ōteki birine ğız ğaşTı geldi burda. bi_yō onnarı düzelTdik 'dünjürcü
 78 giTdik efendim. ē altın_ıstediler ben_işTe yirmi sarı lēre bi beşibirlik. üle ben de
 79 dedim ki benim_ōlanlar beşibirlik sarı_ljre, benim_ōlanlar sarı_ljre. ben de ōlanna
 80 altın vėriP de gelin_ē'cek şey ōlan yok benim_ōlanlar_altın. ēsi baya
 81 ē'medim_altın, 'ēTdim ya ğıymatı yok yāni. az_ēTdim_ōle çoğ_altın_ēTmedim.
 82 bunnar bōlē ğeşTi. e hanı dēycēm ōle bi bol derin bi şey göremedik yāni. düün bizim
 83 zamanlarımızdı mesela ayşamdan adam gelirdi. düün okucu vėridik o ēvden o ēve.
 84 onnar ağırlanırdı tā ōğlenneyi 'gelin 'çıkasıya ğadā burda durulardı. giTmezler şindi
 85 öylü dēli. şindi adam ayşamına geliyō iki dört ğonuşuyō okusunu vėriyō adam
 86 'hadeñ_allā_ısmarlādık uğurlar_ōsuñ gidiyō. esKisi öyle dēlīdi gidērdi yāni gelen
 87 uğurlardık yāni. hanı dēycēm bōleydi esgi işlerden iş ğalmadı şindi. vasayıt bolardı
 88 yol bolardı hanı bōle şey_ē'cek hatıra ēTcek bi_şey yok yāni. bōle bir_iki ğız
 89 ğaçırma olayına ğarışTım ben. onnardā rezil_oldum emme, çoK rezil_oldum ōlü
 90 aşırı rezil_oldum ku. bi ğayına ğaçırdık ğız ibiram ğayına. onda çoğ rezil_oldum.

91 bunun bıbaşını nazāratā almışlar. ben di sarıgölö endimidi. ule geziyödum orlarda
 92 iki 'candırma geldi beni yaķaladı. üle ben görmedim Filen dediysem de beni
 93 götürdülē ğarağola. ōrda bi güneyli şey vardı ibiram çavış vārdı. o bene ğızı nēre
 94 ğodun filān dedi bene. ben de görmedim ğız gelmedi benim yanıma dedim. nēsi bi
 95 'ķasatura bi āvcımdan vurdu bi 'ķasatura bi āvcımdan vurdu o da fenā çatladı emmi ā.
 96 ordan 'tokaTdan nāmijsminde bi assubay üsçavış varıdı. yazānede o biz
 97 nazāraTdayız. ōrdan bu çatıltıyı duymuşo. geldi bene dediy ki nē o dedi yok bi şey
 98 dedim ben. o ibirām çavış da o du ōle kapıdan yannı dōru diğeliyō. yā nē o dedi bene
 99 ben di bi şey yok dedim. vallā iki yō du ben di çakarın nēsi dōru sōle. ibirām çavış
 100 dedim ben bi yērimden ķasatura vurdu bu çaTlıyan onnar dedim ben. ule yeēn
 101 girişividi emme, ben burdayķa sen kime danışTıñ da adam döğyon dedi ona. vallā
 102 adam dı yaşlı. bi vuruyō inanı mıñ vallā duvar vuruyō bi vuruyō duvar vuruyō dört
 103 bēş seFer vurdu emme çok çikin vurdu adamı. ordan çı'Tı giTdi hadi bıraķ dedi ki
 104 bene būra gel dedi. nēsi ben şindi onun yanına vardım. ğari onna da çok samimiyiz
 105 yānı yuTduumuz yudum ayrı gidiyō yānı. bene dediy ki bu adam dedi 'şindi dedi bu
 106 iki 'candırma vērcen sene dedi. bu çavışı dā vērcen dedi bu ğız dedi hō köydeyse sen
 107 hō köye götürceñ, o köydeyse ğız dedi ho köye götürceñ dedi. bunu gezdiriceñ dedi,
 108 olur mu olur. nēse ben çı'Tım dışarı. yeme' Ti yimedim ben bu arada ikindin
 109 ya'laşTı. nēse bi cip duTduķ biz 'ziyannarıñ 'yandan dēreyīoķarı dēreyīoķarı
 110 çı'Tıķ. şindi yanımda sırtmaş muHtarı var, ondan sonra ğızın dayısı vār, ē bi ğarağol
 111 çavışı vār iki dēvriye var, sonra benim ğayın 'üseyin vār. biz ha baķalım ora dēreye
 112 çı'Tıķ 'şindi. biz ōrda dēriye 'çıkıncası 'yēniköyün altına vardıķ. oķarı yanna yol yok
 113 ōrda ēndik dērede 'ciPile. 'yēniköyō vardıķ yēniköydō şindi o yēniköy muHtarı var
 114 ğāri şindi hacī Filen vardı geldi 'ali. onun yanna vārdıķ bu arada ayşam namazı oldu.
 115 şindi ben dedim ki orda bi yemek yiyelim yağ bunnā yimicez dedilē.
 116 ben acın emme. ordān nēre gi'cez 'çamküye. ğız nērde, 'çamköyde
 117 'davıTıñ ēvinde. davıTıñ ēvinde 'dējl ğız 'güneydamda yā, ben gezdīriyon onnarı.
 118 'şindi orā vārdıķ, şindi yēñköy be'Çisini yanımızā aldıķ. ben oranıñ yolunu
 119 bilmēyon dedim ben. bi fener el feneri vērdile bize 'ğazlı. 'yayan gidiyō yol yok ölüm
 120 o zuman nērdi yol mu var 'ollarda. ğārtalda 'ğārtalda o 'davıdıñ ēvi var, tek
 121 ōrmanıñ olduu yēr ğārtal dedijmiz yēre. sen biliyon mu orları bilmēyon
 122 bilmessiñdir. ğārtalda onun 'bağı var, dağ ēvi var ōrda onun başına vardıķ 'şindi.
 123 'hindi orē vārdıķ. 'üle, varıyoz biz beri yandan şindi o yēñköylü onnā tıraş mısTıvā va

124 be'Çi. ona dedim ki ben şindi asKer_ēlbiseli ĩsan gōrdūler mi būranıñ_ĩnsanı
 125 'daılvırı ēvde hiş kimseyi bulamayız de sen dedim ben 'şindi ġaraKol 'çavışına. ona
 126 fısrıtıyla anlaTdım ben yolda gidiyōduķ. şindi biḫāñ Filen habarı yok emme hēÇ.
 127 biḫāñ dı yanımızda ya. nēse 'mıstaṽa bey var mūtar, 'mıstan dayı var 'hazır o var.
 128 şindi o da dediy ki ēviñ beri yüzünō vardıķ ġāri ēv ōlē 'tēpeniñ_ūsTündō ōrda. bağ
 129 var_orda bañ_ēve vārdıķ. dediy ki şindi ġaraġol çavışına ibīram çavışum dedi.
 130 hindi buranıñ_ĩsanı dedi asKer_ēlbiseli ĩsan gōrdü mü dedi 'daılvırı ēvdi bi şēy
 131 galmaz. ūlē vārdıķ nēse ōnnā dediler ki ġızıñ 'dayısı da vār efendim muHtar dā vār
 132 siz gidiñ bañıñ geliñ. 'tamam, 'ali yaPTı_ĩşi dedim ben. nēse vārdım ben_ora vārdıķ
 133 nēse 'ūlē 'davıt dayı 'ya'mışlar üyüyüPdurulā 'hepsi sıradan. 'davıt dayı 'davıt dayı
 134 'davıt dayı 'davıt dayı қа'Tı. ūle ba'Tı adam ōle siz 'nāráyōñuz yaṽ dedi yaḡ biz dedik
 135 sen ġoluġırıñ_ıbirāmı biliyoñ mu biliyon. onuñ_ōlu ġız ġaçırmış būruyá da biz
 136 onuñ_ārdından geldik dedim ben. hōlü ba'Tı ali sen miñ o hē nēse ūle gelmedilē
 137 ōlum būreye. gelselē burdu_olular gelmediler. ūlen dedik ordan nēse bi dolaşTım
 138 ben ēviñ_ardından amına ġodumuñ 'pındım ben. onnar orē ōtü beri dērkene dōndülē
 139 şindi alı alı, ali yōķ. ġaranlık ūle ziFır ġaranlık yāv. ordan beri yüzüne doġru geliyon
 140 ben ōrdu bi bıçık vā bıçı'Tan ġeçeyin dēyē çaltılı dēre ġāri. ūle o çaltıya coplanmış
 141 orası ben_ora düşmedim mi. hiş ġaynaşmadım ġāri. şindi onnar_orda toplandılā.
 142 hindi ġaraġol çavışı muHtara sārđı nēye ġoyvēriyon dēye ġaraġol çavışına. muHtar
 143 da sārđı sēn nēye ġoyvēdiñ. bi ġavġa bi ġürültü bunnar ēpey ġürültü
 144 ēTdiler_ēmmē_ā. vallā 'ġürleşiyōlar ḫā. āpiy bi 'ġavġa ēTdilē bunnar, ondan sonra
 145 'çē'Tilē bunnar ġiTdiler. onnā ġiTdi'Ten soñra ben çı'Tım_ordan. ūle ġeri varcan
 146 ben davıT dayınıñ_ēvinden 'ē'meK_alcán emme 'pusu ġurarlar diyon ben. ġeri
 147 'candırmālā pusar orēyá da beni yaķalarlar diye ġorķuyon ben şindi. 'dejlise
 148 dōndüm_ordan ġeri ordan dolaşTım tā ġücük dedeye çı'Tım ġücük dededen
 149 ġüneydama 'ġeşTim baķ. ordan nēse öldü o adam ġarı ġocā ikisi dē öldülē yā. 'havısı
 150 raHma'lık vardı o dayımın ġızıydı. onnāra vārdım ordan ġāri soñra ūle nē yapıyōlar
 151 nasıl 'ōrdō ē'mej yidim ġāri yēmē yidim 'ġārnımı doyurdum. onnar da köydēki ēvde
 152 ūle 'ġüneydama ōdu köyde onnarıñ_ēvi vārdım orē ġoduķ. raHma'lı nēslēn yēñgeñ
 153 raHma'lı. velāsılı bōle bōle işler yaPTıK da. bir_iki ġız ġaçırmā olayına ġarışTım
 154 canım ġarışTım onnarı yaPTım yāní. hatTā birini bi_yō ġaçırdıķ sarıġölden
 155 sır'maşTan beri doġru geliyōz. ūle ġız 'ġüneydamlı. anasınna biḫası 'ġüneydama

156 götürceK_oluyō biz būra getirceK_oluyoz. şindi ğızın_anasınna bībası ikisi hōle
 157 yolun pıynarındı dār yēr vā. dār yērde bunnarın_ikisini bi duTdum ben ğız dā
 158 öñü'den gidiyōdu. üle ğızıla anasını, bībası öñünde anası arķasında duTdum bunnarı
 159 bōle 'gōyvūmedim. 'gōyvē baırıyō bunnā ğızıla ğızın ğayım_bībası ikisi ādılar oķarı
 160 dōru 'cı'Tılar gidiyōlā. oĝlanı cēzāvine aTdılar ramazanı 'mısa dayının ramazanı.
 161 ğızın yaşı güÇcük, oĝlanı cēzāvine_aTdılā. üle gōyvèrin bene o aralaşTılar oķarı
 162 doğru 'cı'Tılar. o_zumannā bi 'peştimal' varıdı 'ĝaranFilli 'peştimel dērlerdi biliyon
 163 mu. ğızın bēlindeymiş_o 'peştimel şindi anası arķadan 'baırıyō. diyo ķu ğızım diyō
 164 'peştimalı ĝo da ĝit peştimalı ĝo da ĝit. 'gōyvuduk ĝāri. adam 'bene bi Tāş
 165 'sıyrTdırıvıdı. bi 'pındım ben hadi. ōrdan ĝāri çıkārdık geldik būra. velāsili ērtesi
 166 gün ĝaraĝola giTdik. ĝaraĝolun beri yanna vardımda şındım de ba'Tım. ōrda da
 167 'selāTdın çavış vardı çoK_eyi ba'Tım bi_yō ğızın_aķırebāsı ĝaraĝolun_öñünde
 168 'be'leşipdurulā ōle aradan şındım ba'Tım. sultan halanĝiliñ_ora ĝoduk ĝāri ğızı
 169 Tırazlara. sonra ĝāri ĝeciyanıdan sonrō ĝāri götürdük gi'Tik ifādasını aldırđık ōrda.
 170 bıbam bene parayla başĝa yēre 'satıyō dēdirdik. dile'Çē yazdık ordā vērdik. sö'Tük
 171 yānı o ōlanı da sö'Tük sonra mākimē cı'madı. helāsili bölü işleri yaPTıK da ķānunu
 172 'terslemesini okuduyōduK da 'ĝeşTiK ĝāri hindi ĝeşTiK vallā ĝeşTiK ĝeşTiK ĝāri
 173 çoK iş yaPTık. burda bi 'dövüş 'ĝavĝı oldu bi bizim burda maālīde de. ben_āsgere
 174 gidiyon. ben_āsgere gidēkene onnar beni şāit yazdırmışlā. ben de āsgere 'giTdim.
 175 hemen arkamdan bi_yō bi celP geldi işTe 'istamboldáyın ben. 'üsKüdārda
 176 benim_ifādam alıncek. günü 'ĝēşmiş 'aradan ēpiy bi zaman daHa ĝeşTi. bayā
 177 beş_altı ay Filen sürdü gine. nēse bene dediy ki bölüK ķumandanı senin_ifādan var.
 178 nērde 'aķsērli bi süleyman 'TaşÇıoĝlu isminde bi yüzbaşı vārdı. o nēre gitse beni
 179 ĝoyuP gitmezdi. beni 'yanından bıra'mazdı yānı. nēse o dediy ki bene ali sen dedi
 180 'yārn saat dokuzda dedi git 'üsküdārda 'adliyānın_öñündō be'le sene ōrdu
 181 ünneyece'lē ōrdō celb var sene dedi. eyi ben giTdim saat dokuzdō be'liyon_ōrda.
 182 'be'lerkene 'ünnedilē bene. ali eldeş dēye ünnediler. nēse vārdım ben ķapıdan hōle
 183 girdim_içere, hōle bi ba'Tım ben bi göz ĝāzdırdım onnara. içinde hiç ērkek yok
 184 hepsi kadın. şindi ōķārda birisi oturuyō yü'seTe aScık onnardan ōķārda. o dediy ki
 185 hañķımızı bāāndin dedi. ben de dedim ki ben sizin_içinizdi ērkek tanıdım. hayır
 186 hayır siz bizde kadın hākim yok dedim. nēye yok dedi sālīde dedi bilmem né kadın

187 var hâkim dedi. ben sâlliyyi görmedim ki dedim ben. ě bizde yok dedim ben. üsTeledi
 188 bu ġari hañkıımızı bäändiñ yav 'sıkılma asger_ğa. ben düşündüm düşündüm kâtıp
 189 var yazıcı. kâtıbıñızı bäändim dedim ben. başladıla bunnâ tağ tuğ işTe intikâh
 190 muamelesi yaPmē başladıla. şakır şukur yazıyölâ. nēse ben de dedim ki benim zâten
 191 asgerlik az ġaldı dedim ben asgerliim biTdi mi vallâ bağ büreyâ 'görün bi araba.
 192 burdan dışarı çı'Tım mı atarın arabıya götürün alaşehir dedim ben. vallâ asgeriñ
 193 gözü ġara dedi okārķı. yırtıñ yırtıñ dedi 'kayadı yırtıldılar bi_yō da. ifâde vërdim ġari
 194 orda burda olan ġavğadan ötüre ōrda davı dı arkamdan gelmiş şey diye. sarı bi hâkim
 195 vardı burda sarıgölde. onuñ ġardâşı 'adliyâ hâkimi varıdı. ō da asgeri hâkimiydi ya. o
 196 ġarî benim bûra gelikene bi şey gönderdi bennen bi me'Tüp gönderdi burdâ
 197 ġardaşına sarı hâkime. 'ona vërdim ġari onna tanışTıK ġari. 'sonra tırafik
 198 kazasından_öldü o hâkim 'eşmede mi nē tırafik kazası yaPTı da öldü burda
 199 sarıgöldeydi. velâsili ölü şeyleri çok geçirdik de. [avcılık] yapardım. hâlâ tâ
 200 yapıyodum ya, bu 'sene vuramıyon 'Tavşan. şimdi ġaragöle giTdik bizim bu
 201 yëniköyün_üsTünde de. 'ğurban bayramıydı yō 'ramazan bayramıydı bizim bu köyde
 202 filen camı yo'Tun_o zaman çoğ_esgi. şimdi oreye namaza giTdik 'ramazanda
 203 'bayram namazına giTdik. dediler bunnar_ışTe âva gidelim 'doñuz_avına sözüm
 204 yabana doñuz var_o zaman ġaragölde. 'doñuz_avına giTdik ġari oreye âva giTdik.
 205 ōrda öñezeye oturduk. nēse 'haykırmıcılâ bi yerde ġaldı. biz giTdik silâhlı olanlar
 206 öñezeye oturdu öle. 'hindi o haykıryölar 'şindi ōrda birisi var bizim dayım var 'bekir
 207 dayım_mar 'mısTıvı dayım_mar onnar çoK avcıdır. onnar şöle sıradan bizim alt
 208 yandâ ben_onnarıñ üst yandayın. 'ötö yandan bi 'canavar çı'Tı 'canavar geliyō bize
 209 dōru şöyle bi_yō 'eşgeriye çı'Tı dâ hōle bi göz gezdirdi bu. 'yörüdü aşşâ yandan o
 210 yeniköylünüñ biri bi 'ğurşun_aTdı buna. 'canavar bi harmanladı ġeri aşTı. ōğdan nēse
 211 o canavar giTdi'Ten sonra arķasından bi doñuz çı'Tı. 'fağát doñuz sōlerin senē hâ. iri
 212 elâmat nēse. 'biri bi ġurşun_a'Tı 'doñuz du ġeri döndü ġeri ġaşTı ölü dolaşTı. nēse
 213 ordan arķasına giTdile bunnâ. doñuzuñ_arķasına giTdilē. 'doñuz ōrdan bi 'suya
 214 yatmış. ōrdâ suda bizim bu 'dëveci_ümmeT deriz bunnâ bilmez ya öldü o allah
 215 raHmet_eylesin o da 'deliğanlı. o nēse 'doñuzuñ_arķasından varıvırıyō bu, ōla
 216 'doñuz bunu ele ġa'mış_emme. baırıyō 'ğacıyō emme. nēse o çama dolaşıvı çama
 217 dolaşıvı filen dedilē buna. nēse sonra ġurtulmuş. o zamannâ böle ġara elbise yok, sarı
 218 'pamı'Tan yaPma elbise yëniköylülē. bi ba'Tım ben 'doñuz benim yanıma dōru

219 geli[yo] o dō varıyō diyō o dō varıyō diyō. 'faget varıyō diyen çok bene de ben dē öle
 220 açılık yē var örmannın içi örmandā. görülmüyō iki yanın. az bi yū'sek yē var orda
 221 diñeliyon ben. ördākı adam da varıyō diyō ördākı adam da bi ba'Tım hērkes dalın
 222 tepesine çı'mış ördan görüyōlā. nēse bene aha varıyō aha varıyō diyolar ordan
 223 'hanķısının dēdiñni diñlimoz, ben ğulaımmı ğabardıyon acaba hurdan mı geli burdan
 224 mı geli dērkene aha öle bi 'çı'Tı kapa gibi. vallā bi geliyō bu beni süsmē geliyō emme
 225 eēyh fih dedi emme öle. bi azılar var Ta bōle bōle 'yanıbaşında. nēse hemen ben tūfē
 226 doğrudum şimdi tūfē doğrudum geldi aha hōle. ben dē aldım da alnının orta
 227 yērinden 'kēkidividim. götünün üsTüne 'dikildi ğaldı. nēse orda bi ihtiyār var, şey
 228 dērler ona 'yēniköylü 'emin oğlu varıdı, ömar ali varıdı o ömar ali dedim adam
 229 birez múballığıdı. eğere vuramēyēydiñ bak dedi anañı sikiyōdu anañı dedi. doñuz
 230 götünün üsTüne 'dikildi-ğaldı. 'devrildi yaTdı nēse vurduğ ğāri. ğuyruunu
 231 'kestik aldık. o zamannā ğuyruunu 'cāpāne vēriyōlardı onun. om beş ğadā harç
 232 vērmişlē ğārik. muHtar aldı giTdı onō yēñiköy mūtarı onō ğari o zumannā doñuz
 233 çok zarar ediyōdu köylerde. mahsulları yiyyōdu ya. 'onu vurduruyōlardı. 'bekir
 234 dayım ıraHmatlık ördā bi ıraz_olu diyōlardı birisi vardı o şeyden o ya ötü yanı
 235 eşmenin köylüündendi o 'balabancıdanıdı heralda. 'ıraz_olu dērlerdi çok nāmlı bi
 236 adam yānı öle. ora yēñiköye bunnar ava geliyōlar. ördā nēse ğaragöl dēdiñimiz yēr
 237 tepenin üsTü bōle 'ğabañ çukur diyōlar düz bi yēr var. 'haykırmıcılardan dananın
 238 biri sırrı güderkene dananın biri koşmuş. onnardan puşuTmuş da ğaşmış yānı dana. o
 239 ıraz_olu 'bakıyō. üle doñuz bu 'diyō amına 'goyēn hemen nēse. Çāv 'atıyō cāv
 240 atıyō. şimdi üle düvüyü vuruyōñ düvüyü vuruyōñ diyō yēñiköylü. nēse düvüyü
 241 vuruyōñ 'dēyincesi adam bırakıyō. sonra geldi adam. vallā dedi yāv ben bi
 242 ğarib adamıdım dedi bu düveyi vursam benim hālim nē olurdu dedi adam.
 243 bilmiyōmuş ğāşıdan görüyü ya. 'düvenin éTrāfından 'duman çıkarı gidiyō 'ğurşun
 244 ben görmedim benē aşırığ geliyō da. üle düviyü vuruyōñ diyō yēñiköylü o zaman
 245 diyō adam hē bu sırr diyō öle bırakıyō. hanı dēycēm adam diyō eğere diyō onu ben bi
 246 vursaydım ben garib adamın. o düveyi nası ödeycēdim diyō adam. ayānda çarığ vā.
 247 o zamanlar nērdi bōle elbise m mar le. aya'Kabı bizde hēP 'çarığ. mesele biz hade
 248 o namaza giTdik di aya'Kabımız varıdı da çıkan adamlar orā ava çıkan adamlar
 249 çarığıla çı'Tılar. soñura elbise sarı pamı'Tan doğuma öle şey elbise yok bōle
 250 ğarı elbise yok. alınmıyōdu ya é'mek nērde, bulunmuyōdu. he ğurşunu farklı ben

251 hususū yaPTım_onu doḡuzuḡ ḡurşununu 'külçeden yaPTım_onu tüfeḡ dīremine
 252 göre. onnar şeyle aTdılar canım. onnarıḡ_aTdı 'mavzer. bi süsTü mü zāten azıları
 253 yanıbaşında yāv bu gibi gibi. zatán_ 'buynuzu Ta'Tı mı o seni vallā yārdırı yārdırı.
 254 aa bu yüzde duruyō o. bu yüzō aşıyō. ḡeçen sene avına ḡiTdik onuḡ biz. üle o yüzde
 255 ḡaHrımanlarıḡ ḡarşısındı duruyō o. nēse ōrdan bene de habar_ē'diler ōrdan ḡiTdik o
 256 yüze. aşTık_ora tepelere durduḡ ora. nēse bi köpek cavıltısı ḡiTdi émme iki köpek
 257 Kuvalıyō zaar biri bizim bu şeyiḡ köpē zaarı 'paşanıḡ_ölunuḡ mısTāvanıḡ köpē. biri
 258 de bizim ḡahrımannardan var. nēse zaarlar ordan_ora nēse bi ba'Tım ben bi adam
 259 ḡaçıyū yüz_okaı émme fenā gidıyō ā. yüz_okaı gidıyō doḡuz alt yandan çı'mış
 260 bunun_öle üs yanna onō okaı varıyō, o ḡaçıyō üs yannā okaı. öle duruḡa adam tāḡ
 261 bi sıkı aTdı. o şeymiş sābıḡ 'mısTāvaymış sābıḡ mısTāvaymış sābıḡ mısTāva dēriz
 262 biz ḡır mısTıva filen dērler sen biliyōḡ mu bilmeyōḡ da oyumuş o ḡaçan. nēse zaarlar
 263 ḡovdu bunu öle dolaştırdı benim öḡ yanımda bi şey çukur var o çukura geldi. burda
 264 ben varın. yēḡıḡoy_ocası var. ōrdan var bayā bi bizim burdan var iki üş kişı ben
 265 varın özḡan var. benim_öḡüme aşTı yānı köpek aşırdı doḡuzu doḡuz aşTı ora. émme
 266 īri doḡuz çoK_iri o doḡuz da. nēsē ben hurdan çı'Çan burdan çı'can baırıyō. alo alo
 267 nè oldu le üle ḡaraḡol geliyō. nērden aha ḡahrımanlarıḡ yandan. 'ḡaçıḡ
 268 yēḡıḡoy_ocası dedi al_dāyi sen yaşıḡıḡ ḡaçımassıḡ vallā dedi ḡaraḡol geliyōmuş
 269 ḡaç_üle. ulā vay amına ḡodumuḡ ormanıḡ_ıçine girelimiḡ_üle. üle burları çeviriler
 270 baḡarlar ḡaçalımıḡ. bi ḡaçıvidik_émme, doḡuz ḡaldı ōrdu le. ōrdan yēḡıḡöylünüḡ
 271 birisi o şeyḡile mısTāvagile 'teleFon_étmiş. o ādil deriz o zaten doḡuzuḡ vurulduḡunu
 272 istemiyōdu eveli bene üle doḡuzu tākiP_ét dēyōdu. eme elleme doḡuzu diyōdu 'bene.
 273 vurduymaycaḡ yānı bi dek doḡuz dey mi idarā ēdimiyō mu bi ḡocu köylü bu doḡuzu
 274 diyō. o doḡuzu vurdurmaycaḡ. nēse bu öyle diyōdu o imiş mısTāvagile
 275 teleFon_étmiş bizim 'paşanıḡ mısTıvāgile onnara teleFon_ēdiyō ḡaraḡol geliyō
 276 ḡaçıḡ diyu. onnar da iki yaḡıya bize habar_ētdilē. benim yanımda ōrda enişTe
 277 mēmet varıdı muHtar ona teleFon_étmişler. o da dedi ḡaçıḡ, yēḡıḡoy_ocası 'ḡaşTı,
 278 ben 'ḡaşTım doḡuz ḡaldı orda amına ḡodumuḡ. bıra'Tık geldik ḡāri. yasak yasak hem
 279 cezāsı çoK_ayr. ondan vuramadık ḡāri biz ellēymedik. ben izledim canım ben
 280 bir_iki seFer izledim di gelir. burdāḡı tek burē geleni biz ḡārdı Filen_izledik_onu.
 281 haTde ben bir_iki sefer izledim ōrmana ḡaTdım yalnız ormanda kısmaz. benim bi
 282 öldü o köpek ya 'ḡupay varıdı. o ḡüzel 'ḡovyōdu onu. izliyōdu izledi vārdı hōle

283 ormana girdi. ormanda görünmüyö ku. köpek ben çağırdım köpē geri geldi sonra
 284 geldim burlara. insan_ıaradım insan yok herkes işe gitmiş öyle ğaldı. 'gece gören de
 285 var gēne burlarda çobanlā görüyōlar. çıkıyō orlara dağlara çıkıyō. ovaya iniyō, 'zatan
 286 burdan iniyō bu yalıñayaG_üstünden beli'lerden burdan ispir gölünün yandan bilisin
 287 sen burda 'çēşme var ilerde. hacı_ānıñ 'çēşme diyōlar ya var_ilerde. onuñ bu
 288 tarafından aşıyō bu bu yüze. o geli gider orlarda yatabilir yánı. şindi bi_gün ben
 289 bunu izledim, yağmır yağdıydı a'samdan. şōle bi ormanlık yē var ormanlık yere
 290 girdi. 'çevirdim_eTrafını orda. bu yandan yanından vardım ben. şōyle bi eşgeri yēr
 291 var tümsek. ona gök deliñ ğırañ deriz_ona. bıbañ ēyi bilir de. şindi orda bi öz var
 292 öze girdī çevirdim şōle yok. yanımda köpek vā köpē dut dedim ben köpek bi_yō
 293 girdi. giTdi köpek tüyleri ğabarTdı da geri geldi. orda yatıyoduñ belli. nēse tekirādan
 294 dut dedim köpē, köpek bi girdi haf hāf eTdi emme bi 'çatırtı kıoptu. aha hōle altımdan
 295 ğeşTi emme ormandan görünmüyō ku. bu yanna ben eşgeriye 'cı'Tım. bi 'ba'Tım
 296 'ğahrımanlarıñ_üs yandan_aşTı. vallā bi gidiyō ya köpe' de arkasından yerışemedi
 297 emme uşTu uşTu le. ordan nēse köpek arkasından giTdi. ben gēne arkasından
 298 gelcēdim on da bi yağmır geldi bi yağmır geldi. ondan gidemedim ğāri ğaldı öyle.
 299 burda duruyō o ormanda duruyō o bi tek erkek_emme 'gancık_ōsō o arkası gelir
 300 yāni erkek 'doñuz. o arkası yok. 'ke'lik 'davşan çok vurdum. güzel kıpayım vardı,
 301 onna çok vurdum. o kıpayım çok güzeldi. bi günde dört 'davşan vurdum yāni o
 302 köpēñ_ōñünde. öle çok güzel 'davşanı ğovvodu. şindi aha var birisi daķılı. yalnız
 303 ben vuramıyon çünķu gözüm_az görüyō. sağ gözümün damarları zayıfırmış. solağa
 304 da atamıyon. velāsılı 'ğışın giderin ben. durmam yāni bi_yō e'mek ğatarın dağlara
 305 giderin_orda né varısa ğatā giderin orda bi atāş yakarın. e'mejimi yirin_orda. orlarda
 306 avlanı gelirin. 'faKet eveli çok vuruyōdum haķket. dediñim gibi bunuñ bıbasınna
 307 bunuñ bıbası yörü'Ten bi zaar_aldı. yalıñayacık üsTünde yörük vardı. zaar_aldı
 308 ğancık bi zaardı. çok güzel ğuvardın_emme. hindi aşşāda çalı tarlası deriz orda bi
 309 'davşan var davşana da'laşTı mı o köpek bıraķmıyōdun. ya dutulcek ya vurulcāķ.
 310 nēse bunnar aşşāda duruyō ğāri. bunnarıñ_ordu ğeçi sayası var_aşşāda. bıbası ordu
 311 yatıP kıkıyō. zaarı ordan 'ğoyvuruyū bi 'davşan var. davşan būrē bu ileri
 312 yoluñ_üsTüne çı'Tı mı bu davşan burda 'ğayboluyō. nēre gidiyō yok bulunmuyō.
 313 ben dedim ki ona sen zaarı ğoyvē, ben_oķarı çıkan be'lēğoyen. zaarı ğoyvēme
 314 zamanı geldi ben burdan ka'Tım. tüFē aldım giTdim oreye tepeniñ_üsTüne 'durdum.
 315 orda dūruyōn ben, 'şindi o hani ötede ilerde 'depo var bizim su 'deposu ya. ordan

316 'davşan çı'Tı. yoldan yoldan yoldan geliyō yüz_okaı geldi geldi geldi. şindi yoldan
 317 şöle bîrez 'bene ya'laştı, orda 'çöndü, 'çöndü geri döndü, tekîrā aS tā giTdi ileri orda
 318 da 'çöndü, yönü 'davşanın bu yandan yanna. şindi 'davşan böyle 'çönüPduruka
 319 'çönerke 'çönerkene 'davşan şöle havaya bi 'cıvdı sırtının_üstüne, yoldan bu yüzüne
 320 düştü. 'yuvarlandı giTdi orda bi cizi var yarık va su yarık vā. onun_çine vārdı
 321 kapandı. durdu orda bak ben bunu gözümüle gördüm. nēse şindik ben gayneşmedim
 322 orda aScık durdum. vārdım yakınına 'davşanın kafasına bi sıkı çe'Tim orda vurdum
 323 'davşanı. 'davşanı vurdum ordan gēne geldim orē diğeldim oreyā. köpē ba'cān ben
 324 köpek nē yapcāk. 'şindi köpek aşşādan geldi, geldi geldi okārdan geri döndü hu
 325 yüzden geri döndü şindi 'davşan burdan hopluyō böyle bu yannī ya. şindi köpek
 326 gēldi. burda bunun hopladık izi buldu bak. burda buldu o köpek izi. şindi bi di
 327 tārif_ediyo bu 'davşan diyo burdan sıçıramış o yanna. 'gidiviriyō köpek o gidenneri
 328 gariştırvēriyō o yanni arayvēriyō bu yanni areyvēriyō, bak ben bunu gözümüne
 329 gördüm 'davşan yōk. vurulduunu bilmiyu da yalnız davşanın burdan sıçradık izi
 330 buluyō köpek. 'davşan sıçrayıncaya ğadar burdan uzak giTdi gēne dört bēş metre
 331 sıçrayınca arkasının_üstüne aTdı. hē demek ki bu 'davşan böyle ğurtuluyōmuş. ta
 332 sonunda ben köpē ben kendim gösTerivēdim 'davşanı. emme köpēdin hā.
 333 'davşanın_izini bōle nēre giTdi ōle takiP_ēderdi. iz_atiyō ya, iz_aTdık yerden bōle
 334 bu yanna sıçıramış ya. burdan birini kovdu güneydamın bēri yanna o güneydamın
 335 ğoca tēpe var ya ğoca tēpenin bēri yüzüne vardı orda duTdı 'davşanı. orda
 336 'vāra'latmaya durdu. biz bıbañıla 'ġārşıdan duyduk. ōle 'davşan ğuvarı yānī dutardı
 337 köpek 'davşanı sağ bīra'mazdı. güzel bi zaardı. velāsıl çok ēyisini Taşdı, az bucuğ
 338 birini vuruvurun ben ōle avlamaycāklarını götürün derelere vuruvurun av Taşımam
 339 yā. ōlē avcılık yapTık da şindi yapamıyoz ġari. mesele ben alaşeer Pazarı gününe
 340 ğadā vurduumu alaşeer Pazarına gidērdim orda satar gelidim 'davşan. ondan sonrō
 341 cumāyā ğadar topladımı da cumāda satardım. bunu yimeyle baş_olmazdı yav. 'şindi
 342 çamköylülerle ġavıllaştık çamköylüler ava gelce'lē būrā benim 'yanıma. nēse nērde
 343 işTe yeñiköyde yeñiköyün üstünden varalım biz ēyi ben de şey yalnız onnā būrā
 344 gelce'ler o yüzde birleşcez bi gün benim burda ġalca'lar avlaycez.
 345 ben_onnarın_ordā avladım giTdim de. hindi būre geliyolā bunnar ho yüzde
 346 birleşTik ġari o 'yēniköyden yüzde birleşTik 'geliyoz. 'ke'li'ler 'kaķıvıdılē
 347 gidiPbarılā. ikisi birleşividi ke'līj. ben_iki 'sıkı çe'Tim ikisi birden ēndi düştü
 348 ke'līj. şu tüFek var_o zaman 'ġırma. nēse 'ke'li'leri aldık_ordan. nēse ġaTdık

349 'torbuya. bîrez dağ giTdik güzel köpēm_mar. 'davşan govuyō hōle 'davşan iz atmıyá
 350 eli değmiyō ardından giTdijnne geldij bir_oluyō. bi 'davşan buldu on du vurdum
 351 ben. nēse iki 'ke'lik bi 'davşan vurduk gaTdık. onnar atıyōlar çamköylüler ya, e
 352 vuramıyōlar. şindi ōrdan geri döndük biri bîbaññ 'davıdın_ 'abdıllah bîbaññ sādıcı.
 353 birisi ikisi Tā va biri 'tuğlu diyolardı. nēse üş kişi onnā. şindi 'avlandık onnā bir_üc
 354 aTdılar ya. sonra ben bi 'ke'lik dağ vurdum. nēse 'yalınız bicēzi bi 'gāzı'lı vurdu
 355 onuñ. hindi ordan bîrez 'sıkı aTdılar_onnar da emme. hindi döndük_ordan geliyōz,
 356 geri geliken bunnā oğarı oğarı soya'lamaya durdulā. oğarı oğarı soya'lıyolar ya
 357 gidice'ler belli oldu. nēre giTceñiz siz būra gelin_ule. biz_eve giTceñ gāri. aha
 358 gālcādık ya. ūlē gelin ūle vallā billā biriniz dedim ben köyden yanna yönünüzü
 359 dönün, ekirden aşıñ ötü yüze. vallā dininzi sikē 'sıkı dedim bunnara. nēse bunnā
 360 ōrdu bi tēpe var, tepenin_üsTünden _aşTılar hōle benden yüzü aşTılā. yalnız_orda
 361 'bıçık varıdı. mēmet bıçıl aşıā 'atıvımışlē bunnā ha 'cı'çe'lē bağarın ha 'cı'çe'lē
 362 bağarın bıçıl aşıā atmışlar ta aşıādan cı'mışlē gi'mişler. tekıra yeñi cı'Tım ba'Tımıdı
 363 hu 'yēñiköyün beri yanda esKi köy var ya. yēñiköyün bu yandan yanda tepe var. ta o
 364 tepeden tarlanın_ıçinden 'gidiPbarılar. bi ıslıK_aTdım bunnara, aşTılar giTdiler.
 365 nērē giTdiñiz, bazarda bi denk getirdim bunnarı. yağaladım bunun birini. yağasından
 366 duTdım bunun abdullaHāñ. nē o le niye giTdiñiz yāv. ūle biz senin yanında 'sıkı
 367 atamāycaz. 'sıkı atan mı olunū. 'sıkı atıp da dedim ben nāsip bu yav. sen ille 'davşan
 368 vurasıya 'ke'lik vurasıya şartlı_mu_ule bi mōabbat_ē'micek midik. giTdiler gaşTılar
 369 helāsili ōle. [arabaşı] hē yapardık on da yapardık onu hacı hasan dedeñ var ya. onnā
 370 çok güzel bilirdi onu o burdaykana. şindi ava çıkārdık onu şindi giderke bi 'davşan
 371 vurduñ mesele nērde. hacı asan dedeñ burdan ēbilerdeydin o_zuman_o. hasan_ali
 372 dáyıñ. onnā burdáydin_o zuman giderke yolda bi 'davşan vurusuñ. gönderisin_orē
 373 bi gızañıla. onu ayşam onuñ_anası varıdı rahmaTlık. o çok güzel yapardı bi 'arabaşı
 374 yapardı ayşama toplanıdıñ gāri oreye. ōrdō onu yırdık bōle av 'gülüP_olurduk
 375 mesele bunun gülübü ayrı bizim gülüP ayrı bi baharına giderdik de avcı gōlunla
 376 gidērdik 'güneydamın_altına vārdık. ōrdan geri döndük. şindi bizim yanımızda da
 377 şeylē vā 'gülalılā va 'gülalılā geldi büreye. bizim burdan var o yusuvuñ māmēt dērdik
 378 biri vardı güneydamlı, o var. şindi 'ayşamlayı işTe kim gülúbuñ hañkısı az vursa
 379 çok vuranıñkı az vuranıñkı şey sarıncák 'odun sarıncák. işTe sözüm yabana mērkeP
 380 gibi anırcák. sarıncek köye gelikene. nēyse şindi biz sarındılar ordan geldik biz

381 burdan geçTik. Qahrımanlara ġāri Qahrımanlarda onnar. ōruyu vārdıq ġāri. orē
 382 varıyoŝ köyün bu yaqasından varıyoŝ. o ġūlalı bi mēmet çaviŝ dēyolar birisi varıdı.
 383 onun 'bahranası az vurmuş. biz iki 'ke'lik bi 'davşan vurmuşuz fazla üş Tene bizim
 384 fazla. onnarınQı az av bol yapıyoŝ üle sen bi 'ke'lik uŝTuŝ zaman dereyi QaPlıyodu
 385 māmēt. uvada avcı yōdu o zaman. uvalılā avlık bilmezlerdi yav. 'tüFeK_atmasını
 386 bilmezdi uvanın_adamı. olsa bile çok seyre'Tir. şindi köyün_beri yaqasına vārdıq
 387 onnar nēse bi 'çırpı biri'Tirdilē odun bira'Tılā. o doquma ġuŝa'dan adamın ġuŝā
 388 varımış ġuŝā çıkārdılā. doquma Quŝağ. bi 'çırpı yıġdılā bunnā ŝōle adam sarındı.
 389 köyün beri yaqasından varıyoŝ şindi. adama sārđılar ordan bi de bi 'süpürge 'pīren
 390 ġırdılā. onu du baġladılā onu da 'çırpının 'ġötüne so'Tulā hōyle 'ġuyruk ya'Tılā.
 391 adam şindi odunu sarındı, anır diyōlā adama, anırıyō adam. Qahrımanların 'ġabirin
 392 yandan varıyoŝ beri yandan. beri yandan varıyoŝ adam anırıyo. ūlen nē biçim
 393 yörüyōn ho diyō ey_allaım. nēse vārdıq ayŝamlayın. ōrdā ġāri anması ayıp
 394 yidik_işTik oturuyoŝ. nēse bunnar işTe bi fes deġŝTirelim oynayalım yā. nēse fes
 395 deġŝTirme oynayalım işTe bōle 'şaPKa deġŝTirme oynayalım deyōlar bunnar. nēsi
 396 'hunu deġŝTirelim 'bunu deġŝTirelim dērkene, bi 'sarık yaPTılā geldilē. nēse o ona
 397 kēydiriyō o ona keydiriyō. ben ġarıŝmadım ġāri hōlū ġeri çekildim oturuyōn. üle
 398 'zehmeri yav sarın_çinde tas su varmış. onu kēydir onu kēydir adamın tepesine bi
 399 kēydirmedilē mi şar su. ule vallā o sōu'Tu le adamın_esgisini bi_yō du çıkārdılā
 400 ġāri deġŝTirdilē. 'yüssük_oynarlardı, o öylesine. 'yüssük mesele bōle birer mendil
 401 bōle ġōrlardı. om_bir tane oludu bōle. bōle om_bir tane yaparsın sa'larsın 'ġurŝunu.
 402 görmez ġāri ōle ona onu hepsini sa'larsın. tabi iki yarı ġāri ben bu tareFdeyin o
 403 taraFdākı o taraFTa sa'lar mesele ona geŝTij zaman. 'şindi şey vardı 'yüsük sa'leyōlar
 404 bōle. o diyō ule al ali aldılar dedi. adam tuvaletē gi'mişimiş. ondan taraFdan aldılar.
 405 ule gelivi aldılar dedi 'çadırdı oluyō ġāri. bu 'ġol_āsıgilin şeyin çadırında
 406 'kōmüdalının çadırında. adam aldılar 'deyincesi donu topleyvēmiş hemen_ōrdan
 407 ġoŝTu geldi bu ba'Tı ule aldı'ları yok aha ya dedi. adam 'uŝġuru baġlamadan gelmiş.
 408 'acāleye. o adam çok şeydi he'yecanlıydı. bi_yō onun alaŝeHerde evinde miŝeFir
 409 ġaldım ben. onun musa vardı, o musaya o serinyayladan bi ġız gelceK_olmuş.
 410 ġız_işTe ġaçıP gelceK_olmuş buna. nēse buna bizim_ōlan varıdı benim yanımda
 411 mēmet. bunnar ġız üzüm kesmē gelmiş orā oġlanna ġız anlaŝmıŝlar ġaçıP gelecek.
 412 na_zaman, filen ġün. biz de oruyu şeher bazarına gitdiydik bizi alaġodulā bunnar,
 413 salı ġün. işTe gidiñ di alıñ geliñ. nēse ġol_āsı musa bizim_ōġlan üçü giTdilē bunnar

414 cip dutdulā bunnā cipile gitdilē. ora varmışlar o serinyaylāye altına be'liyōlā bunnar.
 415 ğız ora gelceğ_olmuş ğāri 'be'liyōlar 'be'liyōlar 'be'liyolar gelmiyō. bizim_olanıñ da
 416 mēmediñ o ğızın ğārdası asKer_arKadaşı. hindi bunnar çekiyōlar ğız gelmiyō oréyá.
 417 ğız da nēnesiniñ yanda anası ölmüş. hindi bunnar bēş yüz lire mi isTiyō iki
 418 yüz_ellere vėriyōla onnā o zaman millon yok. onnar ğızın nēnesine iki yüz_ellere
 419 para vėrceK_oluyōla felán. olmuyō ille bēş yüz_alcan diyō ğarı 'kaykılıyō. o ğun
 420 gelmedi bunnā. ben ğāri kōmūd_ali raħmaTlığıla biz ikimiz burda şeherdeyiz. nēse
 421 ayşam namazı okundu ayşam namazına gidiyoz. ikindin_okundu ikindine gidiyoz.
 422 dėrkene 'ikindin namazı okundu, ikindin namazına cāmıyá giTdik. ōrda
 423 abTas_alıyōdum ben. şindi arKadaşlarıñ bir_iki dānesi gülüşüyōlar orā hōle
 424 baKıyōlar. burda hōle yanlmasına 'çeşme var ya orda da iki üş dene yeşillik_aacı var
 425 hōle. çiçe'lik bi yēr var_orda. ora baKıyōlar baKıyōlar gülüşüyōlā bunnar. üle bu
 426 adamlar nēye gülüyō orda dedim ben. arKadaşın bi tānesi dedi arKadaş a'lı geçividi
 427 filan dedi. bizim kōmūd_alı ōrdā taharatlanmeye durmuş, ōra o çiçe'leriñ arı yērine
 428 'çönüvümüş de. adam bizim_oğlan gelmedi, oğlan gelmedi ōrdan giTdiler de bunlar
 429 acaba nē oldu ğaldı ōrlarda bi şeye mi uğradılar dedi fikir_ėderkene adam tuvalete
 430 gitmeyi Filen_unutmuş da ora taharatlanmaya oturmuş. abtas_alıyoz ğāri oreýá. ona
 431 gülüşüyōlarımiş a'lı gi'miş_adamın_ōrda. sonra ba'Tım, üle alı dayı hacı dayı nē
 432 oldu yāv dedim ben sen_orda 'ġabirde cāmıda abTas_alıka dedim ben hep herkes
 433 sene gülüşüyōdu. ule ali ölüm dedi ben nērdeyin sandım kendimi biliyon mu sen
 434 dedi. güneydamın_altında dedi 'ġocaderede Sandetdim kendimi dedi 'ġocaderede
 435 dedi. ben dedi ğızanlar ora giTdi ya dedi gelmedi ya dedi. onnār dedi gelmediñnden
 436 dedi acaba bu ğızan_orda bi_şeye mi uğradı nē oldu acaba, çünkü ertesı günü
 437 öğlenneyi geldi onnar da. ğeş geldi ora gi'mişler, orda evde ğalmışlar, yemek
 438 yimişler ğızın bazarcıyıñı yapamamışlar efendim ğayın şey nēnesi ille bēş yüz_alcan
 439 dēye kaykılmış. onun başında uğraşırka ğeş gelmişler. sonrō olan demiş ki dünyā
 440 aHġret ğārdasıñ ol ben seni almam demiş almadı ğāri sonrō o ğızı almadı olan. aħa
 441 adam ōlō_oldu yānı orda, ben gözümüle ğördüm bunu. adam valla baK ordō ba'Tım
 442 ben uşğurunu toPlayıPbatırı orda. o zamanlar bōle lāsTiK de yoK da ōrme
 443 yünden_ōrme uşğur. adam bōle kėydi bālamāyá durdu. 'asKerde bizim zamanımızda
 444 irezillik çoıdu yāv. şindi nē var asKerlik ya'mıya. bizim zamanımızda o bi_yō
 445 yemek yiyoz bi_yō top sahasında acámıyız. elbisemiz de şey sifil_elbise yāv. elbise
 446 de vėrmediler tā. om_bēş gün durduk on_altıncısı gün vallā baK acımızdan ölüyoz

447 yav. e'mek bulunmuyō bi kişiye bi tayın vėriyōlā belışıyoz biz. öñümüze bi tabaķ
 448 ğodulā öle. o tabaķıçinde 'mercimek çorbası geliyō yarı yeri 'sinek, 'bulğur çorbası
 449 geliyō azÇık şu geliyō, bu geliyō ğārnımız doymuyō bizim. üle bi gün dedim ben
 450 'nası edelim. üle bi gün dedim he onıki dene çavış ombaşı vā. yalnız biz 'ķompıle
 451 acámıyız emme. hiç içimizde usTa yok. yēmē bir giTdik gene 'ğaravanaya giTdik
 452 ğēldik. ordan öle ğoca ğaravana elimde hōle 'kepçe vār benim. 'böyün ben daātcan
 453 ben dedim. 'evele acámılardan başleyen amına ğoyen. yalnız beni döyerlerse dedim
 454 ben arķa çıkın hā. manısalı çouz biz de nēse birıki denesi dedi tamam dedi sen
 455 yemē daāt eğere sene çavış ombaşılar bi şey dēyecek olusa biz 'onu hallederiz
 456 dedilē onnā. şindi ben hemen yēmē daıTdım şey 'ğāravānayı daıTmıya başladım ben
 457 tayını daıTdık. daıdıyō öñü'den birisi ben de hemen 'kepçe aldım ben. ğarışTırdım
 458 bi_yō başladım. vallā on kişiye mi nē om beş kişiye vėrdim mi vėrmedim mi
 459 bilmiyōn. şindi o usTalar ğördülē orda. hey ülen sen ná zaman geldiñ eki işiñ başına
 460 ğeşTin bilmem nē dedi. 'ğaravanacı var, acār bi şey hōle 'şıřķō. nēse bu geldi
 461 ben_onuñ_elimden ğaravanayı alcaķ sanıyon. adam nāsı geldi bene 'efe bi toķat
 462 'çaPTı emme. ğözümün_öñünden ataş řōle saçıldı-giTdı, 'diñeliPduru. 'kėpçeyi
 463 ğaldı[rıp] amına ğođumuñ ğulānıñ_hurasına bi ğodum. 'kėpçe tür uşTu-giTdı. bi
 464 ba'Tım öteki çavış ombaşılar 'sundular_emme bene geliyolā. ülē, nēse ba'Tım
 465 benim acámılā hēř ğaynaşan yok. dayā yicez dedim ben. bi 'ķaķıřTılā izmir
 466 torbalıdan cemil çatal ismindı bi arķadařım varıdı. 'efe bi vārdı adam 'bo'serciymiş,
 467 aTdı mı ta o baraķa var_orde baraķaya varıyō. bi de alařejriñ ğarşısında 'selce
 468 köyünden memet kara vardı raħmatlıķ o dö_öldü. vallā baķ ikisi ēFe bi girişTiler
 469 fazla dēyli, om bir kişi mi onıki kişi mi vallā hepsine bedel geldilē baķ. bi
 470 vuruyōlar ta baraķaya dayanıyolar. izmir torbalıdāķı bīrez ğüşlüydü de. vallā bi
 471 vurdu mu adam derlenemiyō ta baraķanın duvarına varıyō dayanıyō ora. nēse
 472 halēTdilē canım, bu arada nöbeTÇi subay 'gelivēmiř cır düdük çalıyō. duruñ
 473 baķalım, benim furamdan yalnız bi şiy 'cızmiş hōle ğan_aķıyō burdan. nē 'cızdı
 474 vallā bilmiyōn. hūrayı yārmıř hōle. bize ge baķalım dedi kim döyüşTü ben
 475 döyüşTüm dedim ben. şindi 'nöbetÇi subay beni 'aldı-giTdı. girdik içeri bi ba'Tım
 476 vallā hep ğoca demirlē hep_orde 'döřeniPdurulā. kapıdan_içeri girdim ben. sen mi
 477 döyüşTün dedilē bunnar. ben döyüşTüm dedim ben. nē oldu, işTe biz şu zamandan

478 beri bize é'mek vérmiyolar aş vérmiyolar ben bõle diyon ġari. yémek vérmediler
 479 efendim 'acımızdan_ölüyoz şölö_oluyō bõle. siz kaç günlük 'asgersiñ, baya om_bêş
 480 yirmi günlüK 'asKerin. nēse bi yüzbaşı var_ōrda. o soñrō ismini öğrendim ya zeki
 481 batmaz déyolā_ona. nēse benim dediñme inanmadı onnā. git dedilē bi şey tā bul ge
 482 çaviş Tā var nöbetÇi çaviş da var yanımızda ġarabey coşgun diyōlā şey ġarslı. nēse
 483 giTdilē bi acámí tā aldılar geldiler. o da aynı cêvabı vērdi. bi acámí tā getirdiler o da
 484 aynı. siz kaç kişisiñiz sekiz kişi. çayuş_ombaşı nēse gelin bakalım būra. onnār
 485 getirdilē onnār getirdilē hõle Çizelendilē onnar. bi de yānı tü desēñ tükürük yere
 486 yapışmaycağ bi poyraz_esiyo. ayaz ġirā nası biliyoñ mu ap_ap_apak ġirā. o şey
 487 dedi, ōrda postacı var onuñ kapıda. ona dediy ki benim dedi bilmem né déynē getirivi
 488 dedi ona. o nēyse o giTdi dışardan bi şey_aldı. hõlü uzun bi heralda zeytin déynē
 489 canım. uzun 'fışKın bu ġadā bi şey. onu getirdi, diñeliñ bakalım hõle, onnār
 490 diñeliyolā ōrda. sen ge bakalım hõle dedi. çavişa, öñce çavişı çağrdı. dōmel dōmel
 491 dōmel aşşā do'San derēce dedi. bu adam nēye dōmeliyo ñu acabā. üle bi ġöyyō adam
 492 dimdiK_oluyō. vuruyō götünün ġabasından vuruyō emme yalnız 'daşşā'larınñ öñ
 493 yanı. donuñu topla diyō. üle bi dayaG_atıvıdı. ben_ōrda duruğa vallā titiremeye
 494 durdum. üle beni de düerse bõle bu adam dedim ben, 'öldüm. nēse onnarı hep 'déynē
 495 alan giTdi. vurdu emmi kaçır vurdu bilmeyon. yalnız fenā 'dayaG_aTdı onnara.
 496 çavişa fazla vurdu. onnar giTdi'Ten soñra bene geş baķam hõre dur dedi. durdum
 497 ben oreya. bağ dedi sen de bõle bi dā yañlış bi şey yaparsañ aynı dayā sen di yirsiñ
 498 dedi. yalnız bunnā sene ġizarlar nöbede yazarlar sen di o_zuman nöbeTÇi çavişa
 499 söyleyceñ, başıñdā subaya söyleyceñ. dedi'leri hakket onnā bene çok ġızdılar. emme
 500 diş batıramadılar. soñra ġari biz de usdō olduğ efendim, 'çaviş_olduğ. ben _ombaşı
 501 oldum 'çavişlı ġazanamadım. o ġarabey coşgun bölü'Te bizim 'çaviş ġaldı. nēse
 502 bizim bölü'Ten o amáriken baTdaniyeleri varıdı. onnārdan 'ġayboluyō bāzı.
 503 amáliken 'ġaşı'ları vardı böyük. onnārdan 'ġayboluyō. 'çatal 'ġayboluyō şu
 504 'ġayboluyō bu 'ġayboluyō. adanalı bi hoca varıdı 'oruş duTduğ 'oruşda namaz filen
 505 ġıldırđı o çocuk bize. bu çocuñ 'nöbedinde ōrda 'çārķıP üş 'Tabanca duruyōdu
 506 amına gođumuñ biri 'ġaybolmuş. 'hoceye bi dayağ_aTdılar_arķádás,
 507 'dövdüler_adamı yāv. yok bulunmadı le. nēse aradan épiy bi zaman geşTi. bu şey
 508 selce köylü mēmet kara o dediy ki bi gün dedi amına ġoyen bu şeyleri arayalım dedi.
 509 ġoğşTa dedi né ġadar dedi 'bavıl varısa arayalım amına ġoyen. açabili miz ararız,

510 aráycez biz goğuŝu aráycez. aradan épiy bi zaman gēŝTi emme. bayā bir_ay bi
 511 buçuḳ_ay gēŝTi. o ġarabey coŝgunuñ bizden_leveli ġurāsı. biz_onuñ_üsTüne vardıḳ
 512 onnā tēriS_olca'lā. nēsi ba'Tıḳ biz 'bavuldō ararḳana o ġarabey coŝgunuñ 'bavılnda
 513 bulduḳ. bi baTdaniyā 'doḳuz 'mērmı bi dara'lı 'dabanca bi dā daraḳ. bunnarıñ hepsini
 514 çıkārdıḳ_ōrda. bavılı nē yapmış adam biliyoñ mu 'bavuluñ_altına bi ġat daḡ
 515 döŝeTmiŝ bōle de biz 'bavılıñ_arlıyndan bulduḳ. bōle üsTüne bi şey geçirtmiŝ, 'ḳalas
 516 geçirtmiŝ. sö'Tük onu altında bulduḳ dabancáyı gine altına ġoduḳ ora aynı örTdük
 517 basTırdıḳ. 'tēriz_oldu ġāri gidiyō. inżibata sōledik. 'izibat ba'Tı sö'Tü aldılar
 518 ġodular. ġeri getirdiler tükürü tükürüvüdüleḡ bölü'Te. herkez tükürdü. ġārik
 519 terfiyesini mi vērdi nē oldu bilmiyon. yalnız nüFuz cüzdanını işledilē bi iş yapamaz
 520 diye. asKerī iş hırsızlı'Tan ġāri ceza aldı mı almadı mı bilmēyon götürdülē ġiTdiler.
 521 bōle başımıza bu da geldi. yalnız o hoceye çoG_acıdım 'arkideŝ. 'falaḳaya yatırdılā
 522 adamı 'dabancadan_ötüre. bulduḳ ġāri 'dabancayı çıkardıḳ. aŝlıḳ bilen var mı yemek
 523 var bilen benim hepsi de var. /.../ bi ġün oturuyon ben burda. ġüz ġünü ōrdān aşşadan
 524 bi efendi adam geliyō. ōrdan yüz_ōḳarı geliyō bu 'yayan. ōrō geldi ben di burdō
 525 eviñ_öñündeyin burda oturuyon ben. bēn de ona ünnedim şindi. hōy hemŝerim
 526 gücenme. burayā çık dedim ben. buraya gel dedim ben_ona. burda ben varıḳa
 527 burdan 'yayan kimse geçemez dedim. burda ben varıḳa benim yanıma uğrayceñ. nēse
 528 döndü geldi bu benim yanıma geldi. hoş geldiñ hoş bulduḳ. çay_ıçer miñ. içelim,
 529 çayı_işTik. sorması ayıP_olmasıñ dedim ben ben yoldan giden_adama bi şey
 530 sorulmaz ya. seniñ nē derdiñ yaḡ bu vasayidiñ bolluñda sen dedim ben burdan
 531 'yasyayan 'nası gidiyoñ yüz yoḳarı ıŝca'Ta dedim ben. benim dedi 'mobillet varıdı
 532 dedi ē eviñ_öñünde dedi. on da dedi ışı'davıTdan dedi çocuñ biri minmiş di
 533 geçivmiŝ dedi. onuñ_arḳasından gidiyon dedi. yaḡ hiş beni bōle dedim ben bi
 534 ġandīran olmadıydı ya dedim ben. 'bayā seniñ lafiñ dedim ġanılcak bi şiy de 'dēyil
 535 dedim ben. sen şu mesleñ nē onu söyle bene. ben dedim seniñ yaPTıñ_ışı yayġere
 536 ē'cek_adam 'dēyilin. yalnız seniñ meslēñ nē. nē iş yapıyoñ. hatāsız ġul_olmaz bu
 537 zamanda 'motursi'leTiñ_ārdından ŝunuñ bunuñ_ārdından adam 'yayan gitmez
 538 dedim. şindi dedi ki bene, ben 'ekibin dedi. ben dedi ŝōrdō aŝŝada bi ev var dedi. he
 539 var öñündō dal var dedi nē dalı var zeytinli var dedi 'ġavaḳ var dedi mīsanıñ. oruyā
 540 dedi çı'Tım dedi. oreye eviñ bi ġıyına geldim dedi. bi ġadinnā bi çocuḳ varımış dedi.
 541 içeri ġaŝTılā ḳapıyı ḳapaTdılā dışarı çı'madılā dedi. onnar Pek_ınsan görmez dedim
 542 ben ondan e'miŝlerdir. hē sen dedi burdan dedi ışı'davıT. ışı'davıT bize uzak dedim

543 ben. ışı'davıTda dedi erovin yapıyolarmış. ben dedi onnarı tākibine gidiyon. orē
 544 nêrden gi'cen. aha burdan çık sen dedim yola yüz_oğarı yola yüz_oğarı yola
 545 yüz_oğarı çı' da git orda bulusuñ onnarı dedim. giTdi ġāri tārīF_êdividim yolu,
 546 giTdi. velhāsili oluyō bunnar bōlū şeyler oluyō.

Konuşan : (A) Ali BURUK (B) Eşe BURUK
Yaş : (A) 69, (B) 65.
Derleme Yeri : Baharlar Köyü
Konusu : Eski Günlerde Yaşam, Derbent Türküsünün Hikâyesi.

1 (B) nè yaPTınız òlancım éyisiñiz. ben yémek yapıyon yémek. hindi amcañ ayzık
2 bi_çyò 'çorba bişirivè diyò. éyi dedim ben de bişirivireyin (A) 'gelİPgelirin (B) amcañ
3 saşat a yavrım, ben saşat, hālimiz bōle (A) 'otu òlum_otu ben hā hōrē oturun.
4 üle_ēkireye oturulu mu. [yanımdaki arkadaş için] bülbül dayının torunu. dedeñi birin
5 dedeñi. 'örenkuyun başında yeriñiz varıdı ya. sen örenkuyu biliyon mu. ona dayanı-
6 durudu sizin kuy. Kuyun başına dayanı-durudu tāla. üle nēde ğalcız òlancım 'esKi
7 'buğun_oldu mu biz évi nēde görüyon. biz 'esKi baharlā 'malcıydıñ. biz 'baharı mārıt
8 dedi mi 'yaylıye gidēdik. mal geçiyi 'gúTdüm ğoyunu 'gúTdüm sözüm yabana sırrı
9 gúTdüm. 'yayleye o yaçada yerlerimiz vādır. orē sonra gideriz evele ceviz dereye
10 'örda 'sayalarımız varıdı damlarımız varıdı güne ğarşı olduundan o yağa ğar boran
11 diñlemezdik orē gidēdik. örda duruduk ısaç çö'Tü oruların suyu kesildi mi dēvrent
12 deresine 'devecilerinı buydū dereye orda yerimiz varıdı. (B) şeker_olanıñız vā mı
13 òlum 'ğayFe yapcan. (A) ğenşlēde şeker mi olu, ördan bahār geldi ğış geldi mi ğene
14 aynı o yaşıya ğün yaşıya gidēdik bībācīm dērdi ğuz yaçada gúdün ğün yaçada
15 yatırın malı dēdi. ille ğün yaçada yatan mal 'selbes yatā. ğuzda yatan mal burnunu
16 yere dayā da yatā. ğün yağa o yağa ğuzey bu yağa. būra ğuzeyi hanı sizin bildiñize
17 göre güney o yağa, ğuzey bu yağa bu yaçada güdün dēdi bībācīm o yaçada yatırın.
18 ğār yağdı mı òlağ dölü, ğuzunun dölü geldi mi o_zuman 'çekeriz 'köve bunun_olduu
19 évlerin_öldü yere. bürda ğuzu ğoyun oğlağ ayağlanınca duruz ondañ káři 'ğene
20 gideriz. yaz geldi mi bizim buru 'afyan, 'afyān_ekeriz iki seFer çapalarız ondan káři
21 bi di yağın alırdık o zuman 'devlet alıyodu bōle ğaçak 'deyidi. alāşērde 'nüfuz varıdı
22 'alaşēre teslim_ēdiyoduğ. o 'haşası bi de ğozānı topladığ. 'hārmanı bōle ğübüre vā
23 ilaş ot_ılācı şu bu mu vā 'efek yarısı. o yanda yēlerimiz ğalabalık bi yandan biçeriz
24 bi yandan toplarız sözüm yabana öküzüle düvenle. süreriz aha bōle bi yāmır bi
25 yāmır_olu 'esKi yāmır PēK_oludu. yāmırları o 'döşşek sürdüümüz 'döşşek çürürdü.
26 aha geçimimizi böyle böyle sağlādık hindi nè var_olum yaşıntıya. aha eveli aldık

27 aldık dērdi belāyı hindi 'çıkıvēdi méydana. esKi olancīm irezillik o düvenne sürcez
 28 sözüm yabana dā o 'dēvrent deresinden köyden deşsiK_édēdik. sekiz_on 'mërkeP
 29 buludu. 'mërkebile çekēdik. o samanı, deneyi malımızın_çinde sözüm yabana
 30 'beygir sürüsü oldu. buldūmuz_īsāna ikisine üçüne minēlēdi beygirlere yolda kimi
 31 yıkılı yatā kimi kaķā ĩrezillik tepemizden aşāda. buna şükür yaş a'mış dokuz. bunun
 32 bībası benim güÇcūmūdū. oncāz ömürü yomuş aha 'hasta 'masTa olmadan 'öldü
 33 ğaldı. üle olancīm ben şēkēr belki otuz senelik şēkēr vā bende yū'sek şēkēr. 'şēkēr
 34 beni kıomaya ğuydu. alaşēre götürdülē yatırdılā. ordā yaTdīm yēde sabāle saat
 35 dokuzda benim yüzümde bi şey kıpırdamayā durdu. orlādan da bir_iki insan varıdı
 36 yanımda. üle benim yüzümde bi şey kıpırdıyō. üle vā seniñ yüzünde dedi piyādeli bi
 37 adam. on dō To'Tur da gelividi To'Tur siziñ köylü mesTān_ay o baķıyō bize. 'amca
 38 dedi aÇcık felŞ doķanmış sene dedi. ordan aha üreyvēdi bu aya'larıma ğeşTi. çok
 39 şükür hindi 'kendi kendim_ıdār_ēdiyon ya yalnız bu ayām dutmuyu bu ayām
 40 dutmuyū. hem nası şēkērden_ötüre başğı şeyden yok pēriz. 'şēkēr cavırı. hindi di
 41 gündü olancīm dört seFer iĝne vuruyon kendim vuruyon nası ēden. ha būra bi gün
 42 gelecek iki gün gelecek. aha hurda ābesi vā bi gün geldi iki gün geldi nası ēden kendi
 43 kendime vuruyōn. düünler_olancım bizim_esKi burda düñürcü gidili ğız_ısTemē
 44 gidilidi. eveli bōle oĝlanna ğız_anlaşme yōdu. ğızıla olan birbirini gōmezdi. hanı
 45 düün_ēdip dāmat giresiye ğada, ğızılā olan birbirine seslenmezdi. düñürcü olurdu,
 46 ondan soñūra gidilī gelini. bi gün verilē, nişan_oludu. ondan kārı düün_olū. düünde
 47 de eveli cum_āyşamından 'perşembeden çıkarıldı bizim burda gelin. düünlēde
 48 düün_odunununa gidilidi daĝlara. sözüm yabana köyün mërkebini toplālā köyün
 49 ğeşleri düün_odunununa gidē. ordan odunu ēdēlē gelilē ğız_ēvine götürüler
 50 'çalĝıylana odunun birezini. birezini olan_ēvine. olan_ēvi ğāri bunnara bahşış vēri.
 51 olan_ēviniñ_aķrabaları. o_ĝun_ayşamına içēlē ēĝlenirlē ērtesi gün kına ğecesi olū.
 52 aha ōle esKi gelene'lē. esgerde çok_ēyiydi benim burdan şeyde aydınlı bi başçavış
 53 varıdı. o beni 'depoya vēdi. 'depodan 'teSkereyi aldım geldim. bi mal üsTüme zimmet
 54 vēmedi. ben de hakiĶat düzenli duTdum. adamıñ bene nē teslim_eTdiyse aynını
 55 teslim_eTdim. allah gōstēmesin bize öyle bi çiĝ şey. anamızdan bībasımızdan
 56 gōmedik. sabah_ıldızı doĝar_ōrdan. sabah_ıldızı doĝdu mu ōrdan sararız yükü
 57 ayşamdan ğece hazırlarız 'harāları işTe on om_bēş hayvan buludu. ordan
 58 sabah_ıldızı doĝdu sardıķ mı būrē köve dōkeriz. biz_orē varınca 'ĝuşluG_olur saat
 59 dokuz_on bilene. ondan kārı orda yēmeĝimizi yēriz, diñleniriz. orda ğalanlā hāzırlēĝo

60 yü'leri. bi dā sararız, òlenden kári bi dā varız òlenden kári bi dā sardıķ mı gèri gidē
 61 varıncaķ 'yassı ezeni olu. üç sefer zor gidē geliriz. 'uzaķ sekiz kilōmetre, 'hayvanna
 62 eşşēle bi bēygirimiz_olu atımız_olu onnā binek. 'enişTeler_oluydu yanımızda biz
 63 kendimiz işTe yalınayak 'başı ğabak. uğraşırıldık òlancım. dēvrenT deresi o
 64 bizden_ılērde ora òlancım gün gōmez. hindi dēvrent dēresine vā dikel göğ görölür
 65 güneş gōmez o dēre ayaz. 'güzün bi ayaz esKi ayaz çoG_oludu. bi doņ duTdu mu
 66 orta cemileye şubaTda orta cemileye anca o zaman çözüldü. on da çaya bi su gelī
 67 çaya bi sel geli çaya geçemeyiz. buz aya'larımız suya girmēnce geçilmez. çiFte
 68 gidiyoz ğāri gēce öküzölüne. aya'larımızı buz dilik dilik dilēdi. al ğana yünüdü
 69 aya'larımız buz kesēdi. o dēvrenT dēresi öyle bi yérdir. dēveci ordan aşşā dēymana
 70 gelmiş onnā burdan kēvran yükü. gitmeņ bu dēreye soķulmaņ. kēvran denizliden,
 71 manısaya mı Taşıyō nēreye Taşıyō alaşēre mi teslim_ēdiyō. ordan bunnā gèri
 72 vāmişlā ğalmamışlā dēymanda. dēymandēķı un_üyüdenne bizim boqaz deymanı vādır
 73 dērede. gitmeņ bu vaķıtfde dēreye soķunulmaz demişlē ayazda. e gi'cez gi'mişlē o da
 74 dēreye tam yol 'bu_yu suya giriyō bu_yü yakēye ağā, bu_yü suya gire bu_yü
 75 yakēye ağā dēkene tam o ayazıñ düştü yēre vāmiş bunnā sözüm yabana dēveniņ
 76 biriniņ_ayā bi kayyo suyuñ_içine. ğıcı ğırılmış, 'musáylena arķadaşınıņ biri
 77 uğreşivemiş bunnā bunu çıkaracaz uğraşivemiş çıkaracaz dē bi de yanlarında çoban
 78 varılmış. o çoban 'ğaşmış gi'miş dēre yōķarı. onnā buymuşlā hōle annacında bi Taş
 79 vadır hindi év gibi altına girilir. ataş yaķan diye 'çırpı toplamışlā ataş yaķan diye
 80 yaķamamışla dutmamış_elleri buymuş. ikisi di òrdō_ölmüş. dēvrenTde ğarağol vā
 81 ya ğarağol bu yanna beri niye geliyōdusa bi şēye geliyōmuş ğāri bi ifāda olanları mı
 82 götürcek niyse eski bıldana bağlıyız ya. dēvelē iki yaķalara o ğalan dēvelē yayılmış
 83 orlāda yayılıPduru. anam gelmişlē biri çayıñ_içinde o yıķılan dēve o buymuş ölmüş.
 84 suyuñ_içinde nē ğadā dayancaķ ötekī adamlara ba'mışlā o benim dedim_o üş dört
 85 kapalı daşıñ_altcāzında birbirine sarılmış da buymuş da ğalmışlā. aha öyle dērlēdi o
 86 bizim o yanda akrabalā vādır, oğlanıñ buyan_adamıñ_anası bi tülü maya vēmish de
 87 havayı ya'Tırmış o dēvrent dēresiniñ havası. tülü dēve hanı 'maya dērlē, ğalın boynu
 88 vadır hanı iri dēve peselek dēveleri gōdüñ mü hiç güleş dēvelerini. aha onnādan bi
 89 dēve vēmish de oğlunuñ havasını ya'Tırmış hava ya'Tırmış. hindi daħa māsúrdur
 90 duyāsıñdır. o yandan ğāri o denizliden. o āşıķ ğāri kimise. dedeņi sordum da 'tuncaya
 91 öldü dedi bir_iki sene oldu dedi ben òlancim bi yēre çıkamadimdan bilmiyon.
 92 tuncayın nişannā vādık da hōlē ben_orada duvarıñ dibinde dikeliyōdum. geldi de

93 elimden dutağodu. ali dē min dedi. ben dē aliyin dedim. duvarıñ dibine oturduķ.
 94 mēmet nē yapıyō dedim bunun bıbasına. dā baķ mēmet dedi, ünnedi ona da ge o da
 95 geldi ġāri ēpey_oturduķ. 'esKiden bizin de varıdı Pē'mez_ocaı, 'güremiz varıdı.
 96 bizim_marıdı, ismıyl çavışıñ varıdı, osman_ımcamgılıñ varıdı, ince ġaranıñ varıdı,
 97 ince ġaranıñ soñra yapıldı ya çolaķ dayınıñ varıdı. eveli burlādā ölüm bi çekirde'siz
 98 bağ mı varıdı. bağlarımız çoıdu bütün. şaraP_üzümü, 'bē'mezlik. orda 'güre ocaımız
 99 varıdı. beyaz_üzüm, ġuş üzüümü varıdı, emmē o da nası_oludu bardaķ gibi salķım
 100 hōle yıķılıdı. aġ_üzüm aġ_üzüm denidi ġuş_üzümü, o alyanaķ. çinēri üzüm_oludu,
 101 bi sulu üzüm_marıdı tek çekirde'sizdi bi tāne çekirdeK_oludu. 'Pē'mez
 102 ġaynaTıyōduķ, yüz teneke Pē'mez ġaynaTdīmızı bilirin yüz teneke. ben bunu
 103 olancım hayvannana 'mērkebilene hēP bıldana çekēdim ġār demezdim boran
 104 demezdim sabāla burdan sarādım yükü o da teneke_m_mā, desTiyle. 'desTi bi yere
 105 tırıķ dedi mi ġırılır biliyōñ, desTiylene. belki baķ bīrē iki tenēkesi iki desTi gelī. ēlli
 106 sefer giderin yılda bıldana. bıldanda satılırdı būrda kim_alcaķ bunu herkesTe vā.
 107 bıldanda da dayımıñ bi mappsāne arķadaşı varıdı anamıñ böyüü. o gelirdi yanıma ġāri.
 108 āķıdeşin be'mezi çok ġüzel geliñ bú_yō baķıñ baķalım. onnā āķıdeş bu ġōzel gelivē
 109 dedi mi bıldanıñ hālisi acı ōsa da daHi ona çokā. ben çekēdim o adam parasını alı,
 110 arķadaşlā beniyle bir gidenle onnā desTiniñ_āzını aşmadan ben satā bitiridim.
 111 'gocu_adam bene dērdi ölüm_ali dēdi gitceñ mi dēdi. ule ben hindi nası giden
 112 yalnız hindi horeyē vāmadan ġarañı çō'cek. sözüm yabana aşırāt yörükleri oldu
 113 bizim bu dereler bütün 'manavlı oldu 'yörük. malıñ başında sözüm yabana köpe'leri
 114 bi ġuvatlı olu. beni yolda yēr-yörü, helimoġlunun köpe'leri yēr beni diye
 115 gelemezdim. 'ayşama ġadar arķadaşları be'lēdim. irezillīdi olancīm işlerimiz.
 116 köpe'leri aa onnā 'efendi aha 'bereketliniñ_adamı. Soburan bereketli, āmeTā ġacar
 117 yörüğü o bizden dej. manavlı yörüğü, gitmezdik yalnız esKi gidilirmiş bizim yoldan
 118 ġona'lama yerlerimiz 'tarlalarımız varıdı. bu tepiye çı'Tıñ mı buruG_olu 'tarlası
 119 bizim kökümüze buruG_olu dērle. o tepede varımış bi kırķ_elli dölüm bi arāzi.
 120 burdan gidekēne 'tabi gidēki ufaķ malla gidiyōñ 'yavıylana. işlemeyō, orē tepēye
 121 çı'Tıñ mı bu_yu bir_aFtı orda diñlenme ġonā. bi de ilēde güneyiñ belediyelik yalım
 122 ora da güllü vā. bi de orda varımış bi yerimiz. bunu 'teyreki dayım sa'mış hasan_āli.
 123 bu yerleri hindi daha bu bōazçı'likTē vā ġāri aķırabalarımız 'yörük. onnar_öyle
 124 dērler 'tarlanın_adı daha buruG_olu tarlası geçē dērlē. güllüden ulubeye geçiyōñ,

125 ulubeyden uşağa uşa'Tan banazın susuz yaylasına ya sandıklının burgaz dağına,
 126 'yaylalā bunnā. bu bereketlinin adamı olancım götürüveridi. aķırabalarımız var orda
 127 da gene. bereketlinin adamı yōz malımızı onun malının içine ğarışTırdık yörükleri
 128 onnā 'yaylıya gôtürüdü. gelirik gidirik dēye onnarın ğenizleri tıķalı onnā daha yeñi
 129 dönüyō. emme hindiki nesil demiyō. ben bilmiyōn ya. bizim başğa bi dil bilmiyoz.
 130 ebemiz dedemiz biliyōduysa onu bilmiyon. sır'maşlının yarısı dā aķırabadır bizim
 131 yörük. ğoluğırı'lā deyi. orda hacıkaya dedem varıdı ölu varıdı ekirem 'bañKadáydı.
 132 hindi sarıģöle yérleřti de onun bubası. ördan dērede hacıkaya dayım varıdı bi oğlancı
 133 varıdı kendileri dē öldü ölu dō öldü. gelin de iki üş ğızañ varıdı izmir yanna
 134 'giTmiş-vāmiş. ısmayın halam varıdı, öz halamız o bizim. onun hindi üş ğızı vā, biri
 135 alıma, biri hediye mısTābeyin hanımı, biri de emine geçān hacıya vādı geldi. eñ
 136 yakın bunnā var orda ğāri. olancım işTe burda bi bahar ğünü mü ğalmış né olmuş
 137 'yörük ğalmış burda. o da baharlar köyü diye öyle geçiyō būranın ismi. bahadının
 138 yarısı ora da biziyle iltap. o 'tavıŞ amcamgil varıdı onnarı sen biliyōñ mu bilmeyon.
 139 üsēn amcam varıdı öldü. onnā amcamız olu bizim eñ yakın aķrabamız. hindi orda
 140 biri ğaldı asiye alam mā. bi o vā yakın aķrabamızdan. ğızañı gene hañģıcık o sa
 141 ödü kopā gene 'amca diye de. bu yanna gelme imķānın yo' mu olancım. /.../
 142 aysamlayam bē yō yemek bile yiyelim de öyle gidelim. elimizden geldik ğadā
 143 olmamız olancım. hanı bizim de 'yaşımızın Pek ilerliñ yok. bizde eski bōle 'barāş
 144 suyudu huyudu buyudu yok. yalnız bizim o deredeki tarlalarımız sulanırdı, ana
 145 suyumuz varıdı orda dere de hindi gene vadır o su. barac yoķarı yapılıncaķı daha
 146 fazlalaşTı. 'esKi ğara düzenidi. yazın bizim yērleri anca sulādı orda on om bēş
 147 ğomşu varıdı. onnañ yēri sulanıdı. 'darı ekēdik 'mısır 'darısı bi sene 'mısır darı
 148 ekēdik bi sene arpa buydey ekēdik. bir kaç sefer suladıñ. yoķarda dēvrent, hindi
 149 ordan ka'Tı ğāri baraCın oldu yēdeñ ya, oranın suyu boludu. onnāda su boludu.
 150 onnādan ğaçaannı ğaraģolla bībácım anlaşırdı, ğaraģola bi ğuzu alı gidēdi de
 151 eydirivēridi. onnarın ötü yanı han alañı dērlē pislik yēr varıdı. ğaraģol varıdı orda.
 152 bībácım burdan 'hēybenin ğötüne bi ğuzu eveli ğuzularımız böyle 'ğuyruķlı oldu bi
 153 ğuzu ğatā-varıdı, ēndirivēridi. iki üş ğün felān ğün ge dēdi bībácıma bībácım
 154 'beygirle giderdi altı yēdi 'Çandırımıya dēvrendin beliTlērini bi yārdırdı, üş ğün
 155 yapamazlādı benidi biz di o zamana ğad be'lēdik ev içeri. 'amāle dutādık, yērimiz
 156 ğalabalıkTı üş ğün bi sulādık aha onuyla darıyı alıdık. hanı dērlē vēren ēlleri

- 157 kesmezlēdi ya. déyvēdim_ona ben dévecilēṅ buydū yēri. hindi ōrda bi ḡayfe yīḡu
 158 dērdi kevran ḡonaṅ dērede. ordan bi dē topraḡ tepe dēriz topraḡ tepeden beride vā
 159 kevran ḡonaṅ, daha yīḡıḡlı'ları duruyō.

Konuşan : Fadime BURUK
Yaş : 70
Derleme Yeri : Baharlar Köyü
Konusu : Düğün, Bayram, Dedeye Çıkma, Pekmez Yapımı.

1 nè bu basKın bōle. geliñ baķam. éyiñ siz di éyisiñiz. vallā éyisiñiz üle. hoş geldiñiz
2 genşli'ti éyi olmeye nè vā a'lıñı ğullandīna. her şey bolluķ. zap m_oluduķ hindiñi
3 évde. gelin añlaTivé ğuy hadi ben añlatamam bunu. eveli isTemē gelilēdi. ondan
4 soñra bi ğadın isTeyveridi. ardından vacāsı ğayınneyle ğayimbıba gelidi. ōrdan bize
5 para verilēdi aÇcık el_öpme parası. ōrdan biz de az boz ğāri ğōñüñ vā ya az vèsè
6 bile alıdık ğāri. ōrdan éyi, dutumuz_oludu. ondan soñra ğōnlüñ varısana bi dutu
7 édēle éyi. ōlan ğız néyse bi ğörüsmō_olu onnā geli sen burdu hazırlanıñ. aha ōle bi
8 ğörüsmō_édēlē 'ğızınā ōlan bu_yō bir_arē gelī. benim ğünümde geldilē. içiñ ya
9 burdu dē ben hasTalı'lı dēliyin. ordan néysene bir_araya gelilēdi. dutumuzu
10 birleşTiridik sene bi ğat 'esKi alıverilēdi. ölü ōlana mulāna alınmazdı hindiki gibi.
11 éyi onnā nè getirilēse o zamanna ōleyīdi. biz de ōrdan Tutuyu verildi'dañ kārı iş
12 bitēdi. ondan soñra bi barışmı édēlēdi. aÇcık 'lo'mō_édēdik, aÇcık 'Pé'mez ğatādık.
13 onuñ başına ğonumu ğoñşuyu hısımnı aķarabañı ünneñidi. ōrdan soñracīm, ordan yī
14 içēdik bōle öteberi getirmek 'çevirmek yōdu o zuman. ondan soñra nişan_édēdik
15 bu_yō. o nişanı bazara ğötürülē bu_yu seni. eveli bazā yōdu ya. biz ği'mezdik ğāri,
16 bizi ğāri ğötürmezlēdi. biz bi şey mi biliyōz bi ğat_esKi éyi kötü alıverilēdi.
17 'ğayınñıl nè ğōnünden kōpuyōsana. ondan soñra onnā alı gelilēdi, biz keyēdik. işTi
18 ōlō_ōle év barķ_oluduķ bi gelin_oluduķ bi bēygiri minēdik. bēygir hayķırı gelin
19 düşcek déyī_iki adam dutā. hū 'dağladan 'tepeleden dolāştirilē gelilē bizi. ondan
20 soñra vācejñ yère varı endirilē işTi ōle. düñde 'çorba, ğoyun kesēlē, eveli bizim
21 ğünümüzde sovan_aşı dērdik. sovanı kesēsñ halkā halkā. aÇcık yağ ğatāsñ
22 yağın_içine onu atāsñ. üsTünden 'kemik ğōsuñ. kemi_ile sovanı ğavırısñ. aÇcık
23 'salça ğatāsñ, salçanıñ_üsTünden aÇcık su ğatasñ. aÇcık Tuz_atāsñ. o öyle olū.
24 onuñ_ardından ğabaG_aşı, ğabağı ğıyā ğıyāsñ. yağın_içine atāsñ. üsTünden
25 'bē'mez ğatāsñ. ondan sōru o du orda sulanı mı. 'kēşgek yapāsñ buydeyi dövēsñ o
26 caminiñ yanda 'çevrinti varıdı dövcek. oreýā bi 'bayra'Çı bi 'davılcı ondan soñra

27 hısım akırāba oreye varıla. o buydeyi bi 'davılcı düdük çalā çala seni orda buydeyi
 28 'dövdürülē gelilē. burdō ğocağarılā tēpeleden tepelēde savırılā. ondan sonra o
 29 buydeyi alılā gelilē ğazan ğaynā isli su ğāri. isli suyuñ içine o buydeyi ğatālā. ondan
 30 sonru içine hindi ōlō é'mèyōla içine ğoyunuñ burasını kesēle onuñ içine sallālā
 31 yörülē yörülē de. onuñ içinde o buydeyle bir hallolu. kepÇeñ_olu uzūn ğocu_ğızlı.
 32 onu ona soķāsıñ o bağazlā çıkarısıñ horeye. onu bi ğadın diFtē. yēñi'den onu
 33 diFTilēdi mi gene buydeyin_çine ğatālā. ondan sonra kaç_aş oldu üç. aha bölō
 34 ōlancım bölē. o zumannā yo'luk vā. bölü şöretli düñ deĝildi. hindi kimisi işKi
 35 vèriyō kimi 'çalĝıyı güzel dutuyō o zumannā bi davılcı bi di düdü'Çü. ayrı bölü
 36 ğıyĝıdıcı muyĝuducu olmazdı eveli. bayramlarımız éyi oldu. hindi bayramımız
 37 gelidi ırmızanıšana ırmızanımızı dutādık. 'ğenşlē ayrı ayrı olurlādı 'ğāşılı hindi dē
 38 öyle ya. bağlādı_oluduk ordan sen işTi beş_altı kişi sen Tutādıñ bi davılcı. beş_altı
 39 kişi di sen Tutādıñ 'arķadaş. ondan sonjura yaz günü ğāri 'talı işleri selāmat ovalāda.
 40 ondan sonra bi mēydan yakālādı şavı' mı vā. oreya onnā çokālādı yavı'lısı olan
 41 ōlanları ba'máyı gidēlēdi. ordan 'nèysene 'ğēşcilijine ğada duruduK_orda. ondan
 42 sonra mēydan ondu düzeldi mi herkeS ğāri ğızanıñ alan ğızları alan anaları évlerine
 43 gelilēdi. aha öleydi eveli bē. şinci bı yıllāda ürüsüm çok. o sarımamatlı yanna ondan
 44 sonru hò alańyaķa deriz hureye beri tepelēde dede vādır. onnā da orē gelile. ālām
 45 'aşlık 'suluk dellal ünnerir burda. hoca cāmiden ünneyvèrilē. işTi né olcaķ dedesine
 46 çıkılcaķ buyuruñ. herkes elinden geldij ğadā gi'siñ giden. bi ğuzu alcēseñ alısıñ
 47 pırınç_alcēseñ alısıñ maķārne alcēsen alısıñ. ondan sonra minēsiñ moturuñō hindi
 48 'motur varıyō ğāri. né varısā ğatāsıñ orē varısıñ. onnā biz burdan mÚSēfir_olarak
 49 varıyōz. onnā teşkilātı alańyaķalılā ğuruyō. alańyaķa dēyvèriz aHa hurda ğadıköyüñ
 50 yanda. bilisiñ sen_onu ya. onnā üs yandan enēlē onnā hayvanı çok getirilē. bizim
 51 burdan işTi 'bereñarı. aşlık suluk götürülē ya. oreye varız orayı öyle kıutlarız. bu
 52 dedeyi namaz ğılarız ondan sonrecim hoş beş. ordō oturūz. şu ğoca köl vā
 53 sarımāmıtlı biliyoñ mu onu onuñ bu yandan yanda ğocā düzleñ vā. onu gene ünnēlē
 54 burda. orē ğoca köle sarımāmıtlı mūtārından dāvāt vā. ğoca köle geliñ, ğoca kölü aş
 55 vurulcaķ. nēyise bi gene burdan aynı dedijm gibi dolā daşarız herkeS yout süt
 56 var_amma orda ōsuñ her şeyi ğatarız. varız oreya ama onnā bunnādan fazla. yok yok
 57 çadırlā ağaşlār ordan ğoca ğoca ğazannā daşlā onnā çok. işTi ōlū ōlarā gideriz ō işi'la
 58 yandā vā bi dede. baya bı yıl birisi fıransıdan geldi o bi ğuzu almış. ho yanna orē
 59 dōru giTdi. biz bi dayı vā bizi götürmōyo. bizdi yaş geşTi he aha ōle ōlancım. şinci

60 ben bunun bi ğızı vā ondan sonra tālan taḲḡam_mā. onnā benim bazarımı
 61 getirivēriyōlā. 'dēymanımı getirivēriyōla. ē'mejimi di bu iki ġadın_ēdivēriyō. ben
 62 başğa bi iş yapmōn. iki üş dü tavicum mā, işTe bu. aha bu ġulubudu duruyon ondan
 63 sonrō damıñ_üsTüne çıkıyon namazımı ġılıyon işTi burda hıSF_oluyoz ēyi mi.
 64 ġōzel deme ġōzel dēliyse beni tasalandırma. ēyi sālum sıhatım ēyi dēliyse sōlōyon
 65 hepsine de. hapım gelcēse getiriyōla iğne gelcēse vurduruvēriyōlā. To'turu gitcēsem
 66 allah ölüyon dēyvēriyon hadi sen_ölme. dirilTip geliyōla daha nē ēden. buydey
 67 nēdē. 'arpā_oludu, çavdar_oludu bu bağ yēlerinde. ondan sonra o çavdardan
 68 üyüdürdük 'arpı üyüdürdük. hu ġadā ġadācık 'yuku açādık. açāķı durma ġāri ġıyıları
 69 yırtılı büze büze tap tap tap vurusuñ. ondan sonra aÇcık çavdar ġatāsıñ_ıçine ġāri
 70 aÇcık çavdā şeyli_olu fērli olu. arpa ġāri o ġadā dēliyki çavdā aÇcık guvaTlı. on do
 71 ġayınrı ġaTdırır mı. o paHalı o yuķana ötübere ayayrı dolāşTırıkı ordan çuvaldan bi
 72 avıÇ alısın. o arpanıñ_ıçine ġatāsıñ o ġun 'yuķañ aÇcık dayı_olu. aha ölö_öle bu
 73 yaşlara geldik. su dēymanı varıdı dere de. işTi öle geçiniP-gideriz. bizim o develēñ
 74 doñduġu musanıñ_öldüü yēri bizim tālı vā aşşāda. bizim tālanıñ yandan eveli 'yayan
 75 yolu gidilidi. o 'yayan yolundan gidiyōmuş bu. onu da soñmuş ġāri. o dere de
 76 doñulmaz mı o dereyi bileniz vā mı bilmēyon. bi yēr görünüyō bi göġ görünüyo su
 77 deseñ şar şar şar. gel gitme demişlē gel gitme arkadaşım vaķıf vaķıf dēli. soñķ işTi
 78 ĩsannā. çē'miş devesini bu bi ġatar deve kendini mert bellemiş bu
 79 gi'miş_orey_yoķarı. ondan sonra aÇcık yoķarı gi'miş. ā bizim musu kayġışmış.
 80 develē öldü mü bilmōn ġāri emme. ondan soñūra yēdi deveyle musam ölmüş,
 81 ciğerleri mosmor ġarāmış dēye dēye bölō bölē havāsı da varıdı onuñ. dēvrenTde
 82 ġaraġol varıdı benim bıbam hiç azālı'Tan çı'mazdı. o ġaraġoldan ombaşılē ondan
 83 soñrácum bıñbaşısı nēsi varısa ali káya deriz. ali káyanıñ hasanı biliyōñuz mu
 84 bilmōn. benim bıbam onuñ yanda azāyıdı. o adam mūtardı. bizim_ēv aÇcık
 85 yoķardeydi. hem güreciydik biz 'gürede ĩsan çoG_oludu. bu_yo orē gelen māmurlā
 86 bizim_orē bēġirle dönēdi. bıbam da aÇcık havālydı bizi onnāñ bēygirini
 87 gezdirdivēridi. onnarı oturdurdu, 'payam çeşlerimiz oludu. develerle gelilēdi
 88 ġötürmeye. aha hindi ġāri bu ova hindi bağ di'Tik ya. orē 'gelilēdi oranıñ hep
 89 māmurları āmirleri orda biz bunnarı yēmej yēdik. ondan sonra bıbam_ıráHmetlik
 90 aldı, mūtarıñ_orē ġāri. o muHtar da bi hanımı geleni gideni aırlācek açcık hōle
 91 beceri'li bi şeydi onu aldıydı. orē vādı mı bölē çay 'ġayfı bişirici başĶā bi hanımıdı.

92 biri de öle 'süpürgeciydi hoş geldiñ gelivé gidivéydi. işTi ölö öle orlādan şey olduñ
 93 geldik. 'burlara geldik hindi ālām göşmōyō bağa baHçeye. üzümü bölü bu ğada bi
 94 aharıñ vādır. bunun içine dökēsiñ iki üş 'kelter 'üzüm. onun içine tene ğatarıñ ben.
 95 'Tepinisiñ 'Tepinisiñ ordan hurda bi oluğ olu. Tepinikene onun suyu çıkā o üzümün.
 96 o olu'Tan akā dağarıñ içine o dağarıñ içine bi 'sepet ğörsun. ordan çıkan
 97 'çekirde'le o sepeTiñ içine dolā. suyu dağar vā altında ğāri. ondan sonra o dağardan
 98 bi ğoca 'güre ğazanı olu. biri di yēdeK olu. o ğocaman çok geli daşāsa o yēdē
 99 ğatāsiñ. bölö uzunlamasına bi sarı ğazan olu sarı ğazan geli. onu orē ğörsun bu
 100 benim dediñm güÇcük ğazannara 'bölemesine bi bölē benim kapı gibi bi
 101 'uzunlamasına bi ocağ dērlē. o ocağa güÇcük ğazannarı ğörlā. o sarı ğazanı da ğocā
 102 év gibi yēre ğörlā. bu dağlādan 'be'mezile odun alısıñ. onnarı sürēsiñ altına ğoca
 103 'kötürdeK olu. bu ordā 'ġaynā 'ġaynā 'ġaynā aÇcık hōle renklendi mi hōle
 104 devrilir o. üstünün şeyini bi 'kevkir dēyvērile 'tenekeden. o 'kevkirli üstünün şeyini
 105 alısıñ ğāri. ondan sonra o renklendi mi 'kötürgē 'kulPları olur onuñ. 'kulPlarını
 106 soğāsiñ iki ġenç hu yandan dutālā hōrē ğörlā. ondan sonrō o ordā oturdu mu onun da
 107 vādır bi ğoycāk yēri hōle gücücek olan gibi. süzēsiñ ğāri onu kendiñ süzēsiñ. başğı
 108 biri süzdünen bulandivēdine bē'mezi dayı oturmaz yenmez. süzē adam onu, o
 109 dediñm ğoca sarı ğazanıñ içine ğatā o sırayı. o sırayı ğatdıñ mı o ğazanıñ bi ağzı
 110 daHa olu ho yandan yanda. orlādan ğāri odun getirdirlē. o 'kötürgeylen o āzınā ğösun
 111 sürēsiñ onuñ altına. o orda ğāri o ğazanı 'ġaynadır. ondan sonra bölö bi tasa ğatāsiñ
 112 hōlō ēdēsiñ. onun içinde o ağır dönüyōsā bē'mez olmuşTur. ğoşuyōsana
 113 bē'mez olmaz sıradır daha o zaman. ondan sonra hanı hōlemesine ağır dönüyōsana
 114 alırlā ğoşuyōsana yēniyse almazlā aÇcık daha ġaynā. ordan bölü üstü örtük bi yē
 115 vādır. orda iki dağarıñ vādır birisi ağıllı 'güre deriz birisini deli güre deriz. o ağıllı
 116 güreyi bi dağara deli güreyi bi dağara. ondan sonra iki üş ğadā ğabağ vādır üs yanda.
 117 'köpük yiyecēseñ o ğabağın birini alısıñ bölü 'savıra savıra bölü ğabarı ğāri herkes
 118 birē tesbühüsTān şey düzē 'ġaşığ düzē. ġaşığ düzēlē çalıdan 'çırpıdan bu dut
 119 yapraklarından da olu. 'gonum ġonşu köpük çı'Tı mı ġēlīñ ayşana fa'mana 'köpük
 120 çı'Tı. 'çoğarız oreya o mevkiniñ ġısanı. o köpü'Ten yīrlē. bi di deli güresi vādır.
 121 sıkıyon ya 'cibireyi o 'cibireyi sı'Tıñ mı onu sıra onda da ġalıyō ya. onu yēñi'Tene
 122 'çiğnenen yēre onu bi dökēsiñ. aÇcık su ğatāsiñ, onu gene adam çiğnēke çiğnēkene o
 123 menğandā gene sıkā. o onunur 'güreciniñdir o, éyi ha ya ölö öle. anlatamam
 124 olancım beñ ya.

Konuşan : Muharrem TUNCER
Yaş : 66
Derleme Yeri : Dadağlı K y 
Konusu : D ğ n, Ge mişte G nl k Yaşam.

1  sgiden birbirini g m den evleniy duğ. biz   l  olduğ. şindi ğızınan  lan tanışıy l .
2 ann şıy l ,    ay beş ay ğonuşuy l . bizim hab rimiz olm y . gene de  lannan
3 ğız birbirini g m y du o zuman   in y ni. bizim zamanlarımızda  leydi. 'salınđaca
4 da miniy l dı. mesel  bayram g nneri ...onnarı ğur l dı  da o ğız kime v cese o
5  lanın  adını s leyerek sall l dı. salıncağ b y k, min r  gibi y 'se'Ti a şl  b y k.
6 ondan s ra bu duyulurdu, anası bıbası ona isTedirdi o ğızı gene  lanı g mesi yo'Tu o
7 zuman. isTedirdi, v cese v rdi v micese ille ğız v cen d y s   a  . v cese anası
8 bıbasının g nl  varsa v ril di. bizim zamanımız geldi. salıncağl  onn   ayboldu
9 bi y . biz g rmeden işTe  lum ben sene felen enin ğızını alıv cen d l di. ondan
10 s ra o ğızı isTedirdi 'mesel  ayilelerimiz. adam verise alıdık v meSse bařđa bi
11 kapıya. ondan s ra y lık d dik biz o zuman mendile. ğız  nında v rildi mi
12 onun  a rab larına h rkes ğız  vinden y lık gelir d ye y lık gelecek d dik  ari biz.
13 onnarın   ine y yecek doldurular ş ker loğum şu bu. onnarı b  dağırl , ğız alınd 
14 v rildi g n. ondan s ra d  n olcek. 'benek d riz biz  na  ari biz o zuman   in
15 benek d y duğ y ni. burdan alışın  lanı ğızı ğızın  anası bıbası  lanın  anası bıbası
16 Pazara   ek dik o zuman  ari.  da n  cannarı isTeyosa d  n eşy ları şunu bunu
17  sT n  başını  eydiris n  d s n, altı ay bi sene sonra d  n  d s n. ' alđıları dut 
18 gelirdik. o zuman 'ta'lımız şeydi  abaG aşı d dik onu biz. mesel  biç doğuz y z
19 a'mış beşe  ad  devam  Tdi bu biç doğuz y z kır'Tan biç doğuz y z a'mış beşe
20  ada  abaG aşı d  'dağlı budur d  nn de bařđa yok. onun başında biz  ocu gen
21 d  ş rd ğ sen yicen ben yicen d ye. bařđa bi 'Ta'lı yok.  le işTe d  n  d     dik.
22  ř g n d  n olur. esgiden salı g n başl dı,   rşamba p rşembe, cum  g n başl dı
23 cumartesi Pazar  ř g n. ekser  salı   rşamba p rşembe olurdu. cumartesi paz r
24 yo'Tu. şindi m mur  oaldı ya k yde bu sefer cumartesi pazara aldık  ari t dilde onn 
25 da şey yapıy . şindi cumartesi pazar da  arişT  ar ya t dil ld y  i in. b girinen

26 getiridik gelinleri. bēgire minēdi o zuman. iki tāne yēnge diyelim ona biz onnā bōle
 27 biri bi yandan biri bi yandan bēgirin_üsTünde yerini Tutā. geliñiñ_el_öpmesi oluyō
 28 ġāri bēgire minmeden eveli o évde. o zuman oreye bēşē ġuruş onā ġuruş iki ġuruş
 29 'parā ġatālādı geline. o cēbini dolduru būreye paraları. ōdan bēgiriñ_üsTünden atı
 30 atıvērı yollara. biz otuz kırk dene çocuk meselā o parayı kâpıcez dēye birimiz alTda
 31 ġaladı birimiz üsTe ōlü bu yolu dolanı-gelidik. ondan sōra gelinine dāmada girē hoca
 32 bi ona soru sorā. diz çö'türür_önnden diz çö'Tük diz çökēsiniñ öñüne islamcılı'Tan
 33 şundan bundan soru. bilemessen sene bir_ayā saġar darıyı saydırın dēdi 'hoca.
 34 bilemeSsin dēdi hoca bir_aya saġar darıyı saydırın geline ġatmam sabā ġadā sayāsiniñ
 35 dēdi. saġar darıyı bili miñ sen. mısır darı bōle. bi de bayra'Çı vā bizim ġıyımızda ġāri
 36 meselā düñünün bayra'Çısı. o dēdi ben kefilim dēdi. meselā biz anlatan islamcılığ
 37 bilemeyvērisek o tipleyn bayra'Çı ben kefilim dēdi. o zuman bizi hocu bıraķırdı
 38 ġāri. ondan sōru girēdik gelinne. sabālan_olur o ġun_a'sam gelin bi ġün girdi'Ten
 39 sonra ġelin_öñü yapālādı. gelin_öñü meselā būreye ġāveniñ_öñüne mēydan
 40 ġurulur. burda oynanıyō, ġülünüyō gelini ōtu yere diñeldiyōlā. geline paralā
 41 baġlanıyō, şu oluyō, bu oluyō. ikinci üçüncü ġün ġāri düñ biTdi'Ten sonra bu. gelin
 42 bi giriyo, bi ġün dü yaTdı mı ētesi ġün yapıyō yaHut iki ġün sonra yapıyō meselā.
 43 yēñiden bi dā köydü mēydan ġurālādı. gelini ōtu yere diñeldirlē 'çevirme ōda yapılır.
 44 velasıl ondan sonra ġēçime devām_işTe. esgi bayramlā işte yēdiden yē'mişe hepimiz
 45 esgiden bayram namazına gelirdik. hindi milletin yarısı gelmeyvērıyo. o zuman
 46 ōleydi. ben_ö'süzdüm bıbam ēken yaşTa ben ufākan_öldü. sekiz_on
 47 yaşlarındayķan burdan bayram namazından çı'Tı' mı eveli şeker bayramı ġāri ya
 48 anam bene ōle dēdi. ōlum ōdan iki kilo şeker_al daıt dēdi. būrdan bayram
 49 namazından çıkādık sekiz_on yaşındeyiz daha o zuman. burdan 'baġġaldan iki kilo
 50 şeker_alıdım 'tēpsiniñ_üzerinde burda ġāveniñ_öñünde daıdırdım o küçük
 51 yaşTeyken. ġörgü düzen ōleydi o zuman. böyü'lē de daıdıyō meselā. burda
 52 bayramlaşirlē hērkes burda yıġılır. o şekerı hērkes bīrē tāne ikişē tāne hērkes alır
 53 ondan sonrō ġidēdik ēvimize. şindi o şeker işi yok ġāri. /.../ ġarıcallı bīrez fārk_ēdē
 54 bu köylere ġöre. yalnız ġızılçukur dadālı alamşaHlı köyü 'dindarlı bunnarın
 55 ġonuşmaları birdir. pēk fārk_ētmez. faķat ġarıcallı bīrez bizim dile uymaz būrası.
 56 [geliPbatır /geliPduru der misiniz?] dēriz. ġarıcallılā çok dēr onu ekseri. bizde o
 57 ġadā şey deġildir. 'enķi de dēriz 'yañķı da dēriz yanı. gelik-gelir dēriz. hade git ġāri

58 d riz. b l    yl  v  kelimil de. hepsi de birbirine uygundur canım. a arı yu arı
 59  ızıl uk rnan b ranı  p k f r ı olmaz. onn  bizden azıcık d  gaba  onu abilir y ni
 60 belki. kelimil  aynıdır. geliyor, biz de d riz. fa at  imdil de millet tabi b rez daHa
 61 de i im v  ya. sarı  lden d zg nd r bizim t rk emiz. sen sarı  l  dinleme, n   adar
 62 da toplu  sa mesele bizim gibi c Hil adaml   da bizim  ad   onu amaz  da. sarı  l 
 63  ok  eriydi. mesele on om be  senedir b rez ilerledi. esgiden oranı   ınsanları
 64 bilm yon bizim bura  ad   onu amaz heralda. yani k lt rl  de ildir emme  imdil de
 65 tabi b rez  mir m mur  aldı. bu sefer  onu ma b rez d zg n. fa at biz
 66 ya da ınnara v sa  onn da b le gaba kelime daha  o'Tur. ben z ten    nc 
 67 sınıFTan  ı'Tım.   e  ad  okuduk, esgiden tam okumuy du millet. ben de
 68 bı am  ld  nden    nc  sınıfa  ad  giTdim ondan s ra hocal  bene izin v di.  if
 69 s r dim ben   k zlerinen. 'pull nan s r y z, a    'pulluk varıdı 'saban varıdı. onnan
 70  if s r dik.  sgiden b   y du burda. t lydı burl  h p. 't t n dikilirdi b lc     dik
 71 y lere mısır darı    dik. 'buydey   dik  pa 'le berlik. vall  bi d l mden dut tabi
 72  if  isine   re de i iy  be  d l me  ad  s r din  k zle. be  d l m y  s ren v dır
 73 k yde. emme bizi   ibi avana'l  onn  a ır a ır iki   'd l m anca s r dik y ni.
 74 yalnız be  d l m y  s ren  oG olur.   k z  adamı    zel oluy  'bakımlı.  leti
 75 ed vatı 'd zg n. ben z ten  ls z n 'pullu  d zeni yok   k zleri bakamıyoz, biz iki  
 76 d l m bilen anca s r dik. esas benden  ayna'lanıy  gene.  ocuk a'lımız   m y 
 77 daHa. pullu  t mirini bilm yon   k ze n  y dirc ni bilm yon,   k zlere 'd zg n
 78 bakamıyon. s ru y ti Tik biz 'mes le  sgere v dik geldik biz onn dan da fazla
 79 s rd k   ri.    nk  n ye, a'lımız b  mıza geldi b rez d     lendik hu oldu bu oldu.
 80 tabi bunn  s yibine b lı gine. vall  b   v  elli a'mı  d l m v dır. durum  yi canım
 81 all     k r. y ni ba ladı bizdi tabi b cılık. a cık   le 'poronos buldu yapra'larından
 82  z ml de bi   y yok da o da il cınan filen durdurduk hava da d zeldi   ri,  yi./.../
 83 y  ı ız  en  kendi kendini izi maf  tme . [sigara]  alı Tık b ra amıyoz  indi. y v
 84 b ra  ok b y k de yalnız bu k y  ad dan f zlası bel ki dı Ta. belki burdan
 85 bilm yon emme iki y z t ne m mur v dır. ondan s ra y z han y     ik sarı  l de
 86 v  bizim.

Konuşan : Emine SÖZER
Yaş : 86
Derleme Yeri : Dadağlı Köyü
Konusu : Geçmişte Yaşam, Günlük İşler.

1 hêş bilmán. bilemêyon ben gâlañ. sekizen_ altıdan Toğüzana gidiP-gidê. 'davıllarınan
2 òlancım 'zurnalarınan òle olurdu_ òlancım esgi düünlere nè vā ya. 'dovağ
3 kèydirilêdi, 'ata mindirilêdi. bütün köyü hurdan bõle dolaşTırıladi, göllere çıkāladi.
4 òdañ kèricim gece davılı sabālan êr göle çıkarıladi çınā vādi ona çıkarıladi davılcıyı.
5 òlü òle yavricım esgi işlê çoudun eveli. daha nè dèyvèren yavrim ya. aynı hinci
6 vurduymuz yème'lèden vurālādın òlancım. hinciki ašlā nēdi òlancım ya. gābağ_ aşı
7 vurāladi gābaqlādan òdan fasille vurāladi 'kêşgek vurāladi bõle vurāladi çōba
8 vurāladi gāba'lādan. 'kêşgek vurāladi. esgiden yarādık hinci yarılméyō hinci yarılmış
9 alıyōlā. yarādık Taşda serēdik, gurudurduG_ òlancım ıslādık vurāladi sabālan gāri.
10 süzēlē, vurālā ādından fasille vurālā Ta'lı édēlē. 'doldurma 'sini édēlēdi 'ba'lavı.
11 bēgırlere çēñiz sarāladi. bõle gızañları üsTüne mindirilêdi, çeyiziñ_ üsTüne. onnara
12 bîrē 'peşkir vèrilêdi, 'havlı, èndirilêdi gālañ_ òda. [at] başga yère ènēdi 'üzēñgiliK
13 isTēdi nè vēcēñ sen buna nè vēcēñ, ya bi düve vēcēñ ya bi sözüñ 'dana vēcēñ dēlēdi
14 gālañ. gülüşürlēdi ona òle. gelinlik nēdi òlancım ēreti, honuñkunu ho kēyēdi
15 bununkunu ho kēyēdi. nēde hinciki gibi ya. hinciki gibi deñdin òlancım. seniñkini
16 ben kēyyon beniñkini mısTava kēyyō hunuñkunu ho kēyyō. ağ dı olurdu òdan hõle
17 hu basmanıñ ireñgi gibi ĩreñkli di olurdu_ òlancım nası gēreK_ olurdu eveli. hinci
18 òle 'goley mi hinci hurdan kısa göllu. eveli aranmazdı yavricım. òdan uzun enteri
19 gibi olurdu onnarı kēyēlēdi. nēde hinciki gibi, yōdu, āhā bõle. māsıl biçēdik
20 òlancım 'bırçağ yolādık fiğ yolādık āpa biçēdik 'çavdā biçēdik òlancım. bõle
21 esgiden bunnarı édēdik biz. ğıya ğıy çekēdik ākamıza diken sarınırdık. nè tecelle
22 bõle éfe'Te hu gibi bõle çavdā bişmeye ya. òlancım çoK_ irezil_ olduğ çok çe'Tik.
23 hinci nè vā ālāme ya hindi hēç. ah anácım oluvēmeli buna ah anácım defte gibi
24 añaTırdı sene. esgi ĩsannā, 'dasdayı yémek yok el gādā ğūru è'mēnen gidēsiñ tāleya.
25 òda nè yēcēñ de bişceñ. nè yēcēñ, be'mez doluPduru be'mezi 'cılav_ edē içēsiñ òlü
26 òle. nēde evelkiginden hincikinnē ya. hincikinne on tas ğōyyō òlancım. nileriñ

27 yoydun eveli ölumuz. döde gızañ ayāña dolášir. ödan mal güdēdik bībácıúm bene
 28 'sürgü çe'Tiridi. ondañ kericiúm malları öküzleri ğızaG_öñüne durarız. bōle bōle ya
 29 'deste çe'Tiri, hāman sürdürü divannan eşēnen sür de sür ça'mağ ovduru. evelki işlē
 30 bōleydin hēp. hinciki gözel_olum. hinci bollu'Ta şenli'T_ālām. ēyi kēyim hinci,
 31 hinci nē vā ya, evelden nēdeydi şekē yavricúm ya. böyü'lē içēdi de biz Pe'mezinen
 32 içēdik. anladıyon da ben şaşanladım ğulaām da duymōyō olancúm da anladırın ben
 33 ğēne bilirin de bōlü esgi şeylēde irezilljdin_olancúm. Taş ğazmeye git ğıy çe'meye
 34 git 'çapıya ğiT ēle yörük hızmata dā aşşālara. 'tütün ğırmaya gidēdik avşālara bōle
 35 bōle, irezillik. 'çapē gideriz afyennā ēkilirdin_eveli, afyen çapasına yörük hızmata
 36 ya. dağlara gideriz ölumuz esgi ĩsannā ākamızda bīrē ğatar 'çırpı. ēviñ öñüne bīrē
 37 ğatar 'çırpı ēderiz. evelki işlē bōleydin_olancúm hinci ālām 'çırpı almēyō ākasına.
 38 'horeye vāmēyō, bağda işlik-geliyō, işleyō geliyō ölen yatıyō. yēme de bol kēyme de
 39 bol. biz ğōmedik eveli olancúm bi şekē yüzü ğōmedik. bayramımızda ğene olancúm,
 40 gözel_olurdu böyle sözüm. ĩramazan bayramına, oruş. eveli hincikinne dutmōyō.
 41 eveli orucu çok dutādık. oruş dutulurdu, cāmıya gidēdik, terefiye gidēdik. ödañ kēri
 42 bayramımız ğene sözüm bōle çokuntuluk cāmımızda ğılınırdın_olancúm. ğurban
 43 bayramı gelir ğēne. ğurbanlarımızı keseriz, böyüümüze ğüÇcüümüze hürmet édēle.
 44 bayramleşmeye gelirlē ğene olancúm. bōle bōle yavricúm, bayramlarımız da bōle
 45 ğēçēdi. tef çalālā, 'sallāñĝeş, 'çınā vādı o kıuyun başında. oreye sallāñĝeş ğurarız.
 46 ödan ölanla 'çırpı gibi hureye dizelenir. ğızlā da ğalañ yavı'lılı ğızlā da sallāñgece
 47 minē ona püskül kümē sallānır ğalañ. yavı'lısı olmeyanı kıaradağa sallālā. yavı'lısı
 48 olana da onu sallālā. gözel_olurdu bayramımız. hēñk_édēlēdin. bayram ğünlēde
 49 ēlence. kıasāfet yoğ_o zaman hēç. bizim köyümüzde evel dedeye gidēlēdi. aşıā
 50 vurālādı hayvannā kesēlēdi. öda yēlē içēlēdi ğazannarı ğēne ğatālādı gelirdik būrē.
 51 ödan yāmırımız yağmadına olancúm ğızıl_ışık dedesi dēriz. oreye çıkādık dedeye,
 52 namaz ğılmeye ğene. ödan hūreyā a'Taş dēriz. ora çıkarız 'namaz ğılmeyā, hāman
 53 ğırañına çıkarız namaz ğılmeye. saman çek baķın, ēvinini ğat baķın. bunnā hu ğādāķı
 54 burları 'yarı édēdi tōba. hōle Taşırık ğoyun da daşıdım olancúm dōt dene
 55 buzağı_inек de daşıdım. 'ĝēçi de eşek de inek de. hinci ğalañ yavricúm çōle düştüm
 56 daşıcık 'halım yok, iki kıullarım vā ğalañ. döde inē sağdım mı seet_üşTe tütün
 57 ğırmeye ēnēdim oveye. 'yayan nēde āķañda bi de çocuk mindiridim āķaña dōt dene
 58 ğızañ ya. yēcek yok işcek yok. daha ğocamaycādım olancúm da ğocandı ğalañ işTe

59 bōle. eveli olancum to'tur mu va. kayser_ōsa bilinmeyō. ondañ kericim başga
 60 hastalıK_ōsa bilinmeyō. to'tur yok ondañ keri o gızañnā sağ bilinmeyō. ōle vadasız
 61 ölūme gidilirdin_eveli. hasTalık sı'ma dutādı, sı'ma dēyē 'sakızlaG_otları yeni mi
 62 yavricum onnarı yēdik sakızlaG_otlarını sı'maya diye. hap mı vā yok. eveli yōdun
 63 olancum ğıtlıdın_eveli. bazara eşşenen hēybēnen bi 'hēybe as ōdan dōru bazara.
 64 eşeğe odun sār. ētesi gün odun kesēdik odun sa'meye gidēdik olancum, sarıgöllere.
 65 yim_bēş ğuruşa odunun yükü. bōle bōle olancum ğıtlıdın_eveli yōdu yōdu
 66 yavrım. sonra tütünlere 'başlanevēdi ğalañ bolluG_oldu ğalañ. ālem yük yük tütünnē
 67 eveli de tütünneriñ ēyisi kötüsü aranmazdı ölüm. ālem bahalı bahalı yū'leri duTdu
 68 ikişē üçē 'motur_aldı önlerine ta'siler_aldılā. hinci par_ē'mēyo aha bu. hinci ğāri
 69 bağlā ma'mıl bağ vā hinci. bōlcē_ēkilirdin ölüm, ona çapē gidēdik. ğoca darı
 70 ēkilirdi, ona çapeye gidēdik. ondañ kericim ıhı bōle bōle olancum. bōlce başā
 71 deniyor_ona ğalañ. bōlce olduğundan ğāri, ondan_o sıyırıyōla da yēyyōla kılçı'lı
 72 oluyō, 'ağın sorādır_onu o. 'bamileye bamile deniyō, fasılliye fasille deniyō, ğara
 73 balcana ğara balcan deniyō. ğızātmasını ğızādırız, aşını vurarız, musakğa dē vurarız,
 74 onun_aşları çoğ_olu. gümbalı gümbalı bizlē dōrēcez dē ōle dōrādık da sıkā sıkā,
 75 hinci ālem şişelere ğatıvériyor_olancum. bōle şişelere yüz ğadā ğatıyōlā bōle. işTe
 76 'tomātizden gümbalı deniyor_ona ğalañ. 'salça dencek dē mi ona gümbalı dēyōz biz
 77 ğāri. eĝē alıvēriseñ 'pamı'lanıvériyō ğalañ, gün gōmeSse gün balı dedijimiz. onu
 78 bīreyim hōlū Taş gibi doñdursañ güneşTe o añıl_aş vuruluyō onnan. nērdek, eveli
 79 ğaba ĩsannā hinci 'salça dēyoz biz ona ğalañ. [torununa] git aTa amcañı görüyōñ mu
 80 giderbarı ölüm bi de bak. olduğum gibi köydenin ölüm nēre giden. bunnariñ bıbası
 81 vādın olancum kanserden_işTe düdük kanseri oldu. [annesi] ah ebeñ rehmetlik
 82 'oluvēmeli. hindi sene vallā deste deste sene dēyēdin oncaz hinci emme ben bilmeyōn
 83 olancum, bu ğadā biliyōn_işTe. [pekmez kaynatma] çiğnēriz 'güre olurdu eveli
 84 güre_ocaı olurdu 'güre olurdu te'nesi olurdu. hinci ālēm 'çòvaldā ölüm hōda
 85 şeyiñ_içinde çiğneyvériyō ğazandan düzenden çiğneyvériyōlā. eveli biz 'gürelēde
 86 ğaynadırdık 'güreniñ başlarında gülüşe gülüşe. üzüm kesēlē gelilē çiğnēlē Pe'mez
 87 ğayneye ğayneye ğoyulur-gidē, ta bōle. güneşTe de olu, güneş Pe'mezi deniyō, gün
 88 Pe'mezi. onu şıradan hincik şey_oluP ğoyuldu mu o şıra Pe'mezi dēle ona. bu
 89 oca'Ta ğayneyō ğalañ. 'güreden hōle aldıñ mı oca'Ta kesTirisiñ önnden süzesiñ
 90 Pe'mezini yēñiden ğaynadırsıñ. hinci ālām çekirdeksizlē vā dē mi alıP-geliyō hurdan
 91 üş çuval dōt çuval sele hurda çiğneyvériyō. hōdan bi ğazan ēdiyō, 'yētiyō. eveli biz

92 sekiz_on küllü Pe'mez_édēdik. hincikinnē öle, satıyoz buldana da götürüyōduḡ,
 93 sarıgöle de götürüyōz, asıl buldan bazarına. Pe'mez ōda satılırdı, anácıym fılan
 94 buldanlara sa'meye gide gide Pe'mezi ōlancıym. gidēdik eveli sa'meye. 'ğarı üzüm
 95 olurdu, 'kömür gibi. onna kö'lendi yavırcıym yok hinci yok.

Konuşan : (A) Fadime BULUN, (B) Asiye (C) baba (D) Anne
Yaş : (A) 60, (B) 21, (C) 48, (D) 45.
Derleme Yeri : Dindarlı Köyü
Konusu : Serbest Konulu.

1 (A) 'esgiden gelinne bēgire miniyōdu. şindi onnā biTdi. düünnē oluyō arabıya
2 miniliyō gayınnası gayıntası gıyına miniyō heṅgimiz ondaṅ kere çok güzel oluyō.
3 eveli düünnē 'nacaP_oluyōdu. gelin bēgire mindirilēdi iki yandan iki gişi biri bi
4 yandan biri bi yandan dutādı ilēhilē gelin bēgirle gelirdi. şōle dēlēdi yalnız anması
5 ayıP gız dēliysen bēgir atā kendini dēlēdi, bēgir yatā dēlēdi. gızsa yatmadan gelir
6 dēlēdi. 'hana dēcēm daha nacaP_olcek. 'fasille furuluyordu pilav furuluyordu etli aş
7 furuluyordu. ondaṅ kericilem nē ayran yapılyōdu. helvā oluyōdu, irmik hālvāsı
8 guruluyōdu. ondan keri bazar hālvāsı alınıdı. kēşgeḡi gazanda bişiyolādı 'kepçeyle
9 laḡgadaḡ laḡgadaḡ döḡyölādı. eveli 'dübek mēşirdi dübe'te döülüyōdu to'māla ondan
10 keri çuvala ḡatılıyōdu oḡdan gız_ēvine geliyōdu gız_ēvinde savırıyōdun 'furuluyōdu.
11 hana esgiden böleydi hindikinnē tabi her şey fenni, 'makine yapıyō hindikinneri.
12 ḡurban bayramı olur. güvey benim yanıma gelir. gızlar geli, torunlar gelir, ellerimizi
13 öper. yemek yaparız yır içeriz ondan keri daḡlırdıḡ. hindi di aynı oluyō ḡurbanı
14 kesiyoz, ḡavuruyoz çeviriyoz çoluk çocuk torunnā geliyō. ondan keri güveylē geliyō,
15 bayremleşiyoḡ, oturyō, yiyō içiyoz gene daḡlıyōlā aynı. vallā yavrılarım mutluyō da
16 ḡōdüm ben varluyō da ḡōdüm. benim dedem dokuz sene cezāēvine girdi. ben hem
17 anaları oldum altı gızaṅṅ hem bıbaları oldum. çok rezillik çe'Tim. daha da hālā da
18 çekiyon bak hindi benim bākurum yok 'karnem de yok. oḡda azzık yerim vā ē yerin
19 vā sene bi 'çöpel_ētmezlē diyolā. nē kērni alabilisiṅ dēyōla ondan kere nē baḡkura
20 baḡlanabilisiṅ dēyōla o yē olmasa dēyōlā. düşünüyōn hōle gızaṅnāṅ birine dēyon
21 devretsem tālıyı da dēyon baḡkura baḡlasalā beni diyon. bunu da düşünüyōn. hindi
22 birine vēcen diyon, ötekinnē açi'Ta ḡalcaḡ dēyon. hepsine baraba öldü'Ten kere
23 dēyon bölüşüṅnē dēyon. benim düşünceme böle. bakālāsa böle ba'sıṅlā dēyon
24 bakmazlāsa öṅgücü ar gelir de bunnara anam bizi böyütmüş beslemiş biḡam cezā
25 ēvindiyke diyiP de atmazlā. bakālar_ēṅgücü. üç ölümle vā üş gızım_mā ben

26 gızanlamdan memyunun. baḳ ellēde bi gızanlā vā yavrım sōymek Küfretmek
 27 ilenmek daranmak. baḳ ben üç_olan böyüTdüm eyi be ana hōleydi demedilē. üş gız
 28 gelin_ēTdim bāları cezā évindeyken bunnā da demedilē. ben bōle evlatı atā mın.
 29 yarın öldü'Ten bīre cizim belışınlē. hepsi di évlendi. hem olanlarımın gızlā ḡaṣTı
 30 geldi üsTüne hem olan_évi oldum hem gız_évi oldum. allah öluncē geçim vēsın.
 31 yalnız büyük olana bölü olmayvėreydi hēş bi şey yqudu, bölü olduundan ona
 32 üzülyon hālā daHa. mısTıva aha özgölün ḡocası. hindi olan asgere giTdi özgölün
 33 ölü /.../ (B) bi gün önce hala, 'pastı é'dim ben. pasteye bitiremiyoz zāten. bi güÇcük
 34 tepsi eme iki gişi olduumuzdan bitiremiyon. yarısını dedim ētesi günü yiriz dedim
 35 bamgilden dedim baḡ dikiP geldi' mi a'sam yiriz çayla dedim. né bilen bunun 'goyu'
 36 gitcēni hala. göyuk gi'si Pişiri min. yēngeme geçen gün ge bi_yō elti dēyermiş baḳ
 37 bi_yō daHa duruyō dērmış. utansı demez_onu o (A) benim gızanlā né dēyer ya.
 38 anam bībam dēr aha çıka o oturan dēyer. ḡāları gösTeriler. sen gene hēş kötü söz
 39 sōleme gızım. hēş şamata é'mi sen. sen_ōle sabır_ēt baḳalım. geni ölü dēyo 'gōḡan
 40 kendi buldu dēyō. kendi evselesin dēyō. /.../ benim 'bībam anam_évinin ormanını
 41 'moturlā ellerinen kö'ledilē. sabanın demiri ḡalmış da burda demir arıya arıya başları
 42 döndü. ben ona gız vėdim. köklenmicek midi kö'lücek tabi. mısTanın_ēmej ço'Tur
 43 yavrım. baḳ büyük_olanın_ēmej ço'Tur bende. tomātizi vā bosTanı vā on dōt dölüm
 44 yē vā benim odu évin yanda. on dōt dölüm yeri buna vėdim, bi yanna bostan_ēTdi bi
 45 yannā tomāti Ti'di bi yanna gene körpe tomātēs_ēTdi. bi de hindi bosTanı kaldırdı
 46 mı 'sılāş darı é'cek yerine. baḡı vā, bācı işlerinne uğraşıyō işTe. 'loḡantası vā oda. aa
 47 aha hurda ḡalkānların altındadır hemen. dönüşTe oda kīrāya vėdi olan asgere
 48 'gidince. hindi kirācı çalışıyō. ah 'sametimin yēleri dēyō kirācı. areyō olanın yerini.
 49 hurda dede dedik biz de yakında gelecek aha. 'yēni sene bu zamanda gelecek
 50 sağ_olana dedik. kendi ileşbē işinde uğreşıyō hēş durmadan. ötō gün hēr şeyden
 51 toplamış. bir_ölçek buydey 'ḡa'mış. ana nē_ēdiyon dē 'çıḡageldi. mısTıvam dedim
 52 pek şaşKın_olmuşun sen nēden ēkilli olduḡ ölüm dedim. 'ana dedi olma mın ben
 53 dedi her iş bene baḳıyō dedi. bāḡ götürdü ölüm sen de götürüsün yarın dedim. bıraḳ
 54 şu iş şeyine ... dedim. ben hēş bi şey yok ben. aya'larımın ikisinden de
 55 amālet_öldüm ben. ayşama ḡadā bölü oturuyon. çoluḡun çocuḡun oreye varıyon
 56 ḡonşulaḡ 'yannaānda, çoluḡun çocuḡun yanda. bilmiyon hōle yörüyemiyon
 57 aya'larımdan. allah hanı nāsiP_ēdēse bizim iş ḡayıt ḡabirlē ḡāri. 'burda doğdum

58 burda böyüdüm burda gelin_öldüm. /.../ [bebek için] aha bōlē 'sürüyüP-yörüyō bunu
 59 bu /.../ (C) [kızına] hadi cāminin yanda cama baḵ bu_yō ōdan 'taralı görüküyō mu.
 60 hava örüzgē de ilaÇ a'cān ben de. siz oturaḡoyuḡ ben bu_yō cāminin yandan bacana
 61 'baḵan. (D) 'baān nēden nēreyē geliP de bizim 'çayı içiP de nāsıP. bi mānāyla sen de
 62 'çıḵıP-yörüyüḡ. nē deyirmiş ya yēḡgesi, asiye yēḡgem nē zaman gelecek ben ōle
 63 gelirin demiş ... /.../ (A) görüyōḡ mu nacaP böyüyō çocu'lā. /.../ ōlan aḵıllı çı'Tı da
 64 ēyi ve kötü bi meslek sābı oldu da ḡızlaāḡ irezillijini 'köpek yimeyō... o ḡün nē dēyō
 65 ya 'gelin. ben sene diyō baḡa ḡiTdim dēyō, ben dēyō seniḡ baāḡı aṣmeye ḡiTdim
 66 dēyō. ben ē'mejimi yanımdan ḡaTdim dēyō. sen mi vēcen dēyō, ben dēyō amala
 67 madım seniḡ yanıḡda dēyō. tabi ḡa'ceḡ ya deyibatır. ḡa'mıcaḡ mıdın ē'mek ḡız
 68 ē'mejin lafı mı olu. /.../ saḡ_oluḡ var_oluḡ doḡrulmuş gelmişiniz. [köyün tarihini
 69 anlatacak biri var mı?] (C) erkek vā amat hocu vā ḡāveniḡ_ōḡünde 'ḡi'cēseḡ ḡidēm
 70 bu_yō.

Konuşan : (A) Raziye BAşTÜRK, (B) Yahya BİRGİLİ
Yaş : (A) 88, (B) 44
Derleme Yeri : Dindarlı Köyü
Konusu : Serbest Konulu.

- 1 (A) 'aydeş_aşı aydeş ğızanlā řařġın_oluyō ğızanlā 'aydeş oluyōlā dēye ora yol ora
- 2 da yol onun_arasına bi şey furālādı, haranı furālādı. o çocuı içine oturdurlādı.
- 3 'aydeş_aşı biřirilēdi. hēř bi şey girmiyō. iki ġiři bir kişi üş kişi geldilē mi nē yapıyō
- 4 niřlēyō dēyōlā. 'aydeş_aşı bişiriyon. bişirebili miñ, 'sözüm yabana aġzıma
- 5 düşmücek amına bile ġörün diyō, bi 'çeviriyō. onu başında bişiren ġarı adam nēyse.
- 6 dēze hala yēnge sözüm nē_ēdiyōn ötü yandan birisi bi dā geliyo nē_ēdiyon niřliyōn.
- 7 'aydeş_aşı biřiriyōn biřirebiliyōn mu eñkirde otā yēde aha gene hindiki dedġim gibi
- 8 üç yō hōle çevirdi mi ha 'aydeş_aşı 'bişTi. okuması file yok. düünnēde olan_ēvi bi
- 9 yandan, ġız_ēvi bi yandan bu_yō o ēdē dē allū. ba'lavısı dı oluyō ġādifi di oluyō
- 10 ondañ kēri 'sü'lü pirinci di oluyō, 'sü'lü inciri di olurdu, hepsi di olurdu. sekzen sekiz
- 11 yařındañ kēri hinden kēri a'lıma gelecek de:
- 12 ġavġalının düzünde Pırçaķ tınası
- 13 savırdım savırdım çı'meyō tenesi
- 14 çok koyġunumuř ġırlı āmadın 'nacak yarası
- 15 ōleydin_onnā. ġırlı āmadı öldürmüşlē hurda ġavġalıda da ġavġalı dēledi dā hu
- 16 savırñ_üst yanda. öldürmüşlē onu da. o ġırlı āmat da ... yēngeyi biliyōn mu. aHa
- 17 onun ġocasıymıř. onun ġocasıymıř da o onu alcek dēke o onu alcek dēke sen_alcen
- 18 ben_alcen dēlēkene ōda öldürmüşlē o adamı.
- 19 hacıların duvarı
- 20 sıva fursam aġarı
- 21 her_ışların başları
- 22 'çobanların zaġarı
- 23 hacıların bosTanı
- 24 ak basmadır fatı ananın fıstanı
- 25 bi kēre de vallā ölüp-giderin baķ:

- 26 her_ıŝlerin_ başları
 27 TaşÇıların_ osmanı
 28 öñünden ādilenin_ anası 'ğarı üsen dayının_ gāsıydı. hanı hindi ādile vā ya. aha onun
 29 anası ölüvēden_ keri fatıyı_ vēcēk_ oldulā yērine onun_ gadāşını. gadāşı_ ğāri ya
 30 gadāşını vēcēk_ oldulā. on da āmat hocanın_ gadāşı vā āmat a' lım bi ēriyō bi ērmıyō
 31 onu ...:
 32 'ekisÇenin_ çayırı
 33 ādile çı' mış bağırı
 34 ādilem gücücük_ ol_ sa da
 35 ifādayı denk vēri
 36 diye diye onun_ havıları çoıdu:
 37 saçım güre doleşTı
 38 elim_ ğana buleşTı
 39 āmat al_ uşğura ūraşırķana
 40 üsēn dayım uleşTı
 41 sátilerin_ Ğēşi amādın_ dalları
 42 'ciñgen ğızının_ şalvarı
 43 a'Çalı ibīram dayı minmiş 'topal_ Ğēşşē
 44 hiş durmadan ciñgenlere yalvarı
 45 atınanın_ urğanı
 46 ipe' Tendir yōğanı
 47 aha ōle havaları varıdın_ onnarın_. bōleydi emme unutmuşun. káfada yok_ zēhin boş
 48 Tut da ğulaıdan 'çivTe ğoş. alamsālıda 'mazlım beylerin_ ōda 'tütün dikiyōz. 'yirmi
 49 mi otuz mu bilmiyun ta ōle 'bıldan_ üsen dayın_ reHmetliĝe 'tütün dikiyoz. aha o
 50 zuman dedıydın_ onu o. bak_ zēHnimde ğalmış da. zēHin boşaldı. eveli dūrge
 51 dūrĝıydi içeri:
 52 soğan kestim bir kafa
 53 süremedim bir safa
 54 hēş de benim yanıma gelmēyō
 55 'dişlimanların_ mısTava

56 dēdi. buldan_üsen dayının_ōda. ondañ kēri mısTava da arıķ çekiyō, dişliman
 57 mıstava da arıķ çekiyō. o arıķ çekiyō, biz dikiyōz bayā 'yirmi ğadā varız_ġisan:
 58 bāçalāda badılcan
 59 ben_esgere yazılcan
 60 ben_esgerden geldinē
 61 fidan boylu ğız_alcan
 62 dedi, emineye yanıma ğeseñ ya dēyō, 'dişliman mıstıva. öñünden emine sōledi ğiTdi.
 63 āķasından da o sōyleyō, seni almıcan demesine getiriyō. canım sıkıldına ben bōle
 64 eveli 'tütün dizēdiK de aÇcık uyķumuz geldijnı a'lım kesTi mi ğülüşşüñlē diye bōle
 65 dēyi dēyvēridim 'bunnara bunnarı:
 66 eridiñ başı gedik
 67 geliñ gitmeyelimñ dedik
 68 cabālā ço'Tur dedik
 69 on_iki Kişi üç 'yuķa yidik
 70 ümmet dayı ğaldırımış gelmiş dudu āşı anayı da. aha o zuman 'nizam süleyman diye
 71 a'lıma geldi hanı aha hindi de:
 72 ilk_āşamdan doğā ülkē terezi
 73 ötmedi mi daha ğaba halılarını horazı
 74 ötüvē 'horazım ötüvē
 75 aÇcık 'gımıldanıvēdim mi tēleyon suyu_içinde ğalıyon. ondan kēri bi de
 76 doğacaK_olmuş eşşeK gibi kayķılıP-ğalıyon. sabāla aha gelin_olcaķ ğız. eline
 77 bādaG_alır ondan geline aÇcık buydey ğatā. o 'abdaş_alcaā yēre ğadā ōle dōkē
 78 ğidēdi, [çeşme] çınarını yanda. gelin çı'Çā ğün sabāla. geline namaz ğıldırılā ōda.
 79 ondañ kēri burda namazı ğılālā haydē ğidēlē. o ğün gelin çı'çē ğün_ēdēlē onu. aHa
 80 burdan bādaK_aldı ğiTdi mi alıbarı da ğüvey_olanını mēdimānını ğapısına bi çapā,
 81 aynı hindiki gibi. [gelinin evine arpa götürmesi] berit beriket dēlēdi bili_ımiyon ben.
 82 /.../ mollarını hanımı aldı geldi de mēdimana dah dēyvēdi dā 'hōruya. dāmadını başına,
 83 bizim başımıza çapā gibi 'çāpvēdi, hādi ğiTdi. o dayı bāda'Tan vāsaķ da su işsek ēyi
 84 dē midi. ğırmızı bāda'Tı nasıdı ya. /.../ [yastık] darı KıpÇıyndan basālādı.
 85 nēncēdiñ_o başına mı çāPcēdiñ. o seniñ 'çaPıTı benim 'çaPıTı toplā gelilēdi,
 86 bas_allaım bas. yığca'lā hōru yığca'lā. **(B)** yē'mişli yıllādaķı yapılan bu ğızların
 87 çeniz_ēşyāsı 'işleme kenevçe bilmām 'dantel ġni oyası şu anda elli yaşı civarındaKı

88 ğadınnarıñ sandı'larındakı duruyō olcek paha biçilmez yā. nē göz köperleri
 89 dö'müşlē. bi de cēranlā dı yok o zaman. hēp bōle küçücük aha masamız olurdu. (A)
 90 kōr lambanıñ annacında kōr lambanıñ (B) üsTünü aÇcık bi eğildiñ mi saşlāñ hemen
 91 ütülenidi. hē 'lambanıñ üsTünde. şindi buranıñ esgiden 'tütün geleneği göreneği
 92 olduundan tabi, herkeS om_bēşē 'yirmişē dölüm 'tütün dikeyō. 'tütünde de eliñ
 93 şevi'lij bir, bi de hiş sağa sola ba'madan vakit çok_önemli. İsanñā vakit geçirmicez
 94 tabi yörġunluK_olduundan hemen eliñ tetirini 'yıkamıdan bazıları hemen yatā
 95 giriyōmuş. güllü fatmana dē bi ğadın tabi o zumannā dı da tütünnē çok boylu bōle
 96 İsan boyu tālāla ğuvatlı olduundan. 'çapıt 'minderiñ üsTüne yatmış. o da
 97 vücutunuñ_ıscanıñ tetir_elbiselerini şey yapmadan uyku sēsēmine tāleye gi'miş
 98 ōle sırtıñıñ minderinne. tabi saat şafağ sö'Tü'Ten sona hēralda altı altı buçuk gibi
 99 yēdi gibi millet başlamış gülüşmē. nē gülüşüyōñuz dēyermiş. millet gülüşürmüş. üle
 100 bi bakıyō ğocu yatağ sırtında, 'çapıt mindē. (A):

101 baharıñ ayransızlı

102 ğışıñ yōġansızlı

103 bayramıñ da ōlansızlı

104 beni bu hallárıma ğaTdı

105 dıyēlēdi yas_ēdēlēdi ğocuġālā. /.../ [kocağarı soġuġu] aha ēkenden martTa çı'mış
 106 'yayleye. ine'lerim buzāladi ğoyunlarıñ ğuzuladi boğ deli mart bıyıñ a demiş çı'mış.
 107 sūt ğazanıñıñ_altında 'buymuş ğalmış. ben gibi 'yonanıñ birisiymiş_o. ğacı_alı
 108 isTemiş oreyí. ğacı_alı isTemiş de, on da bakmış cenāb_allaham götü düġmeli ğarı
 109 kepenek gibi ğarı vēmiş ğarı vērimiş ğarı. hōreye furmuş ğazanı. hu yandan ba'mış
 110 örüzgē çāpiyō. hu yandan ba'mış örüzgē çāpmış. ğazanıñ_altına soğulmuş, orcazda
 111 'buymuş ğalmış. /.../ [babası] 'cavırlā yağ_ısTemişlē, vēmiş. eveli ğarına ğatāladi
 112 yağı, inek yağını. yağ ğarını vēmiş ondañ kēri bi sepet yımırta vēmiş. ebecijimnene
 113 anacıñ reHmetliġi ğomuş gelmiş bıbam reHmetlik şeye 'ġönülerin şeye. yavrım sen
 114 de gidelim demiş ebecijim reHmetlik. anacıñ demiş hēr şeyimiz içēde dolupduru
 115 demiş. 'nası cesēret_ēdelim de gidelim yağālā bizim_ēvimizi demiş. ya'sıñlā vāsıñlā
 116 halil_ıbiramım gidelim aman deyen sene demiş ğalma yavrım dēyēmiş. gi'memiş.
 117 onnā sülemancık yarına bi vāmış bi vāmamış, ġōmüce'lē mi o ġıranlıġa giresilē onnā
 118 sizi. ondañ kēri gelmişlē 'cavır. 'cavır gelmiş bıbecijim_ıreHmetliġe. tavık vē,
 119 'kümesi ġösTerivēmiş bıbacıñ rēmetlik. yımırta vē, aha çıka sepeTde. ondañ kēri
 120 yağ vē, yağ ğarını almış gelmiş öñülerine 'ġoyvēmiş. bunun vā demişlē hepsi de bi

121 şeyleri vā bunun. paráyî çıkā demiş. parácıym yok demiş. bu ğadā ğırırır deririr olur da
 122 seniñ sen niden parayı çıkāmeyon. aha vallā yok param billaha yok param ben fakirin
 123 yok diye bıbácıym rehmaṭlik yok demiş. süngü mü dēyōlā nè dēyōlā soķu
 124 soķuvēmīslē bıbácıyma. ondañ keri adam_akıllı yağına yatırmışlā bıbam_ıreṃetlii.
 125 ebeciym_ıreṃetlik ētesi gün er, ikerisine bi acı düşmüş. anacıym rehmaṭlik yatıyōmuş
 126 fatmam sen yatağoy bi demiş. māmēt_ali efeciym ğucaındıymış anacıymıñ. sen
 127 durağoy yavrım bu_yu ben hallibirāmıma baķan gelen demiş hallibirāmımı öldürdülē
 128 böyün demiş. nè bildiñ ya. acım düşTü ikerime demiş. ciğerinden kıoptu ğari ya.
 129 gelmiş ebeciym rehmaṭlik bıbácıym rehmaṭlik dünyadan beyhud yatıPduru.
 130 hallibiram hallibiram ah demiş. niden yatıyon_olum demiş. seniñ dediñ_oldu
 131 ay_anam demiş, naha ka'Çak hallarım yok demiş. ōle gösTerivemiş ğari bu
 132 süngüyü. hurlarına soķu soķuvēmīslē burlarına. ölmücek yēlerine ğollarına bullarına
 133 adam_akıllı süngüylene yağına yatırmışla. a yavrım ben ni dedim sene gidelim
 134 demedim mi. bu ğadā avırır zuvuruñ olur bu ğada zeñginliñır olur da parañ niden yok
 135 para dēyon sene para dērlerimiş. ille para çıķa dēyiler. oncaz da yok vallaHa param
 136 yok, kendi inēmiz vādı bizim inēmizden ēTdik 'tavıymız vā yıdırteyi ondan ētdik.
 137 bunnā da o zumandan ōle başģa şeyden dēli dērimiş bıbácıym. hāsılı ondan keri
 138 bıbácıyma bi zebeb_olmuş o dövülme. 'cavırlā dövmüş ondañ keri yaşamamış ğari.
 139 ben bi bıçık yaşındıymışmıñın.

Konuşan : (A) Ayşe ERDOĞAN, (B) Yahya BİRGİLİ(Bu mahalleden değil) (C) Mustafa ERDOĞAN

Yaş : (A) 84, (B) 44 (C) 60.

Derleme Yeri : Dindarlı Köyü, Urufkar Mahallesi.

Konusu : Düğün, armut çeşitleri, mahallede yetişen bitkiler.

1 (A) oturuPdurun aha hurlāda. bereñ_arıcıym aha. hurlāda depindiP-yörüyün. bazı
2 'horu oturuyon bazı hōrdu oturuğa vaqıt geçiriyon. şükür_édiyoz ğāri nē yapcañ.
3 [buğday] zayıf tene doluğun dēli. millet kimi ediPbatı kimi bişTij yok daha. biçiyō bi
4 yandan evelden havadan_olmadı. /.../ eveli hēr şey olurdu elle oludu. hēc bi şey
5 yōğudu eveli. elle biçilir 'döven sürülūdū. ondañ kērim 'harman savrılı bir_aFta
6 beklenirdi. niler_oludu, hindi her şey hazır oluyō. eveli düün ēyi oluyōdu. hindi bi
7 hora gidiyō bi hora gidiyō. nāsiP_olusa vērilerdi alınırdı düün_oludu 'yavrımız. ben
8 ni diyceñ. başındāķı adam nē dērse sen onu diycē'siñ ğayrı. allahıñ_emiri üzeri
9 peygemberiñ ğavılı üzeri ben seniñ ğızını isTemē geldim dēyōdu. (B) adam nē
10 dēyērdi meselā göñlü olmasa 'nası bi cōvap vēridi. (A) nası cōvap verecek.
11 nāsiP_ise olur nāsip dēlīse olmaz dērdi. (B) eñki dediñ ğızı vēmē gōñü vāsa. gōñü
12 yo'sa nası çeviridi. (A) göñlü yoğusa o vaqıt vērmez. (B) yo yo yo nē dēyērdi meselā
13 gelme mi dēyērdi (A) olmaycaķ dērdi, vēremeycen dērdi öyle ğalıdı. (B) ondan sonā
14 bōça ēdili midi, 'çēñiz nasıl_olurdu (A) çeyiz birē ğat 'yataG_oludu yataķ. öle çoķ
15 'öteberi olmazdı hindiki gibi çoG_olmazdı. bi ğat yataG_oludu, ğırık ğıcıG_oludu.
16 bi sandıG_oludu, aha bu. hayvana sarılı gelinīdi hayvana. benim esgi vatanım
17 sarımatlı. ōrdan bunnarıñ bābasına 'gelin geldim. ōrda bi sene mi durduķ iki sene mi
18 durduķ raHmatlıķ hastā_oldu, öldü. ölünce nēre gitceñ bi ğız çocu bi ōlan çocu
19 ğaldı benim yanımda. év de yalnız bizim 'tehniydi dereniñ_içindiydi. nē_ēdelim
20 nēre gidēke benim 'görümce varıdı görümceniñ ğocası varıdı dünyalar durdu'Ça
21 dursuñ gene. götürdü ora ğodu iki ğızañ. év yok, çōrdu ço'Tu ora bi bereñ_arı bi
22 hōle év çevirividi. ōrda durduķ. bayā ēpey durduķ ōrda ğızañıla. bunlarıñ babaları
23 tāliP_oldu. olmaz dediyeş de ğızañıla, ōlan ğāğdeşim vādı. o da ōsuñ dedi vēdi
24 būra. bi de bura geldik bi de bura meken duTduķ. hālen çekiyoş, hālen çekiyoş. yaş
25 ğeşTi benim ğayrı. allah ēle baķıtmasıñ cenābı allahım. (B) baķ eveli sene benim

26 başıma burda şöle bi olay geldi. şindi büranın içme suyunu 'deponu içinde
 27 borunun biri gırılmış. bi 'usTu aldım geldim. deponu içine êndik. ana vanıları
 28 'kapaçcen. oda bi guyr'u lu vâmiş yani akrep. ya şerefsiz şurdan bi deyirdi. ben gâri
 29 bizim köyde 'sarımsaK ezip sarımsak vuruyôla biliyon. antibiyotik ya faydası oluyô.
 30 ben sarımsaK istimê geldim büreye ümmet âbeniñ hanımı dedi ki nê oldu. 'guyr'u lu
 31 so'Tu dedim ben. hiş bi şeyi gerek yok dediysem bi ot vâmiş guyr'u lu otu dèyôla.
 32 gâynâdivêdi aynı çay gibi iki bādaK işTim. ondan sonru hiş bi şey galmadı. (C) onun
 33 yarım bādaanı işTijñ anda bēş daKğa sürmez. 'guyr'u lu otu dèyoz biz. meselâ
 34 do'Tura gidiyô isannar. 'serum Taşyolar gene acıyı kesmeyô. ama bôle iç bēş daKğa
 35 sonra vur kafıyı yat yani. yörük tabi bûra yörük. valla bizim bildiğimiz gadâ sarı tekeli
 36 yörüüz dèyôlâ. büyü'lerimizden atamızdan dedemizden duyduğumuz 'bôle. [Dindarlı
 37 köyüyle ağız farkı] onlar meselâ bîba dēr. biz baba dēriz meselâ. heme hindi inşannar
 38 giTdi'Çe şēyleşiyô. onnar da baba diyô aslında baba denmesi lâzım, ana denmesi
 39 lâzım. anne yanlış hakikî dile inerseK yanlış. ana olması lâzım. kitaplarda dâHil ana
 40 geçē anne diye bi şey geŞmiyî. ibirâmı ıbirâm dērlerdi. 'ayşam deriz. geliyô [denir]
 41 (B) şindi hocam ben bâzı şēylêde çok sivri dilliyin. şindi hiş bi köy muHtarı benim
 42 gibi bu derece selbes şey yaşâmaz. ben bak saķal tıraş olmôyon māsus. halklana aynı
 43 halk nası ben halkıñ ôta kesiminde gezmeyi sevyon. bugün kēyim Kuşamım dadalı
 44 muHtarınna beni Kıyasla ya da diğē muHtarlarla gıyasla. /.../ (C) burda ekşi armit
 45 var. ğarâ armit var. bāçâ armit deriz, var. ğızılçâ armit deriz var. ğulâ armidı var.
 46 isTambıl armidı var. aķÇı armit var, ahlat deriz dağda ahlat 'armidı var. gökçuķur
 47 deriz o var. bunnār bizim şey ama hindi çoaldı fennî armit var. [kaķ dili] hindi şunu
 48 'armıt kaabilêdelim. bunu dilêrdik bıçaķla inci ince şeyêderdik şu ğadar kaalınlı'da
 49 dilêdik. onu bi hasırñ üsTüne serêdik günece. o orda ğurur. orda ğurudu'Tağ keri
 50 alırdıK. 'çôvâla şēker çôvâllarına bez çuvallara ğatâdıK. ğurt olur diye kekik de var.
 51 haTta kekik de var burda. gösTerebiliriz kēkiñne. onna onun suyuna bandırılırdı
 52 tekrar ğurudululdu. orda basılırdı. ğış ayı geldi mi, ordan ben 'gēçiye gidiyom
 53 cēbime bi cēp ğatârdım. şindiki fıstıķ fındıķ şēysi oyudu. a'sam ğaynadırlardı
 54 Pişirilerdi hoşafını yaparlardı şindiki üzüm hoşafı gibi. 'târniyla 'bulğurla yêrdik. kaķ,
 55 ôyle denmiş ata dede (A) erik çöreğ yapardıK. taHtanıñ üsTüne serêdik bôle. (C) onu
 56 böyle ğaynadırlar. bildiğimiz 'yuķu e'mek gibi şöle şöle olurdu. uzun uzun taHtanıñ
 57 şēyliñe göre sererlerdi taHtanıñ üzerine. /.../ (B) çocu'luymda bizim yok olan
 58 gelene'lerimizden birisi bizim burlâda 'deli ebici dêrdik biz. mısıK dayım bilir.

59 karPuzuñ yērlī olanı. bunda nēdise bi 'keltē yumūru'Tan bōyū olmaḡ bu. yumūruḡ
 60 gibi kōkeni bi yol ḡaldıramassıñ yirmi otuz kilō şey_olurdu bunda. bunlā biTdi 'nesli
 61 dūkendī. ḡoḡ güzel_oludu. sādē göbēni yirsiñ, sırf çekirde'lik olurdu amma sādici
 62 göbēni yirdiñ hemen 'tavīḡ yımirtası gibi göbē olurdu onuñ, ḡoḡ güzel_oludu. īsanı
 63 nē şişiridi nē şey yapādı. onnā biTdi. ondan sōna ḡōtek_otu dērlēdi. bu ḡōtek_otu
 64 dediḡm de yēngem daha ēyi bilir. 'börölce sıymasını bişir. onu 'topraḡ haranıda
 65 bişirceḡ 'tepsiniñ_üsTüne onu ḡo, üsTüne bi dök 'börölce sıymasınıñ haşlamasını.
 66 'burca burca ḡoḡusundan yiyemessiñ. ārtı 'turşu ḡurālā, 'turşunuñ küpün_altını ondan
 67 ḡōrlā. üsTüne 'turşuyu nē ḡatce'lāsa 'armut 'sıyma bībē Pa'lıcan, a'lına nē gelise
 68 'turşunun nē ḡoncāsā 'onu yapālā. üsTüne de tekīra ḡōtüK_otunu ḡapatırlā nē
 69 keflendirir_onu o hanı biz keḡ dēyoz da tabi küf deḡil. ama ḡoḡ 'süper bi ḡoḡusu vādır.
 70 o da bayā biTdi oldu. 'ḡōrtük bile ḡalmadı. şindi bazı şeyleriñ zararıñ nēresinden
 71 dōnseñ 'kērdir hesābı, bizim burlāda bunnā daha ēyi bili, yerel adıyla 'kedi ḡuyrū
 72 dērlē, 'ebi_ḡḡnesi dērlē, ḡızlā saçı dērlē, 'yayla ḡiḡē dēyīrlē, orkide türü endemik
 73 'bitkilēden burlāda ḡoḡ güzel şey_olu. dḡal_olarak burlāda yetißen ḡalılāñ_arasında.
 74 /.../ bizim burlarıñ 'dolāman diye yinen bitkisi vā. bu 'patetez 'familyasından mart
 75 soñu nisan om_bēşe ḡadā bi ḡısa sürede oluyō topra'Ta. dēne'li ḡıḡarısıñ onu. aynı
 76 bōlē 'patetiz ḡüḡcük patetizden 'yumrusu gibi. bunu istē ḡiḡ yi istē yımırteyle ḡavır yi
 77 dadına doyamassıñ. 'ḡuzu göbeḡ olur ḡuzu göbē ḡerḡi hēr tarafTa oluyō da. o daha bi
 78 lezzetli bi şey. ḡuzu göbeḡiniñ_ebesī dērle daha bi deñişik dḡada olan mantā ḡeşidi
 79 vā.

Konuşan : Mehmet DAĞHAN
Yaş : 92
Derleme Yeri : Beyharmanı Köyü
Konusu : Çetelerin zulmü, Çetelerle İlgili Hatıra.

1 'yonanlā geldij 'vakit şöle gidiyōdum, yēñ gidiyōdum daha. yalnız çeti zamanında
2 onnā 'çetilē varıkana geldi'leri zaman 'ğunda'deymişin. hatta şöle hu yüzdü bizim
3 'yaylā évlerimiz ödeydi oda. bubam rehmetlik filen bi inek 'sa'mışlā 'gündüz. oda
4 āşam namazında şölü ğarañıda 'amcamgilleriñ_év şöle bizim_évlē bōle. anamā
5 demiş ki 'amcañgilleriñ oda demiş bıdırTı vā demiş heraldā ödō bunnariñ başında bi
6 iş vā demiş nēneyn demiş hu ineñj parasınā al dā 'çekil demiş. bıbam Tabi
7 'savışevēmiş. nēse bıbam savışasıya ğadā. odan o işTe geldiler amcamgilleriñ_oreye.
8 olunuñ_ikisine bağlamışlā, bıhaları bağlamışlā. parē çıkā. ben nēdi bulan pareye
9 çıkaran ōsu vëren. olmadı'Tan sonru nēdi bulan parē. kafasınā sacā atmışlā ocā.
10 ondan sonra bürēç bārını ğör dö'müşlē. onnā burdan işlerine ğödü'Ten sonra biri
11 ğımılDaTıkan ğımılDaTıkan ğımılDaTıkan ğolunō 'boşandırmış. hadı baçalım demişlē
12 bürdu nē ğadā év varısa 'bize ğöstēcesin demişlē 'onō ğalañ. odan onō öñō ğeciriyōlā.
13 anam dā évdeymiş gitmemiş öñü'Ten geliyō bunnā. sen dēyō çocū baķ dēyōla bene
14 ben uFaķ. sen getiren_adam anamā bīrez işKenci _ēdiyōla üç biri 'kapıdā durāmış
15 ikisi anamına içēlēdi parā arāmış. anam da parā eline ğeşse vėrvēcek ya canı acığın
16 tabi. o du eline ğeşmemiş. nēse içēlē o zuman çırı yanıyō. şavıķ yok çireynen hōlō
17 arāķan anam çirē 'söndürüvėrirmiş de dışarı ya'mayā çıkarımış ğaçan dēye. onō
18 boşlumazlarmış biri anamā baķarımış ikisi içelēde parā arāmış. birisi hōlū bōlū
19 ēdēkene üsēn dē bi enişte, o du ğaşmış. benē baķıñ dēyenlere adam benē de
20 bīraıvēmışlē o du bīrağıP gidiyoru. nēse ötü arāķan beri arāķan parē buluyōlā baķ
21 éviñ_içinde. anam reHmetlik āpı çovalınıñ_içine 'soķuvēmışimiş pereye. o
22 maşsıllarā dōküvēmışlē olara bi şeylē bi şeylē bulmuşlā. odan kaķıyō bunnā ben ōdu
23 yatā ğundāmışın. benē hurdan dutuyō bunnā sallē salleye bağladı'ları
24 adamnāñ_éviñē varıyōla. onnā dā bağlı oda. orē ğadā varıPbarıkana éviñ yanına
25 ğadā varıbarıkana biri demiş ki üle demiş eki d...i si'Timiñ dōlünü nēyi ğezdiriP-

26 yörüyüz biz demiş kes enkini demiş kes_at horē demiş. o zumana gadā bu
 27 bağlanıPduran amcamıñ_oğlunuñ biri demiş ki allahım sōleTdi belki kesivēsilē ben
 28 nēde dūnyā gōmücēmīşim. üle 'efi demiş ākı demiş anası ōsu keselim demiş bībası
 29 ōsu keselim demiş dil bilmez çocu'Tan demiş nē öğrencez kessek demiş. o zumana
 30 gadan benē adam 'KundağTan hōlü dutuP da bi fıldırıyo dē şura 'asvalt gibi küt
 31 demiş düşmüşün ... bölü atmış fıldırēmīş gāri senē başladıñ bunō biz dēye. onların
 32 elini ayıñā çözüyōla biz dēyōla 'yime'lencez. 'yimek yicez dēye 'yimek hazırlañ. o
 33 bārınā goman dö'Tü'leri ihtiyar zırhıncarmış ōda. bağı yanmış kafası dağlanmış.
 34 ötekinneñē gālan işkencē_ēdemiş ikīsine. biri gāşmış hemen ōdan. o gāçan da ōlāda
 35 bi elindi te' tūFek doleşirmış şōlü aşşıklāda görüsem birineñ 'fūren dēye. elinde bi te'
 36 tūFek. üle a mübārek_adam seniñ_elindegı te' tūFek onuñ_elinde 'mavzer vā ya.
 37 seniñ te'tūFek yanmayvēdi mi nē olcek. o senē öldürcek gene. ötekinneñē gālañ
 38 'yimek hazırlamışlā ikīsine. yimişlē ōdu yēmē. şindi demişlē bize filen yēden geçir ge
 39 demişlē. ikisi öteki o gācıP-yören o dolaşıyōmuş olāda Fērā aşılāda gören de birineñ
 40 furen dēye. nēsi onnar hōle yollanmış yola o gācıPbören de felen yēre varen de orē
 41 gizlenigoyen demiş. ōdan gēdeken furalım bunları 'böyün demiş. birineñ ādınā
 42 geçirmişlē iki gādeşin birineñ öñüne geçirmişlē onnā kendileri üş kişi. düşmüşlē yolō
 43 bölü gidēkene. gācıP-yörüyen de 'seyitmiş annacında ōdu bi yoluñ gıyındı gōl
 44 varımış. biz 'havız dēyvērız ona, su havızı onuñ_çineñ girmiş de ōdu durāmış gālañ
 45 ōdan geliken vurcağ, hōlü gelik-gelilerkene. bi_yō ēyi adam_akıllı ba'mış,
 46 öñündeki gādāşı efesi. o gēşin dēmiş āTdağına atan demiş bi de āTdağınā tanımamış
 47 mımış o du öteki gādāşı. şimdi kimē Furcan şindi demiş Fursam gādeşlerimeñ Furcan
 48 demiş. bi 'seyidiyō bu ēpey bi gidiyoru gēni öñlerine çıkıyoru. 'illi dēyo bunun birini
 49 vurcan ben dēyō. elindi bi te' tūFek. onnarıñ_elindi 'mavzer. tepeniñ başınā
 50 gizleniyō. derēden dōru varıkan bi dā tanıyyoru. aynı gēni ikīsı biri öñünde biri
 51 ādında. bunnā gālañ dēyo bunnarā götürüp-gidēle dēyō. dede vādır,
 52 dedeniñ_oğāsında 'sivride orē çıkıyōla tēpeye oturuñ bağalım bi_yō dēyōla.
 53 oturalım, oturuyōlā oreye. şindi dēyolā bi kimsā gödünüz mü gōmedik. bi yakıda bi
 54 şey duyduñuz mu duymadık dēcēseñiz dēyōla. eğē bölü bi_şey duyāsağ dēyōla sizē
 55 demişle ta burdu öldürü gideriz demişlē. biz demişlē burdan sarıkōye gitcez demişlē.
 56 yanlış söylemişlē yola. burdan bi kaçıyo bunnā onnarā ōdan çevirivēriyōlā ōdan bi
 57 kaçıyōla alandıza alandızā çıkıyōlā gālañ. alandızdā zengin_adamları, nē gadā

58 zengin_adam vārisa onnarıñ parasınā alıyōla. onnā yū'leniyō parē ğalañ. şindi épey
 59 bi müddet gèçiyō. ondan soñra òlādan dönmüşlē dolášmışlē bi hēbi sarı lère.
 60 doldurmuşlē sarı lèreye, ha baqalım òdan ğızılçukur, uğreyōlā ğalañ. ğızılçukurdan
 61 gèçiyōla bizim şordu bi maħalle varıdı bedeller deresi dèyvèrilēdi. orē geliyōla òda
 62 biz dèyōla yime'lencez dèyōla òdu yimē yiyyōla. odu birisine dèyō ku dèyōlā kı şu
 63 hēybē dèyuru şurdu tepeniñ başında evlē vādır bi maqalle varıdı òda. o evleriñ yanına
 64 ğadā bu hēybē çıkarıvè dèyōlā. onu omuzlarına alıyōla hēybeye. bazı kendileri
 65 alıvèriyō götüremediñ zaman çoñnu onó götürdüyōlā. òdañ_ğalañ orē çı'TıķTan
 66 soñra hadı baqalım dèyuru sen git. bürēç geldi'Ten soñra dikiliyōlā bunna ha baqalım
 67 de baqalım o mahalleñ_üstünden hōreye bi tarafā çıkıyōlā. òdan şu dede dediñ yere
 68 çıkıyōlā oķarı çıkıyōlā daha oķāsına. 'sivri Kaya dèyvèriz biz òdó bi yē vā tepeniñ
 69 başında ğoca bi sivri kayā vādır. onun yannı varıyōlā. òdan ötü yüzünü güney yamaş
 70 ğalañ aşşası. 'oreç dikiliyō bunnā. ha baqam de baqam ögreşe ögreşe ögreşe òdu bi su
 71 varıdı bi adam vahtı zamanında bi su çıkāmış òdan, ... tālı ya'mış. bi iki di 'gavaķ
 72 di'miş oreye. suyuñ başındı ğavāñ biri, biri di aşşı yanda ikisi di aşşı yanda. hōrē
 73 ğadā iniyōla aşşı yandan hōlü patıķı yol bulmuşlē. bizim bu mahalliden giden patiki
 74 yol bulmuşlē. orē düşüyō bunnā, ha baqalım de baqalım ilerisindè bi dèreye varıyōlā.
 75 biz asarıñ dēresi dèyvèriz oreye. oreye varıyō bunnā. şimdi òtalıķ bozuldu dèyōlā.
 76 ğāman ğarışık_öldü demek o zuman ğalañ sefèbirlik harbi şey dèyōla ğalan. biz
 77 dèyōlā parē bureye gömelim de. nası òsu òtalıķ bölü durmaz düzeli dèyōla burdan
 78 alalım gidelim soñru dèyōlā üçü. orē gömüyōla hinci dèyōla horē gitsek òdu köy vā
 79 orē gitsek òdu köy vā. bullādā demişlē bu parē götürümücez biz demişlē. gömüyōla
 80 orē, bırāķ gidiyōla. bi müddet soñura, o gömen_adamıñ biri 'ölüyō. biriniñ gözleri
 81 kör_oluyō. 'gēni o biri di ölüyō, o kör_adam ğalıyō. nēsi bu adam bizim bu köyden
 82 bi āmat dēlē bi adam_marıdı. izmir_aşşā gidiyō, òlāda ötü gezēken beri gezēkene
 83 selçuk vādır izmiriñ selçuk, òdan bi evleniyō bu. òdan izmirē dōru gezmē gidiyō
 84 ğalañ bazı bazı gezmē gidiyō orē dōra. òlādı bi māmur bi Kadın varımış, nē iş
 85 başındeydini bilmeyon. vāzife başındeymiş onnan birleşmiş bunnā bi de evdi ğarısı
 86 varıķana. òdan bi ihtiyarınana geli gidēlerimiş bölē. bu benim dedem derimiş o
 87 kadın. nēse bi müddet soñra bölē geli gidēke ölüm sen nērelisin demiş, dediñ amāda
 88 bizim buralı. o du demiş üzüm_ovalıyın demiş. dadālı ovası üzüm_ovası.
 89 üzüm_ovasınıñ nāķı köyündenisiñ demiş. ğızılçukurdanını demiş. ğızılçukurdan

90 demiş, kimi kimi tanıyōñ sen demiş. filençeyi filençeyi bilirim bunnarı dı bōlū
 91 tanırın. şindi bak ölüm demiş, bi yakıdı bi 'parā vā demiş. gözleri kör_olmuş
 92 ğalañ_onuñ. o parā seniñ_ōsuñ demiş. daha başġa gömdüñmüz parā çoG_ōdu
 93 demiş. yalnız o parıları demiş benē götüreseniz demiş o parālā ōtaG_olcek demiş.
 94 öteki parılā demiş. bak bi hēybi sarı lēre seniñ_ōsuñ dēyō. yiyibilcē miñ dēmēyoru.
 95 āmadıñ mēmedıñ ōdan dayanan kōpādı pareyē yiyibilcē miñ dēmēyō. nīsī o āmat
 96 çıkāgeldi bullara. šōlō hayvannarā güTdüm ben de geliyōdum hōle hayvannarā
 97 birēcik sürüyvēdim šōlō de yayılsıñ dēye. ta šōlū yatmış šōle, ōdō 'yatıPduru. ūle
 98 dedim bu adam nē yatıyō ku burdu felan felan dedim vādım. heraldı dedim benden
 99 gizleniyō bu dedim ben. ben hōlū geçik-gidēkene ka'Tı bu. ge büreyē dedi, nē vā
 100 dedim ben. senē dedi bi şey decen dedi. 'bunō dedi arēcez bulcez dedi bene. bak bak
 101 bak. şimdi 'bunō nası anlatmış biliyō musuñ, ġızılçukurdan ġeşTiñ mi ölüm demiş.
 102 bedellē deresi dēlē bi yē vadır demiş orē vāce'sıñ demiş. ōdan ġeşTiñ mi demiş
 103 aņnecındı mahalle vā demiş üş dōt_ēv demiş. hanı öte dedim yē. orē vāceñ demiş
 104 ōdan oķarı ağceñ demiş ōdan ōrō_oķarı ōrō_oķarı demiş. bīrāz oķarı çı'Tı'Tan
 105 soņru demiş patiki yol demiş ikiyē ayrılī demiş bi ġüzel anlatmış ona. sol tafarā
 106 gitmēceñ di demiş saġ taraftakı yolō gitceñ demiş. oreyē ġi'ceñ demiş, ōda anneciñda
 107 bi tēpi vā demiş 'tēpiden ōrō_oķarı dōnceñ demiş. bi düz yē vā demiş orē çı'ceñ
 108 demiş ōdan daha oķarı çı'ceñ demiş. o 'sivri ġayı dedim yēre tarif_ētmış ġalañ. orē
 109 çı'Tı'Tan soņru demiş așşāsı demiş bīrez ākaşTır demiş. ōġreşe ōġreşe ēncēsıñ
 110 ēncēsıñ ēncēsıñ demiş așşā o ġava'larıñ yannı ēnceñ demiş. așşayā ġeşTi'Ten soņrō
 111 'patiki 'yolō bulceñ demiş 'patiki yoldan gidēken šōlū demiş dēreyē vācesıñ demiş.
 112 dēreyē vādı'Tan soņru demiş, hemen demiş dereniñ yaķasındı demiş šōle üş 'metro
 113 ġadā yakıdı demiş šōlū demiş yērden demiş üş dōt metre yakıdı demiş bi kīrāz_āacı
 114 vā demiş. kīrāz_āacınā bulduñ mu demiş 'parē bulusuñ demiş. kīrāz_āacındı bi mih
 115 çaķılıpdurudur demiş. o mihı bulduñ mu demiş parā bulduñ say ölüm demiş. kirezıñ
 116 yaş_oldünō biliyon ben de kirez bilen yidim. yalnız o geldij vaġıt kirez ōdō 'ġöşTü.
 117 nēsī vādık oreye. vādık kirez 'ġöşmüş. mih nēreyē ġiTdī belirsiz. ötü areyvēdik beri
 118 areyvēdik 'mihı bulduķ mihı bulduķ emme nēreyē bakıPduru. demek ağāş sālām_ōsa
 119 'parē bakıPduruymuş mih. tam mihıñ_alnında annecindeymiş mih. bīrez ōlada
 120 gezinivēdik beri gezinivēdi bu hōlarā hōle. bu dedim heraldı dedim benden
 121 dōñüTdürüvēcēk demiş benden gizli soņrō geliP pareyē çıkarıP ġi'cek dēyon ben

122 ğalaŋ kendimce. olāda gezinivēriyō şōle 'çatal_aş dēyo bilmem bi şēylē dēyō. nēse
 123 ben o kōr demiş hinci vācen olum ben demiş hōlū elimē sürmeynen ğeni bulcen
 124 pareyē demiş. ben dedi giden dedi dedemē alan gelen dedi. sen dedi hurdan bi
 125 hayvan_al dedi o zuman araba marabam_ma. sarıgölō ēn dedi oğan mindirelim
 126 gelelim dedi. dedemē bulduralım bu parē dedi. e hadi baċalım. ben di dedī ğün bi
 127 hayvan_aldım burdan. sarıgölō vādım, oğu bīrez be'ledim be'ledim gelmedi.
 128 vaċıtsızā ğadā 'be'ledim gelmedi. geldim burē, bu dedim sözüm yabana amınā
 129 ğodūm dedim bene hōlū bōlū şey_eTdi 'ĝandırdı bu. pareyē dedim ben bildi veyaHut
 130 çıkarıP-gi'cek ođan dedim. orē ğalaŋ boşlumadım ğalaŋ. hōlū olāda ğalĠıntı
 131 mulĠuntu vā mı ben tanıyōn ğalaŋ. soŋru dedilē 'gebe āmat dedilē selçu'Ta 'ölmüş
 132 dedilē, ğiTdi. yalnız o pareye bu alandızlā çok aradı o pareyē. onnā yanniş aradı.
 133 patiki yoldan üsTünō aradı onnā. öteki bizim dedimiz āmadıŋ tārifi yoluŋ_altında.
 134 kīrez hōlū yoluŋ_annecinde hōlū yoluŋ_āzınā baċıp-durudu. dēcēm bōlō ğalıvēdi
 135 işTē. 'cavırıŋ ğeldini di aŋnadıvēren 'cavır burdu mahalli ēvdēkene hayvannā hu
 136 yüzdü duruyō 'yaylada. bi ğün sabālī dedilē ki 'cavırıŋ dedilē siFāresi geliyōmuş
 137 dedilē. köyden ğaçıvēmīşlē. benim bilāder vā bi ābeyim vā. beninen o oğu ğalmışın
 138 aċıllılā 'ĝaçıvēmīş. ezzik o aċıllı ben gidiyon_emme 'fazlı gidemēyon. oğan bene
 139 mindirivēdi bu da huruy_oċarı huruy_oċarı köyün_üsTünō ğadā çıkādı. oğan bi yol
 140 bizim mahallleyē geliyō. orē ğadan çı'Tı'Tan soŋru 'cavırıŋ siFārisi enivēdi
 141 hayvannā şakır şakır. ābeyim reHmetlik ben sırtındeyin miniPdurun āķasında. ben
 142 hōle yoluŋ ğıyında ğıyında büzülyörün. ċor'ma çocūm ċor'ma diyō. hayvannā
 143 usul_usul geçiriyōlā baċ. 'çeti_ōsa bize çıĝnedilē oğa. bu 'cavır hakikāten baċ
 144 müslümandan merhimetli. 'cavır_oluPduruċāna oğan usul_usul ğeşTi. 'cavırıŋ bi
 145 ğeldinē bōlū biliyon_işTe.

Konuşan : Fatma BİROL
Yaş : 66
Derleme Yeri : Beyharmanı Köyü
Konusu : Düğün, Günlük İşler.

1 ğadiriñ_êvi köyüñ_üst başında da ölen çocüñ_êvi sarıgölde. on da dün işTe eveli
2 gün hastāniden gelmiş o. sālī'Çı zāten biliyosuñdur sen_onò belki. ölen çocuk, ölen
3 çocuk māmurudu. sarıgöldeydi ğāri. āķıdaşlarına gōmeyē gi'mişimiş yalınız. eveli
4 gün hastāniden geliyō. ānı demiş bāndi demiş hēş namazını geçirmēyomuşumuş
5 yalınız bu. ben demiş benim_üsTümdü bi aırlık vā bōñ demiş. bān demiş 'ezenē
6 ğadan yatıcen demiş. yat_ölum demiş. dün sabālan ka'mış kāvaltıya 'yapmışlā, bān
7 demiş denizliye āķıdaşlarıma gōmē gi'cān demiş, kitaP_alıP gelcen demiş. ölum
8 éviñdi év dolusu kitap vā dēyoru. ğaraġacā ğadā gi'miş kāvaltıya é'miş ğaraCā vāmış
9 arabālā gi'miş. denizli arıları 'ġaşmış. tekirā 'ève gelmiş kendi arabasına minmiş
10 gi'miş. bu ğāri işTi kaza yapmış olāda. denizli yolunda. yalınız yapyalınız
11 gi'mişimiş. ölum düñ_êdelim ğāri zamanıñ geldi demiş. geldi ana demiş, giTdi.
12 êsKiden nēyidi, 'tefinen 'davıl zurna hindi beyaz dōvaķ kēyiliyō, o zuman al dōvaķ
13 kēyiliyōdu. kırmızı, çāşıdan alıyōduķ. 'onò bāleyōduķ üsTünō çeşit çeşit 'süslōyōduķ.
14 hēş di'Tirmēyōduķ, şindi bu ğāri işTi senē anlatÇem bu iki oluyōdu. bu iki oldu mu
15 'Kırmızı. bunu hurdan dikē-gelidik. hurdan dikēsini hūra ğadā. bu yandan bu yandan
16 Ti'Tiñ mi bu ikiye būreye bölü başına ğoyāla bölē. ondan soñura bunun_üsTüne
17 būra alnına pul dikēlēdi kat kat. başına tā bunun_üsTüne sözüm 'cıġasınıñ da bunò
18 'ġaşı'larınan 'cıġlā dı dikelēdi. çeşit ğıraplarınan ğēni aynı çeşit çeşit onnarı süslēdik.
19 geline 'atā 'bindirilēdi 'ġaynatası çekēdi, 'götürüdü. bunnarā kadinā āķasına geçēdi
20 sözüm. ellerine bīfē tef_alıladı onò çalı çala. hindiki ēke'lē hanı asKer_ādından
21 gidiyō aynı gidēlēdi. onnā 'davıl zurna bayraınnan. eveli 'yörüyerek gidiliyōdu. şindi
22 arıbılarınan gidiliyoru. şindi bi yol vā, bu yoldan gidēsini, o yoldan bölō dolanı
23 gelisin. şindi düñ oldū zaman tabi cuma gün 'başleyōsuñ. cumartesi pazar gün
24 bitiyō. ğēni aynı düñnü salı gün 'başleyōsuñ. aynı perşembi gün bitiyōdu. 'bulġur
25 'noFut 'pirinç yoydu, nē bulusa. aynı kēşgek dāvam_ēdiyō zāten. aynı yaınan, sādī

26 yaınna. bizim burdu döymü yok. o sarıgöl yanda. burdu yârdırılâ dëymanda
 27 dëymandı yârdın mı onò furālâ. süzēlē ‚yıyķālâ süzdün mü adam_akıllı ‚Kaynadırlâ.
 28 ‚kepçēnen gine gezēle. ondañ keri yeteri ğadâ tereyaı ğatālâ içine. o dağdan gelesiye
 29 ğadan. o zuman müsâfırlē ēvlēdi ğalıyōdu. akırbılarının_ōda, sözüm ben
 30 düün_e’dim dē mi şu ēvē oturaG_ēdiyōdum. ōdu ğalıyōdu o ēvē oturaG_ēdiyōdum
 31 ‚ōdò ğalıyōlādı. şindi ‚arıbilâ vā, düünō gelen ğeri gidiyoru. eveli geldilē mi ğeri
 32 ği’mëyōlādı. vēdijn dāveti o gelinē ēndirmedı’dēñ keri bu ēvden ği’mëyōlādı. hindi
 33 sözüm cumā gün gelmedilē mi cumartesi gün geldilē mi o gün ğecilēledi. o gün
 34 ğecele dilē mi ondañ keri gelinē ēndirdilē mi ondañ keri hadi allā_ısmālādıķ. mëydan
 35 çıra çıreyá kestin mi bölü bölē altınā odunò aTdılâ mı ondañ keri doldurulādı o
 36 çıreyá. daha esKiden ‚löküs sonru māşur_oldu. maşlañĝ onò maşlañĝ dēlēdi. hēc
 37 ōmancılara bi şey denmez sōledin mi özel iki üş hayvannan dōt beş hayvannan dağa
 38 çıreç gidēlēdi özel düün_hazırlı. her ikisine di gidēlēdi. ortaķ deil her_ıkisine de
 39 ayrı ayrı birlik yok. hindi bazı birlik oluyōru. o zuman ... ama eveli çok çeşiT_oludu
 40 yemek. on çanaķ ğonurdu bir zoFreyá. şindi bayā o ğadâ olmōyō. ğaynatasından nē
 41 vërcek ğayınnası nē vēcek. onò söyliyō. dāvam_ēdiyō canım. o gelin ona üzeñgilik
 42 dēlē. illēki vërilē, māşurdur her taraFTı vādır_o. başındān geldin mi atTan ēnmiden.
 43 [bardak kırma] ‚onò gelin çı’Tı gün sabāla hürdā toplasış kadınnā. elinē bi bādā
 44 doldurūlā alılā gidēle vādılâ mı olan_ēvine oynumıye gidēle. ora vādılâ mı olanıñ
 45 būra duvara çāpāla onò suyunna. istē içere ği’sin suyu istē dışarı ği’sin. o ğarışmaz
 46 ‚onò ğarışmaSsın olan_ēvi hēs bi şey demez istēsem ıslansıñlâ. [su] olmaz mı su
 47 dolū. tabi suyunan gidiyō. doldurdun mu aldın vādın bi çāpāla bürē duvara isTesi
 48 yarısı içeri ği’sin bu suyun. hēs bi şey demez olan tarafı. gelin_ĝız çāpıyoru. ‚edet bu
 49 ‚edatımış, aynı ğızılçuķurdu du ōlū burdu du ōle. aynı atınan geliyoru. baķ dün ıhın
 50 ōra ği’mişiniz ya, he ...olan gelin geldim bureyá, atınan geldim. ben ğaracallıyım.
 51 [eşi için] o kendi raha’sız olan dā ‚patozdu. ōlum dedi ‚patozò biraķ git dedi
 52 akrabāmız o du bizim akrabā. bunun halasının_ölunun_olu. o_Gun ğāri hasan
 53 ‚patozò ğerilimecen dedi tıransit hazırlandı yörüdü burdan ğoşaraķ tıransiTı
 54 durdurdum ğiTdim. bān kāndim ğiTdim. bu zāten raatsız on om_bēş gündür. bān
 55 ebedī rağ’sızın ğeşmëyō zāten allahlıķ. /.../ [sıtma] onò du hūreyá o ēkiz doıuran ğālā
 56 bi ip bāleyvërilirimış ğoluna. ‚sı’manıñ dı dërmanı ķāpızımış. oreyá ķiriş dēlēdi onun

57 esKiden keten_ıpi oludu ondan bālālarımıř. ıāpız buldu ıāpız yidirdilē mi geıē-
58 giderimiş.

Konuşan : Ümmü KÜLAH
Yaş : 77
Derleme Yeri : Günyaka Köyü
Konusu : Düğün, Günlük İşler.

1 nè yapalım ġāri ġiyāsaddın, yaPdık yapcāmıza. hinci be'leyoz ġāri. evelden hinci
2 sölümesi ayıp nēden bi şey çı'Tı o geliyorū. esgi düünnēden düün ġalmadı gelinneēē
3 gelin ġalmadı. hinci tambır tumbur kıambır kıumbur hade. bize ba'mı biz üçē gün
4 dōde gün bīrer_aFtı düün yapıyoz 'yavрім. yalnız hinci millet sölümesi ayıp
5 haķından gelinmēcek bīrē gün ikişē gün belli olmōyoru. esgi düünnē güzeldi hem di
6 millet şenidi yavрім ac_ōsu da 'cılbaķ ōsu da. hinci hēr şey bol dünnā yıkılmış
7 āltındı ġalmış millet. e'serī pēşembe gün çıkarız geline, çāşambı kıını olu hinci di
8 cumā ētesi olu pazar gün çıkarız. sölümesi ayıp pīrasā_aş Furālādı 'ġabaķ Furālādı,
9 'kēşgek Furālādı, kēşgē hinci di Furuyōlā ġēne. nè bulunōsō ba'lavı ēdēlēdi. om_bēş
10 on_ıltı zini ba'lavı ēdēlēdi. 'dolmēē 'ya'mazlādı bizim köydü dolmēē 'cıġı yapādı.
11 biziķinnē sāmı 'dolmu bilmez. velasılı aşır_aşı yapālādı. 'fasillā benim çocu'luymda
12 bān biliyon o zumannādı 'fasilli ġıtıdı. hēr biri ġıtıdı heraldı sölümesi ayıp. 'pa'lı
13 Furālādı ġuru 'pa'lı ēyicene 'fasilli_aşı gibi ġuru pa'lı vurālādı. o zamannarı
14 azzıķ_ērdik biz_emme yaşıım 'ye'miş_ıltı mı ye'miş yedi mi nè. hinci kimine 'undu
15 batırız yavрім kimine şey_ēdiyoz. esgi düünnē bundan ēyīdi hanı düün 'deil 'millet
16 şenidi 'millet. nè ġadā bi ġat ġēcek buldu mu ķeyēdi çouına hanımlā bilen aya'larına
17 ellē āķılarına. hinci bolluķ 'millet ölü. sen dēyoņ 'parı yok, o dēyoru 'parı yok. olan dı
18 yok dēyoru olmıyan dı yok dēyoru ġünnē ġaşTı öņüncü milletin yavрім. doycāmız dı
19 yok aķıllancāmız dı yok. hinci būreē ġēseņiz siz. eņ yaşılı bunnan biz ġaldıķ.
20 ġiyāseddin kendi biliyoru dē mi. yōķ, zenni ēkek yok. hurdu bayram dayıņ vā zātan
21 dōru dürüS ... demesine bilmēyoru yavрім. [eşine] 'aņnadivē dēyoru bē, ben nè
22 aņnatcan. hinci yemek çoalmadı hinci yemek ġıtaladı eşgisinden de. yavрім ġızların
23 isTimesine olanların_ēvlenmesine ba'ma. hinci çok deņişTilē. o zumān biz vācāmız
24 adamlara ġōmüden satālādı bize. nasıl_ısTesiņ arı yēdi işTe kim kimē mehāl ġōdü
25 'umudō_olan ġidēdi vērilişi vēriliđi vērilmisi dönēdi. hinci ölü dēli hinci ġızınan

26 olan 'biliyoru. hinci bu çı'Tı, hinci gızınan olan biliyoru dēyōlā. 'senē di tanıyan yok
 27 anasınā bībasınā dı tanıyan yok. ōtalık bozuldu temelli yavrim bozuldu. eveli bizim
 28 nişannarā ba'mı nişanā bilen 'bereṇarı işTe. nē olusa nē bulusūduydun da soṇru soṇrō
 29 ātırdı kimi āltın da'Tı kimi sarı lireye çevirdi. kimi 'beşibirliē çevirdi dediṇ gibi.
 30 hinci ḡalaṇ 'temelli 'daḡım çoaldı. ḡız_évine ōsuṇ olan_évine ōsuṇ, 'alıbiliseṇ.
 31 sōlumesi ayıp 'yapıbiliseṇ. hāsılı bizlē zāten ḡari hēr şeyden ḡaldık 'yavrim. 'dūñnō
 32 'bayramā gi'me'den ōlū başınā gi'me'Ten 'hasTı başınā gi'me'Ten bunnādan ḡaldık.
 33 'arbeynen götürülēsē 'aydı bi 'yıldı bi. sarıgöldü işTi 'şevket vā burgazdı duruyoru
 34 benim iki üş senedir belki biliseṇdir. daḡTdık oruyu oruyu 'yavrim öḡünden édindik
 35 allah vēdi bize aha bu hinci 'kimi ōdu 'kimi ōda, daḡlyōlā. nasıl_é'ceṇ nasıl bilceṇ
 36 hanı nē dēycez biz nē şey_eden. a'lı başındı adam ḡarı yok burdu zātan çocuṇ
 37 ayaṇ bize ḡadā gelmiş. saḡl allah razı ōsuṇ geni di nēreyē varcāṇ 'yavrim. kēşgeē biz
 38 yavrim yarādık 'daşda. daşlarımız vā yālı daşlarımız vā. onō tavlādık yarādık
 39 sōlumesi ayıp savırırdık. ondāṇ keri iki üş kişi bölü kim 'ḡövetli 'ḡalın 'kepÇilēden aaş
 40 'kepÇilerinen. çāpālādı ōdan oreye haranı dı ḡarışTırı ezēlēdi. onnā ōlū Furādık.
 41 yaṇnan furādık. hinci ḡızaṇ 'dēymandı uyudoyoru oruyu oru ezmek bilen yok. o
 42 zumannāda hālvi ḡarmak yōdu. dedim ya 'ba'lavı édēlēdi zinilere ba'lavı édēlēdi.
 43 ba'lavı daḡdīlādı, ḡabaḡ Furālādı Ta'lı ōsuṇ dēye. yaHut ḡabaḡ olmassa aşır_aş
 44 Furālādı. kēşgek hinci Furuyōlar_aynı. yaṇ ēyi olūsa yaṇ güzel_olūsa. /.../ 'bene
 45 ḡalīsa esgilē ēyīdi 'yavrim. yo'luṇdun_emme milletin ḡōñü şenidi dūñ 'havā oyun
 46 şey oynōyōdu. hinci ḡızaṇ ḡoley mi hinci zōr. hinci hēkes bildiṇe ēkek 'zenni
 47 ḡarışıyoru çık dēyen yok gir dēyen yok. eveli bundan ēyīdi. sırıyan masıs ēke'leri di
 48 olūdu yavrim bayra'Çı 'zennileri di olūdu. ḡaldırmeye hanı oynumē tek tek. hinci ōlū
 49 'deyil. bene ḡalısı esgilē ēyīdi emme uşTu. e'serī bizim bīrda hēr türküyü bilēlēdi
 50 bunun ebeciṇ varıdı o çekēdi. 'hinci o çö'Tü ḡalaṇ. o tef çalādı eveli tefinen oynādık
 51 biz. soṇru 'cūmbüş çı'Tı. 'davıl çı'Tı 'zurnu çı'Tı dediṇ gibi hinci hēr şey şeylendi.
 52 ebeciṇ çok çekivērīdi ḡıyasaTdınım. 'hōrū eben, deli hasan ḡāsı, çok fenādır_o.
 53 āşamā ḡadā 'türkü çekēdi orā gidilip şureē gidilip sōlumesi ayıp. iki kelimeye
 54 bir_āka sırı ḡatiyen sōlūmezdi. illi eşit. hinci ḡiTdık ḡari ḡıyasáTdın uşTuḡ. nē

55 yapalım yavrılarım. /.../ eñ fazla gödüñ geldiñ ya 'tütün 'bıydey āpa eveli onnarā
 56 êkēdik biz. ondāñ kēri tütünō döndülē bı yıl 'tütün ētesi seni māsıl 'bıydey āpa.
 57 yalnız hinci āpılā қа'Tı ğalañ çoñ 'bıydeye döndü. bāğ dikēdik çekirde'li ğara bağ.
 58 altı yēdi küp be'mez ğaynaTdıñ yavrım biz ğaynaTdıñ da hinci üzüm dü ğalmadı.
 59 sölümesi ayıp gēçilerimiz_olūdu ğoyunlarımız_olūdu bīrē di êkeş derisi ğoyun kısır
 60 derisi 'kesik basādıñ. hinci ya kesik vā milleTde bazādan alīsan alınıyoru alınmassı
 61 yok. hinci yok ğāri yavrım. millet kendi bildiñe. bizim günümüzde hentirilē varıdı
 62 yavrım. 'gelin_olcañ ğızlā ... kēymezdini ğıyāseddinim. geceğ gidē gibi ğeycek
 63 ğüyce gibi esgi ğeyce'lerinnine girēdi. gelin_olcañ fañıt kēyēdi dovā. hinci çılbak
 64 geziyölā bizim günümüzde bizimi başlarımızdı fes_olūdu 'dokūzanlıK_olūdu. hinci
 65 onnā hēp қа'Tı. 'hēnteri kēyēdik, ğumaş don kēyēdik. 'peştimal gerinīdik öñüne.
 66 gelin_olduñmuz Fakit başımıza 'cū dañālādı. 'ğaşı'larā çakālādı cıllara. üş kürek dōt
 67 kürek dēdik_onō biz. 'barat dēlēdi ğızım boyalı қayıTlā varıdı allı yaşıllı. /.../ ondāñ
 68 kēri fisTan çı'Tı. öñünden gönek varıdı sölümesi ayıp aқ bezden. 'hēnteri
 69 kēyilidiyōdu. hinci bān bilen 'pişmānın öñündēñki 'entīrileden sa'lımadıñmā
 70 ğomadıñmā. hinci dikicek ğalmadı. eben becerīdin ondan. o da ğiTdi ğiTdi ğalañ
 71 yapımıcek iş yapımıcek. a'lımā geliyoru da evele. fes kēyēdik sölümesi ayıp başımdā
 72 üş türlü dōt türlü ğırabınana ğarışTırılādı çaқğalı baş dēdik. asğı dañınīdıñ 'boncuқ
 73 örēdik 'boncuқ dañınīdıñ. ölü 'қayraқ boncu'lā hinci bunnā ğiTdi. /.../ abdīllah nē bu
 74 hoş geldiñ hayır mı şēr mi. ğar_āmadıñ év ğarşıñdı dā. dōru ğarşıñdı évi. gidıñ dōru
 75 yoldan çı'mıdan. /.../ ödā subaşıñdı benim ğardaşıñıñ biri ğoceğ ğiTdi bi yılın da.
 76 ödu bi ğocuğarı varıdı ğayınnası varıdı. sōrdum ben neni dedim siz dedim nē
 77 oluyōñuz dedim 'yörü'sünüz 'bayı dedim. ha yörük ha tür'men dedi tür'meniz biz
 78 yavrım dedi. bi tek arbanıñ bi tekerinnen geldim ben bürēğ dedi ğarı çalışmış işlemiş
 79 allah vēmiş heralda. ölü geldim bu şeye ērdim mertibeye dedi. biz tür'men dēlē dedi.
 80 ikīsiniñ farkı yok dedi ha tür'men ha yörük dedi. biziñkinnē hinci esgilēden adam
 81 ğalmadı yavrım. ösu da bizim қafilā bilen ğarışıyō. nē yapan yavrım 'sürgü sürürün
 82 nē olūsu çay bişiririn 'fazlı iş işlēmeyon zāti. esgiden hēpsine di işlēyōduқ oraқ
 83 biçēdik 'desti çekēdik 'çırpı ğazādıñ hinci onnādan ğaldıñ. geni şükür bu ğadālı
 84 yavrım be. bunun bubasıñıñ haқķāridi ayağ kesildi. buna ğüÇcūkeni aTdı anası. bu
 85 yaşā getirdik 'kendi izmirdi belediye di çalışıyoru. aha izmirdi duruyor olān. bībası

- 86 burdu durm  yor  . t  dil_olusu   l   geliyor     du   alı  yoru. belediyedi   alı  yoru
 87 yavrım. [kocasının konu  ması] omar_  ay   g  r  se     arıcallıdı bi k  l  h  lu v   d  .
 88   lc  mi   g  si   bi_  y   halelle  sem 'deyiPbatır [dersin].

Konuşan : Hatice BONCUK
Yaş : 75
Derleme Yeri : Karacaali Köyü
Konusu : Düğün, Serbest Konulu.

1 'yaşım 'ye'miş beş 'ye'miş_altı. düünne 'nasıl_olūdun_olum. hinci aynı 'bölü
2 yemejimize furādık. nēse birez 'çapıT_olūdun. serēdik bölü meydānnāa. ōdan gelilēdi
3 'davıl 'dümbek nēsi alılādın geline. öñünden ğırañdan hōlü dolaşıdın 'atā mindirīdik
4 'gelinlere. hinci 'ta'siye miniyor. öñünden gidēdin sözüm olanıñ 'bıbası
5 allahıñ_ēmrinnene isTēdin, verīdik. hinci hērkes 'kendi bitiriyor. ğāri ölüm. olanlā
6 hinci 'kendi bitiriyor 'gızınan_olan 'kendi şey_ēdiyor. ben bölü biliyon öñünden
7 olan_ōsuñ ğız_ōsuñ ğatiyen sōlenmezlēdin. biliyō muñ hana na zımān allah
8 emreTdi de gelin_oldu geldi mi o_ğun ölü tanışıldım. 'hinci o deñil hinci kendileri
9 ğonuşuyōlā ēdiyōlā yavırım. ben 'bunō biliyon. nē diyelim. /.../ hinci o evelki
10 yörüüyüşTen yörüüyüş ğalmadı ölüm. hinci herkez 'telefonnarınan ğonuşuyōlā ğızınan
11 olan ğönü varısā 'oluyor. öñünden ölü 'deyildin. gidēdin anası bābası isTēdin
12 allahıñ_ēmrinnene bitirilēdin. ēve girdiñ gün tanışılādın ğızınan_olan, añladıñ mı.
13 hinci sen ğülēsiñ emme hinci ğızlā ta bölü örtēdin yavı'lımız bize ğörcek diye
14 'örtmiye bölü örtēlēdin. hēş şölō ğösTēmezlēdin. 'hinci onnā қа'Tı ğāri 'yavırım. aynı
15 hinci nasıl furuyōruz hanı hinci niysi fasilliden 'başla niysi 'pilavından 'turşasından
16 aynı furādık hinciki 'yemek gibi. öñünden hinci 'turşu çı'Tı. o zuman 'hoşaf furādık
17 'üzümden hoşaf furādık. 'cacı'Tan 'saltalık ēdēdik. aynı hinciki gibi. emme zaman
18 zaman deñşiyorū_olum bē zamana zaman deñşi'yor. 'kēşgek aynı furulūdu 'kēşgek
19 yapālādı. nēyse 'patátizden Furālādı 'patátiz_olmassa 'meşiT_olūdu. noHuTdan
20 furādık. hinci aynı evelki gibi. 'hinci geline bölü meydanda öñünden küreş_olūdun.
21 deliğanlılā sözüm érke'lē küreşīdin. 'davılā yapā içindi oyun oynālādın. hinci ğızlā bi
22 girdi mi meydana ēke'lere yē yok. annadıñ mı. 'davılā furā furā gelilēdin. geline 'alā
23 kēydirilēdin. hinci al yok. bi 'örtmü hōlü örtüveriyōlā ğırmızı bir şey. alā örtēlēdin,
24 geline atā mindirilēdin bıbasınnana nēsi ğardāşları varısa. ōdan dōru hōlü dolaşı
25 gelīdin ğeri. 'ğabirden dōru hōlü gidē geli doleşī. ēve geldi, olan_ēvi olan nēyse
26 birez paralā atādın geliniñ başından. 'ğayınnası 'ğayıntası nē vēcēse verīdin. emme

27 ben sene nēsi bi 'sētīn_aācī vērdim. nēsi ben senē bilmem nē ağacı vēdim. ōdan
 28 'özeṅgi atālā. hanı öncek ġāri ya. ōdan ēndīrilēdin alılā gidelēdin_īçeri işTi bu. nē
 29 vēriyon, ıhı bi sētīn_aācī vēriyon. 'tabi geliniṅ_oluyōru ġāri. özeṅginiṅ yataṅnā
 30 gelin_ēniyōru ġāri ya. hinci ta'siye mindīriyōlā. bi çay bilen ġoyeniṅ mı bī_yō
 31 çayımā işiṅ. düşTüm de ölüm bi saf_ōlancım_mā 'kafıdan. āşam_oldu burdu
 32 oturuyōru āşamnıyın. 'ezen_ōkunce hōda. bān dedi yēmek yiyelim anni dedi yēmeḡ
 33 hazırladım ġodum oreya. ölüm ezen_ōkunsuṅ, namazımızā ġılalım, o zuman yiyelim
 34 dedim. hurdan ēndim 'tavi'laṅ_āzınā kapaTdım tovaletē girdim. 'ezeṅ_yamazā
 35 ġılcam yalıṅız. hu yüzdü bi demir vā. demiriṅ_üsTünō hōlü bi basTım demir di
 36 ġīrīmıṡ bi ġiTdi ayak 'kuytaḡ. hemen hemen iki ay oluḡ-gidē bu ġol. ġırıldı,
 37 hālçasından çarşambı ġün_aldırdım geldim aha. böyün alafı çıkıbaḡTı bunuṅ. ta bölü
 38 dēyon baya dēyon geşvēren ġalcek baya ġolum. ġocadı'daṅ kēri hēr şey gelceK
 39 adamıṅ başına. hinci hōlü saf_ōlancım vā bi. bi di bu ōlancım_ma, biri
 40 kezēden_öldü. bi ōlancı varıdın. e onō du sām_bān, sān 'bakımassıṅ ġocadıTaṅ kēri
 41 bunu düünü geli esgerē gelī ōkuması gelī tanıdımız vā izmirde. ōdan geldilē aldılā dı
 42 ġiTdilē oreye. hinci ōdu 'deliḡanlı on sekiz yaşında. 'ōkuyōru, ōkuyōru, bī yıl
 43 ōkumasınā bitirdi ġāri. 'baḡı dēsi ġi'cek ġāri. evletliḡ aldılā ġāri ya. bu ōlan dı
 44 benim. ēvli ölüm dē dērdim çok. ġēçinimedilē geliP gidiyōru geliP gidiyōru ġāsı. iki
 45 deni çocū vā ġül yapraḡ gibi ıhı baḡ biri biri bundan_ufaḡ. ġēçinimedilē ölüm, hēş
 46 'döven yok 'söven yok. ha bīra'Tı dı bi ġiTdi bir haFtı dedi gelivēdi burdan
 47 eşyālarına götürdü. haFteḡ dedi ġiTdi boş işTasınā aTdı-gāldi. hinci boşandılā. başı
 48 ġülmedi, 'başı 'ġülmüyēbaḡı. çocūṅ bīri 'burdu bīri ōda. [yemek] ġolum bölü olālı
 49 ōlan yapıyōru ġāri. hunu ba'saṅ ya 'bō_yü bölü bi şey dutumeyiPbatırın ben bunnan.
 50 duTdurmúcek. hōlü ba'saṅ yumulmōyō bu. hasTānide sārđıḡ. alāşēre ġiTdim, 'heTtē
 51 'ġözümnden amālīyet_olduydum. ġōmēyōru, amālet_ēdilen ġöz ġōmēyōru. hinci hōlü
 52 kapağıyon baḡ hōlü kapağıyon, sen yāḡırdı bi 'ġaraltı oturuPdurūsun. faḡát' öteki di
 53 olcaḡ. onō sırası aldık geldiydik. o du ġolum bölü olasıyı ġadā gidilmedi. 'kafıdan bi
 54 ōlancım_mā. nēreyē ġayboldu sabala bu ġadācık ē'mek yiyōru. iki bardaḡ çay
 55 sabālan bi ġiTdi mi ta āşam geliyōru. nēreḡ ġiTdi bilmēyon. her zıman ōle. 'kē'lē mi
 56 ġiTdi, yōusa aşşā 'çaydanlıā mı ġiTdi. hēşbir şeycik yapmaz, gidē geli. hōlü bi

57 şımaran êden demez. ölumdan iki sene evele öldü bėyim. [komşusuna] ge ge bizê bi
 58 şêylê sorubatî bu, aynî òlû sen de aňlat bi_yō. /.../ hinci herif gōnünden nê ƙoPduysa
 59 alıyuru gidiyuru òlanıñ_êvine 'döşöyyoru. öñünden òlû 'dêyildin. öñünden serilîdin
 60 hûreğ 'pusat hōlû serilîdin. /.../ hinci 'darî dî yok 'çavdâ dî yok. hinci 'bıydey ê'meciğ
 61 yiyōz ġârî gene 'bıydîdan 'bıydîdan. gübreynenê oluyōdu yavрім öñcûden yōdu
 62 hinciki günnerimiz êyi.

Konuşan : (A), (B) Emine ATAŞ
Yaş : (A) 85, (B) 58
Derleme Yeri : Karacaali Köyü
Konusu : Düğün, Serbest Konulu.

1 (A) bān hinci baḵ üş Tene ölumuz vā. 'kendi olanlarım mā baḵ ölumuzun biri
2 hāziran ayındı giTdi. biri eylöldü giTdi. seneye terk geldi. ōdan biri di ekim ayındı
3 giTdi. bunnarā biliyon bān de 'kendi olanlarımın nē gün giTdine nē yannı giTdijne
4 bilmēyon. nēden bilmēyon bunnarā biliyō muḵ. evelki fakirli'Ten irezilli'Ten anamız
5 dı ölüvēdi hep irezil ḡaldıḵ. bi benē gelin ēTdi anam ölüvēdi. hasılı ḡızaḵlarımā
6 zor zıbirīdı dēyi bazı aş yatādım bazı tok yatādım. evelki günlere, allah gösTēmesiḵ.
7 baḵ hinciki bolluḡa. yalnız āldi 'parā ōsuḵ. 'kendi malımızınan şirket ḡaçırı ḡaçırı
8 öldük, 'kēndi malımızınana. çok şükür hinci hōkūmetlē 'parı vēriyuru yavırım. sēh
9 'sıyır'maşTansıḵe mi. yaşıma hadi bilimiyon, soruyon soruyon unūdu
10 unuduvēriyon ḡara gözlüm. ḡocadım ōleyin ben. esgi düünne, altının nēyidiḵne
11 bilmezdiḵ. 'beşibirlīḵ nēyidiḵne bilmezdiḵ 'yavırım. hinci böyüK altınā dı vā hēr
12 şeysi vā. hinci bölü gidēsi hunu baḵ seḵ ya eliḵdi ıhan. bi me'tiP geldi mi kimē
13 oku'cam ben bunun dēye elimē alıdım. 'kimē yazdırcan 'kimē okutcan dēye aha üş
14 'Teni olanın ādınā ḡaldım bān 'temelli bı yıl. elimdi gezdirīdim kimē oku'caḵ kimē
15 yazdırcan dēye. hinci siz nēye aha allah gönendirsini bölü sürēseḵiz ya ḵōḵuyon
16 gine./.../ 'cavırlā geldi zaman ben anamın ḡānindeymişin. allah o günnerē
17 gösTēmesiḵ. daḡlādı 'ebilerimize dedilerimize ... ē'miş 'çetilē. anamā ḵō'mu bizim
18 ḡız dēyḡēmişlē demişlē de anam ḵapısaḵ ḡerēken ḡeşmişlē. anamın ḡārdāşı
19 mıdın onnā. ōdō beslenēlerimiş de ondan. ölenlē sevinilcek dōannā tasılānceḵ demiş
20 kitaplā. halam varıdı aḡādı. İsan nā gözüḵün ḡöḵünō gelecek. gözüḵün ḡöḵünō geldinen
21 bilmām ḵaş sonru ortalıḵ ortalıḵ hanı ḡalaḵınā ḡödüm bān de tēs geldiḵne ḡödüüm
22 yok. allah o günnerē gösTēmesiḵ. /.../ [annesini için] anlatmazlē mı. 'hadıḵ demişlē.
23 orā nasıl eliḵiz ḡoluḡuz dutubātı 'cavırlar 'avşarā gelmiş demişlerimiş ora'larā
24 soḵuvēmişlē el çekirdeḵine. gelmişlerimiş ḡocu kesik 'cavırlā dolmuş ḡalmış (B)
25 bizim ōda ḡoca bi aḡaş vā da aḡacıḵ içinde otayındı yatādım sabā ḡadā dērdi. bunun
26 ḡāḡşliḵdi burūlarā gelmişlē tabi uludevrende. hacı ahmat varıymış biri ıhın o

27 şeydenîmiş, anārşitleriñ. (A) namaz ğılıbatannadan mıñ s̄ān. namaz hocası mıñ
 28 öretmen mıñ. düünnē bayramlā nasıl_olsuñ. bayramıñ nēydīne bilmezdik. hinci bak
 29 yēñi seneki bayramā biliyōñuz. öñünden devrenTlēden habar_alıla gelilēdi.
 30 devrentlēden top_atılıdı oruşlara ōlū bozādıñ. düünnē di gine nasıl_ōsuñ. olūdu,
 31 ıhınnā dēyon ya. düünnerē aş furālādın 'oñu yollālādın okucularıñ_öñünō
 32 tüFeK_atālādı, gidēlēdi. hinci yok ğalañ. allah sağlık vērşiñ, 'düzenlik vērşiñ, allah
 33 bölü sürdürsün. 'ē'me'lerē 'hamırlara ğaTdı' mı, édēdik, toplādıñ hanı hısıma
 34 toplādıñ. hadı ölüm hadı hadı evelki rezilli'lerē allah gösTēmesiñ. 'sacınana, 'sacā
 35 furādıñ_ocağa, 'hamıra ğaTdı' mı sarı darı hamırları olūdu, ōdan 'gocu darı hamırları
 36 olūdu, édēdik. adam adam dek düün_ē'mej gibi dēdik düün_ē'mej gibi yığādıñ ōlū
 37 ē'mek bol_olūdu gine. 'ē'mek_olūdu. sarı darı olūdun, 'çavdar_olūdu yavrım.
 38 ināberi çoğ_olūdu. (B) düünlēde tabi cēran yōdu 'löküz yōdu. bēş_altı ēkek
 39 düün_evlerinden aqırbālādan 'goñşulādan çirē gidēlēdi. manşlañğ furālādı sözüm
 40 'kınā günneri. maşlañğ atālādı 'çırıye. s̄ān biliyō muñ erқан siz bilmezsiñiz bi kēre.
 41 çireğ aTdılā aTdılā mı şavkıñ_öñündü henk yapālādı. ēke'lē ğadınlā mēydannıñ
 42 yapālādı. nasıl_oturūduñ dēyoz hinci sözüm altlarımızā 'hasır yazādıñ ğara çul
 43 yazādıñ. 'sandāli yok masā yok oturūduñ 'çamır gibi yēleriñ_öñündü oynādıñ. kaķā
 44 kaķā bīrē kişi, 'tefiñ_önündü bi ğadın çalādı. ēke'lē davılıñ_öñündü oynādı. tabi
 45 'çalğı yōdu s̄āz yōdu. oynālādı mēydan daılıdı. cumā gün yēmek yapālādı, sekiz_on
 46 iliyen hamır ğatālādı bēş_on 'zini yapādıñ. ğēni ōnu kaş türlü aş_olūdu aşşā yukara
 47 yēdi sekiz türlü aş yapālādı. 'bulğur pilavı yapādıñ et yēmē olūdu 'noHut olūdu
 48 'fasılli olūdu 'çōbalıñ olūdu 'koşaf olūdu kimi ğabağ yapādı da'lı ğabağ. evelden di
 49 baya ğēni 'ba'lavı dı yapālādı. şindi tabi sözüm saziñ_öñdū oynōyōlā 'sandeleyē
 50 oturuyoz. aynı yēme'lerē yapıyōlā ğēni. ba'lavı yapıyōlā bizim 'birda. kimi 'nohutlu
 51 furuyoru kimi 'patētisli furuyoru. kēşgē biz dēymandı yārdırıP geliyoz, esgiden daşda
 52 yarādıñ. dēymandā yārdırı'-geliyoz, bişiriyōlā s̄ādi yaınnan 'yağleyōlā. 'başğı yēlēde
 53 baya südünen bile bişiriyōlādı. bizim buru tabi ğalıbalıñ süt toPlumōyō millet
 54 yağ_alıyō, yaınan yapıyō, on_on_iki kilo yağ_alıyoru işTe bizim burdu. /.../ bizim
 55 birda hanı düün_ē'cen ben 'başğı yēdi demem meselā. bi oñu vēriony herif bēş
 56 milyon ğatıyō, 'evdi kaç hāni vāsı geliyō dē mi söz. köyümüzün ādeti ōle. o şekildi et
 57 yēmē yisek zāten başā çı'maz. gini 'danı munu kesiliyō da kesilsı di 'gini her yēmek

58 etli olmuyoru ölüm. bak bizim geçēn seni 'görümcemin ğızının 'düününō giTdik biz
 59 'dévrende. yabandan 'başğı yēlēden 'kēPÇeci gelmiş 'kēPÇecinin hanımı geldi ğarı
 60 deli_oldu nasıl nē biliyoñuz dēyoru bu ğadā 'dēyoru siz 'dēyoru bu yēmeñ
 61 yapmasına. bizim_ōdu 'dēyoru bi oñu veriz mesēlā yüz_oñu vēriz dēyoru. yüz
 62 kişilik yēmek yap dēriz dēyoru, 'aşÇıya dēyoru. hēş zebillijimiz_olmaz dēyoru. sizin
 63 burdu 'gelcek bilen 'belirsiz 'dēyoru. tabi aylak 'zamanā denk geldi mi aynı dēvrenTdi
 64 bölü biliyō muñ. bizim bīrdā ōle biz ğalañ gücümüz bu ğadā yētiyō. hēr yēmeç ē'li
 65 yapımēyoz. /.../ bayramları eveli haTdā ırmızan bayramnarına şurdu bi çam varıdı
 66 bizim yēriñ_üsTünde. hērkes 'sāncağ yapālādı. 'sāllegeş bölü bi şenlik yapālādı tā
 67 bizim çocu'luumuzda. 'küreş di yapālādı. [hediye] hēç ōlü bi şey yōdu. kēndi
 68 köyümüzden kim yēñēse aferim o 'fileñ yēñdi dēniliyōdu. düünlēdi yapālādı
 69 mēydan daıldınan o 'küreş aynı ta 'büreç gelilēdi. hinci ta aşşā maHallidi ōsu dāhi bu
 70 bizim 'kesilere gelilēdi küreşe. ğara 'küreş yālī küreş dējl. ōlü başuş şey yok. vallā
 71 aşşā yokarı hērkesiñ düünündü aynı olūdu. tabi daHa lāmni düünnē azzık gönü götü
 72 sülāyesi 'mevsimi ēyi_oldu mu bīrez daHa fazlı ğalabalık olūdu söz. [köyde
 73 unutulmayan düğünlerden biri] 'onō topṛağ basTı parasın vēmedilē. topṛağ basTı
 74 parasındıydı baya. onnā dı geline ğoyuP du giTdı. ğeci geline 'götürüvēmişlē
 75 ākılarından ğız tarafı. mēydan daıldı mı 'büreç bizim şu 'ırāzgiliñ ēviniñ_ādındağı
 76 'kesē gelilēdi 'hērkes. bīrez 'mēydanā ēdivirilēdi küreşe çok 'haveslīdi bizim
 77 çocu'luumuzda 'millet. 'küreşe gelilēdi ondañ kēri birden daıldılā mı bizim bīrda bi
 78 de aynı gelin çı'Çā gün Pazār gün yēmek yapālādı. şu ğırañ yağasından şindi hurdan
 79 giTdilē mi ğabiriñ yanından aşşā 'mahallī yolundan ğırañ yağasındı bēygire minē.
 80 tabi 'dovağ yapālādı bāzı televizyonnādı bilen çıkıyoru. ēnteri ēydirilēdi gelinlere
 81 atıñ_üsTünō dōru serēlēdi. 'zenni ēkek ēke'lē öñdō_olūdu ēke'leriñ_ādındı
 82 gelin_olūdu geliniñ başına ğalañ ğayın pederi ēdēdi ğadinnā dı geliniñ_ādındı
 83 olūdu. bir_iki Kişi o gelin düşcek dē o geline dutādı akırbıları. bēgiriñ 'birñē bi
 84 'sāndığ bi ğat yatağ nē gerek vā īsan_ōlanı ğalañ o çenize doladīrılā gelilēdi. o çenize
 85 di ğalañ 'karyolu 'masa sandali ğoltu' mu vā. o çenizleri ēvin_çine serēlēdi
 86 gelin_ēviniñ. 'gelin ğēldi mi ğayınnası nē varīs ēvde cēviz yīcek 'saçivēredī āpı noñt
 87 üsTüne. nēdi gelinlik 'fisTan kēyēdi 'fisTan dēyon_işTe hanteri kēyēdik. allı yeşilli
 88 ipek olūdu 'simli olūdu gelin_ēlbisesi belli olūdu. adınnan ğāri ya. 'deñişik olūdu

89 yēni olūdu bi ğat iki ğat gelin_élbisesi alālādı. aldılā geldilē mi ğayınnası bi bāşış
 90 vērēdi meselā. hurdan 'payam_ıacı vēdim veyaut ğoyun vēdim dēdi. bi ğoş_évine
 91 dayālā gelilēdi 'yazıp o gelīne. 'hinci 'gelin geldi mi évine giriyo. olanlarından zāten
 92 anlaşıP dı varyōlā. evelden bi ğoş_évine yasdālādı gelin, évine bilen girmezdi. /.../
 93 eveli evellerinden o 'sözlük bilen yoıdu baya. vēdim tamam hayırlısı ōsuı. giTdilē
 94 mi nişan dakālādı. āmadıı mēmediı düününde, benim gelin ğız 'yérinceli ğalcaı diye
 95 'uraf gibi çelmē gibi ötüberi çevirilēdi geliniı başında. /.../ bizim günümüzde bize
 96 anılarımız bıbılarımız 'okulō vēmemişlē. benim güÇcük ğārdāşım dōrdüncü sınıfıdı
 97 bān girdiim zaman. bizim alaısalı bi 'hocu varıdı bırdā. bize ğoca ğoca ğız_olduı
 98 belkim on yaşlarına girdiydik. bi 'yazı vēdilē bize benim güÇcük ğārdāşım üçüncü
 99 sınıf mı dōrdüncü sınıf mı niydi. iki sene okudum bān. 'ğoyun varıdı sıı varıdı bi_yō
 100 havtıdı üş gün 'malā gidēdim iki gün 'okulō gidēdim. bize ōretmen gini 'apladı
 101 apladıvēdi sınıfTan. 'diplomōmuz vā. ōlı olan dirileriniı 'hinci ortuokuldu
 102 okuyannaı okuduııno okūrun du gözüm aılimēyo. ğōzlüünen okuyubiliyon iki
 103 senedir gözlerim ğōmōyörü. /.../ külah ğası bile se'sen yaşındı bile vādır belki ben
 104 'a'mış yaşına girik-giderin.

Konuşan : Ayşe ESENTÜRK
Yaş : 66
Derleme Yeri : Karacaali Köyü
Konusu : Düğün, Eskiden Günlük İşler.

1 eveli 'çalğı çengi youtu. ondāñ keri aşÇı dutālādı. hinciki gibi yavım fasılli aş
2 nohut_aşım_marıdı. furālādı erişTi çöbasına, hamırā yuurulādı 'hamırdan_édēlēdi.
3 erişTi çöbası édēlē šeHrī çöbası hinciki. ondāñ keri 'pıransı aş furālādı. 'soğan_aş
4 furālādı 'bulgur pilav furālādı. ét yēmē yapālādı 'üsTünō dökēlēdi. 'davıl dutālādı
5 'zurnu dutālādı. geline, çıkādılā mı bēgire mindirilēdi. 'öñünō bi 'eşyāsına sarālādı. hu
6 ğıranđan dōdu 'davılınan dolaşTırılā gelilēdi. eviñ_öñündü 'endirivēri 'mindirilēdi.
7 hinci yavım şey fendi oldu ğāri. hinci bizim günümüzdeki gibi mi ğaldı. öle, ölö
8 édēlēdi. 'fakirlik varıdı. eşyā bili é'mezlēdi 'yavım. bi hayvanıñ eşejñ bēygiriñ
9 götürdüü 'yü'Te né oşuñ. sarālādı alālā gelēlē bi 'sāndık bi 'çöval 'üsTünō bi mindē
10 ğölādı bi 'yōğan golādı fakirlik öleydi. hinci bi ğız gelin_ēdiyoñ 'yavım. 'anıdan
11 bıbıdan zēñgin hinciki durumlā. o zamanıñ durumları öleydin. hinciki durumlara
12 bizim_añlaTmamızā gerek yō ku. hinciki durumlara kēndiñiz bilmiyōñuz mu
13 'yavım siz. [hayvanlar] güdēdik hēs bağ bölō 'saman yēm_mēmezdik. 'mısır darı
14 olūdu 'mısır darıñıñ 'kēslerine, yavım nēdi nēdi varısa sābına arā arā buluduğ.
15 dōvēridik de çomañnana dōvēdik de kēsine. 'mallara yidircez dē yēm yok. 'turpanā
16 alādık elimize aşıama şey kesivēriyōduğ 'ğırma saman yērine sap yērine. nēdi yēm
17 nēdi 'samanı. bölü vağıt geçiriyōduğ_öñünden. hinciki gibi süt sa'mağ yout sa'mağ
18 arıma. yicēmiñ yout zor_olūdu. yēm vērılmaz 'saman vērılmazdı. gü'memiñ bāñ bili
19 güTdüm yavım. benim yaşıma 'a'mış_altı. bāñ bili gödüm o fakirli'lara. gödük,
20 ayamız 'babış bulmazdı. aya'larımızā sürüyü sürüyü yavım, 'çorap bulmazdı.
21 İrezillinen geldik geşdik. hinciki şükür bu günnerimize şükür. hinci ālarıñ bēyleriñ
22 yaşıntısından ēyi bizim yaşıntımız hinci yavım. nēyimiz é'sik bizim hinci. ıhın öle
23 ölü geçirdik günnerimize. 'fakirlik varıdın öñünden. ēkin_ēkēdik, toğmunō zor
24 ğaldırıldı yēden, 'gübürü youtuñ ku. 'gübürü atılmazdıñ kı. bi de o beş_ölçek
25 māsılımız_oldu mu beş_ölçe' māsılıñ_iki ölçēne oşur dō'mēye gidēlēdi
26 alışēr_övasına. iki ölçek, benim_ānam bıbam çok dō'Tü biliyon çocu'luymda.

27 dö'Tü dö'tü galdi. benim_anam bîbamıñ hālı va'Tı çoğ_eyiydi. biz yo'luk gı'lık
 28 gōmedik. benim bābamıñ yēleri çoıdu 'mısır darısına hēr şēsinē édēdin de. biz gı'lık
 29 gōmediK_emi. görennē çoğ_oldu yavrım, 'pa'lı 'ē'mē, 'nout_ē'mē, yiyeimizē arā
 30 mıñ 'bırçaG_ē'mē. yavrım 'Taştı daHi yarādı 'nenilerimiz de fakirlik o ğadā zorudu.
 31 'Taştı yarıP da 'ufecik hinci ğum darı dēriz biz_ōna. 'Taştı yarıP da bize
 32 ē'mēğ_ēdiP di yidirdiñe bilirin nēnemiñ. o günnerē gōdük yavrım. 'hıñ biz bu
 33 'bıydey_ē'mēniñ yüzünō gōmezdik 'yavrım imķan'narı yok. 'bayramlādı_ōsuñ
 34 seyrānnādı_ōsuñ 'ġatiyen biz 'bıydeydān biz 'çöreK yāleyip da dadımazdık yavrım
 35 ġarışık 'ġāman çōman. youdu 'ġi'līdın. e hinci bıydeyē buluyoz ġaba 'somyu
 36 yapıdık. ġaba somyū beñmēyoz has_un çıkādıyoz. hinci bu günnerē gōdük. üle
 37 yavrım ārım_acım_mar_ēmme elhamdüllāh yüz biñ kērē 'şükür. ārımā acımā
 38 vēren_allaHıma şükür. götürübilcēm ğadā vēriyori yavrım. onu da 'iġniyenen
 39 hapımnan durumum hinci benim 'ġānşlūmden yüz biñ ġat hayırlı. yavrım bān hinci
 40 nē_ēdiyon. oturdum yēden ayşama oturuyon. 'çamaşırı 'makini yōrse 'tēpemde
 41 'enerji ılık suyu 'tēpemde. ondāñ keri 'dükkendi baġġaldı 'ē'mēğ_ē'men. 'getir yi,
 42 benim ölüm iki dene ēkiz ġızım_mā dōT_āmanetim_mā. o ġızlara bān 'noķum yok,
 43 'püsküvüt_dōķ, ē'mē, çēnim_ēdēdim bēziñ_ucunō vēridim bunnānan böyüTdüm_ō
 44 çocu'lara yavrım. o günnerē gōdük biz. hinci de gidi dē 'hasTā olāsaķ bi 'ķupu çay
 45 gōmezdik. hasTā_olāsaķ 'biñdi bi gōmezdik. 'fakirlik ōleydi 'yavrım. çāy bılēn
 46 ġoyvērē mi ēyleşcēseñiz. aşlık 'varisā yēme' di yidiren_ölüm. 'būralıyın anam bîbam
 47 topraım bīrdan. hinci 'evle'lerimiz 'daıldı. benim_ölüm 'manısıdı oturuyori, ġızımın
 48 biri sarıġöldü oturuyori. 'daıldılā hinci ġāri. anam bîbam bīralı topraķ. onnā ē'mējne
 49 çıkādı giTdi. bu ġızımın ġızının torunu. bunnā üsTü üsTünō oluvēdi ölüm ikisiniñ bi
 50 yaş aralı'lı. 'tütüncük dikiyōlā, māsılcaz ēkiyōlā 'çalışiyōlā irezil_ē'mēyen dēye
 51 'baķıvēriyon buna. ıhı bölü 'baķıyon bu du benim ġıyımā 'oynēyori. 'yabanā
 52 gi'meyon yavrım oturdum yēden 'baķıvēriyon, hāsılı ıhı bölē. /.../ bizim_anılarımız
 53 bıbılarımız yēmēñ_ıçine 'yavrım 'südü ġaynadıdık āşamdan 'üsTünü. élē қаPādıdık
 54 ġērīsiñ di aş furalım dēye. 'tezi fasıllānıñ_ıçine ġatādık, 'tezi ġarı 'balcanıñ_ıçine
 55 ġatādık. bişirīdik yēdik 'yavrım. 'hinci bişirivēseñ yimicek hinciki ġenşlē gōmediy ki
 56 ona, gōmedi. olan_olūdu, olmıyan_olūdu yavrım. hinciki gibi zēñgin 'fakir bir
 57 'dejildi. hinci çok şükür fakir yok yavrım. zēñgini fakiri 'dübüdüz. hēpsi di baķ 'fakir
 58 dē kör şeytanā demişlē. çalışibildiñ mi 'fēdini bildiñ mi yavrım oturuP durmadıñ mı

59 gēni azzik 'gımıldadıñ mı yīcēsīñ. bān di bu ğocu başımınan bān bu çocū
 60 bakıyon_emme. benim hēr şeyim_mā. 'patetizine ēkiyon, soğanınā dikiyon yicēm,
 61 'beberim 'balcanım hēr şeyim hinci benim çı'Tı 'yavрім. bu çocūnan gidiyon
 62 ebēr'leyon, yavaş yavaş. oturduķ yēden ha senē yi dēycek mi vā sanıyon, yok. tālañ
 63 ta'kañ_olmuş ğıymatı yok. ē'medi'deñ kēri, Sebebinē bulmadı'dañ kēri. bi ğocu
 64 adam_mā o 'sulūyuķ-gelīyoru. bān 'çapılıyon, bu çocū alıgoyoru. yīcēmizē ēdiyoż
 65 'yavрім, 'bol derin. 'fakır yok hinci. ğı'lık yo'luk yok çalışTı'Tañ kēri. benim
 66 hāyvanım yok. benim iki sene oldun, varıdın_olum saTdım. hu év benim güÇcük
 67 ğızıñ aha hu binā. yēdi dene buzālı inē vā sañlıyoru. om_bēş deni sırrı vā öñünde
 68 'yavрім, yidiriylā. vēriylā yiyyō oķadı vā ğızım 'getivēriylā yīyon. 'hāyvanım
 69 yok. bi canım_mā. kēndime ba'cāk ğadā canım_mā. canımā bakıyon, niden
 70 bakıyon. öñünden o ğı'lık zamannādā 'bağkuru yatırdıķ 'yavрімız. de gidi yavрім
 71 yatırdıG_ēmmē ge sor bize sor. 'hinci elhamdüllāh dōdē bēşē yüz millon
 72 'parı_alıyoż o du bize bol derin yētiyoru 'yavрім. güzel_allaām aız dadınnan yimē
 73 'nāsiP_ē'siñ. 'cümleye başımā isTimēyon 'yavрім. düşmanımızā allah vēsiñ.
 74 zırab_ıçindi ğomasıñ. ölünüPdurū, dün_öldü sarığöldü kazağan deliğannı 'çocuk.
 75 adam_öldü dün 'ağaşdan düşTü. 'yavрім daHa bir_ıvtı oldu, biri bir senedir
 76 'hasTıydı biri onō gömmē gidēken kaza yaPTı öldü, ölü dēyenıñ 'hesebi. dūñkü adam
 77 dā 'ağaşdan düşmüş 'çınar_ağacınā yelēken, o ölö_öldü 'yavрім. 'acı gövemesiñ
 78 yavрімlarım cümlamıza allah. bi soyanā ğır yi ağzıñıñ dadı huzuruñ dirlıñ bir 'yavрім.
 79 nē yapalım bu günümüzō şükür. bizim ğārı 'vahTımız geldi. baķ bu ğayvılā bu şeylē
 80 dā yēñi açıldı bu köve. öñünden yoıdu 'yavрім. bu köy 'fakırıdı hinci ğat ğat
 81 zēñginneşTi çok şükür. bu köydü bi binā yoıdu yavрім bu evlē hep topra'Tanıdı. bu
 82 binālā yēñi yapıldı daHa. ıhı yapılmēyannā 'körfezleşTi yıkıldılā yavрім,
 83 görünüPyörülē, hurlāda bīrēcik vā. ıhın aynı öleydi durumu bu köyüñ. hinci imķannā
 84 fēnneşTi hēr şey bolluğ_oldu.

Konuşan	: (A) Emine GÜNEŞ; (B) Meryem KAYA; (C) A'nın yeğeni
Yaş	: (A)78, (B) 60, (C) 40?
Derleme Yeri	: Kızılçukur Köyü
Konusu	: Karışık, Düğün.

1 (A) 'yavrım evelki düünnē düünüdü bē. böyün bu ęız gelin_olcaķ. hurdu birez aş
2 vuradıķ. ondan sōru toplādıķ birez_ısan. ondan sonra onnarā yidirirdik. ondan sōna
3 bu ęız gelin_olcaķ. ķaő kiőiyile gelin_olcaķ. bi 'davılcı bi 'zurnacı burdan çı'caķ
4 gelin_olduı ēve gi'cek, sōlūmesi buyūsa. ondan soęūru 'malā 'maőada sorāsaęız
5 tütün_ışı sōcāsaęız malığ maőadıę bi zoru yok. /.../ o zamanığ yēme'leri o 'hallica,
6 'dolma, badılcan dolması, ondan soęūra 'fasūlya, 'nohōt bizim günnerimizde
7 soęan_aőı. ondan soęūra baķ muhallibeli dedimiz nē biliyoę mu 'pelti. 'zini yapādıķ
8 saraylı zinisi yapādıķ. ondan soru 'pırınç 'zinisi yapādıķ. 'bö'mez vā, 'be'mez vā,
9 bizim bağlarımız vādı zaten bol derin 'be'mez vādı. ondan sonra o gelin geliyō ētesi
10 gün 'ķaķıyō. 'aynı düün geni oluyō. ęız_ēvinden geliyōlā olan_ēvinde gene o
11 behēndī yapıyōlā. o ğāri az_oluyō. geline, 'ğayınneye ōtü ōtölüyō, 'peştimal geliyō.
12 bunnā vā ölüm_ēmme a'lım yok. 'ķeőgek bizde olmaz. [gelini] ata, çekik-geliyoz
13 hōreye, geliniğ di eline ğoyyoz ta büreye. ōdan geline 'mindiriyoğ, 'dutuyoz 'çalğınan
14 olan_ēvine. o zuman nēdi araba. [dıőtan gelin alma] tabi 'yayan ōdan geni
15 ısan_ölunuğ mindirik-gelcē nē biliyō muğ, at. emmim_atlı kendim 'yayan 'dayan
16 yürēm 'dayan. ōdan geni ōdan geline atılan getiriyoz. arı yerindekinde gine
17 dēyvēdim_ōdan a'lımā geldi görüyōsuę. ōdan bürē getiriyoz. yavrım eőőē sözüm
18 yabana eőőēē, bi 'sandıķ. yē'miş sekiz yaşındayın. bībamā sorāsaę otuz bēő yaşında
19 babam_ölmüş. anam otuz yaşında dul ğalmış yēdi yaşındı ben ğaldım, 'beni di
20 olanlarımızā da düün_ēTdi anam. 'hindi çok ēyi oldum. evelden getircēmiz 'hindiki
21 gibi nēde. daha yaķın zamannarā gelesi ğadā arabaynan [yok]. gelinlik hindiki gibi
22 beyazı arıma. bu du gelinię başına 'yaőmaķ. gelikenden gelcē zamandan hūrē
23 oturduruz. 'başına bi őēy baęlādıķ. onuğ eTirāfına ğirebınan hunnan bunnan dolādım
24 hu ğadā ğadā 'cıa. /.../ ğurban bayramı, hazırlanıyoğ üş gün evele oruş dutuyoz.

25 ondan sōru ğurbanā kesiyoz. ğurbanıñ_etine ya kimine dağıyoz kimine yīyoz.
 26 'ırmızanda nērē ğerek gidiyōlā. 'sallāñğāş minmē gidiyōlā. ondan sōna ğoñşularına
 27 aķırbalārına gidiyōlā. /.../ şindi malā sürēdik yavrım baķ. benim aya'larımā çoraP dı
 28 kēydirmediñiz 'çoraplām ōlādı ğaldı. 'çoraplarā 'dejl de ho 'tēli'leriñ birine alıñ dı
 29 geliñ. sabālı kaķıyoz. el ğadar_ē'mē yīyoz. çay file yok. 'sürüyoz 'mala. ayaımızā bi
 30 'çarıķ kēyyoz mal gü'müye. bu du var_olum. bunnarā çok yaPTıķ. ōlsüz ğaldıķ
 31 yalıñız ben 'dejl. yaPTımız esgi işlē aha bunnā ğara gözlüm. malā sürüyoz 'malā
 32 gidiyoz kimine dağda ğoyyoz, canavar yiyyō, kimine sürük-geliyoz 'damā ğatıyon.
 33 kimine ziyan_ē'Tdīriyon, ziyanıñ sābı sürüP-gidiyō. ğorumēyoz ğu yidīne yiyyoru.
 34 yimedī bize ğalıyō. hindi baķ biz gidiyoz ğoyun_olusa ādımızdan dı gidiyo
 35 öñümüzden di geliyo ğeçi dē_ōle. dön baķ birine almışTır. nē yapıcañ o onun_oldu.
 36 ondan sōna burda birisiniñ hu yokādadır 'dağdı ğalıyō malı sabālı ōdan bi dikiliyō
 37 āķasından. ēviniñ_öñünō gelesī ğadā üş beş ğoyyō bissürü ğeçiden. nēynen alayınan
 38 mı geldi onun başına o. ondan soñura hindi sürēdik 'mala. dağ ağdıriyoz cayır cayır
 39 'mallā 'yayılıyo. içine, 'çaķal geliyō. ötuden dōru geliyō. hem o 'çaķalıñ ğuyrū şölü
 40 oķarı dōru do_olur. geliyō hōle bizlē 'baķıyoz ğāri. 'çeti yusuf gibi ondan soñra şey
 41 vā, hasan_ali İrehmeTlik bunnā geliyō. ünneyon ben hasan_ali enişTe, 'çaķal vā o
 42 haķğınā yiyōru dēr. çaķal vā malā yiyyō, haķğınā yiyoru dēr. nası doķansıñ tūfē yok
 43 bi şēsi yok. Taş mı a'caķ. bize ellimiyō yavrım hindi baķ 'çaķal vā 'çaķal hindi burdu
 44 duruPduru de mi. biz bölü tir tir titreyōz emme, yan başımızdan ğeçē gidē. hōlü iki
 45 ğıyına baķā baķā baķā gidē sürünün_ötü başına. sürünün_öt başından dönüvəri iki
 46 aralī birine. eğer ki āķasındı tūfē varısa ğurtuldu ğurtarı sābı 'çoban. tūfē yōsa yır.
 47 'ğoyun du güTdük 'ğeçi di güTdük. 'dayım_marıdı dayım asgerē giTdi, o zuman ğāri
 48 ufān. burdu dayım mal ğodu giTdi. biz ōlsüzüz ya ōlsüzüz yüzüm ğülmez dētliyin
 49 'kimsi bilmez. o mallarā ğüdüyon. bi inek bi öküz ğodu dayım burda. dayım asgerden
 50 gelesī ğadā benim güTdüm mal on_iki dene oldu. on_iki baş demicen. hindi bırı
 51 doğdu yol ğıyında yoldan ğeçennē inē nazar_ē'Ti om_bēş ğün soñura bi dayı öldü.
 52 senesine bi dā dıurdu. gel benē dayıcım bunun birine vēmedī ki. sürüyon bizim
 53 yeriñ_üsTüne, dadālılarıñ hamannarına sürüyon ğāri malları Fılan deli siki malı
 54 ğüdüyon yā. benim_öküz ōdan baırıyō da bi yörüyoru. eveli hāman sürēdik
 55 bir_avta. hāmanıñ beri yandan bi giriyo dayımıñ_öküzü ötü başından çıkıyō. benē

56 s̄abı 'ğavğı_édiyō. hadi emine efendim, öküzünō zabt_édeme miyōñ. zabde'miş
 57 ōsam du'cán dedim, nası ōsu sürdürçesiñiz dayı memetsi mēmet āmatsı āmat. sürsün
 58 bi günden evelden, daķılıñ āķasınā yā, ötü yandı çok. bōle zaHmeti çē'Tik 'yavrım.
 59 'geldi dayım asgerden bir tekinē vēmedi. darı ē'mē yiniyō anasınā saTdımıñ. bizdi
 60 darı çok yalınız. hem di ē'mek Ta'lı oluyō. ġāşı 'yakıda çif sürdürüyō. ē'mēmē
 61 yiyolā kim bak to'tur_ıbirām dayıñ, dēyōlā kı bunun ġocası 'almanyıda halbūsam
 62 almanyıdan hēs bi şey ġazanıP gelmedi de ġocası almanyada oldūndan ē'mē'leri
 63 šékēli dēyōlā. halbūsan 'ġocu darı dēyil, 'darı ē'mej. 'mısır_ē'mej, malıñ
 64 ġübūresinnen oluyō dē mi šeker gibi oluyō. bu mallādan çok zahmet çē'Tik ya bu
 65 işTe. düñnerimizdi çarī kēydi' mi anasınā saTdımınıñ ipi di kıpuvēdi mi gidibatı
 66 dıġı dıġı yolıñ ġıylarında... 'soķu 'soķuvēridik yolıñ ġıylarına, āşam_oldu geliken
 67 mallardan alıgelidik. /.../ doırular_anasınā saTdım daġlādā ġēçilē ġēçi ġüTdüm
 68 zaman. fisTanıñ_ētēñe okarı bi ġaldırın. furdan bāların doın_olā ġatarın_oreyā.
 69 āşam_oldu geldi mi çıkar_esgiñe. 'yavrım bi yandan esgilē ēyi. insannā çok sālamdı.
 70 biz bak 'hasTā olūduk, 'hasTeyiz anamıñ anne annemiñ başında üş deneyiz. üçümüzō
 71 dü ēvēdi. ēvimiz var_emme yalınız. nasıl_ēdēdi anne annem 'alıvarıp
 72 evimiziñ_annácındı bi ġuyu vā, ġuyunun başınā hōle dizēdi. sı'mı dutuyō bize
 73 sı'ma. bīrē bakır su üsTümüzden soydu mu bize bīrē bakır dīrek gibi oluruz. şindi
 74 nasılız. su soıķ su hī dēyoz ya. aha o çıkıP-gideriyorur sı'meyā. üşüyyoz ġaşılıyoz
 75 ōle. ondan soñru o bi di ki'ledi'Ten soñūra bi di yanıyoz. 'hasTā_oldum aha avcı
 76 götürüyō hūreye 'bene. götürüyō götürüyō altı sefē götürdü. yēdincisi yēñge dedi
 77 ilācā tam ġullanmıyōsuñ dedi. iHsan bēy benim malım mülküm senē ġalmıcāk
 78 dedim. ölcēsēñ ölcēsiniñ dē dēdim. seniñ benē dedim furuvēdīñ 'serim dedim yirmi dōt
 79 saāt yē'mēyō dedim ondan soñru ölüyon beñ_ya dēdim. sabā ġadā öñsürük. sabā
 80 ġadā da bi ġan_uyķu uyunmuyō. /.../ ġızamık bulduk bīrimiz_öldü. ötejnnē ġaldı.
 81 aşısı vā anasının ġānındı da 'bakalı bakılaķ_oluyō. hanı sālıķ. ondan sōra alışēre
 82 alaşērdi sōmuş To'dor. bu seniñ demiş hanımıñ mı nēyiñ demiş. To'Tur benim
 83 beyime. şindiye ġadā nēdeydiñ demiş kim_eyledi bunō demiş. eyleyenē ba'mı
 84 To'Tur demiş çāresineñ bak demiş. ben çāresineñ bakamıcen sen bak demiş. bi yaşlı bi
 85 kadın vā. o ġadın da izmirē verem savaşā götür demiş. oreğ ġiTdik [doktor] o da
 86 onnan da münāķaşa ē'tik 'evele. dēyō kı bene inilimi dēyō. inilicen To'tur bēy dedim
 87 çārem dedim benim dedim hurdan hu tarafım ölü dedim. nē bu dedim nidīñē
 88 dēyvēcē dedi. inci iğniyle dedi kıyu ġazcāñı dedi, hoPbak dēseydiñ de dedi

89 'paltáyyla ğaSsañ ya dedi bene. ölüyon_allah dedim öl öl dedi senden né köy_olur né
 90 k̄asaba dēdi bene. yeter len dēdim To'Turun ben dēye ğoh ğoh ö'me dedim. 'beni
 91 dēdim çarēme buluvē dedim. o zamanā ğadā senin çareñ né biliyon mu dedi. 'bōrek
 92 dēdi 'cjeri dedi bi di yağ vā oncāzdan 'dıkım yime dēdi. süt_ış dedi. süt_ışTim.
 93 üç_ay 'ġocu köprünün_üsTündü evim vā tepeniñ başındı 'yıkılıbatī. oreye üç_ay
 94 çocuk süt çıkādı, süTdür bene, ğurtaran. [hastalığın adı] 'vèrem. [hastanede] hindi
 95 beniylen barbā yavırım biri inilēyō. ben bi odudáyın o bi oduda. benim ölü acır yèrim
 96 yok ğāri. öluncē ğadā üç_aydı bi_yō bi gidicēdim. çok şükür_allahıma. o
 97 hasTalı'Tan bi hasTalīm yok. yalnız bēlimdi bi 'sancı vā. ıhın bu sacılān 'dizlerim.
 98 /.../ ıhın 'bene işTi ölü dedi. 'inci iğniyle ğuyu ğazcāñı dedi hoppak dēseydiñ de
 99 'paltayla ğaSseydiñ ya dedi. 'paltáyyla ğaSsañ bölü olmazdıñ dedi. hindi 'inci
 100 düşündüğ dēyoru ondan 'vèrem_öldün dēyō. çareñ seniñ inek südü dedi o inek südü.
 101 ballan sādī yağ allahTan yiyemedim. yidim mi aşşamā ğadā yatādım. yalan dūnyā
 102 yalan dünya né darımış acı çē'mesi né zormuş. **(B)** [hayvan bakımı] sabah 'kaқыoñ,
 103 evelā alTlarına kürēyoñ. onnarā yicēñe vēriyoñ, onnarā gidiyoñ elininen 'sağyoñ.
 104 tekīrā bi de öĝlen varıyoñ. tekīrē bi dē yice'leyoñ bi dē suleyoñ, a'sam bi dā. /.../ **(A)**
 105 balkonunda pēynir 'zopası duruPduru. **(B)** bıydeye biz şindi 'öküzlerinen sürēdik.
 106 yèrine ēkēdik tam om_bēş gün. ē'di' mi ondāñ mahsul ērdi mi ona orāla elimizinen
 107 biçeriz. ondāñ_Gā ona, harman yeri vādır bōle düzlük. oreç çekeriz, ōda 'öküzlerlen
 108 ākasınā bi ğızak, 'döen onnan bölü üş dōt gün sürēdik_ona. ondāñ sürdü' mü
 109 a'Tarıdıķ. ondāñ_Gārı 'onō bölü 'tınas yapādıķ. 'tınasñ başındı bē'ledik ğāri. rüzgā
 110 çı'ca' da biz 'yabālan bölü savırcez dēye 'aāÇ yabālan. ğāri savırcez dēye bi 'havta
 111 uğraşırdıķ. ben çok savırdım. hem bi de hāman yēdi bi di bi 'teni ğomazdıķ. /.../ 'dārı
 112 'çavdā 'arpa 'birçak sā darı. biz bildim bileli oluyor. **(A)** bībam_öldü zaman
 113 a'mış_ölçek buydey otuz_ölçek beyāz ğum darı ğaldırdı bībam, sar_darı ğum darı
 114 dēlēdi. **(B)** öteki 'mısır darı, 'eme o zuman çamaşır elimizdeydi. dōru evin_altındı
 115 ğaraltı bi yère altınā üş Taş ğōduķ ğocu Taş. onun_üsTünō bi ğazan vurādıķ. ondāñ
 116 horeye bi aāş 'te'nesi uzun hōle bi 'toķuç. kül yanıbaşımızda. onun_çine bīrez kül
 117 ğatādıķ, küllü su dutādıķ. 'dalan sabınnan yīkādıķ çamaşırlere. ölü hindiki gibi toz
 118 muz nēde. hem bi_yō üş sefē ölü 'sabınsız yīkādıķ. odun külü, aha ğışınķı 'zopudu
 119 ya'Tımız, 'oca'Tı ya'Tımız küllere, alırdıķ ğatādıķ /.../ ondāñ hāri 'ili'men varıdı bi.

120 ondan hāri 'löküzlē 'lambılā çı'Tı ġāri. şindik 'çamâşır, 'makina; bîlaşık, 'makina; inek
 121 sağmı, 'makiná; tütün di'mi, 'makiná şindi hēr şey 'makiná. emmi gini hindi sālîmız
 122 yok. eveli sālîmız yerindēdi hēr şeyi elimizîle yapādık. şindi vay bacaĠārısı
 123 ġolĠārısı belĠārısı başĠārısı, çalışTırıyoru. elli gün 'a'mış 'yē'miş gün 'tütün di'mē
 124 gidēdik biz, deşik, êllen. elimizdi 'basKı êllen gidēdik. di'miden ġışdan fîydanına
 125 yere basTırıyor. êkiyoñ tohumuna, yere. üsTünō naynomĠediyon. onō bi buçuK iki
 126 ay hēr gün suleyon, otunō yoluyon, 'açıyon ötüyon ilāşleyon gübüresine 'atıyon 'onō
 127 böyüdiyon. ondāñ gidiyon tālilāñ gübüresine atıyon, 'çivtine sürüyon, 'dirmıKĠaltına
 128 alıyon. ondan kâri geliyon, fîydanı yoluyon ētesi gün gidiyon dikiyon. dikiyoz, onō
 129 bîrĠaylık oldu mu 'çapı yapıyoz. ondā ġāri ēdî zaman 'evel dibinden başlarız, 'evel
 130 dip 'yapra'larına alırız. ondāñ diPĠüsTü onda ġāri onunĠüsTü onda ġāri uç
 131 onda ġāri başak. bēş sefē elden geçiriz. gece saat onĠikidi gideriz, sabā ġadā
 132 ġırarız. 'löküS vā, 'löküs yakıyoz. elin bilirĠona. 'onō 'fazlı almeyon. sāt sabah on
 133 omĠbîri ġıdā ġēni ġırasıñ. onĠom bîri ġıdā ġıriyon bak. ōdan 'köfülere sarıyon
 134 'mērkebe. eveli tîra'tör yqudu. 'mērkebe sārادی 'mērkebe 'mērkebiñĠadından deh
 135 deh gelirdik 'bîreya. iki dıñım yimek yîşin. ondan kēri başlāsıñ tütün dizmeye. bēşe
 136 altı yēdi sekize ġadā. bi di şindi 'tütünnē bî yıl güzel ya, çok bîrikiyō 'damġalı. yalnız
 137 işTi köpü tomati 'ası tomati diken çok şindi, eveli ōlū şey di'meyōlādı. bi tütün
 138 dikiliyoru, bi di mahsül êkiliyōdu. parālan sulōyōlā. saatı 'yirmi millon. /.../ (C)
 139 yāñkı şeyi al dēriz misal. 'şunō al dēcēñe yaHına yārdan dēriz. ya yāñkı şeyi al
 140 yāārdan dērlē /.../ (A):

141 sarı buydey 'özüyüm
 142 al hēybeniñ 'gözüyün
 143 aldanıyōsuñ yörükĠolu
 144 dadı āmadıñ ġızıyın
 145 'başġı baġalım āķasından sırlanıPdurūdu 'ibirām ġapı açık gibi giTdi içere:
 146 évde çolūñ çocūñ dînĠiman başında
 147 êñ güÇcūñüz otuz bēş yaşında
 148 'yörükĠolu yara'ĠmĠaradıñ 'yaldık başındı

 149 ġēşTi ġēşlijimîñ tavı
 150 ġırıldı 'daşşāmıñ bayı
 151 al biĠyō bu 'çikin 'nafa.

- 152 Ƙalgıdım girdim 'baĝa
 153 saım deĝdi yapraĝa
 154  er benim olmaSsaŋ
 155 girmem ĝara topraĝa
- 156  ay benim ' e me benim
 157 d dim  d  me benim
 158 bize  vk leni sen
 159  adım  'd  m  benim

Konuşan : (A) Eşe ÜNLÜKOÇ, (B) Selim ÜNLÜKOÇ
Yaş : (A) 77, (B) 40
Derleme Yeri : Ahmetağa Köyü
Konusu : Serbest Konulu.

1 (A) yatiyídum ben de 'kaķıvırdım bi de. éyiın éyiın şükúr allah bugünnerimizi
2 aratmasıı. siz nassııız siz nāptııız selim. ádetimiz cümértesi ğun ğuruludu, cumā
3 ğun ğuruludu. Pazar ğun gelin çıkardı. ata binerdik biz benim zamanımda. öyleydi
4 bizim ádetimiz üş ğún ğurulū, üş ğún oludu. cumā ğun başlar, gelir 'davıl ikindiden
5 sona, öğlenden sonra gelir ondan sonra ğoyunuı kesersıı ğuzuı kesersıı hazırlııı
6 yaparsıı. üç ğún sürüdü hindi ō da öyle olmuyu ğayrik de étÇēmiz bu. harcı
7 kóyüı içinde de olsun dışTa hārÇ vermē gideller. ğoyunuı üstüne ğollar aşlııı
8 vurular 'davılınan bayrānan gideller geliller. her şey né ğóııııı kıparsa né yaparsaı né
9 yaparsıı fasille çorbası né ise ğoyun kesilir hepici olur. yincek dē m bu yincek. né
10 bulusa halıı néye yetiyusa. kimisi iki ğoyun keser kimisi bi ğoyun keser kimisi üş
11 ğoyun keser öyle olu giderdi çocüm nāpcaı. şükúr baķalım şükúr baķalım. hindi
12 şeyler ğıtaldıķÇa o du éyi oluyu. benim adam hastaydı biliyıı. baldız derdi düüıü
13 nişanı hepici derdi kendi taylığatııııı yapıcaķsıı ğārik derdi. şeyler ğıtaldı dērdi.
14 hanı ya onuı dedi ğibi halıııa ğóre yapcaııı yapıyıı canım halıııa ğörü olcaķ. nāpcaı
15 çocüm. oā ğóre şeyi vardır dışTan gelen gelin atınan geli eveli ata biniliyidi. ben de
16 ata bindim. evde ğına ğecesi olur né vazife varısa yapıyıı. ğına ğecesi olur üş
17 ğún olur düüı öğlennen öğlen sonu filen bindiriler gelisiı. 'temsıl gelir öyle. iki dē
18 yēııesi olu yanda sādıř ğibi. eveli sādıc oluyudu sādıc olur ayāıdan sennen barabar
19 gelir. geliniı yanda ayāıdan dutar hana ğıraııdan böyle gelir. iki di yēııesi oludu.
20 bizler öyle ğórdük hindi hemen şey oldu mu ta'siye 'bindiriviyılar hadi allah. öıunu
21 keseller yalı'lı o zuman arķasına ayna Taķılıdı öıüne ayna Taķılıdı. naādar yēmeniı
22 varısa o boncuķlı yēmenileri böyle yapallardı benim zamanımda filen öyleydi.
23 öylē everidik. o zuman benim ğünümde gelinlik alınıyidi di'Tirıyııı. kendiıa ğóre.
24 böyle palas 'panTiras gelinlik yıııdu. bizim zamanımızda sonra sōra modelleşTi ğāri.
25 gelinlik bazardan alınıyı bazardan alınıyııdu. hindiķi ğibi öyle bi şey yıııdu.

26 b yaz_oludu, anam nişannın ne canın_isterse pemP _olur ben hi   ırmam benim
 27 bild mnden beri b yaz_olu gelinlik. yalnız b yle ince şeylerden_olmazdı benim
 28 gelinlik varıdı.  alındı bay . bi de boyaTdım da b ra gedi'Ten s na y rgan di'Tirdim
 29 anladın mı  alındı  alıñ. n palım iřt   yle_eldik  yle gidiliyi ya hindi modelleşti
 30   ari  ouum. hindi h r ş y bizikinnere be zem y . demi'Ten  ene gelinl  bakıydım
 31 ben bi_yu gelinlik  ı'Tı. 'dantel s de 'dantel bilmem ka  para diyi. bol denmez
 32  ıTlık  ene v r da gidiliyi ba alım gidilek_osuñ. olan y rde var olmayan y rde de
 33 az  ok bilmiyiñuz mu. yok mu sıkıntı millet sıkıntı eveli bu_adar sıkıntı yok muydu
 34 bild m yok ben. hindi bakıyım varımışTır_o da tabi gelmiş  eşmiş.  e en unutulur
 35 unutulmaz da. aha  yleydik  oc m be n palım. of ş k r ba alım.  eyyin  eyyin  oh
 36 ş k r  eyyin  eyyin ben  oh ş k r y tmış y di yaşındayın ben. sa l m nolca  hısınım
 37 akraba gelir gider bayramlaşırsın. benim_a'lımın_ rivirdiñde sallan ış  uruludu
 38 yayladan  alidik biz g cebeydik. y r k y r k  acar y r  y z biz. burdan g  ersin
 39 ş ye gidersin   me da na. ollara   me da na gidersin orda iki  ř 'yayla vardır. aha adı
 40 a'l ma gelmiyi. ollarda yaylardık biz  oc um. gideken geleken 'sallan ı _ derdik,
 41  ara n k lle oynardık.  oc u an işTe h yle b yle.  ara n k lli sen di oynarsın  e e.
 42  oc u'l mdan  af_ diyin ben sa . oyun nası biliyiñ mı 'k lli olur atasın biri hora
 43 sa'lanır o h yl  olu b yl  olu  yl  oynardık işTe  oc m bizim_ışler b yleydi.  e i
 44 bizde yo'Tur  e i manavlıdı_olu. manavlı y r nde. bizdi goyun_oludu sır_oludu.
 45 'b ygir bizim_ışler  yleydi  oc m. Sab len  şamdan in 'leri sa arsın, s d  bi y re
 46  atarsın. y urdu  alısn, g tce n zaman ka ıv riller yayallardı yayarsın. yayamad n
 47 zaman da arcık_oludu. o   atarsın.  ondu n_ rde yayarsın  yl  oludu. n Pcan  yle
 48 geldik  yle giTdik_ışTe biz. bozda a da  ı'Tık biz  ř sefer filen  ı'Tık. bozda 
 49 ya ın y . 'yayla selim ell m kır'Ta mı kır'Ta geldik_ışTe kır _ıkide  uruluyu. kır 
 50 birde, kır _ıkide yerleşiy ler. aha bizim hura k pr n n  sT nde nler de bizden
 51 'deyil. bizim hu bereketliler var mı, onnar bizden onnar ' acar. aha ben afyon bilen
 52 a lıma gelmiyu. bizim do umumuz 'uşa . bı ac m_ r maTlık kimse  oluk  ocuk
 53 buraları ya ıdır kesi'Tir ora uşa a 'varınca g t r rm ş. benim hu_adar  ocuk var
 54 bizi n Fuzu  e irivi. bizim ş yimiz 'uşa . afyonun k yl lerinde k yl   nde duruduk.
 55 'hepic ni biliy dım ya. aha unuTdum  oc um be. bizim durdu umuz yer 'afyon  rdan
 56  ay k y  ollarda duruduk biz. toplu sivrisi vardır onun_ete inde duruduk 'balcı
 57 yaylası d rdik al mpaşa yaylası d rdik bizim durdu umuz yer ollardı. ben_o zaman

58 çocuudum_ên gücü. bûra geldik yêrleşTik yêrleşildi. ülen çadır gürulma mı çadır
 59 gürulmasa nêrde durcân. gâra çadır, her şeyi ayarlanırdı onun gâzzî vardır, to'maj
 60 vardır urganı vardır bēygire sarar gelisin dēveye sarar gelisin dēvesi olan geldiñ mi
 61 açallar_onu. gâzzî hêr yêre çaķallar hōyle 'dayıcana. ondan sonra çadırın dirē vardır.
 62 üş dene direj olur_onuñ. dīrēnen gürulur. 'ondon bi de sītili olur onun eTraFına
 63 sitil_ēdersin bi de hasırı varıdı hōyle hasır. aha bizim_ışler öyleydi ölüm. emme
 64 gâra çadır hêç yāmır geçirmez. 'ğışın burlara sâzan güruduk biz bura geline ya. aşşā
 65 ênildi mi sâzan_oludu çi'Ten. ılığın varıdı bulları ormanıdı o zuman. laylon_olmaz
 66 çiti gerersin gōvadan guvaj getirisin arķasına dayarsın. guru 'hasar oldu. onnan
 67 bağlarsın o öylö_oludu. biz_öyle geçindik genşlî işTe dünyâyı. nâPcañ, 'tazılar
 68 yaylası 'balcı yaylası işte ollarda duruduk biz çoñ zaman. benim bībamnan
 69 bībamın_anası afīyonludur. afīyonlu emine dēllerdi habi to'turudu. esāsı ebemın
 70 şeyiymiş gūlalıydı gūlalı emine dēllerdi ya dedemize gelince dedemiz seFerbirli'Te
 71 galmış üş dene oğlu varmış. oğlanlarını goyuP gitmemiş. onnarın yanda böyütmüş
 72 hanı ya gonun gonşunun yanda. dēve vardır da bizim kendimizde yoğdu çoğ
 73 bīrimizde yoğdu. 'bēygir varıdı gōcebe bēygirnen giderdik. yalnız zengin yanık halil
 74 varımış onun gâtâr dēvesi varıdı. aha uzun hasan batırdı dēdiler ya. öyle zengininde de
 75 oldu onun dēvesi çoğdu. biz dēve gullanmadık dēve gullanan vârdı. bēygir vârdı.
 76 beş_altı Tene oña göre yüküne göre hazırlarsın. nê sarılcaķ temsil. oña göre olurdu.
 77 baķ selim de biliyi işTe kırk_üşTe yêrleşmişiz huruya. [hayvancılık] dâvam_etme
 78 mi daha hindikinde dâvam_ēdiyî. hayvan hindi nê_oluyu heriF hastı_oldu hayvan
 79 da giTdi herif de giTdi. var Taşyılar_aha ya emme evelki gadar 'deyil. biziñkiner
 80 gadar dēl. ben hiŞ goyunsuz durmazdım_aha selim bilî. hēpicij varıdı, 'dombay da
 81 gullandık hepicij varıdı. gōcebeyken 'dombay youdun. bûra yêrleşTi'Ten sonra
 82 'dombay sulu yêrdē_olu. bullarda gölde mōlde olur 'tabî. anam biz gāymaj nê
 83 yapalım 'gāymaķ şeerindi_olu. biz_ölü gāymaķ bilmeyiz. yalnız 'hōşmerim
 84 yapardık biz goyunuñ şeyinden. 'hōşmerim gāymaķTan ileridir. anam peyniri
 85 kesersin, duzlamadan kesersin peyniri ondan sonra iyice suyu sı'Tı mı gatarsın şeyin
 86 'tencēreniñ_içine ilāniñ_içine. 'buğluya buğluya 'ice 'ataşa görsün, nolu o biliyñ mu
 87 böyle süne süne onu yapardık 'hōşmerim. oña da şeker_atarsın. señ_yidiñ mi
 88 hōşmerimden hêç. baķ çocuğum dayı e'Tiñ mi tiskinilmez, bazısı dek

89 düşüremezdi_onu. onu ğarıŧTıra ğarıŧTıra bi dene p ynir ŧ yi ğalmaz_ondan. b yle
 90 s nmeye durur eli d  ke  einen ondan sonu i ine ecik de ŧ ker ğatarsı . ğoyunnarı 
 91 ŧ yini p ynir yapardık derilere ğoca ğoca p ynir yapardık. n rdi hindi len. hindi
 92 hemen suyu _i ine ğatıvırıyılar_ıŧTe bu. ğoyunun derisini kırkardık bi de darı nan
 93 dararsı , ondan sona y karsı  buz gibi, ondan sona ' ıllı y z ne yapardık salamırı
 94 onu  Tadı bambaŧ a oludu. yapıŧmaz  yice sırkarsı _onu h yle kesersı ız. y kadı 
 95 mı bi de h ra ŧıŧirisı  h yle. ay nı ŧ yini ba larsı  d yn ne vurusu  vurusu  n  kıl
 96 ğalı. bi dene Kıl olmaz p ynirlerde. emme derisine ğ re o.  yle s lam deri olusa  yle
 97 hasta masta ğoyun derisi olusa zat n_olmazdı.  yl   derdik yavrım be. ben bi ğayva
 98 biŧireyin geleyin de i i . ba  bi_y   deyin de bi d  n rde sen beni ğ r yu  ben seni
 99 ğ r yun. aha geldim aha gidiy m ğayva biŧireyin geleyin i i . (B) geliyi gidiyi biz
 100 ğullanırız he bizim burda tamamen geliyiz gidiyiz. yo  y nide de var ŧu an ı yani
 101 y nisinde de var_o. geliyiz gidiyiz geliyik gidiyık bizde yo _o. o n rde var baŧ a
 102 y llerde. biz diyuz  kini. geliyin gidiy n sen bize geliy , gel si  'deyil y ni. si aray 
 103 ben bır kma _i in iki  ŧ g nd r u raŧıyım d reniy m y ni (A) ŧekerini ğaTdımıdı ız
 104 ğaTdım mı  ok ğaTdım mı bilmiy n nası i iyidu uz. ben iŧmiy n. t f  'nacaralı
 105 d ller. ğızı ğacardan_al t f  nacardan_al.    yisi biziz.  eŧit  eŧit 'y r k var
 106  ŧmede de var bizim_ llikler bizim ğacarlardan  ŧmede de var. bizim s de ğacar
 107 bilir n ben. n palım  oc m iŧTe  yle geldik  yle gidiyiz. aha geldik aha gidiy z.
 108 benim bacım varıdı z yneP_abam olaydı bilmedi  yo udu. ben  ok gezdim.
 109 g zmedi m y r yo Tur da selim bilir bunu da ŧanlıufrasını bursasını adanasını h r
 110 ya ıları gezdim ya ben nafi pe  beceremem. abam o saydı a nadırdı h r ŧ yleri. daha
 111 bi sene olmadı. mavili bennen yaŧıt. ' adını  cennet var. ince m mıTı  ğarıya ba'ma
 112 sen. ğatil_ maTı  ğarıyı bilmiy n sen. hah o a naTır. cennet a laTır baŧ a kim var
 113 bizim k yde  yle. arab_alını  ğarı vardı ya o hasta aha onu  yanna ğiTc dim b y n
 114 gidemedim.  lum lafı  da adamı ayrı oluyu yavrım adamı ayrı olur. anam herif
 115 hastı_oldu o ğ ne de il ben ğoyun ğ derdim.   lennene ba a giderdim   lend n
 116 sona ayŧama_dar ğoyun ğ derdim. ayŧamn yn   g c  yidiri i iri de  yl _iderdik.
 117 ikindiden sonra gelidi ğ rik. doymuŧTur_ kiner getir ğ t r d rken 'hastı oluv rdi.
 118 ben da d kan saTmıŧ atıvırmıŧ ondan sonra ğoyunu n pcan ben. altı y di ay
 119 'hastı_oldu. ğoyunum moyunum yo .  yi in hindilik bi allah bi sebep v rdi o eme'li
 120 oldu du. onu  parası da ba a ğaldı.  yl  olmasa periŧan_oludum  oc m. ayl m var,

121 aylīm geliyī allaha çok şükūr. [çocukları] hēp daāTdım bi būra var benim. yèrim
 122 kendi yurdum da vardı hēpicini daıTıvırdım ben. bi éviñ_öldü yér ğaldı mı aha yeter
 123 dedim ölesiye benim būra bi dölüm yēdi yüz_elli metrō būra kendimiñ_oluyū ğārik.
 124 ben_öldü'Ten sōna ōlanlara ğalcaķ. öyle anlaştılar. allah bereket vèrsin altı
 125 yıldır_aylık aliyin. he çok ğōzel. hayrımı hasenetimi yapayın diyī uğraşıyın. öyle bi
 126 oķul be'liyīn şēye gidemedim ğulaķdar_oluñ öñder_oluñ oķula yardım_ētcēn.
 127 emmiñ öyle dērdi. eñ ğēçerli oķul dērdi rāmatlık. hayır yapasım var ötōñ
 128 dört_adam geldi siz hēpicini belirīñ dedim iki milyar benden dedim yalānaz ğāra
 129 ğúrültüye vèremem dedim. dōru ya, yalānız hemşeri oķulu olcāmıř hūra bi yère bu
 130 yūzdu. ğulaķdar_oluñ baķalım. bizim hülyāniñ filen oķudū yér. baķ bi_yi nère olusa
 131 saā diyin ben. oā diyin öyle oldu mu ğücümüñ yēTdī ğadar hana şēye gidemeycen
 132 hacıya gidemedim belim dutmuyu. 'ömreye gideyin dedim ona da gidebildim yok.
 133 ötōün gelen_adamlara dedim iki millar yalınız belirsīñ. essahlandı mı ğōzümünen
 134 ğōrücēn. oğluñ birine ōlana da kemal āña da danışırın. vèrcēdim iki milyar benden
 135 dedim. daħa da fazlası dı olabilir éyi bi şey_olusa. hanı allah nāsiP_ēderse. aha
 136 selim biliyi şey_arabası alındı oā é'Tim cāmiye ēderin. ğulāmıñ duydū ğadar
 137 ğōñlümün ēTdī ğadar yapayın diye uğraşıyın. herkeS kendine baķamıyi hindi. işTe
 138 ğula'dar_oluñ, oķula niyetim var. cāmiyē_ēt dēyılar baķalım cāmi di_olusa onu da
 139 yaparın yav. yalınız ille benim oķula yapasım var. benim dedeniñ şeyi öyleydi bu
 140 bilir. çocu'larını hēp_oķudası gelidi torunnarını hēp_oķuTdu. tābi yā, oķul daha éyi.
 141 baña didiler çocuk oķut didiler. çocuk ya oķudu ya oķuyayazdı dedim, oķuduysa bi
 142 çocuk. ēñ_éyisi mi dedim bilgisayar būra alıvıreyin dedim iki milyara bilgisayar
 143 alıvırdım hūreya. eēren oķul_olusa ğēne de niyetimde var. hem yardım_ētcēn hem
 144 bilgisayarını dı alıvircēn. nāpayın 'gidemeyince nāpayın. hēÇ kefeniñ cēbi var mı
 145 ğōtürebiliyun mı ora ğōtüremiyiñ. benim niyetim dē bu allah ērdirise, nāpalım.

Konuşan : Ömer YETİŞ
Yaş : 79
Derleme Yeri : Ahmetağa Köyü
Konusu : Göçebelik, Köye Yerleşim.

1 babamın añaTdıuna göre babamı yonan gótürmüş yonan gelmiş büreye. yonan
2 haymana haymana giderimiş böyle anķara anķara. gün doğarkan orda bizikinner bi
3 'yaylım_ataşı yonan geri ğacıyı yarısı. yarısı öte babamın dokuz deve varımış
4 şarapnel ben diyı kıayanın_altına girdim diyı benim_iki deve ğalívemiş diyı ğerisi
5 gitmiş_ordan. yalnız toz duman görükmüyü diyı bi ben ğeride ğaldım diyı čala
6 ğırbaç yonan bizi ğovdu diyı geri. o yandā ğalanı bizikinner esir_aldı diyı. böyle
7 duruyuduk yonan patırdaşıyı diyı. şöyle bi baktım diyı aşşadan diyı yonanın süvārisi
8 ğarayı bürümüş diyı. bi patırdaşTılar bizim yonannan diyı üsTümüzde bi kıóy var diyı
9 ğuyucaķ kıóyü. burdan_oldu ğancıklık demişler. hemen o kıóyü 'çevirivirdiler diyı
10 erkek ğadın né varısa süngü. yürüyemene süngü yürüyene hōyle bi düzlük vardı
11 kıóyün_altına çıkardılar diyı girivirdiler süngüynene kıadını hu yanna erkē bu yanna
12 ayırdılar diyı. bi burun var o burnuñ_ardına diyı hemen erKeKleri aşıvırdılar diyı.
13 'makinelı tüFek. erkek_olanı taradılar diyı öte yannı ben aņnatmayım saņa ğayrı öte
14 yannı berbaT ağlardı peder annaTırķan. sonra yonandan ğaşmış yüzbaşısı varımış
15 yonanın. 'ğaşcan demiş ğaşma demiş hasanımış_adı hasan vėrmış ismāyıldı.
16 ğaşma_ismāyıl ben seni ğurtarcan demiş. nese bi fırsat buldum diyı ğaşTım diyı. üş
17 beş gün ormanda gezdikten sonra bi kıóye geldim diyu baķ. e'mek_istedim diyu oda
18 var o zaman orlarda. yol sordum diyı yalnız diyı şöyle diyu on om_bēş yirmi kışı
19 odada diyı içinde biri beni izliyı diyı. ğözünün ğuyruğuna peder çok ğurnazdı. ben
20 diyı yalnız belledim_ışi ya diyı yol sordum sarığól nérde aha hura çıkcaņ ordan
21 sarığóle gitcaņ dediler diyı, yalnız ben diyı oraya gitmedim de huraya döndüm
22 dereye bōaza diyı. benim ordāķı arkadaş derede bi ğök mavizer diyı öñüme çıkıvırdı
23 diyı. hiş çekinmedim diyı. ben senin demiş né ğahbe dıurduğ_oldünü zaten orda
24 annadım diyı merāmın néyse söyle demiş. vurcaķ diyı herifin_eline 'mavzer diyı
25 soyun soyundum diyu yonan cizmesi üstünde soyun soyun bi kilotcaķ ğaldım diyı.
26 çok da para var diyı mecit para o zaman. para da lazım mı demiş parañ lazım 'deyil

27 demiş. ormanda çısÇıPlak ğaldım diyı. ordan tākıp tākıP bizim bizim nüfus uşak.
 28 ğaldım diyı uşañ bi yanna soğuldum diyı orda bi tanıdık buldum diyı bi ğat elbise
 29 aldıldım kēydim şurda azcıK gezeyin. evi bezirgendeymiş ebemde de. üç gēçi biz de
 30 pek gēçi olmaz da manavlı yörū gēçi Taşır ğacar yörū gēçi sēmez hiç Taşmaz. üş
 31 daha azcık sarı lire var diyı. şindi elbiseyi alıp şurda gezeyin dedim diyı tabi burdan
 32 diyo izmirden anğaraya ğadar diyı yonan işğali altında diyı gızılırmā ğadā. arğamdan
 33 birisi duTtu diyı. şöyle bi bağTıydım diyı benim diyı haymanadan ğağTım yonan
 34 yüzbaşısı diyı. ula hasan demiş sen yav ğurtulduñ mu demiş ben seni öldü biliyım o
 35 ğadar öldü dediler tabi savaş bu kimiñ_öldü kimiñ ğaldı belli deyil. o ğadar
 36 üzöldüydüm demiş hadi ben ğörmeyen allah selemet vērşiñ saña demiş. ordan
 37 ğazlıyı. burda ğarı ibirām varıdı bu sarığólde. eşkıyā deyil de eşkıyanıñ kópek
 38 döyeni. onnara kópek döyeni dēller. burdan babamgili gótürüyu on_om_bēş kişi
 39 babam hemen dalğayı ça'mış. eş dutuñ eş dutuñ işTe āmetnen ben_eş duTdum sen
 40 ikiniz eş duTmuşuñuz öteki ikisi eş duTmuş bağ. peder hemen ora dağlıvımış çıkmış
 41 kópek döyeni gelmiş seniñ eş yok mu. ben demiş ğaribin peder işiñ nēre varıcanı
 42 anlamış. ben demiş ğaribin onuñ bunuñ yanda e'meñ ğırına idārē_olun_işTe. öyle
 43 geçiniyın demiş kimim kimsem yok demiş. halbūse anamda üş Tane altın var diyı
 44 beni bellese orda kescekler zaten. şindi diyı hallı_ibirāmıñ_uşakları demiş biz iki
 45 ğardeşiz demiş. hā siz daha güzel demiş kópek döyeni efe diyı şöle gótüne dōru
 46 ğomuş diyı bize hiş bağmıyı ta bozdañ başına bağıyı diyı bōle çömelmiş diyı. nēse
 47 sen git elli altın getir arkadaşını ğurtar. ótekine sen yüz_altın getir sen arkadaşını
 48 ğurtar. böyle böyle birerini alağodu birerini diyu goyvurdu diyu. kópek dōvene
 49 dedim diyı efeñ söyle ben efeniñ paltosunu gótürüvėreyin. yanda e'meñiñ ğırınnan
 50 idārā_olayın demiş. gel bağalım şöyle arğadan vardı diyı. efem demiş böyle böyle
 51 demiş bu arkadaş yönünü dönmedi şöyle kafasını çevirdi diyı. ülen def_ēdiñ_ekini
 52 vallā öldütdürüsün baña demiş. ben zāten_onu arayın diyı. şindi beni efe şöyle
 53 ucukTurdu toz_ol dedi diyı. ben_ordan giTdim diyı. o gótürdükleriniñ diyı altını
 54 gótürenler arkadaşlarını ğurtardı gótüremeyenleri hep ordu öldürdüler diyı. soğrā
 55 burda şu çocuk bilir o ğara ibirāmı ya. sarığólun yarısı onuğodu, bi daşı ğalmadı.
 56 bezirgenlidemiş evlerimiz yonan geliyō dedem burdağı yerli yonanlılarınan
 57 samimiymiş .tabi o yonan gelince bunlar da gidiyı. bi_yu ğonağ mı oğul mu varımış
 58 bu bezirgende nē ğadar insan varısa orda hepsini doldurmuşlar tam yakçaklarını.

59 anam içinde ġāri dedem o yonanı yētiştiriyo onnan samimiymiş o geliyu baķ bi
 60 saniyi dē gelmeseydi yaķTılardı diyı. dedem onu getiriyu anamıñ bıbası ġāri. anam
 61 annaTırdı duvara çaķmışlar_ellerinnen türkleri burdaķı yērlileri mesele
 62 duTduķlarını. 'yirmilik çiviynen bōle gerdirmişler daha başKa çok feci şeyler de.
 63 vallā sādiç biz göçer ġonardıķ burda yörüñ_çinde iki zēñgin varıdı yanıķ halil
 64 benim dedem bi de yoz_ımam. şindi bu yoz_ımamıñ_ōlu vā burda 'ġımılı yüz bēş
 65 yaşında yüz_on yaşında o da bīrez dā tabi daha ēyi bilir. şindi balķanda
 66 çanaķġaleden_ıvel 'enişTeynen_aynı onnar bi mevzideymiş. ordan bi şarapnel
 67 giliyı bu 'ġımılınıñ babası ölüyu orda. o zaman 'yanda para varımış hemen çıkariyı
 68 arķadaşına vēriyi. ēere diyı bu parayı ölmeycek memlekete ulaşcaķ_olusañ şu isimli
 69 bi adam var ona vērivi diyı. ġāri bu ġımılınıñ_anası başġa birisinnen evleniyı o adam
 70 ölmüyu savaştan ġurtuluyu doķuz sene on sene benim burda halamıñ ġocası var
 71 doķuz sene ġalıyı. yemende ingilizler bōle bēygir_eti atarımış çiġ keser de. burda
 72 ġundaķ halil varıdı annadırdı ben çocuydum ölüm çanaķķalede bi bēygir çıkıviri
 73 tıġırt hemen vururlar. ben varasıya ya Tırnaġ ġalı ya çavıncı ġalıdı dēridi çiġ. nē
 74 buldular 'ķópek 'dana ayaklarındāı çarıķları bişirmiş çarī ben_o zuman iyi biliyun.
 75 şindi burdan 'yaylıya çıkardıķ biz_işTe burdan uşak_övası ben aķlım ġıt ēriyo ona.
 76 biz burayı kırķ ikide aldıķ kırķ üşTe. hesāP_ēt ġāri bu yanna. şindi burdā om_beş
 77 biñ dölüm_olaraķ_aldıķ biz bu çiñlī. elimizde ġalmadı göçüp ġodūmuza
 78 ġıyılarından hep araķlamış. bura bereketli çiftlī 'çaġlāyan 'çökelek 'ġaPbancıķ 'ġara
 79 yaHşı ēñ fazla ġara yaHşı tahminim biliyōsan sekiz_on çiFtlik adananıñ ēñ_ēyi
 80 yērleri imamoġulları. benim babam imamoġullarından ali oġlu ismayil yetiş. şindi
 81 bizim sülāle adanada. adananıñ_ēñ_ġuvetli yēllerini 'yörük_aldı./.../ yētmış çeşit
 82 yörük var mesele ġacar var tekeli var yeygel var çepni var çaķal var ġızılgeçili var
 83 sarı geçili var vār da var. elli çeşit yörük var. yalnız herkes_ayranıma āşki demez de
 84 bunun_çinde de ēñ_asil yörük ġacardır. ötü yanna hindi manavlılara varsañ onnar
 85 da biz der. temizlik husúsünde meselā şindi onnarıñ oreya gi'señ olmaz. öte yanda
 86 şey var çaġlayan hēç_olmaz. abi onun çaķırlını bıraķ. onnarıñ çeşit şeyler var
 87 onnarda. bu çiñlī onlar_almış doķuz lēreye om_bēş biñ dölüm yēr doķuz biñ lire.
 88 ġayrı peder şey_ēdiyu. ilk arķadaşlarınan bizim aķrabalarınan istişarā_ēdiyi. bu yēri
 89 alalım para da yok millet de zatan bin lere on inek satcañ da bin lere para
 90 denkleştircāñ. yaķut elli ġoyun yüz ġoyun sa'cāñ iki lirā para denkleştircāñ.

91 ğuzunuñ tānesi om_ bēş ğuruş, ineñ tanesi yimbēş ğuruş, bin lira para birikir mi
 92 bunnan kaç dāne mal satcāñı. ōlū alındı bu çiFtlık. ğāri ağaya varıyı. ben diyu bu yeri
 93 alcāñ. ya ısmayıl diyı ben yeri saTdım. ya teFik bey deyince teFik bey hōkūmet.
 94 burdā bunun ğonay burdaydı soñ zıman. vali gelecek Kāymakam gelecek Kādı gelecek
 95 hiŞ izin_ almayıncı gelemes oldū yere. burdan çıkıyı sabāle, tātacı yolu ordan
 96 selimiye, salman Tepe ğır bāça ēri tarla dikili Taş bōle hūdūdū. Kāyeyi yanına alıyo
 97 dolaşırkan nērden bakıyu dürbün_ elinde çoban ordan sınıra yanaşmış ğoyunnan. tıķ
 98 vurup geçiyu ileri doğru varıyı kāyāye diyı yav bi silah mı atıldı diyı. kāyā da
 99 duymadım diyı. duydum dese onu da vurcaķ. ya ısmayıl ben yeri saTdım diyı yalnız
 100 diyı sen yeri alcāsañ ben yeri dokuz bin lereye saTdım sen yeri alcāsañ saña sekiz bin
 101 lira diyı. yalnız tabi biz om bēş bin dölüm_ aldık hindi bēş bin dölüm ğaldı om bin
 102 dölümü ğiTdi çocuk biliyı meseleyi de. sekiz bin līreye alıyı sekiz senede zor_ ödedi
 103 millet. çok zor_ o zaman para yok. ğómeç bu alman harbinde evlerin_ altına
 104 gömdüler azcık idāreleri olan arpa buğday bir_ avış darı dērmene gidenleri yolda
 105 öldürüvüdüler zaten öldürüyüler. alman dedi hintler, inönüye dedi bak şurdan
 106 çanaKğale şurdan dedi kırsa bi yol vēr allaha söz vēriyim dedi bak dünyayı
 107 boş_ olarak teslim_ etcen oña dedi. o zaman da 'türkiye harPTen yēñi çıkTı o zaman
 108 da inönü tabi aķıllı adam herkes beceremez_ o işi aman dedi ben saña yiyecek
 109 vēreyin nē istiyısañ vēreyin benim_ üsTüme gelme dedi. ben saña yēm yīcek
 110 destek_ edeyin. ordan bi vurdu oraya ğayrı Kuzeye orda arabası büz duTdu. asgeri
 111 ğırıldı, ondan sonra alman bi böldü doñ alman batı alman daha yēni birleşTi bunnarı
 112 pek iyi biliyin ben bu alman harbini. yalnız yonanıñ harbini bilmıyın. böylelikçe bu
 113 yeri aldık biz aşā yoķarı yetmiş bēş sene mesele bu ğımılı var hindi yüz bēş yaşında
 114 onun_ evlendijini iyi biliyim ben. dört bēş yaşındaydım. burda bizi eşşē sarallardı
 115 yağut da deveniñ bi yanna sarallar çocū bi Keçiye beriller oraya sarallar. burdan
 116 ğóçer nēre ğoncaķ bu eşmiye eşmeden uşaG_ övası afıyon gider ğāri ğatıran çukuru.
 117 'şindi bu omar_ ağa varıdı ğaPbācıda. anası varıdı yüz yaşındı öldü duducuk. bunun
 118 şindi orda anķara yolunuñ_ üzerinde aşşā yoķarı bu mesele doksan senelik yahōt yüz
 119 senelik. bu 'ğazan daşı orda duruyumuş bu 'ğazan daşı nē biliyiñ mu orda süt bişiri
 120 yörük üş daşı çatar çökelek yağ süt orda mal kömeli. üç yüz ğoyun var elli buzaı var.
 121 yalnız bak şu söz çok māşurdur. ğöşTük yurduñ ğıymatı ğondu kıra varmayınca
 122 bilinmezimiş. şindi bak ğoncāñ yurduñ üş şeyi sağlam_ olcaķ. bunun biri olmadı mı

123 góçebe şey yapamaz. gondūñ yérde odun bol_olcaķ hemen orda o sūt sağılcaķ
 124 çağılcaķ zabā ġadar çökelek pèynir yout nèyse yannık yağ bişÇek. ikinci bi sefer ot
 125 bol_olcaķ mal hemen vardı mı orda doycak iki. su bol_olcaķ mal_orde su işcek
 126 durmadan mesele sekiz_on ev bir olu yaħut beş_altı ev bir_olu böyle yöneller
 127 birbirine desTek bu beş_evde hemen hemen yüz sır_olu beş yüz ġoyun_olū. bu
 128 ġoyun nérde doycak nérde sulancaķ odun şartTır vardūñ yérde hemen. üç şey góçüp
 129 ġonmada şartTır yurt bilmiyisañ yurda ġon. burdan óñünden mesele yörūñ āları at o
 130 zaman taksi yok. her hānede bir filikēceli at. góç burdaysa aģa dē çanaķçıda yaħut
 131 çöpķóyde yaħut çavışlarda daha yoķarda gider yurdu ayarlar arķadan göç gelir oraya
 132 ġonallar bi ġeçe iki ġún orda ġalırlar. bi daha sarar kimi bèygir góçürür, bèygir
 133 rahat_olu deve zor_olu. bèygir góçüymüş bizim bèygir hindi búrāya evi ġondu mu
 134 üç_ay başında zabā ġadar yayılır. yalnız deveyi hemen yükü çekdiññen deve
 135 boyunu uzaTdı mı tam ġonaklarda yetişemezsiñ. alı dèrimiş ebem ebem çok
 136 felāketimiş dève alalım demişler biziki di ēliñki gibi olsun alalım. almışlar tabi
 137 bèygir ipi çözdün mü ora düşe rahat dinlenisiñ ġāveni içersin. deveyi aldık deyo yükü
 138 çekivèrdik dèyo ġāveyi bişiresiye benim deve bi baķTım ġonaklara çıķmış diyı.
 139 eyvah 'alı demiş ġāveniñ Tadını ġaçırdık demiş. māmıt_amcam var on_iki deveyi
 140 çekerek bi beserek iki beserek. iki beserek bi yérde geçinmez de şeyden 'bōrladan
 141 'balambirt çekiyi 'salliyè. beş ġuruş on_ġuruş yükūñ kilōsu. yük mü o zaman. 'salliyè
 142 geldim diyı. bizim beserekler çok edePsiz_oludu. dayıñınan oturuyuz şōle oturuyu,
 143 yalnız ġózü ondaymış. ġúr_ormanıñ_altında çay akıyu bōle şurdan poyraz_esiyō
 144 emme ılıġn bōle fişķırdı açıldı. bōle duruyu ora duşamış 'çōnmüş_orasouģa bōle
 145 bārını vèrmiş ta bōle duruyu. biz de dayıñınan ġonuşuyuz. āmet ōrda duruyudu
 146 arķadaş baķ. bi fırladı valla baķ ara da çoġ_arķadaş nası geldi dayiñ başına dikeldi o
 147 da ılıġını kesti. şōle bi şey kesti bi vurdu ġözünūñ birini çıkardı. döndü ordan ġiTdi
 148 oreyā bi dā dikeldi. deveniñ adamcillī çok pisTir. dayiñ yanna da varamıyı, ōrda
 149 ayşama dek ērtesi_ün sabā ġadar dikeldi orda. sōra ġāri saTdılar mı vurdular mı nè
 150 yaPdılar bilmiyim. şindi amcam çiFt yuk vuruyun diyı benim beserē diyı 'yırtık yaħut
 151 diyı. ule 'salliyè geldik ġüleş varımış diyı bi ġarınıñ dèvesi bi kèydirmişler emmā
 152 arķadaş diyı valla sırf_oltın diyı. yāv ūlē māmūT_āma demişler 'ġoyvúrelim seniñ
 153 besereēē. benim beserek Saten diyı havıt yok diyı yalnız çift yük vuruyun diyı çok
 154 edepsiz diyı. yav olur mu olmaz mı kōrkuyun da diyı bu namlı deveye benim deve.
 155 ulan nè_olusu ōsun salalım ūsTümde ġaldılar diyı. nè olusō ōsuñ dedim ġoyvèrelim.

156 bi g yovurdu  diy  vall  ba  bi sefer 'dolandı diy , bi sefer nas   Tdi  Tdi Tepe ta la
 157  arının deveyi diy . tam diy  bi senelik y k parasını aldım orda diy . ondan sonra
 158 diy  deli bi paraya saTdım diy   urtulumadım diy .  imdi o adam da  o  ba mı  deve
 159  o  ba maya gelmez. g le in birinde  atlamı    ri. y r  n meselesi bitmez. yaylay 
 160 gider bu o  h l be d ller  amın  ab n  h l be yapallar.  am sa ız  onu ben
 161 bilmiyim.   l be d ller ona  amın  ab ndan yapallar  am sa ızının  i ine toplallar.
 162 o zuman  utu mut  mu var. hindi her ya a  utu. bi de bozdana  sa ız  vardır o  o 
 163 me urdur. onu ben bilmiyim o oTdan  olurmu  onu  azallarmı  b le kesellerimi  o
 164 orda a ar do arımı . ama  o   iyetli milyonda bi y rde bulunurumu  onun  otu
 165 her y rde bulunmazmı . b ylelik e  u t ren yolu var ya burda  ara omar var dı. o
 166  azmı   onu. yolu bu t nelleri o yapmı . i gilizler yapmı  o yolu,  rda 'amele olarak
 167  alı mı  bu yolda. ay ama  adar bir am le  azmayınız bi sar  lir dan Ta 
 168  oparırımı   rda. yaptır n adama i gilize sormu lar bu ba   olmayca  bi sar 
 169 liraymı  y miye. /.../ burda  imdi y r  n daha ollarda bu y n  yolun  imdi bu an ara
 170 yolu y ni yapıld  ya. daha y r  n  orda ni anları var. o y r    l k  leminin
 171 g rmedim ben de dutucu  vardı burda o  ar  omarın bacısı. bu yoldan gideken  i Te
 172 af yonu  e ince  atran  ukuru var. ollarda   ri  ır  lu  var. 'y r k ollarda  ı lıyu
 173   ri. orda bu yolun  ıyında  azan da ları da a duruyumu . mevcut a  a yo arı y z
 174 sene bu mesele.  imdi orda   kelek s t bi ird   azan da ı duruyumu . biz buruya
 175 geldik buruya y rle tik babam deveyne g t r d  ala  re   kel . bir  aftada on
 176 deve y k    kele oludu. ya , burdan gelillerdi bazı alılardı   re g t r d  s liye. o
 177 ya    kelek n rde yav. o s d  bi y  y urdu  ayma n  bir y . bir de  unu d yveren.
 178 burdan g  eriz biz tabi deveye      sarallar  ocukları. u    onca  ya ut   m 
 179  onca  n re  onc sa oraya vardı mı burdan y urdu keseleller. hemen azc k
 180  ocu'lara 'y ku  e'm ne   le  alallar da b rer so um  idiv riller. ba  o yo urdu
 181 yiyen   lmez. ama malın y d  ot nas  biliy  musun. yav bene et getiriyiler ya yav et
 182 mi ba , bi  oyunu kes e ere yalınız y mezsem ben burd yım yav. o yayılan  oyunu
 183 ba  kes e ere bir adam ba  elli kilolu  to luyu y r ba  yav. doyamazsın o ete ya. et
 184 mi saman mı burda tav k y mi  i t lie y m  ekiyimi   ofor n biri. amca dedi tav k
 185 y mini dedi g rceksin dedi ben dedi  a  senedir tav k y mi  ek y n dedi  it n birine
 186 vall  yumurtanın  old  y rden    men dedi yav.   for dedi bunu. ba   yle bi d  al

187 hayat varıdı kı şindi o puñarların başı ğuzu ğulaķ, eşki ğulaķ. o su, elini soķamañ.
 188 so'Tuñ mu bilāñ kopar. öyle bi su nēde o hayat nērdē. kimse bulamaz_onu. çuñKu
 189 doā ğalmadı. pislik diye çayda derede gölde bi_şey yokTu. nēreye baķarsañ baķ
 190 'laylon dolmuş her yaķa depilmiş. şindi orda baķ 'horasanlar vardı zıyanlar
 191 'horasanlar bunlar esāsı horasandan gelmeymiş. bu burdur burdur deyilmiş_oru. o
 192 ğavım bu saddamın ğavımı oraya ğadar gelmiş orda dur demiş baķ dur demiş sonra
 193 burdur ğalmış. teFik bey var şindi bu çi'lij aldımız_adam om_bēş çi'li varmış om
 194 bēşer yirmişer ellişer dölüm. yalnız bu paraynan alma deyil. o zamanın padişahı
 195 kiralı bunnara 'peşkeş çē'miş. meselā bu yaķut hatırlı yaķut bi başarı göstermiş bi
 196 'cepede bi şey yapmış bura demiş hürdan hura ğadar senin. uşakdan sallıye ğadar
 197 ğaraosmanoğlunun. birisi uşakdan bi ğara dana çē'miş gidiyōmuş şurda bi dinleneyin
 198 demiş kōlge su başında. birisi demiş ğardāşım durma çek burası ğaraosmanoğlunun
 199 asar keserimiş adam. birez daha gidiyi alaşēre varıyı şurda bi dinleneyim bi soluk
 200 alāyım. ğardāşım durma çek nē_oldu. sallıye eniyi ğaraosmanoğlunun. bi durcek
 201 dinlencek yer bulamıyı. o elindā danayı ulān bu da ğaraosmanoğlunun_olsun diyı.
 202 sürüyü vēriyi, gidiPbarı. işTe bu aalar böyle ā oluyu dayı. şindi teFik bey hindi çi'lij
 203 'bezirgenliē giderken yolun saında yolun düşerse. gölmarmaraya gideĝen yolun
 204 saında elin yerinin_içinde om bēş çi'likTen mezerler yeri yok şindi elin
 205 yerinin_içindi yatıyı. şindi hālel deyil. /.../ vallā ĝardeş şindi burda yalnız o adam
 206 tabi ķafası normal mi bilmiyim cāvap vērebilcek mi. 'ĝımılıy bulcāñız. onun bōbası
 207 balķanda vuruluyu. o parayı işTe o arķadaşı getiriyi burda buluyu o bōbalını bunun
 208 vēriyi. o birez o zōman mal var en var malı enlerler ğulāndan bōle herkesin
 209 malının_ēni vardır. ĝarışmaz bilemeSsin ki mēsēle bēş yüz ĝoyun ĝarışTı mı
 210 bilemeñ ĝoyunu yalnız enden bulusun ĝoyunu. birez mal_ēnleyviriyi en māşurdur.
 211 numura mumura yeni çıktı bunnar. senin numuranı filen deyildir herkesin_ēni bin
 212 sene sonra aynı enden buldu mu aha o inek senin. o ĝoyun senin bin sene sonra hoca
 213 buna birez mal_ēnleyviriyi. malının_içine o paranın yerine. o da ĝari şindi aşşā
 214 yokarı kōyün_ēñ zēngini oldu. şindi anayın ilk gelin_oldūnu ben iyi biliyim.
 215 'ĝımılıdan sōna. öylelikçe sādeş duyabildijim bilebildijim yōrūñ sansılatı.

Konuşan : (A) Altın YETİş, (B) Ömer YETİş
Yaş : (A)78, (B) 79.
Derleme Yeri : Ahmetağa Köyü
Konusu : Serbest Konulu.

1 (A) vallā būra pek seriñidi yaHı. éyiyim hamd_olsun. ben de bı yıl dizimdem
2 amáliyē_öldüm. iyi oldum 'maşşallah ondan bi řikātım ğalmadı da. şurayı dedeñe
3 dırnaķ batmış_ıçine orayı düzelTdiridydim ora 'ecik azdı maşşallah bi şeyim ğalmadı.
4 baķ bi hindi yatmama ça'mama zararı yok ğayri maşşallah. ölüm ali dedem bu
5 ısmayıl bıbamıñ bıbası hocaymış. [göçebelik] yapmadım anamgil yapmış_ıçik de biz
6 yapmadıñ. ekilmişleriniz, dikilmişleriniz éyidir işallah. böyük çocuk kaç yaşında
7 hindi seniñ. éyi de bunda kemiK_erime çıKTı. yazmāncā unuduluvuruyu. bıbam
8 adımı altın ğomuş. ğēne de bi değeri miş biliyiñ mı. řırķarın bile. bēlincek aķTar
9 dönder soğucaķ çalıncaķ yayılcaķ su soğutcāñ. buz dolaP bilen yoğudun. şindi
10 buzdolapları var nē dayı ya. hēr şey yapıdıķ. şindi pēynir keseden çıkınca onu hañķı
11 tavada biřircēseñ onuñ_ıçine hōyle eÇcik gücıldürsün. ataşa ğorsun aĝzını řasarsıñ.
12 acıķ érimeye durdu mu duz ğatmañ şeker ğatarsıñ içine hafifÇe kendiñe ğōre. baķTıñ
13 şeker_az ız daha ğatarsıñ ğararına getirisiñ. ğarışTıra ğarışTıra oluvurur_o
14 'řabıcaķ_olu bēř daķķada. çok ğolay_olur hep biliriz. ğaymaķ da yaparız hēr şeyi
15 yaparız (B) yalnız baķ bi_yō o zamanıñ südüñ ğaymā iki barnaķ dutar (A) 'ataķan
16 gel bi amcalar dövcek seni gel būra. o sütleriñ Tadı bařķa aha bı yıl burayı yapTı
17 on_altı sene olmuş duvar yapılalı da üstünü yapamadıķ bı yıl yaPTıķ. éлиндē parayı
18 aldı ğiTdi. sen bi eve çıksaña. altına bi muTFaķ yapTı var bi de baķ řaķıvı baķ gel
19 bi_yı. aç ķapıyı elekle ķapıyı. ölüm iřTi bı yılķı parayı būra dōKTü o da ğazancaķ.
20 beni amáliyē yıpraTdı ıçık dizimdem amáliyē_öldüydüm. ondan beri řaķamadım
21 iki aydır yataķ ğaldım. beni inek çiĝnedi üş dene baırsım ķopuķ. onları da alıncā işTe
22 yıprayvıdım bu amáliyeTden sōna düzeliviremedim. éyiydim kendim ğótürüydüüm.
23 çoluķ çocuk 'baķıyı. düünner bi ğün_evılā başlarız. ayşam başlantısı yapılı éřtesi ğün
24 ķına ğēcesi. óbür ğün şindi benim_oĝlanlar nāPTı baķ. birer ğün ķına ğēcesi yaPTı
25 'aldı ğeldi ğēřTi.[torununa] çocuk yok ya bilmiyim burda burda ölüm anneñ yoķ
26 ğēTdı ğēne yā gel. selim yaça ğēder mi üzümleriñiz. ğurunuñ da derdi çekilcaķ gibi

27 dejl. ıslanıvıdı mı yandıñ. hindi ótúķŭ_olanıñ geliri ayrı. nası baķ seniñ_az benim
 28 çok nafı olmasın herkez ğaderince çalışsın. hindi elif ayrı mı duruyŭ sizden. éyi
 29 barıbar yémáyınca vallā dadı duzu olmuyı da. bi iş oldu mu yādım_édiPduru nāpcañ
 30 onu şey_étmeñ gülüm ğayrı. allah bağışlasın iki çocūñuzu allam aķ yazı yazsın
 31 kázādan. [oĝlu] uşakdá év_aldı ordan. yüz millon liraya év_aldı da bi dā év_alası
 32 var da ben de alma ğayrı ölüm bizim_arabanıñ yolları aha burda yeter. kapaalı yérde
 33 duramayız hindi. herif kateķulle aTdı buña da. yapmıyı ğayrı eme'liye çıkTı. ğarı dı
 34 eme'li oldu kendi de. ben işmeycen beni uyutmuyı ğece. iş baķalım sen_ıç. [köyden
 35 biri] barabarız sayılı bi yaş böyük benden. o bi şey bilmez de şu ğocu_atmanın
 36 halil_ānıñ ğarının aķlı tamam_olsa yaşlancaķ insanıñ_aķlı ğarışıyı biliyın mı. ebik
 37 sübük_édiyı laf_éTcēni getiremiyi sıraya. çok yaşlı, āşā_aba ğımılı, o tıĝ
 38 fatmā_abañ aşşā yoķarı. ölüm bu ğaveyi içircem saña. işceksin ölüm sen_ıçıvi. baña
 39 doķanıyı. saña içircen böyün. yav oracıkTa bitdiñiz yandıñız yav ben seni bildim yoķ
 40 hepiñizi yabancı sanıyın. vallā goyvurmaz anladır ğāri. çavış bölü nasıl bilidi emme.
 41 biz ğoçübeyi bilmiyin ğoçübeyi gitmedik ğayrı. anam giTdı biz sıtma dutmuşuķ da
 42 hasta olmuşuķ da sıtma dutunca o ğızañ yaylıya giTdı mı sıtması bitivirirmiş. gidelim
 43 demişler demişler öyle ğala ğala ğaldılar giTdiler. bizikinner hiç gidemedi. bizim
 44 ğardaşlarımız hep sıtma oluvurumuş uvada ğalañ ğızañ. bi yaķalandı mı ay_allahım
 45 titiremek duru, üşüyvürün ondan sōnu bi yanĝın. hiş To'Tur Filen bi şey dek
 46 getiremez oña. ölen ölüyü. ğara dayınıñ bir çocū 'böyün, bir çocū yārın ğoca ğoca
 47 ölüvüdüler. To'tur filen ker_étmiyi. müsāde sizin yavım. ğüle ğüle gene buyurun
 48 geliñ yolunuz düşerse, hayırlı işler size de.

Konuşan : Mehmet şENKAZAK
Yaş : 70
Derleme Yeri : Bereketli K y 
Konusu : K ye Yerleşme,  adır Hayatı, Avcılık.

1 şindi řaņa ş yle s yleyem. bizim evveliy tımız k y olduğ gibi ama. bu k y daha
2  nceleri aşret y r k y ni. şeyimiz manavlı y r  . şey_olarak ır _olarak.
3 manav aTdan geld imizi s yleller. orda bizim a rabalar var bazı geli gider burda.
4 şindi ş yle s yleyen řaņa. bizim o devrede tabi deve ge i sırlar var yaylaya gidiP
5 geliy duğ biz. sinanpaşa afyonun  azası onun dağlarında paşak y n ilerlerinde
6 yayley duğ sonra şinirk y oldu şindi ya.  ocatepe mi oldu şinirkent mi oldu
7 şanirk y n_ sT nde y rler var dı ollarda deve  ok   T d k de babam otla ıye alıy 
8 şeyden  oruma reisinden alınıy  durd muz yaylanı _otla ıyesi. ya m mur bey
9 demiş biz b le dağda geze geze n lcaz. bizim h limiz bize bi y r v rseler de
10 yerleşsek ya demiş. h m demiş babama. şindi  onuşuPdurular me  ilisTe. n Pcaz bu
11 gezgiş y r kleri. ya bunnara şindi bi yerden toplu bi yer   stersek bunları _i inde.
12 hepsi bi yerde olusa h   mete  afa dutarlar. sivri a ıllı  ok_olu bunları _i inde
13 bunnara bi   n n  ı aralım bunnar her birisi kendi bild  y re ayrı ayrı yerleşsin. dedi
14 gibi bi  oruma   n nu  ı ıTı. ya burdan om_ eş  adır filen varız 'yayley  vardı .
15 k y n  obannarı b yle  en ler belinde hepsini  'dabanca. sıralanmış yolu _ sT ne.
16 ey y r k  onma d z ge  biz buranı _otla ıyesini aldı  diyılar bize. a ı  o zaman o
17 yandan  a ırıyusa  oraya da b ygirnen ormancılar yı ılmış o da oraya salmıy . d z
18 geşTı  afyonun 'k roğlu beli uzantısında yayladı  geldik.  ordan babam dedi ben bi
19 d  g tmiycen buraya dedi benim doğduğum yıllarda bi  dokuz y z otuz y di otuz
20 dokuz kır  gibi yıllarında alınmış burası  i l k h linde alınıy  da om_ ir kişi alıy 
21 burayı. om_ ir kişi alıy  ama biz ısınıP da gelemiy muşuyuz buraya yani o
22 y r k  l k  aleminden. ordan sıkışınca biz babam dedi ben bu sene gi'micem artı  o
23 yanna dedi. yayleye bura yerime gelcem dedi b raya geldik ge iyi deveyi sırrı
24 hepsini saTdı  oldu  bi  ıf i. on d rt yaşındaydım ben geld imde hatırlamaz mın.
25 afyonu bilme min canım ben  ok dağlarında deve   Td m ollarda. a arım k y  var
26 sandı'lıya ait orası  alib . ondan sonra beri yanı şey n ' ır ası var gine sinanpaşaya

27 bağı o yanı da biliriz. çok giTdim geldim ben. bizim güzergāmız bağı şimdi burdan
 28 diyelim ziyanlar yeleğen yeleğenden eşmenin az bi kenarlarından yoğarı ulubey
 29 ulubeyden uşā ge'cek olan uşāğ tarafına geder uşā ge'meyceK_olan düz geçer artık
 30 şey çivril tarafına. çivril tarafından orda tabi kendimize has bizim_olların hep
 31 gondūmuz gōşTūmüz yerlerin_ismeleri var. mesele Taş_arası var gōk baş diye bi
 32 yer var küfū deresi var o şeyin_üsTü, ısı'lıya iniyu o küfū deresi ondan sonra
 33 sandı'lıdan da geliyo ora oraya şimdi küfū deresine inince bi yanı ağıdağa gider
 34 yörügün bi yanı artık o şey sinanpaşa tarafına yayleye gider yani yörük bi tek yerlere
 35 gumalar şu bu 'yaylaların isimleri var tabi. şindī demin bi şey dēyvēricek oluyūdum
 36 ben. gi'micek olduğ ġāri artık canım 'çifçi olduğ burda. biz yalnız būrē gelince çok
 37 zorlu'lar çe'Tik. fākirlik çe'Tik bizden_önce gelenler açCıık bağ filen di'mişler
 38 onların_üzümleri var ya. üç harman_oluyu yarısını geri mala vēriyīn yarısını geri
 39 saçıyın saña yicek bi şey yok. o zaman ġaz yağı Filen 'karneynen daıdıyı kōyün
 40 muHtarı alıP geliydi da kōyde saña baña ölçüynen vēriyi. burda bi ara o dönem
 41 yaşandı. allah bize gōsTerdi sonradan 'pamık_e'Tik bağlar yetişTi 'óküzleri
 42 bēygirleri saTdıı 'motur_aldıı tahsi de oldu gēsTi. moturları allah vēriyi cümle
 43 āleme. velāsili vallā bizim eveliyātımız bu işTe yörükÇülük āleminde. çadır hayātı
 44 bilme min yā. dēve varıdı diyın ben saña. çadır hayatından şunu annadayın bi kere
 45 bağı. şimdi eşmede çadırdı şey yapıyuz bi yağmır yağıyı emme nası biliyīn mu bōle
 46 yāni desTiden devrilir gibi. anam rāmetlik ikide birde o çadırın_urgannar geriye ya
 47 onnarı gevşediı kōparmasın diye geriliyi. şimdi ama çadırın_ortasında bi ataş var bi
 48 goca kūtük var. dayadıı yanıı çadırın_ıçı sıcak. ala keçeler var o sandıklı keçeleri
 49 vardır bi evin_ıçini bōle altına çul o keçeyi yazarsın. altından şey vurmaz sqūk. bi
 50 ünneyen vā. bizim kōpekler ürüyü, anam dedi ölüm bizim ābem vādı öldü git bi ün
 51 var ordan ünneyen var. ābem giTdi, neyse geldiler bunnar üç kişi bi kadın ġızı
 52 ġaçırmışlar. oturdular ama hiç ġuru yeri yok. anam raHmatlık hemen o kadını aldı
 53 giTdi çadırın_arka bölümüne bi yere. kendi ġuru elbiselerini giydirdi o elbiselerini
 54 sıkTı. bizim orda bi direk burda bi direk çadırın_çinde üş Tāne direk_olu ya. direğin
 55 birinin_arasında ataş yanıı oraya urğan gerdi anam Kadının_çamaşırlarını serdi.
 56 birine babamın sırtını kēydirdi. o adamları soydu ondan soru birine ābemin
 57 çamaşırları varıdı onu gēydirdik onnarın_üsTü başı ġurulandı. şimdi onnarın
 58 çamaşırını da asTıı ataşın_üsTüne ġuruyu artık ġāri. şimdi diyularmış dağda
 59 ġalmışlar yāmır basmış. yav şu kōpek üren yere çadıra gidelim bāri diyimış yanı

60 birisi. len ölüm nə işiñ var orda durcāña 'balamıdın ıaltı iyi. oraynan buranıñ ne
 61 farkı var çadırıñ içi orada ıslaķTır filan. geldiler bi baķTılar şindi ilk etaPTa yağmır
 62 ilk yağvêdiñde birez ıaltına eleme yapar ondan sonra bi dene 'damla düşmez.
 63 çadırıñ içi sıcaķ ġări o ġún misāFir ıtTdik çadır hayatında o arkadaşları. hālā onnar
 64 da laf ıtTdiyōdur baķ bunu. ilk hayatında şey ıolmayan çadırıñ içiniñ yanı o ġadar
 65 sıcaķ güzel ıoldıuna. biz çadırıñ içinde çok yaşadık. sır var otuz otuz bēş Tāne 'sır
 66 var. on on ıiki de 'dêve var üç yüz ıelli dört yüze dōru da davrandı oġlaķlar ne ya.
 67 üç yüz ıelli civārında geçimiz varıdı dört yüze dayandı ondan fazla ileriye ürümedi.
 68 ġoyun azıdı bizde ġoyunlu olanımız da vardı içinde de yirmi ġadar ġoyun varıdı.
 69 şindi benim bi 'amcamıñ ıolu varıdı ayrıldıı geçi yoġ. sır var ġoyun var ölüm dedi
 70 ayrılıyı 'tabi 'amcamıñ ıolu babamıñ yanda böyümüş amcam ölünce. diyi ölüm geçiyi
 71 ġoyunu bölmeyelim ġoyun birimizde ġalışın sır birimizde ġalışın yanı ġútmesi iyi olu.
 72 hanā iyi olmaz deġil sen de rezil ıolusuñ biz de diyi. tamam diyi amca ben ġoyunları
 73 alayın diyi benim amcamıñ ıolu. ġoyunlar onlara gidiyi ġayrı sır bizde ġalıyı da.
 74 velāsili biz tabi aşşā yoķarı ben kırķ bēşTen bu yana bēş yaşından bu yanna çok ıeyi
 75 bilirin yāni kırķ bēşTen elli dörde varasıya dokuz sene çadır hayatında yaşadım
 76 çok ıeyi biliyim. ben ġıtlı biliyim yā. ġıtlı ıoldu bi ara 'arpa buġday olmadı alķanda
 77 bizim çadırlar alaşeriñ ıadı alķan. örmanıñ içinde bi şeyler kesip kesip örmanı
 78 örtüyular. çocuk ġórmese iyiydi dediler. ben o zaman hōlü bi ba'Tım bi 'çoval.
 79 çovalıñ içinde buġday varımiş. saklıyular fazlasını buldu mu ġótürüyüler saña baña
 80 daıdıyılar. o zuman biz halaya 'bibi deriz biz. bibim varıdı bibi dedim ben ey dedi
 81 bizim bi 'çovalımız var saklı dedim. nêrde ölüm dedi. deyvimm dā orda dedim. oña
 82 ġülüşür daha hālā. o ġıtlı biliyim, 'noıt ıe'mā yidik. babam buġday bulamıyı
 83 noıt ıalmış. 'dêrmende bir ıólçek ķadar buyday varısa buyday bulasıya bir ıólçek de
 84 noıt almış gelmiş noıduñ ıā'mānı yidik. biz tāzeyken birez yēniyi ıemme gine
 85 yourdunan pēynirinen tahrınaynan filan o noıt ā'mákleri yeniyi arkadaş da allah
 86 yoķlūnu ġóstermesiñ herkesi ġódüñnen yād ıetmesiñ. şindi devletler öyle
 87 tahmin ıediyim tırkiyede öyle bi ġıtlı ıolssa dışTan getiriller italyası var bilmem
 88 meksikası var bilmem neleri var hana devletler ıarasında. o zaman böyle bi şey yoķ
 89 devletler gidiP de buyday yoķ deye buyday alıp gelemiyi belki de. halķa
 90 yetiştiremiyi. çok çektik onnarı biz de. 'yayleyá çıkTıķ yayleyá çıkınca ē nêrde
 91 varımiş tabi ben ufaķ çocūn. bēş bēş buçuķ yaşlarında falan onnarıñ heP āzına
 92 baķıyın böyükler ġonuşurķan. dīnar tarafında çoumuş. baķ şeyden o dediim

93 sinanpaşa yaylasından dīnara çe'Tiler üçer kaçar déveyse. giTdiler bizim
 94 büyüklerimiz. şindi varıylar_oraya işTe kimde var saklı öle deyvime yok. hanı gizli
 95 olarak tamam diyı kóylüler_ışTe falan ağada vārdı. hayvan ters_atmış üzerine bi
 96 şèysi var ambar diyelim ġālī. üsTü kıpaqlıymış orda işTe baña da ġalsın saña da
 97 ġalsın hep tükedivmen filen derkene. ō demiş orduya yeter bu dīnarda ordan çekip
 98 geliyolā yāni geldiler de o zaman bi açcık rahatladık. para var maHsúl yok. herkesTe
 99 de para da yoK_o zaman. yalnız dedem rāmetlik çok zenginimiş babama dedem
 100 ramatlıkTan çok sarı lirā ġalmış. babam da onu yemiş bitirmiş bize bi faydası olmadı
 101 ya. bitirmesi şöle sen geliyın on dāne baña vēr ödünç alıp gèdiyuñ. o zuman_çün
 102 sayım yol parası bilmem nē vēriyımış_adam kimisi vērmemiş kimisi para vērmış
 103 'pañğılut para diyılar içindeki kâğıt paranıñ_adı 'pañğılut o zuman ġāri. bizim hayat
 104 bōle hoca. elli doġuzda giTdim ben asgere. anġara etēmesġuTda tanġ eğitim merkezi
 105 varıdı. orda eğitim górdük. ōrdan istambol kıartal maltepeye geldim. orda raHatım
 106 çoK_éyīdi. askerliġm orda ġeşTi. yalnız éyi baġıyılardı bize. yemāk çok güzel yāni
 107 öğlenneyin üş tāne 'yemāk çıkıyı. 'fasille bulġur bāzen bulġur bāzen pılav, 'kıomposta
 108 sabahları 'çorba. asgerlik şèysi yoġ. ama bizim böyüklerimiz bīrez daHa
 109 böyüklerimiz şindi öldü benim bi halamıñ_olu varıdı asgerde. bi de dolaşTırmadan
 110 dayım oluyūdu. onnā sözüüm yabana sivariymiş de bēygirlere arpa vēriyılarmış da
 111 yarısını arpanıñ kendi yēyviriymiş_orda. aşlık zordur yā. allah gósTermesiñ öyle
 112 yılları onlar yaşadı. biz yaşamadık yalnız biz hanı górdük de baġ ben saġ
 113 noHut_e'mā yēdīmizi biliyim yanı bōle buydáy bulamayınca. şey darısı var, ġuş
 114 yēmez darısı var baġ dıñlē onu bile zor buluyuñ herkes yēmiyi dá. onuñ e'mā dā aha
 115 bōle nout_e'mā gibi çok kıatı oluyu. uyudūkene benim halam gótürmüş dērmene.
 116 adam tabi incelTmek_çin o dērmeniñ_orasına vuruyumuş. bu d....i si'Tīmiñ
 117 dērimiş bi denesi ōssa bozar zatān bu dērmeni dermiş çoġunu zaten bu az
 118 kıaldırıyımış kesilivēriyımış, aÇcık endiriyımış aķıvēriyımış. bizim bu yanda hiş
 119 dērmen yokTur baġ. bizim 'gelivēdīmizde bu şey dērmenlerine bazı 'motur dērmenidi
 120 o zuman ataş dērmenidi motur dērmeniñ_adı öyle. bu 'sávalde yokardan gelen çayıñ
 121 şeyinde burda üş dört Tene bēş Kıadar dērmen vadı benim gelividīimde. kıunġlu
 122 dērmen, aķ dērmen üs yanda çaķırbeliniñ dērmeni halil_āniñ dērmesi dērken burda
 123 epey bi dērmen varıdı. buranıñ_ınsannarı baġ alay alay bu yanna dērmene gider
 124 gelidi. burdan bu yoldan dērmen yoluydu bizim bu kóyün ġıyı. aha kıunġlu dērmen şu
 125 bizim ġanalıñ bu yüze ġeşTī yēriñ 'ġarşısındı_orda, kıunġlu dērmen ordaydı. ondan

126 sōra aḳ dērmēn şeydeydi şindi tam baraş gōverdi ya. o baraCıñ hemen
 127 bağlantısının içinde galdı ora, aḳ dermen varıdı. yoḳarda çaḳırbeliniñ dērmēn varıdı
 128 şeyde. yolnan gidiyiñ böyle dönüvürüyüñ derbende gideken 'kóprüden geçiyun.
 129 kóprünün hemen üstünde o dereniñ yoḳarısında sıcañ dibinde halil_āniñ dērmēni
 130 varıdı iki góz mü nè, orda varıdı. varıyiñ eşşē yü'leyiPbarıyiñ adam gecedēn gelmiş
 131 dolū. geri nöbet gelmicek dáh diyiñ ikinci dērmene. baḳıyın ōr_da dolu. dáh diyuñ
 132 üçüncü dērmene. tā yoḳarı tabi burlara sığamayan öyle gidiyi oreye. öyle olmayınca
 133 burdā nöbet bulunuyu mu gelmiyi. [çadır hayatı] o dönemde avcı dēlidim burē
 134 geldim avcı_öldüm ben burda. şölö_öldü bizim bilāderinen ayrıldık. ayrılınca
 135 'dabanca bende galdı tüFek bizim_ölānda galdı. ama daha önce benim de avcılīm
 136 yoḳ. şindi bi de o sıra ben muHtar_oluvēdim, bu kóyde. şindi arḳadaşlar toplanmış
 137 gelmiş hadi ava gidelim diyiñar baña. beni de gótürcek_oluyular ama benim avdan
 138 āsını bilmiyun. gidelim hadi bizim gomşuda bi tüFek va dedik bizim hasırcı_ölunuñ
 139 süleymeniñ tūfēne göz di'Tim ġāri. ōrdan vardık aşşāda amca çocua dedik ya ölüm
 140 dedeñ tūfē müsāde ē'siñ de al gel. bu ovadan aşşā 'pamık 'bozuḳlarınıñ içinde
 141 'bıldırcın_oluyu. şindiki gibi dejl. ova baḡıñ_öldü yēller öldü gibi 'pamık yēri. çocuk
 142 dedesiniñ_ētırāFında dolanıyı dolanıyī, 'ekrem. ufaḳ, geldi. dedem tūFē vērmiyi
 143 dedi. at_avrat ēle vērılmaz diyi dedi. biz de bizim_orda ġurup var ya. bizim
 144 ġūruPTan oña git çalışTır kendi. biz ilgilenmeyiz mazoTunu ġatıyı çalışTırıyı saatını
 145 bilmiyiz biz oña müsāde ediyiz. o baña ēTdī benim içime böyüdü. bulurun ben dedim
 146 'motura binivēdim şöle cızgılı süleymeniñ o yanna vārdım. cızgılı süleymen susam
 147 çalkıyı ġarısı süpürüyü. dayı e, bize bi tüFek, lāzım saña bi işim düşTü.
 148 benden_öldü'taḡ sonra ēvelallah dedi. nè o dedi ya arḳadaşlar ava gidiyi. seniñ
 149 tüFek_ılāzımıdı. aha ekini yapamadıñ_ışTe dedi. benim ibre amına ġoyan, sözüm
 150 yabana ġırmızıya dōru ġēt ġēt yükseliyi. binividim motura 'arḳādeşler siz bura duruñ
 151 dedim hacıēlilerde bi tüFek satan arḳadaş varıdı. gidividim oreyā onu da bulamadım
 152 o da yōmuş, geri geldim. birisi diyi ya ben ġētmeyem benim tūFēnen git diyi. o dā
 153 daha fazla doḡunuyu baña. gitmedim tādil de bi ġūn. ōlō_olmasa sarıgōle gitcēn.
 154 ērtesi ġūn sarıgōle ġēTdim. tüFek satıyı bi arḳadaş, öldü. 'sinemanıñ 'ġarşısında bi
 155 yērdeydi o altıncılar filan var bi ōlan o ōlan öldü ya. vārdım tūfek var mı var nè var
 156 'isTambol yapısı 'robis yērlı 'robis, aldık. 'elli ġıram barıt 'saçma düzennelerini aldım,
 157 geldim. ērtesi ġūn arḳadaşlarıñ gidelim hadē muHtar tūFeK_almış. ġiTdik daḡlara

158 'atıyom benim tũFeK vurmuyu, bĩrez de o zaman ŧeyiz tabi. yā ğuŧ ŧōle seniñ_araba
 159 gibi duruyu bağ bi atıyım ğarnı parĉalanıyı ğuŧ ölmüyũ. nēse bi eniŧTem var benim
 160 ŧasaplıda. oña dedim yā benim böylũ bōle bi 'tũfeğ_aldım öldürmüyũ. o dedi saña
 161 randıman vērmez. ēñ_ıyı tũFek hañgisi. idāl len osman tũfē al gel bi_ıyı. ŧindi 'idāl
 162 var dedi burdan üzümler esKiden 'neferge satılıyıdu bi de ayrıca. on_üş biñ liralığ
 163 'neferge saTdım emme, cebim bōle dolu. burdan gidividim 'sāllye ararĉan bu tũFē
 164 buldum. ğaŧ para om_bir biñ lira. anarı si'tım dedim kendi içimden. bu esgi bi tũfek
 165 ama, ŧōle bi ativē, oğ gibi indirir aŧŧā. bu da ŧindi tũfek Ğonusunda en_ıyı tũFek
 166 hañgisidir diye sorduñ zaman bi de ēñ güzeli var. ŧindi, ŧeylerin fĩransızdır ğaliba.
 167 fĩransız yapısı olması lāzım. fĩransız tũFe'lerinin hepisi güzeldir, ama 'belĉiĉanın
 168 malı gibi öldürmez. bunlar_ayrı bunların demiri ĉoğ yumuŧağTır. ŧindi adam vur
 169 aŧŧayı yēdi verekene ŧey verekāna 'doğuz biñ lĩreye añlaŧTığ. 'sabālayın ava gidiyız
 170 bağ bizim_olan. motura sepetliĝ ğoŧTuğ. kópēm var_ama bu muyıTda ŧōle kópek
 171 yoğ. ŧurdan gidiyıldığ kóyden ĉığtığ yolun_altında bi 'pamığ bozũ var. biz ğeĉeken
 172 ğózũme ras ĝiTdı. bıldırcının biri yolun_içinde ŧōle 'ĝeĉivēdi. ben iyice atamıyın da
 173 bizim_olana dedim al len ŧunu buraya bağ, 'bıldırcın ĝirdi. hemen bizim_olan 'tũFē
 174 aldı kópek hemen indi sepeTden. vārdı hemen ğoğusunu aldı. başına dikildi ayāna,
 175 'permaya yaTdı. önündō_oldu 'belli. vallahi bağ gótünden dürtmeyince ĝetmiyi yav
 176 o ĝadar 'kópek. hemen basTır 'varıvēdi üsTüne bi uŧTu 'bıldırcın gidiyi bağ. ŧu
 177 ēvden_uzar. bi aTdı ŧōle ğalıvēdi. 'kópeK_aldı ĝeldi. ondan sonra arĉādeŧ ben ikinci
 178 tũfekTe bunda avcı oldum. bu māmleketin ħer tarafında sizin kóyün_üs taraflarına
 179 ħiĉ ĝitmedim. iŧTe ben saña ne diyım, ben ēñ fazla burda 'baraĉ, buldan baracı ondan
 180 bu yanna bōle ħiĉ ayāmın deĝmedĩ yēr yoğTur. bu yandan ŧeye ĝadar bi de bu
 181 yandan ĝirelli. ĝirelliden ötü yanna da ĝitmedim ĝarsalı tarafına ĝitmedim. ĝirelliden
 182 ta bozdañ sivriye ĝadar. bōle bu daĝların bu yamaŧta ħiĉ arĉama hani ayaĝlarımın
 183 deĝmedĩ yēr yoğTur. bi ĝünde yēdi dāne 'ĉapalı vurdum ben. 'ĝazığlı dēyvērız 'yelpe
 184 deller 'yelpe deyvēriler oña. 'yelpe bureyā balĉanlardan ĝelmiŧ ĉulluğ dencēni
 185 bilmiyun, onu duymadım. ŧindi bu māmlekete 'leylek 'üveyik 'ĝırlanĝiĉ hicazın_oldũ
 186 yērden 'yemen gibi yēllerden ĝelir bureyā. orası ĉoğ sıcağ basar būreye 'yayleye
 187 ĝelir_onnar. ama ŧeyiki ayrı 'yelpeniki ayrı 'yelpe orda ĝıŧ basınca orda balĉanlar
 188 diyular ya cıp cıp yēller var böyle. ollarda 'yaylıyu onlar 'yazın. ŧindi orası buz
 189 dutunca yayılcağ yēri ğalmıyu. onlar da buraya ĝıŧlamaya ĝeliyi orası buz dutunca.
 190 on_ikinci filan ayda bāzān on_ikinci aylara dōru ĝelir 'yelpe bu māmleketi. ĝıŧın

191 daha çok_olduu zaman daha çok olur burlarda. çok vurduķ bē. esgiden bizim çadır
 192 ālemindeyken şöyle de oluyūdu hoca. hindiki gıby gāve mi var, yoķ. 'çadırıñ birine
 193 'toplanıyīdu millet. bāzı ēvlerde her zaman gēne de bulunmuyu da ğīramofon.
 194 ğīramofonu biliyīdursuñ sen. hindiki o pīlak çalar. eskide ōle oluyōdu onnar.
 195 ondan_olanlarıñ_ēvine 'ekseriyet akşamları toplanılıyudu. ondan sonra ğaval
 196 çalanlarımız varıdı saz çalanlarımız varıdı 'türkü çağıranlarımız varıdı. saza da hava
 197 çekeller ğavala da ondan sonra oyun havası çalallar 'dūdük vardır oynallar falan
 198 eskiden_ıñTe bu şeylerde ōyle giçiyıdı yörükçülük ālemindeyken. yav onu şindi
 199 'herkeS her dūñde oldūnu bilmiyim. burda ōle arapları şey yapıyular da. o arap
 200 şölō_oluyu yav bi gómlek giyyi adam beyaz bi gómlek diz kapañTan. onu ondan
 201 sonra kafasına bi ğaSteden 'şapka yapıyōlar bōle. ondan sonra bi 'çomaķ
 202 çomañ_ucunda 'gazyagı dōküyular 'maşala yapıyular. gōtünde hanı esKiden
 203 çocuklar ata biner gibi çomā biniyīlardı ya arķasında soñ zaman o toplumu
 204 daıtmak_ıçin yapılıyır o 'arap. elini yüzünü ğapğara yapıyu beyaz gómlek gōtünde bi
 205 'maşala. 'çekiyyı gidıyyı bi keliyi dolanıyyı. guyrūnu hōlū ēTdivirince ālev saña doĝru.
 206 ğaçan ğaçana ōyle daıdıyyılar toplulū. yalnız bi de esas şōle dūñnerde sēmen
 207 sekilidi sēmen halķa. meselā şindi gine hindiki şōle gibi hanı deynek oynallar dūñde
 208 ya. o zaman ōle yoķ da bōle ellerinde herkesiñ tūfek tañ tañ bōle tūfek_atiyi. bōle
 209 seĝmen sekīler ēy filān. o seĝmen nērde ödöl_aliyīdı yani, o geliniñ seĝmen halķası
 210 ōlō_oluyudu.

Konuşan : Sultan Eğercioğlu
Yaş : 74
Derleme Yeri : Bereketli Köyü
Konusu : adırdı Yaşam (Yrklk)

1 ben kendi vimizdeki geçen gnnerden bahsederin. buraya gelmedim ben gn
2 gelim zamanında. benim bubam aşiret süleyman, manavlı yrk_aşireti. ondan
3 sonrucāzım ęoyunumuz varıdı keimiz varıdı ināimiz varıdı. burdan dveleri
4 eřyālarımızı sārđıķ mı yoldan diğleni diğlene çadırdı ęuruP bi geçe orda oturuP
5 malları bi dā sabalıya ķaldırdıķ mı afyonuğ tınastepede orda yaylardıķ. orda
6 yayladıķTan sna eylül geldi mi ördan sarıdıķ eřyālarımızı bi gün ayařamā_adar
7 nreyi yr_aldıķ ördan ora gelidik. rtesi gün öyle öyle öyle bu aydıń ısıcak ülkelere
8 iner gelidik. bylā, işimiz gücümüz hayvancılıdı. meselā 'deveye sarardıķ her
9 eşyalarımızı motur takısi o bařķa da. yavrım aha böyle. daha n diyeyin. 'e'mek
10 elinde olur 'yuķa geçe gündüz onu dersiņ. deri yannıķ_olu, hayvanların derisinden
11 biz am_ācının ęabından şey yaparız ālet yaparız. o deriyi onuğ_ine deriz 'köseli
12 gibi. onuğ_inde aāřTan bi şişeğ_olu. ř Tāne böyle 'atķısı olu. oņa ęerersiņ
13 onuğ_ine yannı böyle yayarsıņ, yüzünün yānı alısıņ, ayranını da keseye ęatarsıņ
14 nrde ęonduę mu orda zer zer yrsıņ, işTe böyle. tabi ebelerimiz dedelerimiz daha
15 ilerde bi şey gördüyse onu ben bilmiyin. yalnız üseyin daha çok bilir. ekseriyet biz
16 ařırāt_āleminin yēmē gerek olarak şindi gibi 'sosyeti değil. 'bulęur pilavı biz
17 'bulęur_āřı driz esası. ęuru fasille nofut yēmā. hemen bunnar gerek yri geli de
18 bi kelle soğanını bulamassıņ hasret olusuğ yimā doğrameye. şehirlere inemezsiņ
19 aralısiņ dağ bařındasıņ. meselā dağ bařındasıņ. ollarda yēmāimiz byl_olu hemen
20 adırdı ęurduę mu ęara çadırdı hemen_altında direk. hemen yaşlılara odun
21 birikTivrsiņ ocaķTa bi bulęur_āřı pırtıķ pırtıķ bi bulęur_āřı bişiri. 'üseyin hem sen
22 daha yi laf_divrsiņ. bitirdim ben sayılır. seyin sen_otur. bařęa yapcāmız
23 meselā geiniņ 'südünü 'pynir yaparsıņ afyona. bi gn_vel ıķarsıņ yola yolda
24 yatarsıņ eşşeklerlerinin gidilir. orē indirisiņ bi daığ başındı orda ř dört arķadař
25 yatarsıņ. sabāleyin bi dā ķaķarsıņ dru afyon bazarına. afyonda pyniriņi satarsıņ.

26 tabi yicǎñ işcēñ meyvāyı ordan_alısnıñ baññ bahçañ mı var yórükÇülükTe.
 27 çamıñ_arasında nè arıyı. ordan alı gelisñ. ondun sōñam ğadınlarımız évde bi kişi
 28 ğalır ya iki kişi ğalır 'yaşlılarıñ 'yanda. mesele sen deveye git, bugún sen deve gütcǎñ.
 29 sen geçiye git sen de ğoyuna git. āşamlayın evele 'geçi gelir, geçiyi iki üŞ ğadın
 30 girer. meselā beş yüz geçi hesap. onu böyle eliñe çanañ duzu ğatarsıñ ...[keçi çağırma
 31 sesi] dērsñ o geli. hemen geldi mi bacañdan dutarsıñ saĝarsıñ. ğazannarla pēynirini
 32 çalarsıñ işTe góçüp ğonmağ bu. dúññer şöyle şindi dúññerde 'davıl 'zurna bol.
 33 yémáğ hususu sāde olısu olısa bi ğuru fasillī_olur nofut_olur ekseriyeti om_bir
 34 on_iki geçi kesersñ. ğavırma ğazannan ğavırma vērilir halğa. etrāFıñda durduññ
 35 yeriñ kóylerinin ileri gelen eşraf_adamlarına dāvet_ēdersñ. onnar da bōle hindi
 36 yasağlık yoğ birer hebe 'mērmı silah_atı ata çadıra dúñne geliler. gelini ata
 37 mindiriler.

Konuřan : Hüseýin EĞERCİOĞLU
Yaş : 75
Derleme Yeri : Bereketli Köýü
Konusu : Göçebe hayatı, Yunan zulmü.

1 daha esKiden bizim kókümüzü osmanlı devleti alaşerini öbür tarafında tepiköyün
2 'yanna iskan_etmiş oreýe osmanlı devleti bi tane gara çadır görmeycen diye. o
3 zuman benim nênem varıdı allah rahmet_eylesini yüz yirmi beş yaşındı_öldü. elli
4 doğuzdu öldü ninem. ben bunna evlendikTen iki sene soñrò öldü. ben elli yèdide
5 evlendim ben asgerden geldim. oncāz_işTe bizim yanımızda durardı. ilk burē
6 yapılan binā. burası kırk doğuzda filen gelmē durdu millet büreye. daha önce kimsi
7 yokTu burda hiç ev mev yokTu burda. ondan soñra herkez teker teker teker yaylıdan
8 göçen geldi bureyā. daha eveli almışımış yerini burdan otuz dört senesinde almışımış.
9 ordan yörük kağıyō, hadi bakalım afyon yanna gidiyī. 'yazın afyonda gışın bahadır
10 baharlar sırtMaş dut_efendim çöpköy göyünü olan çöpköyde durardı ekseriyetle
11 dırazların yerinde. geçisi olan bahadır baharlar ondan sonra emcelli gèt buldan
12 derbent ollarda durarlardı gışın. 'yazın nisān mayıs_aylarına geldi zaman da havānler
13 dahi durmazdı burda. hep yaylayā gitmek isTerdi. ben otuz_iki Tene deve gúTdüm
14 ben. elli beşe ğadar yē vardı bizim burda. o gün evleri yēni yaPTık o zuman biz
15 bureye. kamyon da deve tahsi de deve. mesele gış geldi miydi burda kómür
16 çekellerdi dēveyne. ondan soñra 'tütün çekilidi alaşehir. yazın da yaylayā çıkTık
17 mıydı koÇāsara duza giderlerdi ankaranın koÇāsar ya. duz getiriler duzu kóylerde
18 búdeye değışirlerdi. bi de mahrece giderlerdi kil getirmeye sen kili bilin mi. kili de o
19 māmleketin_adamı 'sabın yerine gullanırdın_onu. avosTos_ayının soñuna ğadar
20 orda durulurdu. ondön sorò göşTü mü herkez 'banaz_ovasına gelir. orda
21 hayvannarını oTlaTır. gış geldi mi bura gelir böle dāvam_eder giderdi. soñru soñra
22 durulcek yer ğalmadı māmlekeTde ormancı sıkışTırınca hayvanı durduramadı millet
23 geçiyi. geçiyi soğmadılar ormana. o zuman herkes bura gelmeye durdu. āmeTā ğacar
24 yörū, bürası manavlı yörū. gèt sallının kóyleri çqu hep ğacardır. ğacarlar, onnar şeye
25 çıkardı ahar daına. biz şeye çıkardık afyonun bi atatürkün bi iki buçuk lire vardı
26 şöylö_ediPdurdü bi kaya vardır_orda. 'cepeyi sö'Tüünde ölö_etmiş ordò o, o Kayan

27 yanda biz çok durduk orda. êkiz Kaya dêrlerdi o Kayaaya. /.../ yalnız şindi yonan
 28 çok_eziyet etmiş. afyona varmadan bu eşme taraflarında. şindi benim eşmeniñ gúllü
 29 dêye bi kóyü vardır. bizim çadırlar ordaymış. orda benim bi amcam varımış ölmüş
 30 oncāz. o 'hasTı_olmuş, nênem İraHmátlık yüz yirmi bês yaş öldü dedim nênem var
 31 ya o nênem öyle yağ o zaman dağarcıñan bi dağarcık yağ göyyō. ondan sonra ilēnde
 32 hamır yôurmuş. nênem gelen gāvurlara şey vèirmiş. yukunan yağlar yağlar vèirmiş.
 33 amcam da bi gün golundan dutmuş. nêne seniñ_olan 'hasTa 'hasta demiş nênem de.
 34 bizi ellemeyceK o ellemicen. nêne biz burdan gidicák gidicák derimiş. nêden, kemal
 35 gelecek biz burdan gidecek derimiş. nenemi bi halam vādır çocuksuz. o halamı bizim
 36 geçiyi göyunu sürmüşler güllüye avlıya gâtmişlar. orda yonanın payitahtı qarargāhı
 37 varımış. hindi geçiyi dut gel derimiş halam_İraHmatlığa. nenem getirimiş nenem
 38 zayıf geçiyi getirise bi bākarmış geçi memeliyse o zayıf_oluyu tabi olaqlı ya. nêneni
 39 vurduKCa barmaklarını gara gara çürütmüş Kırbacına. nênem nê derimiş biliyñ mu
 40 yonanın garşısı gāvırñ. itñ kópēñ gāvırı derimiş. allah siziñ_alnıñıza atıñıza gün
 41 doğdu ya allah bi de bizim atlarımı gün doğduracak derimiş bāk. annayan da varımış
 42 onnarñ_içinde. burdakı esgiden êllik 'cavırları varımışımış da. şindi ordan bībam
 43 raHmátlıe, biri bībam biri di şengāzāñ babası, bi de ese dayı ırāmetlik bu 'çidemgiliñ
 44 babası. bunun_üçünü bárbār dévelerinne berábār burhaniyāye gótürmüşler yonanlar.
 45 saraykóyden, çalışTıriyı esir_alma deyli resmen çalışTıriyi. yonanlar saraykóyden
 46 un çekellerimiş burhaniyeye. bir gün çalışmışlar tabi bunnar. üçü barbar sözleşmişler
 47 gaçalım biz bunnarñ_öñünden gaçabilisēk gaçarız gaçamaSsağ öldürülüse bizi
 48 bunnā bizi öldürür demişler bāk şindi. bībam reHmetlik kendisi dēyvèridi bunu.
 49 şimdi diyı bībam şey diyı yonanñ nöbetçisi diyı tüFek sırtında 'görünce nizāmiye
 50 vaķıt Tikeliyı diyı déveleri bi çektik üçümüz barbar. hiŞ diyı, déveler tıpırdamadan
 51 bi gēTdik diyı yonan cavırñ gózünün_öñünden giTdik diyı görmedi bizi diyı.
 52 görmüşTür onu da allah göstermiyi yālīm_onnarı. burdan bu nazilliniñ_üsTü dağa
 53 çıkmışlar. dağdan gece gece azıñ dı olu. o zaman da ordan çadırlar gula yanna
 54 gēşmiş. o zuman gulada ensen_olu varımış, ensen_ölundan 'cavır gelememiş oreye
 55 guleye. çadırlarñ kalan dévelerinen gulaya gelmişler gulanıñ ... alt yanna gelmişler
 56 oreye. ordan gece gece ağzınıñ dolusunnan yörümüşler gündüz gündüz bi déveye
 57 doldurmuşlar. öylō öyle ta būra gelmişler şu şeye avşarñ_altına gelmişler de. sonró
 58 bu yanna gēşmişlē gitmişlē. bībam anlaTdı hiç görmedi bizi yonan dêrdi. nöbeTçi

- 59 górmemiş hiç. görmüşTür onu gérçi o da allah tarafından górmemişTir onu o. yonan
60 çok eziyet_étmiş burda milleti yā çok. yonanıñ_ içinde ğalmışlar onnar orda.

Konuşan : Cennet BAŞÇAM
Yaş : 76
Derleme Yeri : Bereketli Köyü
Konusu : Karışık, Ağıt ve Hikâyesi.

1 dē horda sulTanıñ ho yanda ğışlamız varıdı. ora gelir geçilernen dévelernen ğonardıķ
2 orda ğışlardıķ orada yayla yapardıķ. burğaz daña gēderdik. ollarda gēçileri ğoyunları
3 otladırdıķ. ğızlar gelinler kēyer ğuşanır altınnarı Taķınırlar. hey atlar vıcır vıcır ēder.
4 ondan sora déveleri çē'Tiñ mi déveyi. on dene filen dévemiz varıdı hep boncu'lu
5 ğarnınıñ altına çam daķallar. ğārī deliğanlı ğızlar nişannısı varısa déveniñ arķasına
6 aralarına sine sine gideller. ōrdan öyle öyle dúünler olur. damādıñ ēvine iki çul
7 vēriviriler hōyle. o ğún onu ğaldırırlar. nērde ēv, kendimiziñ om om bēş kişiniñ bi
8 çadıırı varıdı. ğonup ğóçen adam déve sır ğoyun ēvi yuduyu. durdūmuz yērde
9 ğonañğa gideKene burdan gideKene om bēş ğünde çıķılı. ğonup ğóçe ğonup ğóçe
10 vardımız yērde mallarıñ yoruldu yēre ğonarsıñ. otu çöpü yēr gider. 'davıl dümbek
11 olusa bi ōlan ēvinde dümbeK olu. ğız ēvinde hēç bi şey olmaz. gelin almaya
12 varılar orda da gene bişer daşar aş. beri yanda da. sādece et 'fasille böyle fazla
13 hindiki ğibi dōkúmlu aş Filen olmazdı. [çeyiz] gene az buçuķ oludu Pēk
14 çok olmazdı. emme ğüzel oludu gene canım. ğızları varıdı yēñi yetme ğızları ğıP
15 ğırmızı, yayleyá çıķıvērince hanı hōyle. bambaşğa yēñi yetme ōlanlar. hindiķı ğibi
16 aķ humāyın ğibi öyle şey olmazdı o zuman. ğıP ğırmızıdan bi şey ğéydiriler k̄afasına
17 al bağlallar. altınları burdan bura ğadar böyle ēdeller. boqazına daķallar. öyle şeylidir
18 hani. çeşitli bi şey olur. hindi ap ap paķ çeşitli bi şey kēydirip ğuşadıp öyle yok.
19 öyle olmazdı ata bindirilerdi, atıñ ūsTüne terk hēybesi atallar. at ğoşTururlar
20 eTraFından böyle. gelin yarış yapa yapa öylö oludu. dañ başında nērde bulcañ öyle
21 efeyi déveyi. kendilerince ērkekler gene oynasır canım. ğadınnar o ğadarlık oynarlar
22 o bi yērde olu o bi yērde olu ğarışıvıreyin hindiķı ğibi combul cölōmat olmazdı.
23 ğadınnar e'máķ ēder. inek sağar yağ çıkarılar yannıķ yout dōvülür. ora bi yı
24 ayrılır ondan sonracāzım. Saten āşamdan geçiyi sağ mısıñ bi ğazan südü çalallar. onu
25 keseleller şey ēdeller. e'máķ ēdeller aş bişiriler işTe gelin ğız ēvdeñneriñ işi

26 odur. doḡuma doḡullar 'fistar doḡullar. hindi nē̄rde doḡuma. 'kirmen_ē̄gerler.
 27 gelinler yayla yoḡarı gēdekene kirmen_ē̄gerler giderler Ȑadınnar. bi eseden ḡalaḡı
 28 burdaydı bizim. altı dene çocuk bi ḡamyona sardık geldik geldik buraya işTe.
 29 soḡanıḡ di'mesini bilmiyıduḡ öyle öyle öyle olduḡ gēTdik. 'yuḡu_ē̄derin
 30 ḡocò_ḡerifiḡ_aşını bişirin. ben baḡa bu yıl gētmeyin. ḡızlara vērividik ortāna
 31 'baḡıviriyīlar. /.../ 'teserleme ḡibi bi şey_ışTe

32 ē̄vlerimiḡ_ōḡü avlı allı
 33 içinde ḡır_ıtım baḡlı baḡlı
 34 ḡır_ıtıma yēm vērın kişnēsini
 35 anam ben_ē̄sgār_öldüm gidiyon
 36 alıverini allı gelin işlesini_of
 37 tīrene bindim anam tīren buzuladı
 38 tīrene bindim tīren mızıladı
 39 ḡurşun yēdi ciḡerlerim sızıladı
 40 aḡlarsan anam aḡlar ē̄ller yalan_aḡlar
 41 ḡabirimiḡ daşı bozdaḡa ḡāşı ḡārşı
 42 anamini_ākār göz yaşı göz yaşı
 43 ē̄ller yalan_aḡlar yalan_aḡlar

44 aha bu ḡadar. oḡlan asgere gētmış esgere gēdeken işTe böyle demiş atı varımış anam
 45 demiş bu atı baḡıḡ. 'nē̄yse gelin_alıḡ ben_ē̄sger_öldüm gidiyiḡ dē̄rkene orda
 46 vurulmuş. tīrene binmiş gēdekene ordan vurulmuş ciḡerinden vuruluyu tabi. ölüyü
 47 yonan mı nē̄ vurduysa. Ȑabirimiḡ daşı bozdā ḡarşı bilmem nē̄ diye diye bölü ondan
 48 yakmışlar. bi de hindiki ölō olmuyu baḡ. hō diyelim 'ȐarşıȐı kóylerden bu kóy
 49 ḡız_ışTemiş bitirmiş dúñ_ē̄tmiş gelini getirmeye gētmışler. bu dere de böyle
 50 aḡıyımış. bölē köpürünüḡ_altına sıḡmaya sıḡmaya aḡıyımış. nē̄se eveli hindi
 51 geliniḡ şeyi oḡlan gelini almaya gidiyi. o zuman gidilmezimiş oḡlan ē̄vde ḡalırımış.
 52 nē̄se ata bindirmişler gelini ordan. dúñ_āḡalisi hōle gelekene hō dereniḡ yoḡarısına
 53 bi bulut_aḡvımış. ora aḡvērince ordan allah_ışı bu ya. bi sel geliyō
 54 'kóprünüḡ_altından aşşā gelini atınnan matınnan 'yuvarlayıp gidiyi. ordan oḡlan

55 kaķıyu sabahlayın gelin gelmedi. sabahlayın 'dešetleme söylüyü ğayrı dē dereden
56 dutuyu hōle horeye doğru:

57 ğızıl_ırmaķ parça parça olaydın
58 her parçaların bir yerde ğalaydı
59 hey ğızıl_ırmaķ nēTdiñ
60 derde ni beş parasız ahla gelini diyı
61 avcı ğeļsin şu kartalı vuralım
62 dalğıç ğelsin şu gelini bulalım

63 aha böyle şey_étmişler bunu. buraydı benim babam derdi bunu saz çalardı da
64 söylerdi. [Musam türküsü] onu ben hepsini bilemem de:

65 devrent deresi dar geldi
66 zör_ölümler zor geldi
67 hadi fadimem hadi fadimem
68 ğara beserem dağda bağlı ğaldı

69 diye diye. anası mı yakıyı ğayrı hanımı mı yahTı bilmiyin ğayrı yakmışlar ya.

Konuşan : Mehmet BAşÇAM
Yaş : 78
Derleme Yeri : Bereketli K y 
Konusu : Yerleşik Hayata Ge iş, G  ebelik.

1  ıtlık d nemini g rd k. buydayın  l    ır k liraydın o zuman. zamanında bi
2  ıtlı  oldu. o zuman şindi sarı lira dedi  mi buydayı v riyildirdi. bangilot d rlerdin
3 o zuman şey parey . biz  ıtlık g rmedik de otu   p  b le haşıllayıp naşıllayıp yiyen
4  o  oldu. biz bu derbenTin buldanın derbent k y nde burda ar zilerimiz varıdı
5 bizim orda ' ışTa gelidik. orda ' ışlardık. bah rın hıdırellez zamanında mayıs girdi
6 mi yayley .  onup g  e  onup g  e sekiz  on g nde  ı ardık burgaz da na.  orda
7 neyse g z gelinc dar havyanarımızı otlatır şey  eder orda va ıt ge irir. ondan
8 sonra g z n geri gelir.  onup g  e  onup g  e gene bura geliriz. burda  ışlarız.
9 ge imiz  oyunumuz  olur.  ordan tabi hayvannarın 'd lleme zamanı olur. d lleme
10 zamanında mevsim mevsim şindiki gibi b le yaz g z  olmuyudun  o zuman bi
11 mevsimdi  oluyudu. b le gene aynı y re b le inip  ı a inip  ı a ora yayley 
12  ı Tımız zaman develerne 'kile gederdik. mahlı  varıdı mahlı .  ordan  onya  o    r
13 g l nden Tuz getiriz. duzu kili  yanda satarız mahlışTa. ordan kili alır bu af yonu 
14 k yl klerinde 'buyday de şirdik. hana  ış  erz mızı orda  ı arıdık. ondan s ra
15 geldik mi o zaman dar g z mevsimi gelir. g z mevsimi gelince bi de bu yanna
16 har ket  et. tabi hayvancılık burda da kendi y rimiz var   mme orda da gene her
17 zaman bi y re gedip geld imizde o adamların şeylerinnen tanışıyız  olunna
18  ocuunna. aynı y rimiz gibi gene. b le d vam  Tdiridik biz. ordan bizim bi
19  ışmımız bura indi     landık biz. bizim bil derin birisi indi b ra. b ra 'lenşberli
20 yapa  na şey  ed kene hayvannarı uFa  teF   'satıldı. b ra indik    sonra da b ra
21 indik. inince bay  da biz b ra 'gelince şaşa ladık.  if i şeyinden bilmiy .
22 hayvancılı n  ge irdik va Timizi. b ra gelince o zuman t ra t r yok. s z m  o a bi
23 hayvan at atınan  if s r l yu. at  arabası var na liyetimiz  o. ileri geri d rken sonra,
24 sonra sonra bi 'motur  ı maya durdu. efendim yollarda vesayitlar  o aldı şey  oldu.
25 h sili aha b le şu zamana getirdik. a'mış  altıda g şT k. daha   nceden emme
26 ini'limiz var. bullarda ar zimiz var bullarda şu bin ları filen daha o zaman yapıldı bu

27 binālar. fağat bi çif'lik hālindeydin burası. çif'lik mesele om bir kişi almış burayı
 28 bōle. arkadaşın birisi bürayı alıy şurda gacar yörükleri şeyleri var. bunnar hep yörük
 29 kóyüdür āmeTā beri yandaķı maalle filen. bu bi kişiyi geçindirmemişlē burda hanı
 30 sürüksün geTsın de bura bize galşın gibicesine. adamın hemi hanımını hemini şeyini
 31 öldürüyular. o zaman adam diyō bize yardım_ediñ diyō, bunnara galmasıñ yer
 32 diyılar. sonra o bi kişi on_kişi daha oluyu. büraya şey_ediylar onnarı gāri burda
 33 mahkemeyne şunna bunnan 'gavga dōvūş. yerleri bi de bölüşüyular bōle. bunnar
 34 şurda bi maħalle vadır maħalle şurdan aha kóyün çıkışından hōle 'piyanonun bu yanā
 35 bize şey_olmuş. hāsili şindi gavga olmuyu da o zamannā baya bīrez olduyudu. o onu
 36 şey_ediyl o onu güç gūÇu yetneydin o zaman öyle bi şey yohudun. su başında
 37 bilmem başında 'gavgi gūrūltū çoğ_oluyudun. hindi gēnşler vallā hiş bi nē
 38 gavga_oluyō nē heş bi şey_oluyō. hayvancıkları şey_içinde dejl çadırnan göçer
 39 geliz bura. süreriz şōle şeye çoban bi tarafında yatar sözüm_ona kópekler guvatlı
 40 olur o zuman 'hırsıza mırsıza canavar gırda murda şeye saldırılar. ordan ora hēç aıl
 41 şey yoh. öyle 'beynelmilel. işTe gūTdūmüz yeri dēyvidim ya. 'çivrilin çapaķ kóyü
 42 dērlerdin de bi burķaz dağ dēller bi göca dağ vardır o dağlarda yaylardıķ. orda ekilmiş
 43 dikilmiş yokTur beynelmūlel bōyle dereler bōle sulaķ. hanı yeşillik her yer orda
 44 'yaylar, aşşasına doğru bōyle çapaķ diye bi kóy vardır. ora dōru inilir ora 'meşelidir.
 45 hayvannar orda daha iyi orda gūzūn gelişir. ora yapraķlar bīrez sararmaya
 46 şey_ētmēye durdu mu bi de göçer bu yanna gelir. [Afyon ve Sinanpaşa] kış
 47 çoğ_olur oda hayvancılıķ bōle 'dışTa şey_ētmez örtü altında olmayınca şey_olmaz.
 48 burlarda hiç şey_olmadan hanı bi siper şey_ētmeden hayvancılıķ yanı yazı getiri.
 49 ollāda sābīt yerli bi şeyin olmayınca bōyūķ sayan bilmem nēyin olmayınca ōrda vaķıt
 50 geçincesi ğada ğışı çıkarmaķ zor_olu. ğar basTırıyı olları. Kışın zatan bi yanna
 51 çıkamaSsın. ama burdu öyle deyil. ollā o zumannar topraķ almiya bi şiy yōdu. mal
 52 ğıymatlıydın_o zuman. 'topraķTa bi ğıymat yōdun. hanı şindiki zaman olşa baķ bu
 53 memliketi çif'lij al geçivē. topraķTa ğıymat yoh. burlarda bōyle bi 'artıjan yok ērden
 54 su çekme yoh. bu sular bōle aķıp da şey_ēTdī zaman bōle 'ğaymaķ durar. 'sıtma
 55 burda īsan şey_ēdemez. şindi baķ 'artıjan yerden su alıyılar bilmem nē_ēdiylar
 56 hindi yaşantı nē var. buz gibi yaylayna hiş farkı yok. hema o zaman bōyle duraķ
 57 suların_ūsTünde ğaymaķ durar bōle şeyler 'sinekler_ūsTünde. eFendim
 58 'gurbālar_içinde cıvır cıvır cıvır bunu içili de olu mu 'sıtma dutardıñ o zuman. 'sıtma

59 insani barındırmazdın. /.../ o memlekete gêt şindi hep o dağlar yayladımız yeller çam
 60 dikildi. hep ollar şey_ altında devletin orman şeyinin altında. hayvanı barındırmak
 61 zor_ olur ollarda. belli başlı kendi arāzın_ olmayınca o zuman 'beynelmîlel o dağın
 62 her tarafına şurdan gèçme diyen yok. istediñ yèrlerde hayvanını otladabiliyıdın. ama
 63 şindi her yèr saaplandı. yirler ğıymatlandı burlar bile öylö_ oldu. yoldan_ alt yanı
 64 bōle 'govalıydın_ eveli. 'ılğın bōle 'beynelmülel sözüm_ oña domuzlar cirit_ atıydı.
 65 ama hindi bağ here yèr yemyeşil şey_ oldu. 'çağallar canavarlar yoldan bi böyle bi
 66 böyle geçerdin şurdan bi yol geçerdin. 'esKi yol vardın şu aşşāda. alt yanı gürüzlük
 67 zaten. giTdi mi nêrde bulcāñ. bi büyük hayvana bi şey_ etmez o da. ufağ hayvan
 68 ğoyun gibi geçi gibi şeyleri sıkır öldürü. o göçebelik şindi öldü o. o zaman éyiydin.
 69 bize tamah_ edellerdin yani böyle. şindi biz_ orda yaylada duruduğ da alt yanda kóy
 70 varıdın. kóyden şindi aşşādan bi kişi bağTın 'geliye. adamın_ elbisesi bomboz bōle
 71 şeyise burdan kóylü 'dèllerdi. adamın_ elbisesi 'siyah bahar_ ārī bölō hanı şeyisen
 72 uzakTan hōle górdüün zaman bu yörük dèllerdi. demák ki 'yörük mü 'hayvancılık
 73 Taħa iyi, yaşantısı daħa éyi. canım hayvan para édiyı südü para édiyı. her şeyi para
 74 édiyı. eme adam ekTī ekinden bi şey ğaldıramıyı. hayvancılı da yapamıyı.
 75 ğariban_ oluyudun. vallā o zaman biz_ ordaydık. şindi o deveci burdan çıkıyı
 76 baharlarda diyılar siz diyılar, ğal burda hava diyılar 'ğışlıK. sen derbent var o
 77 derbenTde orda han varımış orda. ora yetiřicāz diyerekTen demiş. benim ğara tülü
 78 demiş çeker gider bizi, ğalmayalım demiş. adamların_ eşyāları meşyāları da varımış
 79 hanı hōle bi yère dursalar örtüleri mörtüleri varımış. on da şindi burdan gètmiyılar
 80 lan gètme dedilerse de çek_ etmişler gitmişler. şindi bu derbent deresi var_ orda.
 81 derbent deresinde bōle bu taraFında bizim hōle yamacın bu tarafı güneş yağası bizim
 82 kendi arāzimiz böyle. ben ufağ bi şeyim, benim aÇık aklım_ ériyi. şindi anam
 83 develer aşşā inmiş de çıkamamış yoğarisına. ğār fazla şey_ olunca o zaman develere
 84 bīrez top vèrilerdin, hanı 'hamır top vèrilerdin. aÇık besili olşuñ diye top vèrmeyá
 85 gelmişler, gelmiş topu vèrince, górmüş o devecileri hōle çayın_ içinde ğıyında
 86 yol_ ordan geçiyimış_ o zuman çayın ğıyından. öteki geşmiş hōle geçekene bōn dedi
 87 āşam_ anam yav ordan dedi deveci dedi hōyt diye diye dedi šōle geřTi emme dedi o
 88 deveciler devrenTi çıkıcānı pek aklım kesmiyi dedi bōle. sonra orda o develer hemen
 89 az ileri varınca devenin_ ayā tabi ğār 'basTırınca deve boşluğ basıviriyı, ön devesi.
 90 ora deve düşüyō. şindi bunlar gene ölmeyceklermiş. deveyi çıkarıcaz ordan
 91 ğurtarıcāz dèrkene üş kişiymiş onnar. ordan birisi öte yanda ileri çıkıyō, daşın

92 deljinde. ordö_ölüyü birisi daha ölüyü yanında birisi de ğıyında ölüyü. o iki üş gún
 93 mü dört gún mü orda develer ayaK_úsTü ğalıyı. 'déveler ğıyında çalılar varımış
 94 çalıları böyle 'déveler yemiş sözüm_ona 'merkep varımış 'merkep_ölmüş. o doñmuş
 95 ölmüş. déveler ölmemiş yalıñız. o çalıları malıları òle yemiş dève üç gún duruyu.
 96 ondan soñra yol_ordan geçiyi ya. o zuman tabi naķliyat_olmadından ğatırcı ğonā
 97 dèrlerdin_ona tabi ğatırcı ğatır yúkü. ordan tabi üş beş gún geçince ğār birez
 98 şey_olmuş heralda ordan geçekene baķıyılar déveler ğatarınna duruyu orda.
 99 baķıyılar bir de orda ölü var horda var burda var. burda ğarağol varıdın ğarağola
 100 habār veriyīlar_ordan. ğarağol geliyı nēyse, ğurtarıyı deveyi nēsi. sābını nēysi
 101 şey_ēdiyı da. türküsünü yaķmışlar o zuman eki ben ēyice bilemeycán da. baharlara
 102 ğadan dere böyle. yolıñ kenarından bōle derenıñ kenarından gidiyımış yol. bi o
 103 yaķasına bi bu yaķasına geçe geçe geliyımış. şindi yoķardan açıldı yol da.
 104 geçeKán_ışTe ğār basTırınca dève boşluā düşüvürünce dēveyi çıkarcan dèrkene ğār
 105 da böyle. o gún ğāri çok yağdı ğar o zaman. üş ğışiniñ üçü dü ölmüş orda. [Musa
 106 türküsü] ona yaķılıķ.

Konuşan : Hüseyin BAŞÇAM
Yaş : 87
Derleme Yeri : Bereketli Köyü
Konusu : Devrent Deresi Türküsü, Göçebelik, Deve Güreş.

1 dēvrent deresinde dēveciler ġırıldı ayazda ġarda ġarda. bōle burdan çekirdāk
2 sarmıőlar saraykōyden. bōra alaşere yıķmıőlar. sarıgōlün_ötü yandākı ķoçaķlara
3 gelince bi hava ġararmıő. demişler yav sen ġalıñ burda. ilerde 'varıvırıcāñız bi yēr
4 yoķ Ta. o da musa şeymiş, ġüleő dēvesi ġüzel varımış da ġüleő olucāmıő on yēdi
5 sedik. 'şindi ġatırcı ġonā diyular bi yēr var. efendim bu ġatılçı ölmüş orda gene bōle
6 bu ġarda Tār bi yērde. ölü o ġayanıñ_altında aynı yērde ölmüőler ya. şindi giderkene
7 tabi yolu ġār ķapatmıő. dēveniñ biriniñ_ayā çıkıvėriyō. ōrda dēve dūőıyo. bunnā
8 uğraőıyolla uğraőıyollar kendilerinden ġeçiyollar. ōrdan birisi o Taőıñ yarında oncaz
9 orda ölmüş. biri az ufaķ yaőTaymıő. o musa ēñ dirētlı o varımış. yavıt ollarda
10 ġalıvırseler de yavıt bi yēllerde, örtüleri de çoġumuő adamlarıñ. dēvrende yētiőicēz
11 diye dēve dūőmese yētiőceklerimiő. dēve dūőünce onna uğraőmıőlar ġarda
12 ölmüőler_orda. bizim kendi düvemiz varıdı onuñ bu yaķasında ġarda ġaldı. eve
13 getiremedik ġār çoġ_oldu hanı. ōrda ufaķ bōdüklere bi yēygi vėridik biz, durumlara
14 hap vėridik. yavırısı dēveleriñ yavırısı. ōrdan anam raHmatlıķ ġörmüő aman dedi iki
15 az biri sab çocuk sayıbi dedi birisi yaşlı emme dedi hemen dedi ġatırcı ġonāna
16 'varıPbarılar da dedi. vaķıt da dar. āőam_olmuş tabi bu vaķıtlar fileñ dēveyi
17 dūőürmeseler varıcıķlarmıő iőTe oreya. dēveyi dūőürüyular ikisi de ölüyullār_orda.
18 dēvelere bi şıy_olmuyō. 'sabalayın geliyō, 'dēvrenTden bü_çürü kişı geliyō dēveyi
19 ķaldırıyullar_ordan. dēvelerde bi zāyıat_olmuyu adamlar ölüyō. ikisi di ölüyō.
20 sözüm_ōña eşőekleri dahi ölmüyü. ben_iki biliyın belki de üç olabilir. tanımyın
21 ġölemezden bunlar yērli dēvecilerden. biz ufāz o_zuman canım. yēñi çeyiz ya ufāz
22 gene o zuman aķlımız eriyi gene de. vallā hañgi tarihini bilmiycen hindi. zaman
23 ġeőTi ben on on_iki yaşlarında bile varıdım. 'dēyneġ_oyınyuduk 'cirit. saña o
24 'dēynek atıyu, sen oña atıyuñ. aÇıķ Ta şey_oldu mu ölüm de oluyı hā. aÇıķ canına
25 dēyvēdiñ mi adam kimisiñiñ bolunu bıuyullar bōle şey_olan adamlarıñ. aTdı mıydı
26 bi yandan bi yanna ġeçiTdiriyı. bōle ġórdı bōle ġeőTik. eőkiőārden kil getirir

27 buydeye deġŝiridik. on on_iki dēve bulunudu yēdimiz de kendimizin. avustosda bu
 28 aylarda avustosun om_bēşinde bilen yola çıhardıķ. ehem buhur ġurtarı esgi adamlar
 29 ehem buhar varıdı. bu avustosunan şeyin_arasında [temmuz]. o şey öyleydi. arķadaş
 30 çoġ_olu tabi. ġonşulardan var. üş dört bēş Kişi 'altı ġişi bi bağlana ordan 'gēderkene
 31 ġonaķlamaya gēderkene ayşam_oldū yērde ġalırız. ordan kili alırız ocaķTan
 32 'çuvaldırız. çuvallâyveriyıllar ordu zatan amala işçi var. müdürlük filen orda
 33 beynelmilel dēl. çovalı şey_ētdin mi parasını yatır. ordan ġoşTün mü maHlıÇ vardır
 34 beri yanda ondan beri yanda ġayı vardır, ġonaķ ġonaķ geliriz bōle. tam afyān
 35 civarına ġaldi miydi buydayā 'deġŝiriz 'killeri. bazı e'mēmizi ordan getiriviriler
 36 bir_aylık e'máK_ıTdiriler 'yuķa. dönüvērız ordan bi seFer daHa ora eve gelmeden
 37 ikinci seFeri yaparız. hepsini topladıķ mı ondan sonra çanları Ta'Tıķ mı bōle
 38 şafāna bi saat iki saat ēller çanlarımızın sesini hanımlar ēvde duyardı. sabālayın bōle
 39 şey çoġ_olur zamanında. ōle vaktit geçirdik_ışTe. hanı kōylülüġa geldik_ışTe. mālīm
 40 herkeziñki. bizim ilk zamanımızda burda ġencer_oludu sarıġulde. biz de evelden
 41 bōle bizim dēveniñ bi hūnerini bilmiyuduķ, ġüleşmesini filen bilmiyuduķ. şu baraC
 42 dēvrendinde āmát_ali_āa dēller bi adam varıdı. ille atı varıdı onun yazı hōle ġuyrū
 43 düydü müydü hōle tipi gibi. illi gidelim ata binmiş ġece adam ġeldi. ēve çıhTıķ
 44 ġeldik ġāri bura. ulan hacı dayı bu bizi yēre baķıdıcaķ gibi duruyu bu hiç bi şey
 45 baārıp çarımıyu diyı. o zuman burlarda 'dēve çoķ ġāri bu memlekeTde. bēş dane dēve
 46 aldı bizim o ġún yanı şeyde ġazandı. dediler ġāri bu alışēriñ şēsi. bu isTedī yērde bu
 47 dēve yaylâycaķ dediler, ziyan zarar. ġencidi ġenç hōle bēş dene dēve demek nē
 48 dēmáķ. ōle dēvam_ēTdi bīrez. nāyaTda bīlōķ dēveynen dēvecidir bu sarıġól.
 49 āmátġil vardır al_dayı vardı. bunnar dēveciydi bunnarda 'dēve bulunudu. ödemişTen
 50 bi dēve almışlā ġelmişler. ille 'başa ġoycez ille başa. ulan sarıġöllüler de biz
 51 yardımımız olmadı hana çuvaldız dūrtüveriyollar dēveye. tam kendi dēveleri bōle
 52 'çuvaldız çuvaldız da ġāri herkeS bībamiñ başına. /.../ sen_ēsKi laFlara mārāķlısıñ
 53 heralda.

Konuşan : (A) Döndü ÖNAL; (B) Şahinde AYGÖREN
Yaş : (A) 60; (B) 74
Derleme Yeri : Selimiye Köyü
Konusu : Düğünler, Eskiden Günlük İşler

- 1 (A) esgi düünnē şölö_olur. ğız_êvi cumā günden başlā. cumā gün 'davıl dutulur
- 2 olan_êvine. bi ğuzu olur ondan sōra aşlık suluğ olur. bi 'motur ğenşlē dolā 'davılınan
- 3 o ğız_êvine o hārcı ğörlā gelirlē. ondan sonra ğız_êvine aynı zamandā 'çalğıcı gelir.
- 4 'kına gēcesi olur. 'kına gēcesi oldu mu ertesi gün yēme'lē vurulur ğızın başı yapılır.
- 5 a'sam düün_olur hani büyük mēncilis_olur yēme'li. ondan sonra ertesi gün de daha
- 6 eveli bardağ çārpmē gidellēdi. kına yıkamē dēriz onu biz. (B) salı gün kına yayқанır
- 7 ōdan sabāle қа'Tı' mı 'kıni ykımeyi gideriz. şu 'mezerin yanda 'çeşme varıdı. burdan
- 8 köyden toplanırdı ğızlar olanlar 'çalğı öñünde. (A) eveli salı günü oludu düünnē
- 9 emme. pazara alındı, pazar gün_ōsuñ salı gün_ōsuñ hani. pērşembe gün çıkā gelin.
- 10 ondan sōra ğızlā toplaşır sabālen. ondan sōra ellerine bi bardağ_alırlā. burdan
- 11 'çalğıcılā çalā ğızlā arқasından. gelin ğız kēyinir öñünden gelin ğız arқadan ğızlā
- 12 arқadaşları. burdan bölü dolaşırlā gelirlē olan_êvinin 'merdimenine bardā çarparlā.
- 13 orda bi de oynarlā, ordan oynadılā mı ğızlā ğız_êvine gelir, olanlā davılınan ğāri
- 14 ğızları ğız_êvine getirir. ondan sonra ğız_êvinde getirdi mi olan_êvi gēri gider.
- 15 ondan sōru yēmek yinir gene ōlennen de olan_êvi ğız_êvine gelin_almeye gelir.
- 16 eveli çēñiz_olūdu, çēñizler bölē serilirdi. bezlē hani hinci kıltuğ multuğ vā olmöyō
- 17 ya. eveli gönek 'havlı yēmeni bölē her 'yakeye gērellēdi. bu TaHa ēyi bilir benden.
- 18 çēñiz sermeye gelinirdi. hāsili orda bi olanlā oynar. ondan sonra giderlē gelin_almē
- 19 gelilē. gelin_almē geldi mi onu serennē bi di toplā ğāri. gelin_öñünden eşyā arқadan
- 20 eveli gelin_arabası ōlū oluyudu 'yavrım. 'şinci de kına gēcesi oluyō cuma gün
- 21 başlasa cumārtesi gün a'sam bitiyi 'balo olur. ben yēmek yaparın, aş furuyun. hālā
- 22 gidiyın ben aşÇılā gidiyım_ben. 'çorba yapıyōduğ, ondan sōra 'noHut yapıyuduğ.
- 23 ğuzu kesiliyudu o zuman 'dana muna yo'Tu. ğuzu kesiyıdı adam, üş kesē beş kesē.
- 24 gelcē gibi yēme'leri cumārtesi pazar. 'kēşgek_olur, 'helvā olur, 'çörbu_olur.
- 25 ğabaK_aşını ben hēş bişirmedim. o benden evlejnē bişirmiş de. ğabānan_aşüre
- 26 bişiyimuş eveli. 'davıl ğabā vā. o bilir 'davıl ğabānı bilir_o ya. onun yēmā olur. o

27 beyaz oluyu, yeşilden böyüye böyē beyaz_oluyō, 'dilim dilim kendi hālinde o.
 28 'keşgek döymesini hindi eveli bizim Taş vādı burda. buydeylē ıslanırdı bi
 29 gün_evlādan, serilirdi. 'dibe'lē vādı bōle aqşlā 'saplı. onu 'davılınan cuma günü
 30 a'samnēn davılcılā 'davıl gelir, hem gız_ėviniñ kēşgēni hem olan_ėviniñ kēşgēni
 31 döverlēdi ōda. 'dövme de nē biliyın mu buydeyi ısladırlā 'gaPcīnı çıkarılādı. /.../ o
 32 nişanda evlā bi 'hani 'yüsük dağıldı'Tan sōrēye adam böyük nişan yapāsa hiç yūsük
 33 bile da'maz. o du aynı hōlü yemek furulū. 'gēni 'davıl gelir olan_ėvine bi gün
 34 evlādan gündüz_oludu eveli, hindi a'sama döndü gāri hēr şey de. 'gündüz yeme'lē
 35 yinir ōlennen sözüm 'birde ikide 'çevirme yapılırdı. 'gayınnadan elbise gayınnadan
 36 gömlek 'yēmeni 'havlı 'altın tağıılır. tabi evelē 'gayımbıbadan başlā, dāmaTdan başlā
 37 evilā altın dağıılır. ondan soñru 'çevirme olur hani. tabi 'parā dı dağıılıyıdu. tabi hepsi
 38 sōlenir hinci o nişan_ışi қа'Tı çevirme işi қа'Tı. iki masıraf_oluyıdu olan_ėvi
 39 yapıyıdu onu. yeme'Te furuyudu, olan_ėvi yapıyıdu_onu. **(B)** daha evelki düünnere
 40 okucu gelirdi. okucu gelecek, gündüzden sōlē, seniñ_ėve oturaq vā, bunun_ėvine
 41 başga geleniñ_oturaq vā. 'ışgi o zuman işgi de çoK_udu. hinci hinci қа'Tı gāri,
 42 bizim zamanımızda. 'davılınan çıkāllādı mesele seniñ_ėve oturaq vēdik bunun_ėvine
 43 oturaq vēdik gāri ya. yemek fasılı biTdi mi 'davılcı bi_yi gidē seniñ_ėvdeğneri alı
 44 geli hūrē mēydana. bi_yi bunun_ėvdeğneri alı geli hurē mēydana, bōle toplar.
 45 benim düün nişanımdı 'çalğı 'qalğı yoğdu ya. /.../ hindi bayram namāzı gün el_öpülū
 46 doslarıñ_ėvine gidilī, şey_olu ōleydi. ertesı gün gēncēr denirdi. 'davıl dutulur gāri o
 47 gadar şenlik_olur. burdan 'yayan davılı 'çaldırı çaldırı sarıgöle gidellē. ordu onnarıñ
 48 bi durā vādır. 'hērkeziñ hēr köyüñ bi gāvesi vādır. çalallar çağırılā gāri içen_içer
 49 işmēyen_işmez. o gün 'tekīrā gene davılı çaldırı çaldırı köye geliller. o gün bi dā
 50 henK_olur ertesı gün gider. avşardan ta bureye 'yayan davılınan gēşTi'lerini
 51 biliyım_ben. /.../ **(A)** 'pamıK_olurdu 'pamık 'tütün dü olurdu. sōra 'haşēş olurdu
 52 eveli 'susam_olurdu 'arpa buydey bunnarı ben çok biliyun. çocu'lūmda bunnarı çok
 53 yapādıq. /.../ anam amāle götürürdü. pamık toplamē dayıbaşıydı. ni saat vā ni bi şey
 54 vā. bi gün gün_inmiş ortalık şavıķ yanmış, āşam_öldünü ōlū anlamışlā, amāle. saat
 55 yok, çalışıyı. sābı dı yok başlarında. ta ōvada düşün bi de. tabi saat_olmēnce erken
 56 gelselē patrona ayıP_olcaq. saati dı bilemeyince gārañı gāvıshmē başlamış ōle
 57 gelmişlē ēve. sōna eveli anamgil rāmatlık ēkin_ėkēdi ortaķ. ben işTe gızdan bīrez
 58 böyüdüm 'tütün dikiyuduķ biz o zuman. bizim_olan vādı bi de. biz ikimiz 'tütün

59 ğirmē gidēdik. anam sölümesi ayıp 'öküz ğanılarını ğuradı, bībam dı hastēdi benim
 60 pēk beceri'li deyildi. anacīm ta ovadan eveli buydeylē yērlēde harman savrılıyı ya
 61 'yabeynan savırdık. aha yaba da vā burda. yabaynan savrılan şey topūraqlı. o ğeri vā
 62 bi ğeri o zuman ğāri ğānı arıbasınnan. anam ğāri onu āşamdan nē vakidi ğadā
 63 dolduruyu, yanındı insan dı vā mıdı yō mudu yapıyalınız. anamıñ ordan çı'Tını
 64 bilidik arabanıñ ğıcirtısından 'ğıyyağ ğıyyağ ğıyyağ ötēdi o arabanıñ tekeri. vallā
 65 sabā ğadā o anam būrē o buydeyleri getirdini bilir. onū du dōkēdi dōkēdi toprak
 66 yav. içindi on ğadā ya om_bēş ğadā buydey ya 'arpı vā. onu bi di yıkādı **(B)**
 67 'harmanıñ ğabasını alırdık orta'Çıynan bölüşürdük. bi di 'harman yēri, süpür 'ana
 68 orda tene ğalmış on du süpür. yulırdı topra'Tı bölē. onu tekīrā savırı ēdēdik 'arpa
 69 buydey çı'cağ. **(A)** onu du ha yıka ha yıka ha yıka ğāri ēvdi belki om_bēş yirmi gün
 70 belki içinden iki ayar çı'maz_ıla çı'maz. /.../ ğēce ya'mazdı ğarılā ölüm.
 71 ē'mek_ēdēdi, aş_ēdēdi sabā ğadā, ērkenden kaçā bi de işe gelillēdi. eveli ğadınnā
 72 ōsuñ ērke'lē ōsun çok rezildi yāni. tabi şinci hērkez raHat. ğadın dı raHat adam dı
 73 raHat. ni vā hindi bağ, aha suladık zehir_aTdık oturuyuz, söz gelimi om_bēş gün
 74 yatiyiñ. hindi iş sābı raHat hanı. işÇi di raHat, hindi ērkenden ğakıyı işÇi saat sözüm
 75 'bēşTi altıda. altıda giriıyı zati ōlen_oluyu. saat birde çıkıyı. yōmē tamam, üzümün bi
 76 o yannı çeviriyi, bi bu yannı çeviriyi yōmiye doldu işTe bu. /.../ gelinlē ata minēdi
 77 ata. bi aTdı da yēñgi olur iki dāne atlı gelin ön̄de, yēñgi de arķada. 'geliniñ hēs bi
 78 tarafı görünmez. eTrāfından iki ērkek tutar, iki atınan hanı dolaşTırillādı **(B)**
 79 bāşış_ısTēlē geline nē veriyon dē. 'geliniñ dutuğ-gelen [biri] **(A)** orda mencilisTe
 80 herāñgi bi ğişi. **(B)** nē vēriyiñ geline diyı. **(A)** 'ğaynata diyı, ge bura bağalım diyı,
 81 gelin_aTdan inmiyı diyı. o da ni isTiyı diyı, ni isTiyıñ nē vēceñ geline diyı. kimi mal
 82 vēdim kimi bi şeylē vēdim. **(B)** ēv vēriyi mal vēriyi kimi dī ben bi ōlan vēdim dē
 83 'şağı_ēdivēriyō **(A)** mal vēri, söylemesi ayıp 'inek vēri 'düve vērir bi ğuzu 'ğoyun
 84 vērir. orda vēriyi yav, soñra vēriyi mi bunu bu. orda atıyı adam vēriyi. ufağ şeyleri
 85 vērillē soñ şeylēde.

Konuşan : Raziye KAVAK
Yaş : 80
Derleme Yeri : Selimiye K y 
Konusu : Eskiden G nl k İşler, Serbest Konulu.

1 ben hindi oturv sem bi yuğrum 'yuğu  derin. yaşım sekSene geldi benim.
2 ben_oturv sem bi yuğrum 'yukeyi  derin ben. biz b le g rd k. ben d n ġava'Ėırına
3 bağa giTdim. ... bunn  olamıcağ. ben di giden sizinen dedim, giTdik. or  giTdik
4  rdan geldim. bağ_  ind  ot canımı sıkıyu benim. bi di bureye girişTim  ř d rt sıra
5 da burdan yoldum. ben yaşlandım hindi. tabi ben hasTılandım. bizim g n m zde
6 g n m z  le işTe. ' k z b ygir biz b le ġonuřTuĖ. b le ġazandık yavırım. ġazandım
7 da n  oldum hiş de bi mafıyat mı g rd m dedeğ benim_ st me sekiz d l m y re
8 m şTeri getmiş. benim torunn  bene bi k k bağ v medi hindi.  viğ_  nde d rt dene
9 t ra'T r v dı bu eviğ_  nde. dedeğ alırdı, ġaldırdık mı bağdan_alırdık. bi  lan v dı o
10 da  ı'Tı giTdi. hanımınan ge im_olmadı. iki  ocuk ġaldı. bu iki  oc  biz dedeğnen
11 ' ber'leye 'b y de bu torun esgere giTdi. b bası ġatiyen gelmedi  ve. dedeğ esgerden
12 gelesiye ġızı nişannadıydık bi_ y .  nn  dı d   n_ demedi. işTe bir_ay mı ni
13 naşannı durdu  demedil . biz o zuman ġız dedi  beyim  vlensiğ dedi. ona sıra v dik.
14 onu  verdik. hanı altı aydan ge iyu ġ ri ya. 'onu  verdik,  v oğarTdık. şindi de b  yıl
15 da ġızı gelin_ tcez. /.../ biz b le  mr m z  ge irdik. şindikinn  c ran 'yannık
16 alıyull . 'ġatıveriyoz y urdu c ran yann na yayyoz alıyoz y ınnı ġoyoz kesini  diyoz.
17 bizim_ m r b l  geşTi  lum aha hindi benim gelin inek s meye giTdi. in Ğ birini
18 d   nde kesTik. d ve yetişTirdik n sib_olusa birin de ġızıkında keseriz. var_in miz
19 y rimi yurdumuz  le hayvancılık. 'darı  keriz, yicek  ok. bağ da  o du.
20 dedeğ_ l nce bağları yarısını torunn  elimden_aldı. iki senedir 'm kimede  raşıy n.
21 h kim 'keşvine  ı'Tı bu ġadının haĖĖını nası alışıyız d ye. satışa v c n dedi iki
22 m kimelik haĖĖı ġaldı dedi. benim_ lan dedi ana dedi n niyuğ dedi, v me dedi
23 'para v sinn  sene dedi. para da getirmiy ll ,  ř senedir ġaldırıy ll  para da v miy ll .
24 işTi ben bunn n  yanda duruyun. soğum buymuş.  ok ş k r iyiysin. emme  ok da
25  rezil_oldum  ok da  alışTım bu h lime ş k r. benim ġızaĖn  benim ġızl  benden

26 ğoca. h r g n gene gidiyon. aha d n baĝdan geldim diyun duymuyu mu  sen ot
 27 yolmadan geldim. ba n dibind  otları yolmadan, bunn nan bir. oluv sinn  bi d a
 28 gitmesinn   rezil_olmasinn  diye. daHa bunnara desTek gidiyun ben
 29 'yapraĝ_ tmiye gidiyun ben baĝlara. 'yapraK_ derin. aha bu ' aysa 'yıkılıP-gid 
 30 baĝda. g n l m gidiP de al gel de d miy  gidemiyn da  ari gitmiyn da  ari.  l 
 31  Tdil . biz b  yıl ya  sat y z iki senedir. yime'lik hindi al  oruz bi   oval yime'lik on
 32 kil dan fazladır taHa han . biz hindi, z tinnerimiz v . z tinneri 'silkeriz, ya n 
 33    ard r z.  lli a'm   kil , b   y z kil  ya m z_olur. emme 'b  yıl zeytinn de az, b 
 34 yıl sa'm c n  ari. ' ocu'l  y ni sene alam yv ri, y ni seneye ' oron. hep bunun b  
 35    ul  benden_alır ya . fabrik da    arıP geliyoz bi ' asa, aha bunn  hindi h r zıman
 36 b rdan alıP-gidiy . millet  ou g k 'topluyu z ytini. biz b r m  rd riz. am le dutar z,
 37 hemen bir_aFtan _  inde toplar z, g t r z y h neye.  lem ya  d ker, ' o udur
 38  yle yinmiy . ' abuca  topluca  g t r   duz_a'ca .  lli torba duz_at dı ded  .
 39 y hanede burda duzl d   al  gid       r gelidik. biz b le g rd  . benim torunnar m
 40 da dedesinden n  g rd yse onn  d  onu yap yi  indi. n  yapal m.     r h lime. i Te
 41 bunnara  ok d   n y n. yat sam bana ba an_olmuca  diye d   n y n. mal varl m 
 42 h p_ald l  t ra'T r m_m dı onu da g t rd l . v ca _oraya    ayat_ 'ce , h psini
 43 alca  h k met alca  da  te d   n y n beri d   n y n duruyun ba al m. ke iflerine
 44   'T l , n   ada  z m oluyu, h r yakeye   'T l  h kim dedi iki m  imelik i  n  ald 
 45 dedi. giden diyin dile' iyi v ren diy n, sa's n l  y lleri diy n.  afay  buraya g yyon.
 46 'hasT  oldum  ok d   nd m h lim n _olca  diye. dededen bene hi  'para  almad .
 47  alı ırd   ded   tarlaya tamah_ d di. y z   val y z_ elli   val  z m gid di b rdan
 48  amyanlarnan ded   alır bi tarl ya basardı, al  bi tarl ya basardı. ded   _ald 
 49  avaK_  ırından 'noHut deresinden  maT_  yandan h r ya adan 'tarla aldı ded  .
 50 b bas n  mallar n  h   b lmedil  TaHa. babadan_olan mallar  h   b lmedil . mal
 51 tarla  ok emme sa p yok  ari.  indi ben i Ten gelirdim bu vak t. bi  aza _  rd  ,
 52  ama ır y y  ad  .  ama ır  y y kad ' m  ba'T    'mek yok. Sab le  r i e giTcez. bi
 53 ham r  arar n  ocu'lar  yatır n. 'yu a yapar n.  ok yapmassam az yapar n. hadi o  un
 54 ezennen i e git. b r   n  vde  almazd m. gene all ma  ok     r. bu ya a geldik
 55 gene bunn dan_ vl   ak y n, gene bunnadan_ vl   ak   in  sa  n i imize gidelim

56 bunnarı yönteriyîn. evelden ölü oldûndan uyku Tutmuyu. hocu ezene geldi mi ben
 57 kaçarın. namazımı gıların, bunnâ bene bazı 'gavğı édē darılı. yav sabāle ıscānan
 58 é'Çâñıza serinninen édiñ dērin. bunnānan bir ben 'yaprā giderin. kendim
 59 almiyîn_emme bunnara desteK_oluyun, éTdim iki üş bandırma vëriyîn bunnara.
 60 nāPcañ hem bunnara yoldaş oluyun. gız tıra'Törü sürüyü kendi ya. 'miniyöz gidiyöz.
 61 gidiyöz_ollādan böyün de gol kesmē giTdilē ben_évde galyın. ine'leri tanıyîn ināñ
 62 biri 'yarın günü bitiyi gāri doğcağ. bağ dedeynen de bi huzurum_olmadı. sen_işTen
 63 gelisiñ aşınan é'mejninen uğraşırsıñ. dedeñ sinirliydi kağıvërir ökesinden 'bene
 64 dövēdi. sekiz dikiş vā bu başTa sekiz. dedeñ hër gün dövēdi hiş de küsmezdik.
 65 Sabāle ka'Tık mı iş bitē. geçim_öldü emme. e gāri allahınan ben biliyîn. allah beni
 66 dayandırdı. bunun da nenesi vādı aha. halam_oluyudu 'benim. o da yēñi öldü daha
 67 ya. hindi benim_olan büreye gelmiyu iki gız vā aha onnā dı gelmiyi. işTi ben
 68 bunnañ dibinde duruyun. soñum buymuş. az gāzansañ dā çok gāzansañ dā evlata
 69 düşünmücāñ, hiş düşünmiceñ. bölü olcānı bilseydim düşünmezdim. adam gidēdi
 70 üzümü satadı bēş dene 'beşibirlik bozā gelidi. adam bēşibirlik iniyi çıkıyı ya,
 71 ker_ēdelim dērdi. vëridi bene saab_ol buna dērdi altın yü'selise dērdi bozarın
 72 yü'selmedi mi ba'Tı ba'tı bizdi olmucağ bu bozadı ya bi 'tārlyā basadı ya bi iş
 73 yapadı. 'benim bēy böleydi. öldü üş seni oluyu öleli. soñru 'amālet_éTdik salıflide. bi
 74 arsa vādı sarıgöldü saTdık. 'amālet tam bi sene dedi bağların ipini mipini bağladık.
 75 burda bi çay_işTik kek yaPTılā çay_işTik. o gece öldü, adam işi bitirdi öldü,
 76 bağların_işini. ama āşamdan da sōledi. ben böyün ölusem dedi bir kimse gōmücek
 77 dedi. olan beni bira'Tı giTdi bu hallēde. ölmeyvërisem kim bağā dedi. aha
 78 bakıPduruz ya dedim. rāmaTlık dedim gibi bende tāsıyın vā. onun_öldü yeri 'zopa.
 79 ben_öteki soğuk yërde yatıyın. dedim gibi burdu oturduk saat_on_iki olmuş. gızı
 80 aldı giTdi televizōne bağıTdı. sabāle vādım çayı bişirdim. 'yakıPlañ_ırzıynan ikisi
 81 bir giTdi hacıya o. 'yakıPlañ_ırzā ondan iki Havtı evelā öldü biz de oreye 'ölgülüye
 82 gi'cez. buna süT_alago dedim. sabāle çayını bişirdim 'tānasını bişirdim kağ çay
 83 bişTi namaz geçiyi dedim. vādım ta böle inanmassıñ yatañda dümdüz yatmış. elleri
 84 böle gumando elinde. adam ezennen_ölmüş. sōra vādım kağ gāri dedim 'namazı gıl
 85 dedim. ses gelmedi bi dā dedim gene gelmedi. hōlü éTdim solunu dinledim soluk
 86 yok. yalnız gıvılcım terin_içinde galmış. bürdan gelin_inek sağmëye giTdi dama.

87 hasibi 'ğayımbañ ölmüş dedim. nè_olmuş gız dedi. āşam selmayı götürdü o ya dedi.
 88 selmā goşTu dedēm dedem bizi nère bırağıP giTdiñ. gene yok. nene ölmüş bu dedi.
 89 allah bene bi cesaratlık vēdi. giTdim ġari siziñ āşanıñ oréyá. hoca, bīḡañ habarı
 90 oluyumuş ya. onnara habar vēşiñ dedim. selāyı vēdirēm. ordan ġeri geldim aya'larını
 91 'ça'dık çeñesini 'ça'dık. velāsı ġaldırdık işTe, ömür ġeşTi. bībam dı ōlü öldü. hiç
 92 'oturuP-duruḡa aha bōle 'oturuP-duruḡa baġ damında. bizim_ādam dı o zuman
 93 'damdan yeñi geldiyydi. aşşā baġa gidēken ġonuşTu. o aşşā baġa varıP da ġeri gelesiye
 94 ġadā bīḡam hemen başında sarī aTdı yere. aldırdıñ mēmedim beni dērkene
 95 çārḡ_olu 'gelivēdi. 'önügölden geliyumuş cumā ilk ġün. o sarī yere aTdı. ġeri
 96 dikeldi bīḡam. bi dā ḡa'Tı. 'çarıḲ_olu duTdu, yatırdılā. 'māmēt dedi anam, git
 97 'avcıyı al ġē. dolmuş çevirdik yoldan giTdi. avcı geldi hiç ellemeñ dedi, mīdesi
 98 pa'lamış dedi. o ġeri önügöle varasıya bīḡam ruhu teslim_ēTdi. o ōlō öldü. anam da
 99 zāten hēc_āllahTan burdan giTdi 'deñizliye. To'tur demiş cumā ġünü o da cumā
 100 ġünü öldü. bu demiş ġadın demiş ġuşluā ġadā yaşıcaḡ bi iġnē vurmuş deñizlide.
 101 anam da ġuşluḡ öldü. hēc_ōle yatıP da çe'medilē. bizim_ādam dı ōlü oldu. hēc
 102 'hastáyın 'sayrıyın demedi. yalnız āşamdan yidi işTi namazları 'yasdını bilen ġıldı.
 103 adam sōledi ölcēni, ben 'böyün_ölsem kimse ġömücek dedi. işTi esgi zaman_ışleri
 104 bōlü ölüm. ben bu vaḡıt gelidim de çalkā ġatadım. toprak çalkāsında. hindi onnā yok.
 105 hindi ālām süt döküyō. ondan sōracīm ālem pēynir_ātıyı. 'kesiç baḡan yok hindi. biz
 106 cēran yannī aldık. biz_onnādan 'yannıç_ēdemedik ġari. gelin_ēdiyi hindi tā da, ē
 107 esgi işlēden iş ġalmadı. 'pamīmız bilen olma mıdı, çok. pamīmız dı_oludu.
 108 'haşaşımız_olur. 'ora'Çı_oludu. ġırılā gelidi eveli. ġırılaları ē'meḲ_ē'cez diye, ġeçe
 109 sabā ġadā aş bişircez diye, sabālı ora'Çı oludu. tārlada yatallā. aḡa bizim_oraḡ vā
 110 hindi 'biydey vādı. bişTirdik ondan soñracīm 'harman_ēTdirdik. 'arpa vādı, yirmi
 111 beş_ölçek ġadā 'arpı oldu 'buydey_oldu yarım ḡasa. iki araba 'saman_oldu bi araba
 112 arpa samanı oldu. allah beriket vēşiñ, biz yēllerimizden idāri_oluyuz ine'leri bilen
 113 hēp öyle davşıyın. hindi hēp 'pareynen āsañ saman başa çı'mıyı. hindi üç_araba
 114 'saman ġaTdık. bir_araba tā alırız, 'paket_alırız. baġ ġolu alıP geliyullā, darı ēkiyillā
 115 ōle 'davşıyız. eveli ben ġüdēdim_ine'leri. /.../ ben on_yēdi yaşındı ġeldim. ben on
 116 yēdi yaşından beri inek davşıyın. /.../ bu ġıza vēdim bi bızā ġari. bunnāñ_ine'leri
 117 şindi ondan_üredi ġari. bunnā baḡıyı. /.../ benden öüt isTēseñiz anañıza bīḡañıza bir

118 karşı gelmeñ. yarın siziñ_evatlā dı ölü olū. benim gız ğardaşım_mādı bölü anaları
 119 öldü biri tā vādı. 'ğardaşım dedim bizim de bir olan vādı zāti bi olan. ğardaşım
 120 anañızı irengi étmeñ, olanı évērdi mi hurda yeriñiz vā dērse bölelim dedim. demeSse
 121 dedim olan_évlenisiye ellimeñ. diñnimedilē, nè_öldü. ğoca çiF'li saTdırdılā.
 122 nè_öldü kimiñ_eline beş ğuruş ğeşTi. /.../ bak o 'tarla sürüyō ğeñ ğalıyu sürüyō
 123 ğalıyı. bizim_olan azePTe. o ğarıya baķan da yok altı kere felÇ_öldü
 124 benim_abılam. eveli gidiP geliyidum şimdi ben de gidemiyin. evini gi'sem bilemiyin.
 125 éve geri gelemiyin. 'şimdi benim gızlarıñ olanları benim bu ħaķġımı yiyiP di oñcaķ
 126 mı. /.../ malıñ mülküñ olcāna aġzıñ dadı_ōsuñ, ırātıñ_ōsuñ, onu bunu bilmem ben.
 127 hanımnañ ğeçimiñ_ōsuñ, bi Tıķım_é'mā ōsuñ ğeçimiñ_ōsuñ. benim malım
 128 mülkü_mā da nè_öldüm. ben oreye baķıyın oru orda, oreye baķıyın_oru orda hēc.
 129 nè çalısmıñın nè yimişin nè ğazanmışın. çoluķ çocuk vā diye berTlicez diye işTi
 130 ūraşTıķ bu zamana ğadā. o da bi mīzene ğonu. geliñin bībasınıñ_aya'ları ğırıķ.
 131 ğızılçukurdan bizim 'gelin, sen tanıımıyın.

Konuşan : Ayşan Horasan
Yaş : 80
Derleme Yeri : Zıyanlar K y 
Konusu : K y n Tarihi

1 bizim aslımız t  iki y s sene  nce mi iki y z_ lli sene  nce mi 'balıkesire gelmiş.
2 'balıkesirde akr balarımız varımış. hurda s dik s leymen vardı, gider gelidi. ordan
3 ğardaşınna ğe inememiş, o ziyan bekir ondan ziyannar ğalmış bunun_adı. o ziyan
4 bekir de ğoyunnarın_ay na nal  akarımış. ondan 'ziyancı bekir ziyancı bekir diye
5 diye 'ziyan bekir ondan ğalmış. ollardan, y r m ş 'yalım, ğ   'miş. şiye gelmiş,
6 'sarımamatla varımış şullarda. 'y r m ş, ollarda sarımamaTlı diyılar, buldan yanda.
7 ollara gelmiş, ollarda 'malcıymış, y r m ş, 'y r P-   erkene 'yayleye gidiP oreye
8 gelirkene h  y zlerde bi ğoca m sa vardı bi onun_ td  gibi. daha eveldi bi şeyi
9 varımış 'firtana. 'firtananın  if'l miş burası. o 'firtana h l  ziyan_ lu ğed  dirlerimiş
10 urda sa'ladılar diyılar orları bizim s l lemiz or ya ği'cek de bi şey yapcek diye ordan
11 y r_ lmış bizim aslımız. 'sar mamatlı yanından y r_ lmış, ordan y r_ lınca orada
12 y r azdı yalım orada y r azdı yalım ald  y r. o 'firtana bu ' ivtl  sat la  ıkarımış.
13  ahramanlar da bizim aynı 'k k m zden gelme.  adın yanımız 'şurdan 'burdan
14 gelmedir de  rkek 'toHum yanımız hepimiz o yannın bu yannın birdir. orda
15 'firtananın ğule y ri dirlerdi.  ahramanlarda 'ama' ıların_ vin yanlarında bi
16 y rdeydi. siz bilmeSsiniz ya benim_ lan bilir orayı. benim_ nam o ya adan da
17 b bam  bu 'ya ıya gelmiş, 'firtananın ' ule y ri d rlerdi ben bilmem, bilmiyun. bu
18  i'lj  bizim_ o zuman aslımız_ lmış. 'ba ıyu, geliy , bu dereler_ kıy  o zaman
19 'behrinde. ' rman  ok, y r k de diyemiy  'mala  lverişli. ar zi de şu ba  yok ya, d re
20 tarafları su_ altı, 'be nmiş_ lm ş. 'yaylıya da şu uysal da larını bizim ar amızda
21 'balambirt da ın_ ardında deri adam d rler 'yaylıya da ği'memiş de ollarda inip
22  ıkar kana 'bullara bi di  v yapmış,  lanlarına. b l  işTe bizim k k m z burdan
23 gelme. h l  'cevizli d rler y r vardır k y vardır hurda. 'cevizliden y r_ lmış. 'orada
24 'y mır_ lanı d rler orada y mır_ lanından y rler_ lmış, ' oca m m t dirlerdi bunun
25 dedesi vardı. s l m n_ anın_ lu h l  hak_ Tcen de alcan diye, olları 'zaPd_ itmiş

26 yalım oruların ğisannarı. çok davā sürdü bi de 'béygir çaldırdı. hak ğidemedi. hālā
 27 bizim 'balabancı köyünde bizim aķırābamız vardır. halamız olarak kadın
 28 tarafımızıñ. oreyā bi müftü ōlu varımış, ona müftü ōlunuñ anası bizim aslımızdan
 29 bizim 'halalarımızıñ birisi orda 'ğalmış. ordan o balamacı köyün ğisannarı bize 'yiñen
 30 dērler. ziyan bekiriñ iki ōlu varımış, biri 'halil biri ibirām 'celebi. bi de ğızı varımış,
 31 ğızı da tāsildarına 'ğaşmış ği'miş. o tāsilderi ōlanları öldürmüş, bizim 'abılayı ğaçırdı
 32 diye. 'manısıya bu alaşērde filen aır cezā yommuş. 'manısıya aır cezāya düşmüşlē, o
 33 ziyan bekiriñ ōlanları. aır cezāyā 'düşünce ziyan bekir de bīrez dik kafaymış 'yalım.
 34 'kimseye boyun ğēgmıyen bir şeymiş yalım. ğarī ũsman ōlunuñ yanına varıyı.
 35 'manısa da bi ğarā ũsman ōlu varıdı kökü üñlü hālā geliyu. yaķuP
 36 'ğarā ũsman ōlunuñ ōlu dērler ũna. hālā kökü geliyī, onuñ yanına varıyı. ben de
 37 esgilerden duymayın. salih ũmca varıdın, o 'laf ğdiviridi bize. ben ũndan ğaldı
 38 ğulāmda. 'ēsgilerden o laf ğdiviridi bize. ben de öyle lafı çok severdim de ēmmi bi
 39 dā ēdivi bi dā ēdivi dērdim. ziyan bekir diyī 'bura bi adam geldi diyī onuñ kapısında
 40 bi bekçisi varımış ğarā ũsman ōlunuñ. ziyan bekir diyī ya pek boyun ğēgmezdiñ ya
 41 niye geldiñ diyī. iki oğlum var diyī aır cezāda diyī ĩdam ğarārı gelecek diyılar diyī
 42 senden bir medet be'liyin diyī. ondan boyun ğēgdim diyī. ğarā ũsmanoğlu
 43 'ğurtarmış dērler oğlanlarını, bilmem. o ōlanıñ birisi 'halil, birisi ibirām celebi ollarda
 44 ğalmış yalım. 'qınduru'dan bi soñudan soña bi ōlu olmuş bayra'dar mēmet. onlar
 45 ğārī, onnarıñ aslını bilmiyun ğārī. onnarıñ nē ũldu orasını. bi o qınduruķ bi
 46 bayra'dar mēmet. on da 'ziyan bekir 'ölüvürüyü. ōlanlarıñ ũtesini 'bilmiyun ũlum.
 47 duyduğum ğadar. o bayara'dar mēmet, ğızı 'zeynep. bi de 'fa'ma şan. bunnar aÇcık
 48 dirāyetli ğadınımış ğızları. ō ğardaşlarını qoruyular. bu inafılar dirler hurda bi köy
 49 vardır. bizim ğadar işde. ollarda 'malcıymış ğārī ya. ollarda malcıymış ğayrı ya
 50 ziyam ũmı ē'miş nē çocu qovalallarımış. on üç on dört yaşlarındaymış.
 51 çocuğumuş ũ zuman o ğayrı. bībası 'ölüvüründe o ğüÇcük ğalmış soñudan soña.
 52 'zeynebine fa'ma şen ğayrı ğardaşları ya. diyō Ku niye ğovalıyoñuz o çocu diyō.
 53 malı diyılar işde sürüvüdü 'tarlaya diyılar, işde filan diyılar. bu arada da 'ğavğa
 54 böyüyō, 'daşköyde 'nizamlar vardır, o nizam ũlu dinen ũadam 'fa'ma şenne zēynebe
 55 arķa çıkıyı, o 'ğavğa ters ğediyo o adamlara da 'çekişiyu darılıyu. o yetim diye diyī
 56 onu ezmek mi isdiyoñuz diyī. bībangil o nizamları çok sayarlardı. hanı bizim

57 aslımızı ğorumuş diye. /.../ o bayra'dar mēmet 'deliġanlı olunca a'lı başında bōle nē
 58 bilēyin a ğadar aķıllı o ğadar pāratik bi ōlan_olmuş. ūıyde o bayra'darlı o zaman
 59 ğazanmış_o. savaş_olmuş o zaman ğılış savaşı. dařġōyūñ_üsdünde bi gedik vardır
 60 orayı bilemiyin_adı. orda gedi'de bi 'ġılıř savaşı olmuş, orda savaş olunca bayrā
 61 çē'miş. o savaşı bayra'dar mēmeTden tarafı ğazanmış. ordan bayra'dar ğalmış_adı.
 62 o bayra'dar mēmediñ de yēdi ōlu olmuş. yēdi ōlana kimisini 'būra yapmış ēvi
 63 kimisini 'ġaHramanlara yapmış. ondan daılma ġāri soñusu. birisi 'şahan_ōlu. birisi
 64 ġara 'mısTava. birisi süleymen bey. biri osman bey. biri āmed_ā. biri bekir_ā, yēdi
 65 ōlan tamamlandı mı yēdi ōlan bōle. /.../ [düġün] ġadın gelmezdi. düünnerde ġadın mı
 66 getirilirdi. o 'hindi sizin zamanıñızda. bizim ġoyunumuz varıdı. daha eveli ben
 67 çocūķana ġeçimiz de varıdı. 'çoban dutardı bubam. ġeçiyi bu çoban güderdi, ġoyunu
 68 da 'çoban güderdi. sōru sōra ġoyun da baTdı ġeçi de baTdı. /.../ 'altı ġarılı kāmıl_ā.
 69 ōñden 'amcasınıñ ġızını alıyı, ha'Çaymış_adı. ondan bi ġız_oluyu, ōlüyu. ondan
 70 sōra, 'hardallı maġallesi vardır arķada. 'hal_ēfendi ġızını alıyı 'teslimeyi. o du ōlüyü.
 71 ondan bubam şey dērdi. zīynep enver dērdi. bi oġlan bi ġız vardı dērdi. ha'Ça da
 72 dērdi. ġocaman deliġanlı ġız, dedemiñ mezeri de sarıġöldedir. 'ha'Çanıñ mezeri de
 73 sarıġöldedir. 'yonan zamanında 'sarıġōle ġi'miş. ōlu 'āmed_ē'fendi varımış. onu
 74 'cavırlar vurmuş ya. o zuman ōlunun yanına ġi'miş o da ōrda ōlmüş. benim dedem
 75 yēdi sene arabisTannarda asgerlik yapmış. hacıya gitme hacısı dīli. orda asgerlik
 76 yapTı 'yērde üş sefer hacı dovasına durmuş, ġeri yannı da yemen_ēllerinde savaş
 77 yapmışlar. ondan hacı veli dēller. /.../ ōldü ġayrı bunnar diye umūdu kesmişler ōlum
 78 da hālā benim_amcam varımış mēmet. nenemiñ_eline ğalmış belēñ_içinde. dedem
 79 yēdi senede gelmiş çocuk sekiz yaşına gitmiş. bībasına gelince bu adam niye geliyi
 80 diye bizim ēve baırırmış. o deliġanlıyķan_ōlmüş_o. 'bōle 'ni bileyin. onlardan
 81 umudu 'kesmişler cabardāķı hacı veli hēpsinden evelā 'gelmiş. bi deli 'yahya 'varmış
 82 benim dayımı da vurmuş_o ya, ġura'da furulan 'mısTaFa. ġūrak 'ķısķanmış onu.
 83 evelā 'dayım 'yapmışımış ġurā. ġırlardan o 'deli 'haya 'av_ıdermiş. ollarda
 84 av_ıderkene cabar ġarısınıñ biri hullara 'mal 'gütmüye 'gelmiş. 'imine 'ebemiz
 85 yas_ēdermiş bicecik çocūm 'yetim ġaldı. velim gelmedin ġayrı 'umutları 'kesTim
 86 diye ōn da 'hērkes duyarımışdır zā. 'yaya bey yaya bey diyi o ēy diyi. el na_buluyu
 87 'diyeviriñ diyu 'hejriP ġezmesin diyi. 'cabarlar 'yas_ıtmeye hejrim 'dirler hejrdim
 88 'dērler. onnar 'halalarına bibim dērler, yōrū'leriñ itdī gibi. 'yanından bizim veli geldi,

89 'sağımış gelce'lerimiş demiş. urdan geliyu anasına 'diyviriyu, anası da sevinmiş tabi.
 90 /.../ 'süleymán_ā bi 'cavırın 'içindiykene 'cavırın_çinde duruyumuşuz gāri 'cavırlar
 91 geliyī diye 'ğaşmışlar, 'banaza varmışlar. 'banaz çayının 'ğıyına 'gonmuşlar. bībam
 92 öyle dērdi, oruya 'gonduk 'dērdi. 'evleri 'tarlaları 'goduk dērdi, bahar günüymüş
 93 hēralda. 'ğaşdıķ dērdi, 'cavır geliyumuş, geleni öldürüyumuş dediler dērdi. 'oruya
 94 'gonduk dērdi, suyuñ ğıyına dērdi ollarda duruķana dērdi. bi adam dērdi, 'gayış_ıpini
 95 boynuna Ta'mış dērdi, 'öküz suladı 'banaz çayından dērdi, siz 'būruya gonmuşuñuz
 96 ya, bunun başı ço'Tur. ānide çay gelir, sizi 'süpürü gider bu tā şōrlara ğadar çıkar
 97 dediler dērdi. o çayın 'çı'madī yēre ğadar gēri 'ğaşdıķ dērdi. oruya dōru çı'Tıķ dērdi.
 98 biz ollarda dērdi 'duruķana dērdi, 'cavır ellemiyumuş, öldürmüyumuş, içimizde
 99 dursuñ diyumuş türkler diye laF geliyumuş böyle diyī. ben_ō zaman dērdi on_üç on
 100 dört yaşıdaydım dērdi onnardan duyardım dērdi. beni asgere almadılar dērdi. ōle
 101 dērdi 'irice olanları aldılar dērdi. ben de yaşıım 'güÇcūdü on_üç yaşlarıdaydım ya
 102 dērdi, 'iri oldūmdan dērdi sen aÇcık görünme dērlerdi baña dērdi 'amcamgil dērdi.
 103 ben de dērdi hōlü 'ğaçıvıdım dērdi. hanı bōle ele geleni topladılar_āsgere dērdi.
 104 kāmīl_ēmmim 'dērdi ben gi'cen gēriye dedi dērdi. 'benēne gē'cek varīsa gidelim
 105 dedi dērdi. ben kāmīl_ēmmimine 'geldim dērdi. 'pīrenni alaña 'gonduk dērdi. 'pīrenli
 106 alañ dērler horda 'topÇuların_üsTünde. burlarda ğalan_olmuşumuş gine 'yalım.
 107 ellemiyī, ellemiyī 'cavır_ellemiyī īsanı didiler dērdi. burlarda ğalan_olmuşumuş
 108 gine. 'onnar da gelmiş sōra. 'yalıñız 'cavıra doķanmayca'sıñ. /.../ o sarı lēre ōlum bi
 109 lēre yērine gēçerimiş. süleyman_ānıñ da 'yarım 'kendir çovalı sarı lēresi varımış. bi
 110 düün_ēdiyō /.../ 'sūnet düünü olamaz dērece. bu düünü iderkene bu sarı lereyi ēllik
 111 'cavır varımış görmüşler. /.../ ben de dērdi elimde dērdi 'dolma tūfek var dērdi
 112 'amcamın_arkasında geziyīn dērdi. 'yaşarın_ēvin_altından dērdi 'amcam sarı daşa
 113 dōru atıyī dērdi. sarı daş vardır bi köyün_üs yanda. orda da 'cavırlar 'sipardaymış.
 114 atıyī dērdi, 'mavzeri dērdi, bene ba'dıydı ben_arkasındaıyın, sen_ēki 'dolma tūFēne
 115 n_arıyın benim_arkamda baña dērdi. bi 'aşır kendi canıñı ğurtar. benim_elimdēki
 116 'mavzer. sen_ēki 'dolma tūfēne ğurtarabilceñ mi dedi baña dērdi. ben de dērdi
 117 'göçük 'mezerin_aşırından, ordan 'aşırtdan 'türkmen deresine aTdım kendimi dērdi.

Konuşan : Döne MENEMEN
Yaş : 86
Derleme Yeri : Özpınar (Cabertarar) Köyü
Konusu : Serbest Konulu

1 şükür kendimi gezdiriyim_ölum. bi yağa görmürüm, bağa tarlaya gitm̄irim. évde
2 seni görürüm beni, işTe bu. ben bi şey bilm̄irim a'lım ėrmiyi vallā bı yıl.
3 'a'lım_ėrmiyi bı_yıl be. bağ seni górdüm seni biliyim_ışTe hindi bildim. 'lėkin
4 bende vallā değişi'lik 'olmuyur. acı çok yaşadım_ıçün kafamda bi dolaşı'lık var.
5 anlam̄irim de ben vallaği a'lımda bi şeyler yok. nē gibi anlam̄irim ki ded̄iņizi şindi
6 ben siziņ. çay hazır çay var hindi indirdim oca'Tan. Kayfa başğa bura başğa içiņ
7 b̄rer bardağ çay bu. düünner yavrım ğadınnar tef çalıvėridi 'yařlılar. ğeňşler de türkū
8 çekerdı elti gelin götürükene, éviņ_óņünde. 'bēyle ihtiřām yoğudu. esKiden bōle bi
9 şeyler yoğudu. hindi başKa oldu değişTiler. ben başğa bi şey bilmirim. benim
10 düünde 'dumbekçi bilen yodı. ālem kendi çaliydi. meselā bēleydi eveli. řindikinnē
11 değişTi. 'çalğıcı getiriyi bilmām nē getiriyi. benim anlēmedim şeylerde tabi işler
12 vardır başğa. yaşım sekize variyi bı yıl vārdı. yalnız acı çok yaşadım.
13 'ğızım_asıldı öldü, ölüm vuruldu öldü. acı çok geçirdim baņa bi şey sormanı yavrım.
14 benim_a'lımda yok bi şeyler. éyiyim kendi kendime baķırım. benim olan da e'māmı
15 édiyeler, yēycāmı getiriyler. işTe bu başKa bi şeyim yok. baım var tarlam var ğediP
16 ğorebilirim. toruna ortağ vėrdim baķıyırısa baķıyi. on da hep torunıñ bōbası öteki
17 bōyük_olan bālatmış baņķalara bānde vallā bi şey ğomadı ğāri ğomadılar. öderse
18 ödüycek. ben 'ğocēnce bi şeye ulaşamadım. meselā beni aldaTdılar filān_ėTdiler
19 kimi úsTüne aldı bunun_úsTünde yok. bu saTdı dokuz dölüm bağ saTdı. iki olan var
20 iki ğızım vardı biri asıldı dı öldü. bi de olan vuruldu da öldü kazāyile. bunlardan ben
21 tecelle, bēle işTe tecelle. başğa bi şey soruņuz varısa varsa baņa soruņ yalnız
22 'a'lım_ėrmiyi esgilerden bi şey kafam gelip ğediyi 'hende'leme gibi bi şey var
23 kafamda. çay ğodum çay ğat ge. 'tepsi burda, yēmiden giden dedim hap_alen giden
24 dedim çay bişiren de dedim. ora aÇcık çı'Tım bunlar 'şamırtı éđılar, bi ses duydum
25 mu uyuyamirim. evelki gibi dālın ğāri. nē de ossa bi hindi bi ũrkütme gibi. depremi

26 hatırlamam mı tã dün_ oldu. yalnız burda o dePremde insan öldü mü ölmedi dâ mı.
 27 bizim burdu ölmedi. 'yörüklerde öldü, vallâ ça'vışları bilmîrim hanı orda olduysa da.
 28 işTe biri bi kâfâmda 'gêşgi bi unutKânlık var. gızımı gelin_êTdim, dört motur eşyayı
 29 vêrdiim gız kendini asTı dı öldürdü çocū olmadı da. ölüm da kendi kendini vurdu.
 30 bēle hindi iki ölumunan bi gız var. sürüncüdüm yavrularım baña da viriñ ...
 31 yiceK_olusam, yemeSsem... onnara vêrdim, yalnız böyüK_olan hepsini 'pañgaya
 32 yatırdı. n_âpim, dōvâmezsiñ sövâmezsiñ. 'tapıları gullanayım ana dedi. vêrdik
 33 ödeymemiş bi yıl hep pañKada galmış. nê yapaca'sıñ ay yavrım beni de bascağ
 34 halları yok ya, PañKaya satıP da vêcek halları yok ya. ben gēdiPbarıyım. 'bēyle galdı,
 35 evletiñ var mı ağıllı olacağ. meselâ dutumsuz evletiñ var mı, dutumsuz_evlet.
 36 şekerini gaTdıñ mı. ēyi benim durumum çoK_ēyiydi. geçēn seneynen bi yıl
 37 düşürdüm kendimi. nê yapalım buña da şükür. on_iki mi oldu dedi öleli on_üş mü
 38 oldu. heralda on_üş, ben de ēyle şey_ēdiyım. hacıya vardı geldi, hacılarınan gēTdi
 39 geldi. ben kendim gētmedim çocu'lar ēyle olunca gētmedim. gız_öldü, olan bēyle
 40 oldu. olan eveli vuruldu, gētmem dedim gayrı dedim. 'mevlidini bol_êTdik hunu
 41 êTdik bunu êTdik allah gabil_êtsiñ. onun yolunuñ yerini okuduğ, ben kendim
 42 gētmedim yavrım gētmedim. şükür ēyiydik şükür gene yerimiz yurdumuz yerinde
 43 var. nê yapalım ölüm olmasiñ da. mōteÇ_êtmesiñ_ah, idarañı kesmesiñ allahım
 44 cenâbı_allahım vêrsiñ yicāñı içcāñı. ben évde seni illiden bizim_ismeyil sandım. o
 45 gelir benim yanıma o yoklar beni. onlar dönelerden diyılar_ona ya, anası ordan
 46 dedīñ gibi. ben gēdemedim gızıñ sünedine, 'yörüemirim. ālām da kimi o yanna
 47 gitmiş kimi bu yanna gi'miş. benim gelin remzigilnen gi'miş baña gidelim
 48 dememişler. benim gē'cağ hālim yok ya yolluycādım bi şeyi ben. duruyu çıkıda.
 49 ismēl dayıñ gelise yolluycan mēreme. mēremiñ halasıyım ben. sūnet_ēdilenleriñ
 50 'halasıyın. iki gızı var zatı biri izmirde biri alāşeerde. göcası gārī öretmen ya. o
 51 gümüşçaya gitdi de oru yakın geliyi diye kendi évin de kiraya vêrdiler burdan.
 52 çoK_ēyi onnarıñ keyifleri. gelir_o bir_aFta gelmedi mi êrtesi haFta bi_yō yoklar
 53 beni. 'gumbar bilmez raqı bilmez dış bilmez bu da benim halamıñ torunu. bu da
 54 benim akirebem. meselâ bunun halası bunun nēnesi benim halam, anneannesiniñ
 55 şeyi. şaHin kendi di aqirebemdir o da anam başından aqirebe. sülālamız çoğ bizim de
 56 yalnız ayak_ucāmız sağ_olsuñ zararı da olmuyú. başıña bi zar geldī zaman hepisi
 57 gelirler halıñı sormaya gelirler. [Halil Hörlek] o benim güÇcūm öldü oncāz ya. onun
 58 hanımı duruyu évinde hindi olan besledileridi. 'gayınıñ_ölunu beslediler onun

59 yanında duruyú. ğızı gelin_éTdiler olan va hindi o da nişanlı diyılar. ben_onnarı
 60 görmüyün gelin burduymuş sinan gelmiş ya gelmedi. gelse bureye gelidi engúcü.
 61 gelmedi ğări bilmırım. 'yarın geçecaķ mı yoksa bura 'yarın marın mı gelcaķ gelmedi.
 62 éyiler onnarın raatı keyifleri yerinde. benim de yerindeydi emme bende bi
 63 raha'sızlık_ oldu 'gêçen sene. bı yıl iki senedir kemik çürümesi var diyi to'turlar
 64 baņa. ondan ben bi yanna baımı 'tarlamı görmürüm. torun baķıyı benim bağ. baņa da
 65 getiriveriyi 'kendi dá yiyi 'yavım meselâ ğuruTdünü kaldırdını. ben_ölüm bi işe
 66 yaramırım ğări yavım hindiden sonra. çok şükür to'tura ben gidirim hapımı atırım
 67 ğullanırım. To'tura gitmemin canım iki üş kere gēTdim. 'salifliye bile gēTdim
 68 geldim. vèdikleri hap ğaynayan hapTan onu ğullan diyılar. o ...da ben bi sene
 69 yaTdım ilk sene geçēn sene yaTdım. bı yıl çok şükür burları gelin gēTdi mi évin öñü
 70 súpüririm meselâ. tavımı yémliirim dedim gibi böylü şeylere baķırım malımız yok.
 71 inâk damdan çıkarmadı bunnar. aÇık benim olan da yaramaz_ölüm be bı yıl ğayrı
 72 oturdu aşā da otursa nē. 'ğıymatı ğalmadı, malı yédiler. ē nē yapalım olacaķ başıņa
 73 gelecaķ. nē yapalım 'yavım be olacaķ başıņa gelcaķ. dünyāda hu yok bu yok
 74 denmiycaķ. allah nē vèrise çekilecāķ. çekilecaķ 'yavrılarım çekilecaķ. siz nassınız
 75 éyisiņiz. gelin di aķrābām gelin diyemirim ya, onu ğoruñ_aÇık ğayrı. anaņ nérde
 76 fadímāniņ yanda mı. allahTan umut ğayrı yavım nē dēyelim. zor zor o bi yaķaya
 77 vèrilmese éyiymiş_ emme bilimeS ki nē bilcahsıñ nē bilcahsıñ yavım. başıņa
 78 geliceķ_a'lıņa gelmez. çok geldi başımıza da necáP_ossa bilirik hepsini de. yalnız
 79 o çocuñ éle sapsālam_ oldu'Taņ keri bēlē_oluşuna nē diycaķsıñ. düşmemezlik de
 80 olabilir o da olabilir. akírebe ya 'ğayınnası olmır. 'bēle yavım_ışTe sen demek bize
 81 akírebe oluyñ. évlerimiz açık yēme'lerimiz sonuna ğadar méydandadır. éyle açi'Ta
 82 ğaldıñ mı sen üsen keyeniņ_évi dediñ mi sor buruyu. kim_olśa gel buyur gel. yoķarı
 83 gēç aşā gēç nérde éviņ sarıgölde mi duruyñ, yakınımış. éyi aylı'lısıñ
 84 māmur_olarak. anladım māmur_olduñu anladım da nérde duruyñ
 85 dēmek_ışTedim. çoluķ çocuķ allah hayırlı ömürlü étsiñ. allah acılarını gösTermesiñ
 86 evlaTıñ_acısı çok zor_oluyu yavım. baķ çayıñ nāsibi var. indirdim içeri ğodum
 87 dışarı çı'Tımıdım. her şey nāsiPTe yavırcım. cenābı allaHım hayırlı misāFır vèrsiñ
 88 ordan hayırlı yédirmek içirmek nāsiP_étsiñ 'cümlesine. bi başıma istemem, herkese
 89 vèrsiñ allah. bizim_évimize gelen hocalar gelen muhtarlar köve gelen yabancılar
 90 meselâ misāfirler 'üsenceniņ_évinde arılandı bi seferde. alışķındırık biz, hiç. yok bi

91 şey yok. göca avlımız var iki yerde kesimiz 'avlı 'avlımız vardın. buraya goshTük
 92 geldik dar yere emme ben gidiPbarıyım gayrı. benim burda üş günlük ömrüm ğaldı
 93 gidiPbarıyım_ışTe. bēleydik dayı ölüm. sonu zonguldağ genşlīñ sonu zonguldağ.
 94 genşli'Te ben de öylü köyün 'terzisiydim, köyün yemá'Çisiydim, köyün
 95 bakKalıydım. o zaman otuz kırk sene bakKallık beyim getirdi ben_ışledim. o birinci
 96 azāyıldı her yakaya soğuludu. ben de 'dükken_ışledirdim, o getiridi. yazım yok hiç
 97 oğul yüzü görmedim. 'hesebim éiydin kafam hindi aÇcık dasdayı dālı.

Konuşan : (A) Hatice YORGUN, (B) Meryem (torunu)
Yaş : (A) 77, (B) 35.
Derleme Yeri : Özpınar (Cabertarar) Köyü
Konusu : Serbest Konulu

1 (A) düünner_eveli bizim günümüzdeki düüne ğaldıñ mı bëygire miniydik. eşşānan
2 harş ğediydi. bëyle şey youdu hanı araba youdu. beni billıñ 'harcınan düün_ėvi
3 ğız_ėvine 'harcına gelidi nē gelise. yēmē 'aşlık gelirdi, nēsi yatağ ne bi gelirdi
4 ğız_ėvine ondan sonra ōlan_ėvine gelinnen giderdi. düün bizim günümüzde o
5 varıdı. eme hindiki gibi bi şeyler youdu. aynı cumā_aşamı gün şeye gelirdi tādile
6 gelirdi cuma gün başlardı tādilde gene şey gün çıkardı iki tādil gün çıkardı. yēmāk
7 'keşgeK_oludu fasille olusa 'keşgek_olmazdı. ordan et yēmā 'çorba pılav. ğyi yēmāk
8 bu, başğa nē yēmā var düünnerde helvā ıvır. hindiki yēmāk aynı yēmāk vurulurdu.
9 'mēyan ğazardıñ yavrım 'mēyan. burgazda mēyan ğazardıñ. burdan eşşēne giderdik
10 ğuzum burgaza mēyan ğazardıñ. bu nēniñ_ayā ollarda çürüdü, mēyan ğaza ğaza
11 ğocadım. yētmış yēdi yaşındıyın ben. mēyan ğazardıñ dağlardan odun getiridik hindi
12 odun nē yok. 'mēyan satılırdı, ince çıkardı bilek gibi çıkardı kók sekizen kiló yüz
13 küló elli kiló a'mış kiló kır'_kiló bëyle ğazılırdı orda. satardıñ işlerimizle buraya
14 gelidik buraya ğadar 'çamır buraya ğadar ğazdımız yer_oludu. toprā bōle deviridik.
15 onu ğveli boya olurumuş boya kök boyası olurumuş 'Ta'lıydı. bële emdiñ mi 'Ta'lı bi
16 şeydi miyan Ta'lıydı. hanı ğazıdıñ da boyatmı gibi sarı bi şey. yüzü ğapğara to'lu bi
17 şey di de. hindi bağ ōlü şeyi kókü 'sarıydı. soyduñ mu hēyle emdiñ mi Ta'lıydı
18 emerdik bi dayı. şey_oluyúdü hōyle dēyemedim. onuñ hōkūmetinen 'tarısa mı nē
19 yatarımış o 'yavrım. buydey arpa noHut allah nē vėrdiyse yavrım. düvennen 'düven
20 sürerdik 'yavrım. bişTiñ mi ğānıynan çekilirdi. nēnen bayırdan ğānı cı'madı mı hēlē
21 çivte diye bi şey çul dikerdik çuluñ_üsTüne yığardıñ ipini bağılyı da yüzü aşşā
22 çe'Tim 'destiyi ben. hārmana doğru hanı. óküz gibi ğoşTurduğ da ğoca adamınan.
23 óküzünen ğānıynan çekilidi nenem. ğānınıñ dēlici olurdu dēliceyi yū'lėrdiñ.'hārman
24 yėrine düze. 'hārman bura bayır hora düze ğorduğ. 'düven sürölcek yere 'düvenne
25 sürölüyü ya hindiki gibi 'patoz mu var. düvenne sürölüyüdü 'bēle 'dişli bi
26 düven_olurdu şeyde düvende diş_oludu. allah bizim irezillimizi başa vėrmeşin

27 'yavrim. biz çoK_irezil_olduK eveli hindi ālām raHaTdā hindi. baK ğoca başımnan
 28 ben ōrdan burdan ēyi kōtū aÇcık hókūmet aylık vēriyi. iki yüz yē'miş biñ lēre.
 29 'yaprācık 'yaprā da gēTdim kebere topladım gene para bitivēriyi 'yavrim. bir_ōKġa
 30 aşıK alıyın bi milyon. bi başıma emme hepsinden bir kilō aldın mı om_milyon
 31 vēriyin masaraf, hēş vērmeseñ bi de tütün tükeniyi şekerin var bunun çayın var. nē
 32 yapcāñ. yerlisiyik, 'yavrim düün aynı düün 'yavrim (B) aynı düün dü eveli şeyde
 33 yeşilġava'Ta nē var ya hindi ayna aramaktı duvara nē şey sa'lanırdı (A) bizim
 34 sa'lanmiyidi mērem de pınara el yütülmeye gidilidi sabāle hindi gelin_olcā ġun.
 35 'dümbe'Çi öñde 'davıl onun_önünde ōrda hindiki 'çēkonun_alt yanda bi
 36 méydan_oludu. orda ōlanlar oynādı ġızlar oynārdı pınara varıdık orda elimizi
 37 yüzümüzü orda çir gelidik. hindi o yok, bardaK ġırmaK onu ġırdık canım. bardaK işte
 38 ġayrı 'oturaK ġecesi ġun sabā gelin çıkıyı ya. ōlan_ēvine hava çaira çaira
 39 'davıl_önünden 'çalġı önünden ġızlar ōlanlar vardın mı ōlan damādın ġircā kapıya bi
 40 bardaK vurusun. dāmat da kapının_ardında. kapıyı aşmıyınca bardaK ġırī ēvin_ıçine
 41 gidiyi. [oturaK ġecesi] gelin çı'cā ġun_āşamıca o kına ġecesi. okucu gelcē ġun āşam.
 42 oturaK ġecesi dērlerdi ġāri o méydan ġuruluyu ġāri. āşamneyin bardaK ġırılıdı ġāri
 43 ġeçe méydan daıldı mı o yēmē şey_ēderdi. 'çerez_alınırdı ġız_ēvinde 'çerez yērdi.
 44 bizim ġünümüzde çavışlardan benim belki otuz kişi varıdı. hep sabāliceK
 45 bizim_ēvde oturdular. sabālicaK oynadılar 'dūmbek çaldılar onnan oynadılar
 46 sabālicaK. ēliydi eveli hinci ālām düün méydan dedi mi okūcu daılıP-ġēdiyu okūcu
 47 ġalmıyı bile. bizim burda 'sallaġġaÇ_olmaz, çöpköy çēşmesi başında
 48 'sallaġgeç_olurdu. sallaġġace giderdik burdan ġızlar deliġanlı bizim ġünümüzde
 49 'yavı'lısınnan giderdi nişannısınnan. o deliġanlı ġızlar oynanı Kāġırdı nēsi nişanlılı
 50 ġıza 'çerez gelirdi bayramda bu ġadarı. çerez gene geliyi de eveli Siniyinen giderdi
 51 hindi ālām alıP geliyi bi 'çente çerez. alıPbarıyı ġıza vēriviriyi bayramda. ōle dēldi
 52 eveli. Siniye ġatılırdı Siniyinen giderdi 'çerez ġız_ēvine çok saKız çok gelidi ben üş
 53 senelik nişanlılı durdum adamınan. hindi bollu' da esKi ġünü de ġeni idāralıydı. para
 54 tükenmiyidi hindi berekeTsizlik var. tükenmezdi bi şey. nası bilī miñ ölüm hindi
 55 'salça çıkarıdık bu vaKıdıcaK 'salça yērdik. hēndi ġışın 'tomatiz yiyöz badılcan yazın
 56 da yiyöz ġışın da yiyöz aynı 'zebzeyi. onun_ıçin paranın yeteri yok. ġışın nē
 57 ġuruTduK yazın badılcan biber tomatiz ıvır zıvır ġışın onu yērdik. o yok hindi yāhu.

58 onu yiyen yok ğuzum hep bazardan yēniyi. e'māk bizdi 'yuku ēderdik 'yavrim
 59 'hamırlı_ēderdik. bēle bazardan e'māk yēmezdik yalan yok eveli. 'yuku ēderdik
 60 'hamırlı e'māk_ēderdik hanı. kapanÇ yok da 'hamırlı ēderdik biz. sallama bile
 61 ēTdim arpadan. dedeñ_ile orda bizim fırın varıdı. şeyde varıdı, ĩremzigiliñ_orda
 62 varıdı, üş fırın varıdı düünlerde fırın_e'mā olurdu. benim günümde fırın_e'mā
 63 olurdu nenem. sallama mı onu darı ununнан ikisini ğarıştırdıñ mı ğaşınan şeyile
 64 'kepçesinnen ğarıştırdıñ mı bēle 'sallar 'sallar sacıñ_úsTüne şeyle çekivērdiñ mi uzar
 65 gelidi. onu her bi ĩsan ēdemez ben_ēdiyim ya baña mavsuz (B) bi_yō öretseñ olma
 66 mı bizlere (A) hanı darı unu mu var nenem (B) babam_alıyı bazı şeyden (A) bi_yō
 67 ēdelim. benim canım sıkıldı bi_yō dedim burda bi de torunıñ torunu var da bu ēviñ
 68 sayıbı onu sēymeye geldim esmāyı, onnan bi oğuşluk ēdiyim [1969 depremi] büyük
 69 depremi, hatırlama mın ben ondu fēydan gibiyin ben_o zaman ya. benim e nākı
 70 varıdı, zālıynan havana varıdı. haT'tā benim mısTaFa bēši'Tiydi de. memeTden bi
 71 yaş Kúçü'Tür_o. bēši'Te benim ğayınıñ mısTava 'ğaşmış. vallā bak takır takır ēniyi
 72 'deprem. sēreTdim_ēmme cesurdurun hemen çocūñ bēşini aldım ğaşTım. bi de
 73 ba'Tım bizim ğayınıñ damı iniP batıyı. ā dedim öküzler vallā ölücāk dedim bi
 74 çivt_öküzünen bi inē var damda. nē yapcā kı acaba bi örüzger var_ēmme 'soqk.
 75 çıkaralım dedim bizim dam ğoşmedi allah va onu çıkardık. ördan sarı ümmetleriñ
 76 bēygiri kırım kırım kişnedi öldü depremden. ... ēviniñ denĝiniñ götten 'ķasırĝa çı'Tı.
 77 bi sarı ümmetleriñ ēviniñ yandan çı'Tı 'ķasırĝa o ara ēndi. bizim_ēvde inmedi allah
 78 var aĝzından óñünden ğoştü. eyle bi şey _ē'medik hana. bizde yıkıntı fazla olmadı.
 79 depremden sōna 'asar şey_ēTdi de biz ğülsereniñ_ēvini aldık ya. bize ēv yazmadılar
 80 benim 'ĝayınbıbya benim ĝayına yazdılar da. bizim_ēvi biz ğülserenden_aldık
 81 olañgiliñ_ēv ğoştüydü aşşāda ya o zaman ğülseren anamıñ yandēdi ya. valla
 82 heseb_ēdiyin bi_yī ķaş sene oldu. otuz bēş sene oldu. deprem mi, bahar günüydü
 83 ölüm. baharın bak mart ayındıydı onu ēyi bilirim 'martdıydı. hatdā küpü ēşe dediy ki
 84 yannık yayıydım dedi ğocasını ğoyun salmışlā bazara ğoyun sürmüş köpü'lü
 85 ĩrāmatlık küpü ēşe de dedi ki ben dedi onun yalanıyın ben. yannık yayıydım dedi biz
 86 yalnız yata'Tıydık. mērem eveli 'Kaplık varıdı bizim_ēvde şakır şakır taslarıñ
 87 düşTünü başımıza yorĝan örtündük çıkamadık. ben ķalkeyim deyim benim ğoca erif
 88 beni basıyı. ķa'ma dedi depremde ķaķılmaz şey dedim ēv göçüyü üsTümüze ēv bēyle
 89 geldi bēyle ğēTdi üş sefer. ondan sōra diñdi hemen o zuman ben ķapıya bi hücum
 90 ēTdim ķapıyı aşTım. kaçıñ, dedim ĝāri ğaşTık. benim ĝayın kendi ğaşmış diñelmiş

91 tōm sıkı atıyı dışarda. hanı dedim uşak ocuk nérde mısTava nérde dedim ben. içerde
 92 bēři'Te dedi. bēřī çıkardık ġāri dışarı. uyansın dēye, órđan kóylü ġāri 'sıkısı olan tıķır
 93 tıķır tıķır benim ġaynatamdan soņru bīrez sıkı atan_ oldu. haTdā biri demış kı ġocu
 94 ali āñ ılbāmış da o ġun 'sıkı a'mış dērlē. halbisem bizim_ėvimiz yakıncık ġayın
 95 babam bi saÇayā yok. yalnız benim ġayın bīřamın ķapı inmiş ařřā. onu zornan aşTı
 96 dedeñ. Tepīnan_aşTı. 'yavrılarım seyirdiñ dī baġırıyı. şey dedim rāmaTlā babamgiliñ
 97 dedim ķapısı açılmadı.

Konuşan : Ümmühan CEZAYİROĞLU
Yaş : 87
Derleme Yeri : Özpınar (Cabertarar) Köyü
Konusu : Serbest Konulu

1 éyyin ben bilemedim seni. enişTe vallā bilemedim nē yapacān ben_olum hindiden
2 sōna. ben çounu bilmirim_olum bu genşlerin. nērde görūn ben bi senedir. év sābını
3 ğaybeTdik 'yavrim. ōlanların yandı_ışTe buruda oluyruķ ordu oluyruķ. oraya ōlanı
4 ğatalım dediler, ben esKi éve geri geldim burda işTe. bizim tariā baķarsaņ ben hacı
5 nebi dedeņiñ öldūnū bilirim ōlum. mısTafıynan hacā dayının babasının_öldūnū
6 bilirim. biz dolduķ boşaldı. neler górdūķ, ğıtlıyı da górdūķ zeņginlīni de górdūķ
7 maldan_ötüren tā doķūzan_şekiziņ yanna 'yayleye çıktıķ ğoyunnan. ōrda ğoyunu
8 yaylaTdıķ burda sır yayladı. o ğedenlerde neler_ışledik neler ōlum. ĩleşberlik
9 yaPTıķ babamıñ_ōlanları ufādı biz iki ğız yerişginidik. çıvt de sürdūķ, 'turpan da
10 bişTıķ, ğúTdürdūķ, ğütdūķ. 'yayğı da doķuduğ 'tezğaHda doķudum. makāne de
11 di'Tim. hepiciñiñ soņuna ğaldı. 'yirmı ğeçi aldırdım eyiP_usTeye. 'yirmı ğeçiden
12 hep dutanā duTdum. uşaklara altı uşağa hepsiniñ sünneTini nışanını ēTdım. bizim
13 ōlanıñ biri işTe nē diyim 'ķafa mı dePTi allah hayırsız mı çıkTı diyim nē diyim.
14 ğeçinemedi boşadı 'dellere bi év yaPTı. nē olu év yapsaņ 'nolū sennen başı barābar
15 bitmiyince işlesen nolur. ordan yıķıldıķ_olum. ēlē_olmasa éyyidin. her şeye ğúcüm
16 yetiydi. oņa düşüne düşüne düşüne vaķıTı ğaçırdım. Tepekóyde bı esger_arkadaşı
17 varıdı oğlu ķazādan_ölmüş. işTe bóyūn ğedemedim oņa üzülürüm. arabiynen bi
18 ğótürüP getiren_ossa ta ēyle canım_ışTiyi. ēsgiden dúñner_olum üç ğünüdü. üç
19 ğún çalınıdı. ilk ğún kóyü dāvet_ēderdiņ. o ğún para pul bi şey verilmezdi dúñde.
20 para tā hurda hu yüze aşınca çıkTı. dúñ_ēvine pariynen varıP süneT_ēvine
21 koluynan varıP bilmem nē çıkandan sōna. aÇcık bağ dikildi zeņginleşTi'cen
22 zeņginleşTi'cen böyüdüler. nērdiyidi hatıPölunūñ yeriniñ yannarında 'dilfilde ğoyun
23 ğüdüylerdi nērdiydi bağ. saņa sayıverin ben. menemenliniñ_elinde varıdı aÇcık ğara
24 bağ, hacı nebiniñ_eyinde varıdı aÇcık ğara bağ, hacı_elide varıdı aÇcık ğara bağ

25 babamda varıdı aÇcık ğara bağ. birer dölüm ikişer dölüm hêle tarla dolusu dālı. bêle
 26 bês_ıaltı évde, ğara bağ varıdı be'mez ğaynadırlardı üzümü nè yerlerdi. 'arpa 'buğdu
 27 êkerlerdi. 'burgazda 'düven sürdüler samandan_ötêre. burgazda da yok bi şey dikili
 28 bağ yok. arama, benim yaşıma gelesiye ğadarı. onlarda da bi şey yqudu onlar da
 29 'cabarıñ ğırıntıya bağıylerdi. cabar gene ğırlara şey_ekerdi arpa buydu ekerdi
 30 'maysılı ğaldırıldı. 'samanımız dı_oludu 'tenemiz di_oludu idāra. Kendimiz biçerdik
 31 ğırlı gelidi dağdan yatılı. onnar biçerdi 'yömyünnen. toparlardık gelen nasiP_oluyu
 32 gelini bi ğat FisTan, bi Çeket Tikerdiñiz Ti'Tirilerdi gelinlik. onu gelin kêyerdi bi de
 33 nişannık êdiverilerdi ona üsTüne enteri êderlerdi 'fisTan_êtmezlerdi fisTan baHalı
 34 ğelcek yā. 'Çeket 'fanle munle yoK_ona. bi enteriynen 'gelin peşkiri oludu onu
 35 bāladınıdı yandağ ğız. iki ğız dāvet_eder gelidi. bi ğın de êyle ... êrtesi ğın çıkarılıdı
 36 allah nè vèrdiyse bi 'sandık bi 'yorgan bi 'döşşek bi işTe 'yasTık 'namazlā mamazlā
 37 doğunuşu_ışTe altıya yazcağ çul mul oludu. on da hayvana sarardıñ alı ğeder
 38 'yıkardıñ_êvine. iki yenge oludu birer saça'lı vèridiñ_eline. bēygire mindiridiñ.
 39 gelin de bi nēyse bi at oğularlardı at gelidi. o gelin miniyi atıma dē bī bēs_on_ğuruş
 40 vèrise o da bi 'hēybe atıvèridi doğudúyse, doğumadıyse işTe bi dolūnaz bi saçağlı bi
 41 góynek bağlardık eder varıdı. işTe bu, soñu ğayrı böyüdü de böyüdü e'lendi de
 42 e'lendi. ta'siyi beñmediler ğoca çaydá yedim ben yēmā. orda şey_almışlar da
 43 nikaHa ğeTdīmiz_man 'hayvannan ğeTdīk 'hayvannan. de ğidi de hu
 44 başımıñ_ārdından ğırğ_hörü hörülüydü belimde süreleniydi. adımız nāmımız varıdı
 45 o e'mek yēmē orda utancımıza ğetmedik loğanteye muğanteye de orda acı'Tık da
 46 yolda ğelêkene yedik e'mā elimizde. bu ğadar sık ğörüşlüydü ailem. yüz ğoyun
 47 varıdın dedesinde yüz ğoyunu varıdı óñünde ğúdülüydü. dört senede bir év yapTı.
 48 'yirmi dört yaşında nişanlandıñ. nişannanınca év yapılmadı. beyim esgere vardı geldi.
 49 dört senede de bi év yaPTı, yirmi sekiz yaşında ayāmı üzengeye soğTu. altı çocuk
 50 yuvadan_uçurduk bi de. bildim daha nè isTiyiñ _olum, 'dünyelere ğeliP ğeçenleri
 51 bilirik de. ğız_ısTeme mi, evelā bi özenesi bişiri gelidi, duyğulanırdı. ālaşırlardı
 52 olannan ğız. nēyse birbirine ileyik severlerimiş êyle dē bi laf çıkardı. anası ğederdi bi
 53 ğörümcesini mi alacak kimi alacak ē biz_allañ_émirinnen peygamberiñ ğavılınnan
 54 biz oturmeyá gelmedik, her ğün oturulu mu. biz bunu ileyik 'ğórdük 'dünjürcü geldik
 55 dērlerdi. o da dērdi habarı varısa bī_yō 'curlaşalım évimizinen nēyinen elimizinen
 56 ğünümüzünen. ondan sona bi cúvap vèiririk size denilirdi. ordan habār geldi mi şey

57 dərdi siz mināsıp görmüşünüz biz de mināsıp görürük gönderiñ iki dñjürcü
 58 olmayanıñ aÇcık darğın var içinde ya gñnünü éderik dərlerdi. onnar öte düşünürdü
 59 beri düşünürdü 'böyön gelmişiniz yarına goyalım bi dā dərlerdi, bi dā gelinirdi. o
 60 zaman vərilerdi amānatını bi meldin vərilerdi. ördan bi dülbent gelidi gıza bālarlardı
 61 ona. olan meldini soğuludu ah ummān nışanlanmış 'yavı'lı olmuş denidi. ölüm_eyi
 62 bu soñu ha. dayı ölüm, böyük nişan nērde görüyün āşam gece bi 'çerez_ativərilerdi
 63 bir_iki 'sufu édivərilerdi o başındā gelene kóylüyü nērde görüyün nērde. Kendiñe
 64 yoğ_aşıñ_eman, çoğu hiç bilmezdi. elindi olan gene aÇcık 'parlardı ya. bir_iki
 65 altını varısa Tağarlardı yoğusa gene Ta'mazlardı ben gene Tağındım iki 'beşibirlik
 66 dört sarı lire. hepsini yérine godurdum geyunum varıdı. geyunsuz yoğ. gene bağ
 67 hacı_ali dayıñda 'gübüresinnen altın var altın var_emme hep Tağıvərmiyi, eliñ
 68 Ta'Tını Tağardı. bunnarı da bē le kó'lü yerlerde geyunu olan yerlerde varıdı. onnar
 69 bi de dāyım mülkümüz varıdı da ova mülkümüz yoğdu. çöpkövü, çavışları, burgazı
 70 hep Kuvaladı aşşā mülk_alldılar mülk. 'yörük gibisi soñradan_oturmuş bizim
 71 milletimiz 'yavım. eveli oturmuşlar da dağda mal güdücāmış. sōna uyandı'Çana deli
 72 üseniñ derebiyler dedī 'tarlıyı nērden_alındı. o çavışlarlı deli_üsü_ölundan_alındı.
 73 ördan mısTābēñ dediğ deniyi örda harvanaTdā ağız yeri hep çavışlarıñ. hura yalağ
 74 varıdı burda, bu hacı veliniñ ölunüñ éviñ yerleri çöpkóyden alındı alıÇ_ölunüñ. o
 75 bizim amat kuyusu hep çöpkóyden alındı hep. çadır_ölüm Kendimiz yayláye
 76 gēTdımız vaGıt iki çuldan duTduğ çadırımız yoğdu. kóy ótü yüzdüydü daha
 77 bunüñ_ardı yandıydı, çadırımız yoğdu. 'çadır_évindi dālıydık yalım da aha bēle
 78 kóylü évde oturmuşlar oturannar. hindi bağ 'zelzeli_öldu horda bayatlar dērik onnar
 79 geldi. hu kóyün bi parçası ótü yüzde dēre var. benim şeyiñ omar_usTagiliñ dēre
 80 ordan geldiler gōşTü geldiler horcekli diyviriler onnar_ayrı bi gābile. 'bayatlar onnar
 81 hacı memetler deli mısāñdan gelmiş. yalnız onun bildini bilmiyim ya bayatlarıñan
 82 şeyiñ geldini bilirim omar_āgiliñ geldini. işTe gayrı hu zinilerden geldi ótü yüzde
 83 zelzeli_öldu allah kısmat_iTdi. hatırlamam mı ölüm sabā garşıyidi. bi inilti_çoPTu.
 84 babası bazara mal çekicādı. ile dā mıdı o irize. bunnara bēygir çivtini goşuvüren de
 85 dedi bağa baımız varıdı. ben dedi moturunan hacı misāniñ moturu var. tağla atām
 86 burdan dedi. ben dēğirmene gēdim, olanlar çivti sürsün dedi. e anō alaf malaf ben
 87 mallara bēygire saman diydim dīrē hēyle duTdumudu ölüm dīre' de gēdiyi ben de
 88 gēdirim o gún yıķılmadı da értesi gún yıķıldı dam. onnarı 'malları yiygiledimidi.
 89 sabāla gēTdiler. her bi yağa çöpkóvde ho_adar ölü kúlkóyü var hurda. kúlkóvde

90 Qalıbınan yaPTılar_êvi de kûlkóv dêrlerdi yórûk_onnar aşırátıdı_ışTe. ondan
 91 çavışlara vêdiler. bizim bureye girmede de onnarı çavışlara vêdiler. bi adamıñ altı
 92 uşā şêyiñ toprāñ altında ğaldı. toprāñ_altında ğalınca iki_üş de zênne ğaldı.
 93 çöpkóvde yêdi ölü çı'Tı. orda bi yêrden altısı, altı dene çocū allah gene vêrde yêrine
 94 ğodu. o 'mavılı dedîmız ğarı Pe'_dayıydı ğabıdayıdı, acar etine dolu. ō ōrdan bi de
 95 memmedin_ölu öldü orda. sekiz_ölü dü ordan çı'Tı. düver varıdı ōlanıñ bizim
 96 ıramazanıñ bi bēygiri varıdı emme, düver boynuna düşmüş öldü. bēygiri Pe'_dayıydı.
 97 kiminiñ hayvanı kiminiñ_inā ışTe bir_iki de saķatlıQ_oldu. allah gene yêrine vêrde.
 98 baķ nê zeñginli'lere bu yüzü aşTıķ, nê varlıa ğavışTırdı. allah biñ kere allah
 99 razı_ossuñ. ğoyunculuķ yapallardı. nêreye ğedicāñ, dağa ğútmē ğedersin boş nêrde
 100 yêr bulduñ orda ğüdücāñ, otladıcāñ. āşama yaķın gelisin. ğışısa ğúndüz ğúdersin
 101 yazısa ğeçe ğúdersin. hindiler bu sıralarda ğeçe ğúderiler bēle bu vaātlar ğızak
 102 zamannarı. nitcaķlar ōlum başKa. [koyunları] saarık. o zaman sü'Çü yok,
 103 pēynir_êderdik. pēnir çalarıdık, satardık bazar yêrinde, para êderdin. sarıgóle
 104 ğederik, alaşēre ğederin. hepsi eyle oludu. yemá'lāñı alıdın, 'tuluk basardıñ. onu
 105 ğordun horeye. aşı nê yiycāñ 'yazısa 'sıyırma vurusuñ bamıya vurusuñ bölölce
 106 vurusuñ nê gerek eleñe ğeçenden bişirisin. ğışısa 'fasıllı_alısın, bulğur_êdersin,
 107 taharnı êdersin, daha daha elēñe ğeçenden 'be'mez ğaynadırsın ğümbalı êdersin. ben
 108 bu ğadar bilirim beni yorma ğayrı. seniñ de ayāña sālık. ğeldiñiz dā mı allah sizi de
 109 huzur vêrsin. ben bōle bazı āşamleyin yatarķana uşaklara laf_êderidim de uşaklar nê
 110 bē dêrde nê dedi oluyu sōnā sōnā onnarıñ da a'lı yaTdı emme. çok işler ğeldi
 111 başımıza.

Konuşan : Latife Erdoğan
Yaş : 67
Derleme Yeri :  zpınar (Cabertarar) K y 
Konusu : D ğ n, Deprem(1969), Hastalıklar, G nl k İşler.

1 hoş geldin bağalım. [kavun] olma mı bal gibi ol . yime'lik, ğarbız_olmuş  ocuk
2 kafası gibi d k Pbatıymış. emme bi k ken_orda bi k ken_orda s yrek hana g zel.
3 n  hayır mı. esgiden  lum bi ğat yatağ bi yannı odun sarallardı bi yannı yatağ
4 sarallarídı a cık aşlık suluk ğatallardı işTe bu. b yle masraflı olmazdı. h ř geliniğ bi
5 ğat yat  bi ğat da d madığ_oludu iki ğat yataG_oludu. bi  ul_oludu bi  ul  teki
6 v ridi bi  ul beriki v ridi. bi odanığ_ i dolarsa anca dolardı işTe. şindiki gibi d rt
7 b ş_oda dolmazdı. bi şenciresi olusa bi ıbr  olu işTe bu. hindi adamığ_on ' encire
8 var. Taşım ' enceriy miş. taşım  aydannık bile var mıdı baHalım eveli y du. bi
9  aydanlık varısa anca varımışTır. y du, şindi_oldu bu g renekler eveli g renek
10 y du. evelden bilgi yoğ, g renek yoğ, işTe. ğız_ısTenidi, bi_   varışığ ğıza
11 s ylersiğ. ikincide mendili alı gelisiğ. bitirisiğ allahığ_ emri peyg mbarığ g vliyle
12 ben senin ğıza t libin. ondan s na  lan_ vinden bi ğat ' apıt gelir ğız_ vine.  rdan
13 ğayrı birbirini anlaşırlar. 'zini kağardı, yirmi otuz kırk 'zini. i ine a ık ğayrı ' erez
14 ğatarlar 'kesTene 'ceviz 'elm  port kel şeker bilmem n  n  ğatallar beyle başını alılar
15  sT ne de birer 'yemeni  rterlerdi. k y  dolaşırlardı, indirilerdi oreye ğız_ vine
16 orda ğayrı 's fruynan ' erez ğorlar. y diriler i iriler hadi  ğurlar_osuğ. ondan sonra
17 bi de nişana geli sıra. nişanlanı geliler bi g n anası nişanı dağalım, s yleşirler bi_  
18 d nj rlerrinnen anlaşırlar, nişanı dağarlar. nişanı dağarlar_emme şindiki gibi nişan
19 y du. aHa heyle bi boh a  apıtınan ' algı mulęu yoğdu. 'dağılıv ridi bi  şamdan,
20 oludu nişan. bi de d  ne ş y_ derler s zleşirlerdi. bi 'davıl, s zleşirlerdi bi de
21 d   n_ delim d ye. sabaylı ğayrı  şamdan ' ına oludu. sabaylın de harş kağardı
22  lan_ vinden ğız_ vine. bi ğat yatağ  derlerdi. bi yannı eşş  sarılığdı s z m yabana.
23 bi yannı dı odun sararlardı hayd  bağalım 'davıl  ala  ala davıl  ala  ala ğız_ viniğ
24    ne.  rda bi m yd n yapallar. all _ısmal dığ d rl ,  lan_ vi gelir ğız_ vi
25 ğalış_orda. herkez y m nı vurur, y me'Ten sona  lan da y du eveli hindi  lan
26 oluyu. y mek bişTi y m k hazırđır, b t n k yl  d vetlidir d . eveli işTe buyuruğ

27  div riliydi.  lan_olmuyudu. y ma  hayda    g n d   n_oluyudu emme u  g n
 28 cum dan ba lar cum rtesi Pazar,  derlerdi i Te bu eveli bi  iy y du. bu iyi  indiki
 29  yi olma m  canım. hi  bi  iy aramıca  'gelin, hepsi var  lesi e  ullanc  var.
 30 evelde y du  lum bi  ey  ap  aca  ' encere 'emsa S ten y du.  indi adam
 31 d rd_ vi b   vi dolduruyu.  rdinci _ vi nasıl. tabi  indiki  yi olma m . evelde
 32 y  du. eveli m s F r_ossa buyuru      d yemezdi .  vi  hayrı y du 'yaz sının
 33 hayrı yok.  indi hep_ vler 'yazılı. asgere  etmeden burda  ey_oldu, d yemedim
 34 asger_ lencesi,  lence oluyudu. beni kinde y du yalım var mıdı.  lence oluyu,
 35 i Te burdan  urlarsı  burdan  edersı  h re e 'otobuza mindirisi . du ası d  irili
 36 bi_  . d  adan sora burdan  li g n  toplanırlar bizim bure e burdan alı  ederik
 37 ordan sarınırlar elini  perler,  ey_ derler  urlarlar 'hade bay bay   le   le, otob ze
 38 mindiriler.  eye   Tdi yalım_  evel  malatyaya   Tdi, sonru diyarbakıra   Tdi.
 39 d mat  ey_ Tdi  ayrı, bizim ba  n  o s rd .  lan   Tdi adam da hasTa benim
 40 parkistondan hasta, y nile  ld  ya hasTam yirmi d rt sene hasTalı    'Ti. b  e ay 
 41 y r mezdi eli titrek b  e  ld . am lat_olcan d   sTambola   Tdi  eri geldi biri
 42 demi  am let_olma asım  lum baba  ben am leTden m mn n de lin. bi_   bizim
 43 bu k rT_aldı   Tdi. o da demi  siz geldikde  deriz siz geldik gidelim de y ni'Ten
 44 gelelim demi . am leTden memn n d l n demi  birini  tmı  de, orda bi adam. ondan
 45 am let di olmadı aha   ke   ke   Tdi  ld -  Tdi.  ok zorudu hastal  hanı allah
 46 kimsenin ba ına v rmesi  o hasTal    resi yoG_onu . ba ında ben  olundan
 47 dutarıdım a ay   ndiridim y karı  ıkarıdım. bi sene ba'Tım ona hanı bi sene hi  bi
 48 yakaye  etmedim onu  ba ından. a ı  da a'lı  eyidi biliy  mun o a   r n y d  i Te
 49  ayrı ilan var burda  vi _i inde kedi var k pek var  rd   var bilmem n ,
 50   r n y d  o a.  yle d rdi, do anmı lar a ı  hurda salında yatıyidi.  ey dedi beni
 51 dedi duvara duvara vurdular dedi. burda yatmam dedi geldi burda yaTdı , burdan
 52 s na manısıya   Tdik sab lı  aylı. om_b   g n_orda yaTdı . orda da ilanlar d rdi
 53 ' aryoluyu  aldırıy  d rdi ba . ona   r n y  'damar ' ayna mı  da   ce atılca _hapı
 54 ' ylenne aTdıydi. onu  faydası oluyu d .  ndan damar  ayna mı    resi yok. o yanı
 55 bu yanı d ken i Te baya on ay   'Ti. bi seni olmadıydı daha  ld . dePremde bizim
 56  ocuklar uf dı. esgi k yde an m b  le ba  b  le aldı aldı salladı bizi. bizim_ v di
 57 y ms di, salladı bizi iki  atıdı b  le salladı  apı kitlenmi . bizim_adam  ayrı  apıy 

58 ollarda bi şey buldu. kapıyı vura vura aştı. eviñ_önüne indik. ertesi gün gayrı
 59 sabaylı gayrı benim senem yassıñ demiş_o. ben senem içerde gālīyi dedim. yassıñ
 60 varsıñ dēyvimişimiş, senemi almadık biz içerde ğaldı. sabālin_aldık, ōrdan
 61 eviñ_önüne gayrı bi 'çardağ yaPTı. çardağ_altından bēyle su geçerdı biz yatardık
 62 üsTünde. bi de gayrı eviñ_önüne bi kapı mupu Ta'Tı. bizim gayınnı bize barabar
 63 vėrdilerdi biz di onnarına duramadık. o kendi yapamıcağ zāten bizim_adam yaPTı
 64 kapı da'Tı ağzına 'halka da'Tı kitledi ya pēKit. hēc gayğın yok. hanı eline yakışırđı
 65 aha bēyle bi oruya çardağ ğurduğ bi oruya çardağ ğurduğ. evi sōna ğāri dediler evi
 66 şey olana kōsülene ev yazılacāmış o da aÇcık çeñesinden kōstürdüydü yalım yarık
 67 yarık yarılmış zāten ılaca yaramıcağ. yúmse'Ti ama bēyle vardı vardı geldi. bizim
 68 gayın babanıñ bēygiri varımış, bēygir öldü orda, eşşek öldü damda depremde.
 69 gōşmüş dam öldü. can zayı olmadı da mal_öldü baya. bir_iki öldü hanı ēle Pe'
 70 çoğ_ölmedi bizim kóyde. çópkóyde çoK_öldü de ōrda can beş_altı öldü baya.
 71 üsTüne öz düşTü bilmem nē_öldü öldü. bizim kóyde mal_öldü de īsan_ölmedi.
 72 bağa bağıydık varıdı ya azıdı. varıdı aÇcık varıdı di'Tiydik. dağda 'maysıl_ėkerdik
 73 arpa buydey kıldırđık işTe. onnarı ekellerdi bi de çėkerdik şey varıdı delice dėrlerdi
 74 dēlice, ğızak. ğāniya 'dayak sokuludu hēyle. onun_içine anladınan atıldı içine o
 75 harmanda boşalıdı. óküzünen sürerđin_onu, óküzüne 'düven varıdı, sen bilī misıñ.
 76 bilmessıñ ça'mağ Taşından 'düven varıdı bēyle dolaşa dolaşa aK_Tarığın_onu bi de.
 77 bi de bi gün yıardın bi de örüzger çıktı bēyle 'labaltı varıdı savırđın labaltıynen.
 78 buydey bi yanna ğėderdi samanı bi yanna ğėderdi. o buydey bi de gözer varıdı
 79 gözelne elenidi o gayrı elenidi çovala ğatıldı. o zuman motur da yóudu eşşānan hindi
 80 çekilidi gayrı éve. 'patoz yóudu o zuman, 'haşaş_ėkilidi 'haşaş ğırılıdı 'haşasıñ yay
 81 alınıdı bēyle. başga bi şey_olmazdı hanı. arpa da ēyle oludu canım. 'buydey yirdik,
 82 buydey e'mā, 'yuğa. 'melez yėrlerde çokluğlar hanı arpıyna buyduyu üyüdürlərđi
 83 'melez yėrlerdi darı yėnidi. 'kıydırma denidi bēyle sallat sallat da anam biz_ėtmezdik
 84 emme ēyle ocā atıvėridi, o çok güzel olur. sıcaınna gayrı hele sadeyağ 'çaldın mı Pe'
 85 dayı olu. 'darı olmuydu ölüm 'darı darı ğurt vā nē olmuydu. eveli hurda suyunna bizim
 86 emin_efendi denen yėrde bi darıda üş 'sümeğ_oludu dört 'sümeğ_oludu. şimdi
 87 olmuydu_o. ğurt yėrimiş ğalanı da kırt yėrimiş bōcük yirimiş ğalañı da.
 88 'maysıl_olmazımış ondan darı yėrlerimiş arpıyna açık buydáy oluydu açık arpıyna

89 'ğarıştırılarmış 'melez yér. 'taplama oludu, taplımıyla oludu. e'mek oklavayla
 90 olmazdı da taplarlarıdı heyle tapırlardı o du oludu. bēyle bazar e'mā ni yōdu.
 91 saşda oca'da 'hamırlı oludu eşKilersiñ 'hamırı hamırlı olu. aş_olarak da fasılle nè
 92 bek o zuman yōdu baya. 'patetiz nè yōdu o zuman. noutdan işTe kendiñde
 93 çıkandan. 'mercimek ekilidi. kendimiz bir_ülçek bulğur ğaynadırdık ğazanda.
 94 sererdik ğurudurduk. onu değermende evdā değermenlerde çekerdik onu yirdik. bēyle
 95 satın_alınmazdı. bölölce de kendimizden oluyu gene ekiliyī, 'çaķılđaK_oluyu,
 96 deşiriliyi dóversin, 'savırısıñ onu yirsin. kendimizde 'yazın 'bamili olu cizersin
 97 ğurudursuñ. ğışın ondan yirsin. badılcan ğurudursuñ. bamili oldu mu gúÇcük gúÇcük
 98 cizerin. badılcan bamile biber onnarı ğuruduruz ğışın yiriz onnarı. biz yaparıķ. derin
 99 doñdurucuya ğoyūlar hindi. o bizim ğurutmamız 'ğarāntili ölüm. adam eveli kōnserve
 100 mi yiyīdi adamlar nası yaşıyidi. şindi herkes hastanaye ğēTdik bōn dolu dolu
 101 hasTāne ğenş di hasta ğocası da hasTa. evelden hēs benim_anam nè To'tura
 102 ğētmezdi. hēc eveli To'dura mi gidilidi canım. şindi adam hemen to'tura. bu
 103 yidi'lerimizden 'ilaşlı heP_ılaC_atılıyı. üzūme ilaşsız bi şiy olmuyu hepisi ilacıla
 104 oluyu. soyan döverler, kömeş soyan boz_ot vadır onu dóversin ğarnıñ murnuñ
 105 şey_oldū zaman. boz_otu tārnyla ğararlar, ğarnına çocūñ ğorlar. o alı dērler. 'yañı
 106 yañı, tārnyıni onu yuğurusuñ. esgiden ısıtma varıdı ısıtma vadı anamgiliñ ğününde
 107 ufacıķ sarı bi hap varıdı onu atarlardı ısıtmıya. başğa bēyle 'ğırpın gibi nevalġin
 108 devalġin yōdu. gúcücek bi sarı hap varıdı ısıtmā_oludu. şindi 'kōllester var bilmem
 109 ni şiy hepisi türlü türlü hastalıķ, çoñ. benim_eveli bi dayım varımış burda
 110 hasTı_olmuş. 'çardaķ dede rēmetlik gótürmüş bunu. dayımgil kōr_o zuman ufaķ
 111 yalım memet dayımı, manısāya gótürmüşler. onu da orda hastalını nè bi_yō hu
 112 hasTalī var demediler de. ōrda ölmüş 'çardaķ dede raHmetlik orayā gómmüş,
 113 'çaPıTını almış gelmiş de halamıñ_ōñüne 'atıvemiş çapıTı. sapsālam giden_adam
 114 ölmüş orda manısada. inci hastalıķ varımış bi inci hastalıķ inci hastalıla ada yata yata
 115 yata ölürümüş hanı, bañıtmazlarımış. 'vérem varımış bizim burda bi_yī birine
 116 'vérem varımış vérem ağmasıñ dēye évıñ_ıçını nēyi ğazmış ğadın bize ağmasıñ dē.
 117 'çapıdını 'çeleñini ğānıya ğaTdılar da ötü yüze aldı ğēTdiler yañTılar. gene de o ğıza
 118 ağmış 'vérem eveli, év ğızı rāmatlā. hindıķı gibi ölmezidi eveli yōdu 'bilgiç yōdu.
 119 bölem hindi basit bāzına yiyvirdi mi bañıvērđiñ mi éyi oluvériyi. eveli yimek yōñ.
 120 eveli çapıt çeleñ yōñ. para yōñ hanı. şindi para bol_emme hastalıķ da bol. aşlıķ suluk

- 121 baĝ muĝ hindi heP  ilacıla oluyu  teberi, ondan i sannara g ciyi ba a  alısa . hep
122 hasta millet.

Konuşan : Güllü Erdoğan
Yaş : 92
Derleme Yeri : Özpınar (Cabertarar) Köyü
Konusu : Serbest Konulu.

1 kimsiñiz siz. nè alâcağ. yavrum deprem_ oldu gece oldu deprem, sabā ġarşı oldu.
2 âlem hep baırış çırış çıkTı. dúñner eveli eşşānan öteberi sarılır eyle gèderdi. harş
3 gèderdi, ōrda ġız_êvine ġonudu, ġız_êvinden geli gelêkene ġene eşşānan bēygirnen
4 gelidi. eyleleri górdüm ben hep górdüm de hanı eyleler benim başga bi şeyim yok.
5 benim de ayaklarda yavрім, yaniyī, hapını aTdım mı açık yavaşlıyī, ayāmıñ_ıkisi
6 bēş senedir çekiyın ben bunu. o hapı atmadıñ mı yaniyī ġayrı, köz üzerine düşüyü,
7 edirim otururum burda orda duramirim. ille dur diyer, duramirim. bürüyö atirim
8 canımı. To'tura ġalsañ hiç âletinđe bi zerre yok diyi, kafamda benim zorun. kafam
9 sıkıyi. bi de içinde fııldıyī. izmirecāk ġiTđik bulamadı bunun 'çarāsını. yok yavрім
10 'çarāsı. çekicāk biz bunu. nè yapıcāñ. Tā Tā ni var. bairızda basıra var mı. bağlar
11 açılmamış bizim oba denk açmamış açılmeyenner bulmuş, açılanlarsā ġoca ġoca
12 'salkım. açmamış, soñra gene biñ pañlot vėdi yalım çana'Çılıyā aşTırdı. 'ileç_atıyi.
13 aşārda rāmigiliñ altındā varmış, onda yommuş. aynı atıyi çocuK_ılácı emme yavрім
14 ġúrlükden ġórememiş. bizim burlarda da var, ġúrlükden. toprā aşsıñ dedim, yaprānı
15 āsım aşsıñ dedim. o ġadan baır yaprā mı olur demiş. ġeçinmeye ġōñü yok adamların,
16 olma mı kıpar eliñe ġeleñi kıpar. ġız_ısTemeye iki kışı gèderdi isTerdi 'bı_yō
17 düşünüm dėrdi. bi tā gèderdi yālī alı gelidi. eveli ġóverlere şey_ederlerdi. gelin çı'Tī
18 ġún, susam nè dēşirilidi sabāla. onu sürterdi évde o bayra'Çınıñ_anası. āşamneyin
19 ġóvüyü ġatar ġarar 'ataşınan ġatarlardı odunna. bēyle şeyler çok geldi ġeşTi yavрім,
20 zamannar gelip gelip ġeçiyi gelip gelip ġeçiyi. hindikī_ışler ġoley, pareynen
21 hindi_ış paréyne yavрім. parañ varısa hepsi vā, parañ yousa hēşbiri yoh. ġurban
22 bayramında böyöklerin_elini öpellerdi. kesmēyen eveli ġurbanı az keserlerdi
23 'yavрім. daıdırlardı üsTüne duz_atarlardı. kesmēyen_êvlere vėrirdi.
24 'cāminiñ_ardına kesmēyenler é'máK_ederdiñ bişirilerdi 'cāminiñ_ardında

25 'sufrü_olu yêrlerdi. hindi o işler yok yavrim. hinci âlem 'ta'sisi var, minêj zıv zıv zıv
 26 gèdiyi. bēş [evlat] var ya hēç hayrı yok. hēç ana nêrde dēyen yok. bi hacı baķıyı
 27 baņa. ğız yavrim ğonuşuyun ben bunna. /.../ yēmin_ēTdim ölmüyünce bu toprāmı
 28 böldürmem. haķlı mın haķsız mın yavrim beni bēlleyen yok. gündüzü ğuşluķ
 29 gelin_ēvde ğalmış bir_eline 'balcan_aşı almış bir_eline 'ğızartmā_almış eline
 30 ē'māğ_almış ğızım e'māğ_aşım benim burda vardı burda ben_ētcādım dedim aldı
 31 geldi. 'karPız alı gelir mēyvē_alı gelir bı ğún gelmese hacı bı ğún gelir hālimi
 32 hatırımı sormē. beni gene to'tura gótürcādı bizim gene to'turnan biz ğonşuyuķ. senin
 33 isāñ 'baldızı orda. onda bu da teleFon çekiyi. 'abey demiş cumadan sōna geliñ demiş
 34 geziye gēTdi To'tur demiş. aşādā To'turlar yavrim bilemedi. salliye nēye gētdim bu
 35 kaFam bilemedi. bunun hapı aÇcık durdurdu. ayaāmı valla bir ğún birer şişe buzunan
 36 bağladılar ēyle durdurdular. yanīy, nē yapıcañ yavrim. rāmı var, sudan_ötüre ğavğı
 37 ēdermiş, yavrim. bu da ha'lı aylak mı çıkTı orē o su. ēle veriyī parıyı bunnara geldi
 38 mi zorukuyi. yēdi yüz pañloTu var, bende dērimiş anması ayıp töybeler_osuñ, töybe
 39 yārābbim. boķumu yēdiri gene vērmem ben oņa demiş. senden para istemiyçāk 'hayrı
 40 oļuñ sene. /.../ böyüTdük bayıTdık biz bunnarı yuvaya ğaTdık. onnar da görüyür
 41 evletini dā mı. benim bi şēye iHtiyeŞlīm yok çok şükür. evletinüz_oldu mu yavrim,
 42 bize nası baķıyiseñ nenenize de ēyle baķın diyi. böyümek ğolay dāl yavrim./.../ buña
 43 şükür bağlım. hacıya gēTdim ben. ben anadan babadan yokluķ ğutluķ görmedim.
 44 üç_aya bir alīriķ bi buçuķ milyon iki milyona yaķın para alīrım babamın 'mayışı var.
 45 ölüm memede, ölüm ben sizi üzmücām dedim. be'ler orda, nene sen sürünme oğluña
 46 'teslim_ēt, oğlun vēriy size parıyı dedi. ben de oņa teslim_ēTdim o aliyī. ben
 47 kendim aramadım hōkümet aradı buldu. hep biz hısımık, bunnarnan hēp kōkTen
 48 hısımık. alem nēreyi sēvdi mi oreye gēdiyi yavrim. ğızın olsa da zor olun olsa da zor.
 49 /.../ gēt bağcılık yavrim da, bilmīrim. [hac] bı yıl on_üş sene oluyú. gōzel_olma mı
 50 dağlar hep Taş dağları. düz_olan yêrler hep ekin. oğlan aldı gıTdi. [tavaf] bēş kere
 51 dōndümüdü ikisi ğaldıydi. illi olan yorulduñ sen dēye aylak vērilmemiş o şēye.
 52 yorulduñ dedi daşı olan_aTdı. ben beri yanna oturdum. ezilisiñ dediler altında ğaldı
 53 çokluķ gēdiyi, bilī min. yalnız oreycak burgaz ğadarı var oreycak gētdim kapalı.
 54 kapalı açılıyı kapalı açılıyi, bēyle selemet bütün hep_iŞi şavķ. dedesinin bi ğıyına
 55 varınca bi ğarı tā var ikimizi oturTdular. ayağ_altında ğalıyoñuz dēye. ğúrlük
 56 gıdiyler yavrim. paran_olandan sonra nē var yavrim hiç şiy 'tiHāra bi dayı atlı üslü

57 iki dene tihere. altı yüz kişi biz vardık altı yüz de yabancı vardı üsTümüzde. o öteberi
 58 yavrim baş_olmaz. allanın_ışi gidiyi tiHara. bulutlar altında ğaliyi. yavrim dedim
 59 gidirik dedim hacı memmet dedim. nê der düşseK ana dedi öle düşerik dedi. kôrķma
 60 kôrķma nene iki dene ğişi sürüyü onu diyi. allah góstersin nāsib_etsin görün hep.
 61 ğabil, hindiden sonra ben şey mi_olcan yavrim. sen kimlerden oluyun. onnarı bilirim
 62 ben onnar hep bildiğ_onnar ağardı yavrim. celel üsên var hacısı bi de üsenin olanları
 63 eniğöle gēTdi celel di eniğöle góşmuş. onnar hocalardan şeyden süleymengilden
 64 onnar. eline geçen góçüyü. hindi yalıñayıcıklı mısTava vardı memedin_arkadaşı o
 65 da yapTırıyı iki yıldır_êvi oreyi sarığólde. üsênin kendi burda yalım ya olanları
 66 eniğólde. ev_alıyı yavrim birini yaPTırdı birini di aldı. élin_adamı becerikli. bizim
 67 burda bu ğıtlık. vallâ bizim burda şeytan var. saña bi laf_ēdiyim isTer inan isTe.
 68 bizim nurten hacıdı bēyle. ben varili gótürdüm de bağ ğodum geldim. 'galem mısa
 69 çoban bizim, varilinen doldurcak oraya varili de ilec_aTdırılacak, sulfudin[ilaç adı]
 70 anō geldimidi bizim_êvin öñü harman nurten aralığ_ayında ayaymda yılav_var dē
 71 göğē kalgıyi. emineynen êvin_altına hureye ēyle gelmişlerimiş emini ufadı o zuman.
 72 onnan gelmişimiş bizim_aldağa 'motur var. üsên_efendiye alıp gēdelim diyız
 73 ırāmatlık. bu sabāna o da öylen sabā ğalın bu dedi bu kalgāyen çocuğ. hacı çavış
 74 alamandan geldi yēni geldi bu yüze. ğayrı memmede gēt dedi o zuman tā
 75 memet nê ufadı. gēt dedi aldık gēTdik üsên_efendi nê dedi bağ. 'toplancāğ_olssa
 76 dedi topluyvucam_efendi dedi. dāılmış şeytan sizin kóye dedi. orda bi halil_emmi
 77 bi év yaTırdıydı bi de 'kümes yapTı bayıra biliyiñ mu. duruyu mu durmuyu mu
 78 bilmirim 'yavrim. dāılmış dedi toplanmaz cinliler hep dāılmış dedi. bizi ğayrı
 79 şeyin_üsTündü 'namazlayın_üsTündü durdu ben_ábdas_aldīmda. aÇcık buruya
 80 góçünce góşdüydük ğayrı bi tā belirdi bi tā eTdi. aqálbeli olasıya bu musğuyu
 81 dağansın dedi ondan sonra dağınmasıñ bi şey olmaz dedi. çoğ şükür bi şeycik olmadı
 82 ondan sonra. görmedimi górdüm yavrim ben de ālem inanmıyı. 'şeytan dağlı mı diyi.
 83 kitaplar neler söylüyü okuyunuz ya. hindi kitabā inanmı yok 'yavrim şeytan mitan
 84 görülmüş eveli. gene görülcáK_o şeytan emme vasiyetine gıdip geliyi. nêrde
 85 görceñ şeytanı eveli dúñe gēderlerdi yatılıdı ōda. yatmēyen gece gelidi ēvine. şeytan
 86 górdüm ben derdi sabāla. sonu şey anañ ağıly mi.

Tablo 8. Metinler Listesi

	KAYNAK KİŞİ	AĞIZ GRUBU	DERLEME YERİ
1	FADİME ŞAHİN	I. BÖLGE	ÇAVUŞLAR KÖYÜ
2	ELİF TOPTAŞ	I. BÖLGE	ÇAVUŞLAR KÖYÜ
3	FATMA UYSAL	I. BÖLGE	ÇAVUŞLAR KÖYÜ
4	EMİNE ÇAKAL	I. BÖLGE	BAĞLICA KÖYÜ
5	A) TEVFİK SARI B) FATMA SARI	I. BÖLGE	BAĞLICA KÖYÜ
6	A) FATMA ÇAKAL B) SAADET ÇAKAL	I. BÖLGE	BAĞLICA KÖYÜ
7	FATMA TAN	I. BÖLGE	ÇİMENTEPE KÖYÜ
8	KADRIYE SEZGİN	I. BÖLGE	ÇİMENTEPE KÖYÜ
9	MUSTAFA ÇAN	I. BÖLGE	ÇANAKÇI KÖYÜ
10	SAFİYE ÇAN	I. BÖLGE	ÇANAKÇI KÖYÜ
11	A) HASAN AĞA B) GÜLSÜM AĞA	I. BÖLGE	ÇANAKÇI KÖYÜ
12	ZEYNEP SEVİM	I. BÖLGE	AFŞAR KÖYÜ
13	HANİFE BALTA	I. BÖLGE	AFŞAR KÖYÜ
14	A) ÜMMÜ ACAR B) ALİME ELÖZ'ÜN KIZI C) ALİME ELÖZ D) HATİCE YANIK	I. BÖLGE	AFŞAR KÖYÜ
15	HAMİDE ÇETİN	I. BÖLGE	ALEMŞAHLI KÖYÜ
16	A) EMİNE KAZIK B) EMİNE UYSAL	I. BÖLGE	ALEMŞAHLI KÖYÜ
17	HANİFE KESKİN	I. BÖLGE	SİĞİRTMAÇLI KÖYÜ
18	AYŞE GEDİKOĞLU	I. BÖLGE	SİĞİRTMAÇLI KÖYÜ
19	A) HÜSEYİN KACAR B) FADİME KACAR	I. BÖLGE	SİĞİRTMAÇLI KÖYÜ
20	SÜLEYMAN ÖZKAN	I. BÖLGE	TIRAZLAR KÖYÜ
21	AYŞE ÖZKAN	I. BÖLGE	TIRAZLAR KÖYÜ
22	ŞENGÜL YEŞİL	I. BÖLGE	EMCELLİ KÖYÜ
23	A) ELİF AKÇA B) ŞENGÜL YEŞİL	I. BÖLGE	EMCELLİ KÖYÜ
24	RAZİYE MEZARCI	I. BÖLGE	SARIGÖL MERKEZ
25	RAŞİT İLTER	I. BÖLGE	SARIGÖL MERKEZ

26	MEHMET ÖLÇÜCÜ	I. BÖLGE	SARIGÖL MERKEZ
27	FADİME DUMAN	I. BÖLGE	YEŞİLTEPE KÖYÜ
28	SÜLEYMAN KAHRAMAN	I. BÖLGE	YEŞİLTEPE KÖYÜ
29	HAVSE KARCI	I. BÖLGE	YUKARIKÖY
30	ÜMMÜHAN UYSAL	I. BÖLGE	YUKARIKÖY
31	FADİME GÖKDİNÇ	I. BÖLGE	DOĞUŞLAR KÖYÜ
32	A) EMİNE ÇETİN B) ALİME ÇETİN C) A'NIN KOMŞUSU D) AYDIN COŞKUN	I. BÖLGE	BAHADIRLAR KÖYÜ
33	ARİFE ÇİFTÇİ	I. BÖLGE	GÜNEYDAMLAR KÖYÜ
34	ZELİHA KÜÇÜKKURT	I. BÖLGE	GÜNEYDAMLAR KÖYÜ
35	A) DURDU KOCAKAPA B) SULTAN EROĞLU	I. BÖLGE	YENİKÖY
36	A) ALİ ALTIN B) AHMET ATABAY	I. BÖLGE	YENİKÖY
37	GÜLİSTAN DEMİR	I. BÖLGE	ŞEHDAVUTLAR KÖYÜ DEMİRCİLER MAHALLESİ
38	HAYDAR DEMİR	I. BÖLGE	ŞEHDAVUTLAR KÖYÜ DEMİRCİLER MAHALLESİ
39	A) HURİYE DEMİR B) ZEYNEP DEMİR C) GÜLİSTAN DEMİR	I. BÖLGE	ŞEHDAVUTLAR KÖYÜ DEMİRCİLER MAHALLESİ
40	HATİCE TEKELİ	I. BÖLGE	ŞEHDAVUTLAR KÖYÜ
41	A) AYŞE MOĞUL B) MEHMET KACAR	I. BÖLGE	KAHRAMANLAR KÖYÜ
42	ALİ ELDEŞ	I. BÖLGE	KAHRAMANLAR KÖYÜ HACİBEKİRLER MAHALLESİ
43	A) ALİ BURUK B) EŞE BURUK	I. BÖLGE	BAHARLAR KÖYÜ
44	FADİME BURUK	I. BÖLGE	BAHARLAR KÖYÜ
45	MUHARREM TUNCER	I. BÖLGE	DADAĞLI KÖYÜ
46	EMİNE SÖZER	I. BÖLGE	DADAĞLI KÖYÜ
47	A) FADİME BULUN B) ASİYE ? C) B'NİN BABASI D) B'NİN ANNESİ	I. BÖLGE	DİNDARLI KÖYÜ
48	A) RAZİYE BAŞTÜRK B) YAHYA BİRGİLİ	I. BÖLGE	DİNDARLI KÖYÜ
49	A) AYŞE ERDOĞAN B) YAHYA BİRGİLİ C) MUSTAFA RDOĞAN	I. BÖLGE	DİNDARLI KÖYÜ URUFLAR MAHALLESİ

50	MEHMET DAĞHAN	II. BÖLGE	BEYHARMANI KÖYÜ
51	FATMA BİROL	II. BÖLGE	BEYHARMANI KÖYÜ
52	ÜMMÜ KÜLAH	II. BÖLGE	GÜNYAKA KÖYÜ
53	HATİCE BONCUK	II. BÖLGE	KARACAALİ KÖYÜ
54	A)? B) EMİNE ATAŞ	II. BÖLGE	KARACAALİ KÖYÜ
55	AYŞE ESENTÜRK	II. BÖLGE	KARACAALİ KÖYÜ
56	A) EMİNE GÜNEŞ B) MERYEM KAYA C) A'NIN YEĞENİ	II. BÖLGE	KIZILÇUKUR KÖYÜ
57	A) EŞE ÜNLÜKOÇ B) SELİM ÜNLÜKOÇ	III. BÖLGE	AHMETAĞA KÖYÜ
58	ÖMER YETİŞ	III. BÖLGE	AHMETAĞA KÖYÜ
59	A) ALTIN YETİŞ B) ÖMER YETİŞ	III. BÖLGE	AHMETAĞA KÖYÜ
60	MEHMET ŞENKAZAK	III. BÖLGE	BEREKETLİ KÖYÜ
61	SULTAN EĞERCİOĞLU	III. BÖLGE	BEREKETLİ KÖYÜ
62	HÜSEYİN EĞERCİOĞLU	III. BÖLGE	BEREKETLİ KÖYÜ
63	CENNET BAŞÇAM	III. BÖLGE	BEREKETLİ KÖYÜ
64	MEHMET BAŞÇAM	III. BÖLGE	BEREKETLİ KÖYÜ
65	HÜSEYİN BAŞÇAM	III. BÖLGE	BEREKETLİ KÖYÜ
66	A) DÖNDÜ ÜNAL B) ŞAHİNDE AYGÖREN	III. BÖLGE	SELİMİYE KÖYÜ
67	RAZİYE KAVAK	III. BÖLGE	SELİMİYE KÖYÜ
68	AYŞAN HORASAN	III. BÖLGE	ZİYANLAR KÖYÜ
69	DÖNE MENEMEN	III. BÖLGE	ÖZPINAR KÖYÜ
70	A) HATİCE YORGUN B) A'NIN TORUNU MERYEM	III. BÖLGE	ÖZPINAR KÖYÜ
71	ÜMMÜHAN CEZAYİROĞLU	III. BÖLGE	ÖZPINAR KÖYÜ
72	LATİFE ERDOĞAN	III. BÖLGE	ÖZPINAR KÖYÜ
73	GÜLLÜ ERDOĞAN	III. BÖLGE	ÖZPINAR KÖYÜ

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK

A

ā	: Ağa (11/15).
a’-	: Akmak (4/213).
aa	: Ağa (4/100).
aa-	: Ağarmak (30/43).
aa	: Hayır anlamında edat (3/49).
aālā	: Ağalar (9/69).
aáš	: Ağaç (7/11).
aášlı’	: Ağaçlık (6/196).
aba	: Abla (1/51).
abdest	: Abdest (13/183).
abdullah	: Abdullah, kişi adı (42/352).
ābe	: Ağabey (8/21).
abeciim	: Ablacığım (8/46).
ābéy	: Ağabey köyü (8/19).
abıgatlar	: Avukatlar, sülale adı (9/28).
abīla	: Abla (4/93).
abılı	: Abla (19/90).
aÇcık	: Azıcık, birazcık (3/4).
acı göveme-	: Acı vermemek (55/77).
acı_ol-	: Acıklı olmak (2/21).
acı’-	: Acıkmak (15/58).
acığın	: Acımış hâlde (50/15).
acı’lı	: Acıklı (2/36).
açı’lını	: Açıklama (24/63).
a’Çık	: Azıcık (14/83).
açık	: Açık, çıplak (4/50).

açı’Tı ğal-	: Açıkta kalmak, zor durumda olmak (25/69).
ād	: Art, arka (3/16).
ādā ğal- dēde ğal-	: Dertli olmak (3/45-46).
adam	: Eş, koca (3/57).
adamcılı	: Adamcılığı, kinciliği (58/148).
a’_darı	: Ak darı, bir mısır türü (5/88).
a’dar-	: Aktarmak (27/41).
ādet	: Âdet (21/19).
ādıl-	: Ardılmak, çevrilmek (1/21).
ādili	: Adile, kişi adı (18/3).
adımlā kısal-	: Adımlar kısalmak, Yaşlanmak, yetişmemek (13/70).
āfen	: Kolay (12/9).
aFıyon	: Afyon ili (3/41).
aFşar	: Afşar köyü (2/36).
afyan	: Afyon, haşhaş (43/20).
ağ_üzüm	: Ak üzüm, üzüm çeşidi (43/100).
ağzın vekilljini vè-	: Kabul etmek (40/70).
ağa	: Aha, gösterme edatı (1/39).
ahlat armıdı	: Ahlat armudu (49/46).
aıl	: Ağıl (1/64).
aırla-	: Ağırlamak, misafir etmek (5/42).

aırlık	: Gelin için verilen başlık parası (33/31).	a'sámnē	: Akşamleyin (5/47).
aķ humāyın	: Ak patiska, sık ve düzgün bez. Mecazen tertemiz (63/16).	a'Tar-	: Aktarmak (5/279).
aķ yazı	: İyi yazı, iyi kaderli (59/30).	a'Taş	: Aktaş, yer adı (46/52).
aķār	: Akar, devamlı suyu akan çeşme (4/135).	ākı	: Şu (50/28).
ākāş	: Arkaç, arka (50/109).	aķren	: Yakın, yaş, gibi (20/13).
ākā	: Arka (2/16).	aķsērli	: Akhisarlı, Akhisar ilçesi (42/178).
aķālbeli	: Ergenlik çağına girmiş olan (73/80).	alacannı	: Alacanlı, ölmemiş, ölmek üzere (34/50).
aķÇı armıt	: Akça armut, armut çeşidi (49/46).	alafı çık-	: Epey zaman geçmek ve kemik etle kaynaşmaya başlamak (53/37).
aķçil	: Akımsı (16/9).	ālām	: Âlem, millet (4/33).
aķgulaķ	: Akkulak, yer adı (37/4).	alamenye	: Almanya ülkesi (3/71).
a'lā-	: Toplamak (8/59).	alandız	: Alandız köyü (50/57).
a'lı ér-	: Akli ermek (4/192).	alaŋ	: Alan, dışarı (6/231).
a'límá gel-	: Aklıma gelmek (3/87).	alárci	: Alarji (32/75).
a'lıŋ vekilini vè-	: Aklın vekilliğini vermek, kabul etmek (40/68).	alāşēr	: Alaşehir ilçesi (2/31).
ākıdec	: Arkadaş (18/9).	alcilā	: Alcalar, yer adı (32/230).
ākıdeş	: Arkadaş (3/14).	aldaŋa	: Aldara, motor markası (73/72).
aķıllı güre	: Pekmez ocağı (44/115).	āle-	: Ağlamak (4/101).
aķirebe	: Akraba (69/55).	a'let	: Atlet (7/21).
aķı'mı	: Akıtma, bir tür gözleme (23/62).	a'leyo	: Atlıyor (8/36).
ākideş	: Arkadaş (2/19).	alı	: Hala (58/135).
akirbi	: Akraba (4/101).	alı-gid-	: Alıp gitmek (3/111).
ā'sam	: Akşam (5/159).	alıK_gid-	: Alıp gitmek (4/20).
		alıman	: Alman (3/43).
		alımanyı	: Almanya ülkesi (3/44).
		alışcherli	: Alaşehirli (18/45).
		alışēr	: Alaşehir ilçesi (2/17).
		alışgın	: Alışkın (14/64).

ali binbaşī	: Ali Binbaşı, unvan (6/243).	a'mıdan	: Atmadan (5/100).
ali girgin	: Ali Girgin, kişi adı (6/162).	a'mış	: Altmış (3/18).
ali_ā	: Ali Ağa (9/47).	anā	: Şaşırma ünlemi (1/40).
alici'ler	: Alicikler, sülale adı (6/96).	ānā	: Anne (3/92).
ālimi	: Alime, kişi adı (6/219).	anasınā saTdimını	: İşte böyle anlamında cümle bağlayıcısı (56/65).
alkān	: Alkan, yer adı (60/77).	anca	: Ancak, zorla, en fazla (45/73).
allū	: Çok berbat anlamında ünlem edatı (13/173).	anı	: Seslenme edatı (19/31).
allah rezi_olsun	: Allah razı olsun (5/137).	anı	: Bundan dolayı, bu sebepten (21/8).
allah	: Allah (1/49).	ajlder	: *Tamirci (3/88).
álme daı	: Elma Dağı (57/39).	annād-	: Anlatmak (5/39).
almı makāni	: Alma makarna (32/250).	annec	: Karşı (4/146).
alompāşa	: Alompaşa, yer adı (57/57).	anneş	: Karşı (8/12).
aıtlı üstlü	: Altı üstü (1/54).	anniānni	: Anneanne (18/7).
alyanak	: Alyanak, üzüm çeşidi (43/100).	annı	: (senin) Alın (6/46).
āmīn āmīn	: Amin amin, duanın kabulü için söylenen söz (3/20).	anō	: Şaşırma ünlemi (73/70).
ama'Çılar	: Ahmetçeler, sülale adı (68/15).	antalyı	: Antalya ili (2/41).
āmad	: Ahmet (7/56).	antikı	: Antika (5/181).
amālet	: Ameliyat (16/38).	aı-	: Anmak (5/212).
āmānet	: Emanet, sahip olunan çocuk (10/48).	aıarı bēri	: Öteberi (12/29).
āmaTaa	: Ahmetağa köyü (13/42).	aıgırı	: Ankara ili (6/203).
ambā	: Ambar (3/66).	aıkarā	: Ankara ili (5/1).
a'mıcı	: Atmaca (28/94).	aııl_aş	: Kışlık aş, baklagillerle yapılan yemek (46/78).
		aıılāş-	: Anlaşmak (1/1).
		aıılāşdinen	: Anlaşdığıylan, anlaşınca (1/2).
		aıın	: Bilerek, bu sebepten (46/72).

añır-	: Eşek gibi ses çıkarmak (42/391).	ārsı	: Arsa (21/49).
añız tālası	: Anız, boş bırakılan tarla (6/15).	artıjan	: Artezyen (64/53).
'añKıreç	: Ankara'ya (il adı) (5/211).	asarı	: Şalvar vb. giysi eşyası (32/127).
añlad-	: Anlatmak (6/14).	'asdlılvē- (şamara)	: Dayak atmak, dövmek (32/215).
añlan-	: At yerde yuvarlanmak, ağnamak (mdb.).	asgē	: Asker (5/1).
añnaş	: Karşı taraf (36/57).	āsgerī	: Askerî (3/107).
añned-	: Anlatmak (8/37).	ası	: Erken dikilen veya yetişen sebze/meyve (13/102).
añneş	: Karşı taraf (7/108).	asılmencin	: Eşya vb. bir yere asılarak (24/4).
āñmı-	: Anlamak (6/64).	asım	: Asım, kişi adı (72/42).
āpa	: Arpa (4/183).	āsıñ	: Alsın (32/111).
āpē	: Arpayı (3/29).	aslā	: Asla (8/11).
āpecik	: Arpacık (8/69).	asmı	: Asma (18/58).
āpı	: Arpa (3/5).	assubay	: Astsubay (42/96).
aplad-	: Atlatmak, geçirmek (54/100).	aş-	: Açmak (3/76).
arā	: Ara (1/56).	āşā	: Ayşe, kişi adı (1/59).
araqla-	: Çalmak, almak (58/78).	aşā yōqarı	: Aşağı yukarı takriben (5/11).
aralığ_ayı	: Aralık ayı (73/70).	āşā	: Ayşe, kişi adı (3/45).
aralı'lı	: Aralıklı, mesafeli (55/50).	āşam	: Akşam (2/9).
arap	: Bir tür halk oyunu (60/199).	āşamcā	: Akşama kadar (3/84).
araplar	: Araplar köyü (37/4).	āşamnē	: Akşamleyin (1/29).
arāzi	: Arazi (5/94).	aşārda	: Aşağıda (73/13).
arba	: Araba (2/30).	aşşā	: Aşağı (3/64).
are-	: Aramak (1/74).	aşşam	: Akşam (15/9).
ārı	: Ağrı (3/95).	aşşara	: aşağıya (4/98).
aribā	: Araba (2/31).	aşşık	: Aşık, eşik, geçilen yer (50/35).
arıca	: Arıca ilçesi (2/44).	aşır_aşı	: Aşure aşısı (4/161).

aşırıd : Aşırt, bayırın görünmeyen yüzeyi (68/117).

āşı : Ayşe, kişi adı (6/30).

aşı' : Aşık kemiği (6/73).

āşki : Ekşi (58/83).

aşlı' sulu' : Yemek (11/23).

ataşlā- : Ateşle-, ateşi yakmak (16/117).

atatürk : Atatürk, kişi adı (5/106).

atğı : Atkı (25/61).

atığan : Atakan, kişi adı (16/26).

ātır- : Artırmak (6/176).

atlı üslü : Altı üstlü (73/56).

aT (I) : Ad, isim (6/209).

aT (II) : At (4/99).

avana' : Avanak (45/73).

avastos : Ağustos ayı (5/141).

avasturu : Avusturya ülkesi (10/50).

avşā : Afşar köyü (4/171).

ay aydıñı : Dolunay (mdb.).

aya' : Ayak (6/74).

ayá'cek : Dokuma tezgâhında ayak basılan yer (24/15).

aya'Kıabı : Ayakkabı (22/46).

aya'(larım) du'ma- : Yürüyememek, hâli kalmamak (12/70).

'aydâş bişir- : Cılız çocukların gelişmesi için yapılan bir yemek veya âdet (34/37).

aydın (I) : Aydın ili (1/69).

aydın (II) : Aydın, kişi adı (32/2).

aydoğdu : Aydoğdu köyü (7/54).

áyfan : Daha iyi (40/324).

ayfer : Ayfer, kişi adı (32/85).

ayıd : Bir çalı türü (mdb.).

ayı'lı- : Ayıklamak (18/55).

avıl : Ağıl (13/34).

ayıle : Aile (45/10).

ayñı_ol- : Aynı olmak (1/28).

'ayrı_ol- : Ayrı olmak (1/20).

ayşam : Akşam (13/47).

ayşamla- : Akşam yemeğine davet etmek (43/142).

ayşi : Ayşe, kişi adı (6/222).

ayzık : Azıcık (43/1).

āz : Ağız (4/68).

az beri dayı : Orta derecede iyi, güzel (mdb.).

azālı' : Azalık (44/82).

azeP : Azap (67/123).

azılı : İri (32/218).

azzık : azıcık (47/18).

B

bā (I) : Baba (47/28).

bā (II) : Beraber (32/234).

ba'- : Bakmak (3/78).

bağlım : Bakalım (72/1).

bañ : Bakın (47/61).

bağ (git-) : Bağ (gitmek) (3/41).

babiç : Pabuç (15/47).

bāçá : Bahçe (4/187).

baça'	: Bacak (13/45).	bāli	: Bari (6/109).
bācılık	: Bağcılık (5/17).	balkān	: Ormanlık, gür (38/54).
bāçā_armut	: Bahçe armudu, armut çeşidi (49/45).	balkān harbi	: Balkan Savaşı (5/98).
ba'çı	: Bahçe (5/26).	balli	: Balya, tütünleri presleyerek yapılan deste (14/58).
bāda'	: Bardak (11/64).	bāma'	: Parmak (30/6).
bādaḳ	: Bardak (31/19).	bāmaḳ_üzüm	: Parmak üzümü, rezzakiye üzümü (8/65).
bādaḲ_ali	: Bardak Ali, kişi adı (4/166).	bamile	: Bamyā (4/188).
bādeş-	: Bağdaşmak (32/24).	bamili	: Bamyā (18/95).
badılcan	: Patlıcan (5/86).	bani	: Şaşkın, sersem gibi (mdb.).
badılcı	: Badınca köyü (42/66).	bandırma	: Bandırma (5/79).
badınā	: Badana (4/81).	baır	: Bağırarak (1/65).
bağlıcı	: Bağlıca köyü (5/124).	baırsīm	: Bağırsağım (59/21).
bahā	: Pahalı (10/27).	baıḡo	: Mutfak tezgâhı (10/37).
baharlā	: Baharlar köyü (6/202).	baıḲa	: Banka (43/131).
baḥçe	: Bahçe (5/32).	bār	: Bağır (50/10).
baḥçı	: Bahçe (21/27).	barabā	: Beraber (28/54).
bahrana	: Ekip (42/383).	baráC	: Baraj (2/35).
baḡ-	: Bakmak (57/35).	barat	: Berat, geline takılan süs (52/67).
baḡıt-	: Baktırmak (72/115).	bareş	: Baraj (12/100).
baḡılaḲ_ol-	: Kollamak (56/81).	barma'lı	: Parmaklı (25/56).
baḡıt-	: Baktırmak (41/202).	basırı	: Basıra, bir çeşit bağ hastalığı (20/50).
bāḳur	: Bağ-Kur emeklilik sigortası (47/18).	bası'leş-	: Basitleşmek (1/34).
bakec	: Bakraç (21/22).	basTon	: Baston (5/5).
baḲğallıḳ	: Bakkallık (25/3).	baş gedi'li	: Baş gedikli, önde gelen asker (5/239).
ba'la	: Bakla (19/22).	baş_olma-	: Bitmemek (3/46).
bāla-	: Bağlamak (7/46).		
balcı	: Balcı, yer adı (9/45).		
ba'lı	: Bakla (6/123).		
bālı-	: Bağlamak (5/170).		
balıkesir	: Balıkesir ili (9/45).		

başa'	: Başak (5/291).		kurulmakta pazar ardı
başa'Çı	: Başakçı, başak toplayanlar (5/291).		ise cumadan sonra anlamına gelmektedir.) (18/67).
başat	: Başat kasabası (9/41).		
başğı	: Başka (2/1).	bazlamba	: Bazlama (19/62).
başgın	: Baskın (29/88).	bāān-	: Beğenmek (42/185).
başı hāles gi'me-	: İşleri yolunda olmamak (18/106).	bābē	: Beber (25/38).
başını der-	: Kendi kendine işlerinin üstesinden gelmek (41/190-191).	bān	: Ben (19/17).
bāşış	: Bahşış (66/79).	bēbē	: Berber (31/16).
başlantı	: Başlangıç (59/23).	bebē	: Biber (6/238).
başlarının baş gayğısı:	Başların baş kaygısı, oldukça fazla (40/166).	beber	: Biber (55/61).
bāşuş	: Bahşış (54/70).	bēbē	: Biber (5/86).
bata'lık	: Batakılık (4/202).	be'Çi	: Bekçi (5/173).
baTdal	: Battal, kişi adı (32/224).	bedellē	: Bedeller, sülale adı (20/41).
baTdaniyā	: Battaniye (42/513).	be'le-	: Beklemek (5/302).
bay	: Güçlülük, iradelilik, neşe (56/150).	bē'mez	: Pekmez (10/27).
bayā	: Bayağı, oldukça, çokça (5/93).	bedrik	: Bedrik, dokuma tezgâhında bir alet (35/66).
bayça	: Bahçe (39/8).	bēgir	: At (4/129).
bayı	: Bayağı, ortalama (6/5).	behēndī	: Eğlence (56/11).
bayrakÇı	: Bayrakçı (4/133).	bejr-	: Böğürmek, bağırmak (34/58).
bayremleş-	: Bayramlaşmak (6/171).	bēK	: Pek (37/50).
bāz	: Boğaz, yiyecek borusu (72/119).	bele-	: Batırmak (41/156).
bazā	: Pazar, alış veriş (4/187).	bēle	: Böyle (69/30).
bazar_ādı	: Pazar sonrası (Sarıgöl'de Pazar Cuma günü	bēle	: Böyle (71/101).
		bē le	: Böyle (71/68).
		belē_ıçı	: Hastalık (68/78).
		belin-	: Bölünmek (34/11).
		belir-	: Kararlaştırmak (57/128).
		beliT	: Dere suyunun taşmaması

	için yapılan bent (43/154).	bet_ol-	: Çok güzel olmak (26/39).
bêlle-	: Saymak, itibar göstermek (73/28).	beyen-	: Beğenmek (15/24).
bellik	: Küçük nişan (13/60).	beyhudē	: Beyhude (3/116).
bence	: Bayram namazından çıkişta çocuklara dağıtılan şeker (8/40).	beynelmülel	: Beynelmilel, arada olma, (64/64).
benek çevrilme-	: Düğünde takı eşyası çevirme (12/23).	bezirgen	: Bezirgan, yer adı (58/29).
benek	: Kız eviyle oğlan evinin pazara giderek damat ile geline aldıkları hediye (45/14).	bî	: Bu (6/8).
benid	: Bent (43/155).	bî_yıl	: Bu yıl (2/42).
benim laflā öl-	: Neşesiz olmak, dünyaya küsmek (3/54).	bîbî	: Baba (7/16).
bên	: Et beni (4/222).	bîça'	: Bıçak (10/68).
benzōn	: Benziyorum (5/103).	bîçaK_at-	: Bıçak atmak, çocuk olması için yapılan bir inanç türü (7/50).
berábe	: Beraber (5/135).	bıçı'/bıçık	: Kıyı (42/140).
berbā	: Beraber (5/24).	bılaş-	: Bulaşmak, karışmak (12/84).
berēkaT	: Bereket (3/21).	bılâşık	: Bulaşık (5/57).
berenarı	: Özenmeden, üstünkörü (14/44).	bına'	: Bınak, pınar (6/8).
beriket	: Bereket (4/59).	bıñal-	: Bunalmak (18/55).
berille-	: Çocuğu bir hayvana sarmak (58/115).	bıra	: Bura (5/20).
berTli-	: Bir an önce yapmak, acele etmek (67/129).	bırçaG	: Burçak (55/30).
beserek	: Tüylü besili deve (58/142).	bıva	: Baba (7/84).
besTel	: Pestil (31/64).	bıvecijm	: Babacığım (7/82).
beşi'	: Beşik (1/51).	bıy-	: Buymak (48/106).
		bıydey	: Buğday (4/183).
		bıydı	: Buğday (53/61).
		bıyı'	: Bıyık (18/98).
		bibirimiz	: Birbirimiz (3/2).
		bî	: Bir (4/166)
		bi_arā	: Bir ara (1/9).
		bîbē	: Biber (18/59).

bibi	: Hala (60/80).	bisi'let	: Bisiklet (28/37).
bicēcij	: Bi(r)ceciği (7/15).	bişgin	: Pişmiş (18/54).
bi_dā	: Bir daha (3/79).	bi'-	: Bitmek, sona ermek (6/66).
bi_dayı	: Bir güzel (1/40).	biTgi	: Bitki (18/50).
bi dayım	: Bir güzel (3/27).	bi_yī	: Bir yol, bir kere (7/60).
bilāder	: Birader (60/134).	bi yılın	: Herhangi bir yıl (52/75).
bilal	: Bilal, kişi adı (18/1).	bi_yō	: Bir kez, bir defa (1/4).
bilēzi'	: Bilezik (5/162).	bi_yō_ddā	: Bir kere daha (18/116).
billıh	: *Billik, bildiğim (70/2).	bi_yu	: Bir kere (13/100).
billi	: (Edat) Kullanıldığı kelimelerde <i>zaman</i> anlamı verir (1/12).	boğaz	: Boğaz (19/19).
biñ	: Bin (5/93).	bōba	: Baba (69/16).
biñdi bi	: Binde bir (12/65).	bōbalī	: Babalığı (58/207).
biñgöl	: Bingöl ili (2/43).	bodūrum	: Bodrum ilçesi (3/44).
bir_aFtı	: Bir Hafta (4/192).	bódük	: Boduk, deve yavrusu (65/13).
bir_ākı ot	: Bir arka ot, sırta sarılan ot (32/217).	bohÇu dür-	: Bohça hazırlamak (4/4).
bir_arā	: Birlikte, beraber (2/52).	bohÇulā-	: Bohçalamak (4/19).
biṛē	: Birer (3/7).	bōn	: Bugün (64/86).
bīren	: Büryan kebabı (4/65).	boncu'lu	: Boncuklu (5/187).
bīreyim	: İyice (46/78).	bo'serci	: Boksör (42/466).
biṛin	: Bilirim (43/4).	boş vē-	: Boş vermek (3/46).
bīrēm	: Bir güzel (67/36).	boşlu-	: Aramamak, unutmak (50/18).
bīrez	: Biraz (7/75).	boynó	: Boyuna, devamlı (6/41).
biri'-	: Birikmek (7/14).	boyu	: Boya (4/79).
biribirin	: Birine birini (bindir-) (6/58).	boyun vërme-	: İlgilenmemek (13/192).
birim bir	: Bir çocuk veya eğlence oyununun adı (8/34).	boyúndúruk	: Boyunduruk, ortaklaşa (5/94).
birkaŞ gün	: Birkaç gün (5/13).	bozdanaķ sakızı	: Sakız çeşidi (58/162).
birkiT-	: Biriktirmek (34/86).	böce (I)	: Böcek, oyunda ebe (8/39).
bi sē	: Bir çok (33/20).	böce (II)	: Canavar (34/55).

böce (III) : İpek böceği (29/44).
böcü/böcük : Böcek (7/49).
bölce : Böğrölce (11/58).
bölcü : Böğrölce (45/70).
bölcö_aşı : Böğrölce aşısı (5/75).
böle : Böyle (1/42).
bölê : Böyle (4/56).
bölô : Böyle (1/77).
böleyem : Bunun gibi (10/28).
bölem : Böyle (72/119).
bölgö : Bölge (5/242).
bölü' : Bölük (36/15).
bö'mez : Pekmez (56/8).
börek : Böbrek (56/91).
böülcü_aşı : Böğrölce aşısı (6/77).
böün : Bugün (10/13).
böylü : Böyle (6/151).
böyüK_altın : Büyük altın (4/18).
böyün : Bugün (3/9).
böyünnê : Bugünleyin (32/59).
bu ğadañ : Bu kadar (8/62).
bu ğaTdan : Bu kadar (6/155).
bu_yô : Bir kere (47/70).
bu_yü : Bir kere (43/74).
buba : Baba (41/8).
buboyün : Babanın (1/38).
buçu' : Buçuk (7/56).
buğdu : Buğday (71/26).
buğun : Bugün (9/59).
buldan : Buldan ilçesi (7/96).
buleşî : Bulaşığı (5/56).
buaz : Boğaz (40/87).

bunnā : Bunlar (3/83).
bunnar : Bunlar (4/7).
burca burca : Burcu burcu (Koku) (49/66).
burdağı : Burdaki (9/65).
burdô : Burada (4/5).
bürê : Buraya (1/61).
büreç : Buraya (1/49).
burgaz : Burgaz, Bağlıca köyü (4/171).
burlā : Buralar (3/26).
bürô : Bura (3/97).
burugazık : Dokuma tezgâhındaki dokunan kilim vb. şeyleri sıkıştırmak için kullanılan sopa (17/45).
burülā : Buralar (1/67).
buy- : Buymak, donmak (32/192).
buydiy : Buğday (36/43).
buydu : Buğday (71/29).
buyduy : Buğday (3/5).
buynuz : Boynuz (18/51).
büs_sürü : Bir sürü (27/16).

C

cabā : Cabarlar köyü (8/16).
cadılâz : Cadaloş (29/85).
cāmāt : Cemaat (5/264).
cambaz : Mal alıp satan, celep (32/86).
can_ali havası : Can Ali türküsü (3/48).

çalgı	: Çalgı, saz vb eşliğinde düğün (1/2).	çekirdák	: Çekirdek (65/1).
çaltılı dère	: Çalılı dere (42/140).	çekirde'siz	: Çekirdeksiz (43/97).
çamlı'	: Çamlık (6/196).	çelen	: Eşya (72/117).
çana'Çı	: Çanakçı köyü (5/124).	çembē	: Çember (1/19).
çana'gali hārbi	: Çanakkale Savaşı (6/35).	çēnim_ed-	: Çiğnenecek hâle getirmek (55/43).
'çandırımı	: Jandarma (6/103).	çenti	: Çanta (3/89).
çañkeyá	: Çankaya ilçesi (5/2).	Çēñiz	: Çeyiz (7/20).
çapalı	: Av kuşu (60/183).	çepiş	: Keçinin yetişkini (13/111).
çapaşlan-	: Çapaklanmak (30/36).	çeş dut-	: Savrularak samanından ayrılan tahıl yığının yerinde bırakmak (36/48).
caphāne	: Cephane (6/116).	çeş	: Kabuğu ayrılmış badem (44/87).
çapı	: Çapa (6/5).	çeşi'li	: Çeşitli (5/70).
çapı_éd-	: Çapa etmek, çapalamak (11/69).	çeşiron gēçi	: Aksi keçi (13 37).
çapıT_at-	: Çaput atmak, düğünde hediyeleri açmak (4/14).	çeşmi	: Çeşme (3/83).
çardak dede	: Çardak Dede, kişi unvanı (72/110).	çeti	: Çete (5/194).
çāşaf	: Çarşaf (1/18).	çevirge	: Çevirme, düğün merasiminde gelene takılan eşyaları sergileme (22/12).
ça'Tım çatıya	: Bir tür zeybek türküsü (4/54).	çevirmē	: Çevirmeye (1/16).
çatışmı	: Çatışma (20/27).	çevirmi	: Çevirme (1/20).
çavınc	: Atın erkeklik organı (58/73).	çevrinti	: Düğünde çevirme (44/26).
çavişlar	: Çavuşlar köyü (1/67).	çıbık	: Çubuk (17/39).
çavır-	: Çağırmak (5/207).	çı'-	: Çıkmak (1/37).
çavış	: Çavuş (3/56).	çılı-	: Çıkmak (60/14).
çaynaş-	: Kaynaşmak (72/53).	çıkār-	: Belirlemek, anlamaya çalışmak (5/102).
çé'-	: Çekmek (5/285).		
çekere'	: Çekerek ilçesi (9/37).		
çeket	: Ceket (42/21).		
çekil-	: Toplanmak, yığılmak (4/135).		

çıkāT-	: Çıkartmak (6/227).	Çizelen-	: Dizilmek (42/485).
çılbağ	: Çıplak (16/80).	çoal-	: Çoğalmak (9/86).
çılban-	: Çıplak olmak (40/228).	çöbu	: Çorba (4/25).
çırpı	: Çırpı, çubuk (18/49).	çocu'	: Çocuk (1/64).
çıvla-	: Çıvlamak, hızlıca çoğalmak (13/145).	çocū	: Çocuğu (1/58).
çi-	: (Yüz) yıkamak (70/37).	çocu'luu	: Çocukluğu (1/23).
çi'	: Çit (57/65).	çoh şükür	: Çok şükür (57/36).
çīdem	: Çiğdem (4/71).	çoka'	: Çokak, bağ kütüğü (11/70).
çiçe'	: Çiçek (5/85).	çokaş-	: Toplaşmak (40/205).
çif (sür-)	: Çift (sürmek) (7/82).	çokuntuluğ	: Birliktelik (46/42).
çif	: Çift, tekin zıddı (18/ 113).	çomkeş-	: Toplaşmak (31/49).
çiF'li'li	: Çiftlik köyünden (28/88).	çopur	: Çopur, kişi unvanı (9/25).
çiF'lii	: Çiftliği (64/53).	çoval	: Çuval (55/9).
çün	: Çiyin, sırt (34/76).	çön-	: Dizleri bükerek oturmak (40/211).
çikin	: Kötü, çirkin (42/103).	çöpel	: Çöp (47/19).
çilti	: Şilte (14/50).	çöpköv	: Çöpköy Köyü (3/103).
çiltim	: Üzümde salkımın biraz daha küçüğü (mdb.).	çöplü'	: Çöplük (29/32).
çinā	: Çınar ağacı (11/46).	çötek_otu	: Çörtük otu, bir çeşit kokulu ot (49/63).
çinēri üzüm	: Üzüm çeşidi (43/100).	çötük	: Çörtük, bir çeşit ot (15/50).
çini	: Çiyin, omuzun sırt bölgesi. (1/21).	çöürlü	: Çöğürlü, dikenli ağaç (17/1).
çit	: Çift (12/24).	çöyür	: Çöğür, dikenli ağaç (32/14).
çitāri	: İpekle karışık yollu dokuma (23/31).	çulluğ	: Av kuşu (60/184).
çitili_oya	: Oya çeşidi (6/193).	çümenli'	: Çimenlik (32/147).
çivril	: Çivril ilçesi (64/41).	çürü'	: Çürük (42/69).
çivt	: Çift sürme işi (8/47).		
çiye	: Karpuz vb. yiyeceklerin dilimi (39/32).		

-D-

dā	: İşte anlamında gösterme edatı (1/33).
dā	: Daha (1/37).
dā	: Değil (69/26).
da’-	: Takmak (1/37).
dāl	: Değil (73/42).
daāT-	: Dağıtmak (57/121).
daban	: Taban, tarlanın alt tarafı (13/91).
dabancā	: Tabanca (7/104).
dad-	: Tatmak (55/34).
daḥan-	: Takınmak (73/81).
daıd-	: Dağıtmak (1/15).
daḲga	: Dakika (29/30).
daḲı	: Dakika (32/38).
da’laş-	: Dalaşmak (42/309).
dalan sabun	: Dalan markalı sabun (56/117).
daldaban (al-)	: Hızlıca (kaç-) (31/18).
da’lı	: Tatlı (4/161).
dālī	: Değil (71/77).
dalıman	: Dalaman ilçesi (20/28).
dam	: Ahır, samanlık (1/72).
damğalı	: (Tütün için) Kaliteli, iyi ürün (56/136).
dana	: Dana, kişi unvanı
dānā	: Tane (4/195).
danı yatā	: Dana yatağı, döl yatağı

	(32/91).
danı	: Dana (4/200).
dansöz	: Dansöz (1/26).
'daḡımı dı gid-	: Ağrına gitmek, tuhaf olmak, şaşırmaq (3/90).
darā’	: Tarak, dokuma tezgâhının bir parçası (24/16).
darı çöreı	: Mısırdan yapılan bir çeşit gözleme (16/104).
darı	: Mısır (4/26).
daş	: Taş (7/11).
daşşa’	: Taşak (42/492).
davalaş-	: Davalı olmak (33/36).
dāvam	: Devam (5/73).
dāvātlē-	: Davet etmek (5/41).
dāvı sür-	: Kin gütmek (32/221).
davıd	: Davut, kişi adı (42/352).
davıl dut-	: Düğünde davulcu getirmek (3/5).
davıl tozuna ḡonuş-	: Boşu boşuna konuşmak (mdb.).
davran-	: 1. Hazırlanmak (13/173). 2. Dayanmak (60/66).
davşan	: Tavşan (5/198).
davşı-	: Bulundurmak (67/113).
dayaḲ id-	: Destek koymak (13/45).
dayı	: Güzel, iyi (18/7).
dayıbaşı	: Dayıbaşı, işçilerin başı (8/17).
dayıcı	: Dayıca, çok güzel, güzelce (6/21).

dayıl_ol-	: Dâhil olmak (40/54).	dellal	: Tellal (44/45).
dayımā	: Daima (40/34).	deller	: Deller, yer adı (71/14).
dayıma	: Dayama, yaslama (11/13).	de'me	: Tekme (28/125).
de gidi dē	: Hey gidi geçen günler (55/44).	dēmen	: Değirmen (19/56).
dē mi	: Değil mi (5/137).	demircilē	: Bir tür zeybek oyunu (4/53).
dē	: Diye (1/65).	dene	: Tane, tahıl ürünü (43/29).
dēce'sin	: diyeceksin (5/68).	dēnek	: Deynek (15/11).
dēd	: Dert (3/46).	deni	: Tane, adet (55/67).
dedi	: Dede, yatır (3/17).	dendi	: Haydi anlamında kalıplaşmış edat (mdb.).
değmen	: Değirmen (19/73).	deñişik	: Değişik (5/260).
değşir-	: Değişmek (64/14).	deñizli	: Denizli ili (40/78).
dēil	: Değil (10/15).	depin-	: Tepinmek (4/52).
dejšiK_ēd-	: Tarla işlerini karşıklıklı olarak birbirine yardım şeklinde yapmak (43/28).	dePırem	: Deprem (1/50).
dejšTirt-	: Değiştirtmek (6/42).	deri	: Dere (6/199).
dēl	: Değil (57/80).	derlen-	: Toparlanmak, işi bırakarak tarladan köye gelmek (34/52).
deli ā	: Deli Ağa, unvan (38/92).	dērmēn	: Değirmen (40/86).
deli ebici	: Deli ebece, karpuz çeşidi (49/58).	derne-	: Toplamak (41/10).
deli güre	: Pekmez olmayan şıranın güresi (44/115).	dēs	: Ders (18/12).
dēli	: Değil (3/16).	desTi	: Testi (43/104).
delice	: Kağnıya bağlı birbirine çatılan iki uzun sırık (72/73).	dēş-	: Deşmek (7/48).
deliğanlı	: Delikanlı (2/40).	deşetleme	: Olayın ardından yakılan türkü (63/55).
deliler_ünneT-	: İlan vermek, duyurmak (6/21).	dēşir-	: Ayıklamak, temizlemek (73/18).
delimenlē	: Delemenler köyü (9/6).	dēvi	: Deve (11/26).
		devrent	: Derbent, kişi adı (12/43).
		dēvreñT	: Derbent, yer adı (6/5).
		devril-	: Yıl geçmek (35/10).

devter	: Defter (42/37).		
d�y mi	: Değil mi (33/46).	di'men	: Dikmen, yer adı (5/211).
dey-	: Değmek (12/106).	di'mi	: Dikme (23/47).
deyi	: Değil (43/21).	di�h	: Hayvanlar için söylenen seslenme edatı (40/140).
deyirm�ncı	: Değirmenci (15/18).	diğer	: Diğer (5/323).
deyli	: Değil (1/68).	di�el-	: Dikelmek (4/15).
d�yman	: Değirmen (8/64).	di�ni-	: Dinlemek (16/84).
deyrim	: Mehir (34/2).	direm	: Dirhem (24/52).
d�zi	: Teyze (3/82).	diril	: Diril, dokuma bezi (32/230).
dı�an	: Dığan, tava (34/32).	d�nar	: Dinar ilçesi (60/92).
dı�dıdan dı�dıya:	Uçtan uca (41/75).	d�t	: Yansıma ses (25/23).
dıkım	: Tıkım, lokma (56/92).	di� batır-	: Di� geçirmek, sözünü dinletmek (42/500).
dımdımcı	: Saz �alan türkücü (7/33).	di�i �alek	: Kadın (32/145).
d�razl�	: Tırazlar köyü (21/24).	di�limanlar	: Di�limanlar, sülale adı (48/55).
dır�az	: Kapı sürmesi (28/27)	divan� dur-	: Hazır bulunmak (3/84).
dırmık	: Tırmık (6/138).	divli �ıy	: Duvara tabak vb. koymak için yapılan oyma yer (28/109).
dırmızanlı	: Tırmızanlı, balkonlu (25/56).	diyn��	: Deynek (40/166).
d�	: Değil (33/1).	doburlar	: Doburlar, sülale adı (11/1).
di'-	: Dikmek (5/87).	doğan	: Doğan, kişi adı (5/171).
diFTi'l�-	: Tavuk tiftiklemek (25/34).	doğan-	: Dokunmak (40/354).
di�de /di�di	: Dokuma tezg�hındaki kilim dokuma �leti (34/78).	doğumu	: Dokuma (7/22).
dij�l	: Değil (40/193).	dölü	: Diyorlar (1/1).
dikip	: Dikip, dokuma tezg�hındaki ağacın delikleri (35/75).	dol�man	: Dolaman, yerden çıkarılan patatesi benzer bir çeşit mantar (49/74).
dilberim	: Güzel (19/89).		
dile'�i	: Dilekçe (67/45).		
dilfil	: Dilfil, yer adı (71/22).		
dilme	: Tarla içindeki yer		

dolaşdır-	: Dolaştırmak (5/44).	dört	: Dört (5/236).
domatı	: Domates (7/82).	döüş-	: Dövüşmek (45/21).
dombey	: Manda (4/114).	dudu	: Dudu, kişi adı (6/163).
domur-	: Tomurmak, tomurcuk çıkarmak (29/48).	düğün	: Düğün (63/52).
dön	: Diyorum (5/58).	dumlupınā	: Dumlupınar ilçesi (3/103).
don	: Pantolon (17/31).	dundālī	: Dirdarlı köyü (16/51).
doğdurucu	: Derin dondurucu (18/74).	durugo-	: Beklemek (9/104).
doğuz	: Domuz (42/203).	durumsu-	: Durakmak (41/113).
dōra-	: Doğramak (5/81).	duşa-	: Hayvanı bağlamak (58/144).
dōru	: Doğru (4/231).	duT-	: Tutmak (1/33).
dorum	: Dorum, deve yavrusu (65/13).	dutucuk	: Duducuk, kişi adı (58/171).
do'san	: Doksan (29/72).	duumlu	: Doğumlu (40/48).
do'Tur	: Doktor (5/157).	duva'lı'	: Duvaklık (27/11).
doumlu	: Doğumlu (6/1).	duygu	: Düşünce (5/131).
dour-	: Doğurmak (4/107).	du'-	: Tutmak (12/70).
dovā	: Dua (3/25).	dübeK Taşı	: Buğdayı ezmek için kullanılan taş, dibek (3/10).
dovan	: Doğan, kişi adı (5/250).	dübüdüz	: Aynı (55/57).
dö'-	: Dökmek (5/142).	düdü'Çü	: Düdükçi, zurnacı (44/35).
döen	: Düven (56/108).	dükgen	: Dükkan (25/39).
dōdē	: Dörder (5/258).	düleK	: Düylek, kavun (4/177).
dölüm	: Dönüm (5/93).	dümbe'Çi	: Dümbelekçi (5/168).
dömel-	: Domalmak, kış öne çıkarılacak şekilde doğrulmak (42/490).	dümülü-	: Düğmelemek (4/130).
döndü	: Döndü, kişi adı (21/6).	dünnā	: Dünya (16/52).
dönüTdür-	: Geri döndürmek, vaz geçirmek (50/121).	düğürlük sür-	: Nişan boyunca dünürle iyi geçinmek (1/43).
dörmülüme	: Koşma, acele etme, hızlı davranma (12/36).	dürbüne	: Dürbün (7/107).
döşşe'	: Döşek (32/12).		

dürü-	: Türemek (5/70).
düşünceme	: Düşünme (13/82).
düver	: Döğer (71/95).
düvü	: Düve (7/30).
düzenli'li	: Düzenli (12/32).
düzleñ	: Düz yer (44/53).
düünñe	: Dügünler (1/1).

E

ē-	: Ermek, olgunlaşmak (5/120).
ē	: Seslenme edatı (5/34).
eğre	: Eğer (42/245).
eğren	: Eğer (57/143).
ebēce	: Karpuzun küçük, yumruk gibi olanı (mdb.)
ebēr'le-	: Bir işi yapmak (55/62).
ebertlē	: Ebertlemek, bir kimseye iyi bakmak, düzeltmek (13/44).
ebi_ğnesi	: Çiçek türü (49/72).
ebrişim	: İbrişim, ipek iplik (29/58).
eçÇik	: Azıcık (16/109).
ecicik	: Azıcık (8/55).
edet	: Âdet (51/48).
efe	: Ağabey (48/126).
efek	: Yabani yonca (43/23).
efilerin_efesi	: Bir tür zeybek oyunu (4/54).
eğē	: Eğer (5/62).
eğriler	: Eğriler, sülale adı (40/27).

ehem buhur	: Temmuz ve ağustos ayları arasındaki sıcak günler (65/28).
ehret kös-	: Ahiret kösmek, köyün tüm insanı bir yerde olmak (40/270).
eñl-	: Eğilmek (19/87).
ēki	: O, şu (8/58).
ekrem	: Ekrem, kişi adı (60/142).
ekşi armıt	: Armut çeşidi (49/44).
el yüdürmü	: El yudurma (8/4).
ēle	: Öyle (69/79).
el_öpmü	: El öpme, nişandan sonra nişanlıların anne ve babalarına yaptıkları ziyaret (24/31).
elāmat	: Alamet (42/212).
elazı	: Elazığ ili (2/44).
ele'	: Elek (10/64).
ele'tīrik	: Elektrik (4/146).
elek duT-	: Kaybolan veya çalınan değerli eşyanın akıbetini öğrenmek için elekle falcılık yapmak falcılık (34/21).
elemannā	: Elemanlar (5/71).
ēlenci	: Eğlence (5/13).
eleñtīrik	: Elektrik (5/172).
elindā	: Elindeki (58/201).
ellām	: Herhâlde (57/49).
eme	: Ama (5/197).
eme'li	: Emekli (59/33).
emi	: Ama (9/99).

emini	: Emine, kişi adı (3/62).	ēsil-	: Eksilmek (9/36).
emmi	: Ama (1/8).	esKē	: Asker (5/288).
emsan	: Emsan markalı tencere (72/30).	espi	: Giysi türü (33/10).
emsiz	: Bir işe yaramayan (mdb.).	essahlan-	: Gerçekleşmek (57/133).
endirmelik	: İndirmelik, gelinin attan inmesi için verilen hediye (4/105).	eşki ğulak	: Ekşi kulak, ot çeşidi (58/187).
eni'lē	: Çoğalmak (4/193).	eşşek	: Eşek (4/107).
ēnle-	: Hayvanlara karışmaması için işaret koymak (58/208).	etem hoca	: Ethem Hoca, kişi adı ve unvanı (25/67).
ensen_ōlu	: Ensenoğlu, sülale adı (62/54).	ētemen	: *İhtiyaç (28/114).
eṅgastan	: Gerçekten, sahiden (mdb.).	etīraf	: Etraf (4/169).
eṅgücü	: Herhâlde, nasıl olsa (39/62).	evel zaman	: Eski (3/47).
enme en-	: Felç olmak (mdb.).	eveli	: Eskiden, evvelden (3/1).
ep	: Hep (42/72).	evīlā	: Öncelikle (4/35).
erik çörej	: Erikten yapılan gözleme, ekmek türü (49/55).	evle'	: Evlat (55/47).
esélē	: Eseler, sülale adı (6/212).	evlet	: Evlat (69/35).
e'sin-	: Niyetlenmek, önder olmak (16/41).	evlejnē	: Evvekiler (66/25).
esg_iş	: Eski iş (1/76).	evsele-	: Düzeltmek (47/40).
esgē	: Asker (5/26).	eydir-	: Kuzu vb. ikram etmek, kesmek (43/151).
esgi	: Eski (1/70).	eyē	: Eğer (16/69).
eşgeiṅ	: Eşyanın (12/28).	evelkinnē	: Evvelkiler, öncekiler (1/35).
'ēşi ğulak	: Bir ot çeşidi (29/24).	evin	: Tahılın tanesi veya rekoltesi (mdb.).
ēsi'len-	: Eksiklenmek (16/62).	evtikle-	: İş çok büyütme, eline yüzüne bulaştırmak (mdb.).
		evzime/ evzemeli:	Aşırı titiz olan veya çok ayrıntılı iş (mdb.).
		eyem	: Eyem, kuvvetli (41/120).
		eyiP	: Eyüp, kişi adı (71/11).
		ēyle	: Öyle (69/38).

eylence : Eğlence (15/20).
ezen : Ezan (8/41).
ezik : Azıcık (10/67).
eziye' : Eziyet (20/24).

è

ē- : Ermek (22/4).
è'- : Etmek, yapmak (3/10).
ébe : Biberden yapılan bir çeşit yemek (18/95).
ēgin : Ergin (14/64).
éd- : Etmek, yapmak (1/25).
ēğrek : Eğrek, yer adı (5/297).
ēgren- : Hayvanları gölgelik yerde toplamak (5/298).
ék- : Ekmek (4/215).
ékisÇe : Ekisçe, yer adı (34/66).
ékiz : İkiz (13/164).
ēke' : Erkek (4/42).
ēkek dut : Meyvesi olmayan dut ağacı (29/54).
ēki : Şu (23/34).
él : El, başkaları, yabancı (2/3).
élāc : İlaç (30/82).
éligan : Anneden babadan geçen iş, uğraş (34/40).
é'me' : Ekmek (14/23).
é'me'li- : Ekmeklemek, karnını doyurmak (6/246).
é'me_ol- : Ekmek olmak (10/29).
ēlen- : Eğlenmek (27/76).
ēlenti : Eğlenti, kadın için ciddi

olmayan gönül eğlencesi (15/29).

él gün : Eş dost, hısım (2/3).
elli ikinci ol- : Ölen kişinin ardından elli ikinci gününde dua vb. okumak (2/26).

ellik : Akraba, aynı yerden (57/106).

ellik cavır : Yerli gavur (Ermeni, Rum) (62/42).

él sal- : Bırakmak (16/36).

élti : Elti.

éltivē- : İletmek, götürmek (32/257).

émini : Emine, kişi adı (32/214).

én- : İnmek (4/116).

énigól : İnegöl, Sarıgöl ilçesi (73/66).

ēṅkilli : Böyle (18/30).

ēṅkire : Bura, şura (29/101).

ēṅsī : Ensi, iğnenin büyüğü (28/141).

ēre- : (Koyunu) Yatırmak (7/63).

ēreti : Çok iyi değil, ikinci kalitede, geçici (46/14).

ēri : Eğri (7/105).

ērkec : Erkek keçi (34/60).

ēr : Erkenden (46/4).

ērdinc : Erdinç, kişi adı (72/31).

ēren_éd- : Ölen kişinin ardından yedinci gününde dua vb. okumak (2/25).

ërenler	: Erenler, sülale adı (20/3).
ëriş-	: Yetişmek (13/69).
ërke'	: Erkekleri (5/51).
ërkeş	: İki senelik koyun (13/120).
e'seret	: Ekseri, çoğunlukla (5/284).
ësgî	: Eski (13/76).
Ēsiñe gedîñe	: Eksiğini gediğini (7/25).
e'sik	: Eksik (25/43).
ëşgeriye	: Aşıkâr (42/209).
ëşi	: Eşe, kişi adı (34/53).
ëşmi	: Eşme ilçesi (2/1).
ëşşe'	: Eşek (5/30).
ëşyā	: Eşya (2/13).
êT-	: Etmek, yapmak (2/38).
Ētesi gün	: Ertesi gün (1/25).
ëv	: Ev (1/56).
ëv_çeri	: Ailecek (18/48).
ëvê-	: Evermek (4/95).
ëveli	: Evvelden (1/35).
ëvelleri	: Evvelden, önceleri (1/15).
ëvlerin_anmı	: Evlerin alını (4/210).
ëvlenti	: Evlilik (40/263).
ëylen-	: Evlenmek (6/68).
ëvran	: Evren, iri, boylu poslu (40/266).
ëvsen	: Kolaylık (40/19).
ëydeni	: Epey (20/9).
ëyi	: İyi (3/119).
ëyiceni	: İyice (32/40).

ëziler	: Eziler köyü (40/268).
ëylenci	: Eğlence (5/42).
ëyleş-	: Uzun oturmak (55/46).

F

fa'ma_ıa	: Fatma hala, kişi adı (6/25).
fa'mı çaķal	: Fatma Çakal, kişi adı (6/1).
fadimi	: Fadime Kişi adı (3/82).
faget	: Fakat (42/75).
fakirli'	: Fakirlik (55/19).
fakîT	: Vakit (12/18).
fanle	: Fanila (71/34).
Fîra	: Ha bire, devamlı (3/77).
fârî-	: Yaşlanmak (13/82).
fasîlli	: Fasulye (16/110).
faşış	: Faşist (5/262).
Fatan	: Vatan (5/136).
fatı	: Fatı, kişi adı (48/29).
fatmana	: Fatma Ana, kişi adı (48/95).
Faydasız	: Vadesiz, zamanı gelmeyen (32/197).
fazleş-	: Fazlalaşmak (32/61).
fazon	: Bir çeşit örtü (29/20).
fecî	: Feci, felaket (7/8).
fele	: Filan (18/32).
felenÇe	: Filanca (45/9).
fēndini bil-	: Becerebilmek (55/58).
fennî armıt	: Fennî armut (49/47).
'fergison motorları:	Motor markası (25/4).

fērli	: Ferli, kuvvetli (44/70).
fëydan	: Fidan (70/69).
feyziler	: Fevziler, sülale adı (34/48).
fıransı	: Fransa ülkesi (44/58).
fırtâna	: Fırtına, unvan (68/9).
fısgı	: Fiske (29/94).
filcan/lı	: Fincan/lık (11/64).
filen	: “Bile” anlamında edat (2/18).
filikêçeli at	: İyi bir at (58/130).
filiz_êd-	: Bağ kollarını kesmek (8/60).
fırket (I)	: Briket (30/71).
fırket (II)	: Çatal iğne (34/34).
fışşek	: Fişek (13/50).
foltâ_êT-	: Volta atmak (40/250).
forê	: Basit, çok kolay (21/28).
formonnâ	: Hormonlar (5/71).
foşeT	: Poşet (18/73).
foter	: Fötr şapka (8/53).
foturaf	: Fotoğraf (6/62).
fu	: Şu (3/102).
fûla	: Filan (29/79).
Fur-	: Vurmak (12/15).
fūr-	: Vurmak (12/6).
furdan	: Şuradan (1/34).

G

ga’-	: Katmak (3/90).
ğabadayı	: Kabadayı, yakışıklı yiğit (6/47).
ğaba’lı	: Kabaklı, yer adı (3/15).

ğabağ	: Kabak (11/34).
ğabaG_aşı	: Kabak aşısı (12/15).
ğabar	: Postalın altı (19/81).
ğabı dayı	: Çok güzel (7/57).
ğabı’	: Kabuk (13/44).
ğabı	: Kaba (13/103).
ğabıgeç	: Kabıgeç, bir tür ot (28/53).
ğabıl_êd-	: Kabul etmek (5/125).
ğabırğı	: Kaburga (8/63).
ğabir	: Kabir (4/61).
ğacar yürüü	: Kacar yürüğü (57/38).
ğaç_ölum	: Böyle olmaz anlamında kalıplaşmış ifade (21/6).
ğadā	: (akşama) kadar (3/84).
ğadāK	: Kadar (1/67).
ğadan	: Kadar (4/189).
ğader	: Kader (6/51).
ğādeş	: Kardeş (11/71).
ğadı dayı	: Gadı Dayısı (Unvan) (4/166).
ğādifi	: Kadayıf (48/9).
ğadın	: Güzel, terbiyeli kadın veya kişi (6/8).
ğadīriye	: Kadriye (18/47).
ğāga	: Büyük erkek kardeş, ağabey (33/65).
ğāgı	: Kargı (4/216).
ğāh (Dağı)	: Kaf Dağı (34/42).
ğahbe fakirlik	: Kahpe fakirlik (15/53).
ğahırmanlar	: Kahramanlar köyü (42/255).
ğak_ğak	: Yansıma ünlem edatı

	(31/88).	ġār	: Kar (8/62).
ġal-	: Kalmak (1/71).	ġār-	: Karmak, karıştırmak (8/57).
ġallenti	: Boş boş gezen (mdb.).	ġar_āmad	: Kara Ahmet (52/74).
ġalañ	: Artık (Zarf) (6/15).	ġara balcan	: Patlıcan (46/73).
ġālar	: Karılar, kadınlar (3/109).	ġara düzen	: Düzensiz (43/146).
ġalbur	: Kalbur, eleğin büyüğü (32/186).	ġarà	: Kara (3/106).
ġalem	: Kalem (3/50).	ġarà_armıt	: Armut çeşidi (49/45).
ġalı	: Artık (9/63).	ġarā_maTlı	: Karaahmetli köyü (38/3).
ġa'lı	: Katlı (25/55).	ġarabey coşğun:	Karabey Coşkun, kişi adı (42/482).
ġalıbalık	: Kalabalık (16/67).	ġarabursē	: Karaborsa (12/40).
ġalıñ	: Kalın (57/28).	ġarağac	: Garaj (51/8).
ġamallā	: Kamallar, sülale adı (40/25).	ġaraköş	: Karaköş yer adı (3/103).
ġan	: Kan (6/39).	ġaraköy	: Karaköy köyü (38/2).
ġan-	: Kanmak, inanmak (42/534).	ġarakūreş	: Yağsız güreş (54/70).
ġanad	: Kanat (5/276).	ġaraltı	: Karaltı (56/115).
ġanāre	: Çok gezen (mdb.).	ġarañı çö'-	: Karanlık olmak (43/112).
ġancı'	: Kancık (13/118).	ġarañı ġavış-	: Karanlık olmak (66/56).
ġancık	: Kancık, dişi (42/299).	ġarbız	: Karpuz (72/1).
ġanı	: Kağnı (66/59).	ġārdeş	: Kardeş (5/246).
ġanını gir-	: Kanına girmek, öldürmek (38/79).	ġarek	: Karga (26/26).
ġanlı gedik	: Kanlı Gedik, yer adı (26/41).	ġargaş	: Karaağaç (35/80).
ġantā	: Kantar (10/19).	ġargéc	: Karaağaç (20/11).
ġañyaşı	: Kanyaşı, bir tür azman otu (14/31).	ġarı üzüm	: Kara Üzüm (1/70).
ġañğiran	: Kangren (28/135).	ġarı	: Karı, kadın (1/26).
ġañlı	: Kağnı (37/19).	ġarī_ēşşek	: Kara eşek (9/6).
ġaPbancık	: Yer adı (58/78).	ġarica	: Karaca, göz kararı (35/71).
		ġaricallı	: Karacaali köyü (10/34).
		ġarıcı	: Karaca otu (30/27).

ğarigöz	: Karagöz, kişi unvanı (40/243).	ğavır-	: Kavurmak (8/55).
ğarışık	: Karışık (4/48).	ğavram	: Kavram, biçme aleti (19/80).
ğāri	: (Zarf) Artık. (1/17).	ğavşır-	: Ortaya çıkmak (35/55).
ğarī_usman	: Kara Osman (68/34).	ğaybet-	: Kaybetmek (7/110).
ğārik	: Artık (5/204).	ğayfeci	: Kahveci, unvan adı (32/219).
ğārim	: Artık (12/51).	ğayık mel	: Kayık Mel, unvan (32/274).
ğarmı helvā	: Karma helva (10/25).	ğayıl_ō-	: Rıza göstermek (31/30).
ğārslı	: Karşılı (42/482).	ğayimbam	: Kayınbabam (4/105).
ğārtal	: Kartal, yer adı (42/121).	ğayimbīḥa	: Kayınbaba (1/18).
ğaraḡ kēlli	: Karaḡan kelle, çocuk oyunu (57/41).	ğayın	: Kayınbirader (4/12).
ğāsı (Onun)	: (Onun) Karısı (3/62).	ğayinnı	: Kayınanne (4/10).
ğaS-	: Kazmak (56/99).	ğayinta	: Kaynata (47/2).
ğaSte	: Gazete (26/40).	ğayıP	: Kayıp (42/44).
ğaş-	: Kaçmak (3/40).	ğayış	: Kayış (15/49).
ğaş	: Tepe (37/40).	ğayıtlı	: Kayıtlı (25/25).
ğāşı	: Karşı taraf (1/62).	ğaymak	: Kaymak (57/84).
ğāşı'lı-	: Kaşıklemek, uygunsuz bir durumu açık hâle getirmek (29/104).	ğaymakam	: Kaymakam (10/1).
ğāşıG	: Kaşık (3/22).	ğaynad-	: Kaynatmak (4/55).
ğāşılı	: Karşıklıklı (4/50).	ğaynatı	: Kaynata (12/82).
ğatār	: Katır (57/74).	ğayrak	: Kayrak, yassı taş (32/210).
ğatık	: Katık (19/65).	ğayrı	: Gayrı, artık (32/52).
ğatiyen	: Katiyen (15/13).	ğayrık	: Artık (32/267).
ğava'	: Kavak (20/2).	ğaysa/ğaysı	: Kayısı (18/91).
ğaval	: Kaval (60/195).	ğavşır-	: Güreşçiler meydandanda birbirleriyle toka vb. etmek (40/229).
ğāvaltı	: Kahvaltı (13/96).	ğayvı	: Kahve (4/77).
ğavḡı	: Kavga (16/32).	ğaz-	: Kazmak (3/28).
ğāvi	: Kahve içeceği (5/82).	ğazanc	: Kazanç (5/51).
ğavın	: Kavun (1/67).		
ğavım	: Kavim (58/192).		

ġazannar	: Kazanlar (2/27).	ġeş	: Geç, erken değil (18/41).
ġazıġ	: Kazık (8/37).	ġeşmez para	: Tedavülden kalkmış para (33/60).
ġazı'lı	: Kazıklı, kuş çeşidi (42/354).	ġeşvèren	: Zamanında olmayan geç olgunlaşan (53/38).
ġazzī	: Kazığı (57/59).	ġeTdīmīz_ṡman	: Gittiğimiz zaman (71/43).
ge (baġalım)	: Gel (bakalım) (9/21).	gevirtmek	: Kavunun olgunlaşmamış olanı (mdb.)
ġeġ_ān	: Geçen yıl (3/100).	gezen	: Oğlak doğurma yaşına giren keçi (13/111).
ġeci	: Gece (4/38).	gezgiş	: Gezen (60/11).
ġeġi	: Keçi (13/35).	gezinlen-	: Boş durmak, işi olmamak (21/47).
ġédil	: Büyük çuval (41/135).	ġī	: Seslenme edatı (3/115).
ġelene'	: Gelenek (5/15).	ġıcır	: Salatalık, acur (18/66).
ġeliburnu	: Gelibolu, yer adı (6/38).	ġıldır ġıcıġ	: Kıldır ġıcık, ikramlık yiyecek (41/124).
ġelin_acı	: Gelin alıcı (4/43).	ġı'lıġ/ ġı'lı'	: Kıtlık (24/75).
ġelin_öñü	: Gelinin geldiği gün kına yakma merasimi (22/30).	ġıllı	: Kıllı (57/93).
ġelin sabāsi	: Düğünde gelinin evden gideceği gün (1/5).	ġımılı	: Kişi unvanı (58/113).
ġencē /ġencer	: Gencer, bayramlarda yapılan eğlence (4/123).	ġınē-	: Kınamak (21/5).
ġenevşe	: Kanaviçe (4/143).	ġır_asan	: Kır Hasan, kişi adı (9/79).
ġeni	: Yine (1/68).	ġırā-	: Ağarmak (6/84).
ġeñş	: Genç (5/289).	ġīrā	: Kırağı (42/486).
ġer	: Kıyı (9/24).	ġīrafan	: Gramofon (34/53).
ġerġe'	: Gerçek (7/74).	ġīrañ yi-	: Beter olmak (3/71).
ġerġe'sin	: Gerçekten (29/17).	ġırbaġ	: Kırbaç (58/6).
ġeren	: Korunak (4/214).	ġīredili	: Kredili (5/314).
ġerenti	: Girinti, engel (4/190).	ġırı'la-	: Kırmak (18/55).
ġereñ	: Korunak, engel (4/211).	ġırıġ ġıcıġ	: Ev, mutfak eşyası
ġerilen-	: Yerleşmek (41/69).		
ġerili-	: Bırakmak, ara vermek (51/53).		
ġerillemesi	: Gerilemesine, hiç bir şey olmadan (40/360).		

	(49/15).	ğızlā saçı	: Kızlar saçı, çiçek türü (49/72).
ğırıl	: Gırıl, orakçı (67/108).	gi’-	: Gitmek (3/118).
ğırıl-	: Kırılmak (1/39).	gidilek_o-	: Gidilek olmak, böyle gitmek (57/32).
ğırılın-	: Bağrışıp, çağrışmak (2/33).	giden	: Alan, dışarı, saha (mdb.).
ğırmızı örümcek	: Bağ üzümü hastalığı (mdb.).	gine	: Yine (4/126).
ğırmızılı	: Kırmızılı, unvan (11/1).	girelli	: Girelli köyü (19/73).
ğırpin	: Gripin, ilaç markası (72/107).	gişi	: Kişi (11/8).
ğış	: Kış (4/80).	ğō-	: Koymak (4/72).
ğısı	: Kısa (12/27).	ğoç	: Koç (13/92).
ğıt	: Kıt (12/60).	ğóç-	: Göçmek (57/38).
ğıtal-	: Kıtlaşmak (57/12).	ğocâman	: Kocaman (5/79).
ğıvılcım	: Kıvılcım (67/86).	ğóçebe	: Göçebe (57/81).
ğıy	: Kıyı (4/188).	ğóçerek	: Göç eden (61/17).
ğıyasaTdm	: Gıyasettin, kişi adı (52/52).	gocó darı	: Koca darı, bir mısır türü (5/88).
ğıyık	: Kıyık, düvendeki sivri taş (40/314).	ğocu darı	: Koca darı, mısır çeşidi (6/125).
ğıymatlan-	: Kıymetlenmek (64/63).	'ğocuḳuy	: Kocakuyu (6/117).
ğızā'mı	: Kızartma (18/20).	ğocuman	: Kocaman (3/45).
ğızamık	: Kızamık (56/80).	ğoḡulu	: Kokulu, kişi unvanı (40/32).
ğızan	: Kızan, çocuk (7/58).	ğol	: Kol (4/15).
ğızanılı-	: Kızanlamak, çocuḡu olmak, çocuk bakmak (40/14).	ğoley	: Kolay (9/109).
ğızgın	: Kızgın (3/39).	ğōlemez	: Gölemez, yer adı (65/21).
ğızıl_ışık dedesi	: Kızıl Işık Dedesi, yadır (46/51).	ğoman	: *Goman (50/33).
ğızılca_armıt	: Kızılca armut, armut çeşidi (49/45).	ğómeç	: Gömeç, değerli eşyaların gömüldüğü yer (58/103).
ğızılca	: Kızılca, sivilce (34/37).	ğona'	: Konak (5/118).
		ğondu kır	: Yerleşilen yer, kır

(58/121).

gõñü : Gõnlü (73/15).

gonuş- : Konuşmak (1/77).

gõny : Konya ili (20/32).

gõñşu : Komşu (1/42).

gõr sõnder- : Kor sõndürmek;
çocukların susması için
yapılan bir âdet (34/30).

gõr- : Görmek (58/36).

gõş- (çift) : Tarla sürmek (36/40).

gõş- : Koş- (4/30).

gõşu : Komşu (67/35).

gov- : Kovmak (58/6).

góver : * (73/17).

góvü : * (73/19).

goy- : Koymak (4/61).

góva : Kova, bir çeşit ot
(57/66).

govan : Kovan (41/98).

goyun : Koyun (1/64).

gózel : Güzel (57/125).

göbe'li : Göbekli gün, Salı günü
(12/4).

göFete : Küvet (3/85).

göğle : Güveç (mdb.).

gök : Ermemiş,
olgunlaşmamış (54/64).

gökçukur : Armut çeşidi (49/46).

göllendir- : (Yemeği) Çokça
sıvılaştırmak (6/253).

gõnek : Gömlek (2/5).

gönen- : Donanmak (22/36).

gönüler : Gönüler, yer adı

(48/113).

gõüs_ asTalı'ları : Gõğüs hastalıkları
(32/281).

gõrõ : (-e) Gõre (4/74).

gõşgün : Gõçkün (3/114).

gõ- : Görmek (6/122).

gõne' : Gömlek (7/21).

gõt : Bir şeyin altı (30/32).

gõt- : Gõtürmek (57/46).

gõtürük_gid- : Gõtürüp git- (4/20).

gövde : Anne karnındaki çocuk
(30/95).

gövdesi sü'lü : Emziren kadın (41/54).

gövē- : Olmak, çoğalmak
(55/77).

göv : Gök (4/101).

gövden kaldır- (haveye): İstekli ve güzel
türkü söylemek (6/9).

gövden çe'tir- : Türkü söylerken ortalığı
inletmek (6/9-10).

göveş : Güveç (5/59).

göynek : Gömlek (34/100).

göz baş_ē'- : Evlendirmek, yuvalarını
kurmak (12/79).

göz köperleri : Emek, zahmet (48/88).

göz_ıl- : Nazar değmek (34/33).

gözē : Gözer, kalburdan büyük
elek (5/283).

gö' : 1. Gök, 2. Ermemiş
(28/79).

göz kıpma- : Göz kırmamak,
sakınmamak (37/40).

gubar- : Kabarmak, kibirlenmek

	(mdb.).		(13/145).
ğuca'la-	: Kucaklamak (6/16).	ğurşun	: Kurşun (8/16).
ğula'	: Kulak (9/86).	ğurt	: Kurt, bağ kurdu (20/48).
ğula'ları çınlāsice:	İyi insandı, lafı geçti anlamında kullanılan deyim (9/87).	ğurtasan	: Kurt Hasan, kişi adı (25/19).
ğulā_armıdı	: Kula armutu, armut çeşidi (49/45).	ğurtā-	: Kurtarmak (5/137).
ğulalı	: Kulalı, yer adı (32/50).	ğuru fasılle	: Kuru fasulye yemeği (4/63).
ğulayımı ğabard-	: Dinlemek (42/223).	ğūru_üzüm	: Kuru üzüm (4/176).
ğullan-	: Kullanmak (5/39).	ğurul-	: Kurulmak (2/8).
ğulūbu	: Kulūbe (44/62).	ğürüzlük	: Gürüzlük, ormanlık ağaçlık (64/66).
ğulūP	: Kulūp (42/374).	ğuş	: Kuş (7/97).
ğum darı	: Mısır çeşidi (6/124).	ğuş_üzümü	: Üzüm çeşidi (10/56).
ğum	: Kum (5/294).	ğuşluG	: Kuşluk vakti (18/3).
ğumala-	: Yerleşmek (60/35).	ğutluK	: Kıtlık (73/43).
ğumar	: Kumar, her tür kâğıt oyunu (32/159).	ğuvan	: Kovan (33/38).
ğumbar	: Kumar (69/53).	ğuvatlı	: Kuvvetli (64/39).
ğún	: Gün (57/4).	ğuy	: Kuyu (4/185).
ğunda'	: Kundak (40/247).	ğuy-	: Koymak (32/139).
ğuran	: Kur'an (24/62).	ğuyrū düy-	: Kuyruğu dikmek (65/42-43).
ğurbā	: Kurbağa (64/58).	ğuyru'lē-	: Kuyruklamak, kışkırtmak (8/29).
ğurcu-	: Kurcalamak (28/28).	ğuyru'lu	: Kuyruklu, akrep (29/1).
ğurd_ağzı bağlā-	: Kurtların kuzuları öldürmemesi için yapılan bir dua, inanç (34/17).	ğuyru'lu otu	: Akrep sokmasına iyi gelen bir ot (49/31).
ğurdeşen	: Vucudun kaşınması (mdb.).	ğuz	: Kuz, kuzey (43/14).
ğurēbiyi	: Kurabiye (18/40).	ğuzu	: Kuzu (4/27).
ğur_ēv	: Kuru ev (40/7).	ğuzu göbē	: Kuzu göbeği, yenen bir çeşit mantar (49/77).
ğurķ tavıķ	: Yavrulamış tavuk	ğuzu göbejnīn_ēbesi:	Mantar çeşidi (49/78).

gü'-	: Gütmek (1/64).
gübürtü	: Gürültü (6/53).
güÇcük	: Küçük (10/68).
güÇ_ol-	: Güç olmak, zor olmak (4/58).
gücün tabın yêT-	: Üstesinden gelmek (40/339).
güd-	: Gütmek (8/47).
gülbey	: Gülbey, kişi adı (32/38).
güleş-	: Güreşmek (4/172).
güllü	: Güllü kasabası (43/122).
gülseren	: Gülseren, kişi adı (70/81).
gümbalı	: Salça (46/74).
gümüşçay	: Gümüşçay köyü (69/51).
gümürük	: Gümrük (3/94).
gü nec	: Güneş (30/100).
gün endi	: Akşam üstü (mdb.).
günü bağı	: Güne karşı (mdb.).
güre	: Pekmez ocağı (28/102).
gūsün	: Gülsüm, kişi adı (16/114).
güve	: Damat (4/17).
güveri	: Bahçede mevsimlik yetişen sebze vb. ürün (41/88).
güveriyê (kal-)	: Tarlaya ikinci senesinde sadece susam, mısır, böğrölce vb. ekmek (36/50).

H

ha	: Gösterme edatı (4/51).

hā	: Seslenme edatı (5/112).
ha'Ça	: Hatice, kişi adı (4/219).
habā	: Haber (7/90).
habi	: Gerçek (57/69).
habırı	: Habire, hızlıca (18/44).
hācan-	: Harcanmak (5/240).
hacī_ön mısdiva:	Hacının Mustafa, kişi adı ve unvanı (28/3).
hacieliler	: Hacıaliler köyü (60/151).
had	: Hadi, olmaz anlamında (4/110).
hadeñ	: Haydi anlamında seslenme edatı (6/142).
hakından gel-	: Hakkından, üstesinden gelmek (4/15).
hakKeten	: Hakikaten (5/48).
ha'lı	: Haklı (26/6).
hal_êfendi	: Halil Efendi (68/70).
hālā	: Hala (5/140).
halāk_ol-	: Helak olmak (4/52).
halbisem	: Halbuki (7/85).
halbūsan	: Halbuki (56/63).
hālça	: Alçı (53/37).
hālel	: Helal (24/53).
halelleş-	: Helalleşmek (52/88).
hale	: (Şu anki) Hâl (5/230).
hālî	: Hâlâ, sürekli (35/32).
halıl	: Halil, kişi adı (6/24).
halil kahraman:	Halil Kahraman, kişi adı (26/3).
halîña görü	: Hâline göre (57/14).
hāli	: Ahali (43/109).

hallica	: İyi kötü, orta (56/7).	hatıPölu	: Hatipoğlu, unvan (71/22).
hal'vı	: Helva (32/9).	hava ğız-	: Hava kızmak, sıcak olmak (41/198).
hāman	: Harman (3/36).	havana	: Havana, kişi adı (70/70).
hamırlı	: Ekmek çeşidi (10/31).	havās	: Heves (16/35).
han_évi	: İki katlı ev (4/104).	haves	: Heves (54/76).
hanā	: Hani (9/93).	havı	: Hava (6/28).
haney	: Han evi (1/55).	havı çek-	: Türkü söylemek (3/53).
hañ deñ	: Çabuk olun anlamında seslenme edatı (39/34).	havıt	: Semer veya semerde bulunan ot vb. (58/153).
hañkı	: Hangi (40/212).	havlı	: Havlu (1/19).
hapaz hapaz	: Acele acele (28/74).	haykı kes-	: Güreşçiler birbirine dalışmak (40/254).
harā	: Harar, Büyük saman çuvalı (16/12).	haykırmcı	: Av seyredenler ya da avda bağırarak yardımcı olanlar (42/205).
haráket	: Hareket (64/16).	haydarpaşı	: Haydarpaşa Garı (3/34).
haranı	: Kulplu tava (34/41).	havı çığır-	: Türkü söylemek (15/7).
harım	: Tarla ve bahçe çevresindeki kıyı veya çit (41/85).	haymánā	: Haymana ilçesi (5/99).
harlê-	: Harlamak, yanmak (26/16).	havısı	: Havse, kişi adı (42/150).
harmandalı	: Bir zeybek oyunu (2/20).	hayvay ğabaı	: Ayva kabağı (11/35).
hasan bin	: Hasan oğlu (38/90).	hē	: Evet anlamında cevap edatı (5/90).
hasan	: Hasan, kişi adı (3/34).	he	: Seslenme edatı (2/29).
hasar	: Hasır (57/66).	hēbi	: Heybe (3/11).
hasdalı'	: Hastalık (27/23).	hēÇ	: Hiç (1/38).
hasgiriye	: Öylesine (40/262).	hejr-	: Yas etmek (68/87).
hāş	: Harç, hediye, çeyiz (1/20).	hekeye	: Hikâye (34/73).
haşeş	: Haşhaş (4/176).	helāsı	: Velhasıl (29/15).
haşılla-	: Haşlamak (64/3).	hēlē	: Öyle (70/20).
haşlanık	: Haşlanmış (4/68).	hema	: Ama (64/56).
hāŞlumız	: Harçlığımız (6/239).	hemme	: Ama (40/201).
hateş	: Ateş (8/2).		

hemşeri	: Hemşire (7/64).	hókúmet	: Hükümet (60/12).
hende'leme	: Hendekleme (69/22).	ho_adar	: Şu kadar (71/89).
henife	: Hanife, kişi adı (40/29).	hocu	: Hoca (3/20).
heñK_éd-	: Henk etmek, eğlence yapmak, düğünde toplanmak (33/2).	hōdā	: Orada (6/28).
hepicū	: Hepsi (11/22).	hōdó	: Orada (3/55).
heralda	: Herhâlde (3/5).	hoppak	: Yansıma edat (56/98).
herangi	: Herhangi (66/80).	horaz	: Horoz (12/11).
hérkez	: Herkes (2/52).	hoTduķ	: Hotduk, leblebi (26/38).
heş	: Hiç (4/50).	hōtum	: Hortum (3/86).
heTtē	: Hatta (53/50).	hoturaF	: Fotoğraf (6/167).
hēy	: Seslenme ünlemi (15/40).	hökūmet	: Hükümet (24/65).
hūn	: Gösterme edatı (55/32).	hōlā	: Oralar (3/10).
hıncaz	: Şuncağız (4/109).	hōlō	: Şöyle (3/6).
hırlı	: Hayırlı (mdb.).	hörülü	: Örülü (71/44).
hıSF_ol	: Hıfz olmak, korumak (44/63).	hōşmerim	: Bir çeşit tatlı (57/83).
hızmat	: Hizmet, işçilik (46/34).	hōteş	: Hōteş, kişi unvanı (33/36).
hī	: Yansıma edatı (56/74).	höy	: Seslenme ünlemi (42/525).
hi mi len	: Öyle değil mi (26/31).	höyle	: Şöyle (19/33).
hincī	: Şimdi (1/46).	höyt	: Yansıma edatı (64/87).
hincik	: Şimdi (6/94).	hōle/ hōlü	: Şöyle (6/129).
hindap	: Hünnap, çiğde ağacı (13/155).	hu	: Şu (5/146).
hinden keri	: Şimdiden sonra (12/1).	hullā	: Şuralar (13/67).
hindi	: Şimdi (5/87).	húlube	: Çam kabığından elde edilen sakızın bulunduğu kutu (58/160).
hintler	: Hitler, kişi adı (58/105).	hunnā	: Şunlar (22/42).
hiŞ bicecī	: Hiç biri (3/117).	hunó	: Şuna (32/202).
hiybi	: Heybe (35/72).	hūreç	: Şuraya (6/242).
hō	: Uzaktaki, çok ilerdeki (3/16).	hurşuT	: Hurşit (Kişi adı) (3/6).
		huru	: Bura (57/77).
		huruy_okarı	: Yukarıya doğru

(50/139).
hülyā : Hülya, kişi adı (18/69).

I

ıce : Azıcık (57/86).
ıhan : Aha anlamında gösterme edatı (54/12).
ıhı : Seslenme ünlemi (46/70).
ıhm : İşte anlamında gösterme edatı (51/49).
ılğınlı' : İlginlik (6/225).
ırakı : Rakı (4/156).
ıramazan : Ramazan, kişi adı (32/56).
ırâmetlik : Rahmetlik (7/80).
ırâşit : Raşit (24/68).
ırât : Rahat (31/27).
ıraz : Raziye (42/234).
ırgıle(a)- : Irgılamak, silkelemek (32/233).
ırmı' : İrmik (8/56).
ırmızan : 1. Ramazan, kişi adı (2/37). 2. Ramazan ayı, oruç ayı (10/15).
ısan : İnsan (4/169).
ısba : Seslenme edatı (15/25).
ıscağ : Sıcak (3/39).
ıscānan : Sıcağıyla (3/31).
ısdır- : Isırmak (mdb.).
ıSgarē : Izgara, istif (14/65).
ısıtma : Sıtma (72/106).
ısmayın : İsmihan, kişi adı

(43/134).
ısmına' : İspanak (24/41).
ışı'davıt : Şeyhdavutlar köyü (33/64).
ışı'lar : Işıklar (32/113).
ışınlı' : Işınlık, aydınlatıcı fener (5/178).
ız : Az (57/103).

İ

i'- : Etmek (13/13).
ibirām : İbrahim, kişi adı (6/67).
ibret al- : Öğrenmek (34/7).
içē : İçeri (1/60).
idāl : İdeal, tüfek markası (60/161).
īdi : İğde (6/195).
iğri : İri (40/266).
iHsan bēy : İhsan Bey (56/77).
iHtiyeŞlīm : İhtiyaçlığım, ihtiyacım (73/41).
ikindinnen : İkinci vakti (5/286).
ikīram : İkram (6/176).
il- : Değmek (6/38).
ilīli : İlikli, düğmeli (23/27).
ilān : Leğen (57/86).
ilan : Yılan (28/97).
ilāşle- : İlaçlamak (56/126).
īle : Öyle (71/84).
ilēhi : İlahi (47/4).
ileyik : Layık (71/52).
ili' : İlik, düğme (23/29).
ili'men : İlikmen, şavk (19/32).

ilin-	: Bağlanmak (4/150).	İrezil e'-	: Rezil etmek (3/70).
ilinti	: Rahatsızlık, hastalık (41/170).	İrilen-	: Eğrilenmek, dokumak (35/69).
iliyen	: Leğen (18/19).	irimi	: Su geçirilen yer, hendek, dar yol(9/27).
ilk dēvilā/devile:	İlk defa (5/161).	irk-	: (Ayrı) karıştırmak, dibine çöktürmek (34/85).
illi	: İlla ki (3/47).	irkmi	: İrkme, tuluk ayrı (34/85).
ilme'	: İlmek (24/19).	īsan	: İnsan (3/76).
iltap	: Yakın, ilgili, hısımlık (43/138).	ismet	: İsmet, kişi adı (32/38).
inā'	: İnek (57/45).	ismet_īnönü	: İsmet İnönü, kişi adı (6/54).
ināberi	: Öteberi (54/38).	ispirti	: İspirto (28/56).
inan-	: Güvenmek (40/358).	isTambıl_armıdı:	İstanbul armudu, armut çeşidi (49/46).
inātā	: Anahtar (28/35).	īsen	: İnsan (34/1).
ince ğara	: Kişi unvanı (43/96).	isTambol	: İstanbul ili (21/30).
inci hastalık	: İnce hastalık, verem (72/114).	isTi-	: İstemek (4/105).
'inci çalgı	: Saz, org vb. (8/5).	istişarā_ēd-	: İstişare etmek (58/88).
ine'	: İnek (5/32).	iş	: İç (2/13).
injeri (bak-)	: Eğer, şayet anlamındaki uyarma edatı (mdb.).	işlenti	: Oya işlemesi (5/183).
iney	: İnay köyü (38/53).	işli'	: İçlik, gömlek (40/139).
ini'lîmiz	: İnikliğimiz, inmişliğimiz (64/26).	işlik	: İçlik, iç giysi (17/31).
īnile-	: İğnelemek (4/3).	işTi	: İşte (1/49).
intişām	: İhtişam (6/164).	işTa	: *İmza (53/47).
inili-	: İnlemek (56/86).	iş yörü-	: İş düzenli olmak (18/118).
İrehme'lik	: Rahmetlik (3/62).	ītişām	: İhtişam (6/157).
İrehmet duvāsı:	Rahmet Duası (4/160).	izeller	: İzeller (sülale adı) (4/90).
ireiS	: Reis (16/63).	izibat	: İnzibat (42/517).
iren	: Gölge (4/194).		
İrenk/irengi	: Rezil (37/46).		
ireng	: Renk (46/17).		
İrezi	: Razı (21/10).		

izmir : İzmir ili (5/142).

K

ķadıķehri : Kadıķehri ilçesi (9/35).

ķafalı : Kafalı, oya türü(4/23).

ķaķ- : Kalkmak (72/13).

ķa'Tır- : Kaktırmak (32/88).

ķak : Armut kurusu (49/54).

ķak- : Kalkmak (3/54).

ķa'- : Kalkmak (5/26).

ķalofer : Kalorifar (3/82).

ķāmil : Kāmil, kişi adı (32/76).

ķanel : Kanal (30/57).

ķaķķın : Kaķķnı (6/139).

ķaķķlı : Kaķķnı (5/275).

ķaķķır- : Kansırmak, tıksırmak
(19/9).

ķapaķ : Kapak (60/200).

ķapanĆ : KapanĆ, hamurlu ekmeķi
yapmak iĆin kullanılan
sac türü (70/60).

ķapısaķ : Ćamaķır (54/18).

ķāPız : Karpuz (1/66).

ķara yer : Mezar (8/83).

ķarbēbē : Karabiber (6/248).

ķarıman : Karaman ili (27/4).

ķarınĆı ķararınca: Karınca kararınca
(5/148).

ķarıyolō : Karyola (4/145).

ķasāfet : Kesafet, yoķunluk
(46/49).

ķasaplı : Kasaplar köyü (60/160).

ķāse :Su bardaķı (mdb.).

ķaseci : Kasacı (32/106).

ķaķ : KaĆ (9/11).

ķava'lıderē : Kavaklıdere, yer adı
(5/7).

ķāye : Kāhya (6/202).

ķayķıķ- : Kayķılmak, donmak
(44/79).

ķayıd : Kāķıt (32/101).

ķayķıl- : Ćnat etmek (42/419).

ķayrak : Kayrak taķ, yassı büyük
taķ (17/24).

ķayser : Kanser (46/59).

ķebere : Gebire, bir ot Ćeķidi
(70/29).

ķedi ķuyrū : Kedi kuyruķu, yapraķı
el büyüklüğünde bir ot
(49/71).

ķef : Kef, keflemeķ iĆin
kullanılan toprak vb.
(49/69).

ķeflen- : Keflenmek, turķu
suyunun iĆine Ćörtük otu
katarak turķunun dibe
Ćökmesini ya da
olmasını saēlamak
(49/69).

ķēkid- : (Tüfek) Vurmak, sıkı
Ćekmek (42/227).

ķēkili darı : Bir mısır Ćeķidi (32/162).

ķelebe' : Kelebek (5/284).

ķeleş dayı : Keleş Dayı, unvan
(3/34).

ķe'lik : Keklik (28/1).

kell	: Kel (28/83).	kéycág (al-)	: Giyecek (1/47).
kelter	: Büyük bandırma (14/59).	kezē	: Kaza (53/40).
kemāliyá	: Kemaliye kasabası (19/15).	kılçı'lı	: Kılçıklı (46/71).
kemi'	: Kemik (28/127).	kındır	: Sulak yerde çıkan ot (17/2).
kenā	: Kenar (2/24).	kını yak-	: Kına gecesi düzenlemek (3/8).
kenan_evren	: Kenan Evren, kişi adı (5/219).	kını	: Kına (1/10).
kepāzā	: Kepaze (12/93).	kıntışlı	: Süslü, giyimine düşkün kimse (mdb.).
kepe'li	: Kepekli (16/76).	kır'	: Kırk (20/26).
kēPic	: Kerpiç (4/204).	kırk yāren	: Kırk Yaren, yer adı (7/94).
kepinek	: Kepenek (4/163).	kırka	: Kırka, yer adı (60/26).
kēpiŞ	: Kerpiç (4/194).	kırK_oluk	: Kırk Oluk, yer adı (5/205).
ker_ēt-	: Kâr etmek, fayda sağlamak (59/47).	kırKlıġ	: Kırklık, koyun yününi kesme makası (17/14).
ķérni	: Karne (47/19).	KırlangeŞ	: Kırlangıç (5/324).
kes-	: Bir hikâye anlatmak (40/181).	kırt	: Kırt, böcek (72/87).
kesi'li	: Kesikli, çökelek (6/243).	kışkır'-	: Kışkırtmak (26/7).
kesik	: Çökelek (6/248).	kısmat	: Kısmet (71/83).
kesim	: Düğün yaklaştığında gelin adayına verilen hediye (34/100).	kıydırmı	: Kıydırma, mısır unundan yapılan bir çeşit gözleme (6/129).
kesTini	: Kestane (28/107).	ki'le-	: Kitlemek (56/75).
kēş	: Mısırın kabuğu (55/14).	kirembit	: Kiremit (7/7).
kesivēr	: Kesivermek (1/23).	kıremmid	: Kiremit (27/40).
kēşKeK	: Keşkek (12/16).	kirmen_eğ-	: Elde kirmen denen aletle yün eğirmek (63/26).
keşvi	: Keşf+i (67/21).	kismet	: Kısmet, güreşçilerin giydiği pantolon (40/256).
kevkir	: Pekmezin üstünden alınan su (44/104).		
kévran	: Kervan (40/92).		
kéy-	: Giymek (4/163).		

kitli	: Kilitli (3/77).	köhnü-	: Köhnemek (32/211).
koça'lā	: Koçaklar köyü (5/85).	kök-	: (Sıvı) Birikmek (13/156).
kō'-	: Korkmak (32/61).	kökezle-	: Tökezlemek, gücü yetmemek (13/64).
kōku	: Korku (12/103).	kökten	: Katiyen, kesinlikle (39/29).
KolTuū	: Koltuğu (1/33).	köl	: Göl (44/52).
koÇasar	: Koçhisar ilçesi (62/17).	kölge	: Gölge (13/138).
kōkuşluk	: Korkma, çekinme, saygı (14/9).	kölgülen-	: Gölgelemek (14/1).
kolesteri	: Kolesterol (31/30).	kömeli	: Kümeli, çok (58/120).
köllester	: Kolesterol (72/108).	kömeş	: Gömeş, bir yemek türü (72/104).
kompīle	: Komple (42/450).	kömüd_ali	: Kömüd Ali, kişi adı (42/420).
kompūlü	: Komple (32/103).	köpü tomati	: Körpe domates, geç ekilen ve geç yetişen domates (56/137).
kongürü	: Kongre (5/108).	körfezleş-	: Virane kalmak, yıkılmak (55/82).
kópek döyen	: Ağanın yanında çalışan (58/41).	körpü	: Körpe, olgunlaşmamış (13/ 102).
kóroğlu	: Köroğlu, yer adı (60/18).	köseli	: Kösele (61/11).
koşaf	: Hoşaf (4/25).	köstek	: Nişanlama geleneği (13/57).
kōtō	: Kota (12/42).	kötüre	: Toptan (18/46).
Kovlaş-	: Dedikodu yapmak (mdb.).	kötürge	: Büyükçe kazan, pekmez kazanı (44/110).
kovu	: Kova (25/51).	köv	: Köy (2/36).
kovu	: Kova, kullanılmayan arazi (4/211).	Követe	: Küvet (3/85).
kovu sok-	: Dedikodu yapmak (32/16).	kudüret	: Kudret (6/160).
Kozala'	: Kozalak (13/41).	kunda'	: Kundak (6/16).
kō'lü-	: Köklemek, kazmak (12/37).	kunda'la-	: Çocuğu kundaklamak
kō'Ten	: Kesinlikle (39/29).		
kötürdeK	: Kütürdek (44/103).		
köftü	: Köfte, üzüm pestili (8/65).		
köfü	: Küfe (56/133).		

	(6/16).
kuṇḡlu dērmēn:	Değirmen adı (60/125).
kuṽala-	: Kovalamak (42/257).
kūy	: Kuyu (6/107).
kuylāṅḡ	: Kuylank, yer adı (34/60).
kū'le-	: Kütle-, sıkı sıkı sarılmak (11/70).
kūleṣ	: Güreş (12/71).
küllü	: Küp, su veya pekmez küpü (46/92).
küllümü	: Külleme, bir çeşit bağ hastalığı (20/48).
kūreṣ	: Güreş (53/20).
kürü-	: Kürelemek, bir yerden bir yere ne varsa silip süpürmek (41/128).
kürülümü	: Küreleme, suyu bağa salma (18/116).
kūt	: Yansıma ses (25/45).
kūtük	: Kütük (60/48).
Küz	: Köz (33/38).
küzügötüren	: Dokuma tezgâhında bir âlet (35/79).
küzülē-	: Küzülemek (17/47).

L

labaltı	: Yabaltı (72/77).
lālin	: Nalin, Takunya (7/70).
lāmnı	: Namlı (54/71).
laylom	: Naylon (3/30).
lē ṣe'li	: "L" harfindeki şekil (25/55).

le	: Seslenme edatı (32/27).
leFhā	: Levha (5/6).
lēkin	: Lakin (69/3).
lēre	: Lira (6/254).
leṣṣēnen	: Leşşekle, ışıkla (5/178).
leylā	: Leyla, kişi adı (6/243).
lo'mu	: Lokma yemeği (12/20).
löküz	: Lüks, aydınlatma aleti (10/4).

M

maḡalle	: Mahalle (14/6).
mācīr	: Muhacir, göçmen (5/94).
māFi küf	: Mavi küf, tütün hastalığı (13/75).
mafıyat	: Menfaat (67/7).
mahanā	: Bahane (41/206).
mahlıç	: Mihalicçık ilçesi (64/12).
maḡane	: Makine, mengene (13/115).
maḡıf	: Vakıf (28/27).
maḡırı	: Makara (4/180).
ma'mıl	: Makbul (46/69).
ma'muz	: Makbuz (42/18).
makini	: Makine (3/44).
mal meṣa'get	: Mal meşakkat, Zarar veren hayvan (5/303).
malatya	: Malatya ili (72/38).
mālıc	: Pamuk (35/81).
mālīm	: Malum (65/39).
mama'	: Mamak ilçesi (5/2).
mamale	: Muamele (40/59).

mamıcı	: Mama (10/70).	me'leye me'leye	: Emekleye emekleye (6/55).
māmiT	: Mahmut, kişi adı (40/114).	mecībur	: Mecbur (3/118).
manavğaT	: Manavgat ilçesi (60/3).	mēdan	: Meydan (12/23).
mandāre	: Mandıra (13/ 39).	mefāT_eT-	: Vefat etmek (2/20).
mandı	: Manda (4/115).	mehāl gō-	: Layık olmak (52/24)
manısı	: Manisa ili (5/122).	meken	: Mekân (49/24).
mapsāne	: Hapishane (43/107).	me'tiP	: Mektup (54/12).
mar (dayım_mar)	: var (3/33).	meldil	: Mendil (34/5).
marıl	: Marul (4/188).	meldin	: Mendil (71/60).
māriz	: Maraz (13/136).	melengiç	: Menenjit (12/76).
marşal	: Marşal, kişi adı (5/96).	meligüle	: Dokuma tezgâhıyla ilgili parça (17/58).
masāraF	: Masraf (1/28).	māmed	: Mehmet, kişi adı (6/207).
māsıl	: Mahsül (23/22).	memeT	: Mehmet, kişi adı (6/26).
masır_oyası	: Oya çeşidi (6/192).	māmer	: Mermer (24/17).
masıs	: Mahsus (52/47).	memiş	: Memiş, kişi adı (34/54).
māsuz	: Mahsus (18/62).	māmur	: Memur (45/85).
maşılı	: Maşılı, odun yakılan yer (5/176).	memlikat	: Memleket (7/1).
maşırpe	: Maşraba (8/79).	memoryun	: Memnun (47/26).
matīrak	: Matrak (15/39).	mencilis	: Meclis (5/212).
mavlāne	: Üzüm çeşidi (8/66).	mendīrez	: Menderes, kişi adı (20/31).
māvsız	: Mahsus, şakacıktan (40/185).	menemen	: Menemen ilçesi (71/23).
mayene	: Muayene (19/13).	mengená	: Mengene (28/105).
mayış	: Maaş (73/44).	merām	: Meram, istek (58/24).
maysıl	: Mahsul (71/30).	mērem	: Meryem (69/49).
mazarı	: Hatıra (29/95).	mertek	: Odun (35/21).
mazlım bey	: Mazlum Bey, kişi adı (48/48).	mesele	: Mesela (16/28).
mēcen	: Mercan, süs eşyası (32/112).	māşur	: Meşhur (6/228).
mēdiman	: Merdiven (27/24).	meşir	: Meşhur (6/156).

meşiT	: Tahıl ürünü (53/19).	modu	: Moda (12/5).
mēşur	: Meşhur (1/67).	mòHakğak	: Muhakkak (28/92).
mēyan/miyan	: Meyan otu (70/9).	mōteÇ	: Muhtaç (69/43).
méydan ğur-	: Düğüne başlamak, düğün için bir yerde toplanmak (2/10).	motur	: Motor (1/66).
méydannıK	: Meydanlık (1/61).	motursi'let	: Motorsiklet (2/38).
mezâlık	: Mezarlık (5/303).	múballıg	: Mubalağalı, komik (42/229).
mezē	: Mezar (4/161).	muhaKğak	: Muhakkak (3/70).
mısafır	: Misafir (5/171).	murad	: Murat, kişi adı (6/222).
mi'Tar	: Muhtar (3/13).	musakğa	: Musakka yemeği (46/73).
mıntıkı	: Mıntıka (3/102).	musāfir	: Misafir (5/42).
mısa	: Musa, kişi adı (71/81).	músēfir	: Misafir (16/66).
mısı/ mısı	: Musa, kişi adı (6/24).	musğu	: Muska (73/80).
mısTan	: Mestan, kişi adı (5/104).	mūtār	: Muhtar (5/198).
mısTı'	: Mustafa (32/135).	mu'Tar	: Muhtar (3/13).
mıstıFa	: Mustafa (7/75).	mutluun (Mutluk)	: Mutluğu, fakirliği (47/15).
mısTıvı	: Mustafa, kişi adı (6/26).	mut	: *Eğlenceli (11/9).
mikirop	: Mikrop, belalı, işe yaramayan kötü kişi (8/17).	muyıT	: Muhit (60/170).
millî guveyci	: Millî Kuvvayeci (25/67).	muzāFer	: Muzaffer, kişi adı (42/36).
millân	: Milyon (33/30).	mü'det	: Mühlet, süre (40/64).
millon	: Milyon (12/32).	müendiz	: Mühendis (9/85).
min-	: Binmek (1/36).	münüh	: Münih, yer adı (3/73).
minēj	: Bineği (73/35).	müşderi	: Müşteri (12/39).
mısēfir	: Misafir (6/257).		
mi'Tar	: Miktar (9/83).		
miydan	: Meydan (35/19).		
mizen	: Mizan, Terazi (67/		
môabbat	: Muhabbet (42/368).		
mobili	: Mobilya (12/28).		

N

naâdar	: Ne kadar (57/21).
nacaP	: Ne acep (12/16).
nāciya	: Naciye, kişi adı (37/13).
naf	: Laf (16/38).

nah	: Seslenme ünlemi (3/93).	nērecā	: Nereya kadar (1/36).
naha	: Bir türlü (40/43).	nevalġin	: İlaç markası (72/107).
naķı	: Hangi (13/86).	nezzet	: Lezzet (18/90).
nalça	: Ayakkabının altına çakılan çivit (19/81).	nē_zıman	: Ne zaman (3/117).
nalımbı	: Bir çeşit terlik (15/48).	nışan	: Nişan (7/22).
namazlā	: Namazlağı (17/52).	ni zıman	: Ne zaman (12/31).
nañķı	: Hangi (31/29).	nihať	: Nihat, kişi adı (2/39).
nāP-	: Ne yapmak (3/119).	nīsi	: Neyse (53/24).
n_āpim	: Ne yapayım (69/32).	nisibeT	: Nisübet, geçimsiz (13/107).
naradıñız	: Ne aradınız (6/56).	nişan ġo-	: Nişanlamak (7/22).
nasdij	: Lastiği (35/64).	nişan	: İz, işaret (58/170).
nası	: Nasıl (1/31).	nişannī	: Nişanlı (2/34).
naşannı	: Nişanlı (67/13).	nişeşTi	: Nişasta (31/58).
nāyaT	: Nahiye (65/48).	nişle-	: Ne işlemek (6/190).
nazārat	: Nezaret (42/91).	niyse	: Neyse (13/54).
nāzilli	: Nazilli ilçesi (1/69).	nizamlar	: Nizamlar, sülale adı (68/54).
nēd_olcek	: Nerede olacak (1/71).	nofut	: Nohut (61/17).
nēde	: Nerede, mümkün değil anlamında onaylama belirtir (11/28).	noķum	: Lokum (55/42).
nēdi	: Nerede (1/58).	nōri	: Nuri, kişi adı (6/3).
neferge	: Üzüm bağında çok sonradan eren ve küçük tanesi olan üzüm (60/162).	numüre	: Numara (41/99).
nēnen	: Ne ile (10/26).	nurčan	: Nurcan, kişi adı (34/21).
nērdēk	: Salça (46/78).	nurten	: Nurten, kişi adı (73/68).
nēslēn	: Neslihan, kişi adı (42/152).	nüFuz	: Nüfus (57/54).
nēlere	: Nerelere (3/108).	nūt_e'mā	: Nohut ekmeği (60/82).
nēnceñ	: Ne yapacaksın (14/87).		
nēni	: Nine (7/90).		

O

oā ġóre	: Ona göre (57/15).
oā	: Ona (57/47).
oba	: Ova (73/11).
oca'dā	: Yemek pişirilen ocakta

	(5/59).	on dō	: On da, sonrasında (7/64).
ocaḥ	: Ocak (65/31).	oncāz	: Oncağız (6/32).
ōdane	: Ondan sonra (2/35).	onda_hāri	: Ondan sonra (56/131).
odō	: Oda (2/51).	ondan kēri	: Ondan sonra (18/112).
ōdu	: Orada (1/61).	ondan soṇūra	: Sonrasında, ondan sonra (2/6).
ōğreş-	: Uğraşmak (50/70).	ōndan sōra	: Ondan sonra (4/209).
oğuşluk	: Erkek çocuk sevmek (70/68).	ondāṇ_Gă	: Ondan kerî, ondan sonra (56/107).
ohran	: Orhan, kişi adı (30/88).	ondon	: Ondan (57/62).
ōkarı	: Yukarı (25/49).	ondun sōṇam	: Ondan sonra (61/27).
okḡu	: Okka, sıvı ölçü birimi (35/81).	onnā	: Onlar (1/19).
okucu	: Davetli (4/39).	ōnnō	: Onunla (3/7).
okūT-	: Çağırarak, davet etmek (40/164).	onō beṇīzimez	: Elden gelen (iş) (3/61).
ōlā	: Oralar (2/36).	on-	: Onmak, düzeltmek (18/105).
ōla'	: Oğlak (13/123).	onā-	: Tamir etmek (3/91).
o'lalā-	: Dokumada ipleri oklalamak, oklava gibi sıkıştırmak (35/65).	onar-	: Onarmak, tamir etmek (3/88).
ōlan /ōlan	: Erkek çocuk (1/1).	onuk	: Temiz, düzgün (mdb.).
oley	: Olay (11/1).	ora'	: Orak (15/46).
ollar	: Oralar (63/2).	ora'Çı	: Orakçı (5/289).
olma mı	: Olmaz mı (3/39).	ōrē	: Oraya (3/51).
oluḡ	: Oluk (44/95).	orta cemile	: İkinci cemre (43/66).
oluḠ-gel-	: Olup gelmek (2/18).	orta_oGul	: Orta okul (40/196).
om_bēş	: On beş (1/12).	ortayınā	: Ortasına (30/25).
omā	: Ömer, kişi adı (28/15).	ortō	: Orta (5/124).
ombası	: Onbaşı, askerî rütbe (6/41).	oru	: Ora (13/19).
omüzunō vur-	: Omzuna almak (3/11-12).	ōsa	: Olsa (5/74).
		osman	: Osman, kişi adı (6/110).
		osmanlı ḡadımı	: Osmanlı kadını, namlı kadın (8/49).

ōssa	: Olsa (5/125).
oşurcu	: Öşürcü (36/48).
ot yörü-	: Ot büyümek, uzamak (28/146).
ōta	: Orta (7/15).
ōtarē	: Orta yere (5/173).
otlākıye	: Otlakıye (60/8).
otur'-	: Oturtmak (40/61).
otūrak gēcesi	: Cumartesi günkü düğünün adı (2/7).
oturaG_ēd-	: Düğüne gelen misafirlerin komşu evinde yatırmak (51/30).
oturmu	: Oturma (7/2).
qunduru'	: Ovunduruk, irili ufaklı (68/44).
oylumō	: Oylama (5/251).
oynōmē	: Oynamak (1/8).
oyōlōyō	: Oyalıyor (9/22).
oyun çık-	: Oyun oynamaya çıkmak (2/19).
oyuṛT-	: Şaşırmak, donakalmak (40/187).
o_zūman	: O zaman (6/91).
o zumannēn	: O zamanleyin, o zaman (24/40).

Ö

ō'-	: Ötmek, konuşmak (56/90).
ōdemiş	: Ödemiş ilçesi (65/49).
ōgülü	: Örgülü (27/77).
öküz gaba'ları	: Bir kabak cinsi (22/16).

ōlece	: Öylece (2/13).
ōleli'nen	: Öylelikle (5/50).
ōlennē	: Öğleyin (4/197).
ōlsüz	: Yetim, (45/75).
ōlü	: Öyle (1/31).
ōmer	: Ömer, kişi adı (1/77).
ōmre	: Umre (57/132).
ōmrü ğıt	: Ömrü az (12/60).
ōnügöl	: İnegöl, Sarıgöl ilçesi (67/95).
ōṅsūr-	: Öksürmek (19/9).
ōṅümce	: -meden önce anlamında (37/34).
ōṅüşTen	: Önceden (24/38).
ōṅze	: Önze, avda kurulan pusu (27/1).
ör	: Yer (57/47).
ören	: Virane (32/156).
ōrenḳuy	: Örenkuyu, yer adı (43/5).
ōrgen-	: Öğrenmek (36/16).
örklū	: Örkü, ihtişamlı, namlı (8/49).
örslū	: Namlı, kabadayı (3/57).
örük	: Örgü (33/57).
ōṣ-	: Ölçmek (24/66).
ō'süz	: Öksüz (45/46).
ōT-	: Örtmek (3/67).
ōtekilli	: Öteki türlü (23/15).
ōtenk	: Örtme (40/379).
ötō gün	: Öteki gün, geçen gün (30/108).

ötöün : Geçen gün (57/133).

ötü : Öte (11/71).

ōtō : Örtü (4/84).

ötüberi : Ev eşyası (7/103).

ötübeti : Öteberi (31/45).

öteinnē : Ötekiler (56/80).

öveş : Yetişkin erkek keçi
(13/115).

ōmedi'Teṇ kēri: Örtmedikten sonra
(12/105).

ōre'men : Öğretmen (6/243).

ōred- : Öğretmek (8/67).

ōren- : Öğrenmek (6/179).

ōsür- : Öksürmek (31/26).

ōt başı : Öteki başı (56/45).

ōüt : Öğüt (67/117).

övey : Üvey (20/5).

övölü : Evvel (7/42).

öyke : Öfke (19/36).

öylü : Öyle (13/94).

öylüden : Öğlenden (32/54).

öz- : Karmak, yoğurmak
(61/14).

öz (I) : Duvarı tutan kütük, ağaç
(72/71).

öz (II) : Kaynak, yer (42/291).

özgül : Özgül, kişi adı (47/32).

özkan : Özkan, kişi adı (42/265).

özenmesi bişir-: Duygulanmak (71/51).

P

PabıŞ : Pabuç (4/72).

Padılcan : Patlıcan (4/188).

paKÁTe : Paketi (18/24).

pa'la' : Patlak (9/81).

pa'la- : Patlamak (67/98).

pa'lā- : Paklamak, temizlemek
(16/20).

Pa'laF1 : Baklava (1/15).

pa'lı : Bakla (52/12).

palatır : Pencerenin önüne
tencere vb. konması için
yapılan yer (mdb.).

paltá : Balta (56/89).

pamıK_ipliḡ : Pamuk ipliği (4/179).

pamı' : Pamuk (6/10).

pamı'lan- : Pamuklanmak,
bozulmaya başlamak
(46/77).

paṅgılut : Kâğıt para (60/103).

paṅlod : Para (41/98).

papasyı : Papatya (29/52).

páratik : Pratik (68/58).

parı : Para (6/149).

parı deḡ- : Para bulmak (8/18).

pasT1 : Pasta (1/4).

paşad : Poşet (33/47).

paşı : Paşa (6/55).

patetiz : Patates (11/28)

patiki : Patika (5/199).

payam : Badem (18/28).

pazār : Pazar (45/23).

pehlēn : Pehlivan (40/244).

pe' dayı : Pek güzel (4/48).

pēKit : Bahçenin etrafına

	yapılan çit (72/64).
pēliFan	: Pehlivan (4/167).
pelti	: Pelte, bir çeşit tatlı (56/7).
pembileş	: Pembeleşmek (32/71).
pençere	: Pencere (8/80).
pēnir	: Peynir (6/179).
pēnir çal-	: Peynir mayalamak (6/179).
perdah_ê'-	: Ortaya çıkarmak (32/258).
perîkentili	: Perakendili (5/15).
pēriz	: Perhiz (43/40).
permaya yaT-	: Avda pusuda beklemek (60/175).
pêrşembi	: Perşembe (7/2).
peselek	: Beserek (43/88).
peşKir	: Havlu (5/180).
peştembel	: Peştamal (40/122).
pêştimal	: Peştamal (7/47).
pêvranā	: Pervane (40/354).
pēyki	: Tencerelerin konduğu yer (mdb.).
pın-	: Kaçmak (42/138)
pīransı	: Pırasa (11/28).
pīlāF	: Pilav (14/ 83).
pīnar	: Maki (7/98).
pi'ni'	: Piknik (16/57).
pīren	: Piren otu (13/154).
pīrinŞ	: Pirinç (16/33).
Pīrtle-	: Pırtlamak (31/59).
pisküvüt	: Bisküvi (16/60).
piyādeli	: Piyadeler köyünden

	(43/36).
piyano	: *Trafo (64/34).
pompı	: Pompa (6/198).
poronos	: Pronos, bağ hastalığı (45/81).
poslu	: Poslu köyü (37/38).
potuçal	: Portakal (4/74).
puçu	: Başa sarılan saçaklı ipek örtü (31/14).
pullu'	: Pulluk (28/131).
punta	: Hastalık adı (31/24).
puñar	: Pınar (58/187).
puppurşak	: Puspurşak, buruşmuş (18/92).
puruşma	: Buruşma, bağ hastalığı (mdb.).
pusat	: Pusat, Oğlan evinin geline gönderdiği hediye (1/46).
puşuT-	: Ürkemek, korkmak (42/238).

R

raat	: Rahat (41/163).
rahme'lik	: Rahmetlik (5/1).
rāmat	: Yağmur (41/45).
rāmi	: Rami, kişi adı (73/13).
rāsım	: Rasim, kişi adı (9/69).
rāşit	: Raşit, kişi adı (9/19).
refik tabırı	: Oya çeşidi (6/192).
reFik	: Refik, kişi adı (42/76).
reḥmeTlik	: Rahmetlik (5/82).
renŞber	: Rençber (5/275).

rēsimler : Rasimler, sülale adı
(6/70).
resmilen- : Açık açık yapılmak
(21/4).
retkilop : Üzüm çeşidi (28/147).
robis : Robis, tüfek markası
(60/156).
rum : Rum milleti (9/75).
rüzgā : Rüzgâr (5/282).

S

sa'- : Satmak (12/43).
saā : Sana (57/42).
saadet çakal : Saadet Çakal, kişi adı
(6/2).
saap : Sahip (67/51).
sāb : Sahib (21/22).
sabācek : Sabaha kadar (6/24).
sabaylı : Sabahleyin (72/59).
sāca' : Sayacağı (32/22).
sa'ça'lı : Saçaklı, düğünde takılan
süs (4/19).
saÇayā : Sacayağı (70/95).
saddam : Saddam, kişi adı
(58/192).
sādeş : Sağdıç (3/103).
sādi yağ : Sade yağı, tereyağı
(6/253).
sağar darı : Mısır çeşidi (45/34).
saHat : Saat (8/73).
saın : Sağın, süt, peynir,
tereyağı gibi gıda

ürünleri (mdb.).
sair : Sağır (5/139).
saķāmaThıķ : Sakatlık (32/227).
saķızlaG_ot : Dikenli bir ot (46/61).
sa'la- : Saklamak (3/35).
sa'lı : Saklı, gizlice (8/13).
sālam : Sağlam (5/153).
salamır : Salamura (57/93).
sālı'lı : Sağlıklı (18/85).
sāli bazarı : Salı gününde kurulan
pazar (13/40).
salifli : Salihli ilçesi (67/73).
salih : Salih (kişi adı) (4/100).
salıḡac : Salıncak (45/3).
sāliyi : Saliha, kişi adı (18/95).
sallama : Sallama, ekmek türü
(70/60).
sallānceK : Salıncak (11/46).
sallānḡeş : Salıncak (11/47).
salli : Salihli ilçesi (38/32).
saltalı' : Saltalık (5/72).
sāmāş- : Sarmaşmak (4/101).
samet : Samet, kişi adı (47/48).
samsun : Samsun ili (38/28).
sanāt : Zanaat (25/1).
sāncak : Salıncak (54/66).
sandal : Sandal mahallesi (39/7).
sandallı : Sandallı, kişi unvanı
(13/180).
Sandet- : Zannetmek (42/434).
sandı' : Sandık, çeyiz sandığı
(2/11).
sansılat : Yaşam, macera

	(58/215).	seet	: Saat (46/56).
santım	: Santim (13/178).	Sebzi	: Sebze (14/26).
sarī	: Sarih, rahat (29/73).	sēçi	: Serçe (18/63).
sarı darı	: Mısır çeşidi (6/125).	sedet	: Sedat, kişi adı (16/91).
sarı_lēre	: Sarı lira, altın (4/18).	sedik	: İnce bulgur (65/5).
sarigöl	: Sarıgöl ilçesi (2/17).	sefā	: Sefer, kere (24/82).
sarıköy	: Sarayköy ilçesi (50/55).	sefēbēlik	: Seferberlik (6/13).
sarıP-gel-	: Hazırlamak, hediye sarmak (2/5).	sefēbir	: Seferberlik (6/89).
saş	: Sac (10/33).	sēreck/ sēcek	: Serecek, çamaşır askılığı (10/44).
saşma	: Saçma, tüfek sıkısının içine konulan barut saçması (7/114).	sēgi	: Sergi (6/185).
sāt	: Saat (5/287).	sekizen	: Seksen (13/91).
saT-	: 1.Satmak (3/61), 2. Evlenecek çağdaki kız taliplisine vermek.	selānik	: Selanik, yer adı (5/93).
Satan	: Zaten (22/21).	selbes	: Serbest (43/15).
satılcaG_ol-	: Kızın evlenme yaşı gelmek (15/5).	selçúk	: Selçuk ilçesi (50/83).
sāti	: Zaten (9/60).	seldire'li	: (Üzüm) Seldirekli, Seyreğimsi (8/58).
sāye	: Saye (5/144).	selim	: Selim, kişi adı (57/49).
sayı	: Saya, hayvan damı (7/88).	selimi	: Selime, kişi adı (3/62).
sayıb	: Sahip (70/68).	selimiyi	: Selimiye köyü (8/19).
sayid	: Sait, kişi adı (4/191).	selma	: Selma, kişi adı (67/87).
savış-	: Sıvışmak (50/7).	selmi	: Dokuma tezgâhının bir parçası (24/14).
sayrı	: Hasta (67/102).	selvē	: Selver, kişi adı (28/39).
sāz	: Saz, kamış (4/216).	sēmen sek-	: Seğmek sekmek, halk oyunu (60/207).
sāzan	: Saz, kamış (57/64).	seni	: Sene, yıl (5/27).
se'-	: Sekmek (26/28).	senid	: Senit (6/128).
sē-	: Sevmek (18/98).	sēp-	: Serpmek (3/22).
seē	: Sana (40/45).	sepetçölu	: Sepetçi oğlu bir tür zeybek oyunu (4/54).
		seri	: Sera (5/67).
		seroş	: Sarhoş (40/184).

serrōş bacā	: Sarhoş bacağı, oya çeşidi (6/193).		
se'sem_bir	: Seksen bir (24/80).	sıyırma	: Sıyırma, böğrülcenin dalından koparılmış hâli (18/42).
se'sen	: Seksen (20/25).	sıyma	: Sıyırma (49/65).
Sētinyaı	: Zeytinyağı (6/240).	si-	: Siğmek, hayvanlar için seslenme ünlemi (13/139).
seval	: Seval, kişi adı (18/11).	sidi'li	: Sidikli (13/156).
seyis	: Yetişkin erkek keçi (13/115).	siFāre	: Süvari (50/136).
sıazla-	: Sığazlamak (4/207).	sifi çek-	: Oğlaklara seslenmek (13/150).
sıca'	: Sıcak (5/284).	sifil_elbise	: Sivil ekbise (42/445).
sıçan	: Dokumacılıkta kıyıdaki dikiş (35/70).	sil'-	: Silmek (24/58).
sıçıra-	: Sıçramak (42/327).	sinirkóy	: Sinirköy, yer adı (60/6).
sıhaTlı	: Sıhhatli (5/69).	sirken	: Bir çeşit ot (mdb.).
sır	: Sığır (12/46).	sirki saç-	: Sinirlenmek (9/46).
sır_erej	: Sığır Yeri, yer adı (5/296).	sıtil	: Stil, çadır gereçlerinden (57/62).
sırtmeŞ	: Çoban (5/298).	sivari	: Süvari (60/110).
sı'-	: Sıkma (6/248).	so'-	: Sokmak (9/98).
sılaş darısı	: Mısır çeşidi (16/101).	soan	: Soğan (11/29).
sı'ma	: Sıtma (10/65).	sōkum	: Bir tür ağaç (mdb.).
sındı	: Makas (mdb.).	sokum	: Lokma (58/180).
sıpı	: Sıpa (4/107).	somyu	: Somun ekmeği (55/35).
sıraıı	: Hamurun kazınması için kullanılan bir alet (mdb.).	soıūrō	: Sonra (1/41).
sırı sırı	: Sıra sıra (7/85).	sōru	: Sonra (13/102).
sıtrassız	: Tipsiz, hoş değil (mdb.).	soru	: Sonra (4/131).
sır'le-	: Sırtlamak (31/69).	souk	: Soğuk (6/28).
sırTmec	: Çoban (5/301).	sovan	: Soğan (4/193).
sırtmeŞli	: Sığirtmaçlı köyü (3/57).	soyak	: Sıradan dizme (34/57).
sış-	: Sıçmak (14/10).	soya'la-	: Gitmek, dizilerek uzaklaşmak (42/356).
sıyırma deysir-	: Böğrölce temizlemek,		

sö'- : Sökmek (25/59).
sölü- : Söylemek (32/206).
söüT : Söğüt (4/230).
sövekin : Söveke, uzunluk (4/194).
söz gandır- : Söz geçirmek (16/54).
sözüm yabanâ : Sözüm meclisten dışarı (4/107).
sözüm : Söz gelimi anlamında bağlame edatı (4/27).
sözüm_oğa : Mesela (64/22).
su sulu- : Bağ veya tarla sulamak (9/16).
subaşı : Subaşı köyü (4/85).
sucu : Sucu, toprağı sulama amaçlı su satan kişi (9/22).
sufu : Sofra (71/63).
sula' : Sulak (6/197).
sulfudin : Sulfidin, ilaç adı (73/69).
sultan : Sultan, kişi adı (27/3).
sulu üzüm : Üzüm çeşidi (43/101).
suluk : Sulanmış, sulama imkânı olan yerler (5/86).
sun- : Yönelmek (42/4).
surul : Bir tür ilaç adı (32/266).
susam sür'mesi : Susam sürmesi (28/71).
suvan : Soğan (41/127).
sürük- : Sürünmek (64/30).
sülâye : Sülale (54/72).
süleyman : Süleyman, kişi adı (3/53).
sü'lü : Sütlü (16/112).

sümbē : Sümbe, yatır (16/9).
sümek : Mısırın yenmeyen iç yeri (72/86).
süpürkü : Süpürge (5/58).

Ş

şabıcağ : Çabucak (59/14).
şahan_ölu : Şahin oğlu, unvan (68/63).
şahan : Şahin (15/20).
şāhin : Şahin, kişi adı (9/15).
şakı : Şaka (25/21).
şākir : Şakir, kişi adı (23/32).
şalfi : Şalvar (29/20).
şanlııufra : Şanlıurfa ili (57/109).
şapKalı : Kişi unvanı (40/259).
şamırtı : Tartışma, münakaşa, gürültü (18/117).
şaşanla- : Şaşırmak (7/109).
şavik : Şavk, Işık (10/4).
şēbeT : Şerbet (2/26).
şēler : Şeyler (5/85).
şehar_üzümü : Üzüm çeşidi (8/66). (4/124).
şehri : Şehriye (4/63).
şejt : Şehit (6/44).
şē'mōn : Şey etmiyorum (9/5).
şemşī : Şemsiye, kişi adı (6/81).
şencire : Tencere (72/7).
şeref_ēd- : Düğünde at ile dönmek (33/9).
şēsi : Şeyi (1/64).
şēşi' şēşi' : Çeşit çeşit (6/216).

şeşit	: Çeşit (5/186).
şevket	: Şevket, kişi adı (52/33).
şevi'	: Çevik (48/93).
şevket	: Şevket, kişi adı (52/33).
şevte	: Siftah (mdb.).
şeylen-	: Değişmek (18/80).
şıkğıdı şıkğıdı	: Şıkkıdı şıkkıdı (4/58).
şilāğın	: Parlak, parlayan (mdb.).
şımarı'lı	: Şımarıklı (11/7).
şırlıme	: Damlama şeklindeki sulama (18/5).
şikāt	: Şikayet (59/2).
şimci	: Şimdi (5/153).
şinik	: Şinik, ölçü birimi (5/292).
şinci	: Şimdi (1/22).
şipit	: Yufkadan biraz daha kalın ekmek (38/80).
şişeg	: Şişek, ağaçtan çubuk (61/12).
şişek	: Kuzu doğurma yaşına gelen koyun (13/112).
şişi	: Şişe (18/78).
şo	: Şu (28/18).
şōda	: Şurada (3/16).
şōlā	: Şuralar (7/78).
şöfer	: Şoför (21/13).
şūbū	: Şube (5/14).
şuru	: Şura (5/6).

T

Tā	: Gösterme edatı (2/51).
tā	: Daha (67/114).

ta'-	: Takmak (5/163).
tāmül	: Tahammül (25/46).
taāl	: Tahıl (71/85).
taba'	: Tabak (6/250).
Tabānce	: Tabanca (4/152).
tabī	: Tabi, elbette (3/39).
tāceTdin	: Tacettin, kişi adı (8/27).
tādil gün	: Pazar günü (4/41).
tāğtı	: Tahta (32/11).
taha	: Daha (23/52).
tahal	: Tahıl (15/21).
Taḥ-	: Takmak (71/65).
taharnı	: Tarhana (71/107).
tahrı	: Nacak (28/113).
taḥsi	: Taksi (60/42).
ta'gali	: Takke Ali, unvan (3/62).
taḳoz	: (Üzüm) Seyrek olmayan çok sıkı (8/58).
ta'sım	: Taksim (9/81).
ta'sı	: Taksi, araba (4/96).
ta'tevi	: At arabasının bir aleti (5/276).
ta'Tir_et-	: Takdir etmek (5/148).
tālı	: Tarla (6/11).
tamahlarını çıkar-	: Mutlu, huzurlu etmek (13/80).
tāni	: Tane (1/65).
tānī_aşı	: Tarhana aşısı (27/37).
taraş	: Tıraş, tütün dalının son kez kırılarak temizlenmesi (23/58).
tarezi	: Terazî (7/71).

tasılan-	: Tasalanmak (32/10).	(16/118).
tāsiym	: Tansiyon (67/78).	
taş_aşası	: Kız istemede verilen eşya vb. (34/3).	te'nik : Teknik (5/70).
Taşşa'	: Taşak (13/116).	tenki : Teneke (4/198).
tat	: Tat, kişi unvanı (40/242).	tēreki : Tiryaki (18/25).
tāta	: Tahta (9/76).	terefi : Teravîh (46/41).
taylıgat	: Tam teçhizat (57/13).	tēriS : Terhis (42/512).
tavıŞ	: Kişi unvanı (43/138).	tēs : Ters (18/89).
taylan	: Taylan, kişi adı (32/256).	tesbúhüs : ? (44/118).
tebile'	: (Tas) Tebilek, ufak tefek ev eşyası (30/66).	teserleme : Türkü vb. (63/31).
tēbiyi	: Terbiye yemeği (11/33).	tēsli' : Terslik, hayvan gübresinin konulduğu yer (32/108).
tecelle	: Tecelli (69/21).	teşe'kür_éd- : Teşekkür etmek (16/66).
tecēret	: Ticaret (18/104).	tetir : Tütünün ele bulaşan yapışkan maddesi (48/95).
tecribi	: Tecrübe (16/74).	tezi : Taze, yeni anlamında (24/57).
tēfik	: Tefvik, kişi adı (5/250).	tēzi : Terzi (6/161).
tehni	: Tenha (49/19).	tēzi : Teyze (27/5).
teke gāşgını	: Teke kaçkını, arada (40/262).	tezinis : Üzüm çeşidi (10/55).
tekīrā	: Bir kez daha (1/6).	tıkır tıkur_éd- : Ses çıkmak (3/76).
tēle-	: Terlemek (4/231).	tıkırdak_oya : Tıkırdak oya (4/142).
telefān	: Telefon (33/1).	tıngırda- : Saz vb. çalmak (40/223).
televzon	: Televizyon (3/49).	tīrabızon daķımı : Trabzon takımı, altın (12/26).
tēli'	: Terlik (27/77).	tīrabzan : Trabzon ili (21/11).
tembehli	: Tembihli, siparişi önceden verilip hazırlanan eşya (24/23).	Tīra'Tör : Traktör (1/65).
temsilet	: Kötülük simgesi (mdb.).	tīrampetli : Tırampetli (15/33).
tene	: Ürün, rekolte (5/267).	tīransit : Minibüs (51/53).
te'ne	: Tekne, çamaşır leğeni	Tīrazlā : Tırazlar köyü (9/65).
		Tırmı' : Tırmık (5/289).

tiHára : Teyyare, uçak (73/56).
tihere : Tayyare, uçak (73/57).
Tiken : Diken (4/202).
tikirt : Pekiştirme (3/72).
tīribol : Tirebolu yer adı (40/342).
tiskin- : Tiksinmek (57/88).
titīre- : Titremek (42/493).
tōbalı bibē : Torbalı biber, biber çeşidi (23/23).
toHom : Döl, evlat vb. (mdb.).
tohorsuz : Kısır (mdb.).
to'ça'lı : Tokçaklı, Tokça (33/65).
To'dur : Doktor (19/18).
to'lu : Toklu, yetişkin koyun (13/114).
to'lu' : Tokluk (32/95).
to'mağ : Topmak (10/21).
tokaT : Tokat ili (42/96).
tokulu- : Vurmak (16/119).
Tokūzan : DoKsan (40/18).
tolu : Dolu (8/59).
tomati : Domates (31/53).
tomatiz : Domates (18/64).
toom : Tohum (55/23).
topÇular : Topçular, yer adı (68/106).
topeşÇi : Oya çeşidi (5/186).
topūrağ : Toprak (4/212).
topuzlu : Topuzlu köyü (7/55).
tozcu : Tostçu (6/255).
tozer : Dozer (30/63).
tōb_olşuñ : Tövbe olsun, kesinlikle

(16/93).
töpelen- : Yuvarlana yuvarlana düşmek (30/104).
Tu'- : Tutmak (19/34).
tulu' : Tuluk (6/180).
Tūlu_ocā : Tuğla ocağı (4/199).
tulumbu : Tulumba (6/227).
tuncay : Tuncay, kişi adı (43/90).
turpan : Tırpan (2/35).
turşa : Turşu (53/15).
tutu'lu : Tutuklu (9/43).
tülü maya : Cins deve (43/86).
tür'ÇÖ : Türkçe (3/68).
türkÇü : Türkçe (3/99).
türken : Türkân, kişi adı (39/36).
tür'men : Türkmen (52/77).

U

u : O (4/89).
uğr : Uğur, talih (34/104).
ucukTur- : Uzaklaştırmak (58/53).
uçu'la- : Uçuklamak (32/254).
uFa' : Ufak (6/125).
ula : Ulan seslenme edatı (19/30).
úle : Seslenme Edatı (18/27).
ulubey : Ulubey ilçesi (38/53).
ulus : Ulus, yer adı (5/2).
ummāna : Ümmühan, kişi adı (6/220).
unnana : Onunla (35/59).
uñlaş- : Unlaşmak ? (40/191).
uraf : Çember (54/95).

urdan	: Şurdan (35/73).
ūrus	: Rus milletinden (3/107).
uş	: Uç (24/22).
uşa'	: Uşak ili (5/234).
uşak	: Çocuk (70/91).
uşak	: Uşak ili (57/52).
usdō	: Usta (42/500).
us-	: Kendine rakip görmek (mdb.).
usnal	: Düğünde orta hâlli ikram, yemek (40/191).
usul yollu	: Usulca (1/23).
usul_usul	: Yavaş yavaş (50/144).
uşu'lu	: Etli (13/118).
uşgur	: Uşkur, pantolon bağlamak için kullanılan ip (42/407).
uva	: Ova (39/28).
uysal dedesi	: Uysal Dağı'ndaki bir türbe (7/51).
uysal	: Uysal, kişi adı (40/38).
uza'	: Uzak (9/10).
uzaḥ	: Uzak (60/177).
uzun_êşşek	: Çocuk oyunu (8/36).

Ü

üç yō	: Üç kere (3/71).
ügrüş-	: Köpek ses çıkarmak (32/229).
ülçek	: Ölçü birimi (72/93).
üle	: Seslenme edatı (32/103).

ülen	: Seslenme edatı (57/58).
ülfet	: Ülfet, kişi adı (28/40)
ülkē terezi	: Ülker yıldızı (48/72).
ümüT	: Ümit, kişi adı (5/250).
ümmet	: Ümmet, kişi adı (39/48).
ümmüm	: Ümmüm türküsü (6/7).
ünne-	: Çağırmak (2/3).
ünned-	: Çağırtmak (2/26).
ürel-	: Üremek, çoğalmak (6/97).
üryā	: Rüya (7/72).
ürküş-	: Toplaşmak (40/126).
ürüsüm	: Rüsum, gelenek, görenek (8/1).
üs	: Üst (25/9).
üsün	: Hüseyin, kişi adı (38/11).
üsd	: Üst (1/59).
üsence	: Hüseyince, kişi adı (69/90).
üsēn	: Hüseyin (6/99).
üş	: Üç (2/53).
üyü'lü-	: Uyuklamak (19/71).
üyüT-	: Öğütmek (19/57).
üyküsüz	: Uykusuz (19/25).
üz	: Üst (25/65).
üzengiliK isTe-	: Gelin attan inmeden hediye istemek (46/12).

V

vā-	: Evlenme teklifini kabul

	etmek (32/217).	ya'- (I)	: Yakmak (3/40).
vā	: Var, mevcut (1/36).	ya'- (II)	: Yapmak (7/79).
vahtı zamanında	: Vakti zamanında (50/71).	ya'- (III)	: Yatmak (14/85).
vahtızsızā gadā	: Geç vakte kadar (50/128).	yabı	: Yabaltı (23/6).
valilī'	: Valilik (5/127).	yādım_ed-	: Yardım etmek (4/5).
vāra'la-	: Ses çıkarmak (42/336).	yağına yatır-	: Yağlı yerlerinden sokmak, acı çektirmek (48/133).
varangele	: Dokuma tezgâhında hareket eden ağaç (34/81).	yaḥı	: Yakı (72/106).
varlı'	: Varlık, zenginlik (13/65).	yaış	: Yağış (9/88).
vasāf'	: Vesait (4/170).	yağut	: Yahut (58/115).
va'Tıṇ	: Vaktin (5/244).	yāka-	: Yıkamak (10/40).
vazēt	: Vaziyet (5/53).	yakı	: Mide bozulması (mdb.).
velāsı	: Velhasıl (9/14).	yakıl-	: Sevmek (13/8).
velasıl'	: Velhasıl (5/19).	yakıPlaṭṭırzı	: Yakupların Rıza, kişi adı (67/80).
vē-	: Vermek (1/30).	yākır	: Şura (53/52).
vēnci	: Verince (1/39).	yāla-	: Yağlamak (4/168).
veren	: Viran (30/71).	yaldık	: Yaldık, yer adı (56/148).
vēren_elleri kesme-	: Yardım vb. gelen yere zarar vermemek (43/156-157).	yālı	: Yağlı (8/55).
vērgi ol-	: Allah vergisi olmak, yetenekli olmak (41/210).	yalım	: Herhâlde (7/55).
veyāT	: Vayahut (5/246).	yalmı	: Yalnız (4/188).
veysal	: Veysel, kişi adı (18/95).	yāmır	: Yağmur (1/41).
veyaūt	: Veyahut (5/154).	yamı'-	: Yanıkmak, dönmek, gitmek (40/ 135).
		yannık yağ	: Deri yayığından elde edilen yağ (58/124).
		yannık	: Deriden yapılan yayık (13/44).
		yapırak	: Yaprak (3/41).
		yār-	: Yarmak (5/109).
yā	: Seslenme edatı (1/142).		

Y

yaratanlık	: Yarenlik, sohbet (40/66).	yelp	: Çapalı, avkuşu (60/184).
yārdan	: Şuradan (56/139).	yelpēzē	: Yelpaze (5/187).
yardımla-	: Yardım etmek (35/12).	yēme'	: Yemek (5/63).
yāren başı	: Yaren başı, bayrakçı (4/133).	yēme'le-	: Yemek yedirmek (1/29).
yasdā-	: Yaslamak (54/92).	yēme'li_ol-	: Düğünde misafirleri yemekli ağırlamak (2/6).
yasdı	: Yatsı (67/102).	yēmek fur-	: Yemek yapmak (12/5).
yāsin	: Yasin, kişi adı (11/68).	yēmiş	: İncir (1/72).
yassı	: Yatsı (9/60).	yēmee	: Yemeğe (5/61).
yasTı/yastı	: Yatsı (13/166).	yēñ	: Yeni (2/34).
yaşar	: Yaşar, kişi adı (40/26).	yēñi'Ten	: Yeniden (14/56).
yaşıl	: Yeşil (32/170).	yérincēli	: Boynu bükük, iğreti (54/94).
yaşlangıŞ	: Yaşlılık (12/98).	yēriş-	: Yetişmek, olgunlaşmak, büyümek (24/58).
yataG_at-	: Yatak atmak (2/23).	yeşilyurt	: Yeşilyurt kasabası (11/54).
yavı'lı	: Yavuklu (4/120).	yı'-	: Yıkmak (20/19).
yavıT	: Yahut (40/69).	yıadıķ	: Yığardık (1/73).
yaygere	: Yaygara (42/535).	yııl-	: Yıgılmak (40/230).
yáyke-	: Yıkamak (4/5).	yıķı'lık	: Yıkıklık (28/81).
yayla çiçē	: Yayla çiçeği, çiçek türü (49/72).	yıķōduñ	: Yıkıyordun (5/56).
yaylom	: Naylon (32/265).	yılav	: Yılan (73/70).
yaz-	: Sermek (3/31).	yılgı-	: Eğilmek, bükülmek (23/49).
yazğı	: Halı, kilim vb. yere serilen eşya (72/32).	yımrta çilbiri	: Yumurta çilbiri (6/251).
yazı	: Ova, mera (26/24).	yımrıtı	: Yumurta (6/248).
yazılı	: Serili (4/75).	yırtı'	: Yırtık (4/175).
yazıya dutma-	: Hesap etmemek (13/13).	yıbilik	: Beş kuruş değerindeki para birimi (15/59).
yazmı	: Yazma, örtü (33/53).	yice'le-	: Yicelemek, karınlarını doyurmak (56/104).
yē	: Yer, mevki (1/22).	yicek	: Yiyecek (3/32).
yēen	: Yeğen (9/102).		
yēllile-	: Hafifletmek, azaltmak (36/40).		

yīgi	: Yiyecek (18/4).		dolandırmak (42/32).
yim	: Yem (32/80).	yörüyüş	: Gelenek, görenek (53/10).
yim_bêş	: Yirmi beş (13/104).	yuğrum	: Yuğrulmuş olan hamur (67/2).
yim_bir	: Yirmi bir (30/17).	yuka	: Yufka (18/19).
yir	: Yer (7/30).	yuku	: Yufka ekmeği (5/320).
yyigile-	: Karnını doyurmak (71/88).	yu'la-	: Yükleme (40/91).
yo'	: Yok (5/56).	yuma'	: Yumak (17/60).
yoh	: Yok (59/25).	yúmse'	: Yüksek (72/67).
yōdu	: Yoktu (1/50).	yur-	: Vurmak (6/51).
yōgan	: Yorgan (4/175).	yurğu daşı	: Vurgu taşı (31/45-46).
yo'luK	: Yokluk (8/46).	yusuf	: Yusuf, kişi adı (5/95).
yo'sam	: Yoksa (6/177).	yuur-	: Yoğurmak (6/242).
yokā	: Yukarı (6/62).	yü-	: Yumak, yıkamak (8/4).
yokşuzlu'	: Fakirlik (13/65).	yü'	: Yük (27/74).
yōnan	: Yunan milleti (5/116).	yü'len-	: Yüklene (11/70).
yonanisTan	: Yunanistan (3/99).	yü'se'	: Yüksek (5/226).
yoncu	: Yonca (32/73).	yü'seK	: Yüksek (3/16).
yonūzlā	: Yunuslar, sülale adı (8/32).	yü'sel-	: Yükselmek (9/31).
yōsam	: Yoksa (10/27).	yüğrül-	: (Hayvanlar için) Çiftleştirmek (13/105).
yqudu	: Yoktu (1/70).	yümsek	: Yüksek (7/41).
yqurt	: Yoğurt (6/256).	yünek	: Çamaşır konan taş (16/24).
yoŕgat	: Yozgat ili (9/35).	yürek söndürme-	: İşe yaramamak, emeğini alamamak (40/323).
yō-	: Yumak, yıkamak (55/40).	yūSük	: yūSük (1/2).
yōmē	: Yevmiye (66/75).	züssük	: Yüzük (42/400).
yōmü	: Yevmiye (71/31).	yüz_oŕarı	: Yukarıya doğru (41/199).
yōnter-	: Yönlendirmek (65/56).		
yōnelle-	: Yönellemek, destek olmak (58/126).		
yörülē-	: Yoğurmak (44/31).		
yörüT-	: Hırsızlık yapmak,		

Z

zağar	: Zağar, av köpeği (42/262).	zeybe'	: Zeybek, halk oyunu (5/211).
zabā	: Sabaha (58/124).	zəyneb	: Zeynep, kişi adı (18/16).
zabde'	: Zaptetmek (56/56).	zıdır-	: Zıbarmak (54/6).
zālā	: Zala, kişi adı (41/103).	zı'leş-	: Zıtlaşmak (28/120).
zālī	: Zala, kişi adı (70/70).	zıhiyē	: Sıhhiye (32/262).
zamanıñ behri	: Geçmiş bir zamanda (6/79).	zıyaret	: Ziyaret (7/38).
zara	: Zehra, kişi adı (22/18).	zile	: Zile ilçesi (9/41).
zarab	: İstirap, acı (29/2).	zini	: Sini (1/12).
zatan	: Zaten (5/241).	zīniyet	: Zinet, değerli eşya (7/76).
zāti	: Zaten (10/47).	ziyaf	: Zifaf (5/47).
zāyet	: Zayiat (38/32).	ziyanlā	: Zıyanlar köyü (7/97).
zayıfır-	: Zayıflamak (42/303).	zoFrē	: Sofraya (5/55).
zebeb	: Sebep (48/138).	zofru	: Sofra (1/22).
zebil	: İsrâf (54/62).	zopa	: Soba (67/78).
zebilcilik	: İsrâfçılık (7/27).	zopu	: Soba (56/118).
zebze	: Sebze (70/56).	zoruk-	: Zorlanmak (73/38).
zeher	: Bağ zehiri, ilaç (18/22).	zurneci	: Zurnacı (4/134).
zehmeri	: Zemheri, kışın soğuk günleri (42/398).		
zehrā	: Zahir (7/81).		
zehri	: Zahir (7/94).		
zeliyi	: Zeliha, kişi adı (6/33).		
zelzili	: Zelzele (23/7).		
zenāt	: Zanaat (24/17).		
zēncir	: Zincir (4/15).		
zenni	: Zenne, kadın (4/55).		
zeri	: Zahir (7/85).		
zētin	: Zeytin (67/32).		
zētinyaı	: Zeytinyağı (5/179).		

KALİPLAŞMIŞ İFADELER

aķıllı sēnek uvaya gider delisineķ daēa gider (42/74).

anañ Kıçı vā da mı düşüyöñ ocā delinesice (18/59).

doacaK_olmuş eşşeK gibi kayķılıP-ēal- (48/76).

'götüne güvenmēyen_adam mandar_avına çı'maz (41/204).

'Kahbi içēden_oldu mu kapı dırķaz duımaz (28/27).

oñmēcek insanıñ eşşē mēyhānēye saparımış (18/105).

Aēustosda ekilen darıdan gocasından sonra Kalkān ğarıdan hayır gelmez (mdb.).

Harman yerinde dirgen yiyenin oyurdurdup kaldıēı gibi (mdb.).

hāman yelnen düēün elnen yapılır (mdb.).

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : İmdat DEMİR
 Uyuğu : Türkiye (T.C.)
 Doğum Tarihi ve Yeri: 13 Mayıs 1977 /Sarıgöl
 Medeni Durumu : Evli
 Tel : +90 505 310 35 51
 e-posta : imdatdemir45@hotmail.com
 Yazışma Adresi : Bozok Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve
 Edebiyatı Bölümü Merkez /YOZGAT

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü	2002
Lisans	AKÜ Fen- Edb. Fak. TDE Bölümü	2000
Lise	Sarıgöl Lisesi	1994

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2011-Hâlen	Bozok Ü. Fen-Edb. Fak. TDE Bölümü	Öğr. Gör.
2007-2011	Bozok Ü. Türk Dili Bölümü	Okutman
2004-2007	Batman Yahya Kemal Beyatlı Lisesi	Öğretmen
2003-2004	Afyon M. Âkif Ersoy İlköğretim Okulu	Öğretmen
2000-2003	Çıkrık Köyü İlköğretim Okulu, Afyon	Öğretmen

YABANCI DİL

İngilizce

YAYINLAR

1. DEMİR, İmdat (2009). “Türkçe Sözlüklerde Vurgu”, *Turkish Studies*, 4 (4): 207-235.

2. DEMİR, İmdat (2009). “Türkî-i Basit’in Dili Üzerine”, *Turkish Studies*, 4 (5): 99-113.
3. DEMİR, İmdat (2010). “Türkî-i Basit’te Morfofonem ve Kavşak Yoluyla Yapılan Cinaslar”, *Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1: 293-304.
4. DEMİR, İmdat (2011). “Yunus Emre’nin Eserlerinde Hayvan Adları”, *X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri (06-08 Mayıs 2010)*, (Hız. Erdoğan Boz), Eskişehir: 205-234.
5. DEMİR, İmdat (2008). “Türkiye Türkçesi Sözdiziminde Odaklama”, *II. Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Sempozyumu Bildiriler (04-05 Aralık 2007)*, Kayseri: 87-92.